1192

A

DUNAHARASZTI-I M. KIR. ÁLLAMI

POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

I. ÉRTESÍTŐJE

AZ 1920—1921. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
DARABÁNT ANDRÁS
IGAZGATÓ.

285
1936

A polgári iskola célja és feladata.

Minden nemzeti közoktatásnak az a fő kelléke, hogy a nemzet minden osztályának, a társadalom minden nagyobb rétegének oktatását felölelje s hogy ezen osztályok igényeit oly mértékben kielégitse, amint azt a haladó kor szelleme megkivánja.

Még mielőtt a már nagy virágzásra jutott polgári iskolák létrejöttek volna, polgártársainknak tekintélyes része át volt hatva a magasabb foku iskoláztatásnak szükséges voltától. Sokan, akik ha nem is óhajtottak fiaikból tudós férfiakat nevelni, azt mégis akarták, hogy gyermekeik némi általános műveltségre tegyenek szert s igy fiaikat az elemi iskola bevégzése után néhány évre a gimnáziumba, vagy később reáliskolába küldték, mielőtt bevezették volna őket a küzdelmes élet nehéz munkáiba.

Ámde az általánosan kedvelt gimnáziumok és reáliskolák csak a tudományos pályákra képesitő egyetemeknek előkészitő iskolái. A középiskolákban igen sokat adnak elő, aminek csak az veheti igazán hasznát, aki pap, orvos, ügyvéd, biró, vagy tanár akar lenni, azonban sokkal kevesebbet közölnek azokból az ismeretekből, melyek a közéletben lépten-nyomon feltétlenül szükségesek s melyek nélkül egy igazi művelt polgár el sem képzelhető.

E sok tekintetben félszeg irányu iskoláztatás kiküszöbölésére irányuló józan s a gyakorlati ismeretek értékét kellőleg mérlegelni tudó törekvés teremtette meg előbb külföldön, majd 1868-ban hazánkban is a polgári iskolai intézményt. Magyarországban a polgári iskola létesülése báró Eötvös József és Csengery Antal nevéhez fűződik. Báró Eötvösnek, a kiváló irónak, a nagy emberbarátnak, a fáradhatatlan munkásságu miniszternek és a gyakorlati élet követelményeit szem előtt tartó és a társadalom középosztályainak műveltségét európai szinvonalra emelni akaró Csengerynek köszönhető az 1868. évi XXXVIII. törvénycikk, mely többi közt a polgári iskolákat is megteremtette s mely intézmény nemzeti kulturánknak igazán hathatós tényezőjévé vált.

Azok a magvak, melyeket br. Eötvös és Csengery a polgárság érdekében elhintettek, termékeny talajra találtak. Nagyon sok helyen az apró csemeték az eseményekben gazdag 50 év leforgása alatt erőteljes törzsekké, terebélyes fákká növekedtek. Ma már minden hozzáértő ember kénytelen elismerni, hogy a polgáriskola egyike a legtekintélyesebb kulturális intézményeinknek.

Azoknak, akik előtt a számok a legnagyobb tekintélyek, legyen szabad felhozni, hogy a megcsonkitott Magyarországon 100 gimnázium és reáliskola mellett több mint 237 polgári iskolában nevelik hazaszeretetre s tanitják a szükséges közismeretekre hazánk ifjait és leányait.

Akik tehát elfogultak ezen szerény, csendes munkásságot kifejtő, hazafias érzést ápoló, nemes célu alkotással szemben: azok tekintsenek be a statisztikába, melynek lapjai évről évre nemcsak több és több polgáriskolát tüntetnek fel, hanem a polgári iskolai tanulók számának rohamos gyarapodásáról is tanuságot tesznek.

És mit bizonyitanak mindezek? Csak azt, hogy polgári iskolára szükség van. Az olyan intézményeknek, melyeknek gyakorlati hasznát nem látják, a helyes számitással biró társadalmi osztályok csakhamar hátat fordítanak.

A gyakorlati irányu polgári iskolának az a feladata, hogy a városokban és nagyobb községekben a korunkban szükséges ismeretek nyujtásával müveltebb szellemet, jobb izlést teremtsenek s egy hazafias, praktikus felfogásu, értelmes középosztályt neveljenek. A nyugati müveltebb államokban a társadalmi osztályoknak úgyszólván a derekát, a kellőleg kiművelt, tehát inkább ésszel és jó izléssel, mint nyers erővel munkálkodó tulajdonképeni polgári osztály alkotja. Ennek a középosztálynak kezébe kezd összpontosulni nem egy államban ma már a vagyon is; ez a képzett polgári osztály támogatója a tudományoknak és művészeteknek; ebből a hazafias középosztályból emelkednek ki azok a nagy emberbarátok, akik fáradhatatlan munkásságuk árán szerzett nagy, sokszor óriási vagyonaikból százezreket, sőt milliókat áldoznak közhasznu intézetek létesitésére. És nagyon természetes is. Azok, akik izzadságuk révén kuporgatták össze milliók alaptőkéit, szivesen áldoznak milliókat azok számára, akik becsületes munkában hullajtják veritéküket. És ami lehetséges a müvelt nyugaton, vajjon lehetséges lesz-e nálunk?

— És miért ne? — A reménytelenség és csüggedés csak a gyáva lelkek vonása. Hiszen még a földhöz ragadt szegény és a kétségbeeséstől gyötört gyámoltalan helyzetén is javithatunk, ha módot, eszközt, utmutatást, támogatást nyujtunk neki, hogy helyzetén segitsen. Ott pedig, ahol van valami alap az anyagiak gyarapitásához, ahol van képesség az előbb-utóbb gyümölcsöző szellemi erők kifejtéséhez: ott nem nehéz a helyzeten javitani.

De miért is hoztuk fel mindezeket? Csak azért, hogy megvilágitsuk, miszerint az egyszerü polgár ember is boldogulhat, ha szorgalmas, ha lelki képességeit kifejti, ha izlését nemesiti, ha legszebb idejét nem pazarolja olyan dolgok elsajátitására, melyeknek ő soha semmi hasznát sem veszi, ha a „Többet ésszel, mint erővel“ elvét vallja, s azt gyakorolja is.

A polgári osztályt eme céljainak elérésénél hathatósan támogatják azon gyakorlati ismeretek, melyeket éppen a polgári iskola nyujt annak a nemzedéknek, melynek hivatása, hogy hazánk közgazdaságát nagyobb virágzásra juttassa.

És mégis mit látunk még napjainkban is? Mind a gimnázium,

mind a reáliskola alsóbb osztályai még ma is telve vannak olyan tanulókkal, akik szerény anyagi viszonyaiknál fogva nemcsak arra nem képesek, hogy az egyetemet is elvégezzék, hanem még a középiskola 8 osztályának nagy költségei alatt is összeroskadnak.

Sok szülő, midőn az elemi iskolán felül is iskoláztatni óhajtja gyermekét, nem fontolja meg kellőleg, vajjon az a fia, akire néha erején felül áldozni akar, bir-e azzal a tehetséggel, melyre annak főleg a felsőbb tanulmányok elvégzésénél szüksége van; nem vet számot azzal sem, van-e gyermekének fogékonysága a nyelvek iránt, melyekre a gimnázium nagy sulyt helyez. A tapasztalás azt bizonyitja, hogy a legtöbb gimnáziumi tanuló éppen a latin nyelvvel küzd, fárad legjobban. Sok tanuló a legnagyobb erőfeszitéssel sem tud megbirkózni latin nyelvi feladatával. És most kérdem az áldozatkész szülőktől, vajjon észszerü dolog-e a gyermeket olyan tanulmányokkal gyötörni, amelyek iránt annak nincsen fogékonysága? Nem lenne-e inkább célszerü, ha azt a drága sok időt, amit némely gyengébb tehetségü fiu a latin nyelv elsajátitására fordit, sokszor hiába, más, reá hasznosabb ismeretek elsajátitására forditaná?

Tehát azon tanulók, akik csekély fogékonysággal birnak a klaszszikus nyelvek iránt, akiknek szülei kevesebb anyagi áldozatot képesek hozni érettük, akik nem óhajtanak szorosabb értelemben vett tudományos pályákra lépni, vagy akik családi körülményeiknél fogva arra vannak utalva, hogy mentől előbb kenyeret adó pályához jussanak: azok ne is lépjék át a gimnázium küszöbét, ne pazarolják idejüket próbálgatásokra, hanem ha mégis tanulni akarnak, lépjenek be a polgári iskolába, ahol mindazt megtanulják, amire egy derék, értelmes iparosnak, egy jól számitani tudó kereskedőnek, vagy egy észszerüen gazdálkodni akaró kisbirtokosnak mulhatatlanul szüksége van. Azt mindenki érzi, tudja, hogy a gőz, villany és gyorssajtó korszakában azon elemi ismeretek, melyeket a népiskola nyujt, nem elegendők polgár embernek sem. Szélesebb látókört, több ismeretet, finomabb izlést kiván a haladó kor. A polgári iskolában a tanulónak aránylag rövid idő alatt annyi hasznos dolgot, annyi gyakorlati ismeretet és jó izlést van alkalma elsajátitani, hogy azt a csekély áldozatot, amibe a polgári iskolai iskoláztatás belekerül, még a szerényebb viszonyok között élő polgár is meghozhatja fia jobb jövőjének biztositása érdekében.

A polgári iskola módot nyujt arra is, hogy valaki tanulmányait a tudományos pályán is folytathassa. A polgári iskola bizonyos állás sokat is megnyit növendékei számára, melyek nekik elég korán igen szép jövőt biztositanak.

Az átlépésre és képesitésre nézve a következőket közölhetjük:

A polgári iskola II. osztályából át lehet lépni a fa- és fémipari, a kő- és agyagipari, a kőfaragó- és kőcsiszoló- és szövőipari szakiskolába, a földmüvesiskolába, a vizmesteri szakiskolába és a bányaiskolába.

A polgári iskola IV. osztályából át lehet lépni a középiskola V. osztályába, a felső kereskedelmi iskolába, a tanitó-képzőbe, az állami kereskedelmi tengerészeti akadémiára, áll. felső ipariskolába, áll. felső épitő-ipariskolába, az országos m. kir. iparművészeti iskolába, a gépé-

szeti felső ipariskolába, a mechanikai tanműhelybe, az elektrotechnikai szakiskolába, a bányaiskolába, a pomologiai (gyümölcsészeti) tanintézetbe, a zeneművészeti akadémiára, továbbá nyitva áll előttük a posta- és távirdai segédtiszti, a vasuti altiszti, a birósági végrehajtói, a telekkönyvi és az alsófokú tisztviselői (irnoki) pálya.

Az igazgató jelentése az 1920-21. iskolai évről.

Az iskola keletkezésének története. A nm. vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur 1920. évi május hó 13 án kelt 29 253—920. számu rendeletével megbizta Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm. kir. tanfelügyelőjét, hogy amennyiben Dunaharaszti községben indokoltnak tartaná egy áll. polg. fiu- és leányiskola felállitását. inditsa meg a tárgyalást a község közönségével.

Miután a kir. tanfelügyelőség meggyőződött arról, hogy Dunaharaszti a hozzátartozó Rákóczi-ligettel és a szomszédos községekkel együtt elegendő növ ndéket adna ugy a polgári fiu- mint a leányiskola számára, megkezdte a tárgyalást a község közönségével, mely azzal az örvendetes eredménnyel végződött, hogy Dunaharaszti község képviselőtestülete 1920. évi szeptember hó 14-én tartott rendkivüli közgyülésén melyen dr. Dulovits R. Árpád miniszteri tanácsos ur is jelen volt, egyhangu lelkesedéssel kimondotta az áll. polg. fiu- és leányiskola felállitását azzal, hogy magára vállalja az iskola mindenkori elhelyezésén kivül a fenntartással járó összes dologi terheket is.

Az iskola céljaira a régi Földváry-féle kastély egy része béreltetett ki a budapesti Asványolajgyár Részvénytársaságtól évi 15.000 k.-ért. A Földváry-féle kastély fokozatos átalakitással egyelőre megfelel az iskola céljaira. Közösépületben van a fiu- és leányiskola. A tantermek száma 4. A tantermek nagysága a tanulók létszámának megfelelők. Ugyanezen épületben van az igazgatói lakás is, mag a tanári szoba.

Hogy az állami polgári fiu- és leányiskola Dunaharasztiban ilyen gyorsan megszületett, az egyrészről dr. Dulovits R. Árpád min. tan. ur, ügyosztályfőnök ügyszeretetének, másrészről a községi képviselőtestület áldozatkészségének tulajdonitható. Dicséretreméltó buzgalmat fejtett ki az iskola megszervezése körül Szelényi Zoltán ny. őrnagy ur is, ki egész lelkével, szivével felkarolta a polgári iskola ügyét és hogy az megnyilhatott, nagyrészt az ő fáradhatatlan ügybuzgalmának köszönhető.

Hogy anyagilag, erkölcsileg mit jelent a szülőkre nézve ennek az iskolának létele, bővebb magyarázatra nem szorul. Régen érzik a szülők hiányát ennek az intézetnek, de különösen érzik azóta, mióta a háboruval együttjáró nyomor, szenvedés a nyakukba szakadt. Polgáriskolánk megnyitása előtt nagyon sok leány és fiu kénytelen volt idegenbe, a szülői otthontól távolfekvő Erzsébetfalván, vagy Budapesten ezt az iskolát végezni és hogy az milyen összegbe került, azt csak azok tudnák megmondani, akik megpróbálták.

A tanári testület kinevezése. Mihelyt az illetékes tényezők által kimondatott az iskola felállitása, a magas Miniszterium azonnal kinevezte a tanári testület tagjait. Az igazgatói állás Darabánt András Szatmár-Németiből menekült igazgatóval töltetett be, ki uj állomáshelyét szept. hó 21-én foglalta el s legott hozzáfogott a növendékek beirásához és az iskola megszervezéséhez. Kineveztettek illetve áthelyeztettek Darabánt Andrásné, Szalay Pál, Divald Irén, Pataky Mária, Sebestyén Julia, Kálmán Lujza, Horváth Nándor és Füleky Mária tanárok. Füleky Mária tanárnő betegsége miatt nem foglalta el állását. Horváth Nándor tanár nov. 15-én állásáról lemondván, a mennyiség- és természettudományi órákat 1921. jan. 17-ig Szalay Pál és Pataky Mária tanárok látták el. Január 17-én Dolinszky János tanár a csepregi áll. polg. iskolától helyeztetett át iskolánkhoz. Kálmán Lujza tanárnő pedig intézetünktől az izsáki áll. polg. iskolához kapott beosztást.

Alakuló gyülés. A tanári testület alakuló gyülését, melyen az évi munkaprogramm megállapitatott és a tantárgyfelosztás is megtörtént, az 1820. évi okt. hó 26-án tartotta meg.

Beiratások. A beiratások szept. 21-től okt. 25-ig tartattak meg. Az I. fiuosztályba beiratkozott 43 tanuló, a II. o.-ba 6 tanuló, a III. o.-ba 6 tanuló, a IV. o.-ba 3 tanuló, összesen 58 tanuló. Az első leányosztályba beiratkozott 28 tanuló, a II. o.-ba 7, a III. o.-ba 6, a IV. o.-ba 1 tanuló, összesen 41 tanuló. A fiu- és a leányiskolába együttesen 99 tanuló iratkozott be. Miután ugy a fiu- mint a leányiskola II-III-IV. oszt. kevesen iratkoztak be, ezek részére rendes osztály nem volt nyitható, azért ezen tanulók számára a magas Miniszterium engedélyével magánvizsgálatra előkészitő tanfolyamot nyitottunk, kik éppen olyan tantervi és órarend szerinti oktatásban részesültek, mint a rendes tanulók.

A tanév ünnepélyes megnyitása okt. 28-án volt. A szokásos „Veni sancte“ után az igazgató a növendékek és a nagy számban összegyült szülők és a tanügybarátok előtt fejtegette a polgáriskola célját, feladatát és hasznát. Felolvasta és megmagyarázta az intézet rendszabályait; majd az osztályfőnökök rendezték az osztályokat, átvizsgálták a tankönyveket és utasitást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, iró- és rajzszerek beszerzésére.

Tanártestületi tanácskozmányok. A tanártestület a lefolyt tanévben 18 tanácskozmányt tartott. Az osztályfőnökök a rendes havi és ellenőrző gyülések alkalmával részletes jelentést tettek a tanulók magaviseletéről, szorgalmáról, előmeneteléről és az óramulasztásokról. A havi gyüléseken az egyes szaktanárok jelentést terjesztettek elő az elvégzett tananyagról s a tanitásnál fölmerült nehézségekről. E jelentésekből, valamint az igazgatói látogatásokból kifolyólag számos neveléstani és módszertani kérdés fölött történt eszmecsere és megállapodás. A három ellenőrző értekezletből kifolyólag intőlapok küldettek szét. Ezen intőlapok több tanulónál meg is tették kedvező hatásukat.

A tanitás menete. Müködésünk vezérfonalát a polgári fiuiskolában az 1918. évben 70.022 szám alatt kiadott tanterv, a polg. leányiskolában az 1908. évben 40.483 és 1914. évben 4000 szám alatt kiadott tantervek képezték, amelyeknek szellemében és keretében tanitottunk az egész éven keresztül. Órarendünk a pedagógiai elvek lehető szem előtt való tartásával állittatott össze. Az év elején a szaktanárok elkésüitették az órák szerint beosztott részletes tanmeneteket, melyeket a kir. tanfelügyelőség jóváhagyott. E tervszerüleg készitett tanmenetek szerint folyt azután a tanitás.

Vallásgyakorlatok. A vallásos nevelésre, a hit megszilárditására és az erkölcsi érzés kifejlesztésére a tanári testül t kiváló sulyt helyezett. A valláserkölcsi nevelést távolról sem tartottuk csak a hitoktató urak kizárólagos tisztének, hanem megragadtunk minden kinálkozó alkalmat a vallásos érzés gondos ápolására. A tanitást a gyermekek kedélyéhez mért közös imával kezdtük és végeztük. Gondunk volt arra is, hogy a különböző felekezetekhez tartozó növendékek pontosan eljárjanak az isteni tiszteletre és résztvegyenek a vallási gyakorlataikban. Törekvésünk oda is irányult, hogy a különböző felekezetbeli tanulók necsak türelmesek legyenek egymás irányában, hanem tiszteljék és szeressék is egymást. Az iskolai év folyamán a róm. kat. vallásuak 3 izben gyóntak és áldoztak. A róm. kat. vallásuak részére a hitoktató a husvéti ünnepek előtt lelkigyakorlatokat tartott. A tanári testület felügyelete alatt résztvettek az urnapi körmeneten és a buzaszentelésen. Sarkalatos nevelési eszköznek a jó példaadást tartván, a tanulóifjuságot nemcsak azokra mindig elkisérte, hanem maga is mindig részt vett benne.

A tanulók magaviselete. Az iskolai oktatás mellett a tanártestületnek legfőbb gondját képezte a tanulóifjuság nevelése és ebbeli kötelességének mindenkor a legnagyobb mértékben törekedett eleget tenni. A tanári testület atyailag buzditva, lelkesitve minden erejéből igyekezett a tanulókban a kötelességérzetet, munkakedvet, szorgalmat, pontosságot, rendszeretetet, testvéries érzületet és a korosabbak iránti tiszteletet meggyökereztetni és kifejleszteni.

Tandijmentesség. A kir. tanfelügyelőség 11672/920. tf. sz. alatt az egész évi tandijfizetés alól felmentette: Karla Lilla, Tamássy Stefánia, Tamássy Theodora I. o. tanulókat, a félévi tandijfizetés alól: Boross János, Boross Magda, Boross Margit és Kis Julianna I. o. tanulókat mentette fel. Az elengedett tandij összege 700 korona.

A tanulók előmenetele általánosságban elérte a megkivánt eredményt. Erről a tanulók betürendes névsora és a statisztikai kimutatás rovata bővebb tájékoztatást nyujt.

Egészségügyi viszonyok. A letünt tanévben ugy a tanulóifjuságnak, mint a tanártestületi tagoknak egészségi állapota elég kedvező volt. A tanulók körében a könnyebb lefolyásu, hamar mulő bajokat leszámitva, hosszabb ideig tartó, ragályos jellegü betegség csak négy eset-

ben fordult elő. A tavaszi hónapokban azonban a tanulók családjaiban előforduló vörheny miatt több tanulónak távol kellett magát tartaniá az előadásoktól. Sajnos, halálesetünk is volt. A polg. fiuiskola első osztályába járó Rain Iván, kedves jó tanulónk, difteritiszben meghalt.

Kirándulások. A tavaszi hónapokban, főleg a természetrajzi ismeretek gyarapitása végett, ugyszintén testedzés szempontjából is, a tanulók a tanárok vezetése alatt több izben kirándultak a Csepel szigetre, a szigetszentmiklósi erdőbe és Budapestre, ugyancsak alapos tanulmányozás tátgyává tették a helybeli bolgár kertészetet is.

Szünetek, ünnepélyek. Miután az iskola részére kibérelt épületben lakó hét család kihelyezése a lakáshivatalnak nagy gondot okozott és sok időt vett igénybe s mert az épületben átalakitásokat, meszelést és tisztogatást kellett végezni, a tanitást csak október 28-án kezdhettük meg. Egyébként a tanitás a miniszteri rendeletekben meghatározott szüneteket kivévén, okt 28-tól junius 30 ig szakadatlanul folyt.

A hazaszeretet, valamint országos nagyjaink iránti tisztelet, hála és kegyelet ápolása céljából több izben tartottunk iskolai ünnepélyt. Igy márc. 15-én az 1848. évi márciusi mozgalmakat ismertettük meg az ifjusággal, ezzel kapcsolatban ünnepeltük meg a Szalayné Breit Sarolta menekült tanitónő által szerb megszállott területről dicséretre méltó hazafias elszántsággal magával hozott zászló átvételét, melyet a nm. v. k. Miniszter ur iskolánk részére utalt ki; április 9 én irredenta estélyt tartottunk; május 28 án gróf Apponyi Albertnek, hazánk nagy fiának ünnepeltük születése hetvenötödik, dicsőséges közéleti szereplésének ötvenedik évfordulóját. A március 15-iki ünnepélyen Pataky Mária tanárnő, az Apponyi ünnepélyen Szalay Pál tanár mondott lendületes beszédet, a tanulók pedig szavalataikkal, szindarab előadással és hazafias énekek és dalok eléneklésével jártultak hozzá az ünnepélyek emeléséhez. A záróünnepély julius 7-én a következő programmal tartatott meg: 1. Hymnus, énekelte az ifjuság. 2. Somlyó Sarolta: Magyar vagy . . . szavalta Ortelli Károly I. o. t. 3. Pósa Lajos: A haza, szavalta Fischer Katalin I. o. t. 4. Szabados Béla: Hiszekegy. Hertelendy indulója, énekelte az ifjuság. 5. Kiss Menyhért: A nagy hazátlanok, szavalta Hubay László I. oszt. tan. 6 Inczédi László: A nővér, szavalta Tamássy Stefánia I. o. t. 7. Diák induló, énekelte az ifjuság. 8. Záróbeszéd, tartotta: Darabánt András igazgató. Szózat, énekelte az ifjuság.

Iskolai látogatás Április 4-én és 6-án Rácz Imre Ujpestre beosztott áll. polg. iskolai igazgató, mint min. iskolalátogató vette szemügyre tanintézetünk belső életét. Ez alkalommal minden osztályban megfigyelte a tanitást, meghallgatta a tanulók feleleteit, meggyőződött a növendékek fegyelmezettségéről, illemtudásáról és előmeneteléről, átnézte a tanulók irásbeli dolgozatatt, rajzait, kézimunkáit, végül gyülést hivott egybe és a tapasztaltak fölött megelégedését és elismerését fejezte ki.

Jótékonyság. Tanulóifjuságunk hazafias és emberbaráti érzéstől áthatottan nagy tevékenységet fejtett ki, hogy jótékonyságot gyakorolhasson. Ha valamely jótékonycélt előmozditó gyüjtőivvel léptünk tanitványaink elé, ifjuságunk mindig lelkes buzgalommal karolta fel a gyüjtés eszméjét. Igy a Zsófia Országos Gyermekszanatórium-Egyesület javára 1790 K 40 fillért gyüjtöttek, mely összeg rendeltetési helyére beküldetett.

Felszerelés. Az iskola butorzata és felszerelése nagyon hiányos; 20 drb padon, 4 táblán, a földrajzi térképeken és néhány számtani eszközön kivül más butorunk és felszerelési tárgyunk nincs. Hogy az iskola mégis minden nagyobb fennakadás nélkül megkezdhette és folytathatta müködését, az dr. Baradlay János gyógyszerész, Hirsch Gyula kereskedő, Hromadka János magánzó, Rajzinger József iparos. Szelényi Zoltán ny. őrnagy, Szepessy Lajos malomtulajdonos, Tóth Károly vendéglős, Szimonits András gyárigazgató, Sturza Károly főmérnök uraknak köszönhető, kik a nélkülözhetetlenül szükséges butordarabokat és tárgyakat az iskola rendelkezésére bocsájtották. Itt említem meg, hogy az iskola felszerelésére Sturza Károly főmérnök ur 1160 kor., az Önképzőkör 1000 koronát, a Mükedvelő Ifjak köre 246 koronát, Ivanics János 50 koronát és dr. Baradlay János 100 koronát és Katona Vilma 225 koronát voltak szivesek adni. A nemesszivü tanügybarátoknak kiváló tiszteletem és nagyrabecsülésem mellett az egész tanintézet nevében őszinte és leghálásabb köszönetemet fejezem ki.

Segélyezések. Jutalmak. Fejlődésben levő iskolánknak még nincs segitő egyesülete s igy a szegény növendékeket nagyobb segélyben nem részesithettük. Az 1920-as tanév elején a Franklin-Lampel cég 24 drb tankönyvet bocsátott rendelkezésünkre, hogy azok a szegény tanulók között szétosztassanak. E tankönyvekből Boros János 8, Decsov Péter 8 és Kiss Julianna 8 drbot kapott segély gyanánt.

Köszönettel emlékezünk meg dr. Baradlay János gyógyszerész és főt. Kozma István plébános urakról, kik jóviseletü és szorgalmas tanulók megjutalmazására dijakat és érmeket tüztek ki. A dr. Baradlay János ur által adományozott 100 koronából Tamássy Stefánia 30 kor., Karla Lilla 10 koronát, Steinhoffer Erzsébet 10 kororát, Richter Teréz 10 koronát, Katona István 10 koronát, Kuzmann Elemér 10 koronát, Papp József 10 koronát, Wágner Lénárt 10 koronát kaptak. A Barabánt András igazgató által felajánlott 10 koronát, mint legügyesebb rajzoló, *Holicsek* Mária kapta. A Szalay Pál tanár által ajándékozott 10 koronát *Ernszt* Katalin kapta, mint aki német anyanvelvü létére a magyar nyelvből a legnagyobb szorgalmat fejtette ki. A Divald Irén tanárnő által felajánlott 10 koronát a tanártestület *Wolf* Teréznek itélte oda, mint olyannak, ki egész éven át jó magaviseletet és kitartó szorgalmat tanusitott. Dolinszky János tanár Fábián Jánost, Traube Leót és Karla Lillát egy-egy könyvvel ajándékozta meg, mint olyanokat, kik a mennyiségtan tanulásában a legnagyobb szorgalmat fejtették ki. Főt. Kozma István plébános ur által felajánlott 4 drb éremmel jutalmaztattak: Holicsek Olga, Sturza Lenke, Horváth Ilona és Krausz Teréz.

2—2 ezüst koronával: Katona István, Frankovics Ilona, Feit Teréz, Erdős Hermin, Decsov Mária. 3—3 ezüst koronával: Marek Magdolna, Fischer Mária és Tamássy Dóra, mint akik a hittan tanulásban kitüntek és a templomot szorgalmasan látogatták. A jutalmak felajánlói fogadják hálás köszönetemet.

A tanév befejezése. A vkminiszter ur 1921. évi április hó 19-én 90004 921. VI. a, sz. a. kelt rendelete alapján az évzáró vizsgálatok helyett ezen iskolai évben is az utolsó tanitási órákon nyilvános összefoglalások tartattak, melyeken a kétes előmenetelü tanulóknak éppen ugy alkalmat nyujtottak az igazgató vagy helyettese előtt való felelésre, mint a korábbi években tartott évzáró vizsgálatokon.

Julius 7-én volt a Te Deum, évzáró ünnepély és a bizonyitványok kiosztása.

Elszámolás

a dunaharaszti-i áll. polgáriskola fütőanyagára befolyt pénzekről.

	Bevétel	Kiadás
A szülőktől befolyt — — — — —	9400 K	
Tanügybarátoktól — — — — —	2380 „	
43 q hasábfa — — — — — — — —		10.120 K
Fuvar — — — — — — — — — —		344 „
Fürészelés, felaprózás, pincébe rakás — — —		1140 „
Összesen	11.780 K	11.604 K
Levonva a kiadást a bevételből — —	11.604 „	
Maradt az 1921-22 évre	176 K	

Ezen összeg a „Dunaharaszti Takarékpénztár"-ban van elhelyezve. Tüzelőfa beszerzésre Sturza Károly főmérnök ur 1000 kor., Simonits András gyárigazgató ur 1000 kor., és 10 q fát természetben, Karla István el. isk. igazgató ur 300 kor., dr. Baradlay János gyógyszerész ur 80 koronát voltak szivesek adományozni. Hogy intézetünkben a tél folyamán szénszünet nem volt, az csak a szülők és az itt felsorolt urak áldozatkészségének köszönhető. Legkedvesebb kötelességem teljesíteni akkor, amidőn a szülőknek és a nemesszivű tanügybarátoknak kiváló tiszteletem és nagyrabecsülésem mellett az egész tanintézet nevében őszinte és leghálásabb köszönetemet fejezem ki.

Darabánt András
igazgató.

Elszámolás

az 1921. évi április hó 9-én tartott „Irredenta Estély" bevételeiről és kiadásairól.

	Bevétel	Kiadás
Jegyek eladásából befolyt — —	5370 K	
Felülfizetésekből — — — —	1128 „	
A szindarab rendezéséhez szükséges papirokra és egyéb kellékekre — — —		416 K 70 f.
100 drb falragaszra — — — — — —		199 „ —
6 zenész vacsorája — — — — — —		595 „ —
Görögtüzre — — — — — — — —		263 „ —
A szindarab előadás jogáért — — — —		302 „ 40
Összesen	6498 K	1776 K 10 f.
Levonva a kiadást a bevételből —	1776 K 10 f.	
Maradt	4721 K 90 f.	

Irredenta estélyünkön felülfizettek: dr. Baradlay János 263 K, Dulovits Árpád 100 K, N. N. 100 K, Szelényi Zoltán 70 K, Bognár József 60 K, Beck Istvánné 50 K, Plundich N. 50 K, Forstner János 40 K, Cs. Galamb Gyula 20 K, Karla Lilla 20 K, Szommer Olga 20 K, Stenczel N. 20 K, Halász Margit 10 K, Fritsche Teréz 10 K, N. N. 295 K.

Isten áldása legyen a nemesszivü adakozókon.

Szalay Pál
tanár.

A TANULÓK NÉVSORA.*

I. fiuosztály névsora. Boross János elégs., Decsov Péter elégs., Dezsőfi Miklós jó, Fábián János jó, Glasz Alfréd kim., Glaser József jó, Hegedüs József jó, Habay Attila László jó, Katona István jó, Kocsis József jó, Kocsis Kálmán elégs., Korl János elégs., Kovács Antal jó, Krausz József kim., Kuzmann Elemér jó, Luttenberger József kim., Mauszer János jó, Meusel Gyula elégs., Nagy Zoltán jó, Naszályi Mihály elégs, Ortelli Károly elégs., Papp József jó, Pető István kim., Rein Mihály meghalt, Rottmann Imre jó, Ruff Lénárd kim., Ruff Jakab elégs., Scheiermann József kim., Schmiedt Géza elégs., Schwarzenberger Ferenc kim., Schwarzl Mátyás jó, Schuszter Péter elégs., Straube Leó jó, Szabó András elégs., Szabó Vince elégs, Török István jó, Ullmann Jakab kim., Ullmann Mihály kim., Wagner Lénárd jó, Wagner Pál kim., Weinhardt Antal elégs., Weisinger József elégs, Zwick Ferenc elégs. *I. leányosztály.* Ambrus Anna (magyar, természetrajz, számtan, mértan), Boross Margit elégs., Boross Magdolna jó, Danninger Teréz (magyar, földrajz, mennyiségtan), Decsov Mária jó, Ender Ilona (magyar, földrajz), Erdős Hermina jó, Ernszt Katalin jó, Feith Teréz jó, Fischer Mária jó, Fischer Katalin elégs., Frankovits Ilona jó, Fuschs Teréz (magyar, német, számtan-mértan), Holicsek Mária jeles, Karla Lilla jeles, Kalmár Erzsébet elégs., Kincse Ilona jó, Kiss Juliánna (német), Kovács Ilona elégs., Krausz Teréz jó, Marek Magdolna elégs., Richter Teréz jó, Spiegel Hedvig (földrajz), Steinhofer Erzsébet jeles, Tamásy Stefánia jeles, Tamássy Theodóra jó, Wolf Teréz jó.

Magántanulók. Az 1920—21. évben kir. tanfelügyelői és miniszteri engedéllyel a következő magántanulók tettek vizsgálatot: Holicsek Olga I—II., Beck Teréz II., Frank Irma II., Guttmann Irma II., Illés Mária II. o, Kuzmann Piroska II., Maylander Katalin II., Sommer Olga II., Fritsche Teréz III., Halász Margit III, Horváth Ilona III., Sturza Lenke III, Vinter Ida III., Gyulai Gizella IV. o., Dakos Mária IV., Kalmár Géza I., Gazdag Károly I., Patzler Károly I., Znaminka Géza I., Forstner József II., Mészáros István II., Rácz József II., Hegedüs László III., Kihm Lénárd III, Rajzinger József III., Straube József III., Szántó József III., Váradi József III., Beck István IV., Schuszter Pál IV., Szabó Sándor IV. tanulók.

Az 1921. évi julius hó 4., 5., 6-án megtartott magánvizsgálaton Péter Jenő központi szolgálattételre beosztott áll. polg. iskolai igazgató elnökölt.

*A tanuló neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat. A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

Tanári testület.

Sorszám	Név Szolgálati minőség Képesítés	Milyen tantárgyakat tanitott ez évben	Heti órák száma	Működési évek száma	Mióta tanit ennél az intézetnél	Jegyzet
1	Darabánt András igazgató nyelv- és történettud.	Számtan és mértan I. leányosztály	4	14	1	
2	Darabánt Andrásné r. tanár nyelv-történettud.	Magyar ny. I. leányosztály Német ny. „ „ Földrajz „ „ Torna „ „	17	14	1	Az előkészitő tanfolyamon tanitotta magyar nyelvet és a tornát.
3	Divald Irén r. tanár nyelv- és történettud.	Német ny. I. fiuosztály Növénytan és állattan I. leányoszt.	17	7	1	Az elők. tanf. tanitotta a német nyelvet, a történelmet és az egészségtant.
4	Dolinszky János r. tanár menuyiség-természettud.	Számtan és mértan I. fiuosztály Mezőgazdaságtan „ „ Torna „ „	19	7	1921 jan. 17. óta	Az előkeszitő tanf. tanitotta a mennyiségtani és természettudományi tárgyakat és a tornát.
5	Pataky Mária berendelt tanár nyelv- és történettud.	Növénytan és állattan I. fiuosztály Szépirás I. leányosztály	17	22	1	Az elők. tanf. tanitotta a földrajzt, történelmet, természettudományt, gazdaságtant és neveléstant.
6	Sebestyén Julia kézimunka tanitónő	Kézimunka I. fiuosztály Női kézimunka I. leányosztály Rajz I. fiuosztály Rajz I. leányosztály	17	10	1	Az elők. tanf. tanitotta a rajzot, kézimunkát és a közgazdaságtant.
7	Szalay Pál r. tanár. nyelv-történettud.	Magyar ny. I. fiuosztály Földrajz „ „	17	32	1	Az elők. tanf. tanitotta a magyart, földrajzot és az egészségtant,
8	Paldauf Gábor óraadó rk. kántortanitó	Ének I. fiuosztály Ének I. leányosztály	2		1921 ápr. 27. óta	
9	Kozma István rk. plébános	Vallástan I. fiu- és leányosztályban	6		1921 máj 1. óta	Az előkészitő tanfolyamon tanitotta a vallástant.
10	Katona Vilma ref. hitoktató áll. el. isk. tanitónő	Vallástan I. fiu- és leányosztályban	3		1	Az előkészitő tanfolyamon tanitotta a vallástant.

Magánvizsgálatok.

A dunaharaszti-i m. kir. áll. polgári fiu- és leányiskolában magánvvizsgálatok évenként háromszor: ugymint augusztusban, a karácsony körül és a tanév végén tartatnak.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 5 koronás bélyeggel ellátva, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm. kir. tanfelügyelőjéhez cimezve julius hó 1-ig, november hó 1-ig, illetve május hó 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyujtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőknél jóval előbb fölöttes hatóságuknál benyujtani; az ilyenek kérvényét az iskola igazgatósága közvetlenül nem fogadhatja el.

Elkésve érkezett kérvények visszautasittatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akarónak: 1. Keresztlevelét (születési bizonyitványát.) 2. Az iskolai bizonyitványát. 3. Az illető község előljárósága által kiállitott erkölcsi és foglalkozási bizonyitványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legaláb 6 hónap óta az illető község állandó lakója. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakitották meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy a tanulmányaik megszakitása óta mivel foglalkoztak; éppen azért melléklendők a szolgálati bizonyitványok is. A mellékletre, ha azokon bélyeg nincs, 1 koronás bélyeg ragasztandó.

A magántanulók a vizsgálat napjának kitüzése után kötelesek 140 K tandijat, 20 K beiratási dijat, 5 K értesitői-, 5 K ifj. könyvtári-, 5 K házalapra és 200 K vizsgálati dijat előre befizetni. Az összevont magánvizsgálati dij 400 K A beiratási illetékek, a tandijak, valamint a vizsgálati dij alól senki sem menthető fel.

Azon folyamodó, aki a részére engedélyezett magánvizsgálaton nem jelentkezik, vagy arról a vizsgálat közben bármi okból visszalép, csak ujabb folyamodás utján és csak a következő, szabályszerü határidőben bocsátható ismét magánvizsgálatra, de a befizetett dijak visszafizetését, vagy ezeknek az ujra engedélyezett vizsgálatnál való beszámitását nem igényelheti.

Statiszttkai kimutatás.

Cim	I. fiu-osztály	I. leány-osztály	Összesen	
I. *A tanulók számának alakulása:*				
Az év elején beiratkozott . .	43	24	67	
Év közben beiratkozott. . .	—	3	3	
Évközben kimaradt	11	—	11	
Az év végén maradt. . . .	32	27	59	
II. *Anyanyelv szerint:*				
Magyar anyanyelvü	22	21	43	
Német anyanyelvü	10	6	16	
III. *Vallás szerint:*				
Róm. kath.	20	21	41	
Református	11	5	16	
Ág. hitv.	—	1	1	
Izraelita	1	—	1	
IV. *Szülők lakóhelye szerint:*				
Helybeli	20	18	38	
Vidéki	12	9	21	
V. *Általános előmenetel szerint:*				
Ált. jeles osztályzatot nyert	—	4	4	
„ jó „ „	17	12	29	
„ elégséges „ „	15	5	20	
Javitóvizsgálatra utasittatott .	—	6	6	
Osztályismétlésre utasittatott .	—	—	—	
VI. *Magaviselet szerint:*				
Jó	19	24	43	
Szabályszerü	13	3	16	
Kevésbbé szabályszerü . . .	—	—	—	
Rossz.	—	—	—	

A

DUNAHARASZTI-I M. KIR. ÁLLAMI

POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1921—1922 TANÉVRŐL.

Az 1921—22. tanév megkezdésére vonatkozó értesités.

Beiratások A dunaharaszti-i m. kir. áll. polgári fiu- és leányiskolában az 1921—22. tanévre szóló felvételek és beirások augusztus hó 29.—30-án d. e. 8 órától 12 óráig és d. u. 2—5-ig fognak megtartatni az iskola fő-utcai hivatalos helyiségében. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kiséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni: 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyitványát; 2. iskolai bizonyitványát; 3. oltási bizonyitványát.

A polgári fiu- és leányiskola I-ső osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. A II. osztályba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának I. osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatokra vonatkozólag az igazgató ad felvilágositást.

A felvételnél a következő dijak fizetendők: 20 K felvételi-, 5 K értesitő-, 5 K kirándulási-. 5 K ifj. könyvtári dij és 5 K a Tanárok Házialapjára. Ezen dijak fizetése alól nincsen felmentés. Az évi tandij 140 K és az évi felszerelési dij 420 K, melyeknek fele a beiratás alkalmával lefizetendő.

Felszerelési dij- és tandijmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletüek s jó bizonyitványt képesek felmutatni, felszerelési dij- és tandijmentességet nyerhetnek.

Felszerelési dijmentességért a polgáriskolai gondnoksághoz kell folyamodni. Tandijmentességért folyamodók a vármegyei Tanfelügyelőséghez cimzett kérvényüket szegénységi bizonyitvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulók, akikre nézve a rajzolás, éneklés vagy tornázás szervi hibáknál vagy gyenge testalkatásuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az emlitett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyitvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők.

Ha valamely tanuló egy, két, vagy legfeljebb három tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javitóvizsgálatra bocsátható. A javitóvizsgálatra szóló engedély elnyeréséért a polgári iskola tanártestületéhez kell folyamodni. Az 5 K-ás bélyeggel ellátott kérvények augusztus 15-ig, a polg. isk. igazgatóságánál nyujtandók be. A javitóvizsgálatok augusztus 27-én d. e. 8 órakor veszik kezdetüket. A magántanulók javitóvizsgálatai, a felvételi- és tantervkülönbözeti vizsgálatok augusztus 27-én d. u. 2 órakor kezdődnek.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában;
Hiszek egy isteni örök igazságban;
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Ámen

I.

Az igazgató jelentése az 1921-22. iskolai évről.

Szelényi Zoltán.

Polgáriskolánkat nagy veszteség érte. Szelényi Zoltán ny. őrnagyot, iskolánknak gondnoksági elnökét, annak megalapítóját, őszinte barátját az irgalmatlan halál kiragadta az élők sorából. Meghalt 1922. évi június hó 2.-án, 49 éves korában. Temetése június 4.-én volt a budapesti Kerepesi-uti köztemetőben. Ravatalánál a község és a községi intézmények nevében Darabánt András igazgató mondott búcsuztató beszédet. Váratlan elhunytával nagy űrt hagyott maga után községünk társadalmi életében, melynek ő kitartó, szorgalmas és fáradhatatlan munkása volt. Nyugodjék békében. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Az 1921—22. tanévvel a dunaharaszti-i áll. polg. fiú- és leányiskola fennállásának második éve fejeződött be. Fejlődésben lévő iskolánk ebben a tanévben is küzdött a kezdet nehézségeivel. Miután a bérbevett Földváry-féle kastélyban csak négy tantere állott rendelkezésünkre, azért a III—IV. leányosztályt az áll. elemi leány-, a III—IV. fiúosztályt pedig a római katholikus elemi fiúiskola épületében kellett elhelyeznünk. Mindkét iskola vezetőségének ama előzékeny szivességéért, hogy egy-egy tantermet rendelkezésünkre bocsátani szivesek voltak, az egész tanintézet nevében őszinte és leghálásabb köszönetemet fejezem ki. Rajz-, kézimunka- és tornatermet nem adtak rendelkezésünkre ebben a tanévben sem. A tanév megnyiltával súlyosan érintette a tanártestületet az is, hogy dacára annak, hogy a III—IV. osztály megnyiltával a tanítási órák száma jelentékeny módon megszaporodott, kellő időben sem új tanerőt, sem pedig óraadót nem kaptunk és így még a tornát meg az éneket is magunknak kellett ellátnunk heti 28—30 órában.

Alakuló ülés. A tanári testület alakuló ülését, melyen az évi munkaprogramm megállapittatott, 1922. évi aug. hó 27.-én tartotta meg.

Városi Könyvtár
9912.9

Javító-, pót-, fölvételi és különbözeti vizsgálatok. A javító-, felvételi és tantervi különbözeti vizsgálatok aug. hó 27.-én délután tartattak meg.

Beiratások. A beiratások aug. 29.-én és 30.-án d. e. 8—12-ig és d. u. 2—5-ig tartattak meg. Az év elején az I. fiúosztályba 60, a II. oszt.-ba 34, a III. oszt.-ba 15, a IV. oszt.-ba 8 tanuló iratkozott be. Az I. leányosztályba 39, a II. oszt.-ba 28, a III. oszt.-ba 8 tanuló iratkozott be. Évközben kir. tanf. engedéllyel az I. fiúoszt. még 2, a II. oszt. 1, az I. leányoszt. 2 tanuló vétetett föl s így a lefolyt tanévben a rendes fiútanulók száma 120, a rendes leánytanulóké 86 volt. Összes rendes tanulók száma 206.

A tanév megnyítása. A tenév ünnepélyes megnyítása aug. 31.-én volt. A szokásos „Veni Sancte" után az igazgató felolvasta és megmagyarázta az intézet rendszabályait; majd az osztályfőnökök rendezték az osztályokat, átvizsgálták a tankönyveket és utasítást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, író- és rajzszerek beszerzésére. A rendes tanítások szept. 1-én vették kezdetüket.

Tandíjmentesség. A kir. tanf.-ség 12.181—921. sz. alatt, az egész évi tandíjfizetés alól felmentette: Berghold Antal, Jaksa János I., Kuzman Elemér II. fiúoszt. tanulókat, Rajzinger Teréz I., Erdős Hermin, Karla Lilla, Tamássy Stefánia, Tamássy Dorottya, II. leányoszt. tánulókat. A második félévben elvesztették tandíjmenteségüket: Kuzman Károly, Lehor Ferenc, Prack János I., Dezsőfi Miklós, Ormai Róbert, Papp József, Tibay Mihály, Tibay Zoltán II. fiúoszt. t., Gráffy Ilona, Korpics Flóra, Szóka Anna I.t Boross Magda, Hanschek Jolán II. leányoszt, tanulók. Az elengedett tandíj összege 2030 K.

Felszerelési díjmentesség. A dologi ügyeket intéző gondnokság az egész évi felszerelési díj fizetése alól felmentette: Berghold Antal, Jaksa János, Koncz Géza I. fiúoszt t., Tibay Mihály, Tibay Zoltán, Zwick Ferenc II., o. t., Graffy Ilona, Korpics Flóra, Rajzinger Teréz I. o. t., Decsov Mária, Erdős Hermin, Steinhoffer Érzsébet, Tamássy Dorottya, Tamássy Stefánia II. o. t., a félévi felszerelési díj fizetése alól: Kántor Béla, Leéb Lánárd I. o. t., Boross János, Dezsőfi Miklós, Kántor Ferenc, Ormai Róbert II. o. t., Szóka Anna I. o. t., Boross Magda, Boross Margit, Frankovics Ilona II. o. t. mentette fel. A elengedett felszerelési díj összege 7980 K.

Felmentések. Pest-Pilis-Solt-Kiskún vm. kir. tanfelügyelősége 11690—921. sz. a. k. rendeletével Borsos István és Szabó

István I. o. tanulókat, testi hibáiknál fogva, tiszti orvosi bizonyítvány alapján, a tornázás tanulása alól felmentette.

Személyváltozások a tanári karban. A tanártestület sorában a tanév folyamán a következő változások történtek: Dolinszky János r. tanárt a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr az izsáki áll. polg. iskolához, Divald Irén r. tanárt pedig az ujpesti kir. tanfelügyelőséghez osztotta be szolgálattételre. A megüresedett és újonnan szervezett helyekre beosztást nyertek: Csiky Anna, volt kolozsvári áll. polg. leányisk. tanár, Knapp János, Merva Cyula és Németh Ilona megbizott tanárok. Az ide helyezett négy tanár közül a három első el sem jött, Németh Ilona tanár pedig öt napi működés után az Erzsébet-Nőiskolához kapott beosztást. Szept. 12-én kezdte meg működését Bicsérdy Lajos okl. középiskolai megbizott rajztanár, október hó folyamán intézetünkhöz nyertek beosztást Ruzicska Károly kispest-munkástelepi r. tanár, Klobusiczky Anna volt nagytapolcsányi helyettes tanár, Gerő Józsa kispest-munkástelepi fiúiskolai megbizott tanár. Az ének órák ellátásával az 1921—22. tanévre Zlőbl Gabriella, okl. tanítónő bizatott meg.

A tanári testület iskolai működése A tanári testület a lefolyt tanévben 1 alakuló, 1 záró, 2 módszeres, 4 ellenőrző, 9 rendes havi, 2 osztályozó, 1 szülői értekezletet és 5 rendkivüli tanácskozmányt tartott. Az osztályfőnökök a rendes havi és ellenőrző gyülesek alkalmával részletes jelentést tettek a tanulók magaviseletéről, szorgalmáról, előmeneteléről és az óramulasztásokról. A havi gyüléseken az egyes szaktanárok jelentést terjesztettek elő az elvégzett tananyagról és a tanításnál felmerült nehézségekről. E jelentésekből, valamint az igazgatói látogatásokból kifolyólag számos neveléstani és módszertani kérdés fölött történt eszmecsere és megállapodás. A négy ellenőrző értekezletből kifolyólag intőlapok küldettek szét. Ezen intőlapok több tanulónál meg is tették kedvező hatásukat.

A tanítás menete. Működésünk vezérfonalát a polg. fiúiskolában az 1918. évben 70,022. sz. a. kiadott tanterv, a polg. lennyiskolában az 1908. évben 40,483. és 1914. évben 4000. sz. a. kiadott tantervek képezték, amelyeknek szellemében és keretében tanítottunk az egész éven keresztül. Órarendünk a paedagógiai elvek lehető szem előtt való tartásával állittatott össze. A tanév elején a szaktanárok elkészítették a részletes tanmeneteket és e tervszerüleg készített tanmenetek szerint folyt azután a tanítás. A

tanításban főtörekvésünk az volt, hogy tanulóinkat olyan oktatásban és irányításban részesítsük, melyeknek révén hazánknak értelmes, gyakorlati érzékkel bíró, munkaszerető polgáraivá váljanak és éppen ezért állandóan munkásságra ösztönöztük és kötelességeik kifogástalan teljesítésére buzdítottuk őket. Minden kínálkozó alkalommal feltártuk előttük a gyakorlati életet és abban az egyre fokozódó ismereteknek horderejét. Igyekeztünk velük megértetni, hogy anyagi gyarapodás, fellendülés csak ott található, ahol kitartó, céltudatos munkásság folyik.

Vallásgyakorlatok. A vallásos nevelésre, a hit megszilárditására és az erkölcsi érzés kifejlesztésére a tanári testület kiváló súlyt helyezett. A valláserkölcsi nevelést távolról sem tartottuk csak a hitoktató urak kizárólagos tisztének, hanem megragadtunk minden kínálkozó alkalmat a vallásos érzés gondos ápolására. Mindennapi tanításunkat nemcsak a szokásos ima elmondásával kezdtük és végeztük, hanem az ima után mindég elhangzott a magyar „Hiszekegy" is. Gondunk volt arra is, hogy a különböző felekezetekhez tartozó növendékek pontosan eljárjanak az isteni tiszteletekre és résztvegyenek vallási gyakorlataikban. Törekvésünk oda is irányult, hogy a különböző felekezetbeli tanulók ne csak türelmesek legyenek egymás irányában, hanem tiszteljék és szeressék is egymást. Az iskolai év folyamán a róm. kath. vallásúak három izben gyóntak és áldoztak. A róm. kath. vallásúak részére a hitoktató a husvéti ünnepek előtt lelkigyakorlatokat tartott. A tanári testület felügyelete alatt résztvettek az úrnapi, a keresztjáró körmeneteken és a búzaszentelésen. A ref. és ág. ev. vallású tanulók egyszer Urvacsorában részesültek. Sarkalatos nevelési eszköznek a jó példaadást tartván, a tanári testület a tanulóifjuságot azokra nemcsak mindig elkisérte, hanem maga is mindig részt vett benne.

A tanulók magaviselete. Az iskolai oktatás mellett a tanártestületnek legfőbb gondját képezte a tanulóifjuság nevelése és ebbeli kötelességének mindenkor a legnagyobb mértékben törekedett eleget tenni. A tanári testület atyailag buzdítva, lelkesítve, minden erejéből igyekezett a tanulókban a kötelességérzetet, munkakedvet, szorgalmat, pontosságot, rendszeretetet, testvéries érzületet és a korosabbak iránti tiszteletet meggyökeresztetni és kifejleszteni. A növendékekre az iskolában való tartózkodásuk alatt a tanárkar tagjai felügyeltek és sem az udvarban, sem máshol, sohasem voltak voltak felügyelet nélkül. A tanulók

magaviseletét az iskolán kivül is ellenőriztük és folyton figyelemmel kisértük. Növendékeink erkölcsi magaviselete a tanév alatt általában jó volt. Magukviselete s a rendtartási szabályokhoz való alkalmazkodásuk annyira megfelelő volt, hogy szigorubb rendszabályokhoz egyetlen egy esetben sem kellett nyúlnunk. Különösen javítólag hatott a növendékek magaviseletére és szorgalmára az, hogy az osztályfőnökök látogatást tettek a tanulók lakásán ahol a szülőkkel megbeszélték a szükséges tennivalókat.

A tanulók előmeneteléről áttekintő képet nyújt a tanulók betürendes névsora és a statisztikai kimutatás. Ezen kimutatás szerint növendékeink előmenetele általában kielégitő. Ezen eredmény a tanártestület buzgalmának és helyes tanítási módjának köszönhető, mert a tanulóknak legnagyobb tömege igen gyenge előképzettséggel és kevés ambitióval jött iskolánkba.

Szülői értekezlet. Tanitási és nevelési munkánknak minél eredményesebbé tétele céljából dec. hó 18.-án szülői értekezletet tartottunk, melyen pontosan 150 szülő jelent meg. Az értekezlet célját, fontosságát az igazgató fejtegette, mely után Pataky Mária tanár „A gyermek megbecsülése a családban." Röszner Valéria tanár: „Milyen legyen a szülői közreműködés a tanulók házimunkájánál." Szalay Pál tanár: Az iskolás gyermekek egészségügyéről." Ruzicska Károly tanár: "A cserkészetről." tartott igen helyes és tanulságos szabad előadást. Örömmel jelezhetem, hogy a megjelent tanulók szülei közül az értekezlet után a tanév folyamán igen sokan kerestek fel bennünket, bár viszont akadtak olyan közönyös szülők is, akik felkérésünk dacára sem vették maguknak azt a fáradságot, hogy gyermekeik érdekében velünk értekezzenek.

Tanulmányi kirándulások. Növendékeink látókörének fejlesztése céljából a tavaszi hónapokban több izben tettünk kirándulást. Május 27-én megtartottuk a madarak és fák napját. Ekkor kirándultunk a Csepel-szigetre, ahol Ruzicska Károly tanár a fák és madarak hasznáról és védelméről, Szalay Pál tanár pedig a Duna szigeteiről, különösen a Csepel-sziget történetéről tartott érdekes és tanulságos előadást. Június 3.-án Szalay Pál, Bicsérdy Lajos, Pataky Mária, Röszner Valéria, Gerő Józsa és Klobusiczky Anna tanárok vezetése alatt 120 tanuló Budapestre ment tanulmányútra, hol Szalay Pál és Bicsérdy Lajos tanárok magyarázata mellett megszemlélték a Néprajzi Múzeumot, az országházat, a Szabadságteret, hol az irredenta szobrokat Szalay Pál tanár

lelkesítő beszéd kiséretében megkoszoruzta. Végül a történelmi emlékekben gazdag, páratlan szépségü Mátyás templomot tekintették meg. Június 6.-án a fiúiskola IV. osztályú tanulói tettek külön kirándulást Szalay Pál vezetése alatt a budai hegyek közé. Ez alkalommal a tanulók a katonai térképek tájolását, az egyezményes jelek olvasását és a katonai térkép szerinti tájékozódást gyakorolták. Az I., II. osztály tanulói több izben megnézték a helybeli bolgár kertészetet.

Cserkészet. Az elmult iskolai évben tanulóifjúságunk körében cserkészcsapat alakult, mely az „Árpád" nevet vette fel. A cserkészmunka dec. hó folyamán indult meg 15 résztvevővel, vezetője Ruzicska Károly tanár. A cserkészet a cserkésztörvények szellemében az igazmondásra, kötelességteljesitésre, másokon való segitésre, nemes magaviseletre, a természet szeretetére, az egészséges, tiszta életre neveli az ifjúságot, változatos és gyakorlati munkájában pedig sok hasznos ismerettel és ügyességgel gazdagitja, amiért e helyen is ajánljuk a t. szülők figyelmébe.

Iskolai ünnepélyek, szini előadás. A hazaszeretet, a magyar nemzeti szellem iránt való hűség, valamint országos nagyjaink iránti tisztelet, hála és kegyelet ápolása céljából több izben tartottunk iskolai ünnepélyt és több izben vettünk részt az ünnepélyes istentiszteleteken. Az évnyitó ünnepélyt aug. 31.-én tartottuk, okt. 6.-án az aradi vértanukról emlékeztünk meg, március 15-én az 1848. évi márciusi mozgalmakat ismertettük meg az ifjúsággal, mely alkalommal Gerő Józsa tanár tartotta az ünnepi beszédet, ápr. 2.-án ünnepet ültünk a „Magyar Jövő nap" jelentőségének méltatása végett, amelyen Röszner Valéria tanár tartott mélyen szántó, hazafias, lendületes beszédet. Május 21-én lélekemelő ünnepély keretében adtuk át osztályonként egy-egy tanulónak megőrzés végett a 63 vármegye földjét tartalmazó emlékplaketteket. A célnek megfelelő ünnepi beszédet Darabánt András igazgató mondotta. A záróünnepélyt június 29.-én tartottuk meg. A tanulók szavalataikkal és hazafias énekek és dalok énekelésével járultak hozzá az ünnepélyek emeléséhez.

Hogy ennek a szük, megcsonkitott hazának jövendő polgárait a jövő nagy, ugyszólván gigászi feladataira előkészitsük, hogy a hazafias érzéssel együtt a haza feltámadásában való sziklaszilárd hitet is növedékeink lelkébe neveljük, az idén is irredenta előadást rendeztünk, melyet április 29.-én Dunaharasztiban, május 7.-én Soroksáron adtunk elő. Az előadás irredenta

énekekből, szavalatokból, prológból és „Vándormadarak" czimű kis hazafias szindarabból állott. Úgy erkölcsileg, mint anyagilag fényesen sikerült. Az erkölcsi és anyagi siker kivivásában első helyen említendő mindenesetre a tanári kar lelkes ügybuzgósága, mellyel elsősorban a fentebb megjelölt nevelési célok —, másodsorban a momentán sikerek kivivására törekedett. De a tanulóknak nem kisebb az érdeme, hogy egy — a gyermekiesség bájával patinázott — hangulatos estét nyujtott a közönségnek.

Egészségügyi viszonyok. A letünt tanévben úgy az ifjúságnak, mint a tanártestületi tagoknak egészségi állapota elég kedvező volt. A tanulók körében a könnyebb lefolyású, hamar múló bajokat leszámítva, hosszabb ideig tartó ragályos jellegű betegség csak egy-két esetben fordult elő. A tavaszi hónapokban azonban a tanulók családjaiban előfordult vörheny miatt három tanulónak huzamosabb ideig távol kellett magát tartania az előadásoktól. Az egész éven át rendes mederben folyó tanulást csak az igazgató családjában fellépett ragályos betegség zavarta meg némileg, mert úgy ő, mint neje négy hétig ki voltak tiltva az iskolából. Óráikat a testület tagjai tartották meg, az igazgatói teendőket pedig Szalay Pál r. tanár látta el elismerésre méltó buzgalommal.

Hivatalos iskolalátogatás. Április hó 27.-én és május 3.-án Mezey Lajos polgáriskolai felügyelő úr vette szemügyre tanintézetünk belső életét. Ez alkalommal minden osztályban megfigyelte a tanítást, meghallgatta a tanulók feleleteit, meggyőződött a növendékek fegyelmezettségéről, illemtudásáról és előmeneteléről, átnézte a tanulók irásbeli rajzait, kézimunkáit, végül gyűlést hivott egybe és a tapasztaltak fölött megelégedését fejezte ki.

Az iskola jótékonysága. Tanulóifjúságunk hazafias és emberbaráti érzéstől áthatottan élénk tevékenységet fejtett ki, hogy jótékonyságot gyakorolhasson. Ha ilyen célból léptünk tanitványaink elé, ifjúságunk mindég lelkes buzgalommal karolta fel az eszmét. Igy a „Magyar Jövő nap" ünnepélyen 164 K 20 fillért, az emlékplakettekre és a hozzájuk tartozó tollrajzos kartonlap beüvegezésére és bekeretezésére 4056 K-t, a Mária Dorothea Egyesület által fenntartott „Otthon" javára 220 kor. gyűjtöttek össze.

Az iskola fölszerelése. Az iskola butorzata és felszerelése nagyon hiányos. A jövő tanév elejétől a rendelkezésre álló padok sem lesznek már elegendők. Szekrényünk egy sincs. A meglévő

taneszközök a tanári szobában nyilt helyen vannak, ahol megőrzésük sem biztos s emellett még rongálásnak is ki vannak téve.

Segélyezések, jutalmak. Fejlődésben levő iskolánknak még nincs segitő egyesülete s igy a szegény növendékeknek nem tudunk segitséget nyujtani. E helyen köszönettel kell megemlékeznünk Huszár Károly Ő Nagyméltóságáról, ki két legtehetségesebb, szegénysorsú tanulónkat 3000—3000 K segélyben részesitett. Az egyik 3000 K-ás segélyt Fehér József I. o. t., a másik 3000 K-s segélyt Glatz Márta II. o. t. nyerte el. Kedves megjutalmazott tanulók! Amint a nemesszivü adományozó elsősorban is a hazára gondolt akkor, amikor a tehetségek megmentését elhatározta, úgy ti is iskolai munkálkodásotok minden pillanatában gondoljatok a hazára, szivetekben pedig gerjedjen hála az iránt, kinek segitő keze hozzátok is elért és vessétek jól emlékezetetekbe és aszerint cselekedjetek, amit Huszár Károly Ő Nagyméltósága az utalvány szelvényére saját kezüleg irt: „Tanulj, küzdj és bizva bizzál Istenben.“

Jó magaviseletü és szorgalmas tanulók megjutalmazására a helybeli „Szombati Asztaltársaság“ 400 K-t, Ellinger Lajos máv. főfelügyelő úr 200 K, Bicsérdy Lajos rajztanár 100 K-t és 2 drb. könyvet, Gerő Józsa tanár 125 K-t, Kerner Margit ny. felső leányiskola tanár, Röszner Valéria, Pataky Mária, Sebestyén Julia, Szalay Pál tanárok 100—100 koronát, Darabánt András igazgató és Ruzicska Károly tanár 75—75 koronát Kozma István róm. kath. plébános 50 K-t és Klobusiczky Anna tanár 1 drb. könyvet voltak szivesek a tanári testület rendelkezésére bocsájtani.

A róm. kath. vallástanban elért kiváló eredményért 10—10 K-val jutalmaztattak: Prokopiusz Berta I. o. t., Holicsek Mária, Karla Lilla II. o. t., Guttmann Irma III., o. t. és Berghold Antal I. o. t.

A magyar nyelv tanulásában tett szép előhaladásért és ügyes fogalmazásért 50—50 K jutalomban részesültek: Prokopiusz Berta I. o. t., Renner Lénárd I. o. t., Steinhoffer Erzsébet II. o. t. és Kiss Mária IV. o. t.

A német nyelvben tanusitott kitartó szorgalmáért Kincse Ilona II. o. t. 50 K jutalmat kapott.

A löldrajz állandóan szorgalmas tanulásáért Erdős Hermin II. o. t. 50 K-t, Steinhoffer Erzsébet II. o. t., Szende Klára I. o. t. 25—25 K-t kaptak.

A történelem tanulásában tanusított kiváló szorgalmáért Kovács Andor II. o. t. 25 K-t, Guttmann Irma III. o. t. és Steiner Margit IV. o. t. 50—50 K-t kapott.

A természetrajz szorgalmas tanulásáért Karla Lilla II. o. t. és Gáspár Etelka I. o. t. 50—50 K-t, Forstner János I. o. t., Kuzman Elemér és Szücs Sándor II. o. t. 25—25 K-t kaptak.

Kézügyességükért 25—25 K jutalomban részesültek: Kontha Krisztina I. o. t., Forstner Mária III. o. t., Weimper Tamás I. o. t. és Kuzman Elnmér II. o. t.

A rajzolásban elért igen szép eredményért és nagy szorgalmukért 100—100 K-val jutalmaztattak: Farkas Gizella I. o. t. és Leimetter Mihály III. o. t., 50—50 K-val Schreiber Anna I. o. t. és Tamássy Dóra II. o. t.

Könyvjutalmat nyert Kuzman Elemér II. o. t. és Zlőbl Adrienne IV. o. t.

Egész éven át kifejtett ernyedetlen szorgalmunkért Holicsek Mária, Tamássy Stefánia II. o. t. 100—100 K-t, Mészáros Irén I. o. t. 25 K-t kaptak.

Könyvjutalomban részesült Horváth Ilona IV. o. t., mint aki a fizika tanulásában igen szép eredményt ért el. A jutalmak felajánlói fogadják hálás köszönetemet.

Magánvizsgálatok. Tanintézetünknél a tanév folyamán 1921. év dec. hó 19-én és 20-án, továbbá jún. hó 22-én, 23., 24. és 26-án tartattak magánvizsgálatok. Ugy a karácsonyi határidőben, mint a tanév végén tartott magánvizsgálatokon Sóváry Béla Pest vm. tanfelügyelőségéhez beosztott polg. isk. tanár. elnökölt.

A tanév befejezése. A Nm. Vallás- és Közokt.-ügyi Miniszter Úr 1922. évi május hó 19-én 63,090. sz. a. k. rendelete alapján az évzáró vizsgálatok helyett ezen iskolai évben is június hó 15-től 23 ig nyilvános összefoglalások tartattak, amelyeken a kétes előmenetelü tanulóknak éppen úgy alkalmat nyújtottunk az igazgató vagy helyettese előtt való felelésre, mint a korábbi években tartott évzáró vizsgálatokon.

Június 29.-én volt a Te Deum, évzáró ünnepély és a bizonyítványok kiosztása.

Dunaharaszti, 1922 június hó 29.-én.

Darabánt András,
igazgató.

II.

Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése.	Mely tárgyakat tanította, melyik osztályban?	Heti órák száma	Működési évek száma	Mióta tanít ennél az intézetnél?	Jegyzet
1	Darabánt András igazgató, nyelv.- történettud.	Földrajz I. f. o.	3	15	2	Tanári könyvtár őre
2	Bicsérdy Lajos megbizott tanár a rajzból	Rajz I. II. III. IV. f. és I. o. Szépirás II. i. o.	16	1	1	Rajzszertár őre
3	Boltos Péter áll. tanító, ref. hitoktató	Vallástan I. II. III. IV. f. és I. o.	6	—	1/2	
4	Darabánt Andrásné r. tanár, nyelv.- történettud.	Magyar I. II. I. o. Német I. II. I. o. Szépirás I. I. o.	16	15	2	Az I. leányosztály főnöke
5	Gerő Józsa megbizott tanár, nyelv.- történettud.	Német I. II. III. IV. f. III. IV. I. o. Földrajz I. II. I. o. Történet II. f. o.	18	5	1	A IV. fiúosztály főnöke
6	Kozma István rk. plébános	Vallástan I. II. III. IV. f. és I. o.	12	—	2	
7	Klobusiczky Anna megbizott tanár, menny.-természettud.	Menny.-tan I. II. III. IV. I. o. Vegytan III. I. o. Fizika IV I. o. Természetrajz I. I. o. Háztartástan IV. I. o.	18	4	1	A II leányosztály főnöke
8	Pataky Mária berendelt tanár, nyelv.-történettud.	Magyar III-IV. I., II. f. o Tört. III. IV. I., III. IV. f. o. Földrajz III. I. o. Jog és közgazd. IV. I. o. Torna III. IV. I. o.	18	23	2	A IV. leányosztály főnöke
9	Rőszner Valéria r. tanár, menny.-természettud.	Menny.-tan I. II. f. o. Termsz.-rajz I. II. f., II. I. o Egészségtan IV. I. o.	18	27	1	A II. f. oszt. főnöke, tanártestületi jegyző, a mértani szertár őre
10	Ruzicska Károly r. tanár, menny.-természettud.	Menny.-tan III. IV. f. o Fizika III. f. o. Vegytan IV. f. o. Mezőgazp.-tan I. II. III. IV. f. o Torna I. II. III. IV. f. o.	18	8	1	A III. fiúosztály főnöke
11	Sebestyén Julia okl. kézimunka tanítónő	Kézimunka I. II. III. IV. I. o. I. II. III. IV. f. o. Torna I. II. I. o.	17	11	2	A III. leányoszt. főnöke
12	Szalay Pál r. tanár, nyelv.-történettud.	Magyar I. III. IV. f. o. Földrajz II. III. IV. f. o. Jog és közg. IV. f. o. Egészségtan IV. f. o.	16	33	2	Az I. fiúosztály főnöke, a földrajzi szertár őre
13	Zlőbl Gabriella óraadó okl. tanitónő	Ének I. II. III. IV. f. o. I. o.	8	1	1	

Napibéres szolga: özv. Lach Konrádné.

III.

A tanulók névsora.*

I. fiúosztály. Osztályfőnök: Szalay Pál.

1. Altmann Sándor (jó), 2. Baski Sándor (elégs.), 3. Bányai Károly (német, mennyiségtan, mezőgazdaságtan), 4. Bogenfürst János (mezőgazdaságtan), 5 Berghold Antal (jó), 6. Borcsányi Márton (ismétel), 7. Borsos István (jó), 8. Domokos Gyula (elégs.), 9. Domokos László (elégs), 10. *Fehér József (jeles)*, *11. Forstner János (jeles)*, 12. Gacsal József (mezőgazdaságtan), 13. Geiger György (jó), Gyulai László (jó), 15. Handl István (magyar, földrajz), 16. Hegedűs András (jó), 17. Imre Imre (jó), 18. Jaksa János (jó), 19. Józan Kálmán (elégs.), 20. Kántor Béla (elégs.), 21. Koncz Géza (elégs), 22. Korompai László (elégs.), 23. Koszler Antal (magyar), 24. Kovács József (magyar, földrajz, mennyiségtan), 25. Krausz Antal (elégs.), 26. Krammer János (magyar, földrajz), 27. Kuchár József (elégs.), 28. Kuzmann Károly (magyar, földrajz, mennyiségtan), 29. Lehor Ferenc (mennyiségtan), 30. Leéb Lénárd (magyar, földrajz, mennyiségtan), 31. Müller Ferencz (magyar), 32. Napholcz János (kimaradt), 33. Oláh Ferencz (elégs.), 34. Oszoli György (jó), 35. Paulinusz István (kimaradt), 36. Pillmayer Gábor (elégs.), 37. Pillmajer Mátyás (földrajz), 38. Prack János (elégs.), 39 Purczeld Pál (elégs.) 40. Renner Lénárd (jó), 41. Roth József (földrajz, számtan, term.-rajz), 42. Simonesics Mátyás (mennyiségtan, rajz), 43. Schmidt Jakab (elégs.), 44. Stark István (elégs.), 45. Schuster Ferencz (jó), 46. Schwarzenberger Jakab (term.-rajz), 47. Schwarcenberger Antal (term.-rajz), 48. Szabó G. István (ismétel), 49. Gy. Szabó Gábor (elégs.), 50. Siebert József (elégs.), 51. Szing András (elégs.), 52. Torda József (elégs.), 53. Sz. Tóth Pál (elégs.), 54. Truckenbród Jakab (földrajz), 55. Vázsonyi József (elégs.), 56. Wagner Antal (elégs.), 57. Weimper Tamás (jó), 58. Végh István (kimaradt), 59. Vieland Antal (elégs), 60. Vidovics Béla (kimaradt), 61. Vinhardt Bertalan (elégs). 62. Wolf György (kimaradt).

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Röszner Valéria.

1. Becz József (elégs.), 2. Boross János (elégs.), 3. Dezsőfi Miklós (elégs.), 4. Glázer József (jó), 5. Herr József (elégs.), 6. Hermann Antal (ismétel), 7. Inyován Béla (elégs.), 8. Katona István (jó), 9. Kántor Ferencz (mennyiségtan, természetrajz), 10

---

* A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat. A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

Kocsis József (elégs.), 11. Kocsis Kálmán (kim.), 12. Korl János (ismétel), 13. *Kovács Andor (jeles)*, 14. *Kuzmann Elemér (jeles)*, 15. Meusel Gyula (mennyiségtan, természetrajz), 16. Naszályi Mihály (történelem, mennyiségtan), 17. Ormai Róbert (elégs.), 18. Ortelli Károly (történelem, földrajz). 19. Papp József (jó), 20. Princz József (ismétel), 21. Szabó András (elégs.), 22. Szabó Gy. József (elégs.), 23. P. Szabó Vince (ismétel), 24. *Szücs Sándor (jeles)*, 25 Schiller Pál (elégs.), 26. Schwarczl Mátyás (elégs.) 27. Tibay Mihály (elégs.), 28. Tibay Zoltán (elégs.) 29. Török István (elégs.), 30. Wagner Lénárd (jó), 31. Weisz Boldizsár (magyar, történelem, földrajz), 32. Weisinger József (magyar, történelem, mennviségtan), 33. Walentin József (jó), 34. Zwick János (ismétel), 35. Zwick Ferencz (elégs.).

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Ruzicska Károly.

1. Forstner József (elégs.), 2. Gere András (számtan), 3. Hecht János (elégs.) 4. Józsa Károly (elégs.), 5. Jurán László (elégs.). 6. Leimeter Kristóf (elégs.), 7. Leimeter Mihály (elégs.), 8. Mészáros István (elégs.(, 9. Mészáros József (természetten), 10. Ockenfusz Ágoston (számtan, mezőgazdaságtan), 11. Olasz József (német, számtan, természettan), 12. Szántó Becz Sándor (ismétel), 13. Sziebert Ferencz (elégs.), 14. Talmáyer Vilmos (elégs.), 15. Tóth Ferencz (jó).

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Gerő Józsa.

1. Heiszenberger János (elégs.), 2. Kihm Lénárd (jó), 3. Nagy Kálmán (jó), 4 Rajzinger József (jó), 5. Richter Albert (elégs.) 6. Szántó József (elégs.), 7. Váradi József (elégs.), 8. Tilly Károly (jó).

I. leányosztály. Osztályfőnök: Darabánt Andrásné.

1. Balázs Klára (jó), 2. Bathó Emilia (elégs.), 3. Beck Róza (elégs.), 4. Eller Izabella (elégs.) 5. Ender Ilona (jó), 6. Farkas Gizella (jó), 7. gr. Feszletics Adél (kim.), 8. Gáspár Etelka (jó), 9. Glöckl Katalin (elégs.). 10. Graffy Ilona (kim.), 11. Gróf Anna (elégs.), 12. Groff Aranka (mennyiségtan), 13. Herr Mária (földrajz, term.-rajz, mennyiségtan), 14. Hermann Irma (földrajz), 15. Jánosi Irma (jó), 16. Kaltanecker Julianna (magyar), 17. Kiss Julianna (elégs.), 18. Kontha Krtsztina (jó), 19. Karompai Irén (Jó), 20. Korpics Veronika (jó), 21. Lav's Ludovika (kim.), 22. Lévai Berta (jó), 23. Marczy Anna (magyar, földrajz), 24. Mészáros Irén (jó), 25. Nagy Margit (jó), 26. Napholz Erzsébet (jó) 27. Orova Julianna (jó), 28 Ott Margit (jó), 29. Princz Anna (elégs.), 30. *Prokopius Berta (jeles)*, 31. Rajzinger Terézia (elégs.), 32. Réső Margit (kim.), 33. Simon Erzsébet (elégs.), 34. Schreiber Anna (elégs.), 35. Szedlacsek Rozália (magyar, német, mennyiségtan) 36. *Szende Klára (jeles)*, 37. Szóka Anna (jó), 38. Weimper Katalin (jó), 39. Wiesner Anna (magyar, mennyiségtan), 40. Würth Erzsébet (jó), 41. Zsédöl Irén (ism.).

II. leányosztály. Osztályfőnök: Klobusitzky Anna.

1. Boross Magda (elégs.), 2. Boross Margit (elégs.), 3 Decsov Mária (jó), 4. Erdős Hermin (jó), 5. Ernszt Katalin (jó), 6. Fischer Katalin (elégs.), 7. Fischer Mária (term.-rajz). 8. Földi Mária (jó), 9. Frankovics (elégs.), 10. *Glatz Márta (jeles)*, 11. Glatz Olga (jó), 12. Hanschek Jolán (term.-rajz), 13. *Holicsek Mária (jeles)*, 14. Kalmár Erzsébet (term.-rajz), 15. *Karla Lilla (jeles)*, 16. Kincse Ilona (jó), 17. Krausz Teréz (jó) 18. Marek Magdolna (elégs.) 19. Mészáros Zsófia (elégs.), 20. Napholcz Margit (jó), 21. Ockenfusz Anna (elégs.), 22. Prokopius Aranka (jó), 23. Richter Teréz (kim.), 24. *Steinhoffer Erzsébet (jeles)*, 25. Szabó Mária (elégs.), 26. *Tamássy Dóra (jeles)*, 27. *Tamássy Stefánia (jeles)* 28. Wolf Mária (elégs).

III. leányosztály. Osztályfőnök: Sebestyén Júlia.

1. Beck Teréz (jó), 2. *Forstner Mária (jeles)*, 3. *Guttmann Irma (jeles)* 4. Z. Gere Ilona (elégs.), 5. Napholcz Mária (kim.), 6. Mayländer Katalin (mennyiségtan), 7. Pelyvás Julianna (jó), 8. Sommer Olga (elégs.), 9. Wieland Magdolna (kim.).

IV. Leányosztály. Osztályfőnök: Pataky Mária.

1. Benedek Klára (elégs.), 2. Benedek Magdolna (elégs.) 3. Fritsche Teréz (elégs.), 4. *Horváth Ilona (jeles)*, 5. *Kis Mária (jeles)*, 6. *Steiner Margit (jeles)*, 7. Stursa Lenke (jó), 8. Zöbl Adrienne (jó).

Magántanulók. Fiúk: Beszeda József, Hack Antal, Kalmár György, Krumpach József, Kurják János, Szakmáry József, Szakmáry Vendel, Schwarczenberger Antal, Sckwarczenberger Jakab, Varga Ferenc, Znaminka József I. o. t. Gazdag Károly, Kalmár Géza, Mandlin Gyula, Pázler Károly, Weszely László, Znaminka Géza II. o. t., Faigl Dezső III. o. t. Összesen 18.

Leányok: Helebrand Gizella, Helebrand Irma, Lerner Erzsébet, Manger Erzsébet, Mattó Mária, Réső Margit, Walter Mária, Vidák Melánia I. o. t., Kicsindy Ilona, Osztoics Mária, Pataky Erzsébet, Richter Teréz, Schenkengel Erzsébet, Uhlarik Lujza II. o. t., Blum Irén, Gróner Janka, Illés Mária, Pók Mária III. o. t., Danis Mária, Szágel Anna, Weszely Erzsébet IV. o. t. Összesen 21.

IV.

Magánvizsgálatok.

A dunaharaszti-i áll. polg. fiú- és leányiskolában magánvizsgálatok évenként háromszor: ugymint augusztus végén, karácsony körül és a tanév végén tartatnak.

A magánvizsgálatok iránti kérvények 20 K bélyeggel ellátva, Pest stb. vm. kir. tanfelügyelőjéhez cimezve, július hó 15-ig, nov. hó 1-ig, illetve május 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőknél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyujtani; az ilyenek kérvényét az iskola gazgatósága közvetlenül nem fogadja el.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasittatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akarónak: 1. Keresztlevelét (születési bizonyitványát). 2. Az iskolai bizonyitványát. 3. Az illető község előljárósága által kiállított erkölcsi és foglalkozási bizonyitványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartozkodik, vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakitották meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy a tanulmányaik megszakitása óta mivel foglalkoztak, éppen azért melléklendők a szolgálati bizonyitványok is. A mellékletre, ha azokon bélyeg nincs 5 K bélyeg ragasztandó.

A magántanulók a kérvény benyujtásakor 20 K kezelési díjat, a vizsgálat napjának kitűzése után pedig 140 K tandíjat, 50 K beirási-, 20 K elnöki-, 20 K ifjúsági könyvtári-, 10 K értesitő-, 10 K házalap, a fiú magántanulók 50 K kézimunka, 1 K a szegénytanulók könyvalapjára és 600 K vizsgálati díjat kötelesek előre befizetni. Az összevont magánvizsgálati díj 1200 K. A hadiözvegyeknek, hadirokkantaknak és közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek szegénységük igazolása esetén a tanári testület a felemelt vizsgálati díjat felerészben el is engedheti.

V.

Az 1922-23. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beíratások. A dunaharaszti-i m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1922—23. tanévre szóló felvételek és beirások szeptember 1—2-án és 4-én d. .e. 8 órától 12 óráig fognak megtartatni az iskola fő-utcai hivatalos helyiségében. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kiséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni: 1 keresztlevelét, illetőleg születési bizonyitványát; 2. iskolai bizonyitványát; 3. oltási bizonyitványát.

A polgári fiú- és leányiskola I-ső osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. A II. III. IV. osztályba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának megfelelő alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatokra vonatkozólag az igazgató ad felvilágositást.

A felvételnél a következő dijak fizetendők: 50 K felvételi, 10 K értesitő-, 10 K kirándulási, 20 K ifj. könyvtári dij, 10 K a Tanárok Házialapjára és 1 K a szegény tanulók könyvalapjára, a fiútanulók még 50 K kézimunka dij cimen. Ezen dijak fizetése alól nincsen felmentés. Az évi tandij 140 K és az évi felszerelési dij 420 K, melyeknek fele a beiratás alkalmával lefizetendő.

Felszerelési díj- és tandijmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletüek s jó bizonyitványt képesek felmutatni, felszerelési dij- és tandijmentességet nyerhetnek.

Felszerelési dijmentességért a polgáriskolai gondnoksághoz kell folyamodni. Tandijmentességért folyamodók a vármegyei Tanfelügyelőséghez cimzett kérvényüket szegénységi bizonyitvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulók, akikre nézve a rajzolás, éneklés vagy tornázás szervi hibáiknál vagy gyenge testalkatásuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az emlitett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyitvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők.

Ha valamely tanuló egy, két, vagy legfeljebb három tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javitóvizsgálatra szóló engedély elnyeréséért a polgári iskola tanártestületéhez kell folyamodni. A 20 K-ás bélyeggel ellátott kérvények augusztus 15-ig a polg. isk. igazgatóságánál nyujtandók be. A javitóvizsgálatok augusztus 30-án d. e. 8 órakor veszik kezdetüket. A magántanulók javitóvizsgálatai, a felvételi- és tantervkülönbözeti vizsgálatok augusztus3 1-én d. e. 8 órakor kezdődnek.

VI.

Statisztikai kimutatás.

Czim	I.	II.	III.	IV. fiúosztály	Összesen	I.	II.	III.	IV. leányosztály	Összesen
I. A tanuló kszámának alakulása:										
Az év elején beiratkozott	60	34	15	8	117	39	28	9	8	84
Évközben beiratkozott .	2	1	—	—	3	2	—	—	—	2
Az év végén maradt . .	57	34	15	8	114	37	27	7	8	79
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvű . . .	39	23	6	7	75	30	20	7	7	64
Német anyanyelvű . . .	18	11	9	1	39	7	7	—	1	15
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	48	23	12	6	89	30	22	5	7	64
Ref.	9	10	3	1	23	6	5	2	—	13
Ág. ev.	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Izr.	1	—	—	—	1	1	—	—	1	2
IV. Szülők lakóhelye szerint:										
Helybeli	15	15	4	4	38	16	13	7	7	43
Vidéki	42	19	11	4	76	21	14	—	1	36
V. Általános előmenetel szerint:										
Ált. jeles osztályzatot nyert	3	3	—	—	6	2	6	2	3	13
„ jó „ „	11	5	1	4	21	17	9	2	2	30
„ elégséges „ „	24	15	9	4	52	10	9	2	3	24
Javítóvizsgálatra utasíttatott	16	6	4	—	26	7	3	1	—	11
Osztályismétlésre „	2	5	1	—	9	1	—	—	—	1
VI. Magaviselet szerint:										
Jó	25	25	12	4	66	34	27	7	8	76
Szabályszerű	29	9	3	4	45	1	—	—	—	1
Kevésbbé szabályszerű .	3	—	—	—	3	2	—	—	—	2
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — menyország.

A DUNAHARASZTI-I M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

III.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1922—23. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:

DARABÁNT ANDRÁS
igazgató.

Nyomatott Mánich Jenő könyvnyomdájában, Ráckevén.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

Az igazgató jelentése az 1922-23. iskolai évről.

Az 1922—23. tanév berekesztésével tanintézetünk fennállásának harmadik évét töltötte be. Sok tekintetben nehéz év volt ez. A bajok és gondok egész sorozatával kellett megküzdenünk. Különösen nehézzé tette helyzetünket az iskolának meg nem felelő, elégtelen elhelyezése. Ugyanis a négy osztályú polg. fiú- és a négy osztályú polg. leányiskola elhelyezésére csak négy kis szobának nevezhető helyiség állott rendelkezésre, ahol a tanítás a délelőtti és délutáni órákban váltakozó rendszerrel folyt. Mivel a délelőtti és délutáni tanítási órák között szellőztetés és a helyiségek takarítása céljából szünetre volt szükség, azért a vkm. engedélyével a tanítási órákat 40 percre redukáltuk.

Rendkívül nagy hibája az iskola elhelyezésének, hogy az épület néhány szobájában a községháza van elhelyezve, az iskola udvarán pedig alkalmatlan idegenek részére magánlakások vannak, amely körülmény az iskola munkájára állandóan zavarólag hat. Nagyon kívánatos lenne, hogy a felsőbb hatóság odahasson, miszerint a község az egész épületet rendeltetésének adja át annál inkább, mert a községnek módjában áll hivatalos helyiségeit más épületben elhelyezni. Ha a község az általa és a lakók által elfoglalt épületrészt az iskola rendelkezésére bocsájtaná, volna 8 tantermünk, külön kézimunka- és tornatermünk és volnának szertárhelyiségeink is.

E bajok és küzdelmek gyökerei természetesen jobbára a mai súlyos viszonyokra vezethetők vissza. De mi teljes megadással tűrtük nehéz helyzetünket s a hazafiasságból eredő érzelmek megacélozták idegeinket, izmainkat és megfeszített erővel, egy szebb jövő reményében, azzal a tudattal végeztük munkánkat, hogy Dunaharaszti község képviselőtestülete amilyen lelkes egyhangúsággal szavazta meg ez előtt három évvel az iskola felállitását, olyan megértéssel fogja megoldásra juttatni az iskola további megfelelő, ideiglenes és majdan a viszonyok javultával végleges elhelyezését is. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Alakuló ülés. A tanári testület alakuló ülését, melyen az évi munkaprogramm megállapíttatott, 1922 évi aug. hó 29-én tartotta meg.

Javító-, felvételi és különbözeti vizsgálatok. A javító-, felvételi és tantervi különbözeti vizsgálatok aug. hó 30.-án és 31.-én tartattak meg.

Beíratások. A beíratások szept. 1.-én és 2.-án d. e. 8—12-ig és d. u. 2—5-ig tartattak meg. Az év elején az I-ső fiúosztályba 65, a II. oszt.-ba 50, a III. oszt.-ba 31, a IV. oszt.-ba 11 tanuló íratkozott be. Évközben kir. tanf. engedéllyel az I. oszt.-ba még 2 tanuló vétetett föl s így a lefolyt tanévben a rendes fiútanulók száma 159 volt. Az év elején az I. leányosztályba 37, a II. oszt.-ba 34, a III. oszt.-ba 19, a IV. oszt.-ba 6 tanuló íratkozott be. Évközben kir. tanf. engedéllyel az I. oszt.-ba még 2, a III. oszt.-ba szintén 2 tanuló vétetett föl s így a letünt tanévben a rendes leánytanulók száma 100 volt. Az összes rendes tanulók száma 259.

A tanév megnyítása. A tanév ünnepélyes megnyítása szept. 3.-án volt. A szokásos „Veni Sancte" után az igazgató felolvasta és megmagyarázta az intézet rendszabályait; majd az osztályfőnökök rendezték az osztályokat, átvizsgálták a tankönyveket és utasítást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, író- és rajzszerek beszerzésére. A rendes tanítások szept. 4-én vették kezdetüket.

Tandijmentesség. A kir. tanf.-ség 9583—922. sz. a. az egész évi tandijfizetés alól felmentette: Laszczik Róbert, Varga Béla I., Berghold Antal, Jaksa János, Kovács István II. fiúoszt. tanulókat. Graffy Róza, Schingler Mária I., Tamássy Jaenetta, Tamássy Dorottya II. leányoszt. tanulókat. A második félévben elvesztették tandijmentességüket: Török Ambrus I., Laszczik Gyula II. és Tibay Zoltán III. fiúoszt. tan., Hollós Ida, Hollós Márta, Tyroler Magdolna I., Erdős Hermin III. oszt. leánytanulók. Féltandijmentességet élvezett: Primusz Róza I. és Korompai Irén II. leányoszt. tanuló. Az elengedett tandij összege 7200 korona.

Felszerelési dijmentesség. A dologi ügyeket intéző gondnokság az egész évi felszerelési dij fizetése alól felmentette: Berghold Antal és Jaksa János II. fiúoszt. tan.; a félévi felszerelési dij fizetése alól: Oszoli Miklós I., Kovács István, Oszoli György II. fiúoszt. t., Primusz Róza, Schingler Mária I., Tamássy Jaenette, Tamássy Dorottya III. leányoszt. tan. mentette fel. Az elengedett felszerelési dij összege: 10.910 K.

Felmentések. Pest-Pilis-Solt-Kiskún vm. kir. tanfelügyelősége 9585—922. sz. a. k. rendeletével Borsos István és Szabó István, 11.555—922. sz. a. k. rendeletével pedig Hartmann Sebő tanulókat

testi hibáiknál fogva, tiszti orvosi bizonyítvány alapján, a tornázás alól felmentette.

Személyi változások a tanári karban. A tanári testület sorában a tanév folyamán a következő változások történtek: Gerő Józsa, Klobusitzky Anna, Ruzicska Károly és Sebestyén Júlia tanárok a vkm. 82.772—922. sz. rendeletével a létszám apasztás során B. listára kerültek és a tényleges szolgálat alól felmentést kaptak. Az így megüresedett állások Báthory Irma, Kisgyörgy Sándorné, Knapp Antal és Márton Irma tanárokkal töltettek be. Mikor pár napi működés után Kisgyörgy Sándorné a budafoki áll. polg. leányiskolához, Báthory Irma a budapesti Domonkosné-féle Új iskolához nyert áthelyezést és Knapp Antalt pedig a rákosszentmihályi r. k. polg. fiúiskolához választották meg, újabb megbízást nyertek iskolánkhoz Klobusitzky Anna, Sebestyén Julianna és Kronovetter Béla tanárok.

Ugyancsak iskolánkhoz kapott beosztást a folyó tanév folyamán Székely Malvin erzsébetfalvai r. tanár és Tímár Izabella volt kispest-munkástelepi megbízott tanár. Székely Malvin betegsége miatt szolgálatot nem teljesített. Súlyos megrázkódtatást idézett elő az iskola munkájában Bicsérdy Lajos rajztanár lemondása és Röszner Valéria r. tanár megbetegedése. Előbbi állása betöltetlen maradt, utóbbi helyettesítésére Hajdu Aranka, kispesti polg. fiúiskolai tanár helyeztetett át, ki a tanév végáig elismerésre méltó buzgalommal látta el a reá bízott teendőket. A gyakran változó és folyton hiányzó tanárok óráinak ellátása az állandóan működő tanároknak úgyszólván egész éven át nagy megterheltetést jelentett. Ez a minduntalan ismétlődő változás természetesen maga után vonta a gyakori új tantárgybeosztás és órarend változást is, ami mindenesetre kárára volt a tanítás eredményének.

A tanári testület iskolai működése. A tanári testület a lefolyt tanévben 1 alakuló, 1 záró, 2 módszeres, 4 ellenőrző, 9 rendes havi, 2 osztályozó, 2 szülői értekezletet és 5 rendkívüli tanácskozmányt tartott. Az osztályfőnökök a rendes havi és ellenőrző gyűlések alkalmával részletes jelentést tettek a tanulók magaviseletéről, szorgalmáról, előmeneteléről és az óramulasztásokról. A havi gyűléseken az egyes szaktanárok jelentést terjesztettek elő az elvégzett tananyagról és a tanításnál felmerült nehézségekről. E jelentésekből, valamint az igazgatói látogatásokból kifolyólag számos neveléstani és módszertani kérdés fölött történt eszmecsere és megállapodás. A négy ellenőrző értekezletből kifolyólag intőlapok küldettek szét. Ezen intőlapok több tanulónál meg is tették kedvező hatásukat.

A tanítás menete. Működésünk vezérfonalát a polg. fiúiskolában az 1918. évben 70,022. sz. a. kiadott tanterv, a polg. leányiskolában az 1908. évben 40,483. és 1914. évben 4000. sz. a. kiadott tantervek képezték, amelyeknek szellemében és keretében tanítottunk az egész éven keresztül. Órarendünk a paedagógiai elvek szemelőtt való tartásával állíttatott össze. A szaktanárok elkészítették az állandó tanmeneteket és e tervszerűleg készített tanmenetek szerint folyt azután a tanítás. A tanításban főtörekvésünk az volt, hogy a tanulóinkat olyan oktatásban és irányításban részesítsük, melynek révén hazánknak értelmes, gyakorlati érzékkel bíró, munkaszerető polgáraivá váljanak és éppen ezért állandóan munkásságra ösztönöztük és kötelességeik kifogástalan teljesítésére buzdítottuk őket. Minden kínálkozó alkalommal feltártuk előttük a gyakorlati életet és abban az egyre fokozódó ismereteknek horderejét. Igyekeztünk velük megértetni, hogy anyagi gyarapodás, fellendülés csak ott található, ahol kitartó, céltudatos munkásság folyik.

Az iskola állat- és növényvédelmi működése az 1922/23. évben. A tanári kar ez évben is szem előtt tartotta, hogy a madarak és fák szeretetére — védelmére reánevelje a növendékeket. Ez irányú törekvéseket leginkább a természetrajz és földrajz tanítás keretében juttatták kifejezésre. De hathatósan támogatták azt a magyar, sőt a német nyelvi előadások idevágó olvasmányai, költeményei és azok tüzetesebb megbeszélései. A természetrajz tanára törekedett a természetet, mint Isten templomát bemutatni, hol minden Élet az Ő alkotó kezét dicséri. Az embernek úgy kell magát viselni, hogy méltó legyen ebbe a templomba való belépésre. Állatok kínzása, fák és növények rongálása kegyetlenség, lelki durvaság jele. A madarakban Isten hangja szól, az ő dicséretére zeng az ének. — A madarak ismertetésénél a szaktanár különös tekintettel volt azok nagy hasznára fontos szerepükre gyümölcskertészetünkben. — A földrajz tanára minden alkalmat megragadott, hogy a fauna és a flora világ tárgyalása közben rámutasson azokra a pótolhatatlan gazdasági bajokra és sürgős teendőkre, melyeknek a megcsonkított országban a nagy fahiány az oka. Ismertette az államháztartásunkban fontos gyümölcskivitelt, kapcsolatba hozva, hogyan segítenek a termelés és munkálás teendőiben a madarak. — A kézimunka tanár mesterséges madárfészkeket csináltatott a gyermekekkel, melyek az éneklőmadarak telepedését a kertekben segítik elő. — A madarak védelmét szolgálta a tavasszal tett állatkerti kirándulás, amelynek alkalmával a növendékek ismételt szakszerű előadások alapján fel-

elevenítették mindazon ismereteket, amelyeket az év folyamán magukévá tettek.

Június hónapban tartotta az iskola a „Madarak és fák napjá"-t, ezen alkalommal Darabánt András igazgató hangulatos, meleg szavakkal vezette be a gyermekeket a természet ölébe. Beszélt nekik a madarakról, fészkelési módjukról, mesterséges fészkekről, etetésükről a téli zord időben stb. — Hisszük, hogy fáradozásaink nem tévesztették el céljukat s növendékeink a madarak és fáknak mindenkor lelkes védelmezői lesznek. *(Klobusitzky Anna.)*

Vallásgyakorlatok. A vallásos nevelésre, a hit megszilárdítására és az erkölcsi érzés kifejlesztésére a tanári testület kiváló súlyt helyezett. A valláserkölcsi nevelést távolról sem tartottuk csak a hitoktató urak kizárólagos tisztének, hanem megragadtunk minden kínálkozó alkalmat a vallásos érzés gondos ápolására. Mindennapi tanításunkat nemcsak a szokásos ima elmondásával kezdtük és végeztük, hanem az ima után mindég elhangzott a magyar „Hiszekegy" is. Gondunk volt arra is, hogy a különböző felekezetekhez tartozó növendékek pontosan eljárjanak az isteni tiszteletekre és részt vegyenek vallási gyakorlataikban. Törekvésünk oda is irányult, hogy a különböző felekezetbeli tanulók ne csak türelmesek legyenek egymás irányában, hanem tiszteljék és szeressék is egymást. Az iskolai év folyamán a róm. kath. vallásúak három izben gyóntak és áldoztak. A róm. kath. vallásúak részére a hitoktató a húsvéti ünnepek előtt lelkigyakorlatokat tartott. A tanári testület felügyelete alatt résztvettek a keresztjáró körmeneteken és a búzaszentelésen. A ref. és ág. ev. vallású tanulók egyszer Úrvacsorában részesültek. Sarkalatos nevelési eszköznek a jó példaadást tartván, a tanári testület a tanulóifjúságot azokra nemcsak mindig elkísérte, hanem maga is mindig részt vett benne.

A tanulók magaviselete. Az iskolai oktatás mellett a tanártestületnek legfőbb gondját képezte a tanulóifjúság nevelése és ebbeli kötelességének mindenkor a legnagyobb mértékben törekedett eleget tenni. A tanári testület atyailag buzdítva, lelkesítve, minden erejéből igyekezett a tanulókban a kötelességérzetet. munkakedvet, szorgalmat, pontosságot, rendszeretetet, testvéries érzületet és a korosabbak iránti tiszteletet meggyökereztetni és kifejleszteni. A növendékekre az iskolában való tartózkodás alatt a tanárkar tagjai felügyeltek és sem az udvarban, sem máshol, sohasem voltak felügyelet nélkül. A tanulók magaviseletét az iskolán kívül is ellenőriztük és folyton figyelemmel kísértük. Növendékeink erkölcsi

magaviselete a tanév alatt általában jó volt. Magukviselete s a rendtartási szabályokhoz való alkalmazkodásuk annyira megfelelő volt, hogy szigorúbb rendszabályhoz csak egy esetben kellett nyúlnunk. Különösen javítólag hatott a növendékek magaviseletére és szorgalmára az, hogy az osztályfőnökök látogatást tettek a tanulók lakásán, ahol a szülőkkel megbeszélték a szükséges tennivalókat.

A tanulók előmeneteléről áttekintő képet nyujt a tanulók betűrendes névsora és a statisztikai kimutatás. Ezen kimutatás szerint növendékeink előmenetele általában kielégítő. Ezen eredmény a tanártestület buzgalmának és helyes tanítási módjának köszönhető, mert a tanulók legnagyobb tömege igen gyenge előképzettséggel és kevés ambicióval jött iskolánkba.

Szülői értekezletek. Tanítási és nevelési munkánknak minél eredményesebbé tétele céljából márc. 11-én és május 17-én szülői értekezletet tartottunk. Az első értekezleten 150, a másodikon 100 szülő jelent meg. Az értekezlet célját, fontosságát mindkét alkalommal az igazgató fejtegette, mely után Kronovetter Béla „Az ifjúság fokozatos testi nevelése", Klobusitzky Anna „A mindennapi élet fizikája", Darabánt András „Mi a szülők kötelessége a gyermekekkel szemben", Röszner Valér „A társias érzés nevelése", Szalay Pál „Az ifjúság erkölcsi és értelmi nevelése", Márton Irma „A jellem nevelésé"-ről tartott igen helyes és tanulságos előadást. Örömmel jelezhetem, hogy a megjelent tanulók szülei közül az értekezlet után a tanév folyamán igen sokan kerestek fel bennünket, bár viszont akadtak olyan közönyös szülők is, akik felkérésünk dacára sem vették maguknak azt a fáradságot, hogy gyermekeik érdekében velünk értekezzenek.

Tanúlmányi kirándulások. A fiúiskola IV. osztályú növendékeivel és cserkész csapatával két napos kirándulást rendezett május 29-én és 30-án Szalay Pál és Kronvetter Béla vezetése mellett a *Dobogókőre*. Résztvettek e kiránduláson 37-en. A kirándulás főcélja volt a katonai térképek szerinti tájékozódás gyakorlása. Ennek a célnek ez a kirándulás nagyon megfelelt. *Dömösig* hajón ment a kiránduló csapat, innét a hegyeken keresztül katonai térképek és iránytű segítségével a *Dobogókőre*. Itt a *Magyar Turista Egyesület* szívességéből növendékeink nagyon is mérsékelt díjért elszállásolást nyertek. Másnap korán reggel, árnyas erdőben, meredek lejtéssel leereszkedtek a *Bükkös* patak völgyébe s a *Sikárosi* erdőőrlaknál egy forrás mellett két és félórai pihenőt tartottak, ahol cserkészeink ebédet főztek a magukkal hozott bográcsban. Úgy turisztikai, mint a fentebb megjelölt cél szempontjából ez a kirán-

dulás az iskolai kirándulások között az első helyet foglalja el, mert növendékeink látókörét nagyban kiterjesztette, ismereteit gyarapította, mint turisztikai turaút lelküket nemesítette, önbizalmukat fokozta, s a mellett még a főcélt is szolgálta. Ugyancsak május 29.-én mentünk tanulmányútra mindkét intézetünk ifjúságával Budapestre, ahol a III. IV. osztály tanulói az Iparművészeti Múzeumot és a Nemzeti Múzeumot, az I. II. oszt. tanulói pedig az Állatkertet tekintették meg. Június 12.-én tartottuk meg a madarak és fák napját. Ekkor kirándultunk a Csepel-szigetre, ahol Darabánt András igazgató a fák és madarak hasznáról és védelméről tartott előadást. Földrajzi, természetrajzi és gazdaságtani kirándulást több izben tettek a szaktanárok az egyes osztályokkal.

Ifjúsági egyesületek.

A fiúiskolai Petőfi-Kör megalakulása. Hogy tanulóink az iskolai munka keretén kívül is bővíthessék ismereteiket s hogy a gyakorlati életben annyira szükséges önálló fellépést, társadalmi elevenséget és mozgékonyságot elsajátítsák, megalakították a fiúiskolai önképzőkört, mely Petőfi-Kör nevet kapott. Igaz, hogy azok a feltételek, melyek egy önképzőkör eredményes működéséhez feltétlenül szükségesek, majdnem teljesen hiányzanak. Helyisége nincs, hol az önképzőkör tagjai gyakrabban összejöhetnének szellemi szórakozás céljából. Mert a nyolc osztály számára rendelkezésre álló négy tanterem egész nap le van foglalva. Könyvtára az iskolának, amit az önképzőkör egyelőre igénybe vehetne, nincs. Mindezen nehézségek dacára azonban az önképzőkör alulírott vezetése alatt folyó év február hó 18.-án mégis megalakult. Elnöke lett *Forstner József* IV-ik, alelnök *Kuzmann Károly* III. osztályú tanuló. Az önképzőkör dicséretes buzgalommal és erőfeszítéssel igyekezett leküzdeni a célja elérését gátló akadályokat. Három összejövetelt tartott megalakulása óta. Megünnepelte márc. 15.-ét, tartott Madách-ünnepet. A harmadik összejövetel a tanév végén volt, amikor a záróünnepet tartotta. Egy önképzőköri könyvtár létesítésére irányuló törekvés biztató eredményt igér. Részben adakozás, részben vétel utján eddig összesen 53 kötet könyvet gyüjtöttünk össze. Azoknak a neveit, kik könyvadományaikkal az önképzőkör könyvtárának vetették meg alapját, ide iktatjuk. Ezek: *Ockenfusz Ágoston, Kuzmann Elemér, Kántor Ferenc, Hermann Antal és Eichenbaum József.* Ezeknek, valamint Klujber Ernőnek, ki körülbelül 25 kötet könyvet bekötött, az önképzőkör nevében köszönetet mondunk. *(Szalay Pál, tanár.)*

A leányiskolai Petőfi-Önképzőkör megalakulása. Intézetünk

leánynövendékeinek önképzése és a nemes verseny felkeltése céljából, igaz, nagy nehézségekkel küzdve, alulírott vezetése alatt folyó év március hó 4.-én megalakult a leányiskolai Petőfi-Önképzőkör. Elnök *Glatz Márta,* alelnök *Steinhoffer Erzsébet* III-ik osztályú tanuló lett. Az önképzőkör nagy erőfeszítéssel és ernyedetlen buzgalommal iparkodik leküzdeni a célja elérését gátló akadályokat. Alakuló díszgyűlésén kivül három rendes havigyűlést tartott, melyekre 73 pályamű érkezett be. Valamennyi általános tetszést aratott, 55 pályamű jegyzőkönyvi dícséretet nyert. A negyedik összejövetel a tanév végén volt, amikor a záróünnepet tartotta a kör. A kör lelkes és áldozatkész tagjai megvetették alapját az önképzőköri könyvtárnak is. Részint adakozás, részint vétel útján eddig 55 kötet könyvet gyüjtöttek. Az adakozók közül különösen kitünt *Steinhoffer Erzsébet,* ki 18 drb keménykötésű értékes könyvet adományozott az önképzőkörnek. A többi adakozók: *Jolánkay Magda, Szende Klára, Orova Júlia, Hermann Irma, Glatz Márta és Erdős Hermina* tanulók. Valamennyiöknek az önképzőkör hálás köszönetet mond. *(Pataky Mária, tanár.)*

Cserkészet. A tanári kar férfi tagjai és a hittanár védnöksége alatt cserkészcsapatot szerveztünk, mely a „Szent György" nevet vette fel. Kevés számú fiúval kezdtünk, mert az volt a célunk, hogy egy cserkésztipust teremtsünk iskolánkban, mely tetteivel, jellem és példaadásával felkeltse a többiek cselekvési vágyát a mozgalomhoz való csatlakozáshoz, másrészt megnyerje részünkre a szülőket és elejét vegye azon balhiedelemnek, mintha a cserkészet zavarólag hatna a tanulásban. Kezdeményezésül nem az egyenruha, a külső diszt tartottuk szem előtt, de komoly jellemnevelés, egészséges testedzés és gyakorlati ügyességek fejlesztése által a cserkésztörvények alapján igyekeztünk becsületes, vallásos, jó hazafi, szolgálatkész cserkészfiukat kapni. Az első szervezésben 24 fiú vett részt és a tél folyamán elkészültek az ujoncpróba letételére. Az országos cserkészszövetségbe való felvételért megtettük a szükséges lépéseket. A csapat már kétszer tett nagyobb kirándulást és úgy a fegyelem, rend, mint a teljesítőképesség tekintetében kiállotta a tűzpróbát. Jövő évre már kibővülnek a mozgalom keretei, hogy magához ölelje iskolánk valamennyi cserkészetért lelkesedő növendékét. *(Kronovetter Béla.)*

Iskolai ünnepélyek, szini előadás. A hazaszeretet, a magyar nemzeti szellem iránt való hűség, valamint országos nagyjaink iránti tisztelet, hála és kegyelet ápolása céljából több izben tartottunk

iskolai ünnepélyt és több izben vettünk részt az ünnepélyes istentiszteleteken. Az évnyitó ünnepélyt szept. 3.-án tartottuk, okt. 6.-án az aradi vértanukról emlékeztünk meg, március 15.-én az 1848. évi márciusi mozgalmakat ismertettük meg az ifjúsággal, mely alkalmakkor Kronovetter Béla tanár tartotta az ünnepi beszédeket. A záróünnepélyt június 29.-én tartottuk meg. A tanulók szavalataikkal és hazafias énekek és dalok éneklésével járultak hozzá az ünnepélyek emeléséhez.

Petőfi-ünnepély. Abban az ünneplésben, mellyel a nemzet osztatlan lelkesedéssel nagy költőjének százados születési évfordulóját ülte, szerény tehetségéhez képest iskolánk is kivette a részét. Febr. 7.-én tartottunk Petőfi-ünnepélyt. Az egybegyült lelkes közönség zsúfolásig megtöltötte a termet; szülők és gyermekek arcán látható volt a láz, hogyan magasztosítja ünneplő lelkét a halott költőhöz.

A „Hiszekegy" eléneklése után Darabánt András igazgatónk nyitotta meg az ünnepélyt. Lelkes szavakkal hívja fel a közönség figyelmét arra a csillagra, mely a magyar égen most száz esztendeje fölragyogott s amely biztató, útmutató, melegítő fényében nem fogyatkozva, sőt erősödve tündöklik felettünk és tündökleni fog, míg sugara magyar szívet, magyar lelket talál.

Utána Szalay Pál tanár „Petőfi élete költeményeiben" c. előadása következett. Változatos, növendékeink szavalataival és énekkari számokkal tarkított előadásában ismerteti a költőt. Szavaiból magyar levegő árad. Benne van a délibábos Alföld, a pásztortűz lobogó rőzselángja, a pipacs, a vadon, a füzes Tiszapart költészete. Bájos élőképek teszik előadását még szemléletesebbé.

Gyakran megszakította az előadást a közönség fel-felviharzó tapsa, melyet méltán meg is érdemelt előadó kollégánk jól kidolgozott s gondosan rendezett munkájáért.

Rövid szünet után Kozák Jolán „Fehéregyházai éjszaka" c. 3 felv. színművét adták elő növendékeink. A Petőfi-ünnepélyre irt darabot Darabánt Andrásné és Röszner Valéria tanárnők tanították be nagy fáradtsággal. Növendékeink meglepő ügyességgel és átérzett hazafias lánggal játszottak. A jelenlévő szülők boldogságtól könnyező szemekkel tapsolták őket.

Záradékul a Szózatot énekelte az iskolai énekkar. Itt kell megemlékeznem Klobusitzky Anna és Pataky Mária tanárnőkről, kik nehéz körülmények között, fáradtságot nem ismerve, de annál kielégitőbben tanították be iskolai dalárdánkat.

A sikerben tanárok és növendékek egyformán osztoztak. Min-

denki megelégedve s azzal a felemelt érzéssel távozott, hogy az a nemzet, melynek ilyen nagyjai vannak s mely még úgy tudja ünnepelni nagyjait, megérdemel egy szebb jövőt. Petőfi nemzete, hazája nem lehet szétdaraboit. A meg nem jelenhetett szülők és érdeklődők fokozódó kívánságára február 18.-án megismételtük az ünnepélyt. Megint szépszámú hallgatóság vett részt s a szereplők a fentemlített sikerben részesültek. A két ünnepélynek anyagilag is szép eredménye volt. *(Kronovetter Béla, tanár.)*

Egészségügyi viszonyok. A letünt tanévben úgy az ifjúság, mint a tanártestületi tagoknak egészségi állapota elég kedvező volt. A tanulók körében a könnyebb lefolyású, hamar múló bajokat leszámítva, hosszabb ideig tartó ragályos jellegü betegség csak egy-két esetben fordult elő. Az egész éven át rendes mederden folyt a tanítás. A tanítás folytonosságát semmi sem zavarta meg. A tanári testület tagjai közül Röszner Valéria volt kénytelen május 24-től a tanév végéig súlyos vese-, szívbaj, valamint véredényelmeszesedés miatt szabadságot kérni.

Hivatalos iskolalátogatás. Dr. Nagy Zsigmond min. osztálytanácsos úr márc. hó 13-án látogatta meg iskolánkat, amikor a község képviselőivel az iskola anyagi ügyeinek rendezése tárgyában folytatott tárgyalást. Április 12.-én, 13.-án és 14.-én Mezey Lajos polgári iskolai felügyelő úr vette szemügyre tanintézetünk külső és belső életét. Ez alkalommal minden osztályban megfigyelte a tanítást, meghallgatta a tanulók feleleteit, meggyőződött a tanulók fegyelmezettségéről, illemtudásáról és előmeneteléről; átnézte a tanulók írásbeli dolgozatait, rajzait, kézimunkáit, végül gyűlést hívott egybe és a tapasztaltak fölött elismerését és megelégedését fejezte ki.

Az iskola jótékonysága. Tanulóifjúságunk hazafias és emberbaráti érzéstől áthatottan élénk tevékenységet fejtett ki, hogy jótékonyságot gyakorolhasson. Ha ilyen célból léptünk tanítványaink elé, ifjúságunk mindég lelkes buzgalommal karolta fel az eszmét. Igy a nm. vall. és közokt.-ügyi miniszter úr engedélyével a polg. isk. tanárok háza felépítésének költségére 51.183 kor.-t gyűjtöttek össze.

Az iskola fölszerelése. Az iskola fölszerelése, bútorzata a lefolyt tanév alatt jelentékenyen gyarapodott. A tanári szoba bútorzatán és az iskolai bútorokon kivül a számtan és mértan, földrajz, természetrajz, kézimunkafelszerelés főként az iskolai ünnepélyek jövedelméből sokat gazdagodott. A nm. vall. és közokt. ügyi miniszter úrnak kegyes jóvóltából sikerült ez évben a fizikai szertárnak is az alapját megvetnünk az Országos Paed. Könyvtár és Tanszermúzeumtól kapott fizikai gyüjteménnyel.

Segélyezések, jutalmak. Fejlődésben lévő iskolánknak még nem volt segítő egyesülete s így a szegény tanulóknak nem tudtunk segítséget nyújtani. A letünt tanév folyamán azonban akcióba éptünk s részint a szülőktől befolyt adományokból, részint a Petőfi-ünnepély bevételének a maradványából a jövő tanév elején már Segélyző-könyvtárat létesítünk. Ez idő szerint e célra rendelkezésre áll 33,389·36 K, mely a helybeli tkpban van gyümölcsözés végett elhelyezve.

Iskolánk jóakarói és pártolói a jelen tanévben sem feledkeztek meg intézetünkről és kegyes adományaikkal módot nyújtottak nekünk arra, hogy jó viseletű és szorgalmas növendékeinket a tanév végén megjutalmazzuk.

E jutalmak a következők:

Ellinger Lajos máv. főfelügyelő úr 1000 koronájából: Steinhoffer Erzsébet III. o. t., Schingler Mária I. o. t., Kiujber Ernő II. o. t. és Vidovics Béla I. o. t. tanulók kaptak 250—250 koronát.

A dunaharaszti „Önképzőkör" 500 K jutalmából 250—250 K-val Glatz Márta és Kuzmann Elemér III. o. tanulók jutalmaztattak meg.

Özv. Pfeffer Antalné asszony által adományozott 149 koronát Prokopius Berta II. o. t. kapta. A nemesszívű adományozók fogadják az intézet hálás köszönetét.

Magánvizsgálatok. Tanintézetünknél a tanév folyamán 1922. évi szept. hó 18-án és 19-én, 1923. évi jan. hó 10., 11-én, továbbá junius hó 23., 25., 26. és 27.-én tartattak magánvizsgálatok. Az év elején tartott magánvizsgálaton Sóváry Béla áll. polg. isk. tanár, a karácsonyi határidőben, valamint a tanév végén tartott magánvizsgálatokon Kováts György erzsébetfalvai áll. polg. leányiskolai igazgató-felügyelő elnökölt.

A tanév befejezése. A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1922.évi május hó 19.-én 63,090. sz. a. k. rendelete alapján az évzáró vizsgálatok helyett ezen iskolai évben is június hó 15.-től 23-ig nyilvános összefoglalások tartattak, amelyeken a kétes előmenetelű tanulóknak éppen úgy alkalmat nyújtottunk az igazgató vagy helyettese előtt való felelésre, mint a korábbi években tartott évzáró vizsgálatokon.

Június 29.-én volt a Te Deum, évzáró ünnepély és a bizonyítványok kiosztása.

Dunaharaszti, 1923 június hó 29-én.

Darabánt András
igazgató.

II.

Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése	Mely tárgyakat tanította, melyik osztályban?	Heti órák száma	Működési évek száma	Mióta tanít ennél az intézetnél?	Jegyzet
1	Darabánt András igazgató, nvelv.-történettud.	Földrajz I., III. f. o.	6	16	3	A tanári könyvtár, a bútorok és házi felszerelések őre
2	Bicsérdy Lajos r. tanár a rajzból	Rajz I., II. III. és IV. f. és I. o. Kézimunka II. és III. f. o.	22	2	1⅔	Állásáról 1923. évi ápr. 4-én lemondott
3	Darabántné Berényi Margit r. tanár nyelv.- történettud.	Magyar I., III. Német I. II. Földrajz I. III. Szépírás 1. I. o.	19	17	3	A III. leányosztály főnöke
4	Klobusitzky Anna megbízott tanár menny.- természettud.	Számtan és mértan I., II. III. IV. Természettan III. Ásványt. és vegyt. IV. f. o.	21	5	2	A III. fiúosztály főnöke. A számtan-mértani szertár őre.
5	Kronovetter Béla r. tanár nyelv- és történettud.	Német I., II., III. IV. Testgyakorlat I., II., III., IV. f. o.	22	1	1	Az I. fiúosztály főnöke. Cserkész-vezető.
6	Márton Irma r. tanár nyelv- és történettud.	Magyar II., IV. Német III. IV Földrajz II. Történet IV. Szepírás II. I. o.	20	20	1	A II. leányosztály főnöke. Tanártestületi jegyző.
7	Pataky Mária berendelt tanár nylv- és történettud.	Ének 1—IV. f. és I. o. Történet III. I. o. Egészségtau IV. I. o. Háztartástan IV. I. o, Közgazd. IV. Torna I. I. o.	21	24	3	A IV. leányosztály főnöke. A leány-iskolai önképző kör vezetője.
8	Röszner Valéria r, tanár menny.- természettud.	Számtan és mértan I—IV. Állattan és növénytan I. II. Vegytan és ásv.-tan III. Természettan IV. I. o.	22	29	3	Az I. leányosztály főnöke. A természettani és fizikai szertár őre.
9	Sebestyén Julia megb. kézimunkat.	Női kézimunka I—IV. I. o. Testgyak. II—IV. I. o Kézimunka I. IV. f. o.	19	10	3	Kézimunkaszertárőr. Az I. leányosztály helyettes főnöke.
10	Szalay Pál r. tanár nyelv.- történettud.	Magyar I., II., IV. Történet II., IV. Földrajz II., IV. f. o.	21	34	3	A II. fiúoszt. főnöke. A fiúisk. önképzőkör vezetője. Földrajzi szertárőr.
11	Timár Izabella megb. tanár nyelv.- történettud.	Magyar III. f. o. Történet III. f. of Növénytan és álattan I., II. f. o. Mező-gazd. I—IV. f. o. Egészség-tan IV. f. o. Közgazd. IV. f. o.	21	6	½	A IV. fiúosztály főnöke.
12	Buócz Rezső r. kath. plébános hitoktató.	Vallástan I—IV. f. és I. o.	14	—	1	
13	Katona Vilma ny. tanítónő ref. hitoktató.	Vallástan I—IV. f. és I. o.	3	—	2	
14	Dr. Kriszháber Béla rabbi, izr. hitoktató.	Vallástan I—IV. f. és I. o.	2	—	1	

Napibéres szolga: özv. Lach Konrádné.

III.

Tanulók névsora.†

I. fiúosztály. Osztályfőnök: Kronovetter Béla.

1. Bányai Károly (kim.), 2. H. Becz Imre (elégs.), 3. Borsos Pál (elégs.), 4. Deim Frigyes (elégs.), 5. Ecker János (elégs.), 6. Ender János (ism.), 7. Farkas Béla (számtan és mértan), 8. Forstner Frigyes (jó), 9. Fürchtgott Ferenc (elégs.), 10. Gazsi István (elégs.), 11. Gábler Gyula (jó), 12. Gendiser István (kim.), 13, Gerber Antal (számtan és mértan), 14. Glávics Géza (elégs.), 15. Hartmann Sebestyén (elégs.), 16, Höchst András (elégs.), 17. Illés Elek (elégs.), 18. Kara János (jó), 19. Kaltenecker József (kim.), 20. Kemény Gyula (jó), 21. Kéger Ödön (ismétel), 22. Kindert Jenő (elégs.), 23. Kindlinger György (kim.), 24. Kiss Sándor elégs.), 25. Klavati József (elégs.), 26. Kovács József (számtan és mértan), 27. Krausz János (jó), 28. Kreisch Ferenc (kim.), 29. Lang Ferenc (elégs.), 30. Laszczik Róbert (jó), 31. Leéb Lénárd (kim.), 32. Lévay László (elégs.), 33. Maják Károly (kim.), 34. Mannheim Sándor (ismétel), 35. Marek János (ismétel), 36. Mészáros Zsigmond (jó), 37. Mönich Ferenc (kim.), 38. Nagy Géza (elégs.), 39. Nau István (elégs.), 40. Neumayer Mihály (elégs.), 41. Oszoli Miklós (német), 42. Ott János (ismétel), 43. Pfeffer Antal (elégs.), 44. Pfiszter Ferenc (földrajz), 45. Proszonits Ferenc (elégs.), 46. Rákóczy Ferenc (elégs.), 47. Rédlinger Ferenc (elégs.), 48. Rottmann István (magyar, német, rajz), 49. Serényi Lajos (magyar, földrajz), 50. Simon Benő (jó), 51. Schmidt Bertalan (kim.), 52. Spetli József (jó), 53. Schreiner János (jó), idősb Schreiner János (elégs.), 55. Schuszter József (elégs.), 56. Schvarczenberger Antal (jó), 57. Szabó G. István (ismétel), 58. Sziedl Nándor (elégs. 59. Triff Antal (kim.), 60. Torda András (számtan, mértan), 61. Török Ambrus (jó), 62. Varga Béla (elégs.), 63. *Varga János (jeles)*, 64. Weisz József (számtan, mértan), 65. *Widovics Béla (jeles)*, 66. Wágner Ádám (elégs.), 67. Wollek Ferenc (jó).

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Szalay Pál.

1. Baski Sándor (földrajz, számtan), 2. Berghold Antal (jó), 3. Borsos István (elégs.), 4. Czermann Antal (jó), 5. Domokos Gyula (elégs.), 6. Domokos László (elégs.), 7. *Fehér József (jeles)*, 8. ForstnerJános (jó), 9. Gyulai László (kim.), 10. Handl István (ism.) 11. Hegedűs András (elégs.), 12. Hermann Antal (ism.), 13. *Imre Imre (jeles)*, 14. Jaksa János (jó), 15. Józan Kálmán (elégs.), 16. Kántor Béla (földrajz, számtan), 17. *Klujber Ernő (jeles)*, 18. Kohn László (jó), 19. Koncz Géza (jó), 20. Korompay László (elégs.), 21. Kovács István (jó), 22. Krammer János (kim.), 23. Krausz Antal (elégs.), 24. Krumpach József (elégs.), 25. Laszczik Gyula

† A tanulók neve után feltűntetett érdemjegy az általános osztályzat. A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

(elégs.), 26. Lehor Ferenc (kim.), 27. Mischung Béla (jó), 28. Müller Ferenc (elégs.), 29. Oláh Ferenc (elégs.), 30. Oszoli György (elégs.), 31. Pillmayer Mátyás (számtan), 32. Prack János (kim.), 33. Purczeld Pál (kim.), 34. *Renner Lénárd (jeles)*, 35. Schmidt Jakab (elégs.), 36. Simoncsics Mátyás (kim.), 37. Simonits Ödön (elégs.), 38. Stark István (elégs.), 39. Szabó Gábor (elégs.), 40. Szabó Vince (német, számtan), 41. Szing András (jó), 42. Torda József (elégs.), 43. Tóth Pál (német, számtan), 44. Vieland Antal (történet, számtan), 45. Wagner Antal (ism.), 45. Weimper Tamás (kim.) 47. Weisz Boldizsár (elégs.), 48. Winhardt Bertalan (jó), 40. Znaminka József (számtan), 50. Zwick János (elégséges).

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Klobusitzky Anna.

1. Dezsőfi Miklós (német, számtan és mértan, természettan), 2. Gazdag Károly (elégs.), 3. Glazer József (elégs.), 4. Inyován Béla (elégs.), 5. Kalmár Géza (jó), 6. Katona István (német), 7. Kántor Ferenc (számtan és mértan, természettan), 8. *Kuzmann Elemér (jeles)*, 9. Mandlin Gyula (elégs.), 10. Mensel Gyula (ism.), 11. Ormai Róbert (elégs.), 12. Papp József (elégs.), 13. Rafás Lajos (elégs.), 14. Rierpl Konrád (elégs.), 15. Simonits László (számtan és mértan), 16. Steiner Nándor (jó), 17. Schiller Pál (jó), 18. Schvarczl Mátyás (elégs.), 19. Szabó András (elégs.), 20. Szabó Gy. József (elégs.), 21. Szücs Sándor (jó), 22. Tibay Mihály (ism.), 23. Tibay Zoltán (ism.), 24. Török István (számtan és mértan), 25. Valentin József (jó), 26. Várkonyi László (magyar, természettan), 27. Virág János (német), 28. Wágner Lénárd (elégs). 29. Weisinger Józef (számtan és mértan, természettan), 30. Znaminka Géza (jó), 31. Zwick Ferenc (elégs.).

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Timár Izabella.

1. Eichenbaum József (elégs.), 2. Faigl Dezső (elégs.), 3. Forstner József (jó), 4. Józsa Károly (elégs.) 5. Mészáros István (elégs.), 8. Ockenfusz Ágoston (jó), 9. Pillmayer Jakab (elégs.), 10. Rierpl Ferenc (elégs.), 11. Stark Mihály (elégs.).

I. leányosztály. Helyettes osztályfőnök: Hajdu Aranka.

1. Czwick Anna (kim.), 2. Cseh Etelka (jó), 3. Ehrenwald Erzsébet (jó), 4. Eisenhoffer Margit (magyar), 5. Erdélyi Borbála (elégs.), 6. Faigl Stefánia (elégs.), 7. Fischer Margit (kim.), 8. Gráner Mária (ism.), 9. Graffy Róza (kim.), 10. Guttmann Margit (jó), 11. Hegedűs Anna (jó), 12. Hollós Ida (magyar, állattan és növénytan, számtan és mértan), 13. Hollós Márta (magyar, földrajz, számtan és mértan), 14. Horváth Olga (jó), 15. Hrudka Róza (elégs.), 16. Kalapács Julia (jó), 17. Kiss Anna (kim.), 18. Kohn Róza (elégs.), 19. Kramer Anna (jó). 20. Kramer Borbála (magyar, földrajz, állat- és növénytan), 21. Kubányi Márta (jó), 22. Marek Mária (jó), 33. Mészáros Adél (jó), 24. Nau Katalin (elégs.), 25. Peller Mária (ism.), 26. Preininger Anna (elégs.), 27. Primusz Róza (elégs.), 28. Popov Erzsébet (elégs.), 29. Schmauder Franciska

(ism.), 30. *Schingler Mária (jeles)*, 31. Streuszl Katalin (jó), 32. Szedlacsek Róza (elégs.), 33. Szóka Ilona (elégs.), 34. Takács Julia (elégs.), 35. Tyroler Magda (jó), 36. Varga Mária (jó), 37. Wachtelschneider Anna (kim.), 38. Wágner Katalin (elégs.), 39. Weisz Katalin (kim.).

II. leányosztály. Osztályfőnök: Márton Irma.

1. Balázs Klára (jó), 2. Bathó Emília (magyar, német, számtan és mértan), 3. Brenner Erzsébet (elégs.), 4. Eller Izabella (elégs.), 5. Ender Ilona (elégs.), 6. Farkas Gizella (elégs.), 7. Gáspár Etelka (jó), 8. Gróf Anna (elégs.), 9. Groff Aranka (elégs.), 10. Glöckl Katalin (elégs.), 11. Hermann Mária (elégs.), 12. Jánosi Mária (jó), 13. Jolánkai Magdolna (jó), 14. Kaltenecker Juliánna (magyar, földrajz, számtan és mértan), 25. Korompai Irén (elégs.), 16. Korpics Veronika (elégs.), 17. Lévai Berta (jó), 18. Mánger Erzsébet (elégs.), 19. Mattó Mária (kim.), 20. Mészáros Irén (elégs.), 21. Nagy Margit (jó), 22. Napholcz Erzsébet (jó), 23. Orova Julianna (elégs.), 24. Ott Margit (elégs.), 25. Princz Anna (elégs.), 26. *Prokopius Berta (jeles)*, 27. Rajzinger Teréz (elégs.), 28. Schreiber Anna (elégs.), 29. Simon Erzsébet (ism.), 30. Szebellédi Katalin (ism.), 31. *Szende Klára (jeles)*, 32. Szóka Anna (elégs.), 33. Toldy Katalin (jó), 34. Wizner Anna (elégs.).

III. leányosztály. Osztályfőnök: Darabánt Andrásné.

1. Decsov Mária (jó), 2. Erdélyi Valéria (kim.), 3. Erdős Hermina (jó), 4. Fischer Katalin (elégs.), 5. Flaisz Erzsébet (jó), 6. Frankovics Ilona (jó), 7. *Glatz Márta (jeles)*, 8. *Holicsek Mária (jeles)*, 9. *Horváth Ilona (jeles)*, 10. Kalmár Erzsébet (kim.), 11. Kincse Ilona (jó), 12. Marek Magdolna (elégséges), 13. Mészáros Zsófia (jó), 14. Napholz Margit (jó), 15. Ockenfusz Anna (elégs.), 16. Prokopius Aranka (elégs.), 17. *Steinhofer Erzsébet (jeles,)* 18. Szabó Gy. Mária (elégs.), 19. Tamássy Dorottya (jó), 20. Tamássy Jeanetta (kim.), 21. Vámos Margit (jó).

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Pataky Mária.

1. Beck Teréz (jó), 2. *Forstner Mária (jeles)*, 3. *Guttmann Irma (jeles)*, 4. Méhész Mária (elégs.), 5. Pelyvás Júlia (kim.), 6. Sommer Olga (elégs.).

Magántanulók. *Fiúk:* Bencze István, Horváth János, Magyar Sándor, Pöttendi István, Szabó János I. o. t. Csiki György, Csoma István, Lengyel Armin, Marton István, Tamás András I—II. o. t. Boross János, Tibay Ervin, Wessely László III. o. t. Összesen: 13.

Leányok: Boross Ilona, Boros Irén, Fuchs Katalin, Lukács Ilona, Marossy Margit, Móri Apollonia I. o. t. Biró Erzsébet, Filipsz Margit, Szilágyi Anna, I—II. o. t., Mattó Mária, Walter Mária II. o. t., Boross Magdolna, Boross Margit, Fuchs Mária, Joachim Mária, Kicsindy Ilona, Napholcz Mária, Osztoics Mária, Pataki Erzsébet, Soóki Anna, Schenkengel Erzsébet, Uhlárik Lujza III. o. t., Blum Irén, Gróner Janka, Illés Mária, Pók Mária, Joachim Mária IV. o. t. Összesen 27.

IV.

Magánvizsgálatok.

A dunaharaszti-i áll. polg. fiú- és leányiskolában magánvizsgálatok évenként háromszor: ugymint augusztus végén, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Augusztus végén csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 20 K bélyeggel ellátva, Pest stb. vm. kir. tanfelügyelőjéhez címezve, július hó 15-ig, nov. hó 1-ig, illetve május 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőnél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyujtani; az ilyenek kérvényét az iskola igazgatósága közvetlenül nem fogadja el.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasíttatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akarónak: 1. Keresztlevelét (születési bizonyítványát). 2. Az iskolai bizonyítványát. 2. Az illető község elöljárósága által kiállított erkölcsi és foglalkozási bizonyítványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakították meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy a tanulmányaik megszakítása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyítványok is. A mellékletekre, ha azokon bélyeg nincs, 5 K bélyeg ragasztandó.

A magántanulók a kérvény benyujtásakor 300 K kezelési díjat, a vizsgálat napjának kitűzése után pedig 800 K tandíjat, 50 K beiratási-, 40 K ifjúsági könyvtári-, 20 K értesítő-, 20 K házalap, 20 K kirándulási alap, a fiú-magántanulók 100 K kézimunkadíj és 5600 K vizsgálati díjat kötelesek előre befizetni. Az összevont magánvizsgálati díj 11.200 K. A hadiözvegyeknek, hadirokkantaknak és közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek szegénységük igazolása esetén a tanári testület a felemelt vizsgálati díjat felerészben el is engedheti.

V.

Az 1923-24. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beiratások. A dunaharaszti-i m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1923—24. tanévre szóló felvételek és beírások jul. 30-án, július 2. és 3-án d. e. 8—12-ig fognak megtartatni az iskola fő-utcai hivatalos helyiségében. Az év ünnepélyes megnyitása szept. 1-én történik. A rendes tanítás szept. 3-án kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni: 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát; 2. iskolai bizonyítványát; 3. oltási bizonyítványát.

A polgári fiú- és leányiskola I-ső osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. A II., III., IV. osztályba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának megfelelő alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatokra vonatkozólag az igazgató ad felvilágosítást.

A felvételnél a következő díjak fizetendők: 50 K felvételi, 20 K értesítő-, 20 K kirándulási, 40 K ifj. könyvtári díj, 20 K a Tanárok Házalapjára, a fiútanulók még 100 K kézimunka díj címen. Ezen díjak fizetése alól nincsen felmentés. Az évi tandíj 800 K és az évi felszerelési díj helybeli tanulóknak 1500 K, vidékieknek 2000 K, melynek fele a beiratás alkalmával lefizetendő. Az egész és féltandíjmentes tanulók, valamint a közszolgálati alkalmazottak gyermekei csak 25 K felvételi díjat fizetnek.

Felszerelési díj és tandíjmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletűek s jó bizonyítványt képesek felmutatni, felszerelési díj- és tandíjmentességet nyerhetnek.

Felszerelési díjmentességért a polgári iskola gondnokságához kell folyamodni. Tandíjmentességért folyamodók a vármegyei Tanfelügyelőséghez címzett kérvényüket szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulók, akikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornázás szervi hibáiknál vagy gyenge testalkatásuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az említett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyítvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők.

Ha valamely tanuló egy, két, vagy legfeljebb három tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javítóvizsgálatra szóló engedély elnyeréséért a polgári iskola tanártestületéhez kell folyamodni. A 20 K-ás bélyeggel ellátott kérvények augusztus 15-ig a polg. isk. igazgatójánál nyujtandók be. A javítóvizsgálatok augusztus 30-án d. e. 8 órakor veszik kezdetüket. A felvételi- és tantervkülönbözeti vizsgálatok augusztus 31-én d. e. 8 órakor kezdődnek.

VI.

Statisztikai kimutatás.

Cím	fiúosztály I.	II.	III.	IV.	Összesen	leányosztály I.	II.	III.	IV.	Összesen
I. A tanulók számának alakulása:										
Az év elején beíratkozott	65	50	31	11	157	37	34	19	6	96
Évközben beíratkozott	2	—	—	—	2	2	—	2	—	4
Az év végén maradt	57	43	31	11	142	33	33	18	5	89
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvű	36	31	23	8	98	25	28	16	5	74
Német anyanyelvű	21	12	8	3	44	8	5	2	—	15
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	43	34	24	9	110	27	27	15	5	74
Ref.	10	8	6	1	25	—	5	3	—	8
Ág. ev.	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Izr.	4	1	1	1	7	4	1	—	—	5
IV. Szülők lakóhelye szerint:										
Helybeli	16	9	11	4	40	16	16	11	4	47
Vidéki	41	34	20	7	102	17	17	7	1	42
V. Általános előmenetel szerint:										
Ált. jeles osztályzatot nyert	2	4	1	—	7	1	2	4	2	9
„ jó „ „	12	10	6	2	30	13	8	9	1	31
„ elégséges „ „	28	19	12	8	67	12	19	5	2	38
Javítóvizsg.-ra utasítatott	9	7	9	1	26	4	2	—	—	6
Osztályismétlésre „	6	3	3	—	12	3	2	—	—	5
VI. Magaviselet szerint:										
Jó	51	40	26	11	128	29	30	18	5	82
Szabályszerű	6	3	5	—	14	4	3	—	—	7
Kevésbbé szabályszerű	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

E
1192

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI-I M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

IV.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1923—24. ISKOLAI ÉVRÖL.

SZERKESZTETTE:

KÉPESSY BÉLA
igazgató.

Nyomatott Münich Jenő könyvnyomdájában, Ráckevén.

285
1936

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

A szülőkhöz!

Általános a panasz a különféle fokú iskolákban, hogy a tanulók házi szorgalma, fegyelmezettsége meg sem közeliti a békebelit. Az iskolák nevelési és oktatási céljaikat még ma sem tudják elérni, mert még mindég nem állott helyre a normális idők kötelességtudása. Egész évfolyamok nevelődnek fel ebben a meglazult erkölcsi felfogásban s mind kevesebb felkészültséggel hagyják el az iskola falait az egyetemes nemzeti érdekek mérhetetlen kárára.

Egy láthatatlan, de annál mélyrehatóbb küzdelem folyik a jelenlegi mesterkélt határokon túl. Ellenségeink felismerték azt az igazságot, hogy a tartós birtoklást csak a kultura fölénye biztosíthatja. A fegyver, az erőszak csak ideig-óráig tarthat össze egy államot, ami erkölcsi alapját megadja, az a népek kulturális erőssége. A köz és a magán ember boldogulásának legfőbb feltétele a tudás. Ez az igazság teszi bizonytalanná szomszédaink birtoklását, ez magyarázza meg azt a lázas törekvésüket, hogy a magyar műveltség eredményeit lehetőleg elpusztítsák. Eljövendő boldogulásunkat és nemzeti nagyságunkat csak úgy tudjuk biztositani, ha kulturánkat képesek leszünk továbbfejleszteni, ha gyermekeinknek több ismeretet, nagyobb tudást tudunk adni. Az iskolára tehát, dacára a mostohább viszonyoknak, még súlyosabb feladat vár, mint a béke boldog éveiben. Ezt csak úgy lesz képes megoldani, ha a szülői ház hathatósabban támogatja, mint a múltban. A gyermek nevelésében az iskolának és a szülői háznak össze kell forrnia. Csakis a viszonyok kölcsönös ismerete, feladataink átérzése tehet képessé minket arra, hogy céljainkat elérhessük.

Kedvező alkalom erre a szülői értekezések rendszeresitése. Eleinte nem igen látogatták a szülők ezeket az összejöveteleket, később azonban örvendetes javulás volt tapasztalható. A mult tanévben egy-egy ilyen értekezletre kb. 150—200 szülő jelent meg. Sajnos azonban ez a szám még mindig csak felét teszi az érdekelteknek, úgy hogy még mindig igen nagy azoknak a száma, akik nem mutatnak kellő erdeklődést az iskola munkája iránt. Pedig a többszöri személyes érintkezéssel igen sok bajnak elejét lehetne venni. Igy pl. meg lehetne akadályozni a tanulóifjúság könnyelmű óramulasztásait. A gyermek jellemének kifejlődésére leghatalmasabb eszköz a kötelességtudásra való reánevelés. Ezt pedig csak úgy biztosíthatjuk, ha a gyermek már az iskola padjaiban megtanúlja, hogy a kötelességek

teljesitése alól kibuvó nincs. Apróbb okok, egy kis indispositio, nem lehet ok arra, hogy a tanuló elmaradjon az iskolából. Családi ünnepélyek, egy kis házi elfoglaltság miatt ne tartsuk otthon a tanulót. Egy-egy tanitási óráról való elmaradás sokkal nagyobb veszteség a tanulóra nézve, mint az a kis segitség, amit az alatt az idő alatt otthon nyújthat.

Sok esetben megtörténik, hogy a tanuló valamelyik könnyelmű iskolamulasztását a szülő rosszúl értelmezett szeretetből pótlólag igazolja. Ez óriási rombolást végez a serdülő ifjúság erkölcsi világában. Akaratlanul is rászoktatjuk arra, hogy egy hibát egy még nagyobbal igyekezzen reparálni, hogy egy kis alakoskodás árán kötelességei alól kibúvót keressen. A gyermek lelke egy hófehér papirlaphoz hasonlít, melyen minden érintés nyomot hagy; vigyázzunk, hogy ezek a nyomok a szép, a nemes s az emelkedett emberi lélek kialakitásához vezessenek.

Az iskola örömmel áll minden nevelési és oktatási kérdésben a t. szülők rendelkezésére. Az igazgató a hét minden napján, a tanár urak az iskola előcsarnokában kifüggesztett időben készségesen nyújtanak felvilágositást.

Gyakran előforduló panasz, hogy a tanuló a szülő faggatására azt feleli, hogy nincs feladat. Általánosságban is kijelenthetem, hogy ez sohasem felel meg a valóságnak. Feladat mindig van. Hiszen a tanitás egy előre kidolgozott terv szerint folyik, melyben minden órának meg van a kiszabott feladata, amit el kell végezni. Leghelyesebb lenne, ha a szülő ilyen v. ehhez hasonló felelet után azonnal bejönne az iskolába, hogy a tanuló már az első füllentésnél megfogható legyen. Csak egyszer-kétszer kell ezt megtenni s többet nem fogja a leckét letagadni. Ha állandóan érzi, hogy háta megett szigorúan ügyelnek arra, hogy a kiszabott munkát elvégezze, akkor dolgozni fog s ennek a felügyeletnek jótékony hatása meg is fog látszani évvégi bizonyitványában.

A polgári iskola természeténél fogva általános ismeretek nyújtására törékszik. A tanulók kora, meg az idő rövidsége miatt sem vállalkozhatik arra, hogy szaktudást adjon. A megkövetelhető ismeretminimumot tehát a tanulónak minden tárgyban el kell érnie. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a különleges hajlamok és képességekkel szemben ne legyünk méltánylással, sőt az individualis nevelés ellen vétenénk, ha a tanuló bizonyos irányú érdeklődését nem igyekeznénk fejleszteni s őt további eredmények elérésében segíteni. Vigyázni kell azonban, hogy valamelyik tárgy megszeretése ne a többiek elhanyagolását eredményezze.

Ezek is mind olyan kérdések, amiket az iskola és a szülői ház csakis közösen oldhat meg. Ha a szülő észreveszi, hogy gyermeke

valamelyik tárgykörrel megkülönböztetett szeretettel foglalkozik, hozza azt az iskola tudomására, állapodjon meg azzal egy követendő közös eljárásban s nem lehetetlen, hogy ilyen módon esetleg egy kiváló szakemberrel ajándékozhatjuk meg a magyar társadalmat. Különösen fontos ez a IV. osztályban, amelynek elvégzése után a tanulók pályaválasztás előtt állanak. Sok szerencsétlenségnek lehetett volna elejét venni, ha előbb a szülő és az iskola igyekezett volna közös megállapodásra jutni.

A gyermek nevelését két eszköz szolgálja: a tanulás és a játék. Az utóbbi nem kevésbé fontos, mint az előbbi. Jellemének kifejlődésére a játék is elhatározó fontosságú. Éppen ezért nagy gondot fordítsunk arra, hogy gyermekeink mit játszanak, hogyan játszanak és kikkel barátkoznak. A játék nemcsak a testet fejleszti, erősíti, hanem bátorságunkat, fellépésünket fejleszti s a változó helyzetekben gyors elhatározásokra szoktat. A nevelőnek azonban itt is irányítólag kell fellépnie s vissza kell tartania az ifjút a tulzásoktól. Óvni kell a test épségét az egészséget veszélyeztető játéktól s az erkölcsi életét veszélyeztető társaságtól. A tanuló lehetőleg csak egykoruakkal barátkozzék. Ne vegyen részt sportegyesületek versenyeiben, megerőltető mérkőzésekben, mert azok a test normális fejlődését veszélyeztetik s különben is az iskola szabályai tiltják.

Röviden, kivonatosan csak éppen a legfőbb szempontokat érintettem. De ezeken kivül sok más egyéb kérdés is felmerülhet a gyermek életében, ami mind-mind az iskola és a szülői ház közös gondja kell hogy legyen. A vallási é zés ápolása, a hazaszeretet fejlesztése, az illemtudó, udvarias ember kialakítása, stb. mind ideálja nevelési munkánknak. Mennél inkább fel tudjuk ruházni ezekkel az erényekkel a jövő magyar nemzet társadalom tagjait, a mi fiainkat és leányainkat, annál boldogabb lesz a jövő Magyarországa s következésképen az egyes ember, aki ennek a szebb, megértőbb s a mainál önzetlenebb társadalomnak a tagja lesz.

Képessy Béla igazgató.

II.

Az igazgató jelentése az 1923—24. iskolai évről.

Az 1923—24. tanév berekesztésével tanintézetünk fennállásának negyedik évét töltötte be. Sok tekintetben nehéz év volt ez. A bajok és gondok egész sorozatával kellett megküzdenünk. Különösen nehézzé tette helyzetünket az iskolának meg nem felelő, elégtelen elhelyezése. Ugyanis a négy osztályú polg. fiú- és négy osztályú polg. leányiskola elhelyezésére csak négy kis szobának nevezhető helyiség állott rendelkezésre, ahol a tanítás a délelőtti és délutáni órákban váltakozó

rendszerrel folyt. Mivel a délelőtti és délutáni tanítási órák között szellőztetés és a helyiségek takarítása céljából szünetre volt szükség, azért a vkm. engedélyével a tanítási órákat 40 percre redukáltuk.

Rendkivül nagy hibája az iskola elhelyezésének, hogy az épület néhány szobájában a községháza van elhelyezve. Igy a két intézmény fontos munkájában kölcsönösen zavarja egymást. Nagyon kivánatos lenne, ha a felsőbb hatóság odahatna, miszerint az iskola végleges elhelyezése végre megoldást nyerne akár az épület teljes átengedése, akár új épület emelése által.

E bajok és küzdelmek gyökerei természetesen jobbára a mai súlyos viszonyokra vezethetők vissza. De mi teljes megadással tűrtük nehéz helyzetünket s a hazafiasságból eredő érzelmek megacélozták idegeinket, izmainkat és megfeszített erővel, egy szebb jövő reményében, azzal a tudattal végeztük munkánkat, hogy Dunaharaszti község képviselőtestülete amilyen lelkes egyhangúsággal szavazta meg ez előtt négy évvel az iskola felállitását, olyan megértéssel fogja megoldásra juttatni az iskola további megfelelő, ideiglenes és majdan, a viszonyok javultával, végleges elhelyezését is. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Alakuló ülés. A tanári testület alakuló ülését, melyben az évi munkaprogramm megállapittatott, 1923 aug. 28-án tartotta meg.

Magán-, felvételi és javító vizsgálatokat augusztus 29-én, 30-án és 31-én tartottuk meg.

Beiratásokat junius 30-án, julius 1-én és 2-án reggel 8—12-ig és d. u. 2—5-ig tartottuk meg. Az év elején az I-ső fiúosztályba 75, a II. oszt.-ba 98, a III. oszt.-ba 38, a IV. oszt.-ba 29 tanuló iratkozott be. A fiú tanulók száma: 190. Az év elején az I. leányosztályba 40, a II. oszt.-ba 24, a III. oszt.-ba 25, a IV. oszt.-ba 17 tanuló iratkozott be. A rendes leánytanulók száma 107 volt. Az összes rendes tanulók száma 297.

A tanév megnyitása. A tanév ünnepélyes megnyitása szep. 1-én volt. A szokásos „Veni Sancte“ után az igazgató felolvasta és megmagyarázta az intézet rendszabályait; majd az osztályfőnökök rendezték az osztályokat, átvizsgálták a tankönyveket és utasitást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, iró- és rajzszerek beszerzésére. A rendes tanitások szept. 4-én vették kezdetüket.

Tandijmentesség. A Kir. Tanfelügyelőség 11770/924. számú rendelettel a következő tanulókat a tandij fizetésének kötelezettsége alól felmentette: Szabó Gyula, Mészáros Jenő I. oszt., Jaksa Antal II. oszt., Jaksa János, Berghold Antal, Kovács István és Vidovics Béla III. oszt. tanulókat. A leányiskolában: Németh Edit, Nagy Margit I. oszt., Streck Mária III. oszt., Glatz Márta és Tamássy Dorottya IV. oszt. tanulókat. Gyönge tanulmányi eredménye miatt tandijmentességét elvesztette Nagy Margit I. oszt. tanuló.

Felmentések. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Kir. Tanfelügyelőjének 3025 számú rendelete alapján a torna alól felmentettek: Boros István, Winkler Mihály és Glaser Crescencia tanulók.

Tanulmányi kirándulások. Iskolánk ifjusága ebben a tanévben is több kirándulást rendezett. Az idei hideg, kedvezőtlen tavaszi időjárás miatt csak május II. felében kezdhettük el ezirányú programmunk lebonyolítását. Szalay Pál tanár a helybeli bolgár kertészetbe vitte el a II. és III. osztály növendékeit a helyes kertápolás szemléltetése céljából. Május 17-én a fiúiskola és 19-én a leányiskola növendékeivel természetrajzi és földrajzi kirándolást rendeztünk a közeli szigetszentmiklósi erdőbe. Ez alkalommal tartottuk meg a madarak és fák védelmére rendszeresitett kis ünnepségünket is. A nagyobbrészt vidéki és földmiveléssel foglalkozó szülők miatt ez itt hatványozottabb mértékben fontos. Igazgató maga köré gyüjtötte az iskolák tanulóit és vázolván a madarak és a fák hasznát, figyelmeztette őket, hogy különösen az éneklő madarakat védelmezzék, a kerteket, csemetefákat óvják s a virágot szeressék. Junius 6-án Visegrádra ment az iskola ifjúsága tanáraik felügyelete alatt. Haraszti ról villamoson mentünk Pestre, onnan hajón Visegrádra. A Salamon toronynál Szalay Pál tanár vonzó beszéd keretében ismertette a vár történetét és jelentőségét. Tanulóink a tornyot s a várromot belülről is megszemlélték mindenütt szakszerü magyarázat kiséretében. Ezeken kivül több földrajzi, természetrajzi és mezőgazdasági kirándulást rendezett az iskola a szaktanárok vezetésével.

Ifjúsági egyesületek.

Önképzőkörünk. Az idei év önképzőkörünk megerősödésének éve. A tavaly ültetett fiatal csemete kis fává cseperedett és mindinkább áttér az önképzés lényegére, az önálló alkotásokra a szellem, a kéziügyesség és technika köréből. Bármily csekélyek és kezdetlegesek legyenek is ezek, mégis nagy értékűek a nevelés és fejlődés szempontjából. Nem sok reménnyel néztünk a polgári iskolai önképzőkörök megalakulása elé. Nem hittük, hogy a 13—14 éves ifjak érdemes munkát végezhessenek. És ime ma már, látva a szép eredményt, örömmel kell megállapitanunk azt, hogy igenis fontos az önképzőkör szerepe itt a polgári iskolában, mert öntevékenységre sarkalja az ifjúságot. Ez a tevékenység pedig a legnagyobb pedagógiai eszköz, mert általa nevelhetjük és vezethetjük ifjúságunkat a legbiztosabb módon. Előre tehát a megkezdett úton és reméljük, hogy ez által egy derekabb, munkásabb és tisztább szellemű polgári társadalmat sikerül majdan teremtenünk, melynek jelszava a vasakaratú és erős lelkű emberekével lesz azonos: „Ora et labora"!

Iskolánk súlyos helyiséghiánya és egyéb akadályok miatt csak kevés számú gyűlést tarthattunk, de igyekeztünk ezt a párat a lehető tegtartalmasabbá tenni. Önképzőkörünk legnagyobb támasza az idén is a kör alapitója, *Szalay* Pál tanár volt, kinek munkásságára mindenkor számíthattunk. Hála és köszönet örökké ifjú buzgalmának jelen növendékeink, a jövő generáció és egy remélt jobb korszak nevében. Köszönettel tartozunk ezenkivül egy magát megnevezni nem akaró pártfogónknak is, ki két izben össesen 13000 K.-t ajánlott fel pályatételek kidolgozására. Isten fizessen érte!

A Petőfi Sándor Önképzőkör négy rendes ülést tartott és egy farsangi ünnepélyt rendezett. Tisztújító ülésünkön megválasztottuk titkárnak *Kuzmann* Elemér IV. osztályos, I. jegyzőnek *Valentin* József IV. osztályos, II. jegyzőnek *Klujber* Ernő III. osztályos és pénztárosnak *Znaminka* Géza IV. osztályos tanulókat. Üléseink gazdag tárgysorozatából ki kell emelnünk *Steiner* Nándor IV. o. tanuló szép előadását *Rákosi Viktorról* és kis értekezését, melyben Magyarország visszaszerzésének lehetőségéről szólt. Emlitésre érdemes *Tibay* Mihály III. o. tanuló földrajzi dolgozata és *Valentin* József IV. o. tanuló párbeszéde a *„Hazafiság"*, melyben a megszállott területeken élő magyarság sorsát festi. Szavalóink közül különösen *Papp* József IV. o. és *Mischung* Béla III. o. tanulók érdemelnek említést.

Karácsony táján egy irodalmi, egy technikai és egy művészi pályatételt tűztünk ki. A szép számmal beérkezett pályázatok közül az irodalmi pályadijat *Steiner* Nándor IV. o. tanuló nyerte el. A technikai pályatétel I-ső nyertese *Kuzmann* Elemér IV. o. tan., a rajzpályázat első nyertese pedig *Klujber* Ernő III. o. tan. vott.

1924 március 2-án a r. kath. elemi fiúiskolában *farsangi fehérkabarét* rendeztünk. A nagysikerü ünnepély legkacagtatóbb része: „Karcsi nagyon beteg" című kis színdarab volt, melyben különösen *Tibay* Mihály III. o. tanuló szereplése aratott sok sikert. A kabaré egész jövedelmét az intézet könyvtárának gyarapitására fordítottuk. Az elemi iskola igazgatóságának a szíves vendéglátásért ez úton is hálás köszönetet mondunk. *Dr. Schmidt Ferenc.*

A Zrinyi Ilona Önképzőkör három rendes ülést tartott és egy farsangi teaestélyt rendezett. Az idei iskola-év tisztikara: titkár: *Steinhofer* Erzsébet IV. o. tan., I. jegyző *Glatz* Márta IV. o. tan., II. jegyző *Holicsek* Mária IV. o. tan., pénztáros *Szende* Klára III. o. tan. Az önképzőkör vezetője 1924 április haváig *Dr. Horváth* Tivadarné tanár volt, kit az év végefelé Nagykanizsára helyeztek át. A vezetése alatt tartott gyüléseken kitünt *Glatz* Márta IV. o. tanuló szép szindarabjával „A gyermeki szeretet"-tel és kedves kis karácsonyi elmélkedésével. A szavalók közül felemlithetjük *Mészáros* Irén

III. o. és *Kincse* Ilona IV. o. tanulókat. Kitűztünk irodalmi, müvészi, varrási és süteménykészitési pályatételeket. Nyertesek lettek: az irodalomból *Glatz* Márta IV. o. tan., a süteménykészitésből *Fuchs* Márta IV. o. tan., *Prokopiusz* Berta III. o. tan. és *Szabó* Mária IV. o. tan.

Szép erkölcsi és anyagi siker koronázta leányaink farsangi teaestélyét. Az érdem *Sebestyén* Julia tanárnőé, ki fáradhatatlan buzgalommal dolgozott az ünnepély sikerén. A jövedelmet az intézet könyvtárának gyarapitására forditották. *Képessyné Wälder Angela.*

A II. félév elején megalapitottuk iskolánkban az Ifjúsági Vöröskereszt Egyletet. Külön a fiú- és külön a leányiskolában. Az előbbinek vezetője Képessyné Wälder Angela, az utóbbié Sebestyén Júlia volt. A rövid idő alatt is tanulóink szép eredményt mutattak fel. Meg kell állapitani, hogy kedvvel, ambicióval dolgoztak, aminek eredménye az a 3 diszmagyar, néhány izléses népviselet és 25 darab fejdisz, ami az évvégi ünnepélyünkön a közönség osztatlan tetszését érdemelte ki. Ezen a téren a tapasztalatok még további értékes eredményekkel kecsegtetnek.

Egészségügyi viszonyok. A letünt tanévben úgy az ifjúság, mint a tanártestületi tagoknak egészségi állapota elég kedvező volt. A tanulók körében a könnyebb lefolyású, hamar múló bajokat leszámitva, hosszabb ideig tartó ragályos jellegű betegség csak egyket esetben fordult elő. Az egész éven át rendes mederben folyt a tanitás. A tanitás folytonosságát semmi sem zavarta meg. A tanári testület tagjai közül Röszner Valéria volt kénytelen ápr. 23-tól a tanév végéig súlyos vese-, szivbaj,. valamint véredényelmeszesedés miatt szabadságot kérni. Komjáthy Berta jan. 19-től a tanitási év végéig betegszabadságon volt tüdőcsúcshurut miatt. Pataky Mária tanár okt. 8-tól szintén hiányzott súlyos természetü betegsége miatt a tanév végéig. Merényi Sándor febr. 23-tól március 10-ig volt beteg.

Személyi változások a tanári karban. Iskolánkat fájó veszteség érte ebben az esztendőben. Darabánt András, az intézet első igazgatóját a kultuszminiszterium a kispest-munkástelepi áll. polgári iskolához helyezte át. Az iskola sokat köszönhet az ő lankadatlan akaraterejének, mellyel százféle akadályon keresztül is biztositani tudta az iskola fejlődését. Eltávozása alkalmával tanitványaink megható ünnepséget rendeztek. Steinhofer Erzsébet IV. oszt. tanuló keresetlen, szivből jövő szavakkal búcsuztatta el Darabánt Andrást, bizonyságául annak, hogy az itt töltött 3 esztendő termekenyitő hatással volt a reábizott ifjúság lelkére. A tanári testület nevében Képessy Béla igazgató búcsuztatta el az eltávozó igazgatót. Darabánt Andrással egyidejüleg vált meg az intézettől Darabánt Andrásné is.

Részben az eltávozottak, részben pedig a megbetegedett taná-

rok pótlására a V. K. M. iskolánkhoz helyezte át Képessy Béla igazgatót a volt váci m. kir. állami tanítóképző-intézet r. tanárát, aki az iskola vezetését január 29-én vette át. A tanév folyamán megbízást nyert az iskolánál Képessyné Wälder Angela, a Nagykanizsára áthelyezett dr. Horváth Tivadarné helyettesítésére, továbbá Gáspárné Okolicsányi Lujza, Jakó Melinda és Forstner Gizella Darabánt Andrásné és a betegeskedő Komjáthy Berta és Röszner Valéria pótlására.

A tanári testület iskolai működése. A tanári testület a lefolyt tanévben 1 alakuló, 1 záró, 2 módszeres, 4 ellenőrző, 10 rendes havi, 2 osztályozó, 2 szülői értekezletet és 5 rendkivüli tanácskozmányt tartott. Az osztályfőnökök a rendes havi és ellenőrző gyülések alkalmával részletes jelentést tettek a tanulók magaviseletéről, szorgalmáról, előmeneteléről és az óramulasztásokról. A havi gyűléseken az egyes szaktanárok jelentést terjesztettek elő az elvégzett tananyagról és a tanításnál felmerült nehézségekről. E jelentésekből, valamint az igazgatói látogatásokból kifolyólag számos neveléstani és módszertani kérdés fölött történt eszmecsere és megállapodás. A négy ellenőrző értekezletből kifolyólag intőlapok küldettek szét. Ezen intőlapok több tanulónál meg is tették kedvező hatásukat.

A tanulók valláserkölcsi nevelése, tanítása, magaviselete, előmenetele. Iskolánk elsőrendő feladatául tűzte ki, hogy növendékeinek valláserkölcsi neveléséről gondoskodjék. Legszigorúbban megköveteltük, hogy tanítványaink felekezetük istentiszteletein, vallási gyakorlatain részt vegyenek. Minden kínálkozó alkalmat megragadtunk, ami tanulóink lelkében a valláserkölcsi érzéssel párosúlt felekezeti türelmet, tiszteletet és szeretetet megszilárdíthatta.

Magyar nyelvünk minél tökéletesebb elsajátitására folyton buzdítottuk nüvendékeinket, hogy egymás közt is magyarúl beszéljenek. Büntetést nem alkalmaztunk, nehogy ellenszenv gerjedjen bennök a magyar nyelv iránt, de igyekeztünk meggyőzni őket, hogy a magyar nyelvben való jártasság megkönnyíti iskolai munkájukat s lehetővé teszi, hogy majdan az életben boldogúlhassanak.

A tanári kar következetes eljárásának köszönhető, hogy dacára tanulóink gyenge előképzettséggel párosúlt csekély munkakedvének s a sok gátló körülménynek, az előmenetel általában mégis kelégitőnek mondható.

De nemcsak tanítottuk, hanem neveltük is ifjúságunkat, — sajnos — leggyakrabban elszigetelten, mert a szülői ház bizalmatlansága nem hozhatta közelebb a családot az iskolához. Elszigetelten neveltük tehát a reánk bízott ifjúságot a munkára, szilárd erkölcsi jellemre, rendíthetetlen becsületességre és a kötelességek

pontos, lelkiismeretes teljesitésére. Nevelésünk e lényeges feladata mellett nagy figyelmet forditottunk növendékeink magaviseletére is. Rendre, tisztaságra, pontosságra, illedelemre és előzékenységre szoktattuk őket. Ezt szolgálta a gondos felügyelet a tanítás előtt, óraközök alatt, hazakisértük növendékeinket és otthonukban is fekerestük őket.

Nevelő munkánkban általában arra törekedtünk, hogy növendékeinkből derék, becsületes, erős akaratú, cselekvőképes, mély gondolkozású és helyes ítéletű férfiak és nők váljanak, kik hivatva lesznek — kitartó munkájukkal — a mi hibáinkat is jóvátéve, visszaszerezni őseink örökét. Úgy legyen! *Merényi Sándor.*

Iskolai ünnepélyek és előadások. Hogy tanúlóink lelkében a hazafias érzést ápoljuk és erősitsük, az iskola megünnepelte az 1923—24. tanévben október 6-át, márc. 15-ét, junius 14-én és 18-án pedig műsoros előadást tartott. Október 6-án dr. Schmidt Ferenc tanár tartott emlékbeszédet a 48-as eszmék vértanui fölött, kegyeletes szavakkal emlékezvén meg azokról a hősökről, kik a hazáért áldozták életüket. Sötét képekkel festette a reakciót, mely boszút lihegve, nagyjaink életére tört. Gyászdalok és szavalatok töltötték még ki az ünnepély programmját. Március 15-én Képessy Béla igazgató emelkedett hangú beszédben méltatta a nagy napot, vázolta a 48-as márciusi eszmék diadalát, hogy a tanulók lelkében a demokratikus eszmék magvait hintse el. Beszéde előtt és után alkalmi szavalatok és irredenta dalok emelték a nap jelentőségét. Junius 14-én a Forstner-, 18-án pedig a Tóth-féle vendéglőben az iskola műsoros estélyt rendezett. Előadta Tordai Grail Erzsinek „Együtt vagyunk" c. drámai költeményét. A darabhoz Szalay Pál tanár irt prologust, melyet Kigyósi Valéria tanárnő vonzóan adott elő. Nagy nehézséget okozott a darabnál a jelmezek kérdése, a darab igényeit minden tekintetben kielégítő jelmezeket pedig házilag előállitani a mai súlyos viszonyok között nagy anyagi megpróbáltatással járt. Mégis ez utóbbi módot kellett választani. Rajz- és kézimunkatanárnőink — lehetőleg olcsó anyagból — de mégis nagyon ügyessen állitották össze a jelmezeket úgy, hogy — látványos darab lévén — a jelmezek összhatása kiválóan emelte a darab sikerét. Az irredenta szellemű darab után Tompának „Három daru" c. költeményét szavalta el Fuchs Kató II. osztályos tanuló és tündér, meg magyar táncokat lejtettek a leányok. Legvégül „Vonós négyes c. bohózat volt, mely megnevettette a közönséget. Az előadás úgy anyagilag, mint erkölcsileg szépen sikerült.

Junius 18-i ünnepélyünkön nagy kitüntetés érte iskolánkat. Ez alkalommal meglátogatták intézetünket Dulovits Árpád min. tanácsos úr, a polg. iskolai ügyosztály főnöke, Preszly Elemér Pest

vármegye főispánja és Némethy főszolgabíró úr. Magas vendégeink élénk érdeklődéssel hallgatták tanulóink szereplését és a látottak felett teljes elismerésüket fejezték ki. A legilletékesebb tényezőktől jövő elismerés fáradozásaink legszebb jutalma volt s mindannyiunkat még szebb eredmények elérésére lelkesít.

Hivatalos iskolalátogatás. Mezey Lajos polg. isk. felügyelő május 1, 2, és 3-án látogatta meg iskolánkat, mely alkalommal tüzetesen megvizsgálta a tanítás menetét, az elért eredményt s tanítványaink magaviseletét. Nehéz munkánk közepette erőt ad nekünk, hogy a tapasztaltak felett teljes elismerését és megelégedését fejezte ki a felügyelő úr.

Az iskola jótékonysága. Tanulóifjúságunk ebben az évben is kivette a maga részét a humánus érzésre nevelő jótékonyság gyakorlásában. Néhány szegény tanulónk felsegítésén kivül a Polg. isk. tanárok Házalapjára 1,800.000 koronát gyüjtöttek tanítványaink.

Az iskola felszerelése. Az iskola tanítási eszközökben ebben a tanévben is jelentősen gyarapodott. Részben az iskolai ünnepélyek jövedelméből, részben adományok útján. — A téli kettős ünnepély tiszta jövedelméből 30 kötet értékes könyvet vásároltunk az iskola részére. A kultuszkormány 21815/924. sz. rendelettel tornaszerek beszerzésére 3,000.000 koronát utalt ki az iskolának, úgy hogy a legszükségesebb tornaszerek most már rendelkezésére állanak a testnevelésnek. Zlőbl József főjegyző értékes fizikai kisérleti szerek adományozásával gazdagította iskolánkat. Gfellner Terus pedig ifjúsági művek átengedésével vivta ki tanulóink hálaját. Képessy Béla több irodalmi mű ajándékozásával gazdagitotta a tanári könyvtárat. Fogadják a nemes szívű adományozók ez alkalommal is hálás köszönetemet. Juinus 15-én és 18-án tartott iskolai ünnepélyünk jövedelméből vettünk egy két oldalon használható gyalupadot a kézimunka oktatás céljaira, továbbá 4 szerszámot, egy rajtáblát. Tanulóink áldozatkészségéből felállitottunk az iskola udvarán egy esőmérőt, szélmérőt és egy hőmérőt a meteorologiai megfigyelések céljaira.

Szülői értekezletek. Az elmult évben 1923 dec. 2-án és 1924 máj. 4-én tartottuk meg a szülői értekezleteket. Az első értekezleten az intézet volt igazgatója *Darabánt* András méltatta a szülői értekezletek roppant fontosságát. *Kigyósi* Valéria tanárnő a család és iskola szoros kapcsolatáról értekezett. Arról beszélt, hogy menynyiben segíthetik a szülők a tanárokat tanulmányi és erkölcsnevelési tekintetben. Felkéri a szülőket, hogy ellenőrizzék a gyermekeket, vajjon feladott leckéiket elvégezték-e? Tanítsák a gyermekeket a tanárok iránti tiszteletre és hálára. Ne veréssel, hanem más er-

kölcsi büntetéssel sujtsák a gyermeket, mert a verés roppant eldurvitja a fiatal lelkeket. *Dr. Schmidt* Ferenc tanár „a gyermek és a játék" cimen tartott egy értekezést, melyben röviden ismertette a játék lélektanát. Bemutatta a gyermekjátékok fejlődését. Elemezte a játék eredetét és rendeltetését. Bevilágitott a játszó gyermek lelki világába és támaszpontokat igyekezett találni a játszó gyermek élményeinek és tevékenységeinek megitéléséhez. Hangsúlyozta, hogy a játék fontos lelki produktuma a gyermeknek, nem más, mint öntevékenység. Általa fejlődik a lélek és erősödik a szellem. A nevelés tehát csak akkor helyes, ha ezt az öntevékenységet felhasználja.

A második értekezleten *Képessy* Béla igazgató a gyermekek óramulasztásairól tartott előadást. Részletezte a lehetséges mulasztások okait. Kitért az okok mérlegelésére. Rámutatott arra a tényre, hogy a szülők sokszor jelentéktelen, vagy más időben elvégezhető dolgok miatt mulasztani engedik gyermekeiket. Figyelmeztette a szülőket, hogy sohase igazolják a gyermek iskolakerüléseit, mert a gyermek látva a példát, lelki törést szenved és intenciót nyer hasonló lépésekre. Szomorú példákra hivatkozik és óva inti a szülőket, az iskolakerülések pártolásától, a hanyag iskolába járatástól és a szügségtelen mulasztások megengedésétől. Utána *Merényi* Sándor tanár tart beszámolót a szülők érdeklődéséről az iskola iránt. Megállapitja a szomorú közönyt, mellyel némely szülő az iskola iránt viseltetik. Hiába hivatja őket az osztályfőnök; el nem jönnek, mert nem érnek reá. Pedig mi fontosabb van ezen a világon mint a *gyermek!?* Némely szülő nem is igyekszik az iskolát megérteni, sőt rossz szemmel tekint a helyre, hol gyermekét oktatják, ellenségnek látja az oktató és nevelő tanárt, aki pedig sokszor többet foglalkozik a gyermekkel, mint maga a szülő. Több érdeklődést, több megértést, több szeretetet kíván. *Dr. Schmidt Ferenc.*

Segélyezések, jutalmak. Az iskolai év elején megalakult Segélyző Egyesület több szegény sorsú tanulót látott el tankönyvekkel. Elődöm az iskolai ünnepélyek egy részéből és nemes adományokból mintegy 67,000 kor. értékü tankönyvet vásárolt. A következő iskolai évben még további fejlődés remélhető e téren. Az igazgató felhivására a jobb módú tanulók szép számban ajánlották fel az Egyesületnek tankönyveiket s az iskolai ünnepély tiszta jövedelméből is tekintélyesebb összeget fordítunk erre a célra.

Az iskola jóbarátai és jóakarói ebben az évben sem feledkeztek meg rólunk s nemes szivük sugallatát követve, adományaikkal lehetővé tették jó magaviseletü és szorgalmas tanulóink megjutalmazását. A junius 18-i ünnepélyt követő társasvacsorán erre a célra

a következő adományok folytak be: Simonich András 100.000 K, Ellinger Lajos 30000 K, dr. Baradlay János 25000, Schvarzl Lenard 25000, Fleisz József 25000, Hoffmann Lajos 25000, Lévay Ernő 20000, Rátz Béla 20000, Maylänner Mátyás 20000, Képessy Béla 20000, Weisinger János 20000, Szalay Pál 10000, N. N. 10000, Binder Antal 10000, Köhler Aranka 10000, Zlöbl József 10000, dr. Molnár Sándor 5000, Hollós Oszkár 5000, N. N. 900, 5000, 1000, 40,050, Gersteinbrein György 10000, Vásárhelyi Ambrus 10000, Gács István 10000, Szedlacsek Károly 1000, Renner Ignác 10000, Képessy Béláné 10000, N. N. 1000, 1000 K. Összesen 498.350 K. Fogadják a nemes szívü adakozók az iskola hálás köszönetét.

Őszinte köszönetünket fejezzük ki Buócz Rudolf plebános úrnak, aki a fiúiskola ünnepélyes önképzőköri gyűlése alkalmával a r. kath. elemi iskola tágas termeit az iskola rendelkezésére bocsájtotta. — Budayné Horváth Róza református hitoktató magánvizsgálati díját a Segítő Egyletnek ajándékozta. Kétszeresen értékes ez az adományozás, mert olyantól származik, aki maga is szerény köztisztviselői javadalmazásából él. Fogadja szép elhatározásáért ezuton hálás köszönetemet. — Külön kell megemlékeznem intézetünk régi barátjáról, Simonits András vezérigazgató úrról, aki székek kölcsönzésével, a villamos áram engedélyezésével és iskolánk előkelő vendégeivel szemben tanusitott gavalléros előzékenységével örök hálánkat érdemelte ki.

Szorgalma, jó magaviselete s tanulmányi téren kifejtett ügybuzgalmáért jutalomban részesültek a következők:

I. fiúosztály: id. Kovács János. II. fiúosztály: Lugos Jenő és Forstner Frigyes. III. fiúosztály: Fehér József és Klujber Ernő. IV. fiúosztály: Kuzmann Elemér és Szűcs Sándor. — I. leányosztály: Guttman Piroska és Kis Anna. II. leányosztály: Fuchs Katalin. III. leányosztály: Prokopius Berta és Szende Klára. IV. leányosztály: Glatz Márta, Holicsek Mária és Steinhofer Erzsébet.

Magánvizsgálatok. Intézetünkben junius 23., 24. és 25-én tartottuk a magánvizsgálatokat. Vizsgálatra jelentkezett 15 fiú és 12 leánytanuló. A vizsgálatokon Kováts György erzsébetfalvai leányiskolai igazgató, felügyelő elnökölt.

A tanév befejezése. A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1922. évi május hó 19én 53,090. sz. a. k. rendelete alapján az évzáró vizsgálatok helyett ezen iskolai évben is június hó 15-től 23-ig nyilvános összefoglalások tartattak, amelyeken a kétes előmenetelű tanulóknak éppen úgy alkalmat nyújtottunk az igazgató vagy helyettese előtt való felelésre, mint a korábbi években tartott évzáró vizsgálatokon.

Junius 17-én d. u. 3 órakor tartottuk meg az izr. tanulók hittani vizsgálatát, 20-án a református és 21-én a róm. kath. tanulók hittani vizsgálata volt.

Junius 29-én volt a Te Deum, utána a rajz- és kézimunkakiállitás, ének- és tornavizsga s a bizonyítványok kiosztása.

Képessy Béla igazgató.

III.

Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése	Mely tárgyakat tanította, melyik osztályban?	Heti órák száma	Működési évek száma	Mióta tanít ennél az intézetnél?	Jegyzet
1	Darabánt András igazgató	Áthelyezve a Kispest-wekerletelepi p. leányiskolához.				
2	Darabántné Berényi Margit r. tanár	Áthelyezve a Kispest-wekerletelepi p. leányiskolához.				
3	Képessy Béla igazgató tan. képz. tanár nyelv. történettud.	Term. rajz I. és II. o.	6	16	1	A tanári könyvtár, a bútorok és házi felszerelések őre.
4	Jakó Melinda megbizott tanár mennyis. természett.	Számtan I—IV. Kémia IV. Fizika II. Kézim. IV.	22		1	III. oszt főnöke fizikai szertár őre.
5	Képessy Béláné megbizott tanár rajz és kézimunka.	rajz, szépirás	23	7	1	Zrinyi Ilona Önk Kör és Ifj. Vörös Kereszt elnöke.
6	Forstner Gizella megbizott tanár mennyiségt. természett.	Számtan I—IV. Kémia III. Termrajz I. II. Fizika IV.	22	2	1	A II. leányoszt. főnöke.
7	Gáspárné Okolicsányi Lujza megbizt. t. nyelv. történettud.	Földrajz, magyar, természetrajz	22	11	1	
8	Kigyósi Valér rendes tanár nyelv. történektud.	Földrajz, magyar, német.	22	10	1	IV. leányoszt. főnöke.
9	Horváthné Kenedi Erzsébet rendes t.	Áthelyezve Nagykanizsára.				
10	Márton Irma rendes tanár nyelv. történettud.	Közgazdaságtan, magyar, német, történet, széirás.	22	21	2	A III. o. főnöke.
11	Merényi Sándor rendes tanár nyelv- és történett	Földrajz, torna	22	10	1	I. f. o. főnöke.
12	Komjálhy Berta render tanár mennyiség. természett.	1924 január 19. óta betegszabadságon.				
13	Pataky Mária rendes tanár nyelv- és történett.	1923 október 8. óta betegszabadságon.				
14	Röszner Valéria rendes tanár mennyiség- történett.	1924 április 23. óta betegszabadságon.				

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése	Mely tárgyakat tanította, melyik osztályban?	Heti órák száma	Működési évek száma	Mióta tanít ennél az intézetnél?	Jegyzet
15	Sebestyén Júlia rendes tanár kézimunka	Kézimunka és torna	23	13	3	I. l. oszt. főnöke. Ifj. Vöröskereszt elöke.
16	Szalay Pál rendes tanár nyelv- és történett.	Mezőgazdaságtan, magyar. földrajz, közgazdaságtan.	20	36	4	IV. o. főnöke.
17	Dr. Schmidt Ferenc rendes tanár magyar történelem	Német, történelem, egészségtan.	22	2	1	A II. f. o. főnöke. A Petőfi Sándor Önképzőkor vezetője.
18	Buócz Rezső r. kath. plebános, hitoktató	Vallástan I-IV. f. és l. o.	16	2	2	
19	Budainé Horváth R. ref. hitoktató	Vallástan I-IV. f. és l. o.	4	1	1	
20	Masznyik Gyula ev. hitoktató	Vallástan I-IV. f. és l. o.	2	36	1	
21	Dr. Kriszhaber Béla izr. hitoktató	Vallástan I-IV. f. és l. o.	2	30	2	
22	Rasovszki Gyula el. isk. igazgató	Ének I-IV. f. és l. o.	10	18	1	Az énekar vezetője.

Napibéres szolga: özv. Lach Konrádné.

IV.

tanulók névsora.*

I. fiúosztály. Osztályfőnök: Merényi Sándor.

1. Andráci János (elégs.), 2. Bakony József (elégs.), 3. Bathó Márton (elégs.), 4. Bauer Márton (kim.), 5. Bazsó Károly (jó), 6. Bán Péter (elégs.), 7. Blaha Vilmos (hittan, magyar, földrajz), 8. Ender Ferenc (elégs.), 9. Floszmann Alfréd (elégs.), 10. Frey Márton (elégs.), 11. Geihosz Mátyás (kim.), 12. Gerber Antal (elégs.), 13. Groff Gyula (magyar, német, számtán), 14. Gyenes Béla (elégs.), 15. Hakspacher Mihály (jó), 16. Hegedüs János (jó), 17. Heim Bálint (elégs.), 18. Hernecki László (jó), 19. Hildi János (német), 20. Horváth István (elégs.), 21. Horváth Zoltán (elégs.), 22. Hümpfner József (magyar, földrajz, számtan), 23. Jánossi Sándor (hittan, magyar, számtan), 24. Jél János (magyar, földrajz), 25. Khőber Lénárd (jó), 26. Király Lajos (kim.), 27. Kiss Géza (jó), 28. Kiss Pál (jó), 29. Kocsis János (elégs.), 30. Kollarits Rezső (elégs.), 31.

* A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

id. Kovács János (jeles), 32. ifj. Kovács János (magyar, földrajz), 33. Kubányi István (elégs.), 34. Kuzmann Károly (elégs.), 34. Leimeter Miklós (hittan, magyar, földrajz), 36. Mäylänner Gyula (jó), 37. Mannheim János (elégs.), 38. Marek János (ism.), 39. Mészáros Jenő (jó), 40. Mészáros Sándor (elégs.), 41. Napholc Ferenc (magyar, földrajz), 42. Netzer József (elégs.), 43. Ockenfusz Béla (elégs.), 44. Pfiszter Ferenc (elégs.), 45. Pfiszter Mátyás (elégs.). 46. Preininger Pál (magyar, földrajz, számtan), 47. Radonics Deszimér (magyar, földrajz), 48. Rech János (elégs.), 49. Rierpl Lipót (elégs.), 50. Robotka György (kim.), 51. Rottmann György (elégs.), 52. Sági Árpád (elégs.), 53. Schingler András (elégs.), 54. Schmidt István (elégs.), 55. Schrődling István (elégs.), 56. Schuszter István (hittan, magyar, földrajz), 57. Seres Sándor (jó), 58. Simon László (jó), 59. Szabó András (elégs.), 60. Szabó Bálint (elégs.), 61. Szabó Gyula (jó), 62. Szabó József (magyar, német, földrajz), 63. Szeltner Gyula (elégs.), 64. Szóka István (elégs.), 65. Telessy Ernő (magyar, német, földrajz), 66. Torda András (elégs.), 67. Török Sándor (elégs.), 68. Uitz János (magyar, földrajz), 69. Unger Lőrinc (elégs.), 70. Varga Péter (ism.), 71. Wener Győző (elégs.), 72. Winkler Mihály (magyar, földrajz), 73. Wolf János (elégs.), 74. Zwick József (elégs.), 75. Bubán János (kim.).

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Dr. Schmidt Ferenc.

1. Becz Imre (elégs.), 2. Borsos Pál (elégs.), 3. Csősz László (elégs.), 4. Deim Frigyes (elégs.), 5. Ecker János (ism.), 6. Forstner Frigyes (jó), 7. Fürchgott Ferenc (elégs.), 8. Grábler Gyula (jó), 9. Gazsi István (elégs.), 10. Glávics Géza (elégs.), 11. Handl István (történelem, számtan), 12. Hartmann Sebestyén (történelem), 13. Horváth jános (elégs.), 14. Höchst András (kim.), 15. Illés Elek (német, földrajz), 16. Jaksa Antal (német), 17. Kara János (jó), 18. Krausz János (elégs.), 19. Kiss Sándor (német, földrajz), 20. Kíndert Jenő (elégs.), 21. Kemény Gyula (jó), 22. Klavati József (elégs.), 23. Láng Ferenc (elégs.), 24. Lugosi Jenő (jó), 25. Mészáros Zsigmond (elégs.), 26. Nagy Géza (földraj), 27. Nau István (földrajz), 28. Neumayer Mihály (kím.), 29. Oszoli Miklós (német, tört., számt.), 30. Pfeffer Antal (elégs.), 31. Proszonits Ferenc (elégs.), 32. Rákóczi Ferenc (elégs.), 33. Rédlinger Ferenc (elégs.), 34. Salát Lajos (kim.) 35. Simon Benő (jó), 36. Spetli József (elégs.), 37. ifj. Schreiner János (elégs.), 38. id. Schreiner János (kim.), 39. Strohmayer Rezső (elégs.), 40. Schwarzenberger Antal (elégs.), 41. Szeltner Árpád (jó), 42. Sziedl Nándor (elégs.), 43. Takács Géza (elégs.), 44. Török Ambrus (elégs.), 45. Varga Béla (elégs.), 46. Wágner Ádám (jó), 47. Wágner Antal (elégs.), 48. Wollek Ferenc (elégs.).

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Jakó Melinda.

1. Berghold Antal (fó), 2. Borsos István (elégs.), 3. Domokos Gyula (elégs.), 4. Domokos László (elégs.), 5. Fehér József (jeles), 6. Forstner János (jó), 7. Hegedüs János (elégs.), 8. Herr József

(elégtelen), 9. Imre Imre (jó), 10. Jaksa János (elégs.), 11. Joó Károly (elégs.), 12. Józan Kálmán (elégtelen), 13. Kántor Béla (elégtelen), 14. Klujber Ernő (jeles), 15. Kohn László (jó), 16. Koncz Géza (jó), 17. Korompai László (elégs.), 18. Kovács István (jó), 19. Krausz Antal (elégtelen), 20. Marton István (kim.), 21. Meusel Gyula (elégs.), 22. Mischung Béla (jó), 23. Oláh Ferenc (elégs.), 24. Oszoli György (elégs.), 25. Pillmayer Mátyás (elégtelen), 26. Renner Lénárd (jó), 27. Schmidt Jakab (elégtelen), 28. Stark István (elégtelen), 29. Szabó Gábor (elégs.), 30. Szecsey Gyula (elégs.), 31. Szing András (elégs.) 32. Tibay Mihály (elégs.), 33. Tibay Zoltán (elégs.), 34. Torda József (elégs.), 35. Vidovics Béla (jó), 36. Vinhardt Bertalan (elégs.), 37. Zwick János (elégs.), 38. Krumpach József (elégs.).

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Szalay Pál.

1. Dezsőfi Miklós (elégs.), 2. Gazdag Károly (jó), 3. Gláser József (elégs.), 4. Inyován Béla (elégs.), 5. Kalmár Géza (elégs.), 6. Katona István (elégs.), 7. Kántor Ferenc (elégs.), 8. Kuzmann Elemér (jó), 9. Mandlin Gyula (elégs.), 10. Ormai Róbert (elégs.), 11. Papp József (elégs.), 12. Paulheim István (elégs.), 13. Rafás Lajos (elégs.), 14. Rierpl Konrád (kim.), 15. Ring Gyula (jó), 16 Schiller Pál (elégs.), 17. Steiner Nándor (jó), 18. Schwarzl Mátyás (elégs.), 19. Szabó András (elégs.), 20. Szabó Gy. József (elégs.), 21. Szeliner József (magyar, német, földrajz), 22. *Szücs Sándor (jeles),* 23. Török István (elégs.), 24. Valentin József (jó), 25. Várkonyi László (földrajz), 26. Wagner Lénárd (elégs.), 27. Weisinger József (magyar, történelem, földrajz), 28. Znaminka Géza (jó), 29. Zwick Ferenc (kim.).

I. leányosztály. Osztályfőnök: Sebestyén Julia.

1. Balog Margit (elégs.), 2. Bánovszky Erzsébet (jó), 3. Boros Margit (kim.), 4. Feitser Gizella (német, földrajz), 5. Fenyvesi Anna (jó), 6. Fenyvesi Paula (elégs.), 7. Fischer Margit (földrajz, számtan, mértan), 8. Fürchtgott Margit (élégs.), 9. Gerbovits Emilia (kim.), 10. Gere Jolán (jó), 11. Gesztesi Gizella (kim.), 12. Glazer Crescencia (jó), 13. Gráner Mária (elégs.), 14. Guttmann Piroska (jeles), 15. Holicsek Erzsébet (jeles), 16. Hollós Márta (jó), 17. Hollós Ida (jó), 18. Hommer Julianna (jó), 19. Hümpfner Erzsébet (elégs.), 20. Juhász Erzsébet (német, földrajz), 21. Kiss Anna (jeles), 22. Kohn Ilona (elégs.), 23. Kungl Mária (német), 24. Marék Terézia (földrajz, számtan, mértan), 25. Nagy Margit (jó), 26. Németh Edith (jó), 27. Osváth Mária (jó), 28. Prokopius Emma (elégs.), 29. Révai Erzsébet (kim.), 30. Schuszter Teréz (jó), 31. Schlinger Erzsébet (kim.), 32. Székely Lenke (jó), 33. Tilinger Mária (német, számtan, mértan), 34. Varjú Júlia (jeles), 35. Varga Mária (kim.), 36. Varga Mária (jeles), 37. Váradi Margit (elégs.), 38. Végh Júla (kim.), 39. Tilly Ilona (német, földrajz, számtan, mértan), 40. Olasz Julianna (elégs.), 41. Budai Alice (jeles).

II. leányosztály. Osztályfőnök: Forstner Gizella.

1. Cseh Etelka (jó), 2. Ehrenwald Erzsébet (jó), 3. Eisenhoffer Margit (elégs.), 4. Erdélyi Borbála (kim.), 5. Faigl Stefánia (elégs.)

6. Fuchs Katalin (jeles), 7. Guttmann Margit (jó), 8. Harkányi Irén (jó), 9. Hegedűs Anna (jó), 10. Hrutka Rozina (kim.), 11. Kalapács Júlia (jó), 12. Kohn Róza (jó). 13. Kubányi Márta (jó), 14. Marek Mária (jó), 15. Mészáros Adél (elégs.), 16. Papp-Kerekes Etelka (kim.), 17. Preininger Anna (elégs.), 18. Streuszl Katalin (jó), 19. Szedlacsek Róza (magyar, német), 20. Szóka Ilona (elégs.) 21. Takács Júlia (elégs.), 22. Tyroler Magdolna (elégs.), 23. Varga Mária (jó), 24. Wagner Katalin (magyar).

III. leányosztály. Osztályfőnök: Márton Irma.

1 Brenner Erzsébet (kim.), 2. Eller Izabella (jó), 3. Ender Ilona (számtan, mértan), 4. Farkas Gizella (jó), 5. Gáspár Etelka (kim.), 6. Glöckl Katalin (jó), 7. Gróf Anna (jó), 8. Gróf Aranka (jó), 9. Hanschek Jolán (kim.), 10. Jánosy Mária (jó), 11. Juhász Ella (elégs.), 12. Korompai Irén (elégs.), 13. Korpics Veronika (elégs.), 14. Mészáros Irén (jó), 15. Nagy Margit (jó), 16. Napholcz Erzsébet (jó), 17. Orova Julianna (elégs.), 18. Osváth Zsuzsánna (jó), 19. Prokopiusz Berta (jeles), 20. Schlingler Mária (jeles), 21. Schreiber Anna (elégs.), 22. Szende Klára (jeles), 23. Szóka Anna (jó), 24. Toldy Katalin (jeles), 25. Wiesner Anna (számtan, mértan).

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Kigyósi Valéria.

1. Erdős Hermin (jeles), 2. Fischer Katalin (elégs.), 3. Frankovics Ilona (jó), 4. Fuchs Mária (jó), 5. Glatz Márta (jeles), 6. Holicsek Mária (jeles), 7. Horváth Ilona (jeles), 8. Kincse Ilona (jeles), 9. Marek Magdolna (elégs.), 10. Mészáros Zsófia (jeles) 11. Napholcz Margit (jó), 12. Ockenfusz Erzsébet (jeles), 13. Prokopius Aranka (elégs.), 14. Steinhoffer Erzsébet (jeles), 15. Szabó Gy. Mária (jó), 16. Tamássy Dóra (kim.), 17. Vámos Margit (kim.).

Magántanulók.

Fiúk: Dabi Bálint, Kleiber István, Perlgrund Sándor, I. o. t. Fleisz József, Neugebauer János I—II. o. t. Bencze István, Kalmár György, Laszcik Róbert II. o t. Lengyel Ármin, Tibay Ervin III. o. t. Boross János, Wessely László, Bendicsek Lajos, Fehér József, Köteles László IV. o. t.

Leányok: Gazdag Julianna, Bak Julianna I. o. t. Boross Ilona, Lukács Ilona, Móri Apollónia II. o. t. Mattó Mária, III. o. t. Osztoics Mária, Györke Gizella, Pataki Erzsébet, Radovits Mária Boross Magda IV. o. t.

FŐVÁROSI PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

V.

Magánvizsgálatok.

A dunaharaszti-i áll. polg. fiú- és leányiskolában magánvizsgálatok évenként háromszor: ugymint augusztus végén, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Augusztus végén csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 10,000 K bélyeggel ellátva, Pest stb. vm. kir. tanfelügyelőjéhez címezve, julius hó 15-ig, nov. hó 1-ig, illetve május 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényetket a kitett határidőnél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyujtani; az ilyenek kérvényét az iskola igazgatósága közvetlenül nem fogadja el.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasíttatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akarónak: 1. Keresztlevelét (születési bizonyítványát). 2. Az iskolai bizonyítványát. 3. Az illető község elöljárósága által kiállitott erkölcsi és foglalkozási bizonyitványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakitották meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakitása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyítványok is. A mellékletekre, ha azokon bélyeg nincs, 2000 K bélyeg ragasztandó.

A magántanulók a kérvény benyujtásakor 10,000 K kezelési dijat, 20,000 K elnöki dijat, a vizsgálat napjának kitűzése után pedig 10 aranykorona tandijat, 1 aranykorona beiratási-, 0·50 aranykorona ifjúsági könyvtári-, 0·50 aranykorona értesitő-, 1 aranykorona házalap, 1 aranykorona kirándulási alap, a fiú-magántanulók 1 aranykorona kézimunkadij és tárgyanként 15,000 K vizsgálati dijat kötelesek előre befizetni. Az összevont magánvizsgálati dij ennek dujlája. A hadiözvegyeknek, hadirokkantaknak és közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek szegénységük igazolása esetén a tanári testület a felemelt vizsgálati dijat felerészben el is engedheti.

1 aranykorona = 17.000 K.val.

V.

Az 1924-25. tanév megkezdésére vonatrozó értesítés.

Beiratások. A dunaharaszti-i m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1924—25. tanérve szóló felvételek és beírások jun. 30-án, julius 1-én és 2-án d. e. 8—12-ig fognak megtartatni az iskola fő-utcai hivatalos helyiségében. Az év ünnepélyes megnyitása szept. 1-én történik. A rendes tanitás szept. 3-án kezdődik. Minden tanló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kiséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni: 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyitványát; 2. iskolai bizonyitványát; 3. oltási bizonyitványát.

A polgári fiú- és leányiskola I-ső osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték.A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának megfelelö alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatokra vonatkozólag az igazgató ad felvilágositást.

A felvételnél a következő dijak fizetendők: 1 aranykorona felvételi-, 0·50 aranykorona értesitő-, 1 aranykorona kirándulási-, 0·50 aranykorona ifj. könyvtári dij, 1 aranykorona a Tanárok Házalapjára, a fiútanulók még 1 aranykorona kézimunka dij cimen. Ezen dijak fizetése alól nincsen felmentés. Az évi tandij 10 aranykorona és az évi felszerelési dij helybeli tanulóknak 3, vidékieknek 5 aranykorona, melynek a fele a beiratás alkalmával lefizetendő.

Felszerelési dij- és tandijmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magviseletüek s jó bizonyitványt képesek felmutatni, felszerelési dij- és tandijmentességet nyerhetnek.

Felszerelési dijmentességért a polgári iskola gondnokságához kell folyamodni. Tandijmentességért folyamodók a vármegyei Tanfelügyelőséghez cimzett kérvényüket szegénységi bizonyitvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulók, akikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornázás szervi hibáiknál vagy gyenge testalkatásuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az emlitett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyitvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők.

Ha valamely tanuló egy, két, vagy legfeljebb három tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javitóvizsgálatra szóló engedély elnyeréséért a polgári iskola tanártestületéhez kell folyamodni. A 10000 K-ás bélyeggel ellátott kérvények augusztus 15-ig a polg. iskola igazgatójánál nyújtandók be. A javitóvizsgálatok augusztus 30-án d. e. 8 órakor veszik kezdetüket. A felvételi- és tantervkülönbözeti vizsgálatok augusztus 31-én d. e. 8 órakor kezdődnek.

VII.

Statisztikai kimutatás.

Cím	I.	II.	III.	IV.	Összesen	I.	II.	III.	IV.	Összesen
	fiúosztály					leányosztály				
I. A tanulók számának alakulása:										
Az év elején beiratkozott	75	48	38	29	190	41	24	25	17	107
Évközben beiratkozott ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Az év végén maradt ...	70	44	37	27	178	35	21	22	15	93
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvű ...	49	28	29	18	124	31	17	20	13	81
Német anyanyelvű ...	20	16	8	9	53	4	4	2	2	14
Szerb anyanyelvű	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	51	33	31	21	136	22	17	17	12	68
Ref.	12	8	5	5	30	7	—	3	3	13
Ág. ev.	4	1	—	—	5	2	1	1	—	4
Izr.	2	2	1	1	6	4	3	1	—	8
Gör. kel.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
IV. Szülők lakóhelye szerint:										
Helyveli	28	10	11	9	58	14	12	14	6	46
Vidéki	42	34	26	18	120	21	9	8	9	47
V. Általános előmenetel szerint:										
Ált. jeles osztályzatot nyert	1	2	2	1	6	6	1	4	8	19
„ jó „ „	11	13	9	6	39	13	12	11	4	40
„ elégséges „ „	39	15	18	17	89	9	6	5	3	23
Javitóvizsg.-ra utasittatott	15	10	8	3	36	7	2	2	—	11
Osztályismétlésre „	4	4	—	—	8	—	—	—	—	—
VI. Magaviselet szerint:										
Példás	37	30	23	13	103	30	18	17	15	80
Jó	25	10	13	12	60	5	2	5	—	12
Türhető	8	4	1	2	15	—	1	—	—	1
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igazolt mulasztás	2060	1500	1400	961	5921	580	674	700	180	2134
Igazolatlan mulasztás ...	141	—	18	30	189	4	17	—	—	21

FŐVÁROSI PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA V.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1924—25. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:

KÉPESSY BÉLA
IGAZGATÓ.

Nyomatott Müních Jenő könyvnyomdájában, Ráckevén.
1925.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örökigazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

Az igazgató jelentése az 1924—25. iskolai évről.

A jelen tanévvel tanintézetünk fennállásának ötödik évét töltötte be. Nehéz viszonyok között, sok tekintetben magárahagyatottan kellett az iskolának nemzetnevelő hivatását betöltenie. És örömmel állapitjuk meg, hogy a rosszul elhelyezett, hiányosan felszerelt iskola évről-évre fejlődött, erősödött. Tanulóink száma ebben a tanévben meghaladta a 300-at, annak dacára, hogy ebben a tanévben nyilt meg a ráckevei áll. polg. fiú- és leányiskola, s ez szigeti tanlóink nagy részét magához szivta. Különösen szembetünő a fejlődés, ha a fiúiskola alsóbb osztályainak benépesitését vesszük vizsgálat alá. Két évvel ezelőtt az I. osztálynak 56 tanulója volt, tavaly 75, s az idén 80. Ez inditotta arra a Vallás- és közoktatásügyi kormányt, hogy az I-sö osztályt már a jelen tanév elején párhuzamositsa. Tekintettel arra, hogy a II. osztály már az idén is 58 főből áll, s ez a szám a jövő tanévben biztosan el fogja érni a 75-öt, szeptemberre szükségessé válik a II. fiúosztály párhuzamositása is. Ezek a tények feltétlenül igazolják az iskola életképességét, hivatottságát és azt, hogy a lakosság mind szélesebb rétegében nyer gyökeret az a felfogás, hogy a jövő küzdelmeiben az egyes ember ép úgy, mint az egész társadalom is csak abban az esetben lesz képes helyét megállani, ha több tudást, nagyobb kulturát tudunk neki biztositani. Különösen örvendetes tény az, hogy ezt a gazdatársadalom is átérzi és évről-évre nagyobb számban küldi fiait a polgári iskolába.

A 4 osztályú leány- és 5 osztályú fiúiskolának azoban már nagyon szűk az az épületrész, amelybe elhelyezve van. Kilenc osztály van 5 szobában, melyek közül csak az egyik nevezhető teremnek. S ezekben 40—58 tanuló szorong. Nagyon természetes, hogy ilyen módon a higénia legelemibb követelményeinek sem tudunk eleget tenni. Nincs igazgatói iroda, nincs rajz- és tornaterem, úgy hogy a tanszereket a folyosókon elhelyezett szekrényekben vagyunk kénytelenek tartani. S mivel tanulóink nagy százaléka (40%) vidéki, kénytelenek vagyunk a V. K. M. engedélye alapján 40 perces

tanitási órákat tartani. Alig marad igy is 1 óra déli szünet a takaritásra és szellőztetésre. Sokat enyhülne a dolog, ha a község átadná az iskolának az általa még elfoglalt épületrészt, bár végleges megoldás csak az épitkezés lenne. Ebben az irányban is folynak tárgyalások. Megragadom az alkalmat, hogy ez úton is kérjem az illetékes tényezőket, főképen a község érdemes elöljáróságát, és szülőket, kövessenek el mindent, hogy az iskola végleges otthonhoz jutva, teljes erejével munkálhasson a reábizott tanulósereg jövőjén, mindannyiunk legféltettebb kincsén.

Alakuló ülés. A tanári testület 1924 augusztus 28-án tartotta alakuló ülését. Ezen állapitottuk meg az egész tanév nevelési és tanitási programmját, a személyi változásoknak megfelelően módositottuk a tantárgyfelosztást, s elkészitettük a magán- és javitóvizsgálatok tervét, melyeket augusztus 29-én, 30-án és 31-én tartottunk meg.

A beiratásokat junius 30-án, julius 1-én, 2-án és 4-én tartottuk meg. Szeptember 1-én és 2-án pedig pótbeiratásokat végeztünk. Ezeknek eredményeképen beiratkozott az I.A. fiú-osztályba 38, az I. B.-be 39, II. oszt.-ba 58, III. oszt.-ba 33, a IV. oszt,-ba 35 tanuló. A beiratkozott fiútanulók száma: 213. A leányiskolába az I. osztályba 37, a II. osztályba 27, a III. osztályba 22, a IV. osztályba 23 tanuló iratkozott be. A leánytanulók száma: 109. Az összes rendes tanulók száma tehát 322.

A tanév megnyitása. A tanévet a szokásos „Veni Sancte"-val szeptember 3-án nyitottuk meg ünnepélyesen. Istentisztelet után összegyüjtöttük tanulóinkat az iskola nagytermében, s az igazgató felolvasta és megmagyarázta nekik az iskola rendszabályait; majd az osztályfőnökök rendezték az osztályokat, átvizsgálták a tankönyveket és utasitást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, iró- és rajzszerek beszerzésére. A rendes tanitások szept. 3-án kezdődtek.

Tandijmentesség. Pest-vármegye kir. tanfelügyelője 1924 okt. 2-án kelt 7705/924. számú rendeletével tandijmentességet adott a következő tanulóknak: Jaksa János IV. oszt., Vidovics Béla IV. oszt., Nagy Margit II. oszt., Tibay Tibor I. oszt., Tibay Mihály IV. oszt., Tibay Zoltán IV. oszt., Kollár Pál I. oszt., Lugosi Jenő III. oszt., Mészáros Mihály II. oszt., Merheim Jenő I. A. oszt., Puska István I. A. oszt., Szabó Gyula II. oszt., Reich János II. oszt., Streck András II. oszt., Streck Mariska IV. oszt., Kratzer Antal II. oszt., Kovács István IV. oszt., Berghold Antal IV. oszt., Eller Amália I. oszt., Eller Bella IV. oszt., Kohn Ilona II. oszt., Németh Edith II. oszt., Tamásy Dorottya IV. oszt., Kovács József I. A. oszt., Kovács János I. A. oszt. Az elengedett tandij összeg: 4,250.000

korona. Gyenge tanulmányaik miatt e kedvezményre érdemtelenek lettek: Puska István, Kovács József és János I. A. osztályú és Kohn Ilona I. osztályú tanulók. Kir. tanfelügyelő kedvezményük további fenntartását évvégi bizonyítványuktól tette függővé.

Polgári iskolák gondnoksága a felszerelési dij alól felmentést adott a következő tanulóknak: Eller Ilona és Bella, Németh Edith, Kovács István és János, Vidovics Béla, Nagy Margit, Merheim Jenő, Tibay Tíbor, Mihály és Zoltán, Streck András és Mariska, Puska István, Reich János, Kratzer Antal, Szabó Gyula, Lugosi Jenő, Kollár Pál és Jaksa János. Az elengedett dij összege: 2,125.000 korona.

A polgári iskolai rendtartás 92. §-a alapján az igazgató 207/924. szám alatt felmentette a rajzolás alól Lugosi Jenő III. oszt. és a tornázás alól Borsos István IV. osztályú tanulót.

Tanulmányi kirándulások. Az elméleti oktatás erősbitésére ebben a tanévben is több tanulmányi kirándulást rendeztünk, szigorúan ügyelve arra, hogy tanulóink szakszerűen irányittassanak, hogy igy azok tényleg gazdagitsák tanulóink értelmét, s nemsitsék lelkét. Legelső értekezletünkön elkészitettük a kirándulások tervezetét, melyet a tanf. 7965/24. szám alatt, a V. K. M. 106,557/924. sz. alatt engedélyezett. Az őszi időszakra két ngyobb kirándulás esett, az egyiket Szigetszentmiklósra rendeztük. Ez alkalommal Merényi Sándor földrajzi, Pataky Mária természetrajzi, Mályné Márton Irma és Kigyósi Valéria történeti, illetve földrajzi előadást tartott. A kirándulás reggel $^3/_4$ 8-tól d. u. 5 óráig tartott, s 305 tanuló vett rajta részt. Október 18-án 300 tanulóval Budapestre mentünk. Dunaharasztiból $^1/_2$ 7-kor indultunk. A Közvágóhidnál két részre oszlott az iskola. Az I. és II. osztály a várba ment, s megtekintette a Mátyás-templomot, Halász-bástyát, a királyi palotát, Lánchidat és az Operaházat. A III. és IV. osztály az Erdély-Szabó tanszergyárat, a Nemzeti Muzeumot és a parlamentet tekintette meg. A két csoport a milleniumi emléknél találkozott, s együtt tekintettük meg Vajdahunyad várát, a Szépmüvészeti Muzeumot és a Feszty-körképet. Az esti 7 órai vonattal indultunk vissza Dunaharasztira. Ez alkalommal előadást tartott: Képessy Béla, Kigyósi Valéria, Forstner Gizella, Gässer György és dr. Schmidt Ferenc.

Külön köszönetet mondok Zeller Árpád főigazgató úrnak, aki lehetővé tette, hogy az egész parlamenti palotát megtekinthesse az iskola és kisérőket is osztott mellénk, akik a látottakat szakszerüen megmagyarázták.

1925. április 18-án a felsőbb osztályok tanulói meglátogatták a helybeli bőrgyárat, kosárfonót, tégla- és butorgyárat. A gyártelepek vezetősége mindenütt a legnagyobb előzékenységet tanusitotta isko-

lánkkal szemben. Az alsóbb osztályok ugyanekkor a taksonyi Dunaághoz mentek. Mindenütt az egyes gyárak igazgatói tartottak ismertető magyarázatokat.

Május 14-én a soroksári szigeterdőbe rendeztünk egész napos kirándulást. Ugyanekkor tartottuk meg a madarak és fák napját, melyet Képessy igazgató és Gáspárné Okolicsányi Lujza magyarázott meg a tanulóknak. A kiránduláson 304 tanuló vett részt. Hálás köszönettel tartozunk Prokopiusz Ernő főerdész úrnak, aki igazi magyaros gavallériával állt az iskola rendelkezésére, s úgy a tanároknak, mint tanulóknak szivességével feledhetetlen napot szerzett.

Május 29-én Budapestre rendezett kirándulást az iskola. Az alsóbb osztályok a Mezőgazdasági Muzeumet és az állatkertet, a felsőbb osztályok a Szépmüvészeti Muzeumot tekintették meg. Innen az egész iskola déli $^1/_2$ 12 órakor Aquincumba ment. Az amphiteátrumot Képessy Béla, az ásatások egyéb emlékeit dr. Schmidt Ferenc magyarázta meg. Merényi Sándor a dunai szigetekről tartott előadást. A felsorolt kirándulásokon kivül még több 1—2 óráig tartó természetrajzi és mezőgazdasági kirándulást rendeztünk mindig az illető szaktanár vezetésével.

Személyi változások a tanári karban. Végre iskolánk is megérte az első tanitási évet, amikor az egész esztendőn át nem volt személyi változás, amikor ugyanaz a tanár fejezte be juniusban a szaktárgyakat, mint aki szeptemberben megkezdte. Hogy ez mit jelent a tanitás eredményessége szempontjából, azt felesleges bővebben fejtegetnem. Ami személyi változás történt, az még a tanitás megkezdése előtt ment végbe. A nagyméltóságú Vallás és Közoktatási Kormány 82,491/924. sz. magas rendelettel Komjáthy Berta tanárt Kispestre helyezte át, Gáspár Jenőné Okolicsányi Lujza és Jakó Melinda tanárok megbizását 79,092/1924. sz. alatt a létszámapasztással kapcsolatban megszüntette. Pótlásukra Glässer György ócsai tanárt 68,108/924. sz. a., Domszky Ella szécsényi tanárt pedig 60,556/934. sz. alatt idehelyezte. Ugyanekkor bizatott meg az iskolánál 67,643/924. VI. u. o. számmal Szeifer Mihály tanár is. Mindjárt a tanév megkezdése után két súlyos csapás érte iskolánkat: Röszner Valéria, ki már hosszabb ideje betegeskedett, megrendült egészséggel végleg elhagyta az iskolát. Kétszer felévi szabadságot kapott, s végül nyugdijaztatását kérte. Mindannyiunk meggyőződése szerint benne egy nagy tudásu tanárt és szeretetre méltó kollegát vesztettünk el. Szalay Pál V. K. M. az ujonnan szervezett ráckevei áll. polg. fiú- és leányiskola igazgatásával bizta meg. Amennyire fájlaljuk az ő távozását, ugyanannyira örülünk is e választásnak, mert benne tanügyi kormányzatunk a pontos, lelkiismeretes és hazafias

munkát jutalmazta meg. Müködéséhez az Isten áldását kérjük. Az eltávozottak pótlására V. K. M. 86,113. VI. ü. o. sz. rendelettel Gáspárné Okolicsányi Lujzát az iskolánál ujból megbizta.

Buócz Rudolf r. kath. plebános — aki addig a hittant tanitotta — szintén megvált az iskolától. Reméljük, hogy szeretetteljes figyelmét ezután is megőrzi iskolánk számára. A váci püspök őméltósága Hauser Viktort bizta meg a hitoktatással, majd az ő távozása után Kardos Béla vette át a r. kath. tanulóink valláserkölcsi oktatását. Budayné távozásával a ref. tanulók vallásoktatását Masznyik Gyula ág. ev. nagytiszteletes, majd ennek lemondása után vitéz Técsy Zoltán és Boltos Péter tanitó vállalta.

Egészségügyi viszonyok. Úgy az ifjúság, mint a tanári testület egészségi állapota kielégitő volt. Röszner Valérián kivül alig volt 1—2 napos mulasztás ezen a cimen. Ragályos betegség csak 2 esetben fordult elő, mind a kettő könnyü lefolyású sarlak eset volt. A környéken mindenfelé elterjedt náthalázban ugyan többen megbetegedtek, az iskola bezárására azonban nem kellett gondolnunk. A tanitás tehát zavartalanul folyt, azt semmi nem hátráltatta.

A tanári testület iskolai működése. Az elmult iskolai évben 1 alakuló, 1 záró, 2 ellenőrző, 2 módszeres, 2 osztályozó, 2 szülői, 10 rendes havi és 3 rendkivüli értekezletet tartottunk. Az osztályfőnökök és szaktanárok ezeken beszámoltak a tanulók magaviseletéről, szorgalmáról, az igazgató a tanitási órákon tett tapasztalatairól, s ahol hiányokat tapasztaltak, ott igyekeztek a baj gyógyitásához szükséges módokat megtalálni. A két módszeres gyülésen egy-egy kiválasztott neveléstani kérdést kimeritően, önnálló dolgozat formájában tárgyaltak: Képessy Béla, Dr. Schmidt Ferenc és Merényi Sándor. Ezen előadásokat követő vita számos nevelési és módszertani kérdést tisztázott.

Szülői értekezletek. Az iskola nevelői munkája csak úgy lehet igazán eredményes, ha abban a szülői ház hathatósan támogatja. A szülőknek állandóan figyelemmel kell kisérniök az iskola munkáját, s gyermekeik teljesitményét. Az iskola és a szülői ház a tanuló két legjobb barátja, ha harmonikusan dolgoznak, áldás fakad belőle, ha nincs meg kettőjük között a megértés, a gyermek szenved miatta. Ezen üdvös egyetértést célozták a szülői értekezések. Az elmult iskolai évben kettőt tartottunk, egyet november, a másikat április hónap folyamán. Dr. Schmidt Ferenc a tanitás technikájáról értekezett. Vannak tanulók, akik halkan, vannak akik fennhangon tanulnak. Bajos megállapitani, hogy melyik helyesebb. Sokan a reális, sokan a humán tárgyak iránt birnak fogékonysággal. Az egyik tanuló könnyen tanul, de hamar felejt, a másik ne-

hezen emlézi be a leckét, de viszont huzamosabb ideig megtartja. Kétségtelen, hogy tanulás szempontjából a reggeli órák a legértékesebbek. A szülő feladata lehetővé tenni, hogy a gyermek akkor és úgy tanulhasson, ahogy az az ő természetének leginkább megfelel. Képessy Béla az irásbeli dolgozatok céljáról, módjáról és formáiról tartott előadást. Vannak tárgyak, melyeket megfelelő irásbeli munkák nélkül lehetetlen tanitani. Ilyenek a magyar, számtan, mértan, német, sőt a földrajz és történelem is. Tudásunk csak akkor válik igazán öntudatossá, ha ezt le is tudjuk irni. A szülők igyekezzenek odahatni, hogy gyermekeik minél hibátlanabbúl és csinosabban végezzék irásbeli feladataikat. Kardoss Béla r. k. hitoktató a vallásos nevelés fontosságát mutatta ki. Igaz polgárt, jó hazafit csak úgy nevelhetünk, ha élővé tesszük benne a hitet és erőssé az erkölcsöt. Példaadásunkkal és tanitásunkkal fejlesszük benne a szép és nemes eszmények iránti szeretetet. Képessy Béla a tanitás gyakorlati vonásairól tartott előadást a II. szülői értekezleten. Kimutatta a polg. iskola és a gimnazialis nevelés közötti szükségszerü külömbséget. A gyakorlás, a kisérletezés, az átélés az ismeretterjesztés legbiztosabb alapja. Vannak tantárgyaink, melyekben főleg a gyakorlati vonás dominál, ilyen a rajz, a slöjd, a mezőgazdaságtan, stb. De még az elméleti tárgyaknál sem nélkülözhető a gyakorlati bemutatás, kisérletezés. Minél inkább biztositani tudjuk tanitványaink öntevékenységét, annál inkább sikerülni fog céljaink elérése. Ez az elv érvényesül akkor, amikor a földrajzban domborműveket, a történelemben történelmi tipusokat, fizikai eszközöket, oltványokat stb. készitenek növendékeink. Hogy mindez mennyire érvényesül iskolánkban, legjobban igazolja az, hogy szemléltető eszközeink legnagyobb részét tanulóink készitették. Mindez persze csak úgy volt lehetséges, hogy az egyes szaktárgyak irányitása hivatásuk magaslatán álló tanárok kezében volt. Képessyné Wälder Angela az iskolában működő Ifj. Vöröskereszt Egylet célját, szervezetét fejtegette. Kimutatta nevelő fontosságát és ismertette nemzetközi vonatkozásait. A fiúk ép úgy, mint a leányok hetenként 2—3 órát töltenek olyan munkák végzésében, melyet szeretnek. Famunkákat, lámpaernyőket, babákat, különféle játékokat és magyar népmüvészeti kézimunkákat készitenek. Ezzel egyrészről elvonjuk figyelmüket a káros időtöltéstől, másrészről olyan gyakolati ismeretekkel látjuk el, melyeknek az életben is hasznát veszik Karácsonykor a még alig 4 hónapos intézmény kiállitást rendezett, s ezen másfél millió értékü tárgyat el is adtunk. Az iskola tulajdonát képező díszmagyarok, párta, fejdisz, Hungária-jelmez szintén a vöröskeresztes tanulók szorgalmát dicséri. A jelen levő szülők

spontán elhatározásából uj anyagok beszerzésére 125.000 koronát adtak össze és pedig Jelenik József 50.000 kor., Gróf Gyula 50.000 kor. és X. Y. 25.000 koronát. Az értekezleteken kb. 150—150 szülő vett részt, s értéküket emelte az a körülmény, hogy a felvetett kérdésekhez többen hozzászoltak.

Iskolai ünnepségek és előadások. Iskolánk ebben a tanévben is több szépen sikerült ünnepséget rendezett. Ünnepélyeink kettős célt szolgáltak: emelték tanulóinkban a hazafias és vallásos érzést és a jövedelem révén sikerült szertárainkat több értékes tanitási eszközzel gyarapitani. Szép, bensőséges ünnepséget rendeztünk október 6-án az aradi vértanuk emlékezetére és március 15-én a zemzeti szabadságmozgalomak emlékére. December 20-án és 21-én tartottuk első müsoros előadásunkat, mely szegény tanulóink karácsonyi ünnepe volt. Az előadás a szeretet jegyében folyt le és sikerült is 22 tanulónak különböző értékű ajándékot juttatnuk. Köszönetet kell mondanom Völgyi László igazgató úrnak, aki egy pár cipőt ajánlott fel, s azoknak a nemes szívű adakozóknak, akik különböző ajándékokkal lehetővé tették, hogy szegény sorsú tanulóink is örülhessenek a karácsonynak. Képessy Béla igazgató egyfelvonásos irredenta képe nyitotta meg az ünnepélyt, melyben a főszerept Varju Julianna játszotta. Ezt Tordai Gray Erzsébet „Béke angyalai" cimű 3 felvonásos karácsonyi játéka követte. A főszerepeket a következő tanulók játszották: Toldy Katalin (IV.), Prokopiusz Berta (IV.), Kerekes Kató (I.), Meisburger Mária (I.), Jánosi Irma (IV.), Gróf Anna (IV.), Eller Izabella (IV.), Fuchs Kató (IV.), Tamássy Dóra (IV.), Renner Lénárd (IV.), Mischung Béla (IV.), Vidovics Béla (IV.), Guttmann Margit (III.), Tiroler Lenke (III.), Nagy Margit (IV.), Klujber Ernő (IV.), Blitz Klári (III.), Schuszter Teréz (II.) és Kaufmann Magda (I.). Az ünnepi beszédet Buócz Rudolf plébános mondotta. Ihletett, szép szavakkal méltatta ez ünnep fenségét és jelentőségét. Az előadással egyideüleg tartottuk a két „Vörös-Kereszt Egylet" karácsonyi vásárát is. Tanulóink készitményei teljes mértékben megnyerték a közönség tetszését, amit az is bizonyit, hogy az első napon mindjárt másfél millió korona értékü játékot adtunk el. Ez fényesen bizonyítja alig néhány hónapos egyleteink életképességét. A rendezés kitünősége, a betanítás precizitása nagyban emelte iskolánk hirnevét és tekintélyét. A sikerben főérdeme van: Kigyósi Valéria, Mályné Márton Irma tanárnőnek. A szinfalakat Käpessyné Wälder Angela rajzolta, a jelmezeket pedig Sebestyén Julia tervezte.

Január 18-án Szabó János „Béke" cimü 2 felvonásos szindarabját adtuk elő Pataky Mária tanárnő rendezésében. Szép erkölcsi

és anyagi siker volt. Főbb szereplők: Lugosi Jenő (II.), Jaksa János (III.), Renner Lénárd (IV.), Klujber Ernő (IV.), Koncz Géza (IV.), Merheim Jenő (I.), Molnár László (I.), Farkas Gizella (IV.).

A halhatatlan magyar mesemondó, Jókai Mór születésének száz éves évfordulóját március 15-én ünnepeltük meg. Ez volt egyszersmindt a község hivatalos Jókai-ünnepsége is. A müsor összeállitása s az egyes számok lejátszása méltán kiérdemelte a nagy közönség osztatlan tetszését. A tiszta jövedelem felét Jókai síremlékének javára forditottuk, a másik feléből pedig Jókai müveket vásároltunk az ifj. könyvtár számára. Ünnepélyünk müsora volt: 1. Himnusz. 2. Jókai: Petőfi ébresztő, szavalta Lugosi Jenő. 3. Jókai: Melyiket a kilenc közül? 4. Tátra keresztje. Szav. Osváth Zsuzsánna. 5. Jókai Mór életrajza. Irta és felolvasta Szeifer J. Mihály. 6. A jószivű ember. Irta Jókai Mór. Szindarab. 7. Petőfi a Hortobágyon. Melodráma. Szavalta Merényi Sándor, zongorán kisérte Hubay Aladár, hegedün Böhm József úr. 8. Tarpra magyar. 9. Hiszekegy. 10. Élőkép. Angyalok magasba tartják Jókai Mór koszorús képét és magyar ruhás leányok virággal halmozzák el. Ezek közül az egyik — Tamássy Dóra — imát mond és dicsőiti Jókait. Az előadás iránt olyan nagy volt az érdeklődés, hogy meg kellett ismételnünk. A szindarabokat Szeifer Mihály, az élőképet Képessyné Wälder Angela tanár rendezte.

Az előadások jövedelméből több milló értékü felszereléssel gazdagitottuk iskolánkat.

Június 14-én a fiúiskola tornaünnepélyt rendezett, amelyen bemutattuk a helyi közönségnek a tankerületi tornaverseny egyes számait.

Végül junius 29-én évzáró ünnepséget tartottunk. Tanulóink énekszámai és tornamutatványai igen tetszettek a nagy számban megjelent szülőknek és a tanügy iránt érdeklődőknek.

Ugyanekkor nyitottuk meg a rajz- és kézimunka-kiállitást, valamint a földrajzi és történelmi gyűjteményt.

Hivatalos iskolalátogatás. Mezey Lajos polg. iskolai szakfelügyelő május 6., 7. és 8-án látogatta meg az iskolát. Figyelemmel hallgatta tanulóink feleleteit, tüzetesen megvizsgálta a tanitás menetét, az irásbeli munkálatokat, rajz, kézimunka, földrajzi és történelmi készitményeket és a látottak felett teljes elismerését és megelégedettségét fejezte ki. A legilletékesebb helyről jött eme szép elismerés erőt ad nekünk nehéz munkánk teljesitéséhez.

Az iskola felszerelése. Iskolánk ebben a tanéyben tanitási eszközökben igen szépen gyarapodott. Ezt főképen a szülők és az iskola barátainak köszönhetjük. Ünnepélyeink valóban páratlan anyagi

sikere lehetővé tette egy vetitőgép beszerzését. Földrajzi és természetrajzi előadásainkat most már vetitett képekkel tudjuk élénkiteni, ami nagy mértékben emeli a tanitás eredményét. A géphez szüséséges teljes felszerelést és 200 drb diapositivet szintén sikerült beszereznünk. Az ifjúsági könyvtár ebben az esztendőben jelentős mértékben gyarapodott. Részben vétel, részben ajándékozás utján 238 kötetnél többet adhatunk tanitványainknak, mint az elmult tanévben. A tanári könyvtárat 93 értékes szakkönyvvel gyarapitottuk. Iskolai ünnepélyeink céljára egy teljesen felszerelt szinpadot készitettünk házilag. Az asztalosmunkákat Glässer György tanár vezetése mellett tanitványaink végezték el, a szinfalakat Képessyné Wälder Angela rajzolta. Előadásainkat most már saját otthonunkban tarthatjuk, s nem vagyunk kénytelenek azokat vendéglőkben rendezni, ami nevelési szempontból egyáltalában nem kivánatos. A község megértő áldozatkészsége lehetővé tette a villany bevezetését, ami a délutáni téli tanitások sikerét biztositotta. A mezőgazdaságtan intenzivebb tanitása céljából 10 ásót, 10 kapát, 10 villás kerti kapát és 10 gereblyét szereztünk be. Még a tanév elején egy tantermet modern, a higénia követelményeinek jobban megfelelő bútorokkal láttunk el. Természetrajzi szertárunk 30 kartonlappal, földrajzi szertárunk 45 fali képpel és 2 térképpel gyarapodott. Forstner Gizella és Gáspárné Okolicsányi Lujza ajándéka által 2 kagylógyüjtemény, 3 növénygyüjtemény és 2 rovargyüjteményhez jutottunk. Zlöbl József főjegyző úr az idén is több értékes fizikai szerrel gazdagitotta szertárainkat. Felszereléseink megfelelőbb elhelyezését biztositja az a 6 szertári szekrény és 1 aktaszekrény, amit szintén ebben a tanévben sikerült beszereznünk. Kézimunkaszertérunk kb. 130 különféle szerszámmal gyarapodott, úgy hogy az most már teljesnek mondható. A nagyméltóságú kultuszkormány ebben az esztendőben két izben is kitüntette nagyértékű adományával az iskolát. Elöször 118.497/924. számú rendelettel 14,762,500 K értékű, majd 22.568/925. számú rendelettel 4,2[illegible]000 K értékű tornaszert utalt ki. Ezek között 10 szakaszos bordásfal, nyujtó, szerállvány (5·20 m magas), húzókötél, 2 füles, diszkosz, 50 tornabot stb. szerepel. Még néhány szükséges tornaszer beszerzése után ezen a téren is kellő mértékben el lesz látva az iskola. A magas kormány és a község jóakaratú támogatásán kivül az iskola erősödését főleg néhány nemeslelkü kulturaszerető férfi támogatásának köszönhetjük. Dulovits Árpád őméltósága, a polg. isk. ügyosztály főnöke, mindenkor megértő szeretettel támogatta iskolánkat. A község részéről Zlöbl főjegyző, Vásárhelyi Ambrus jegyző és Gerstenbrein György biró meleg érdeklődése számos akadályt segitett elháritani. Köszö-

nettel tartozom továbbá Löbl Bertalan úrnak, aki szivattyús kutat ajándékozott, Kindert Jenőnek, aki egy footballapdát juttatott ingyen az iskolának. Stark György 7 képrámát csinált, Unger Lőrnic pedig Bánk bán diszkiadását ajándékozta nekünk. Megható az a meleg szeretet, amellyel a helyi társadalom iskolánkat körülveszi. Májusban összeállt néhány vidám ifjú ember s a polg. iskola javára táncmulatságot rendezett, ez 1,410.000 koronát eredményezett. Fogadják a nemes kezdeményezők, név szerint Tamássy György, Szigethy Árpád, Witzing József, Hirsch Mihály, Weisinger János stb. stb. ez uton hálás köszönetemet. Dr. Molnár Sándor orvos és Kaufmann Jenő állatorvos 100—100 ezer koronát ajándékozott az iskolának. Lehetetlen mindazt a kisebb-nagyobb ajándékot felsorolni, amiben a helyi társadalom a mai nehéz viszonyokban segitségünkre sietett. Őszinte szeretettel adták, abban a biztos tudatban, hogy minden áldozat, amit a kulturának hoznak, egy boldogabb jövő alapját épiti meg számunkra.

Az iskola jótékonysága. Tanulóink ebben a tanévben is szivesen áldoztak humánus és emberbaráti célokra. Néhány szegénysorsú tanulót téli, meleg ruhával láttak el, másokat a közös kirándulások költségeiben támogattak. A polg. iskolai tanárok ház- és segélyalapja javára 3,460.000 koronát, a Gyermekvédő Liga céljaira közel egymilliót gyüjtöttek tanitványaink.

Tanulóink valláserkölcsi nevelése, tanitása és magaviselete természetesen ebben az tanévben is legfőbb gondoskodásunkat képezte. Minden alkalmat megragadtunk arra, hogy a reánk bizott ifjúság lelkében a hit és hazaszeretet érzését erősitsük. Szigorúan megköveteltük, hogy tanulóink felekezeteik istentiszteletein résztvegyenek. A kath. tanulóink a tanév folyamán háromszor gyóntak és áldoztak, ref. növendékeink pedig egyszer konfirmáltattak.

A magyar nyelv teljes elsajátitása szóban és irásban, oktatásunk gerince volt. E téren hihetetlen nehézséggel kellett megbirkóznunk. A tanulási kedv még mindig nem üti meg a kivánt mértéket, ennek nagy részben a szülők az okai, akik az ellenőrzést nem veszik kellő szigorral. Alaposabb ok nélkül eltürik gyermekeik mulasztását, sőt sok esetben fedezik igazolatlan mulasztásait. Nem gondolják meg, hogy ezzel gyermekeiknek ártanak a legtöbbet. A bizalom iskola és szülői ház között az a legértékesebb tényező, melyet senki sem nélkülözhet, aki neveléssel foglalkozik. Figyelemmel kell kisérni az iskola munkáját. Többször fel kell keresni az igazgatót és szaktanárokat, csak ily módon szerezhetnek tiszta képet a szülők gyermekeik előmenetele felől.

Az ismereti anyag átnyujtása csak egyik része nevelői mun-

kánknak. A rendre, pontosságra, tisztaságra és illedelmes modorra is nagy gondot fordítunk. Nem türjük, hogy egymással gorombák legyenek s megkivánjuk, hogy a felnőttekkel szemben tisztelettudók legyenek. Utcán, közhelyeken csendesen, illedelmesen kell viselkedniök s az iskolában rendes ruhában, tisztán kell megjelenniök. Gondoskodásunk elhat egészen otthonukig, ahol többször felkeressük öket azzal a céllal, hogy ha valami olyan okot találnánk, ami munkájukban akadályozza őket, annak elháritásában segitségükre legyünk. Ily módon reméljük elérni nevelői munkánk célját: a tudásban, érzésben biztos és nemes férfi és nő tipusát.

Ifjúsági egyesületek.

A Petőfi Sándor Önképzőkör hét rendes ülést tartott. Tisztújitó ülésünkön megválasztottuk titkárnak *Klujber* Ernő IV. o., I. jegyzőnek *Renner* Lénárd IV. o., II. jegyzőnek *Lugosi* Jenő III. o. és pénztárosnak *Mischung* Béla IV. o. tanulókat. Könyvtárunk kezelésével *Berghold* Antal IV. o. tan. bizatott meg.

Tanulóink nagy szorgalommal és buzgósággal igyekeztek üléseinket tartalmassá tenni. Különösen *Mischung* Béla IV. o., *Simon* Benő és *Lugosi* Jenő III. o. tanulók tüntek ki szép szavalataikkal. Külön kiemelésre méltó *Vidovics*Béla IV. o. tan. szép előadása Kisfaludy Károly életéről és költészetéről.

Az év végén sikerült irodalmi pályázatot rendeztünk, melyben *Kemény* Gyula III. o. tanuló tünt ki szépen elkészitett költeményével.

Mint eddig, úgy az idén is elmondhatjuk, hogy nehéz körülmények között dolgoztunk, de megtettük mindazt, ami csekély erőnkből tellett. *Dr. Schmidt Ferenc.*

Ebben a tanévben alakitottuk meg a V. K. M. intencióinak megfelelően az *Ifjúsági Sportkört* is. Ez nagy mértékben emelte a testnevelés intenzivitását, ami főleg itt falun nagyon el volt hanyagolva. Meg kell állapitani, hogy tanulóink örömmel üzik a testnevelés különböző ágait, s hogy az magaviseletükre, modorukra és jellemükre egyformán jótékony hatással van.

A két *Ifjúsági Vöröskereszt Egylet* is teljes mértéken betölti hivatását. A leányok és a fiúk is hetenként 1—2 délután (3—4 óra) foglalkoznak különböző hasznos tárgyak és játékok készitésével. Lámpaernyő, fafestés, magyaros hímzések, tervezések, baba- és állatkészités, butorok, lakószobák készitése, lombfürészmunkák azok, amelyekkel tanulóink behatóbban foglalkoztak. A vezető tanárok: Képessyné Wälder Angela és Szeifer J. Mihály mindent elkövettek, hogy az eredmény minél szebb legyen. Az egyletek ifj. elnöke leányoknál: Tamássy Dóra; fiúknál: Vidovics Béla.

A *Zrinyi Ilona Önképzőkör* összesen kilenc gyűlést tartott. Ebből az első alakuló, az utolsó zárógyülés volt. A kör vezető tanára Pataky Mária volt, elnöke Nagy Margit IV. oszt., pénztáros Prokopiusz Berta, jegyző Szende Klári. A növendékek ambicióval kedvvel vettek részt az üléseken amelyeken önálló munkákkal, előadásokkal és szavalatokkal szerepeltek. Rajz, kézimunka is több izben szerepelt. Három pályázatot irtunk ki a szorgalmi idő alatt, melyre több munka érkezett be. Ezek között különösen figyelemre méltó volt két irodalmi pályamű. A tagok áldozatkészségéből kb. 250.000 korona értékü könyvet vásároltunk, úgy hogy az önképzőkör könytára 80 kötetre emelkedett.

Az iskolában tartotta előadásait az *Iskolánkivüli Népmüvelési Bizottság* (Szabad Liceum). A bizottság elnöke Képessy Béla igazgató, előadója Dr. Schmidt Ferenc, jegyzője Forstner Gizella volt. Az első ciklusban összesen 18 előadást tartott, melynek tárgyait úgy válogattuk ki, hogy lehetőleg az összes tudományágak képviselve legyenek. Volt pl. 2 irodalmi, 1 színmüvészeti, 2 egészségtani, 1 történelmi, 4 technikai, 4 földrajzi, 3 psychologiai és 1 társadalomtudományi előadás. Az előadások látogatottsága teljesen kielégitő volt, s a falu társadalmának legkülönbözőbb rétegéből került ki. Nagy hasznát vette a Bizottság annak, hogy az iskola már rendelkezett vetitőgéppel, s igy gondoskodni lehetett az előadások élénkitéséről. Az előadók nagyobb része a helyi intelligencia köréből került ki, három előadónk fővárosi volt. Az első ciklust május 24-én a rádió bemutatásával ünnepélyes keretek között zártuk be. Remélem őszkor sikerülni fog az analfabéták oktatásának megindítása is. Ehhez azonban már feltétlenül szükéges lesz a község, vagy a központ anyagi támogatása.

A helybeli ág. ev. egyház miniszteri rendelet alapján szintén az iskolában tartotta istentiszteleteit. A miniszteri rendelet felmentette az amugy is szegény felekezetet használati dij fizetése alól; viszonzásul az egyházi elnökség 100.000 koronát adományozott az iskola szegényalapjára.

Az iskola gondnoksága. A hosszabb idő óta szünetelő gondnokság a mult tanév végén ismét megalakult. A vármegye főispánja elnöknek Ellinger Lajos máv. ny. főfelügyelőt nevezte ki. Tagjai a következők lettek: Simunic András (alelnök), Mayník Ferenc, Dr. Baradlay János, Maylänner Mátyás, Cseh Galamb Gyula, Vásárhelyi Ambrus, Mészáros István, Schwarzl Lénárd, Fleisz József, Tagscherer Mihály Buzási Ferenc, Zlöbl József, Buócz Rudolf, Gerstenbrein György, Bépessy Béla, Dr. Molnár Sándor, s a két iskola részéről: Képessyné Wälder Angela és Dr. Schmidt Ferenc. Az új gondnokság megértő

szeretettel foglalkozik iskolánk ügyeivel, s az elnök és tagok jóakarata minden törekvésében az iskola mellett áll.

Segélyezések és jutalmak. Szegény tanulóinkat ebben a tanévben is elláttuk tankönyvekkel. Kb. 4 millió korona értékű könyvet osztottunk ki növendékeink között. Karácsonyi szeretetünnepélyünkön Streck Marisk (IV. oszt.) egy meleg ruhára való anyagot, Glasser Crestentia (III. oszt.) egy pár új cipőt kapott. Ezenkivül kisebb-nagyobb ajándékot kapott kb. 20 tanuló. Jó magaviselete és szorgalma elismeréséül a záróünnepélyen jutalomban részesültek a következő tanulók: I. A. oszt.: Péter Mihály, Napholz Pál, I. B. oszt.: Kollár Pál, II. oszt.: id. Kovács János, Kratzer Antal, III. oszt.: Lugosi Jenő, Neugebauer János, IV. oszt.: Vidovics Béla, Szing András. II. leányoszt.: Humenyánszky Margit, Guttmann Piroska, III. leányoszt.: Hegedűs Anna, Móri Apollónia, IV. leányoszt.: Napholz Erzsébet, Prokopiusz Berta, Szende Klári.

Magánvizsgálatok. A tanév folyamán három izben, augusztus végén, december és junius havában tartottunk megánvizsgálatot. Ezek közül az elsőn Képessy Béla igazgató, a másodikon Angyal János polg. isk. tanár, a harmadikon Rusznyák Béla s. tanf. elnökölt. Magántanulóink száma a tanév folyamán 22 volt.

Tornaverseny. Junius 20. és 21-én rendezett tankerületi tornaversenyen iskolánk is részt vett. Az előző játékokat (football, füles) Harasztin és Ujpesten játszottuk le. Ezen mérkőzések folyamán Pestszentlőrinc, Csepel, Ujpest és Budafok csapataival kerültünk szembe. Tanulóink lelkesen játszottak és derekasan meg is állották helyüket, de végül is a fejlettebb fizikumú csapatok — bár csak minimális, 1 gólkülönbséggel — még is legyürték. Az atletikában, a szabadgyakorlatokban 40-es mintacsapattal vettünk részt. Tekintettel arra, hogy nagy, fejlett iskolákkal áltunk szemben, fiaink teljesitménye figyelemre méltónak mondható. Igen szép eredményeket értek el súlydobásban, futásban és ugrásban. A verseny a polg. iskolák első nagyobb szabású nyilvános szereplése volt, s midannyiunkat büszkeséggel tölthet el, hogy úgy erkölcsileg, mint anyagilag, szépen sikerült. A fővédnökséget Horthy Miklós Magyarország kormányzója és József kir. herceg vállalta. Védnökei Klebelszberg Kúnó gróf kultuszminiszter és Csáky Károly gróf honvédelmi miniszter voltak. Az 1200 tanuló felvonulása és precis szabadgyakorlatai feledhetetlen látványt nyújtottak s végeredményében nagyban emelték iskolánk hirnevét és tekintélyét. A verseny az ujpesti stadionban folyt le.

Tanulóink ambitióval, legjobb tudásuk szerint vettek részt a versenyen. Szabadgyakorlatokban 15 iskola közül a 8-ik lettünk.

Tizes sulydobó csapatunk 84·54 pontot ért el, magasugró csapatunk átlagos ugrása 128·8 cm. 12—14 éves gyermekeknél igen szép eredmény. A főversenybe Renner Lénárd és Mischung Béla került be s 15 iskola legjobb ugrói között a negyedik helyet biztositották maguknak. Az összetett csoportversenyben iskolánk a 9-ik lett, megelőzve több régibb és népesebb iskolát. Ezekben a versenyekben 24·2 pontszámot szerzett az iskola. A lelkes munkában dicséretesen buzgólkodtak: Renner Lénárd, Mischung Béla, Herr József, Jaksa János, Kuzmnn Ernő és Lugosi Jenő. A versenyzőket Képessy Béla igazgató, Merényi Sándor és Szeifer Mihály tanárok készitették elő.

A verseny anyagi feltételeit néhány adomány útján sikerült biztositanunk. Dunaharaszti község elöljárósága 11 tanulót látott el football-öltözettel a saját költségén, Soroksár község pedig 5 versenyzőt öltöztetett fel teljesen 1,500.000 korona értékben. Szigetszentmiklós 500.000 koronát adományozott az iskolának, Taksony 340.000 koronával járult hozzá a költségekhez. Stumpf Károly csepeli jegyző úr a junius 14-i tornaversenyen 500.000 K-t ajánlott fel a polg. iskola sportegylet céljára. Igazgató több áldozatkész férfit megnyert a célnak, akik mint a Sportkör védnökei, legmesszebbmenő támogatásukat helyezték kilátásba. Ezen az úton feltétlenül sikerül a tornaoktatás felvirágoztatása és a sport megkedveltetése.

A tanév befejezése. A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1922. évi május 19 én 53.090 sz. a kelt rendelete alapján az évzáró vizsgálatok helyett ezen iskolai évben junius hó 15-től 24-ig általános és nyilvános összefoglalásokat tartottunk, amelyeken a kétes előmenetelű tanulóknak ép úgy alkalmat nyújtottunk az igazgató, vagy helyetese előtt való felelésre, mint akorábbi években tartott évzáró vizsgálatokon.

Junius 17-én d. e. 11 órakor az ág. ev. tanulók, d. e. $^1/_2$ 12 órakor az izraelita vallású tanulók hittani vizsgálatát tartottuk meg. 17-én d. u. 5 órakor a református tanulók hittani vizsgája volt, míg junius 22-én d. e. 2 órakor a róm. kath. leány- és d. u. 1 órakor a róm. kath. fiútanulók hittani vizsgája volt. Junius 14-én a helyi közönségnek bemutattuk a mintacsapat gyakorlatait. 28-án meghivásra résztvettünk a csepeli közs. polg. fiúiskola házi versenyén.

Junius 29-én reggel 8 órakor volt a Te Deum, utána a rajz- és kézimunkakiállitás, énekvizsga, s a jutalmak és bizonyítványok kiosztása.

Képessy Béla igazgató.

II.

Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése	Mely tárgyakat tanította, melyik osztályban?	Heti órák száma	Működési évek száma	Mióta tanít ennél az intézetnél?	Jegyzet
1	Képessy Béla igazgató nyelv. történettud.	Történet	6	17	2	A tanári könyvtár, a bútorok és házi felszerelések őre.
2	Domszky Ella rendes tanár nyelv- és történettud.	magyar, számtan, német	21	3	1	I. B. oszt. főnöke
3	Glässer György r. tanár mennyis. természett.	Számtan I—IV. Kémia IV. Fizika II. Kézim. IV.	22	3	1	I. A. oszt. főnöke fizikai szertár őre.
4	Forstner Gizella megbizott tanár mennyiségt. természett.	Számtan I—IV. Kémia III. Termrajz I. II. Fizika IV.	22	3	2	A III. leányoszt. főnöke.
5	Képessy Béláné megbizott tanár rajz és kézimunka.	rajz	23	8	2	Ifj. Vörös Kereszt elnöke.
6	Gáspárné Okolicsányi Lujza megbizt. t, nyelv. történettud.	Földrajz, magyar, természetrajz	22	12	2	II. oszt. főnöke
7	Kigyósi Valér rendes tanár nyelv. történettud.	Földrajz, magyar, német.	22	11	2	I. leányoszt. főnöke.
8	Merényi Sándor rendes tanár nyelv- és történett	Földrajz, torna	22	11	2	II. f. o. főnöke.
9	Pataky Mária rendes tanár nyelv- és történett.	ének, mezőgazd. közgazdaságtan	21	3	1	Zrinyi Ilona Önk. Kör elnöke
10	Szeifer Mihály megbizott tanár nyelv. tört.	magyar, torna kézimunka	21	1	1	IV. o. főnöke.
11	Márton Irma rendes tanár nyelv. történettud.	Magyar, német, történet, szépirás.	22	22	3	A III. o. főnöke.
12	Röszner Valéria rendes tanár mennyiségt. természett.	1924 szeptember 1. óta betegszabadságon.				
13	Sebestyén Júlia rendes tanár kézimunka	Kézimunka és torna	23	13	4	
14	Szalay Pál rendes tanár nyelv- és történett.	Áthelyezve Ráckevére igazgatónak				
15	Dr. Schmidt Ferenc rendes tanár magyar, történelem	Német, történelem, magyar.	20	3	2	A III. f. o. főnöke. A Petőfi Sándor Önképzőkör vezetője.
16	Hauser Viktor r. kath. hitoktató	Vallástan I-IV. f. és I. o.	Áthelyezve Rákospalotára			

PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése	Mely tárgyakat tanította, melyik osztályban?	Heti órák száma	Működési évek száma	Mióta tanít ennél az intézetnél?	Jegyzet
17	Kardoss Béla r kath. hitoktató	Vallástan I-IV. f. és l. o.	18	10	1	
18	Masznyik Gyula ev. hitoktató	Vallástan I-IV. f. és l. o.	2	37	2	
19	vitéz Técsy Zoltán el. isk. tanító	Ref. hittan I-IV. fiúosztály	3	10	1	
20	Boltos Péter	Ref. hittan I—IV. leányoszt.	2	11	1	
21	Dr. Kriszhaber Béla izr. hitoktató	Vallástan I-IV. f. és l. o.	2	31	3	

Napibéres szolga: özv. Lach Konrádné.

III.

A tanulók névsora.*

I. A. fiúosztály. Osztályfőnök: Glässer György.

1. Baradlay Barnabás (elégs.), 2. Bálint Ernő (jó), 3. Bálint István (elégs.), 4. Benkő Gyula (elégs.), 5. Berényi Lajos (elégs.), 6. Breier János (ismétel), 7. Csepelí Sándor (ismétel), 8. Csirke József (elégs., 9. Csordás Géza (elégs.), 10. Fehér Lajos (jó), 11. Feitser László (német), 12. Forstner Antal (elégs.), 13. Gregorics Gyula (jó), 14. Hetényi Imre (ismétlő), 15. Kiss Béla (magyar, földrajz), 16. Kiss János (magyar, földrajz), 17. Kovács János (elégs.), 18. Kovács József (elégs.), 19. Kovács Keresztély (elégs.), 20. Leimeter András (pótvizsga), 21. Luttenberger Gusztáv (elégs.), 22. Meerheim Jenő (jó), 23. Molnár László (jó), 24. Móri Károly (jó), 25. Nagy Elek (elégs.), 26. Napholz Pál (elégs.), 27. Oberfrank Jakab (ism.), 28. Péter Mihály (jó), 29. Puska István (elégs.), 30. Puskás János (elégs.), 31. Skobrák Ferenc (ism.), 32. Szabó Sándor (jó), 33. Szalay Balázs (jó), 34. Tálas Gyula (elégs.), 35. Tibay Tibor (elégs.), 36. Tölyhi Gábor (ism.), 37. Ulmann Gusztáv (elégs.), 38. Uri Antal (elégs.).

I. B. fiúosztály. Osztályfőnök: Domszky Ella.

1. Andráczi Miklós (elégs.), 2. Átel Rezső (Hollandiába ment), 3. Bakon János (jó), 4. Becz József (jó), 5. Benkő János (ism.), 6. Deutsch Károly (földraj)z, 7. Fekete János (néme), 8. Fischer János

* A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

(elégs.), 9. Floszmann Dezső (elégs.), 10. Frankovics Lajos (ism.), 11. Galambos Benő (jó), 12. Gireth József (földrajz), 13. Glávics József (elégs.), 14. Glöckl György (hittan, földrajz), 15. Gróf István (elégs.), 16. Hackspacher Mihály (elégs.), 17. Herr Mihály (ism.), 18. Hildi János (magyar, földrajz), 19. Horváth Gyula (elégs.), 20. Hümpfner József (ism.), 21. Jánosi Sándor (hittan, magyar), 22. Kaltenecker Ferenc (elégs.), 23. Kemény Gyula (elégs.), 24. Kollár Pál (jó), 25. Kovács Pál (jó), 26. Kovács Sándor (jó), 27. Páger István (elégs.), 28. Preininger Pál (elégs.), 29. Schmidt István (elégs.), 30. Schuszter Antal (jó), 31. Szloboda Ferenc (elégs., 32. Szing Pál (földrajz), 33. Tomona Károly (jó), 34. Tóth István (elégs.), 35. Turányi József (elégs.), 36. Vaczky Dezső (elégs.), 37. Vencz Károly (elégs.), 38. Barabás Ede (elégs.), 39. Jozskin József (elégs.).

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Merényi Sándor.

1. Andráczi János (számtan), 2. Bakon József (elégs.), 3. Bazsó Károly (elégs.), 4. Bán Péter (számtan), 5. Ecker János magyar, számtan), 6. Ender Ferenc (magyar), 7. Fábián Lajos (magyar, földrajz), 8. Floszmann Alfréd (elégs.), 9. Fodor József (magyar, német), 10. Frey Márton (ism.), 11. Gerber Antal (magyar, földrajz), 12. Groff Gyula (magyar), 13. Gyenes Béla (elégs.), 14. Hakspacher Mihály (jó), 15. Hegedüs János (jó), 16. Hernecki László (elégs.), 17. Horváth István (elégs.), 18. Horváth Zoltán (ism.), 19. Inyován Gyula (elégs.), 20. Kiss Géza (elégs.), 21. Kocsis János (ism), 22. id. Kovács János (jeles), 23. ifj. Kovács János (elégs.), 24. Kovács József (elégs.), 25. Kőber Lénárd (magyar, földrajz), 26. Kratzer Antal (jó), 27. Kubányi István (jó), 28. Kuzmann Károly (elégs.), 29. Mannheim János (magyar), 30. Mäylänner Gyula (jó), 31. Mészáros Jenő (elégs.), 32. Mészáros Sándor (elégs.), 33. Netzer József (jó), 34. Ockenfusz Béla (magyar, földrajz), 35. Pfiszter Ferenc (elégs.), 36. Pfiszter Mátyás (elégs.). 37. Radonics Deszimér (kim.), 38. Reich János (elégs.), 39. Rierpl Lipót (elégs.), 40. Rottmann György (elégs.), 41. Sági Árpád (elégs.), 42. Schingler András (elégs.), 43. Schrődling István (elégs.), 44. Seres Sándor (elégs.), 45. Simon László (elégs.), 46. Szabó András (ism.), 47. Szabó Bálint (elégs.), 48. Szabó Gyula (jó), 49. Szeltner Gyula (kim.), 50. Szóka István (elégs.), 51. Telessy Ernő (elégs.), 52. Tombor József (elégs.), 53. Torda András (ism.), 54. Török Sándor (elégs.), 55. Telepcsák Ede (kim.), 56. Unger Lőrinc (elégs.), 57. Wenz Győző (magyar, földrajz), 58. Wolf János (magyar), 59. Zwick József (elégs.), 60. Zenópián István (ismétel).

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Dr. Schmidt Ferenc.

1. H. Becz Imre (elégs.), 2. Deim Frigyes (elégs.), 3. Fábián István (elégs.), 4. Forstner Frigyes (jó), 5. Fürchgott Ferenc (ism.), 6. Gazsi István (magyar, földrajz), 7. Grábler Gyula (elégs.), 8. Glávics Géza (elégs.), 9. Handl István (ism.), 10. Horváth János (elégs.), 11. Illés Elek (magyar), 12. Kara János (jó), 13. Kemény Gyula (jó), 14. Kindert Jenő (elégs.), 15. Krausz János (elégs.), 16. Lugosi Jenő (jó), 17. Mészáros Zsigmond (elégs.), 18. Nagy Géza (földrajz, számtan), 19. Naugebauer János (jó), 20. Paszovszky Sándor (földrajz, számtan), 21. Pfeffer Antal (földrajz), 22. Proszonits Ferenc (elégs.), 23. Rédlinger Ferenc (magyar, számtan), 24. Schwarzenberger Antal (elégs.), 25. Simon Benő (jó), 26. Strohmayer Rezső (elégs.), 27. Szeltner Árpád (jó), 28. Török Ambrus (elégs.), 29. Vadász Tivadar (elégs.), 30. Wollek Ferenc (elégs.).

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Szeifer J. Mihály.

1. Berghold Antal (fó), 2. Borsos István (elégs.), 3. Domokos Gyula (ism.), 4. Domokos László (elégs.), 5. Fehér József (jó), 6. Forstner János (jó), 7. Hegedüs András (elégs.), 8. Herr József (elégs.), 9. Imre Imre (jó), 10. Jaksa János (jó), 11. Józan Kálmán (német, számtan), 12. Kántor Béla (ism.), 13 Klujber Ernő (jó), 14. Kohn László (elégs.), 15. Konc Géza (jó), 16. Korompay László (német), 17. Kovács István (elégs.), 18. Meusel Gyula (elégs.), 19. Mischung Béla (jó), 20. Oláh Ferenc (elégs.), 21. Oszoli György (elégs.), 22. Pillmayer György (magyar, számtan), 23. Renner Lénárd (jó), 24. Stark István (elégs.), 25. Szabó Gábor (elégs.), 26. Szing András (elégs.), 27. Tibay Mihály (elégs.), 28. Tibay Zoltán (elégs.), 29. Torda József (magyar, földrajz), 30. Vidovics Béla (jó), 31. Winhardt Bertalan (elégs.), 32. Zvick József (elégs.).

I. leányosztály. Osztályfőnök: Kigyósi Valéria.

1. Bandzsál Júlia (német, földrajz), 2. Bucsi Ilona (német, földrajz), 3. Boros Margit (elégs.), 4. Csaplár Terézia (jó), 5. Domokos Róza (elégtelen), 6. Eller Ilma (elégs.), 7. Fenyvesi Matild (kim.), 8. Fischer Julianna (magyar), 9. Gáspár Ilona (elégs.), 10. Gyurnik Rozina (elégs.), 11. Halász Rozália (elégs.), 12. Hegedűs Anna (elégs.), 13. Ién Etelka (kim.), 14. Kaufmann Magda (jó), 15. Kerekes Mária (elégs.), 16. Kerekes Katalin (jó), 17. Kromer Éva (elégs.), 18. Kiss Erzsébet (kim.), 19. Lambert Irén (jó), 20. Leskó Janka (elégs.), 21. Lorbach Róza (elégs.), 22. Léber Olga (földrajz), 23. Meisburger Mária (jó), 24. Mészöly Irén (elégs.), 25. Ott Margit (jó), 26. Papp Sarolta (elégs.), 27. Schwab Erzsébet (elégtelen). 28.

Schlinger Erzsébet (jó), 29. Szabó Irma (magyar, német), 30. Teszlicskó Róza (elégs.), 31. Tilly Ilona (elégs.), 32. Unger Erzsébet (földrajz, számtan), 33. Vadász Margit (kim.), 34. Vaczki Ilona (magyar, német), 35. Wolf Jozefin (jó), 36. Végh Júlia (elégs.).

II. leányosztály. Osztályfőnök: Gáspárné Okolicsányi Lujza.

1. Balog Margit (elégs.), 2. Bánovszky Erzsébet (elégs.), 3. Fenyvesi Anna (elégs.), 4. Fenyvesi Paula (elégs.), 5. Fürchtgott Margit (elégtelen), 6. Gere Jolán (jó), 7. Glazer Crescencia (kim.), 8. Gráner Mária (elégs.), 9. Guttmann Piroska (jeles), 10. Holicsek Erzsébet (elégs.), 11. Hollós Márta (elégs.), 12. Hollós Ida (elégs.), 13. Hommer Julianna (kim.), 14. Humenyanszky Margit (jeles), 15. Hümpfner Erzsébet (elégs.), 16. Kiss Anna (j)ó), 17. Kohn Ilona (számt.), 18. Kopriva Erzsébet (jó), 19. Kungl Mária (elégs.), 20. Nagy Margit (elégs.), 21. Németh Edit (elégs.), 22. Osváth Mária (jó), 23. Prokopiusz Ernesztina (elégs.), 24. Schreiber Erzsébet (német), 25. Schuszter Teréz (jó), 26. Varjú Julianna (jeles), 27. Váradi Margit (magyar, német), 28. Hajnal Julianna (magyar).

III. leányosztály. Osztályfőnök: Forstner Gizella.

1. Blitz Klára (elégs.), 2. Cseh Etelka (jó), 3. Ehrenwald Erzsébet (elégs.), 4. Eisenhoffer Margit (magyar), 5. Faigl Stefánia (számtan), 6. Fuchs Katalin (jó), 7. Guttmann Margit (elégs.), 8. Harkányi Irén (elégs.), 9. Hegedűs Anna (jeles), 10. Kubányi Márta (jó), 11. Marek Mária (elégs.), 12. Mészáros Adél (jó), 13. Móri Apollónia (jeles), 14. Pap-Kerekes Etel (jeles), 15. Paszovszky Józefin (jó), 16. Preininger Anna (kim.), 17. Streuszl Katalin (elégs.), 18. Szedlacsek Rózsa (magyar, német), 19. Szóka Ilona (elégs.), 20. Takács Júlia (elégs.), 21. Tyroler Magdolna (elégs.), 22. Varga Mária (jó).

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Mályné Márton Irma.

1. Eller Izabella (jó), 2. Parkas Gizella (elégs). 3. Gáspár Etelka (jó), 4. Groff Aranka (elégs.), 5. Gróf Anna (elégs.), 6. Glöckl Katalin (elégs.), 7. Jánosi Mária (jó), 8. Juhász Gabriella (elégs.), 9. Korompay Irén (elégs.), 10. Korpics Veronika (elégs.), 11. Mészáros Irén (jó), 12. Nagy Margit (jó), 13. Napholz Erzsébet (jó), 15. Orova Júlia (elégs.), 15. Osváth Zsuzsánna (elégs.), 16. Prokopiusz Berta (jeles), 17. Sztreck Mária (elégs.), 18. Szende Klára (jeles), 19. Szőke Anna (elégs.), 20. Tamássy Teodora (jeles), 21. Temesváry Ilona (elégs.), 22. Toldy Katalin (jó), Wiesner Anna (elégs.).

Magántanulók.

Fiúk: Firnigl Márton, Telepcsák Elek, Decsov János, Mayer Mihály, Kovács József, Mandel Dezső I. o. t., Decsov János II. o. t.,

Gál János I—II. o. t., Fleisz József III. o. t., Löbl Jenő, Tibay Ervin IV. o. tanuló.

Leányok: Szücs Anna I. o. t, Pap-Kerekes Etel, Varga Mára II. o. t., Gáspár Etel, Huschek Jolán III. o. t., Narencsik Erzsébet, Wágner Julianna IV. oszt. tanuló.

Nagy Sándor, Csengeri István, Glatz Olga a vizsgálattól visszalépett.

IV.

Magánvizsgálatok.

A dunaharaszti áll. polg. fiú- és leányiskolában magánvizsgálatok évenként háromszor: ugymint augusztus végén, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Augusztus végén csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 20000 K bélyeggel ellátva, Pest stb. vm. kir. tanfelügyelőjéhez címezve, julius hó 15-ig, nov. hó 1-ig, illetve május 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőnél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyujtani; az ilyenek kérvényét az iskola igazgatósága közvetlenül nem fogadja el.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasíttatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akarónak: 1. Keresztlevelét (születési bizonyítványát). 2. Az iskolai bizonyítványát. 3. Az illető község elöljárósága által kiállitott erkölcsi és foglalkozási bizonyitványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakitották meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakitása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyítványok is. 4. Ujraoltási bizonyitvány. A mellékletekre, ha azokon bélyeg nincs, 1000 kor. bélyeg ragasztandó.

A magántanulók a kérvény benyujtásakor 15,000 K kezelési dijat, 80,000 K elnöki dijat, a vizsgálat napjának kitűzése után pedig 340.000 K tandijat, 17.000 kor. beiratási-, 8.500 kor. ifjúsági könyvtári-, 8.500 kor. értesítő-, 17.000 kor. házalap, 17.000 kor. kirándulási alap, 17.000 K kézimunkadij és tárgyanként 40.000 K vizsgálati dijat kötelesek előre befizetni. Az összevont magánvizsgálati dij ennek duplája. A hadiözvegyeknek, hadirokkantaknak és közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek szegénységük igazolása esetén a tanári testület a vizsgálati dijat felerészben el is engedheti.

V.

Az 1925-26. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beiratások. A dunaharaszti m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1925—26. tanévre szóló felvételek és beírások jun. 30-án, julius 1-én és 2-án d. e. 8—12-ig fognak megtartatni az iskola fő-utcai hivatalos helységében. Az év ünnepélyes megnyitása szept. 1-én történik A rendes tanítás szept. 3-án kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni: 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát; 2. iskolai bizonyítványát; 3 oltási bizonyítványát.

A polgári fiú- és leány iskola I-sö osztályába csak olyan tanulók vehetök fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának megfelelö alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatokra vonatkozólag az igazgató ad felvilágositást.

A felvételnél a következő díjak fizetendők: 17000 kor. felvétel-, 8500 kor. értesitő-, 17000 kor. kirándulási-, 8500 kor. ifj. könyvtári díj, 17000 kor. a Tanárok Házalapjára, 17000 kor. kézimunka díj és 50.000 fütési díj cimen. Ezen díjak alól nincsen felmentés. Az évi tandij 340.000 kor. és az évi felszerelési díj helybeli tanulóknak 68.000, vidékieknek 102.000 kor. melynek fele a beiratás alkalmával lefizetendő.

Felszerelési dij- és tandijmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletüek, s jó bizonyitványt képesek felmutatni, 20 %-ig felszerelési díj- és tandijmentességet nyerhetnek.

Felszerelési díjmentességért a polgári iskola gondnokságához kell folyamodni. Tandijmentességért folyamodók a vármegyei Tanfelügyelőséghez cimzett kérvényüket szegénységi bizonyitvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulók, akikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornázás szervi hibáiknál, vagy gyenge testalkatuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az emlitett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyitvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők.

Ha valamely tanuló egy, vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javitóvizsgálatot tehet. A javitóvizsgálatok aug. 30-án d. e. 8 órakor veszik kezdetüket. A felvételi- és tantervkülönbözeti vizsgálatok aug. 31-én d. e. 8 órakor kezdődnek.

VI.
Statisztikai kimutatás.

Cím	I. A.	I. B.	II.	III.	IV.	Összesen	I.	II.	III.	IV.	Összesen
	fiúosztály						leányosztály				
I. A tanulók számának alakulása:											
Az év elején beiratkozott	38	39	60	33	35	205	36	27	22	23	108
Évközben beiratkozott	—	1	2	3	3	9	4	1	1	—	6
Az év végén maradt	38	38	58	30	32	196	32	26	21	23	102
II. Anyanyelv szerint:											
Magyar anyanyelvű	34	28	47	22	28	159	28	22	19	21	90
Német anyanyelvű	4	10	10	8	4	36	4	2	2	2	10
Szerb anyanyelvű	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horvát anyanyelvü	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Angol anyanyelvű	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
III. Vallás szerint:											
Róm. kath.	27	35	42	24	26	154	26	17	16	18	77
Ref.	11	3	10	5	5	34	3	5	1	3	12
Ág. ev.	—	—	3	—	—	3	—	1	1	1	3
Izr.	—	—	2	1	1	4	2	3	3	1	9
Gör kath.	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Gör. kel.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
IV. Szülők lakóhelye szerint:											
Helybeli	15	17	27	9	11	79	20	11	13	12	56
Vidéki	23	21	31	21	21	117	12	15	8	11	46
V. Általános előmenetel szerint:											
Ált. jeles osztályzatot nyert	—	—	1	—	—	1	—	3	3	3	9
„ jó „ „	11	8	6	7	10	42	8	5	6	7	26
„ elégséges „ „	18	19	31	15	16	99	14	12	9	13	48
Javitóvizsg.-ra utasittatott	4	7	14	6	4	35	8	5	3	—	16
Osztályismétlésre „	5	4	6	2	2	19	2	1	—	—	3
VI. Magaviselet szerint:											
Példás	23	23	42	18	28	134	23	17	18	18	76
Jó	11	13	16	10	3	53	9	8	3	5	25
Türhető	3	2	—	2	1	8	—	—	—	—	—
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igazolt mulasztás	1764	1528	1639	941	1810	7682	1673	1514	1429	966	5582
Igazolatlan mulasztás	159	18	44	31	5	257	3	—	13	—	16
Összesen:	1923	1546	1683	972	1815	7939	1676	1514	1442	966	5598

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

VI.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1925—26. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
KÉPESSY BÉLA
IGAZGATÓ.

Nyomatott Müních Jenő könyvnyomdájában, Ráczkevén.
1926.

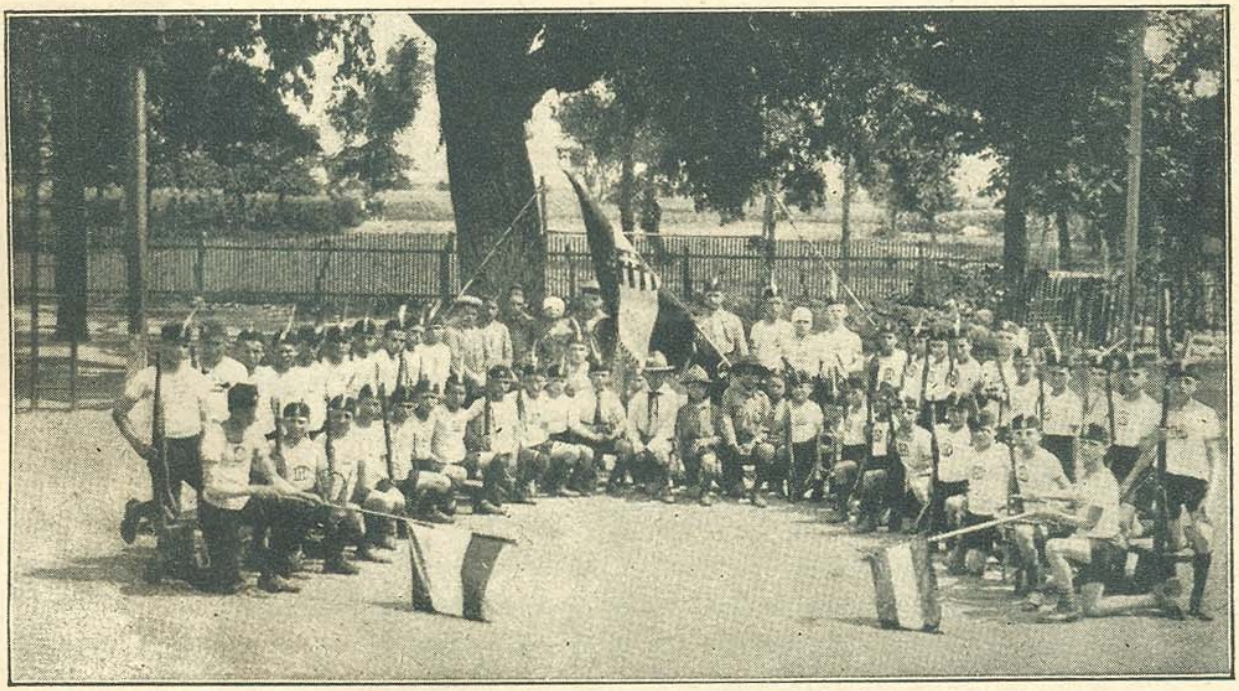

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

Az igazgató jelentése az 1925—26. iskolai évről.

Intézetünk immár a 6. tanévet zárja be. Ez a hat esztendő igen sok küzdelmet, örömet és bizony sok esetben fájdalmas csalódást rejt magában. Kormányunk és a fenntartó község minden jóakarata dacára sem tudta az iskolának azokat az alapfeltételeket megadni, melyek a tanitás zavartalan menetét biztosithatják. Végtelen szegénységünk talán kulturális intézményeinken látszik meg legjobban. A két iskola még mindig a Földváry kastélyban van elhelyezve, váltogatott rendszer mellett tanitunk 40 perces órákban. A régi hiányokat tehát még mind ez ideig nem tudtuk kiküszöbölni.

Végtelen örömmel jelenthetem, hogy a nehéz viszonyok dacára is sikerült ebben a tanévben a fejlesztés terén jelentősebb sikereket elérni. Az iskola épülete annyira elhanyagoltatott, hogy az osztályokba beesett az eső, az épület faláról lehullott a vakolat. Az épület évről-évre romlott és sem a háziur, sem a község nem volt hajlandó javittatni. Végre ebben az esztendőben sikerült az Ásványolajipar r. t.-t rávenni a renoválásra. Az épület kijavitása 60,000.000 K-ba került. Az elhanyagolt előkertet tanulóink a mezőgazdasági órákkal kapcsolatban rendbehozták, virágágyakat készitettek és fűvel és virágokkal beültették. Tanulóink esztétikai nevelését igyekszünk előmozditani azzal is, hogy az osztályok ablakaiban s a folyosón virágokat és képeket helyezünk el, amit a tanulók rajzaiból összeállitott kollekciókkal egészitünk ki.

Tantermeink száma kettővel gyarapodott. Az egyikben a népes II. fiúosztályt helyeztük el, a másikat kézimunkateremnek rendeztük be. Ezzel a gyarapodással végre elértük azt, hogy egy tartalékterm et nyertünk, ahol a ref., ág. ev. és izr. hittani órákat s a fiú- és leány vöröskeresztes délutánokat tarthatjuk. Miután lépésről-lépésre sikerült a községi képviselőtestület rokonszenvét megnyernünk, végre elértük azt is, hogy iskolánk kielégitőbb elhelyezése is a megvalósulás stádiumába lépett. Tárgyalások kezdődtek a tulajdonos R. T.-gal az ingatlan megvétele tárgyában. A kilenc holdon fekvő

kastély és kert kiválóan alkalmas lenne az iskola végleges elhelyezésére. A megbeszélések eredménnyel is jártak s az adás-vételi szerződést már alá is irták. Ebben az eredményben oroszlánrésze van Némethy Jenő főszolgabiró úrnak, aki minden akadályt elháritva, lehetővé tette a községnek a vételt.

Az épület mai formájában nem alkalmas a két iskola elhelyezésére, úgyhogy annak kibővitése mulhatatlanul szükséges. A fiúskolának 4 uj tantermet és mindkét iskolának egy tornatermet kell még épiteni. A tervek mér készen vannak. Az épitkezés megindításához a nagyméltóságú miniszterium segitségét kértük. Hála Dulovits Árpád őméltósága kulturszeretetének és iskolánk iránt tanusisott jóindulatának, reméljük, hogy az épitkezés rövidesen megkezdhető lesz.

Fájó érzéssel kell jelentenem, hogy a fiúiskola párhuzamos első osztálya egy esztendei fennállása után ismét megszünt. Ennek oka az, hogy a soroksári r. kath. polg. fiú- és leányiskola felállitásával kapcsolatban ebből a községből járó tanulóink elmaradtak. Ezeknek száma az I-ső osztályban 35—40-re tehető. Tanulmányi szempontból azonban határozottan üdvös ez a csökkenés. Ezzel enyhült az iskola túlzsufoltsága, kevesebb lett az utazó tanulóink száma, miáltal lehetővé vált, hogy tanulóinkkal intenzivebben foglalkozhassunk. Iskolánk benépesitése normálisnak mondható,

A párhuzamos első osztály megszüntetése lehetővé tette a külön tanári szoba létesitését, melynek izléses berendezését a község áldozatkészsége biztositotta.

Az illetékes tanügyi és közigazgatésági hatóságok megértő támogatása s a község társadalmának áldozatkészsége lehetővé tette, hogy az iskola végleges kifejlesztését (8 tanterem, tornaterem, gazdasági terület stb.) remélhessük. Igazgató buzditó felhivására az anyagi gondokkal közdő helyi társadalom s az iskola barátai milliókkal gyarapitották az iskola épitési alapját, úgy hogy 60.000 téglát eredményezett az iskolának. A meghatottságtól könnyes szemmel irtam le ezt a mondatot, mert lehetetlen nem hinni annak a népnek a jövőjében, mely annyi sebből vérezve, minden kényszer nélkül, igy tud áldozni kulturájára. Az iskola tervei készen vannak. E tervek valóraválásához kérjük Isten áldását.

Alakuló ülés. A tanári testület 1925 augusztus 28-án tartotta alakuló ülését. Ezen állapitottuk meg az egész tanév nevelési és tanitási programmját, a személyi változásoknak megfelelően módositottuk a tantárgyfelosztást, s elkészitettük a magán- és javitóvizsgálatok tervét, melyeket augusztus 29-én, 30-án és 31-én tartottunk meg.

A beiratásokat junius 30-án, julius 1-én, 2-án és 4-én tartottuk meg. Szeptember 1-én és 2-án pedig pótbeiratásokat végeztünk. Ezeknek eredményeképen beiratkozott a I. fiú-osztályba 33, II. oszt.-ba 48, III. oszt.-ba 49, a IV. oszt.-ba 26 tanuló. A beiratkozott fiútanulók száma 156. A leányiskolába az I. oszt.-ba 24, a II. oszt.-ba 24, a III. oszt.-ba 25, a IV. oszt.-ba 22 tanuló. A leánytanulók száma 95. Az összes rendes tanulók száma tehát 251.

A tanév megnyitása. A tanévet a szokásos „Veni Sancte"-val szeptember 3-án nyitottuk meg ünnepélyesen. Istentisztelet után összegyüjtöttük tanulóinkat az iskola nagytermében, s az igazgató felolvasta és megmagyarázta nekik az iskola rendszabályait; majd az osztályfőnökök rendezték az osztályokat, átvizsgálták a tankönyveket és utasitást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, iró- és rajzszerek beszerzésére. A rendes tanitások szept. 4-én kezdődtek.

Tandijmentesség. Pest vármegye kir. tanfelügyelője 1925. október 5-én kelt 7205. számú rendeletével tandijmentességet engedélyezett a következő tanulóknak: Erős Anna I., Lugosi Margit I., Tagscherer Irén és Teréz I., Tusy Margit és Rózsa I., Tálas Rózsa I., Vas Valéria I.. Végh Julianna II., Boross Ilona III., Boross Ferenc I, Droppa Jolán III., Guttmann Piroska III., Nagy Margit III., Osváth Mária III., Hegedüs Anna IV., Paszovszky Jozefin IV., Bartók Menyhért I., Domonkos János I., Reiter Jenő és Sándor I., Kollár Pál II., Meercheim Jenő II., Péter Mihály II., Schuszter Antal II., Tálas Gyula II., Gál János III., Kovács János III., Kratzer Antal III., Schrödling István III., Szabó Gyula III., Strech Endre I. és Dezső III., Lugosi Jenő IV., Török Ambrus IV. osztályú tanulóknak. Boltos Lajos 1925. dec. 28-án 8885 szám alatt, végül Fenyvesi Anna 1926. márc. 2-án kelt 2205. számú tanfelügyelői rendelet alapján kapott tandijmentességi kedvezményt.

Gyönge tanulmányi előmenetelük miatt Tálas Gyula és Rozália, továbbá Boross Ferenc tanf. 3.355/926. sz. rendelettel figyelmeztettek, hogy amennyiben nem mutatnak fel nagyobb szorgalmat, ezt a kedvezményt a jövőben nem kapják meg. Az elengedett tandijak összege: 11.740.000 korona.

Ugyanezen tanulókat a Gondnokság 1925. okt. 4-én tartott gyülésén a felszerelési díj fizetése alól felmentette. Az elengedtt díj összege: 4.604.000 korona.

Kiállitás. A nyári vakáció folyamán az iskola részt vett a „Falu-szövetség" által Soroksáron rendezett kiállitáson. A község ezen a napon, aug. 15-én ünnepelte fennállásának 200. esztendejét. Az ott kiállitott rajz-, kézimunka, földrajz, történelem és ifj. vöröskereszt készitményeink úgy a hivatalos bíráló bizottság, mint a sajtó és a

nagyközönség részéről osztatlan elismerést arattak. Ezt bizonyitja az a körülmény, hogy 8 budapesti és 2 helyi ujság részletesebben is foglalkozott az iskola teljesitményével. A Magyarságnak különösen a szép magyar ruhák tetszettek, az Ujság a batikolt lámpaernyőket, a magyaros motivumú kézimunkákat emelte ki. Különösen hizelgő volt az egyik budapesti lap megállapitása: „a dunaharaszti áll. polg. fiú- és leányiskola növendékeinek munkái még a fővárossal szemben is sikerrel megállják a versenyt. Az iskola oly sok szép kézi- és műipari munkát produkált, hogy minden dicséretet méltán megérdemel." Örömmel állapithatom meg, hogy ez a kiállitás nagyban hozzájárult az iskola tekintélyének és jóhírének emeléséhez. A kiállitás biráló bizottsága az iskolát **aranyéremmel,** az igazgatót és Képessyné Wälder Angela tanárt dicsérő oklevéllel tüntette ki. A szép sikert főleg a kitüntetett Képessyné rajztanár szaktudásának és ügybuzgalmának köszönhetjük. A munkából derekasan kivette részét Sebestyén Júlia tanár, ki fáradtságot nem kimélve a jól megérdemelt pihenést is feláldozta az iskolának. Tanulóink közül különösen kitüntek: Harkányi Irén IV., Hegedüs Anna IV. és Napholtz Erzsébet IV. osztályos tanulók.

Tanulmányi kirándulások. Az elméleti oktatás erősbitésére ebben a tanévben is több tanulmányi kirándulást rendeztünk, szigorúan ügyelve arra, hogy tanulóink szakszerüen irányittassanak, hogy igy azok tényleg gazdagitsák tanulóink értelmét s nemesitsék lelkét. Az egész évi kirándulások tervét még a tanév elején elkészitettük, melyet a kir. tanfelügyelőség és a miniszterium is elfogagott. Az őszi időszakban 2 egész napra terjedő kirándulást rendeztünk. Az egyiket a közeli szigetszentmiklósi erdőbe. Az iskolából 7 órakor indultunk el és d. u. 6 órakor tértünk vissza. Ezt főleg földrajzi és természetrajzi kirándulásnak szántuk, de amellett alkalmat adtunk arra is, hogy tanulóink lelke játékkal s egy kis szabad vidámsággal felfrissüljön. Október közepén Budapestre rendeztünk kirándulást a főváros nevezetességeinek megtekintésére. Március hónapban tanulóink megtekintették a Szépmüvészeti Múzeum modern osztályát s a Mezőgazdasági Múzeumet. Ugyanekkor a leányiskola — tanári vezetés mellett — megnézte a Nemzeti Múzeumot és az Iparművészeti Múzeumot. Délután a Fővárosi Szinházban végignézték növendékeink Herceg Ferenc: Ocskai brigadéros cimű gyönyörű drámáját. Áprilisban az áruminta vásárt néztük meg s d. u. Szigligeti Liliomfi cimű vigjátékát.

Junius 2-án a soroksári királyi erdőbe vittük tanulóinkat szüleikkel együtt. Ez alkalommal az erdő egyik nagyobb tisztásán bemutattak növendékeink néhány kedves tornagyakorlatot és vidám

játékot. A szülők bevonása még jobban megerősitette az iskola és a szülői ház között fenálló megértő jóviszonyt. Betekintést nyertek ez iskola munkájába s megértő elismeréssel szóltak arról a szeretetteljes bánásmódról, mellyel tanulóinkkal foglalkozunk. Az engedélyt hálásan köszönjük Prokopiusz Ernő főerdész úrnak.

Junius 11. és 12-én két napos kirándulást tettünk Esztergomba, Nagymarosra és Visegrádra. Megtekintettük a Bazilikát, a hercegprimási palotát és a kincstárt. Délután hajón Nagymarosra mentünk s ott az áll. polg. fiúiskolában töltöttük az éjszakát. Reggel Visegrádot tekintettük meg. A régi magyar dicsőség beszédes emlékénél: a Salamon-toronynál és várromnál történelmi tárgyú előadást tartott Szeifer J. Mihály. Merényi Sándor tanár a vidék földrajzi viszonyait fejtegette. Benczik Géza Nagymarosról és Mályné Márton Irma Esztergomról tartott igen érdekes előadást.

Őszinte hálával mondok köszönetet a nagymarosi testvériskolának, mely egy éjjelre otthont adott tanulóinknak.

Személyi változások a tanári karban. Végre a mi iskolánk is elérte azt, hogy állandó tanári karral rendelkezik. Az ide beosztott, vagy áthelyezett tanárok nemcsak átmenetnek tekintik Dunaharasztit, hanem megkedvelvén az iskolát és környékét, szívesen és örömmel végzik nehéz munkájukat. A zavartalan, eredményes munkának ez az alapfeltétele. A tanárok nagy része már haraszti lakos, csupán 2 tanár jár ki Budapestről és egy Soroksárról.

Mindamellett ebben az esztendőben is történtek személyi változások, de ezek még a tanítás kezdete előtt mentek végbe, úgy hogy két esetet kivéve, a tantárgyak újabb és újabb felosztására ebben az évben nem volt szükség.

Súlyos veszteség érte iskolánkat azzal, hogy egyik kedves kollegánkat Röszner Valériát V. K. M. 82.26/1925. számú rendeletével nyugdijazta. Távozását őszintén fájlaljuk és hátralévő éveire kérjük az Isten áldását.

Sebestyén Júliát 68.164/1925. számú rendelettel a V. K. M. a ráckevei áll. polgári iskolához helyezte át.

Dr. Schmidt Ferenc és Domszky Ella tanárokat 70.187/1925. rendelettel az ujonnan létesült soroksári r. k. polgári iskolához helyezte át a kultuszminiszter úr. Az új soroksári iskolával megtörténik immár a második kiválás. A testvéri kapcsolatot közöttünk biztositja már az a tény is, hogy mint a ráckevei polgárinak, ennek is dunaharaszti tanár az igazgatója. Kivánjuk Schmidt igazgató kollegánknak, hogy fáradtságot nem ismerő munkájának meg legyen a kellő sikere: az új iskola felvirágozása.

Az eltávozottak pótlására 53.361/1925. számmal Krusper István balatonfüredi rajztanár helyeztetett ide, de állását nem foglalta el.

Benczik Géza mezőberényi tanárt 55.385/1925. és Suloky Ibolya tanárt 73.416/1026. számú rendelettel helyezte iskolánkhoz a miniszterium.

Végül Kigyósi Valériát 84.796/1925. számú rendelettel az erzsébetfalvai állami polg. leányiskolához és Veverka Edith rajztanárt Pásztóról iskolánkhoz helyezi át V. K. minszter úr Őnagyméltósága.

Igazgató a tanitóképző-intézeti tanárok statusából 5450/1926. számú rendelettel a polg. iskolai tanárok statusába visszavétetett.

A jelen iskolai évben kezdték meg müködésüket iskolánknál Oláh Károly ág. ev., Balog Sándor ref. és Tolnai Ábrahám, majd Kővári Margit izr. hitoktatók.

Egészségügyi viszonyok. Úgy az ifjúság, mint a tanári testület egészségi állapota teljesen kielégitő volt. Egy-két esetet kivéve, betegség cimen alig mulasztott valaki. Ragályos betegség a tanév folyamán csak 2 esetben fordult elő, mind a kettő sarlah volt. Az őszi hónapokban járványszerüen terjedt el a községben a mumsz, tanulóink közül azonban alig kapta meg valaki ezt a betegséget. A helybeli hatósági orvos dr. Molnár Sándor szept. és április hónapokban szemvizsgálatot, a járási tiszti orvos pedig február hónapban golyvavizsgálatot tartott. Komolyabb betegséget nem konstatáltak.

A tanári testület iskolai működése. Az elmult iskolai évben 1 alakuló, 1 záró, 2 ellenőrző, 2 módszeres, 2 osztályozó, 2 szülői, 6 rendes havi és 3 rendkivüli értekezletet tartottunk. Az osztályfőnökök és szaktanárok ezeken beszámoltak a tanulók magaviseletéről, szorgalmáról, az igazgató a tanitási órákon tett tapasztalatairól, s ahol hiányokat tapasztaltak, ott igyekeztek a baj gyógyitásához szükséges módokat megtalálni. A két módszeres gyülésen egy-egy kiválasztott neveléstani kérdést kimeritően, önnálló dolgozat formájában tárgyaltak: Képessy Béla, Suloky Ibolya és Szeifer Mihály.

Ezeken a gyüléseken beszéltük meg a tanitásban alkalmazott eljárásunkat, az irásbeli tárgyak módszerét. Igazgató fejtegette a vallási oktatás fontosságát, a felügyelet módját, a földrajzi és tornaoktatás aktuális kérdéseit. Kerestük azokat a módokat, melyek a magyar helyesirás megtanitását legjobban biztosithatják. Suloky Ibolya a rádióról s módszertani feldolgozásáról, Szeifer Mihály pedig Tompa Mihály költészetéről és annak nevelő hatásáról tartott igen érdekes előadást.

Szülői értekezletek. Magárahagyatottan sem a család, sem az iskola nem képes — a mai fokozott nehézségek mellett — a gyermeknevelésben a kitüzött célt elérni. E két tényező harmonikus

együttmunkálása szükséges ahhoz, hogy fáradozásainkat siker koronázza. A család inkább a gyermek érzelmeire, az iskola főleg az értelmére hat. A házi nevelés individuális, az iskola inkább a köznek, a társadalomnak akar hasznos egyedeket formálni. A kétféle munkának azonban sikere csak úgy lehet, ha egymást kiegészitik, ha hatásukat kölcsönösen le nem rombolják. Éppen ezért a szülői háznak ismernie kell az iskolát és viszont. Ezt biztositják a szülői értekezések, melyeken a nevelésre vonatkozó gondolatainkat kölcsönösen kicserélhetjük. Örömmel állapithatom meg, hogy ez a gondolat a szülők részéről kellő megértésre talált s gyüléseink igen népesek voltak.

Benczik Géza az iskola és a szülői ház között fennálló nevelési kapcsolatokat fejtegette. Nevelésünknek (az ismereti anyagon kivül) legfőbb célja az erős karakter kialakitása. Ma a vesztett háború és forradalmak után még fontosabb ez, mint valaha. Ehhez a nagyszerű munkához kéri a szülői ház hathatós támogatását. A kérdéshez hozzászólott Varju János és Móri Sándor szülő.

Képessyné Wälder Angela a rajztanitás nevelő értékét ismerteti. A rajzoktatás célja a gyermeket megtanitani a helyes látásra s a látottak hű ábrázolására. Aki rajzolni tud, az képes a helyes itélő és összehasonlitó munkára, ez viszont az emlékezetet erősiti, fantáziánkat növeli. A gyermek első rajzai a közlés gyönyörüségéből fakadnak. Ezt a mindenkinél fellépő hajlandóságot kell szeretettel, megértéssel tovább fejleszteni. Szól még az Ifj. Vöröskereszt Egylet céljáról, szervezetéről és munkatervéről. Kéri a szülőket, hogy ha gyermekeiknél a rajzoláshoz hajlamot fedeznek fel, azt ne nyomják el, hanem ellenkezőleg igyekezzenek fejleszteni.

Forstner Gizella február 28-án tartott szülői értekezletünkön az akarat neveléséről tartott mélyen szántó, értékes előadást. A gyermek eleinte érzékeinek a rabja, az akarat csak igen lassan szabadúl fel ezen nyomás alól. A mindinkább erősödő akaratnak azonban legyen egy felsőbb irányitója: az erkölcs. Szoktassuk rá a gyermeket, hogy cselekedeteiben és elhatározásaiban mérlegelje az okokat, segitsük felismerni a helyest, a nemest, s követeljük meg tőle, hogy a jó és helyes elhatározásaihoz ragaszkodjék. Segitsük a cél elérésében, mert a siker öröme fokozza bátorságát, munkakedvét, kitartását. Tanitsuk meg arra is, hogy akaratát vesse alá mások akaratának. Ebből származik a tekintély-, a törvénytisztelet, más szóval az engedelmesség. Ez lényege minden nevelésnek, mert e nélkül nincsen társadalom, rend, jólét és boldogság.

Glässer György a nevelésbe az emberszeretet gondolatát szeretné fokozottabb mértékben beilleszteni. A felettünk elvonult viharok

után úgy látjuk, nagyon megcsappant a szeretet. Nem értjük meg egymást, részvétlenek vagyunk mások bajával szemben, sok esetben pedig rosszakaratú vádaskodással még a legjobbakat is megtámadjuk. Pedig csak úgy lehet a társadalom ismét boldog, ha a közösség együttérzése ismét megerősödik. A jóság, a szeretetreméltóság és egyszerüség erényeivel diszitsük fel gyermekeinket, hogy előmozdithassuk egy, a mainál szebb és boldogabb élet megszületését.

Hivatalos iskolalátogatás. Völgyi László polg. iskolai szakfelügyelő május 4., 5. és 6-án látogatta meg az iskolát. Figyelemmel hallgatta tanulóink feleleteit, tüzetesen megvizsgálta a tanitás menetét, az irásbeli munkálatokat, rajz, kézimunka, földrajzi és történelmi készitményeket és a látottak felett teljes elismerését és megelégedettségét fejezte ki. A legilletékesebb helyről jött eme szép elismerés erőt ad nekünk nehéz munkánk teljesitéséhez.

Iskolai ünnepélyek. A tanév folyamán több hazafias és egy müsoros ünnepséget rendeztünk. Ünnepélyünkkel kettős célt óhajtottunk elérni: 1. tanulóink hazafias és emberbaráti érzelmeit igyekeztünk fokozni és 2. a befolyt jövedelemből szertárainkat gyarapitottuk. Ezeken az ünnepélyeken a helyi társadalom, a szomszéd falvak lakóssága igen szép számmal jelent meg s a nivós előadások emelték az iskola tekintélyét és fokozták népszerűségét. Első ünnepélyünket okt. 6-án tartottuk a 13 vértanu emlékére. Az ünnepi beszédet Szeifer Mihály tanár mondta. Széchenyi ünnepélyünket november 28-án tartottuk meg. Ez alkalommal mutatkozott be elöször nyilvánosan az iskola 120 tagu vegyes kara. A betanitás fáradtságos munkáját Gáspárné Okolicsányi Lujza és Benczik Géza tanárok végezték. Mályné Márton Irma tanár ismertette Széchenyi müködését. Szokásos karácsonyi műsoros előadásunkat december 19-én és 29-án rendeztük meg. Müsorunkon szerepelt: Lábay: Kis Jézus ajándéka. Szinmű 3 felvonásban. Főszereplői: Harkányi Irén, Streuszl Katalin és Erhenwald Erzsébet. Péczely: Biróék möglakják Pestet. Szereplők: Unger Lőrinc, Hegedüs Anna, Merényi Sándor tanár Czinka Panna c. melodrámát szavalta Böhm József és Ruprecht Ferenc urak zenekisérete mellett. Képessy Béla: Magyar karácsony cimű szinművében intelligens játékával különösen kivált Fuchs Katalin. Szép játékukért megemlitést érdemelnek: Lugosi Jenő, Móri Apollónia. A görög és egyiptomi táncjelenetben kiváltak Blitz Klári és a kis Tusi testvérek. Hubay Aladár úr müvészi hegedű játékával ismételten mély hálára kötelezte iskolánkat. A szép sikerű előadás főleg Képessyné Wälder Angela tanár fáradozásainak köszönhető. Ő festette a szinfalakat s a jelmezeket tervezte. A betanitás nehéz munkájában segédkeztek: Forstner Gizella, Mályné Márton Irma

és Kubányiné Pataky Mária tanárok. A müvészi plakátokat Veverka Edith tanár rajzolta. Az előadást jan. 17-én meg kellett ismételni.

A március 15-i események emlékére rendezett ünnepségbe a község elöljáróságát és társadalmi intézményeit is bevontuk. Ezek képviseltették is magukat. Az a cél lebegett előttünk, hogy a hazafias érzést és gondolatot a felnőttek körében is ápoljuk. Az ünnepi beszédet Gáspárné Okolicsányi Lujza tanár mondotta.

Felejthetetlen emlékű II. Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelmünk ünnepét március 28-án tartottuk meg. A kor dicső küzdelmeit és Rákóczi fellépésének jelentőségét Képessy Béla igazgató ismertette.

Május 31-én déli 12 órakor a fiú-, d. u. 4 órakor a leányiskola az elesett katonák tiszteletére hősi emlékünnepet rendezett. A kegyeletes ünnep annál inkább megkapta tanulóink lelkért, mert e kicsiny községnek több mint 100 hősi halottja van. Tehát Dunaharaszti fiai dúsan ontották vérüket a becsület mezején. Az ünnepi beszédet Képessy Béla igazgató mondotta. A helybeli „Levente Egyesületet" az elnök, Bányay Géza alezredes, a községet Gerstenbrein György biró és Oberfrank György másodbíró képviselte.

A fiúiskola ének- és tornavizsgáját junius 20-án d. u. 4 órakor tartottuk meg.

A leányiskola ének- és tornavizsgája junius 27-én délután volt. Leánytanulóink precis és kedves gyakorlatai nagyon tetszettek a szép számban megjelent szülőknek és érdeklődőknek. A betanitást Forstner Gizella és Képessyné Wälder Angela tanárok végezték.

Az iskola rajz- és kézimunkakiállitást junius 27-én nyitottuk meg. Ugyanakkor állitottuk ki a Vöröskereszt Egylet készitményeit is. Tanulóink értékes kézimunkái, rajzai 3 tantermet töltöttek meg.

Az iskola felszerelése. Iskolánk felszerelése ebben a tanévben 97 millió értékü tanitási eszközzel gyarapodott. Ezt a páratlan eredményt főleg a szülők, a község és az iskola jó barátai áldozatkészségének köszönhetjük. Hálás köszönetemet kell nyilvánitanom a kultuszminiszterium VI. ü. osztályának főnöke, Dulovits Árpád őméltóságával szemben, akinek jóakarata az iskolával szemben ebben a tanévben is több izben megnyilvánult. Ennek köszönheti iskolánk azt a 22.000.000 kor. értékü tornaszert, amit a miniszterium az utóbbi időben kiutalt. Az egyes szertárak gyarapodását az alábbi számok mutatják:

1.	Az iskola butorainak gyarapodása	19,000.000	kor.
1.	Házi felszerelések	7,500.000	„
3.	Tanári könyvtár	24,000.000	„
4.	Mértani szertár	1,300.000	„
5.	Ifjusági könyvtár	3,600.000	„

6. Természettani szertár	gyarapodása	17,000.000 kor.
7. Kézimunka, mezőgazdas.	„	3,000.000 „
8. Tornaszertár	„	22,000.000 „
	Összesen	97,400.000 kor.

Különösen szembeötlő a tanári könyvtár és a fizikai szertár örvendetes gazdagodása. Kellő gonddal összeállitott szakkönytár és egy megfelelő fizikai szertár nélkül a tanár nem végezhet eredményes munkát. Ez az igazság vezette az igazgatót akkor, amikor csupán e két tételre több mint 40 milliót szentelt. Főbb beszerzéseink: 1. 100 kötetes Jókai, 2. Osztrák-magyar monarchia (21 k.), 3. Magyar regényirók (60 k.), 4. Magyar remeirók (55 k.), 5. Nagy Brehm (10 k.), 6. Szilágyi: Magyar nemzet története (10 k.), 7. Marczali: Nagy képes világtörténelem (12 k.), 8. Malonyai: A magyar nép müvészete (5 k.), 9. Gáspár: Utazás a föld körül. 10. Tolnai: Világtörténelem (10 k.), 11. Herczeg Ferenc munkái, 12. Nagy háború irásban és képben. Továbbá 22 pedaeógiai, 30 természettudományi matematikai és 20 földrajzi, történelmi és irodalmi szakkönyv. Fizikai szertár részére: 1. Holtz gép, 2. Inductor, 3. Csigasor, 4. Légszivattyú és tartozékai, 5. Centrifugal-gép és tartozékai, 6. Kristályalakok, 7. Acumulátorok, 8. Vizbontó készülék, 9. 200 drb diapositiv, 10 Elekrofor. Kémiai kisérleti anyagok és még kb 25 kisebb-nagyobb kisérleti eszköz. Az ifj. könyvtár részére megszereztük a Hiv. Közl.-ben megjelent könyvsorozatot. A természetrajzi szertárat 6 kitömött állattal gyarapitottuk. Tornaszertárunk részére kiutaltatott: 1. ugrógátak, plint, 2. 50 drb buzogány, 5. 50 drb fapuska, 4. 1 pár kosárlabdaállvány, 5. sulyzók, 6. ugrórudak stb.

Az iskola jótevői ebben az esztendőben is megajándékozták iskolánkat. Löbl Bertalan Ganz-gyári igazgató egy tölgyfakisérletező asztalt és hat széket, Zlöbl József főjegyző egy 4 voltos dinamót, Gáspárné Okolicsányi Lujza tanár növény-, mag- és tojásgyüjteményt, Képessy Béla igazgató egy detektoros rádiót és egy könyvállványt, Képessyné Wälder Angela pedig egy szinpadi selyemruhát és fejdiszt ajándékozott az iskolának. Özv. Wälder Jánosné fia, néhai dr. Wälder János honvédfőorvos hagyatékából egy 64 darabból álló ásványgyüjteményt engedett át az iskolának. Röszner Valéria a nyugalom napjaiban sem feledkezett meg az iskoláról s a tanári könyvtárnak 31 drb tudományos szakkönyvet, a fizikai szertárnak egy értékes müszert adott ajándékul. Fogadják e nemes szivű adakozók az iskola hálás köszönetét.

Az iskola jótékonysága. Tanulóink ebben a tanévben is szivesen áldoztak humánus és emberbaráti célokra. Néhány szegény-

sorsú tanulót téli, meleg ruhával láttak el, másokat a közös kirándulások költségeiben támogattak. A polg. iskolai tanárok ház- és segélyalapja javára 2,000.000 koronát, az iskola épitkezésére közel kizenkétmilliót gyüjtöttek tanitványaink.

Tanulóink valláserkölcsi nevelése, tanitása és magaviselete természetesen ebben az tanévben is legfőbb gondoskodásunkat képezte. Minden alkalmat megragadtunk arra, hogy a reánk bizott ifjúság lelkében a hit és hazaszeretet érzését erősitsük. Szigorúan megköveteltük, hogy tanulóink felekezeteik szerint istentiszteletein résztvegyenek. A kath. tanulók a tanév folyamán háromszor gyóntak és áldoztak, husvét előtt 2 és fél napig tartó lelki gyakorlatot végeztek, ref. növendékeink pedig egyszer konfirmáltattak.

A magyar nyelv teljes elsajátitása szóban és irásban, oktatásunk gerince volt. E téren hihetetlen nehézséggel kellett megbirkóznunk. A tanulási kedv még mindig nem üti meg a kivánt mértéket, ennek nagy részben a szülők az okai, akik az ellenőrzést nem veszik kellő szigorral. Alaposabb ok nélkül eltürik gyermekeik mulasztását, sőt sok esetben fedezik igazolatlan mulasztásait. Nem gondolják meg, hogy ezzel gyermekeiknek ártanak a legtöbbet. A bizalom iskola és szülői ház között az a legértékesebb tényező, melyet senki sem nélkülözhet, aki neveléssel foglalkozik. Figyelemmel kell kisérni az iskola munkáját. Többször fel kell keresni az igazgatót és szaktanárokat, csak ily módon szerezhetnek tiszta képet a szülők gyermekeik előmenetele felől.

Az ismereti anyag átnyujtása csak egyik része nevelői munkánknak. A rendre, pontosságra, tisztaságra és illedelmes modorra is nagy gondot forditunk. Nem türjük, hogy egymással gorombák legyenek s megkivánjuk, hogy a felnőttekkel szemben tiszteletudók legyenek. Utcán, közhelyeken csendesen, illedelmesen kell viselkedniök s az iskolában rendes ruhában, tisztán kell megjelenniök. Gondoskodásunk elhat egészen otthonukig, ahol többször felkeressük őket azzal a céllal, hogy ha valami olyan okot találnánk, ami munkájukban akadályozza őket, annak elháritásában segitségükre legyünk. Ily módon reméljük elérni nevelői munkánk célját: a tudásban, érzésben biztos és nemes férfi és nő tipusát.

Tanulóink egészségére nagy gonddal vigyáztunk. Különösen ügyelünk arra, hogy ragályos betegségek el ne terjedjenek. Ezért igyekszünk növendékeinket a védekezés módjára kioktatni. A tüdővész elleni védekezésről előadást tartott a leányoknak Kubányiné Pataky Mária, a fiúknak Glässer György.

A tanári testület társadalmi tevékenysége. Az iskola a helyi kulturális és emberbaráti mozgalmakból is kiveszi részét. In-

tézetünk nagytermében tartotta ismeretterjesző előadásait a „Szabad Liceum s az evangelikus egyház istentiszteleteit. Az igazgató alelnöke a helybeli Nemzeti Casinónak, Testnevelési Bizottságnak és Levente Egyesületnek, elnöke a Szabad Liceumnak és tagja a Szépitő Egyesületnek. A Liceum-ban három izben tartott előadást a magyar nép multjáról.

Forstner Gizella mint az Iskolánkivüli Népmüvelési Bizottság előadója végez értékes szolgálatokat.

Benzik Géza a Nemzeti Casinó pénztárosa.

A Szabad Liceumban előadást tartottak: Merényi Sándor és Szeifer Mihály tanárok.

Az iskola gondnoksága ebben a tanévben is a legnagyobb megértéssel támogatta az iskolát törekvéseiben. Ez főképen elnökének Ellinger Lajos ny. máv. főfelügyelőnek érdeme.

Segélyezések és jutalmak. A Segélyegylet örvedetesen gyarapodott tankönyvekkel. Ennek köszönhető, hogy kb 26 tanulót tudtunk ellátni tankönyvekkel. Karácsonyi ünnepélyünkön a szegényebb és jó magaviseletü tanulókat szeretetadományokban részesitettük. Szorgalmuk és jó magaviseletükért jutalmat kaptak a következő tanulók:

I. fiúosztály: Bartók Menyhért, II. f. o. Szalay Balázs, III. f. o. id. Kováts János, IV. f. o. Lugosi Jenő. I. leányosztály: Vas Valéria, II. l. o. Wolf Josefin, III. l. o. Lévai Anna, IV. l. o. Móri Apollónia.

A fiúiskola Ifj. Vöröskereszt Egyleteinek tisztikara: elnök: Csernetics Béla IV., jegyző: Gál János III., Schwartzenberger Antal IV.; munkavezetők: Becz Imre, Kuzmann Károly, szertáros: Forstner F. és Inyován Gyula. A vezető tanár, Glässer György irányitása mellett igen szép lombfürészmunkákat csináltak és megtanulták a pácolást és politurozást. Ügyességükkel kiváltak: Kuzmann K., Seres S., id. Kovács I., Unger K. és L., Kratzer A., Horváth I., Illés E. Ezek közül többen diszoklevelet kaptak. Kratzer A., Gál I., Schrödling I., Streck A., Becz I. és Simon B. egy-egy nyári cipőt kaptak ajándékul.

Magánvizsgálatok. A tanév folyamán két izben, december és junius havában tartottunk megánvizsgálatot. Az elsőn Kováts György polg. isk. felügyelő, a másodikon Rusznyák Béla s. tanf. elnökölt. Magántanulóink száma a tanév folyamán 7 volt.

Ifjúsági egyesületek.

Zrinyi Ilona Önképzőkör kéthetenként tartotta üléseit. A tagok önnálló dolgozatokkal, szavalással, páros jelenetekkel, jelesebb irodalmi művek ismertetésével, zenével, dallal, rajzzal és kézimun-

kával vettek részt az üléseken.. A leányok általában örömmel vettek részt a közös munkában és figyelemre méltó eredményeket értek el. Vezetői voltak: Elnök: Móri Apollonia IV. oszt. Titkár: Fuchs Katalin IV. oszt. Jegyző: Papp-Kerekes Etel IV. Aljegyző: Kubányi Márta IV. Pénztáros: Paszovszky Jozefin IV. Ellenőrök: Lévai Anna és Guttmann Piroska III. oszt. Vezető tanár: Forsztner Gizella. Dicséretes szorgalmat fejtettek ki: Móri Apollónia és Tyroler Magdolna. A tagok áldozatkészségéből könyvtárunkat 17 ajándék és 10 vétellel 101 kötetre bövitettük.

Ifj. Vöröskereszt Egylet igen szép eredményt ért el. Leányaink kedvvel és ambicióval dolgoztak. Készitettek müvészi asztalteritőket, lámpaernyőket, babákat, szőnyegeket. Megismerkedtek a batikolás és fafestés technikájával. Vezető tanár a III. és IV. osztályban: Képessyné Wälder Angela, az I. és II. osztályban Veverka Edith. Tisztikar: Elnök: Móri Apollónia, alelnök: Struszel Kató, pénztáros: Fuchs Kató, munkavezető: Harkányi Irén, Hegedüs Anna, Kubányi Márta. Munkásságukkal a felsoroltakon kivül kiváltak még: Voloncs Ilona, Varga Manci és Marek Mária.

Petőfi Sándor Önképzőkör. (A fiúiskolában.) Havonta tartotta üléseit. Az alakuló ülésen a következőképen ejtették meg választásokat: Elnök: Lugosi Jenő IV., titkár Csernetics Béla IV., jegyzők: Vollek Ferenc IV., Inyován Gyula III., pénztáros: Vadász Tivadar IV. és id. Kovács János III., könyvtáros Pfiszter Ferenc III. Szorgalmukért és lelkes munkájukért dicséretre érdemesek: Lugosi Jenő, Gál János, Inyován Gyula, Unger Lőrinc és Kornél, Simon Benő. Március 28-án sikerült Rákóczi ünnepélyt rendezett a kör. Vezetője Szeifer Mihály tanár volt.

„Széchenyi Sportkör"-ünk a tanév elején alakult meg s a tanév folyamán 3 közgyülést és 7 választmányi gyülést tartott. Hetenként egy sportdélutánt tartott, Merényi Sándor a kör vezető tanárának irányitása mellett. Ifj. elnök: Csernetics Béla, alelnök: Pfiszter Ferenc, titkár: Gál János és Kuzmann Károly, pénztáros: Lugosi Jenő, szertáros: Forstner Frigyes és Seres Sándor. A tanárelnök 9 szakosztályt alakitott s ezek kapitányaivá kinevezte az erre legalkalmasabb tanulókat. A szakosztálykapitányok vezetése mellett tervszerüen űzték a tagok a különféle atletikát. A gyakorlás útján elért szép eredményeket junius 20-án megtartott évzáró tornaünnepélyen mutatták be tanulóink. A szépen sikerült versenyt Siklaki István hazafias szinmüvével, „A cserkészek álmá"-val fejeztük be. A 80 szereplővel, nyilt szingadon előadott gyönyörü darab maradandó hatást gyakorolt tanulóink és a hallgatóság lelkére. Az előadást Dulovits Árpádné, Dulovits Árpád őméltóságáék és Siklaki

István és felesége is végignézték és előadás után elismerésünek adtak kifejezést. A darab főszereplői voltak: Lugosi Jenő, Gál János, Unger Lőrinc és Horváth János. Az ünnepély sikere Merényi Sándor és Szeifer Mihály tanár érdeme.

Iskolánk részt vett a Levente Egyesület zászlószentelési ünnepségén, ahol tanulóink katonás rendgyakorlatai és fegyelmezett tornamutatványai feltünést keltettek.

Meterologiai megfigyelések. Merényi Sándor tanár vezetése mellett az iskolában meterologiai állomást létesitettünk, hol a fiúiskola III. és IV. osztalyának tanulói a következő szempontok szerint végzik megfigyeléseiket: 1. Hó, 2. nap, 3. csapadék, 4. hőmérséklet, 5. légnyomás, 6. szél, 7. hold fényváltozásai, 8. időjárás. A megfigyeléseknek eredményeképen azután heti, havi és évi grafikonokat készitenek.

Az 1925—26. tanév meterologiai megfigyeléseinek összesitő kimutatása:

I. Az évi átlagos csapadék	II.. Az évi közöphő C°	III. Az évi átlagos légsúly
4.111 m/m	10 159°	704 m.

A tanév befejezése. A nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1922. évi május 19-én 53.090 sz. a. kelt rendelete alapján az évzáró vizsgálatok helyett ezen iskolai évben junius hó 15-től 22-ig általános és nyilvános összefoglalásokat tartottunk, amelyeken a kétes előmenetelű tanulóknak ép úgy alkalmat nyújtottunk az igazgató, vagy helyetese előtt való felelésre, mint a korábbi években tartott évzáró vizsgálatokon.

Junius 17-én d. e. 11 órakor az ág. ev. tanulók, d. e. ½ 12 órakor az izraelita vallású tanulók hittani vizsgálatát tartottuk meg. 21-én d. u. a református tanulók hittani vizsgája volt, míg junius 15-én d. u. 1 órakor a róm. kath. leány- és 17-én d. u. 1 órakor a róm kath fiútanulók hittani vizsgája volt.

A rajz- és kézimunka, vöröskereszt és földrajzkiállitást június 27-én d. e. 11 órakor nyitotta meg Völgyi László felügyelő úr nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében. Tanulóink készitményei 3 termet töltöttek meg, tanuságot téve arról a komoly munkáról, mely itt az iskola falai között folyik. A gyönyörü kézimunkák általános feltünést keltettek.

Junius 29-én reggel 8 órakor volt a Te Deum, utána énekvizsga s a jutalmak és bizonyítványok kiosztása.

Képessy Béla igazgató.

II.

Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése	Mely tárgyakat tanította, melyik osztályban?	Heti órák száma	Működési évek száma	Mióta tanít ennél az intézetnél?	Jegyzet
1	Képessy Béla igazgató nyelv. történettud	Történet	3	18	3	A bútorok és házi felszerelések őre
2	Benczik Géza rendes tanár nyel - és történettud.	magyar, történelem német, ének, közgazdaságtan	21	3	1	IV. oszt. főnöke Tanári könvtár őre
3	Glässer György r. tanár mennyis. természett	Számtan Kémia. Fizika. Kézimunka. Torna.	19	3	2	A II. oszt. főnöke fizikai szertár őre.
4	Forstner Gizella megbizott tanár mennyiségt. természett.	Számtan. Kémia. Térmrajz. Fizika. Torna.	21	3	2	A IV. leányoszt. főnöke. Önképző Kör elnöke
5	Képessy Béláné megbizott tanár rajz és kézimunka.	rajz	20	9	3	Ifj. Vörös Kereszt elnöke.
6	Gáspárné Okolicsányi Lujza megbizt. t. nyelv. történettud	Földrajz, magyar, természetrajz	20	13	3	III. oszt. főnöke
7	Mályné Márton Irma rendes tanár nyelv. történettud.	Magyar, német, történelem.	20	23	4	I. leányoszt. főnöke
8	Merényi Sándor rendes tanár nyelv- és történett	Földrajz, torna, magyar	20	14	3	III. f. o. főnöke. Sportkör tan. elnöke
9	Kubányiné Pataky Mária r. tanár nyelv- és történett.	Földrajz, egészségtan, háztartástan, közgazdt	21	3	1	II. l. o. főnöke.
10	Sulyoky Ibolya oradó n. tanár menyiségt. és temészett.	számtan, természet-rajz, mezögazd.	19	3	1	
11	Szeifer Mihály megbizott tanár nyelv. tört.	magyar, torna, német, történet	20	2	2	I. f. o. főnöke Önk. kör elnöke
12	Veverka Edith megb. tanár rajz, kézimunka	rajz, kézimunka	20	13	4	II. o. Ifj. Vörös-kereszt elnöke
13	Kardoss Béla r. kath. hitoktató	Vallástan I-IV. f. és l. o.	16	10	2	
14	Balogh Sándor ref. hitoktató	Ref. hittan I-IV. f. és l. o.	6	1	1	
15	Oláh Károly ev. hitoktató	Vallástan I-IV. f. és l. o.	2	10	1	
16	Kővári Margit izr. hitoktató	Vallástan I-IV. f. és l. o.	2	11	2	

Napibéres szolga: özv. Lach Konrádné.

III.

A tanulók névsora.*

I. fiúosztály. Osztályfőnök: Szeifer M. József.

1. Arany László (elégs.), 2. Bartók Menyhért (jeles), 3. Benkő Ferenc (elégs.), 4. Biró István (elégs.), 5. Boross Ferenc (elégs.), 6. Dvorák Mekód (ism.), 7. Gere Ferenc (elégs.), 8. Gere Károly (elégs.), 9. Horvát Sándor (elégs.), 10. Horváth Vilmos (elégs.), 11. Huszár Sándor (elégs.), 12. Juhász Róbert (német, földrajz), 13. Kirchner Félix (jó), 14. Kiss János (ism.), 15. Kmetz István (elégs.), 16. Lengyel Kálmán (jó), 17. Müller János (német, földrajz), 18. Nedavaska Vilmos (elégs.), 19. Perger János (elégs.), 20. Reiter Jenő (elégs.), 21. Reiter Sándor (jó), 22. Schuszter József (elégs.), 23. Simon András (számtan), 24. Szabó József (számtan, növénytan), 25. Strek Dezső (elégs.), 26. Szing János (számtan, földrajz), 27. Terts István (jó), 28. Tichy Gyula (elégs.), 29. Tilli Béla (elégs.), 30. Papacsek Péter (jó), 31. Száger Ferenc (földrajz, számtan), 32. Ágics Ferenc (jó).

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Glässer György.

1. Bakon János (elégs.), 2. Bálint Ernő (elégs.), 3. Benkő Gyula (magyar, német), 4. Berényi Lajos (elégs.), 5. Csirke József (magyar, számtan), 6. Csordás Géza (elégs.), 7. Fehér Lajos (elégs.), 8. Feitser László (ism.), 9. Fekete János (ism.), 10. Fischer János (ism.), 11. Forstner Antal (elégs), 12. Frey Márton (elégs.), 13. Galambos Benő (magyar), 14. Gireth József (magyar, földrajz), 15. Glöckl György (elégs.), 16. Gregorics Gyula (jó), 17. Hetényi Imre (kím.), 18. Horváth Gyula (elégs.), 19. Joszkin József (ism.), 20. Kaltenecker Ferenc (elégs.), 21. G. Kemény Gyula (ism.), 22. Kiss Béla (ism.), 23. Kollár Pál (jó), 24. Kormos József (elégs.), 25. Kovács János (kim.), 26. Kovács József (magyar, történelem), 27. Kovács Pál (jó), 28. Kovács Sándor (jó), 29. Lutlenberger Gusztáv

* A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

(elégs.), 30. Meerheim Jenő (elégs.), 31. Molnár László (jó), 32. Móri Károly (elégs.), 33. Nagy Elek (elégs.), 34. Pachl Viktor (elégs.), 35. Páger István (elégs.), 36. Péter Mihály (elégs.), 37. Puskás János (elégs.), 38. Schuszter Antal (elégs.), 39. P. Szabó Sándor (elégs.), 40. Szalay Balázs (jó), 41. Tálas Gyula (elégs.), 42. Tibay Tibor (ism.), 43 Tillinger János (elégs.), 44. Tomona Károly (elégs.), 45. Turányi József (ism.), 46. Uri Antal (elégs.), 47. Floszmann Dezső (történelem), 48. Csaplár István (elégséges).

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Merényi Sándor.

1. Bakon József (elégs.), 2. Bazsó Károly (elégs.), 3. Bán Péter (elégs.), 4. Bukor Imre (kim.), 5. Ecker János (kim.), 6. Ender Ferenc (elégs.), 7. Fábián Lajos (elégs.), 8. Fürchgott Ferenc (számtan, fizika), 9. Gál János (elégs.), 10. Gyenes Béla (elégs.), 11. Hakspacher Mihály (jó), 12. Handl István (természettan), 13. Hegedüs János (elégs.), 14. Hernecki László (számtan), 15. Horváth István (elégs.), 16. Inyován Gyula (elégs.), 17. Kamrás Károly (elégs.), 18. Khőber Lénárd (elégséges), 19. Kiss Géza (elégséges), 20. id. Kovács János (jeles), 21. ifj. Kovács János (elégs.), 22. Kratzer Antal (elégs.), 23. Kubányi István (elégs.), 24. Kuzmann Károly (elégs.), 25. Maylänner Gyula (elégséges), 26. Mészáros Sándor (elégs), 27. Nagy Géza (magyar, számtan), 28. Netzer József (elégs.), 29. Reich János (elégs.), 30 Ockenfusz Béla (elégs.), 31. Pfiszter Ferenc (elégs.), 32. Pfiszter Mátyás (elégséges), 33. Sági Árpád (elégséges), 34. Schrődling István (történelem), 35. Seres András (elégs.), 36. Seres Sándor (elégs.), 37. Simonn László (elégséges), 38 Steiner László (elégs.), 39. Strek András (elégs.), 40. Szabó Gyula (elégséges), 41. Szeltner Gyula (elégséges), 42. Szóka István (elégs.), 43. Telessy Ernő (ism.), 44. Török Sándor (elégs.), 45. Unger Kornél (jó), 46. Unger Lőrinc (elégs.), 47. Winhardt Vilmos (kim.), 48. Wolf János (elégs.), 49. Zwick József (elégs.).

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Benczik Geyza.

1. Becz Imre (német), 2. Csernetics Béla (elégsésges), 3. Deim Frigyes (elégs.), 4. Fábián István (számtan), 5. Forstner Frigyes (elégs.), 6. Gazsi István (magyar, német), 7. Horváth János (elégs.), 8. Illés Elek (német, számtan), 9. Kántor Béla (közgazgságtan), 10. Keresztes Mihály (elégs.), 11. Kindert Jenő (német, vegytan), 12. Krausz János (elégs.), 13. Lugosi Jenő (jó), 14. Mészáros Zsigmond (kim.), 15. Neugebauer János (jó), 16. Paszovszky Sándor (magyar, számtan), 17. Pfeffer Antal (magyar, német), 18. Proszonits Ferenc

(elégs.), 19. Rédlinger Ferenc (elégs.), 20. Schwarzenberger Antal (elégs), 21. Simon Benő (elégs.), 22. Szeltner Árpád (jó), 23. Török Ambrus (elégs.), 24. Vadász Tivadar (jó), 25. Wollek Ferenc (elégs.), 26. Tömböly József (elégs.).

I. leányosztály. Osztályfőnök: Mályné Márton Irma.

1. Balogh Anna (elégs.), 2. Becz Mária (jó), 3. Császka Klára (jeles), 4. Csiba Vilma (jó), 5. Duttyán Erzsébet (jó), 6. Erős Anna (jó), 7. Frank Boriska (elégséges), 8. Hencz Margit (kimaradt), 9. Imre Anna (elégséges), 10. Karlovicz Terézia (elégs.), 11. Kromer Katalin (elégséges), 12. Kungl Teréz (jó), 13. Lugosi Margit (kim.), 14. Németh Margit (elégséges), 15. Papp Erzsébet (kim.), 16. Tagscherer Irén (elégséges), 17. Tagscherer Teréz (kimaradt), 18. Tálas Rozália (elégséges), 19. Torma Erzsébet (elégséges), 20. Tusi Margit (jó), 21. Tusi Róza (jó), 22. Vass Valéria (jeles), 23. Vida Gizella (jó), 24. Westphal Elly (kimaradt).

II. leányosztály. Osztályfőnök: Kubányiné Pataky Mária.

1. Bandzsál Júlia (német, számtan), 2. Boross Margit (jó), 3. Bucsi Ilona (elégséges), 4. Csaplár Teréz (jó), 5. Fürchtgott Margit (elégséges), 6. Gáspár Ilona (jó), 7. Gyurnik Róza (jó), 8. Halász Róza (jó), 9. Jungmayer Teréz (jó), 10. Kaufmann Magda (jó), 11. Kormos Aranka (földraj), 12. Kromer Éva (jó), 13. Lambert Irén (jó), 14. Lorbach Róza (jó), 15. Meisburger Mária (jó), 16. Mészöly Irén (kim.), 17. Ott Margit (jeles), 18. Teszlicskó Róza (elégs.), 19. Tilly Ilona (elégs.), 20. Unger Erzsébet (elégséges), 21. Végh Júlia (jó), 22. Wolf Jozefin (jeles), 23. Renner Sarolta (kimaradt), 24. Kerekes Katalin (elégséges).

III. leányosztály. Osztályfőnök: Gáspárné Okolicsányi Lujza.

1. Balog Margit (elégs), 2. Bánovszky Erzsébet (elégs), 3. Boross Ilona (elégs.), 4. Csákány Mária (jó), 5. Fenyvesi Anna (jeles), 6. Fenyvesi Paula (elégs), 7. Guttmann Piroska (jeles), 8. Holicsek Erzsébet (jó), 9. Hollós Ida (elégs.), 10. Hollós Márta (elégs.), 11. Hufnagel Gizella (elégséges), 12. Hümpfner Erzsébet (elégs.), 13. Kopriva Erzsébet (elégs.), 14. Kormos Margit (elégséges), 15. Kungl Mária (elégs.), 16. Lévai Anna (jeles), 17. Nagy Margit (elégs.), 18. Németh Edith (elégs.), 19. Olasz Julianna (vegytan, német), 20. Osváth Mária (elégs.), 21. Prokopiusz Erna (elégs.), 22. Váradi Margit (elégs.), 23. Varjú Julianna (jó), 24. Dropjok Jolán (jó), 25. Preininger Anna (elégséges).

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Forstner Gizella.

1. Blitz Kálra (elégs.), 2. Cseh Etelka (elégs.), 3. Ehrenwald Erzsébet (elégs.), 4. Eisenhoffer Margit (elégséges), 5. Fuchs Katalin (jó), 6. Harkányi Irén (jó), 7. Hegedűs Anna (jeles), 8. Kubányi Márta (jó), 9. Kohn Róza (jó), 10. Marek Mária (elégs.), 11. Mészáros Adél (jó), 12. Móri Apollónia (jeles), 13. Pap-Kerekes Etel (jeles), 14. Paszovszky Jozefa (jó), 15. Paulheim Katalin (elégs.), 16. Streuszl Katalin (jó), 17. Szedlacsek Rózsa (elégs.), 18. Szóka Ilona (elégs.), 19. Tyroler Magdolna (elégs.), 20. Varga Mária (jó), 21. Volencs Ilona (jó), 22. Walter Mária (jó).

Magántanulók.

1. Unger Kornél I—II. oszt., 2. Boltos Lajos I—II. oszt. 3. Nagy Sándor V-VI. oszt., 4. Eller Amália II. oszt., 5. Szabó Margit IV. oszt. tanuló.

IV.

Magánvizsgálatok.

A dunaharaszti áll. polg. fiú- és leányiskolában magánvizsgálatok évenként háromszor: ugymint augusztus végén, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Augusztus végén csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 20000 K bélyeggel ellátva, Pest stb. vm. kir. tanfelügyelőjéhez címezve, julius hó 15-ig, nov. hó 1-ig, illetve május 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőnél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyujtani; az ilyenek kérvényét az iskola igazgatósága közvetlenül nem fogadja el.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasíttatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akarónak: 1. Keresztlevelét (születési bizonyítványát). 2. Az iskolai bizonyítványát. 3. Az illető község elöljárósága által kiállitott erkölcsi és foglalkozási bizonyitványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakitották meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakitása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyítványok is. 4. Ujraoltási bizonyitvány. A mellékletekre, ha azokon bélyeg nincs, 2000 kor. bélyeg ragasztandó.

A magántanulók a kérvény benyujtásakor 15.000 K kezelési dijat, 80.000 K elnöki dijat, a vizsgálat napjának kitűzése után pedig 340.000 K tandijat, 17.000 kor. beiratási-, 8.500 kor. ifjúsági könyvtári-, 8.500 kor. értesítő-, 17.000 kor. házalap, 17.000 kor. kirándulási alap, 17.000 K kézimunkadij és tárgyanként 40.000 K vizsgálati dijat kötelesek előre befizetni. Az összevont magánvizsgálati dij ennek duplája. A hadiözvegyeknek, hadirokkantaknak és közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek szegénységük igazolása esetén a tanári testület a vizsgálati dijat felerészben el is engedheti.

V.

Az 1926-27. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beiratások. A dunaharaszti m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1926—27. tanévre szóló felvételek és beírások julius 1-én, 2-án és 3-án d. e. 8— 1-ig fognak megtartatni az iskola Fő-utcai hivatalos helységében. Az év ünnepélyes megnyitása szept. 1-én történik. A rendes tanitás szept. 3-án kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni: 1 keresztlevelét, illetöleg születési bizonyitványát; 2 iskolai bizonyitványát; 3 oltási bizonyitványát

A polgári fiú- és leány iskola I-sö osztályába csak olyan tanulók vehetök fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának megfelelö alsóbb osztályát elvégezték A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatokra vonatkozólag az igazgató ad felvilágositást

A felvételnél a következő díjak fizetendők: 17000 kor. felvétel-, 8500 kor. értesitő-, 17000 kor. kirándulási-, 8500 kor. ifj. könyvtári díj, 17000 kor. a Tanárok Házalapjára, 17000 kor. kézimunka díj és 50.000 fütési díj cimen. Ezen díjak alól nincsen felmentés. Az évi tandij 340.000 kor. és az évi felszerelési 100.000 kor. melynek fele a beiratás alkalmával lefizetendő.

Felszerelési dij- és tandijmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletüek, s jó bizonyitványt képesek felmutatni, 20 %-ig felszerelési díj- és tandíjmentességet nyerhetnek.

Felszerelési díjmentességért a polgári iskola gondnokságához kell folyamodni. Tandíjmentességért folyamodók a vármegyei tanfelügyelőséghez cimzett kérvényüket szegénységi bizonyitvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulók, akikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornázás szervi hibáiknál, vagy gyenge testalkatuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az emlitett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyitvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők.

Ha valamely tanuló egy, vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javitóvizsgálatot tehet. A javitóvizsgálatok aug. 30-án d. e. 8 órakor veszik kezdetüket. A felvételi- és tantervkülönbözeti vizsgálatok aug. 31-én d. e. 8 órakor kezdődnek A javitó vizsgálatot jul. 15-ig az igazgatónál be kell jelenteni.

VI.

Statisztikai kimutatás.

Cím	I.	II.	III.	IV.	Összesen	I.	II.	III.	IV.	Összesen
	fiúosztály					leányosztály				
I. A tanulók számának alakulása:										
Az év elején beiratkozott	34	46	49	25	154	24	24	25	21	93
Évközben beiratkozott	—	2	—	1	3	—	1	—	1	2
Kimaradt	2	2	3	1	8	5	2	—	—	7
Az év végén maradt	32	46	46	25	149	19	22	25	21	88
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvű	23	39	38	22	122	15	19	18	19	71
Német anyanyelvű	8	7	8	3	26	3	3	4	3	13
Szerb anyanyelvű	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horvát anyanyelvü	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Tót anyanyelvű	—	1	—	—	1	1	—	1	—	2
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	25	36	32	20	113	10	17	19	16	62
Ref.	5	10	8	4	27	7	2	5	1	15
Ág. ev.	2	—	4	1	7	1	—	1	1	3
Izr.	—	—	2	—	2	—	2	—	4	6
Gör kath.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Gör. kel.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
IV. Szülők lakóhelye szerint:										
Helybeli	17	23	21	7	68	11	12	10	11	44
Vidéki	51	23	25	18	81	8	10	15	11	44
V. Általános előmenetel szerint:										
Ált. jeles osztályzatot nyert	1	—	1	—	2	2	2	3	3	10
„ jó „ „	7	6	1	4	18	8	12	4	10	34
„ elégséges „ „	17	26	38	13	94	9	6	17	9	41
Javitóvizsg.-ra utasittatott	5	6	5	8	24	—	2	1	—	3
Osztályismétlésre „	2	8	1	—	11	—	—	—	—	—
VI. Magaviselet szerint:										
Példás	22	31	40	15	103	14	22	24	21	81
Jó	8	15	6	9	38	5	—	1	1	7
Türhető	2	—	—	1	3	—	—	—	—	—
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igazolt mulasztás	949	1302	1423	597	4271	774	645	896	1501	3786
Igazolatlan mulasztás	81	73	25	8	187	13	—	—	5	18
Összesen:	1030	1375	1448	605	4458	757	645	896	1506	3804

FŐVÁROSI PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

VII.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1926—27 ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
KÉPESSY BÉLA
IGAZGATÓ.

Nyomatott Münich Jenő könyvnyomdájában, Ráczkevén.
1927.

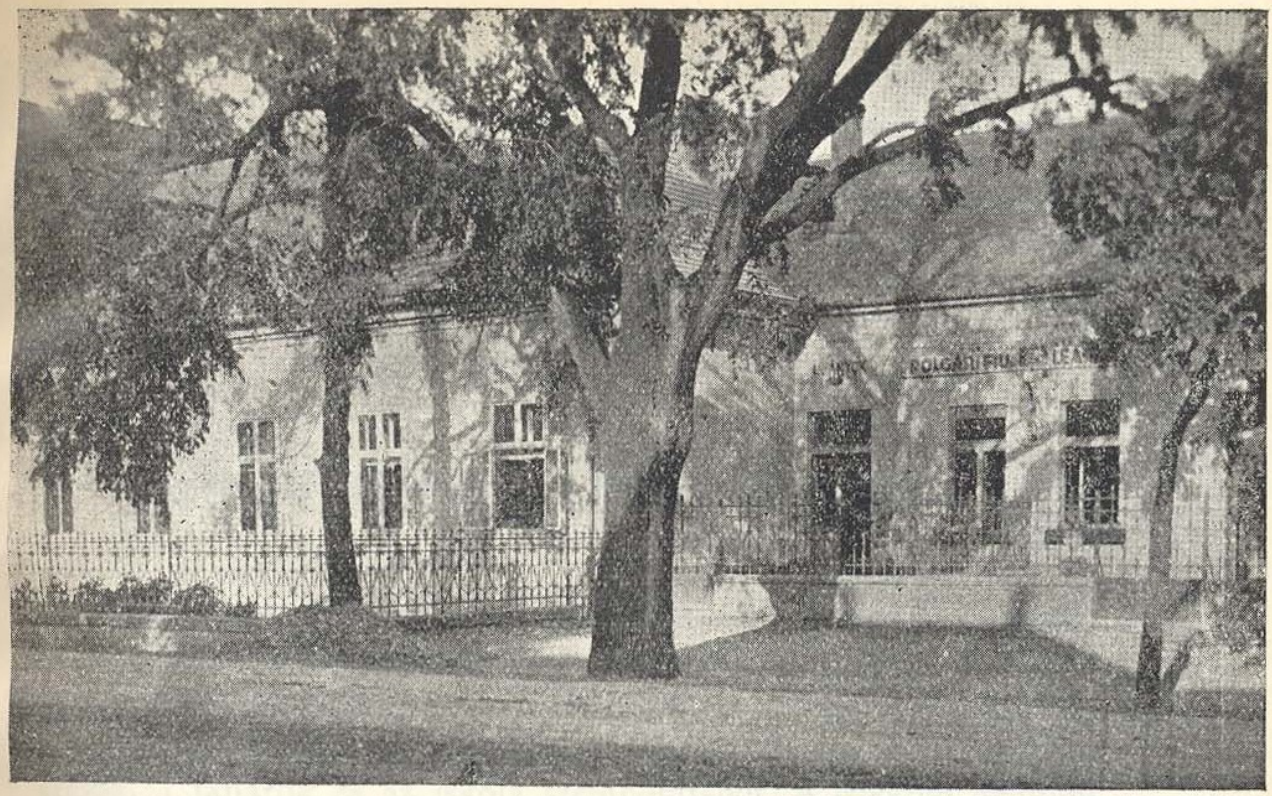

Az iskola az utcáról nézve.

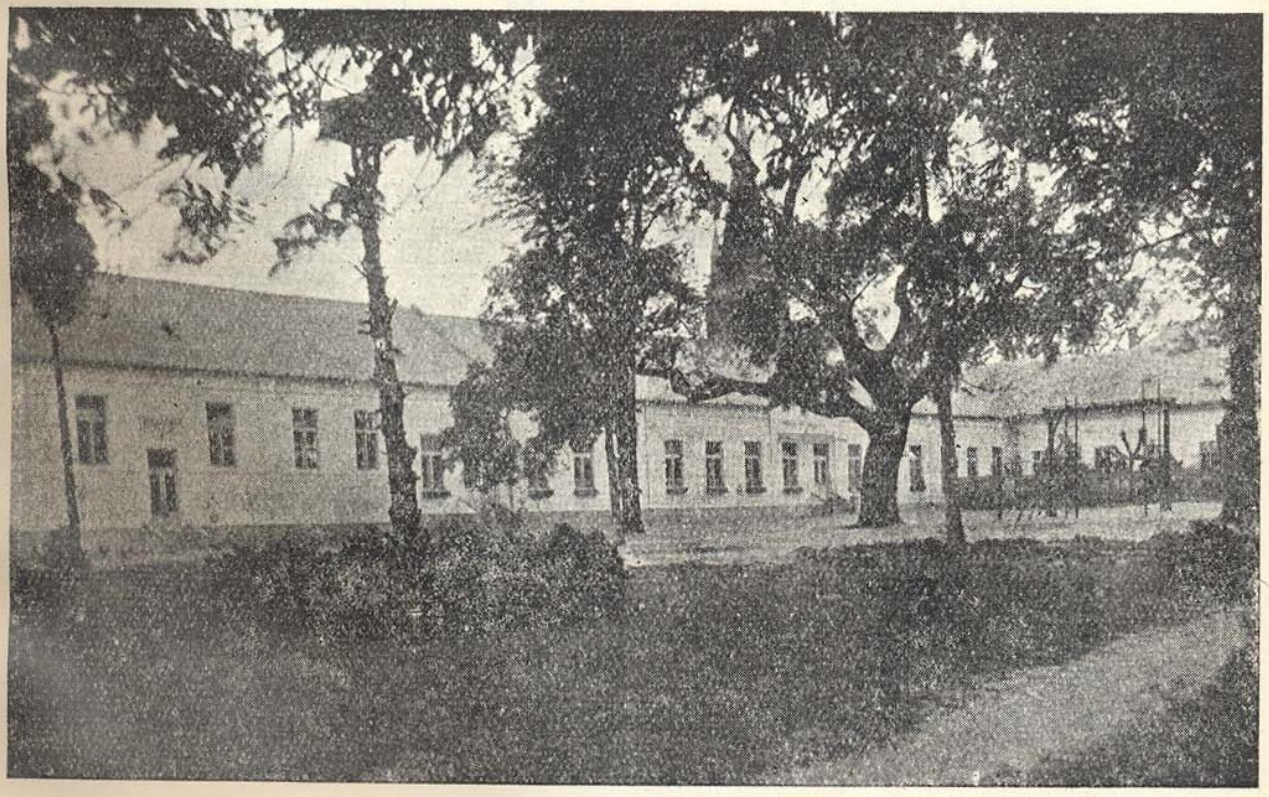

Az iskola udvari részlete.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

Igazgató jelentése az 1926—27 tanévről.

Intézetünk életében nagy horderejü volt az elmult esztendő. Ebben az évben beteljesedett végre leghőbb vágyunk: az iskola olyan arányu kifejlesztése, hogy áttérhettünk a félnapos tanításokra. Szükségtelen azt hosszasabban fejtegetnem mit, jelent ez a tanulók, a szülők, a tanárok és az iskola szempontjából. A lélekölő délutáni oktatás ártalmára van a fejlődő gyermeki szervezetnek s amellett kielégitő eredményt sem lehet elérni. Tanulóink egy része vidéken lakik, ezek a délutáni elfoglaltság mellett csak este 9—10 órakor értek haza. Ez nemcsak egészségi, hanem erkölcsi szempontból is tarthatatlan állapot volt. Eddig egy tanitási óra csak 45 percből állt, óriási hátrányára tanulóinknak. Az ismeretanyag átadására szánt idő tehát nálunk 15 perccel kevesebb volt óránként, mint az ország többi iskoláiban. Mindenki könnyen kiszámithatja azt az óriási veszteséget, ami ebből egy esztendő alatt származott. Amellett meg az egészségügy legelemibb követelményeinek sem felelt meg eddig az iskola elhelyezése. A régi szobákban (tantermek) 40—45 fiu szorongott, hosszu, 9 üléses templomi padokban. Óraközi szünet csak $^1/_2$ 10 és 11 órakor volt, a többi órák után csak tanárcsere történt, szünet nélkül. A túlzsufoltság mellett tehát még szellőztetni sem tudtunk rendesen. Ilyenek voltak itt a viszonyok 1920-tól a mult tanév kezdetéig. Ezzel szemben ma a fiútanulók tágas, egészséges tantermekben, állandó délelőtti tanításokon szerzik meg a müvelődés áldásait. A leányiskola ugyan még a régi termekben (5·50×5·50 m. nagyságú szobák) maradt, ez azonban a lényegesen kisebb létszámu (átlag 20 tanuló) leányosztályoknak egyenlőre teljesen megfelelő. Ha a multat összehasonlitom a jelennel, úgy tünik fel előttem, mintha nem is ugyanerről az iskoláról lenne szó. Düledező falu, lukas tetejü épület helyett egy modern, csin, ízlés szempontjából is kifogástalan otthont

kapott az iskola. Törött, jól-rosszúl összefoltozott ablaküvegek helyett piros muskátli virág és vidám egészséges gyermekarc kandikál ki és mosolyog elégedetten a járó-kelőre. Uj szín, uj hangulat és ambicio költözött a megszentelt falak közé.

Felépült továbbá az iskola tágas, (22 m. hosszú. 9 m. széles) jól felszerelt tornacsarnoka is. Ezzel a testi kultura fejlesztése a téli és őszi hónapokban is lehetségessé vált. Nem vagyunk arra kényszeritve, hogy ezekben az időszakokban a tornaoktatásra előirt időt elméleti oktatásra használjuk fel. Ez a régi rendszer nagy hátrányára volt az ifjuság testi fejlődésére, mert az amugy is zsufolt elméleti órák számát még jobban fokozta.

Boldog vagyok, hogy ezeket a megállapitásokat megtehetem s hogy iskolánk fentebb vázolt fejlődését bejelenthetem. Régi vágyunk, régi óhajunk teljesedett be ezáltal és erősödött meg bennünk a hit, mely a szebb, boldogabb magyar jövőbe vezet.

Iskolánknak ezt a szép fejlődését nagy koncepcióju miniszterünknek, Gróf Klebelsberg Kunó Önagyméltóságának és nagynevü munkatársának Dulovits Árpád min. tanácsos, ügyosztályfönök Öméltóságának köszönhetjük. Ők voltak az országban az elsők, akik gondolták arra, hogy a magyar közmüvelődés terén tapasztalt hiányokat, mulasztásokat végre-valahára pótolni kell. Amint a nagyidők nagy embere mondta: „Elpusztul az én népem, mert kultura nélkül való.“ Ők voltak azok, akik bele tudták vinni a köztudatban, hogy a magyar nemzet csak úgy emelhető fel ismét, ha kulturáját csorbitatlanul fenn tudja tartani s ha abban a kegyetlen versenyben, mely a népek szinpadán megindult, erős nemzeti öntudattal és főleg komoly tudással felvértezve vesz részt. A kulturára, az iskolára költött minden fillér százszorosan meghozza a maga kamatát, nem nekünk, de fiainknak, unokáinknak. Az iskola a jövőnek dolgozik és hitvány ember az, aki ezért nem hajlandó meghozni a legnagyobb áldozatot is. Az ő müködésüknek korszakalkotó jelentősége van a magyar közmüvelődés fejlődésében. Áldásos munkájuk nyomán gyönyörüen felszerelt iskolák születnek meg az ország minden részében és nevelik azt a lelkes uj generációt, mely visszaszerzi mindazt, amit kishitü apáik elvesztettek. Áldja meg ezért őket a magyarok Istene.

Az iskola fejlesztése és a fejlesztés módozatainak keresése az 1926. évi január 18-i községi képviselőtestületi gyülésen indult meg. Ezen alkalommal Zlöbl József főjegyző indítványt terjesztett elő 150.000 aranykorona kölcsön felvételére, amelyből a polgári iskolát, községházát és vágóhidat épitenék meg. Az előadó

jegyző indítványát a közgyülés egyhangú határozatra emelte. Már ekkor szó volt arról, hogy jó lenne a Földváry-féle kastélyt, melyben az iskola is, a községháza is ideiglenesen van elhelyezve, megvenni és további épitkezésekkel mind a két intézményt itt véglegesen elhelyezni. Az örvendetes hangulatváltozás, mely a község képviselőit arra késztette, hogy az iskola elhelyezésével komolyan foglalkozzanak, arra birta az intézet igazgatóját, hogy január 22-én 7/1926. szám alatt felrerjesztést intézzen a kultuszminiszteriumhoz és az e célra rendelkezésre álló alapból az iskola épitkezéséhez 500 millió korona államsegélyt kérjen. Ezen felterjesztés alapján a miniszterium 10.089/1926. VI. ü. o. számu rendeletével felszólította a községet, hogy terjessze fel azokat a képviselőtestületi jegyzőkönyveket, melyek kölcsön felvételének elhatarozását igazolják.

Közben itt a községben nevezetes dolgok történtek. A központi járás főszolgabirája, Löbl Bertalan ny. Ganz-gyári igazgató utján a község nevében tárgyalásokat kezdett a Bupapesti Ásványolajipar r. t.-gal a Földváry-féle kastély megvétele tárgyában. A vételakció megindítása a legszerencsésebb időben történt. A községnek szüksége volt az ingatlanra, a tulajdonos r. t. pedig becsülettel szeretett volna megszabadulni tőle, mert a hadirokkantak, hadviseltek, sőt az iskola és a község is a földbirtokrendezés kapcsán igényt jelentettek be a bíróságnál. Ezek az igénylések a Földbirtokrendező Bíróságnál már tárgyalás alatt állottak, amikor a vételajánlat megtörtént. A község a bíróság előtt azzal érvelt, hogy neki a vételre közcélokból okvetlenül szüksége van. Azon a polgári iskolákat, a községházát akarja elhelyezni és a park egy részében a fiúiskola részére mezőgazdasági területet akar biztositani. Kizárólag ezen érvelés alapján oldotta fel a bíróság a területet és utasitotta az igénylőket, hogy a szomszédos Szelényi-féle ingatlanra jelentsék be igényüket. Miután a bíróság 24.243/1926. szám alatt ily értelemben határozott, a vételnek semmi akadálya nem volt, úgy hogy 900.000.000 K árban az adás-vételi szerződés rövidesen meg is köttetett.

Dunaharaszti község képviselőtestülete május 7-én tartott gyülésén foglalkozott a vételügylettel és azt, valamint 900.000.000 K kölcsön felvételét egyhangulag elhatározta. A község az erről szóló jegyzőkönyvét 1950 kig. 1926. szám alatt terjesztette fel a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. A kormány erre a község által bemutatott tervek és költségvetések alapján keresztülviendő épitkezés céljaira 1926. július 5-én 42802/26. szám alatt kelt

rendeletével 500 millió K államsegélyt utalt ki az iskolák igazgatójának kezeihez.

A község képviselőtestülete július 8-án tartott ülésén egyhangú lelkesedéssel köszönte meg a miniszterium támogatását és elhatározta az épitkezés megindítását. Hozzájárult ahhoz, hogy a főépület déli szárnyához csstlakozó omladozó szárnyépület lebontassék s a kikerülő használható anyag az épitkezésnél felhasználtassék. Július 14-én a járás főszolgabirája részvételével tartott gyülés ezen határozatot jóváhagyta, elrendelte a pályázat kiirását és az épitkezés felülvizsgálására egy 5 tagu Épitési Bizottságot küldött ki. A bizottság tagjai lettek: Gerstenbrein György községi biró, Zlöbl József főjegyző, Szepesy József mérnök, Simunic András gyárigazgató Löbl Bertalan ny. Ganz-gyári igazgató, Képessy Béla igazgató és Maylänner Mátyás épitész. Később Löbl Bertalan lemondása folytán a Bizottság vitéz Bányai Géza alezredes és Weiszinger Jakab gazdával egészitette ki magát. A miniszterium a Bizottságban Neproszell Károly számvevőségi tanácsossal képviseltette magát. Az épitési engedélyt a főszolgabirói hivatal július 21-én 12.536. kig. 1926. sz. alatt kelt véghatározatával adta meg.

Miután az épitkesés elöl sikerült minden akadályt elhárítani, a pályázati hirdetményt a Vállalkozók Lapjában szabályszerüen közzétettük, melyre 10 épitési vállalkozó adta be ajánlatát. A Bizottság július 22. és 23-án tartott gyülései után, mint legelőnyösebbet, Maylänner Mátyás helybeli épitész ajánlatát fogadta el, aki az épitkezéseket augusztus 5-én meg is kezdte.

Gyönge a tollam ahhoz, hogy leirjam a boldogságot, amit éreztünk, amikor a munkások csapata a düledező, életveszélyes romépületen az első csákányütéseket megtette. Végre tehát sikerült 2 év küzdelmei, reményei, csalódásai után megérni, hogy iskolánk a haladott kor igényeinek megfelelő modern, szép iskolaépületet kapjon. Bizony be kell vallani, ezekben a percekben az öröm könnyeket csalt a szemünkbe.

A munka gyors tempóban haladt előre, úgy hogy augusztus végén a falak már tető magasságban állottak. Maylänner Mátyás épitészről csak dicséret hangján emlékezhetem meg, aki becsületes, gondos munkájával szükös viszonyaink dacára is, valóban elismerésre méltó, szép dolgot produkált. Az Épitő Bizottság tagjai tudásukat, idejüket szeretettel bocsájtották a nemes ügy szolgálatára. Önzetlen munkájukért fogadják ez uton az iskola hálás köszönetét.

Az épitkezést végző és ellenőrző tényezők harmonikus együttmunkálkodásának köszönhető, hogy november hó első hetében

az iskolaépület készen állt a tanulósereg befogadására, ahol a tanításokat V. K. M. 86.785/26. sz. engedélye alapján meg is kezdtük.

A miniszterium áldozatkészsége az 500 millió kiutalásával azonban nem ért véget, mert 95.124/1926. számu rendeletével ujabb 69.420,000 K-t utalt ki az épitkezésekre. Az intézeti vízvezeték és vizöblitéses klozetek céljaira 60.376/26 számu rendelettel egy villanymotort és 18.678/27. VI. ü. o. számu rendelettel 3.808 pengőt utalt ki az iskolának. A tornacsarnok részére 60.808/26. rendelettel 68.000,000 K áru tornaszert rendelt meg Lopos Gyulánál, amit a cég rövidesen fel is szerelt. Az iskola elkerítésére 22 milliót utalt ki.

Dióhéjba foglalva ez röviden az iskola épitésének története. És most már áll a szép épület, a magyar kultura legfiatalabb temploma, hogy hirdesse a magyar nép élniakarását, a magyar szellem diadalmas előretörését.

A község képviselőtestülete 85, 108, 130, 140 kig. 1926. sz. határozataival a 9 holdas kertből 1000 négyszőgölet adományozott az iskolának. Ezzel a mezőgazdasági oktatás gyakorlati részét a tavasszal végre megkezdhettük volna, sajnos azonban, dacára annak, hogy ezen határozatok még mult év augusztus — szeptember hónapokban hozattak, a közigazgatási hatóságok részéről elintézést nem nyertek s ennek folytán az értékes terület a mai napig parlagon hever.

A lefolytatott épitkezésekkel azonban még nem tudtuk biztositani az iskola végleges elhelyezését. A község a főépületből 2 nagyobb és egy kisebb szoba átadását kivánja, ami csakis az igazgatói lakás árán volna lehetséges. A két intézmény érdekeinek összeegyeztetése céljából 1926. julius 17-én künn járt a miniszterium részéről Dulovits Árpád őméltósága, a közigazgatás részéről pedig a járás főszolgabirája. Ez alkalommal teljes megegyezés jött létre. Ezeket a megállapodásokat, sajnos, a község képviselőtestülete nem fogadta el igy további tárgyalások váltak szükségessé. Ennek lefolytatása céljából kiszállt Nagy Zsigmond dr. őméltósága s bár a legteljesebb jóindulattal viseltetett a kőzség érdekei iránt, a képviselőtestület által kiküldött bizottsággal megállapodásra jutni nem sikerült.

Pedig ez a bizonytalan helyzet nagy kárára van az iskolának s a községnek egyaránt. Megvannak a szép egészséges tantermek, van tornacsarnok, azonban nincs egyetlen egy szertárunk sem, hiányzik a rajz-, fizika-, kémiaterem. Csak annyi helyiségünk

van, amennyi osztályunk s pl. r. k. hittanórák alatt a ref., ág. ev., izr. tanulók kénytelenek a hideg előcsarnokban tartózkodni. Igazgatónak a tanitás eredményessége érdekében sikerült az iskola szertárát gazdagitani. Szereink nagyrésze azonban használhatatlan, mert a nedves, fütetlen folyosókon elromlik, vagy helyiség hiányában ki sem pakolható. Slöjdtermünk ma a régi épület egyik szárnyában van. A község azonban ezt is követeli. Ha átadjuk, tanulóink a fa- és agyagmunkával — a legszigorúbb ellenőrzés dacára is — rövid idő alatt tönkreteszik a nem erre a célra berendezett tantermeket. Az iskola udvarát, kertjét — dacára annak, hogy a kerités már csaknem egy éve itt van — elkeriteni nem tudjuk. A szép épület egy nagy pusztaság szélén áll, ahová bárki bemehet. Igazgatónak minden nap ki kell kergetni a fiúkat, akik bejönnek footballozni, játszani s a lovakat, libákat, melyeket a szomszédok ide hajtanak legelni. Ilyen körülmények között természetesen igen nagy feladat igazgató részéről az anyagi felelősség vállalása. Végül pedig ha a község által igényelt termeket átadnók, szükségessé válnék igazgatói lakás épitése. A megoldást hátráltatja az a körülmény, hogy a község minden anyagi áldozat elöl mereven elzárkózik. Bizom azonban egyfelöl ügyosztályfőnökünk közismert áldozatkészségében, másrészről abban, hogy végül a községben is felülkerekedik a méltányos belátás és sikerülni fog ezen függő kérdéseket is megoldani.

A tantermek berendezését a helybeli butorgyár r. t. és Szántó Endre asztalosmester készitették kifogástalanul.

Itt különösen hálával kell megemlékeznem a butorgyár igazgatójáról, Siumunic András urról, aki iskolánk iránt mindenkor tanusitott szeretettől vezérelve az első rangu munkateljesitmény dacára is, felette méltányos és kedvező fizetési feltételeket szabott az

Az uj iskolarész ünnepélyes megnyitása 1927. január 16-án volt. Erről más helyen számolunk be.
iskolának.

A kultuszminiszter úr és Dulovits Árpád miniszteri tanácsos úr a község diszpolgárai.

Községünk képviselőtestülete érezte, hogy az állam részéről tanusitott jóakaratu támogatásért hálával tartozik és ezért az ország két kiváló kulturpolitikusát egyhangu határozattal Dunaharaszti

Dr. gróf Klebelsberg Kúnó
kultuszminiszter, Dunaharaszti díszpolgára.

Dulovits Árpád
miniszteri tanácsos, ügyosztályfőnök,
Dunaharaszti díszpolgára.

díszpolgárává választotta. A két nevezetes gyűlésről felvett jegyzőkönyvet szószerinti szövegében közlöm.

„Tárgysorozatos meghívó felmutatásával a képviselőtestület szabályszerü egybehivása és határozatképessége megállapittatván, a Magyar Hiszekegy elmondása után Zlöbl József főjegyző a következő indítványt teszi:

127. kgy. 1926. szám.

A község már több izben részesült a kultuszminiszter úr Önagyméltósága kitüntető támogatásában. Az állami polg. fiú- és leányiskola alapitási szerződése szerint az iskola felépitéséről és berendezéséről a községnek kellett volna gondoskodnia, ettől a nagy tehertől meniesitette részben a községet Önagyméltósága azzal, hogy az épités céljaira államsegélyként 500.000,000 K-t kiutalt. Gróf Klebelsberg Kúnó Őexcellenciája messze a magyar jövőbe tekint akkor, amikor nagyszabásu kulturpolitikájában a fősúlyt a nép tömegeinek nevelésére helyezi. A polgári iskolák mindenütt az országban ezt a célt szolgálják. A mi polgári iskolánk is a kultura áldásait fogja széthinteni német ajkú lakosságunk között és hogy ezt Őexcellenciája lehetővé tette, ezzel örök hálára kötelezett minket. A község közönsége a kultuszminiszter úrral szemben legalkalmasabb módon úgy róhatja le hálájat, ha őt községünk díszpolgárává választja. A mondottak alaján előadó jegyző indítványozza, hogy a közgyülés válassza meg Dr. Gróf Klebelsberg Kúnó vallás- és közoktatásügyi miniszter urat Dunaharaszti község díszpolgárává és az erről szóló oklevelet ünnepies formák között alkalmas időben nyújtsa át Őexcellenciájának.

Határozat.

Dunaharaszti község képviselőtestülete 1926. július hó 26-án megtartott rendkivüli közgyülésen gróf Klebelsberg Kúnó vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter Urat általános lelkesedés mellett egyhangulag a község díszpolgárává választotta.

Egyben utasitja az elöljáróságot, hogy a választást a a miniszter úr Önagyméltóságának küldöttség utján hozza tudomására és a díszpolgári oklevél ünnepélyes átnyujtásáról gondoskodjék.

Felolvastatván helybenhagyva aláiratott.

Zlöbl József s. k. jegyző, jkvezető. Gertenbrein György s. k. biró, elnök. id. Forstner Antal s. k. Rötzer Ignác s. k. hitelesitők.

Dulovits Árpád min. tanácsos úr díszpolgárrá választása alkalmával felvett jegyzőkönyv szövege:

A képviselőtestületi ülés szokásos megnyitása és a határozat képesség megálapítása után előadó jegyző a következő javaslatot teszi:

1920 szeptember 14-e, a helybeli áll. polgári fiú- és leányiskola megszervezése óta Dulovits Árpád miniszteri tanácsos úr állandó jóindulattal viseltetett az iskola és község iránt. Első sorban is neki köszönhető, hogy az iskola fejlődött, hogy életképessé tétetett és végül, hogy mai örvendetes színvonalra felemelkedhetett.

Számolva a község teherbíró képességével, Őméltósága a két iskolát mindenkor a legmesszebbmenőleg támogatta. Legutóbb pedig félmilliárd korona államsegély kiutalásával lehetővé tette, hogy a polgári iskola a modern kor igényeinek megfelelően felépülhessen. Ezzel nemcsak gyermekeinknek adott egészséges kulturhajlékot, hanem számos iparosnak és munkásnak biztosított kereseti alkalmat. Ezek alapján indítványozza, hogy a képviselőtestület mélyen átérzett hálából válassza meg Őméltóságát Dunaharaszti díszpolgárává.

Határozat.

A község képviselőtestülete áthatva Dulovits Árpád miniszteti tanácsos úr iránt érzett őszinte hálától, a helybeli iskolák fejlesztése körül kifejtett hervadhatatlan érdemeiért Őméltóságát Dunaharaszti község díszpolgárává egyhangú lelkesedéssel megválasztja. Utasítja az Elöljáróságot, hogy erről Dulovits Árpád miniszteri tanácsos urat alkalmas módon értesítse és az erről szóló oklevelet ünnepies formák között nyújtsa át.

Felolvastatván helybenhagyva aláíratott.

Zlöbl József s. k. főjegyző. Gerstenbrein György s. k. biró, elnök. Goles Antal s. k. Rötzer Ignác s. k. Dr. Baradlay János s. k. hitelesitők.

Iskolai ünnepség 1927. január 16-án.

Irta: Szeifer M. József tanár.

A nagy hábort befejezték. Az olasz hegyeken elhallgattak a bömbölő ágyuk, az oláh síkságon elnémult a magyar szó, a bogáncsos orosz pusztákon a trombitás takarodót fujt s messze-messze szállt a harsogó kürt érces hangja: haza, haza magyar baka! És azok a harcsabajuszos népfelkelők, azok a keményöklü honvédek, kik

eddig dacosan, szemrebbenés nélkül bámultak az arató halál fagyos szemébe, most könnyezve engedték lábhoz a fegyverüket s lassan-lassan, mint egy felejthetetlen halottat temető gyászmenet, szégyenkezve hazafelé indultak... Jöttek vissza a halál lakomájáról a 4 folyó öntözte szent hazába... A hazába? De milyen volt ekkor már a haza! A székely portán már oláh volt az úr, a Kárpátok kincses bányáit már cseh legionáriusok fosztogatták, a bácskai szőlőtőkék vérvörös nedvétől már rác bocskorosok hevertek részegen a magyar szántóföldek ugarain, sőt még a Fertő kék fodrai is osztrák csónakot ringattak. Azok, akiket eddig évszázadok hosszu során át entestünkkel védtünk Kelet és Nyugat rablócsordáitól, most gunyosan kacagva nyiszálták le védelmező édesanyjuk béna tagjait: a bérces Erdélyt, a vadregényes Kárpátokot, a kék Adriát, a Fertő susogó nádasait, a Bácska fehérakácos, magyarnótás kis faluit. És a világ e leggyávább, legalávalóbb rablásait a „dicső" Trianon „igazságosan" szentesitette is. Sőt a magyar vészharang halálkongásától való félelemben a csonka, béna, vértől csepegő végtagokra is bilincseket, béklyókat raktak. Megszámoltak minden fegyverünket, beszögeztek minden ágyunkat, kicsorbitottak minden szuronyunkat, hazaküldtek 35.000-en felül minden katonánkat, de egyre nem számitottak! Van olyan fegyver, mely jobban müködik 1000 ágyunál is, mely jobban talál a legjobb céllövők puskáinál is. mely hazaszerető katonát tud nevelni minden honpolgárból: ez pedig a szellemi fölényben messze felettük álló magyar kultura. Elrabolhattak és elrabolhatnak tőlünk mindent, de nemzeti kulturánkat soha! És mik ennek a kulturának az őrzői, a végvárai? Az iskoláink! Kaszárnyákat épitenünk nem szabad, de iskolákat igen! Ennek a nagyfontosságú fegyvernek, a magyar kulturának a horderejét ismerte fel kultuszminiszterünk, dr. gróf Klebelsberg Kúnó is. Az ő áldásdús müködése folytán teremnek mindenütt a szomoru, megmaradt magyar parlagon iskolák, melyek egyenesen, megalkuvás nélkül, nem csüggedve csöpögtetik ifjú magyar testvéreink lelkébe: a tudást, a magyar nemzeti kulturát, hogy majdan ezzel sérthetetlenül felvértezve indulhassanak a nagy harcba; nagy és boldog Magyarország feltámasztására! Ilyen kis őrhelyet, mentsvárat kaptunk mi is az 1927. januárjában felszentelt és felavatott polg. iskolánkban. Gróf Klebelsberg Kúnó kultuszminiszter úr és Dulovits Árpád miniszteri tanácsos úr jóindulata tette lehetővé, hogy itt is felépülhetett a kultura egyik bástyája és teljesülhetett községünk derék polgárainak, szorgalmas iparosainak, igyekvő kereskedőinknek, éjet-nappalátevő munkásainknak rég óhajtott

álma: *a saját otthonában elhelyezkedő polgári iskola.* Iskolánk felügyelője, Feltóthy László, midőn szokásos látogatását megtette, elragadtatásának kifejezésére alig talált szavakat. Gyakorlott szemmel, éles látással iskolánk célját a következő ragyogó és nemes szavakban összegezte: „A dunaharaszti polgári iskolának is, mint általában az összes Budapest környékén lévő iskoláknak nemcsak az a célja, hogy az elemi iskolákból kikerülő gyermekeknek továbbképzést nyujtson, hanem e célon kivül még más, specialis célja is van. A fiúisk.-nál ez a cél az, hogy a praktikus pályára lépő ifjainknak megadjuk azt a hazafias polgári jelleget, amellyel majdan a folyton terjesztett Budapestnek értelmes és becsületes polgárai lehessenek. A leányisk.-nál pedig odamódosul e cél, hogy derék lelkü magyar leányokat neveljünk, akik szivvel-lélekkel tudnak dolgozni, akik boldoggá tudják avatni azt a szent családi otthont, amelyből ki fog sarjadni, fel fog támadni a boldog és nagy Magyarország!" (Kivonat az 1927. febr. 9-én felvett felügyelői értekezlet jegyzőkönyvéből.) Iskolánk testülete pedig becsülettel és kitartással is küzd e nemes célokért s csak mihamarabb való megvalósulásának reményében indult neki 1927. január 16-án a nagy útnak.

Ünnepi díszben, napsugaras termekkel, virágos ablakokkal, büszkén lobogó nemzeti zászlókkal várta iskolánk e nagy napot. A vallás- és közokt. ügyi miniszter urat gróf Kún István min. o. tanácsos úr, a polg. isk. ügyosztályt dr. Keleti Gyula kir. tanfelügyelő úr, a kultuszmin. VI. számv.-séget Skultéti Kálmán főtanácsos úr, dr. Fitz Artur o. gy. képviselőt Völgyi László polg. isk. felügyelő úr, dr. Preszly Elemér főispánt Szilágyi Lajos titkár képviselte. Azonkivül ott láttuk még az ünneplőközönség soraiban Feltóthy László, Kovács György polg. isk. felügyelőket, Gyulai István, Laczkovics Ákos, Lucza János, Darabánt András, Bolyos István, dr. Schmidt Ferenc polg. isk. igazgatók, a soroksári r. k. polg. isk. tanári karát, a taksonyi és soroksári r. k. egyházak képviselőit: Wieland Mihály és Kovács Antal plébánosokat, a helybeli hatóságok, elöljáróság és testületek képviselőit. Még el sem ütötte a templom öreg órája a négyet s már is zsufolva volt intézetünk tornaterme. Ember-ember hátán tolongott, mindenki be akart jutni, mindenkinek arcán örömteljes ünnepség honolt, mindenki részt akart venni a felszentelés és felavatás magasztos perceiben. Pontban négy órakor megjelenik díszes egyházi ornatusban Buócz Rezső r. k. esperes-plébános és a Mindenható áldásáért esdve beszenteli a tudomány ujonnan épült hajlékát. Utána

néma csend s mindenki lélegzetvisszafolytva várja az ünnepélyes pillanatokat. Az örömtől meghatódva lép a függöny elé az iskola vezetője, Képessy Béla és köszöni meg ezt az iskola iránt megnyilatkozó meleg és jóakaratú érdeklődést. „A felavatásnak az első percét — úgymond — arra használom fel, hogy községünknek és iskolánknak szeretet- és hódolatteljes köszönetét tolmácsoljam iskolánk megteremtőinek: dr. gróf Klebelsberg Kúnó vall. és közokt. min. úrnak és a polg. isk. ügyosztály fáradhatatlan vezetőjének, Dulovits Árpád min. tanácsos úrnak. Hogy most ünnepelhetünk, azt az ő jóakaratuknak és nemesszívüségüknek köszönhetjük!" Fogadást is tesz egyuttal tanári testülete nevében, hogy a reánk bizott ifjuságot vallásos és hazafias szellemben fogjuk nevelni és olyan ifjuságot bocsájtunk ki az élet rögös utaira, kik Nagy Magyarorszagért nemcsak meghallni, hanem élni is tudnak. Szünni nem akaró éljenzés fogadja e lelkes szavakat s csak akkor halkul el, midőn Buócz R. esperes emelkedik szólásra. Magas szárnyalású beszédében a kultura hatásait fejtegeti az emberi lélekre és a társadalmi viszonyokra. „Nem kell azt érvekkel bizonyitani, — mondotta — hogy a tudás egyenes arányban áll a nép boldogulásával és anyagi jólétével. Elég példát mutat erre a történelem. Ezek az imént megszentelt falak éppen arra vannak hivatva, hogy ezt a boldogulással és jóléttel járó tudást csepegtessék fiaink lelkébe, hogy ők e tudással felvértezve, szebben és boldogabban tudjanak élni, mint éltek apáik."

Balogh Sándor református lelkész áldotta meg ezután az iskolát. Lelkes beszédéből idézzük e pár mondatot: „E falakat épitette a szeretet, mely eltöltötte ezen épületért fáradozó szíveket. E kövek 100 év mulva is hirdessék e jelszót: Ti vagytok gyermekeim Isten csodálatos virágos kertje, ti vagytok a mi életünk folytatása, jövőnk és nemzetünk virágai." A Gondviselés különös irgalma áldja meg ez iskolát, tanáraít és ifjuságát!

Völgyi László polg. isk. felügyelő a hivatalos elfoglaltsága miatt távollevő dr. Fitz Artúr o. gy. képviselő nevében üdvözli az iskolát és jövő müködésére Isten áldását kéri. Utána Bolyos István polg. isk. igazgató szavalja el ez ünnepélyes alkalomra irt prológját. Mély, hazafias tüzzel átszőtt sorai mindenkinek a lelkében felkeltik az annyi dicsőséggel teljes múlt ragyogó és szomoru századait. Keresi mindenütt a letünt évezred alatt a nem csüggedő, nem kétségbeeső, szépért, jóért lelkesedni tudó nemes magyar szivet és lelket, ki nem hullatott könnyet a véres mohi pusztán, ki a ledöntött országromokból egy ezerszerte boldogabb hont tudott elő-

varázsolni, ki ökölbeszorított kezekkel rohant neki Mohács mezején a dörgő ágyusoroknak, ki halálmegvetve tüzte ki Budavár fokára a 3 szinü zászlót, ki dacosan tudott szembenézni az aradi golgotán a szégyenteljes halállal, ki ezekben a rémnapokban sem esett kétségbe, ezt a magyar lelket keresem én s azt akarom, hogy ez a nem csüggedő lélek élljen bennetek is, mert csak ezzel lehet visszaszerezni ősapáink elrabolt birtokát!" Valóságos tapsorkán jutalmazta a lelkes előadást s ez még el sem csendesedik, midőn már felcsendülnek a legszentebb nemzeti éneknek a Magyar Hiszekegynek a hangjai. Sok anyának és apának az arcán nehéz könnycseppek csordulnak végig, midőn hallják a jövőben vakon bizó gyermekeik ércesen csengő dalát. Utána a leányisk. énekkara egy üdvözlő dalt ad elő s az előbb még oly komoly arcok egyszerre mosolyra derülnek és pajzán vidámság tükröződik minden hallgató szemében. Gál János IV. o. tanuló lép most a dobogó deszkákra és mélyen át érző lélekkel szavalja el Szilágyi B. „Magyar gyermekeknek" c. irredenta költeményét. Őt Varjú Julianna IV. o. t. váltja fel, ki igazi honleányhoz méltó büszkeséggel pergeti le a „Karthago" c. költemény megrázó sorait. Szinte érezzük az ókori Róma nemes méltóságát és a Karthagó romjai felett tépelődő nagy punnak a lélekháborgását, midőn nagyszomorúan egymásba kapcsolódnak a döbbenetes szavak. Ennek a szomorú hangulatnak mintegy folytatója a „Turulmadár" kezdetü dal, melyet a fiúisk. énekkara adott elő Bencsik Géza tanár kiváló szakvezetése mellett. Most következik a müsor legjobban várt pontja: Képessy Béla igazgató nagystilű, erős magyarhitű s szivet-lelket lebilincselő darabja a „Gyermekálom". A nézőközönség izgalma már a tetőpontra hág, a nehéz próbára tett idegek már a végsőkig vannak feszitve, midőn széttárul a szinpad függönye.

Egy csöndes kis iskola történelemóráján indul meg a darab. A tanárnő a magyarok őshazájáról beszél, mely valahol nagyon messze fekszik tőlünk az erdős Ural vidékén. A gyermekek örömrepesve hallgatják ősapáik dicső történetét és 10 percben nem mennek ki az udvarra játszani, hanem az osztályban maradnak és a szép ázsiai őshazáról beszélgetnek. Egyszerre mély álom lepi meg őket, elalusznak és megjelenik Napsugár tündérke, ki elmondja, hogy a magyarok ősföldjéről jött, hol most egy vén boszorkány, Trianon gonosz szelleme az úr, ki az Ural sötét barlangjaiban lakik manóival. Ő fogta el Hungáriát is s tartja már fogságban 7 esztendeje. Nem szabadithatja ki senki, csak a magyar gyermekek erős hite és törhetetlen bátorsága. Ha akarják, ő elviheti őket. A

gyermekek örömmel indulnak neki a hosszu, fáradságos, de nemes utjuknak. (I. felv.) Ezalatt Hungária tovább szenved a gonosz boszorkány fogságában. Trianon csúf kis manóival éppen kárörömünnepet ül és bosszantja gúnyos, útálatos szavaival a varázsálomba merített Hungáriát. Hogy fokozza fájdalmát, felébreszti. Hungária idegenül néz körül és megvetően nézi végig a csufondároskodó boszorkányt és bakkecskeként ugrándozó manóit. A vén szipirtyó azonban nem türi meg szó nélkül a büszke Hungária megvető tekintetét, hanem minden lehető módon igyekszik őt gyötörni. Lefesti előtte hazája szomorú sorsát „Magyarország? Az csak volt, de ki tudja, hol, merre? Tönkretette fiainak önzése, gyalázata, civódása!" Erre az eddig szótlan Hungária indulatosan vág közbe: „Nem igaz! Az én népem lehet szegény, letiport, de aljas soha sem! Fel fog támadni Magyarország! Felrázom az alvókat, életet lehelek a temető csendjébe és ismét meg fog dobbani a magyar föld!" Csakhogy te népedet viszontlátni nem fogod! — vihog a vén szipirtyó — Csendes sorvadás fogja emészteni magyarjaidat s te innen mit sem tehetsz ellen." Hungáriát e szavak csaknem kétségbeejtik s e kétségben altatja el ujra a boszorkány. Utána, mint aki dolgát jól végezte, kárörvedve elvonul manóival. Kis tündérek vetődnek most e tájra, kik csodálkozva és szánakozva nézik a szépséges fogoly Hungáriát. Elszaladnak a királynőjükért és kérik, hogy szabaditsa ki őt és oldja fel a gonosz varázslat alól. A királynő örömmel teljesitené a kis tündérek kérését, de felszabaditani nem áll módjában, ezt csak a magyar gyermekek tehetik meg. Napsugár tündérke elszalad a magyar gyermekekért, ezalatt a királyő felébreszti Hungáriát, ki örömrepesve meséli el szép álmát: otthon volt Magyarországon s látta tettrekész, bátor magyar gyermekek lelkes elszántságát. Alig mondja ki e szavakat s már közeleg is a tündér által vezetett, vigan nótázó magyar gyermeksereg, kik kiszabaditották Hungáriát. Általános az öröm s a meghatódott tündérkirálynő igy szól: „Amely népnek ilyen gyermekei vannak, nem veszhet el sohasem!" A nagy örömzsivajra odavetődik Trianon is, ki látva, hogy hatalma megtört, átkozódva tovavonul. Hungária hálatelt szivvel mond imát a Mindenhatónak s igy szól kis megszabaditóihoz: „Apáitok elvesztették a hont, ti újra visszaszereztétek. Legyetek lélekben nemesek, testben erősek! Szeressétek egymást és éljen szivetekben a hit, mert amely nép hiszi Istenét és szereti hazáját, az örökké él, nem pusztulhat el sohasem!" E lelkes szavakkal indultak útnak haza, nagy Magyarország felé. (II. felv.) E csodás álom hatása alatt állnak a tanulók,

midőn ismét bejön hozzájuk tanárnőjük. Elmesélik neki szépséges álmukat. A tanárnő könnyes szemmel, meghatódott lélekkel így szól tanítványaihoz: „Szép álom volt s igazat is mondott mert ti a valóságban is meg fogjátok érni az ország felvirágzását. Ezért gyermekeim kics ny kezeitek összetéve imádkozzatok, higyjetek, szeressetek és reméljetek!" (III. felv.) Ezekben a befejező szép szavakban tükröződik vissza a darab célja: nagy Magyarország feltámadását előkészíteni és belenevelni a gyermekekbe azt a hitet, hogy a magyar ifjúság hite, kitartása és ereje fogja visszaszerezni őseink elrabolt birtokát! Ez a szent cél lebegett a szező szemei előtt állandóan, midőn hozzákezdett darabja megírásához. Kerek szerkezet, könnyedén csengő szavak, magasztos gondolatok, határtalan lelkesedéssel átitatott magyarság a főjellemvonásai a darabnak. S nem tévedek, ha azt mondom, hogy ifjúsági szinpadirodalmunk egyik legértékesebb darabja Képessy B. „Gyermekálom" c. szinműve. A pompás darabhoz azomban pompás volt a rendezés és a kiállítás is. A rendezés nehéz, éjet-nappalá tevő munkáját Képessyné W. A. látta el igen rátermettséggel, műértéssel és a darab megkövetelte lelkesedéssel. A kiállítás ragyogó pompája pedig Szada István festőművész rajztanár szakavatott kezét dicséri. Az ő művészi ecsetje alól kikerült díszletek a legelőkellőbb pesti szinházak deszkáin is megállhattak volna. A kis diákszereplők is tudásuk legjavát nyujtották, hogy szeretett igazgatójuk darabja minél jobban sikerüljön. A darab főszereplője, Hungária Fuchs Kató sz. a. növendék, végzett polg. isk, tanúló volt. Szépségével, mozdulatainak és hangjának bájával egyaránt többször elragadta a közönséget. Igazi művészi élvezetet nyujtott Wolf Jozefin III. o. tan. is a boszorkány nehéz szerepében. Kitünően jatszotta szerepét Unger Kornél is, ki Hungária udvari bohócaként szerepelt. A legnagyobb elismerés hangján lehet csak szólni a többi szereplőkről is, a tündérekről, manókról, Hungária számkivetett kiséretéről és a hosszu útra készülő, bátor magyar gyerekekről. Sokat gyönyörködött a közönség Kovács Ilona III. o. t. táncában, ki mint ördög sietet Trianon gonosz szellem segitségére. Becsülettel dol gozott mindenki s nem csoda, hogy a közönség szinte tombolt lelkesedésében. A darabot egy magyar kettős követte, melyet Forstner Gizella tanárnő tanitott be. Hatása oly nagy volt, hogy 3-szor kellett megismételni. A lélekemelő ünnepélyt a Hymnusz fenséges hangjai zárták be. A közönség csak lassan kezdett oszlani, látszott rajta, hogy nehezen tud megválni a magyar kultura legfiatalabb templomától, mely annyi jót, szépet és nemeset nyujtott e rövid pár óra alatt.

Az ünnepély után a Szimon-vendéglőben 100 terítékes bankett

volt. Víg hangulatban, pajzán jókedvvel, pattogó cigányzene mellett, igazi barátsággal látott neki a kisded közönség az ízletes disznótoros vacsorának. Az első felköszöntőt Képessy Béla igazgató mondotta. Beszédében élesen kiemelte a kultuszkormány áldozatkészségét, mellyel otthont adott iskolánknak. Az ő indítványára a közönség elhatározta, hogy táviratilag üdvözli ez ünnepélyes alkalomból gróf Klebelsberg Kúnú kultuszminisztert, Dulovits Árpád min. tanácsos, Preszly Elemér főispánt, Petri Pál államtitkárt és dr. Fitz Artur o. gy. képviselőt, mint az iskola jótevőit és barátait. Feltóthy László iskolánk felügyelője pedig az egyházi és közigazgatási hatóságok szeretetébe ajánlotta azt az iskolát, mely épp az imént mutatta meg, hogy méltó a szeretetre, hogy tud is, akar is dolgozni hazánk felszabadításáért. Völgyi László felügyelő pedig, ki igazgatónknak régi munkatársa volt, kérte Képessy Bélát, hogy tartsa meg ernyedetlen munakedvét, minden akadályt legyőző munkaakarását és gyümölcsöztesse tehetségét továbbra is iskolája és a magyar kultura felvirágoztatására. Régi együttműködésükre célozva e lelkes szavakkal fejezi be beszédjét: „Te nekünk ígéret voltál a régi, szép napokban s most e gyászos, nehéz időkben kezdesz beteljesülni!" Buócz esperes-plébános a testületek, lelkek megértésére, együttműködésére kérte fel a közönséget, mert csak így lehet nagyot, tartósat és maradandót alkotni, csak így lehet az imént felszentelt iskolánk a tudás, a tanítás nagy és szent hajléka. Dr. Schmidt Ferenc a szomszédos soroksári r. k. polg. isk. testvéri szeretetét és lelkes megértését hozta el ez ünnepélyes alkalomra. Balogh A. Sándor .ref. lelkész poharát az igazgató és tanártestület azon lankadatlan szorgalmára, becsületességére és magyaros érzésére üríti, mely ma íly nagyszerü pillanatokat volt képes szerezni ez ünneplő közönségnek. Határtalan volt minden asztalnál az öröm, a lelkesedés, a jókedv s éjfél már elmult, midőn a közönség oszladozni kezdett.

Az üdvözlésekre az alábbi válaszok érkeztek:

I.

Tisztelt Igazgató Úr!

A dunaharaszti állami polgári iskola avató ünnepsége alkalmából hozzám intézett jóleső üdvözlését nagyon köszönöm.

Budapest, 1927. jan. 29.

Őszinte tisztelettel
Klebelsberg s. k.

EGYETEMI PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

II.

Budapest, 1927. január 19-én.

Igen tisztelt Igazgató Úr!

Az állami polgári iskolaépület avató ünnepsége közönségének nevében Igazgató úr által hozzám juttatott üdvözlés örömteljes érzéssel töltött el.

A jóleső figyelemért fogadja hálás köszönetem őszinte kifejezését és kérem, hogy ezt az érdekeltekkel közölni szíveskedjék.

Tisztelettel Dulovits Árpád s. k.
miniszteri tanácsos.

III.

Budapest, 1927. március 23-án.
393/1927. f. i.

Igen tisztelt Igazgató Úr!

A dunaharaszti állami polgári fiú- és leányiskola avató ünnepsége alkalmából küldött üdvözletét megkaptam, a szíves figyelmet nagyon köszönöm.

A polgári iskola további működésére Isten áldását kérve vagyok tisztelettel: Preszly s. k.
főispán.

IV.

Budapest, 1927. évi január 20-án.

Kedves Barátom!

A lezajlott iskolaavató ünnepség kapcsán hozzám intézett szíves soraidért hálás köszönet. Sajnálom, hogy csak lélekben lehettem Veletek, azonban hiszem, hogy távollétemet módom lesz még igazán bölcs és szakavatott vezetésed alatt álló iskola javára bőven kamatoztatni.

Szíves üdvözlettel őszinte híved: Fitz s. k.
országgyűlési képviselő.

V.

Budapest, 1927. január 18-án.

Kedves Barátom!

Vasárnapi ünnepélyetekhez szívből, meleg szeretettel gratulálok. Ne vegyétek soraimat a szokásos kötelességteljesítésnek, őszintén sajnálom, hogy gyönyörű ünnepélyeteken nem vehettem részt.

Hallottam a valóban költői szépségű „Gyermekálom"-ról, a művészi kiállításról és rendezésről. Ehhez neked igaz szívvel gratulálok.

Még sok ilyen alkotást, amivel státusunk belső értékét növeled!

Havas elnök úr is nagyon fájlalja az elmáradását.

Iskolátokra, annak buzgó és érdemes testületére és Reád, művészi lelkü igazgatójára a Mindenható gazdag áldását kéri Téged szivből tisztelő és nagyrabecsülő híved

Molnár János s. k.
főtitkár.

VI.

Budapest, 1927. január 19.

Kedves Barátom!

Magas nivójú előadástok általános sikeréhez szivből gratulál Síklaki István s. k.
Polgáriskolai Tanáregyesületi Közlöny szerkesztője.

VII.

Kedves Barátom!

A szomorú trianoni határról száll a lelkem Hozzátok és a Mindenható áldását esdi le új iskolátokra és áldásos munkásságtokra.

Igaz szivből gratulálok Neked és a tanári testület minden kedves munkatársainak.

Vámosmikola, 1927. január 18-án.

Szeretettel köszönt: Merényi Sándor
igazgató.

Ezenkivül még számos üdvözlés érkezett magánosoktól, az iskola barátaitól, sajnos azonban valamennyit a hely szüke miatt nem közölhetem.

Minket, az iskola munkásait s rajtunk túl egész státusunkat nagy öröm hatja át, hogy miniszterünk és közéletünk kiváló férfiai felismerték iskolafajunk nagy fontosságát és figyelmükkel kitüntettek. Amidőn ezért hálás köszönetet mondok, egyben erős fogadalmat teszek magam és munkatársaim nevében, hogy a jövben is lankadatlan erővel fogunk dolgozni a szebb, boldogabb, kulturáltabb magyar jövendőért.

Ünnepélyünkkel behatóbban foglalkozott több fővárosi lap, a Polgáriskolai Tanáregyesületi közlöny és a helyi „Dunaharaszti" cimű ujság.

Alakuló ülés. A tanári testület 1926. aégusztus 28-án tartotta alakuló ülését. Ezen állapitottuk meg az egész tanév nevelési és tanitási programmját. Felosztottuk a mellékteendők ellátását,

meghatároztuk a rendes havi, módszeres, ellenőrző, osztályozó és szülői értekezletek dátumát. A személyi változásoknak megfelelően módosítottuk a tantárgyfelosztást, elkészítettük a magán-, felvételi- és javítóvizsgálatok tervét, melyeket augusztus 30. és 31-én tartottunk meg.

A beiratásokat július 1-én, 2-án és 3-án 8—1 óráig tartottuk meg, szeptember 13. és 14-én pedig pótbeiratásokat végeztünk. Ezeknek eredményeképen beiratkozott az I-ső fiúosztályba 43, a II. osztályba 40, a III. osztályba 31, a IV. osztályba 40 tanuló. Az I-ső leányosztályba 23, a II. oszt.-ba 19. a III. oszt.-ba 17, a IV. osztályba 23 tanuló. A beiratkozott fiútanulók száma 154, a leányoké 82. A két iskola tanulóinak száma 236.

Sajnálatos körülmény, hogy a szülők nagy része még mindig elmulasztja gyermekét a június—júliusi beiratások alkalmával beíratni. Ezzel lehetetlenné teszi, hogy az iskola már a nyári szünidő alatt a tanulók létszámának megfelelő intézkedéseket megtehesse és kiteszi magát annak, hogy amennyiben az egyes osztályok már az első beiratásoknál megtelnek, szeptemberben gyermeke felvehető nem lesz. Ezért ez úton is felkérem a közönséget — amint azt legutóbbi szülői értekezletünkön is megtettem — hogy már júliusban írassa be gyermekeit az iskolába.

A tanév megnyitása. Jelen tanévet a 63.282/1926. VI. számú miniszteri rendelet alapján 2 héttel később, szeptember 15-én nyitottuk meg. Ekkor tartottuk a „Veni Sancte"-t és az évnyitó ünnepséget is. Tanulóink vallásfelekezetük szerint istentiszteleten vettek részt, mely után az intézet nagytermében gyüjtöttük össze tanulóinkat. Igazgató ismertette az iskola, a tanulás célját és megmagyarázta az intézet rendszabályait; majd az osztályfőnökök rendezték az osztályokat, átvizsgálták a tankönyveket és utasítást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, író- és rajzszerek beszerzésére. A rendes tanítások szeptember 16-án kezdődtek.

Tandijmentesség. Tanügyi hatóságaink ez idén is több szorgalmas, jómagviseletű és szegénysorsú tanulónak tették lehetővé tanulmányainak folytatását azzal, hogy tandijmentességben és felszerelési díj kedvezményben részesítették. Pest-vármegye kir. tanfelügyelője 12200/1926., 314/1927., 315/1927. számú rendeleteivel a következő tanulóknak engedélyezett tandijmentességet: Vennola Erzsébet I. o., Kurtán Mária I., Kulin Ilona I., Bakon Mária I., Torma Erzsébet II., Vass Valéria II., Tusi Margit II., Tusi Róza II., Erős Anna II., Végh Julianna III., Kromer Éva III., Eller Amália III., Boross Ilona IV., Guttmann Piroska IV.,

Fenyvesi Anna IV., Pokornyi István I., Berényi László I., Török Antal I., Bagyinszky Pál I., Németh Gábor I., Mikula István I., Kövesi József I., Korisánszky György I., Triff Ágoston I., Kollár Pál III., Boross Ferenc II., Kovács Pál III., Kovács Sándor III., Reiter Jenő III., Nagy István II., Bartók Menyhért II., Hegedűs János IV., Id. Kovács János IV., Kratzer Antal IV., Gaál János IV., Máté Piroska I., Mayer Dezső I., Elek Piroska IV., Boltos Lajos III. Az elengedett tandíj összege 9,860.000 K.

Gyönge tanulmányi előmenetele miatt a II. félévben több tanuló elvesztette tandíjmentességét. Ez alkalommal ismételten figyelmeztetem tandíjkedvezményben részesülő tanulóinkat, hogy ernyedetlen szorgalommal törekedjenek arra, hogy megfelelő tanulmányi előmenetellel ezen kedvezményre a jövőben is érdemessé tegyék magukat.

A fentebb felsorolt tanulókat a gondnokság a felszerelési díj fizetése alól is mentesítette. Az elengedett díj összege: 4.000.000 K.

Tanulmányi kirándulások. Az elméleti oktatás csak úgy lehet eredményes, ha azt megfelelő szemlélet erősíti. Az olyan ismeret sokkal maradandóbb, amelyet gyakorlati tapasztalat támogat. Ezeket az igazságokat a tanári testület mindig szem előtt tartotta. A tanítási év folyamán rendezett és szakszerüen előkészített tanulmányi kirándulások igazolják ezt. Ezeknél a kirándulásoknál mindig arra törekedtünk, hogy egyrészt a tanult anyaggal összefüggésben legyen, másrészt hogy megfelelő előadásokkal a látható dolgokra felhivjuk tanitványaink figyelmét. Az ismeretterjesztésen túl azonban gondunk volt arra is, hogy ezek a kirándulások növendékeink lelkét is nemesitsék, kedélyét felfrissitsék.

Október 19-én tartott módszeres gyülésünkön megállapitottuk a kirándolások 4 évre szóló tervezetét. Ez abból a szempontból fontos, hogy tanulóink az idő alatt, amig az iskola kötelékében vannak, eljutnak a környék és az ország legnevezetesebb helyeire, anélkül, hogy egy és ugyanazon helyen többször fordulnának meg. A tervet a kir. tanfelügyelő 81/1927. szám alatt jóváhagyta.

I-ső év: 1. Szentmiklósi erdő. 2. Iparművészeti Múzeum. 3. Üveggyár, villanytelep, sörgyár. 4. Gellérthegy v, Margitsziget. 5. Dobogókő. 6. Balaton.

II. év: 1. Taksony. 2. Mezőgazdasági múzeum, Városliget. 3. Goldberger-féle kékfestőgyár, Pálvölgyi barlang. 4. Svábhegy, csillagvizsgáló, Jánoshegy. 5. Gödöllő. 6. Diósgyör, Miskolc.

III. év: 1. Csepelsziget felső része, 2. Dunaharaszti ipartelepei. 3. Aquincum, Római fürdő, hajógyár. 4. Nemzeti Muzeum,

parlament. 5. Zugliget, Máriamakk. 6. Folyékony levegőgyár, Ménesi úti kertészeti iskola. 7. Visegrád, Esztergom.

IV. év: 1. Varsányi erdő. 2. Állatkert, Szépművészeti Muzeum, 3. Soroksári erdő. 4. Csepelsziget alsó része, Ráckeve. 5. Bolgárkertészet, állami kosárfonó telep. 6. Pécs, Mohács.

Az idei kirándulásokat már e 4 éves tervezetnek megfelelően rendeztük meg. Ezeken tanulóink teljes számban részt vettek.

November 18-án egy szép őszi napon a szigetszentmiklósi erdőben voltunk, tanulóink földrajzi és természetrajzi ismereteinek bővítése céljából. E mellett azonban alkalmat adtunk arra is, hogy ifjuságunk a nap egy részét játékkal töltse s lelke szabad vidámsággal élvezhesse a természetet.

Április 5-én Budapestet látogattuk meg és megmutattuk, bejártuk fővárosunk főbb nevesetességeit. Voltunk a Gellérthegyen, a várban, megtekintettük a királyi palotát. Az iskola két részre vált, az I—II. oszt és a III—IV. osztály külön csoportban tekintette meg azt, ami tanulmányainak legjobban megfelelt. Amig az első két osztály a budai részen volt, a két felső évfolyam megnézte a Nemzeti Muzeumot és a Mezőgazdasági Muzeumot. A látottakat Benczik Geyza, Lettner János és Szeifer I. Mihály tanárok magyarázták meg a tanulóknak. A két csoport a Városligatben találkozott s együttesen megnézték a Városi Szinházban az Iglói diákokat. Kirándulóink d. u. 7 órakor érkeztek vissza Dunaharasztira.

Május 10-én a szomszédos Csepelszigetet s a hozzácsatlakozó kisebb, már részben szigetjellegét elvesztett taksonyi szigetet tekintettük meg. Az iskolából 7 órakor indultunk, végigsétáltunk a Duna partján egészen Taksony vonaláig. Utközben megtekintettük a dunaharasztii Dunaág kotrási munkálatait s az ide tervezett kikötő és strand épitkezések előmunkálatait. Tanulóinknak a földrajz és történelem tanárai tartottak szakszerü magyarázatokat. A nap folyamán tanulóink Lettner János tanár által összeállított botgyakorlataikat is bemutatták.

Május 19-én az iskola 64 tanulóját a Balatonra vittük el, ez a kirándulás 4 napig tartott. Reggel 5 órakor gyülekeztünk az iskola udvarán s hogy mennyire örült mindenki az útnak, bizonyitja, hogy senki sem késett le. Dunaharasztiról az 5^{49}-kor induló vonattal mentünk Budapestre s onnan 7^{25}-kor Balatonfüredre. Felejthetetlen volt az a jelenet, amikor növendékeink Almádi előtt a nyilt pályán a tó hatalmas viztükrét megpillantották. Sokan sapkájukat dobálták, mások meg szólni sem tudtak

a meghatódottságtól. Balatonfüredre 11 óra 37 perckor érkeztünk meg. Tanulóinkat a helybeli áll. polg. fiúiskolában szállásoltuk el. Délután a telepen keresztül mentünk Arácsra, majd onnan a tájképi szépségeiről híres Koloska völgyébe. Este 8 órakor érkeztünk haza. Másnap reggel Tihanyba mentünk, megnéztük az apátságot, szép barokkstílben díszített templomát, András királyunk sírját és IV. Károly király és Zita királynő lakosztályát. Próbálgattuk a régi híres visszhangot is, sajnos azonban már csak 3 szótagot ad vissza. Egy közbeépített villa s a környék erdeinek kiirtása tönkretette Tihanynak ezt a régi nevezetességét. A nap szépen ragyogott, a Balaton fenségesen nyugodt volt, a gyerekekkel felmentünk a félszigetnek a víz felé eső legmagasabb csúcsára, leheveredtünk a fűbe s onnan gyönyörködtünk a feledhetetlen képben. Örvendetes az a lázas munka, ami most a Balaton partján folyik. Műutakat, villákat, szállodákat építenek és így olyan kulturát teremtenek ott, ami tényleg Európa legszebb helyévé teszi a magyar tengert. Nagyon szép a tihanyi biologiai intézet építkezése is. — Délután a Kéki forrásokat akartuk megnézni, de szemelt az eső s így a sürü lombokkal fedett hegyi uton a Tamás hegyre mentünk fel. Este holtfáradtan értünk haza, amit bizonyított az is, hogy a füredi cserkész takarodója 9 órakor már minden kirándulót, tanárt és tanítványt mély álomban talált.

21-én d. e. megtekintettük a Polg. Iskolai Tanárok Üdülőházát, mely ügyosztályfönökünknek egyik legszemélyibb és legnemesebb alkotása. Tanulóink bejárták a szép parkot, ittak a híres savanyú forrásból, láttuk a romokban heverő Kisfaludi-színházat. Később egy nagyobb motoros hajót béreltünk és a csendes, meleg időben egy óra 10 perces kirándulást rendeztünk a Balatonon. Végigmentünk a part alatt egészen a Remete barlangig, majd Balatonföldvár felé kanyarodva visszatértünk a kikötőbe. A nyílt vizen tanulóink maguk kormányozták a hajót s ez olyan élmény volt a számukra, amit — mint mondták — soha elfeledni nem fognak. Délben fiú növendékeink Szeifer József kollega vezetése mellett egy 5 perces fürdést rendeztek a Balatonban. Délután a kék forrásokat kerestük fel, megérte a fáradtságot, mert Balaton környékének egyik legszebb helye.

Este házigazdánk, Barabás János igazgató a Balatonról kedves humorral átszőtt értékes előadást tartott tanulóinknak. Ez uton is hálásan köszönöm figyelmét.

Másnap az első hajóval átmentünk Siófokra, ahol Okányi Sándor igazgató vendégei voltunk. Cók-mókjaink lerakása után

bejártuk a fürdőtelepet, misét hallgattunk s a déli vonattal visszautaztunk Budapestre. Dunaharasztira 22-én d. u. 7 órakor érkeztünk meg.

Tanulóink ellátása Füreden kifogástalan volt, amiért köszönetet mondok a testvérintézet igazgatójának, valamint a siófoki direktor úrnak, aki szíves volt iskolánkat kalauzolni s annak néhány órai szállást adni.

Személyi változások a tanári karban. Iskolánkat ebben a tanítási évben is érték személyi változások, ezek azonban távolról sem voltak olyan nagyarányuak, mint a multban.

V. K. L. 70.070/1926. VI. számú rendeletével Merényi Sándor tanárt elhelyezte innen Vámosmikolára és egyszersmint megbízta az iskola igazgatásával is. Iskolánk egyik értékes tanárát vesztette el benne s amidőn egy határszéli, kezdő iskola megszervezését hivő magyar lélekkel vállalta, nemes munkájához volt munkatársai Isten áldását kérik.

Helyette a miniszterium ugyanezen szám alatt Lettner Jánost helyezte ide Halvanból. Benne lelkes, kitünő tanárt és megértő kartársat kapott iskolánk, kinek müködése sok igéretet tartogat számunkra. Kívánjuk, hogy érezze jól magát közöttünk.

Veverka Edith rajztanárt V. K. M. 44877/26. számu rendeletével a budapesti II. kerületi tanitónőképzőhöz helyezte át. Őszinte kollegiális érzéssel sok cserencsét kívánunk új elhelyezkedéséhez.

Pótlására 66.910/1926. VI. szám alatt a miniszterium iskolánknál tanitással megbízta Szada István festőművészt. Amint müködését szeptember végén megkezdte, azonnal átvette a fiúiskola rajzoktatását. Testületünk egy értékes taggal gyarapodott vele és kérjük, hogy szép tehetségét az iskola érdekében gyümölcsöztesse.

Kinevezések, előléptetések. Képessy Béla igazgató V. K. M. 1926. II. 17-én kelt 98.480/1925. számú rendelettel a VIII. fizetési osztályába kineveztetett. 1926. XI. 23-án kelt 83.907/1926. VI. sz. rendelettel a Kultuszminiszter úr Képessy Bélát igazgatói minőségében végleg megerősitette.

Képessyné Wälder Angela megbizott rajztanárt V. K. M. 94.272/1926- VI. számú rendelettel a X. fizetési osztályba kinevezte. A kinevezett tanár még december 30-án a hivatalos esküt le is tette.

P. I. 205.885/1926. sz. rendelettel Glässer György tanárt a X. fiz. oszt. II. fokozatába helyezte.

Benczik Géza P. I. 179.708/1926. sz. rendelettel a VII. fizetésiosztály II. fokozatába helyeztetett.

Egészségügyi viszonyok. A tanulóifjúság egészségügyi állapota ebben a tanévben is kedvezőnek volt mondható. Tömegesebb és ragályos természetü megbetegedések nem voltak. Az őszi náthalázas járvány idején ugyan osztályonként kb. 4—10 tanuló betegedett meg, ez azonban még nem akasztotta meg az iskola munkáját. A tanításban betegség miatt szünet nem állt be. Sulyosabb természetü megbetegedések voltak: Mayer Dezső (I. oszt.) vesebaj, Papacsek Péter (II. oszt.) vakbéloperáció, Nagy István (II. o.) mellhártyagyulladás, Száger Ferenc (II. o.) hastifusz, Gaál János IV. oszt. tanuló trahomában betegedett meg, őt az igazgató közbenjárására az I. számú szemklinikára vették fel gyógykezelésre. Berényi Lajos (III. oszt.) és Gyenes Béla (IV. oszt.) tanulók kulcscsonttörést szenvedtek. Kungl Mária (II. oszt.) mandulaoperácion esett keresztül. A rendszeresen folyó tornatanitás tanulóink testi erejét kedvezően befolyásolta, amit a különböző időben eszközölt mérések igazolnak.

A tanári testületben már gyakoribb és huzamosabb ideig tartó megbetegedések fordultak elő. Kubányiné Pataky Mária súlyos idegbajának gyógyitására a V. K. M. 68.345/1926. VI. sz. rendeletével 3 havi szabadságot kapott. Szada István február 1-től február 10-ig volt beteg. Gáspárné Okolicsányi Lujza előbb február 3-tól február 21-ig, majd március 28-tól április 28-ig volt beteg. Első izben izületi csúzban szenvedett, másodizben szembetegségből kifolyólag. Képessy Béla igazgató március 5-től március 19-ig tüszős mandulagyulladásban feküdt beteben. Hasonló betegségben szenvedett Kardoss Béla r. k. hitoktató is. Végül Képessyné Wälder Angela 1876/1927. sz. tanfelügyelői rendelettel 6 heti betegszabadságon volt. Minden esetben a tanári testület látta el a beteg kollega óráit.

Dr. Molnár Sándor hatósági orvos két izben, tavasszal és őszkor, megvizsgálta iskoláinkat és tanulóinkat egészségi, illetve higeniai szempontból. Komolyabb betegséget egyik alkalommal sem konstatált s az iskola egészségi intézkedéseivel teljes mértékben meg volt elégedve.

Halálozás. Igazgatót és családját mélységes bánat érte, felejthetetlen leánykájajuk, Dóriká néhány napi szenvedés után coli infectióból származó agyhártyagyulladásban április 5-én elhúnyt. A kis angyalt, — akit a tanári testület s az ifjúság is őszintén szeretett — 6-án temettük általános részvét mellett.

A tanári testület iskolai müködése. Az elmult iskolai évben 1 alakuló, 9 rendes havi, 2 módszeres, 2 ellenőrző, 3 osztályozó és 4 rendkivüli ülést tartottunk. Ezeken az értekezleteken az osztályfőnökök beszámoltak az osztályaikban történt fontosabb eseményekről, a szaktanárok a tanulók szorgalmáról, magaviseletéről, az elvégzett tananyagról, irásbeli dolgozatokról s az igazgató a tanitási órákon tett tapasztalatairól. Ezeken az értekezleteken megállapitottuk a hiányokat és kerestük a módokat, az eszközöket, melyekkel ezeken segiteni lehet. Ezeken a megbeszéléseken az egész iskolai életet felöleltük s azokból értékes didaktikai és pedagógiai megállapodások szürődtek le.

Első módszeres gyülésünket október 19-én tartottuk. Mályné Márton Irma a német nyelv tanitásáról tartott igen érdekes előadást. A legutóbbi időkig a modern nyelvek tanitása is a latin nyelv tanitásához igazodott. Ennek az lett az eredménye, hogy a tanulók megtanultak úgy ahogy forditani, de beszélni nem. A magyar Brassay Sámuel volt az, aki a modern nyelvtanitás módszereinek alapjait magvetette. E tárgyban irott németnyelvű munkája forradalmat jelentett e téren. Nagy vita indul meg, melyben 200 tudós vesz részt. A nagy megmozdulás eredménye: a direkt módszer kialakulása. A régi és az ujabb módszer előnyeinek egyesitéséből alakult ki a mérsekelt módszer, mely az idegen nyelv tanitásából már nem zárja ki teljesen az anyanyelvet. A tanitás érdekében ma már felhasználják a fonografot, sőt a rádiót is. Ennél a tanitási módnál is fő szerepet játszik a szemléltetés. Ennek a ma ideálisnak mondható módszernek a helyes alkalmazása kiméli a tanárt és nem fárasztja a tanulót s ugyanaz az eredmény sokkal könnyebben elérhető.

Kubányiné Pataky Mária felhivja a testület figyelmét a gyékényfonás gazdasági fontosságára. Olyan vidéken élünk, ahol még ma is sok a nádas, ahol tehát ennek a munkának az alapfeltétele önmagától adva van. A gazdatársadalom a késő őszi és téli hónapokat házi ipari tudás nélkül tétlenül tölti. Milyen áldás volna, ha az iskola által ezeket a nem is nehéz, de annál hasznosabb ipari ismereteket a nép körébe be tudnók vinni.

Szeifer I. Mihály a Gyurjács—Gyulai féle magyar olvasó—és nyelvkönyvet ismertette. Szerinte nagy előnye a könyvnek, hogy egészen uj alapokon épül fel. Mindent még a legnehezebb, legelvontabb nyelvtani tételeket is, szemléltetni igyekszik. A másik nagy előnye a könyvnek, hogy a tanitás központjába a legszebb magyar népmesét a „János vitézt" teszi s ezáltal ez a gyönyörü

költeménye Petőfinek ép úgy a tanulók közkincsévé lesz, mint a III. osztályban Arany Toldija. A könyvben lévő áttekinthető szemléltető képek, az olvasmányok és versek szerencsés kiválogatása és ügyes csoportosítása nagyon emeli a tankönyv használhatóságát.

Forstner Gizella a kirándulások rendszeres vezetését ismerteti. A tenterv 3 féle kirándulást említ: 1.) szaktárgyi, 2.) községi 3.) tanulmányi kirándulásokat. A tantárgyi kirándulások a szaktanárok hatáskörébe tartoznak s alig vesznek 1—2 óránál többet igénybe. A községi kirándulások célja a lakóhely és környékének megismertetése. Ezeken a kirándulásokon minden tanuló köteles résztvenni. A tanulmányi kirándulások távolabbi vidékek megismerését célozzák, több napig tartanak és éppen azért ezeken csak az önként jelentkezettek vesznek részt. Szerinte helyes lenne, ha minden kirándulás előtt kiküldenénk egy kollegát, aki azt teljes alapossággal előkészitené s javaslatát a tanári testületnek megtenné. Célszerü lenne, ha a tanulók kirándulási naplót vezetnének, melybe a látottakat bejegyeznék. Előterjeszti a 4 évi kir. tetvezetet, melyet Értesitőnk más helyén ismertetünk.

Képessy Béla igazgató fájdalommal tapasztalja, hogy a magyar helyesirás még mindig nem éri el a kivánt mértéket. Tanulóink az alsó osztályokban nagyon kevés ortografiai ismerettel rendelkeznek. Éppen ezért kell, hogy gondoskodásunk legfőbb tárgyát képezze a magyar irás helyes megtanitása. Itt a főváros kapujában, részben német nyelvü lakosság között, még fontosabb hivatás vár e tekintetben az iskolára. Részben speciális helyzetünkből kifolyólag a következő irásbeli fokozatot javasolja, amit a tanári testület egyhangulag el is fogad:

I. osztály: 1. Irott szöveg másolása. 2. Ismert szöveg másolása könyvből. 3. Ismeretlen szöveg másolása könyvből. 4. Tollbamondás magyarázattal. 5. Ismert szöveg tollbamondása magyarázat nélkül. 6. Vers leirása emlékezetből. 7. Ismeretlen szöveg tollbamondása magyarázat nélkül. 8. Szótagolás. 9. Közös fogalmazás kérdés és felelet alapján, előkészités mellett. 10. Ugyanaz előkészités nélkül. 11. Ismert olvasmány tartalmi leirása előkészités mellett. 12. Képleirás kérdések alapján. 13. Megtörtént esemény leirása. 14. Költemény leirása prózába. 15. Szabadon választott tárgy leirása. 16. Egy megnevezett tárgy leirása.

II. osztály: 1. Másolás. 2. Szótagolás. 3. Tollbamondás. 4. Költemény leirása emlékezetből. 5. Olvasmány leirása emlékezetből. 6. Közös fogalmazás szemléltetés és kérdések alapján. 7. Közos fogalmazás a szabadban való előzetes szemléltetés alapján. 8.

Megtörtént esemény elbeszélése. 9. Közös élmény leírása. 10. Egyéni élmény leírása. 11. Adott kép leírása. 12. Adott szobor leírása. 13. Egy vidék leírása, 14. Elképzelt esemény elbeszélése. 15. Egy szabadon választott esemény leírása. 16. Költemény átírása prózába.

Második módszeres gyülésünkön, május 17-én Szeifer J. Mihály tanár foglalkozott ismét a magyar írás tanításával. Hangsulyozta, hogy most elszakitott véreinkkel ez az egyedüli összekötő kapocs, nemzeti feladatunk tehát, hogy nyelvünkért mindent megtegyünk. Szerinte az alsó két osztály célja a helyesirás teljes elsajátitása. A III. osztálynak célja a kifejezésmód csiszolása és a szerkezet kerekdedségére való törekvés. Itt a dolgozatok gerincét az elbeszélés és a leirás különféle fajai teszik. Nagy hivatás vár a magyar nyelvet tanitó kartársakra, nemzetmentő feladat, hogy minden tanulónk úgy tudja forgatni a tollat, mint ahogy őseink forgatták a kardot. Inditványára a testülel a III. osztályban a következő fokozatokat fogadta el:

III. oszt. 1. Tollbamondás. 2. Emlékezetből leirás. 3. Bíhari: „Bíró előtt" (Leirás kép alapján). 4. Kirándulás a szigetre. (Közös élmény elbeszélése). 5. Mindszentek ünnepén a temetőben. (Egyéni élmény). 6. A dunai nádas leirása a Toldi V. éneke alapján. (Tájrajz). 7. Csónakkal az öreg Dunán. (Utirajz, esetleg úti levél). 8. A legkedvesebb állatom halála. (Állatrajz). 9. Vihar a Dunán. (Természetrajz). 10. Árviz a falunkban. (Elképzelt esemény). 11. Szegényasszony. (Jellemkép). 12. Háry János jellemzése. 13. A falumbeli népviselet, népszokások leirása. (Életkép). 14. Mire intenek bennünket a lehulló falevelek? (Elmélkedés). 15. A mohácsi vész gyászos következményei hazánkra. (Értekezés).

Forstner Gizella a természettan és vegytan tanitásával kapcsolatos kisérletekről, azoknak fontosságáról és bemutatásuk módjáról értekezett. Megállapitotta, hogy az utóbbi időben szertáraink sokat gyarapodtak, de még mindig igen sok eszköz és anyag hiányzik. A legnagyobb baj pedig az, hogy nincs szertárunk és előadótermünk. Helyiség hiányában a felszerelés sem gyarapitható, mert nem tudjuk gondosan eltartani és főleg pedig nincs módunkban a kisérleteket bemutatni. Hasonló értelemben panaszkodnak a rajz- és kézimunkát tanitó kartársak is.

Hivatalos iskolalátogatás. Feltóthy László igazgató, polg. iskolai felügyelő február 8—9—10 és 11-én látogatta meg iskolánkat. Tüzetesen meggyőződött az intézet nevelői munkájáról, minden tantárgy óráját megtekintette, átnézte az összes dolgoza-

tokat, rajzokat és kézimunkákat. 11-én tartott rendkivüli ülésen előadván tapasztalatait, megállapitotta, hogy az iskolában példás rend uralkodik, komoly munka folyik s hogy mindenki megteszi kötelességét. Hazafias érzéstől áthatott buzditó szavai az elismerés jóleső érzésén túl uj erőt adnak nekünk ahhoz, hogy a magunk elé tüzött célt minél jobban megközelithessük.

Völgyi László felügyelő 1 évi hivatalos müködése után megvált tőlünk. Távozását őszintén fájlaljuk, mert benne jóakaratú, a komoly munkát megbecsülő elöljárót és munkatársait szerető kollegát ismertünk meg. Mindig tisztelettel és szeretettel fogunk gondolni rá.

Iskolai ünnepélyek. A már részletesen leirt avató ünnepségen kivül több hazafias ünnepélyt rendeztünk, néhányat a nagyközönség bevonásával. Ezeknél főcélunk volt a hazafias érzés ápolása és különösen egy titkos, minden igaz magyar szivében élő gondolat élesztgetése: törhetetlen hit a magyar feltámadásban.

I. Október 6-án az aradi vértanuk emlékezetére rendezett ünnepélyünk müsora volt: 1. Magyar Hiszekegy. 2. Aradi 13. Szavalja Meiszburger M. 3. Október 6. Szav.: Inyován Gy. IV. o. t. 4. Aradi vértanuk. Szav.: Reiter S. II. o. t. 5. Nyiljatok ki... Énekli a kar. 6. Ünnepi beszéd. Tartja Szeifer I. Mihály. 7. Mikor az akasztófát faragták. Szavalja: Unger L. IV. o. t. 8. Himnusz.

A márciusi felejthetetlen események emlékére rendezett ünnepségre a nagy közönséget is meghivtuk. A nagy számú látogatónak igen tetszett müsorunk: 1. Magyar Hiszekegy. 2. Nemzeti dal. Szav. Inyován Gy. IV. o. t. 3. Ünnepi beszéd. Tartja: Lettner János tanár. 4. Március nagy napja. Szav.: Imre Anna II. o. t. 5. Nemzeti dal. Énekli a vegyeskar. 6. Párbeszéd. Irta: Móra László. Szavalják: Kovács József III. és Gál János IV. o. tanulók. 7. Fohász. Énekli a leányiskola énekkara. 8. Feltámadunk. Irta: Kiss Menyhért. Szavalja: Kaufmann Magda III. o. t. 9. Leszedték a... Énekli a fiúiskola énekkara. 10. Uj március. Irta: Kohányi Imre. Szavalja: Bánovszky Erzsébet IV. o. t. 11. Március 15. Színmű. Irta: Pásztor József. Szereplők: Eller Amália III. o. t., Kuzmann Károly és Inyován Gyula IV. oszt tanulók.

A világháborúban elesett magyar hősök emlékünnepét május 29-én, vasárnap tartottuk meg. Ez volt egyszersmidt községünkben az egyetlen kifejezője az életüket vesztett hősök iránt érzett köteles hálának. Éppen ezért meghivtuk a helybeli hatóságokat és társadalmi egyesületeket is. Ezek között az Önkéntes Tüoltótestület, a

Levente Egyesület és a Nemzeti Casinó képviseltették is magukat. Megdönbentő a közöny, amit ilyen alkalmakkor még mindig sajnálatosan tapasztalhatunk. Dunaharasztinak kb. 140 hősi halottja van s alig jutna valakinek az eszébe, hogy ezekkel szemben a megemlékezés, a hála emberi és hazafias kötelesség. Az a nép, amelyik megfeledkezik kiváló nagyjairól, apostolairól és vértanuiról, maga mondta ki a halálos ítéletet önmaga felett. A világháborúban a magyarság dúsan ontotta vérét. Ki jegyezze fel, ha mi is megfeledkezünk róla? Ünnepélyünk müsora: 1. Magyar Hiszekegy. Énekli a kar. 2. Farkas Imre: Egy szó. Szavalja: Nagy Margit IV. o. t. 3. Híres, nótás Csíkországban. Énekli a fiúiskola énekkara. 4. Emlékbeszék. Tartja: Képessy Béla. 5. Bajza József: Apotheosis. Szavalja Inyován Gyula IV. o. t. 6. Szózat. Énekli a leányiskola énekkara. 7. Torday Ányos: Egy anya fiaihoz. Szavalja: Bánovszky Erzsébet IV. o. t. 8. Nóta vége. Énekli a fiúiskola énekkara. 9. Emöd Tamás: Te vagy a legény. Szavalja: Triff Ágoston I. o. t. 10. Fohászkodás. Énekli a leányiskola énekkara. 11. Himnusz. Énekli az intézet vegyes kara.

Június 4-én, Trianon évfordulóján gyászünnepélyt rendeztünk. Hadd lassák az égbekiáltó igazságtalanságot tanitványaink és érezzék, hogy az igzságnak minden ármányon és csalfaságon keresztül is győzedelmeskednie kell. Müsorunk: 1. Hiszekegy. Énekli a vegyes kar. 2. Boross: Világtörténelemből. Szavalja: Imre Anna. 3. Blaskó Margit: A két térkép. Szavalja Terts István II, o. t. 4. Szózat. Énekli a leányiskola énekkara. 5. Sajó S.: Ez a föld. Szavalja Vargha Edith I. o. t. 6. Ünnepi beszéd. Tartja: Szeifer József tanár. 7. Végvári: Eredj, ha tudsz... Szavalja Sztrek Dezső II. o. t. 8. Nem veszhet el Magyarország. Énekli a fiúiskola énekkara. 9. Hangos: Él a magyarság. Szavalja Boross Ilona IV. o. t. 10. Lendvay: Páris felé. Szavalja Kovács József III. o. t. 11. Himnusz. Énekli a vegyeskar.

A fiúiskola június 26-án délután tartotta torna- és énekvizsgáját. Az iskola udvaráról vig zeneszó mellett indult meg az intézet egyenruhás tornászcsapata a távolabb fekvő sportpályára. Az érdeklődő közönség nagy tömege kisérte fiainkat. Ünnepélyünk műsora: 1. Zenés felvonulás. 2. Himnusz. Énekli az ifjúság. 3. Zenés botgyakorlatok. Végzi a II—III—IV. o. Elvonulás. 4. I. o. játék. Párhuzamosan sulydobás, magas- és rúdugrás, távolugrás, síkfutás döntője. 5. Híres nótás Csíkországban. Énekli a kar. 6. Stafétafutás. 7. Fegyvergyakorlatok II. o. 8, Zenés gyakorlatok III. o. 9. Füleslabda mérkőzés. 10. Amerre a fecskék járnak.

Éneklí a kar. 11. Footballmérkőzés. 12. Díjkiosztás. 13. Magyar Hiszekegy. 14. Elvonulás.

Június 29-én délután a leányiskola ének- és tornavizsgáját tartottuk meg a következő müsorral: 1. Himnusz. 2. I—II—III—IV. oszt. szabadgyakorlatai zenére. 3. Szép Erdélynek bérces tája. 4. Májusfatánc. 5. II. és III. oszt. szergyakorlatai. 6. Molnár—Révfy: Nincs egyetlen jóbarátunk. Éneki a a kar. 7. Magyar tánc. Járják a IV. o. tanulói. 8. A szórakozott történetiró. Monológ. Szavalja: Nagy Margit IV. o. t. 9. Két levél. Szinmü. 10. Magyar Hiszekegy.

Az iskola rajz- és kézimunkakiállitását június 26-án nyitottuk meg. Ugyanakkor állitottuk ki az Ifj. Vöröskereszt Egyletek izléses készitményeit is. 29-én d. e. tartottuk az iskola záróünnepélyét és ugyanakkor osztottuk ki a jó magaviseletü és szorgalmas tanulók jutalmát is.

Az iskola felszerelése. Iskolánk felszerelése tanitási eszközökben az utóbbi esztendőkben örvendetesen gyarapodott. Nyugodt lélekkel állithatjuk. hogy iskolánk 6 évi fennállása után a legszükségesebb szemléltető eszközökkel már rendelkezik. Az utolsó év leltári szaporulatát az alábbi 2 szám bizonyitja legjobban:

Az 1925—26. tanév végén leltári értékünk 170,685.402 K
Az 1626—27. „ „ „ „ 345,060.402 „
A mult tanévben szertáraink ... ... 174.375.000 K,

azaz 13.950 P. értékkel gazdagodtak. Ezt a páratlan eredményt főleg ügyosztályfőnökünk állandó jóakaratának köszönhetjük, aki semmi áldozattól sem riad vissza, hogy megadhassa iskolánknak mindazt, ami az eredményes tanitáshoz feltétlenül szükséges. A miniszterium áldozatkészségét bizonyitja, hogy ebben az esztendőben is 60 millió korona értékü tornaszert utalt ki az iskolának s az épitkezési költségeken kivül az intézetet vizvezetékkel szereltette fel 47 millió költséggel. A helyi társadalom megértő támogatása ebben az évben sem maradt el. Ünnepélyeink látogatottsága biztositotta azok anyagi sikerét, ami értékes felszerelési tárgyak beszerzését tette lehetővé. Az új iskola villanyvilágitási költségeit, 10 drb Bánszky-féle virágvázát, 11 fm. csiszolt lépcsőt, 16 virágtartó rácsot és ládát, egy esőfogó üvegtető stb. ezekből a jövedelmekből szereztünk be. A nehéz anyagi gondokkal küzdő társadalom szivesen áldozta filléreit, mert a nyújtott előadáson kivül tudta jól, hogy a jövedelem az iskola szépitését, gazdagitását teszi lehetővé.

Az iskolában megforduló szülők őszinte örömmel látták, hogy

intézetünk egészen új bútorzatot kapott. A tavalyi gyüjtés és ünnepélyek kamatozott jövedelme lehetővé tette, hogy a község által engedélyezett 4 tanterem helyett 7-et rendeztünk be egészen uj, modern rendszerü padokkal. Ezekből a fiúiskolai tantermek berendezési kötségeit a befolyó tandij- és felszerelési díjból, a többi hármat a már említett forrásból egyenlitjük ki.

Iskolánknak néhány jótevőjéről személy szerint is meg kell emlékeznem. Maylänner Mátyás épitész kb. 3 és fél millió koronát ajándékozott az iskolának, amelyből a sablonos tipusnál sokkal értékesebb kályhákat szereztünk be. Kerzniger József vállalkozó 10 fuvar sódert ajándékozott az iskolának. Desits József gyógyszerész mentőszekrényünket töltötte meg gyógyitó szerekkel a saját költségén. Simunic András gyárigazgató ez évben is számos alkalommal kimutatta iskolánkkal szemben, a multban is gyakran megnyilvánult jóakaratát. Az épitkezés alatt 10 ingyen fuvart adott, később pedig 10 drb virágtartót csináltatott az iskolának teljesen ingyen. A helyi intelligenciának is sokat köszönhetünk, akik megragadtak minden alkalmat, hogy rábeszéléssel, agitációval iskolánknak értékes szolgálatokat tegyenek. Fogadják ezért mindannyian az intézet nevében hálás köszönetemet.

Az iskola szertáraínak és egyéb felszerelési tárgyainak gyarapodását szakleltáraink alábbi adatai mutatják:

1. Házi irodai eszközök szleltára	gyarapodás	16,020.000	K
2. Iskola butoraínak	„	„	87,072.000	„
3. Tanári könyvtár	„	„	6,225.000	„
4. Ifj. könyvtár	„	„	290.000	„
5. Torna	„	„	59,530.000	„
6. Kézim. és mzgazdasági	„	„	3,400.000	„
7. Természetrajzi	„	„	940.000	„
8. Mértani	„	„	600.000	„
9. Földrajzi	„	„	298.000	„
			174,375.000	K

E beszerzéseknél gondoskodtunk arról is, hogy egyes szertárak között a helyes arány meglegyen, hogy egyik szak sem fejlődhessék a másik rovására. Miután az intézet butorzatában lényegesebb beszerzések már nem lesznek szükségesek, a következő tanévben többet fordithatunk ismét taneszközökre. Ennek azonban első és legfőbb feltétele, hogy legalább 1 szertára és 1—2 előadóterme legyen az iskolának.

Iskolánk gondnoksága az elmut tanévben 3 gyülést tartot. Ezen főleg anyagi és díjkedvezményi ügyekkel foglalkozott. Saj-

nos közszeretetben álló elnökünk, Ellinger Lajos, erről a tisztségéről lemondott, miután meggyőződött arról — mint írja — hogy a gondnokságnak alig van valamelyes hatásköre s az uj Polgáriskolai Törvény ezt az intézményt ugyis megszüntetí. Benne iskolánk egy buzgó, őszinte barátjával szakadt meg a hivatalos érintkezés, reméljük azonban, hogy szeretetét továbbra is megőrzi számunkra.

Segélyezések és jutalmak. A Segélyegylet ebben az évben 44 tanulót látott el teljesen, vagy részben ingyen tankönyvekkel. Ezzel lehetővé tettük néhány igazán szegénysorsú gyermeknek azt, hogy polgáriskolái tanulmányaikat folytathassák.

Gál János IV. o. tanulónak egy öltöny új ruhát juttattunk. A jószívüség nemes érzését tanulóink is több izben gyakorolták. Szegényebb sorsú társaiknak gyüjtést rendeztek, az osztály költségén kirándulásra vitték stb. stb.

Szorgalmuk és jó magaviseletük miatt jutalomban részesültek a következő tanulók: Mayer Dezső, Korisánszky György I. oszt., Schuszter György II. oszt., Gregorits Gyula III. oszt., íd. Kovács János IV., oszt., Kurtán Mária, Kunzer Júlia I. oszt., Duttyán Erzsébet II. oszt., Wolf Jozefin, Csaplár Teréz III. oszt., Guttmann Piroska, Lévay Anna IV. oszt. tanulók.

Kiállitás. A budapesti országos tanügyi kiállitáson intézetünk is részt vett. Rajzaink közül 18-at, kézimunkáink közül 16-ot fogadtak el. Földrajzi gipszdombormüveink igen tetszettek. Ezek az adatok mindenesetre azt bizonyitják, hogy ezen tantárgyakban megfelelő eredményt tudtunk felmutatni.

Kézimunka tanfolyam a leányiskolában. Igen sok szülő a polg. leányiskola IV. osztályának elvégzése után is szeretné tanittatni leányát. Erre akar alkalmat adni az iskola és a jövő tanévtől kezdve női kézimunkatanfolyamot szervez, természetesen abban az esetben, ha elég jelentkező akad. A tanfolyam 1 esztendeig tartana. Tárgyai néhány elméleti órán kivül felső ruhavarrás, fehérneműmvarrás, szőnyegszövés, géphimzés, diszkézimunka. Tandij a jelentkezők száma szerint évi 80—120 pengő lenne. A tanfolyam megszervezése a kultuszminiszterium hozzájárulásával történne meg. Előjegyeztetni az intézet igazgatójánál lehet.

Magánvizsgálatok. Két izben, karácsonykor és az év végén, júniusban tartottunk magánvizsgálatot. Az elsőn Boltos Lajos vizsgázott a III. osztályból, a másodikon: Kopilovits Gyula (IV. o.) Böröcz István (I—II. o.), Veinek Ferenc (III. o.), Németh Edith (IV. o.) és Zalay Sarolta (IV. o.) kaptak vizsgaengedélyt.

Elnökölt Képessy Béla igazgató és a júniusi vizsgálaton

Kehrer Károly kir. tanfelügyelő. Kopilovits Gyula azonban a vizsgálaton nem jelent meg.

Tanulóink valláserkölcsi nevelése, tanitása és magaviselete természetesen ebben a tanévben is legfőbb gondoskodásunkat képezte. Minden alkalmat megragadtunk arra, hogy a reánk bizott ifjúság lelkében a hit és hazaszeretet érzését erősitsük. Szigorúan megköveteltük, hogy tanulóink felekezeteik szerint az istentiszteleteken résztvegyenek. A kath. tanulók a tanév folyamán négyszer gyóntak és áldoztak, husvét előtt pedig 2 és fél napig tartó lelki gyakorlatokat végeztek, ref. növendékeink pedig egyszer konfirmáltattak.

A magyar nyelv teljes elsajátitása szóban és irásban, oktatásun gerince volt. E téren hihetlen nehézséggel kellett megbirkóznunk. A tanulási kedv még mindig nem üti meg a kivánt mértéket, ennek nagy részben a szülők az okai, akik az ellenőrzést nem veszik kellő szigorral. Alaposabb ok nélkül eltürik gyermekeik mulasztását, sőt sok esetben fedezik igazolatlan mulasztásait. Nem gondolják meg, hogy ezzel gyermekeiknek ártanak a legtöbbet. A bizalom iskola és szülői ház között az a legértékesebb tényező, melyet senki sem nélkülözhet, aki neveléssel foglalkozik. Figyelemmel kell kisérni az iskola munkáját. Többször fel kell keresni az igazgatót és szaktanárokat, csak ily módon szerezhetnek tiszta képet a szülők gyermekeik előmenetele felől.

Az ismereti anyag átnyujtása csak egyik része nevelői munkánknak. A rendre, pontosságra, tisztaságra és illedelmes modorra is nagy gondot fordítunk. Nem türjük, hogy egymással gorombáskodjanak s megkivánjuk, hogy a felnőttekkel szemben tiszteletteljes legyenek. Utcán, közhelyeken csendesen, illedelmesen kell viselkedniök. Gondoskodásunk elhat egészen otthonukig, ahol többször felkeressük őket azzal a céllal, hogy ha valami olyan dolgot találnánk, ami munkájukban akadályozza őket, annak elhárításában segitségükre legyünk. Ily módon reméljük elérni nevelői munkánk célját: tudásban, érzésben biztos és nemes férfi és nő típusát.

Tanulóink egészségére nagy gonddal vigyáztunk. Különösen ügyelünk arra, hogy ragályos betegségek el ne terjedjenek. Ezért igyekszünk növendékeinket a védekezés módjaira kioktatni.

Ifjuságí egyesületek.

Leányiskola Ifjúsági Vöröskereszt Egylete 1927. január 6-án tartotta alakuló ülését. Jelen voltak: Képessy Béla igazgató, Képessyné Wälder Angéla tanárelnök és a III., IV. osztály tanulói.

Igazgató ismertette az egylet célját, mely humanitarius feladatain kivül, módot ad az ifjuságnak arra is, hogy bizonyos kézügyességi munkák készitésében kiképezze magát. A tisztikar a következőképen alakittatott meg: Elnök: Holicsek Erzsébet IV. o. t., alelnök: Elek Piroska IV. o. t., titkár: Hollós Márta IV. o. t., pénztáros: Csákány Mária IV. o. t. és Nagy Margit IV. o. t., I-ső csoport munkavezető: Boross Ilona IV., Preininger Anna IV., II. csoportban: Boross Margit III. o. és Csaplár Teréz III. o. t. Az egyesület minden hét szombatján tartotta összejövetelét, melyen irodalmi müvek olvasása mellett müvészi kézimunkák készitésével foglalkoztak. Izléses készitményeikkel (diszitett dobozok, szőnyegek, terítők) kitüntek: Varju Juliska, Nagy Margit, Holicsek Erzsi és Hollós Márta. Dicséretes szorgalmat tanusitott a szinpadi ruhák készitésénél Bánovszky Erzsébet. A központ megbizásából künnjárt február 17-án Sebestyén Erzsébet tanitóképző-intézeti tanár, megnézte tanulóink munkáit, megtekintette munkatermeinket s jelentése alapján az Elnökség az igazgatósághoz intézett iratában elismerésének adott kifejezést. A Vöröskereszt Egylet évvégi kiállitása általános tetszést aratott.

A görög ifj. vöröskereszt a magyar testvéregyesületnek nagyobb mennyiségü mazsolaszőlőt küldött ajándékba. 20 csomaggal mi is kaptunk belőle, amit az egyik munkadélutánon a vezető tanár szétosztott a tanulók között. Mi bélyeggyüjteménnyel, magyaros levelezőlapokkal fogjuk a távoli ifjúság figyelmét viszonozni. Ezek az érintkezések, a fogékony gyermekeken keresztül, mindenesetre előmozditják a kölcsönös megértést és megbecsülést.

Leányiskola Sportköre. Alakuló gyülését 1926. szeptember 23-án tartotta. Elnöke: Guttmann Piroska IV., alelnök: Csaplár Teréz III., jegyző: Fenyvesi Anna IV., pénztáros: Holicsek Erzsébet IV., szertáros: Varjú Juliska IV., kapitány: Kopriva Erzsébet IV. o. tanulók. Ősszel, mig a jó idő tartott és tavasszal hetenkint tartottuk az összejöveteleket, melyeken különféle játékokat tanultunk és gyakoroltunk. A leányok nagy örömmel vettek részt a játékdélutánokon, ahol a közös gyakorlatokon kivül futásban, ugrásban mászásban és egyéb ügyességekben is gyakorolták magukat. Egyes tanulók dicséretre méltó buzgalmat fejtettek ki, ezeknél az elért eredmény is figyelemre méltó. Ilyen volt Csaplár Teréz III. o.t. Kopriva Erzsébet IV. o. t. a szabadgyakorlatok precíz kivitelében és Kromer Katalin III. o. t. a futásban.

Vezető tanárai: Forstner Gizella és Képessyné Wälder Angela.

Petőfi Sándor-Önképzőkör. Ez évben is jóváhagyott alapszabály szerint müködött és sikerrel buzgólkodott az önképzés terén.

Tagjai voltak az iskola III. és IV. osztály növendékei. Az alakuló gyülésen id. Kovács Jánost titkárrá, Szeltner Gyulát pénztárossá, Gál Jánot IV. o. t. és Csaplár Istvánt jegyzőkké választották meg.

Az év folyamán tartottunk 10 rendes és 2 ünnepélyes gyülést. Az elsőt március 15-ének megünneplése alkalmából, az utóbbit mint évzáróünnepélyt.

A szereplések összes száma 117 volt. Legtöbb volt a szavalat, bírálat, azután szabad előadás, végül 2 szindarab. Szerepelt még néhány saját szerzeményü költeménnyel Gál János IV. o. t., ki Petőfi dalaira emlékeztető verseivel az év vége felé szép fejlődést mutatott.

A legnagyobb képző ereje a szabad-előadásoknak volt. Láthatták, magukon tapasztalhatták a tagok, hogy valamely probléma, vagy téma legalaposabb tudása, ismerete még nem elég ahhoz, hogy azt élőszóval, szabadon elő is adhassuk élvezetesen, érthetőn.

E téren Meerheim Jenő III. osztályos és Kubányi István IV. osztályos tanulók tüntek ki.

Az iskolai ünnepélyekre az önképzőkör adott szavalókat. E téren a legszebb eredményt Inyován Gyula és Gál János IV. osztályos tanulók érték el.

Általában igyekeztünk itt is ápolni a hazafias, erkölcsös érzést, formálni a jellemet az önképzés nemes eszközeivel.

Munkálkodásunkat éber figyelemmel kisérte igazgatónk, kinek utmutatásai, tanácsai, a szindarabok megrendezésében pedig aktiv támogatása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy önképzőkörünk egy igazán eredményes évet zárhatott le. *Lettner János.*

„Zrínyi Ilona" Leányönképzőkör kéthetenként tartotta gyüléseit. Vezető tanárnője Kubányiné Pataky Mária tanárnő volt. A kör elnöke: Lévay Anna, főjegyző: Varjú Julia, jegyző: Nagy Margit, titkár: Bánovszky Erzsébet, pénztáros: Hollós Ida IV. o. tanulók. Ellenőr: Boross Ilona III. o. t. A gyüléseken a tagok mindenkor örömmel vettek részt s önnálló dolgozatokkal, szavalatokkal, rajzzal, énekkel, kézimunkával, dallal és jeles irodalmi művek ismertetésével pályáztak s igy figyelemre méltó eredményt értek el. Az önképzőkör ez évi müködésében dicséretes szorgalmat fejtettek ki: *Varjú Julia,* Fenyvesi Anna, Hollós Márta, Holicsek Erzsébet, Lévay Anna IV. o. tanulók. Süteménykészitésben: Meisburger Mária III. o. t.

Az önképzőkör június 10-én évzáró diszgyülést tartott melyen a tagok szebbnél-szebb dolgokkal vettek részt. E működésén

kívül az önképzőkör három igen kedves ünnepélyt is rendezett, melyeken a szereplő tagok szép sikert arattak. Az első ünnepély 1927 február 26-án „Farsangi teaestély". Programmja: „Kis Angyal" és „Utolsó szó" című színművek előadása, humoros költemények és mondókák, végül kedélyes álarcos bál. A második március 15-én. „Az öreg honvéd" című színmű és szavalatok. A harmadik ünnepélyt az 1927. június 29-én tartott évzáró ünnepéllyel egybekötve rendezte. Tárgya: „Két levél" című színmű és egy érdekes történeti előadás: „A szórakozott történetíró" címmel.

„Széchenyi Sportkör". Már a régi görög közmondás is azt mondja, hogy csak ép testben lehet ép lélek! Ezt az örökké igaz mondást írta a „Széchenyi Sportkör" is zászlójára s ennek a jegyében indult neki reményteljesen az új iskolaesztendőnek. Alakulógyülésünket 1926. szeptember 28-án tartottuk s ekkor választottuk meg a tisztikart is. Elnök lett Gál János IV. o. t., jegyző: Szalay Balázs III. o. t., szertáros: Inyován Gyula IV. o. t., pénztáros: id. Kovács János IV. o. t., játékvezető: Pfiszter Mátyás IV. o. t., atletika vezetője: Zvick József IV. o. t. Játékdélutánainkat minden hét szombatján tartottuk, amikor szorgalmasan gyakoroltuk magunkat a sport minden ágában. Áprilisban a soroksári r. k. polg. isk. csapatával mérkőztünk s ezt 4:0 (2:0) arányban le is győztük. A csapat legjobbjai: Inyován Gyula és Schuszter György voltak. Az év végén atletikai és footballversennyel összekötött tornaversenyt tartottunk. Ekkor is, mint egész esztendőben mindenkor, mindenki becsületesen és szorgalmasan megtette a kötelességét s ha fiaink az életben is úgy megállják a helyüket, mint e testet-lelket felüdítő nemes versenyekben, akkor nem kell félnünk, mert nem lehet már messze az a várva-várt idő, mikor beteljesedhetik nagy Széchenyink halhatatlan mondása: „Magyarország nem volt, hanem lesz!" *Szeifer M. József, a Sportkör tanárvezetője.*

Ifj. Vöröskereszt Egylet. A fiúiskola ebben a tanévben csak kevés működést fejtett ki, mivel az iskola építkezése és egyéb okok folytán megfelelő hely nem állt rendelkezésre s a tanulók délutáni elfoglaltsága egyébként is sok volt.

Ifj. elnök: Gál János IV. o. t., titkár: Kovács Pál III. o. t., jegyző: Inyován Gyula IV. o. t., pénztáros: Zwick József IV. o. t., szertáros: Hachspacher Mihály IV. o. t., és Kovács Sándor III. o. t., munkavezetők: Kuzmann Károly IV. o. t. és Szalay Balázs III. o. tanulók.

Jelentés az *ifjúsági könyvtár* működéséről. A könyvtárt a tanuló ifjuság minden egyes tagja sürün vette igénybe. A kiosztás

mindig csütörtökön volt a tanitási órák után. Egyik héten a fiúk, a másikon a leányok kaphattak könyvet. A tanulók a kölcsönvett könyvre vigyáztak. Igy sem hiány nem volt, sem rongálás nem fordult elő, sőt néhány könyvvel (melyeket az iskola vásárolt) gazdagodott is. Müködése június hóban megszünt, hogy a növendékek egész figyelmüket a tanulásra fordithassák. A könyvforgalom 1270 mű volt.

Szülői értekezletek. Magárahagyottan sem a család, sem az iskola nem képes — a mai fokozott nehézségek mellett — a gyermeknevelésben a kitüzött célt elérni. E két tényező harmonikus együttmunkálása szükséges ahhoz, hogy fáradozásainkat siker koronázza. A család inkább a gyermek érzelmeire, az iskola főleg az értelmére hat. A házi nevelés individiális, az iskola inkább a köznek, a társadalomnak akar hasznos egyedeket formálni. A két féle munkának azonban csak úgy lehet sikere, ha egymást kiegészitik, ha hatásukat kölcsönösen le nem rombolják. Éppen ezért a szülői háznak ismernie kell az iskolát és viszont. Ezt biztositják a szülői értekezések, melyeken a nevelésre vonatkozó gondolatainkat kölcsönösen kicserélhetjük. Örömmel állapithatom meg, hogy ez a gondolat a szülők részéről kellő megértésre talált s gyüléseink igen népesek voltak.

Első értekezletünkön Glässer György a tüdővészről tartott előadást. Ismertette a betegség lefolyását, előzményeit, gyógyitását és az ellene való védekezés lehetőségeit. Magyarországon a legjobban elterjedt nyavalya, általában minden 5., 6. ember ebben hal meg. Ennek oka az, hogy nagy kiterjedésü alföldünkön kevés az erdő, a viz, lakásviszonyaink (főleg az alsóbb és szegényebb néposztálynál) rosszak és egészségi intézményeink elégtelenek. Rettenetes az vérvesztesség ami népünket ezen a téren éri. Iskolának, szülői háznak össze kell fogni, hogy ez ellen a veszedelem ellen sikerrel védekezhessék. Gyermekeinket tisztaságra kell nevelni és óvni kell a fertőzés lehetőségétől. Gondoskodni kell, hogy lakása s az iskola, ahol életének nagy részét tölti, tiszta és pormentes legyen. Gondunk legyen a helyes öltözködésre és táplálkozásra. Óvjuk a poros utcától és lehetőleg jó levegőjü, fás helyen játszék. A vidéki szülőnek módja van hozzá, fásitsa, füvezze az udvarát és ha a bajt felfedezi, még idején akadályozza meg, hogy az elhatalmasodjék.

Képessy Béla igazgató a kultura, a müvelődés áldásait ismertette, mely csak akkor lesz igazán azzá, ha általános, ha abban a nemzet minden tagja részesülhet. Szerencsétlen csonka hazánkban

még mindig több százezer ember van ebből kizárva, akik sem írni, sem olvasni nem tudnak. Ez pedig nemcsak az egyénre jelent nagy szerencsétlenséget, hanem a nemzetre is, mert éppen ezek kaphatók legkönnyebben a különféle szélsőséges izgatásokra. A tudatlanság ellen küzdenek az ország legkiválóbb férfiai, ennek szolgálatában állanak tudományos intézményeink és iskoláink. A nép nevelése, gyermekeink oktatása első rangú országos érdek, melynek becsületes megoldásától függ gyermekeink boldogsága és országunk jövője. A mi iskolánkat az 1868. törvénycikk teremtette meg és célja, hogy művelt földmíves és iparos osztályt neveljen. Kívánatos lenne, hogy a polgárság köréből minél többen végezzék el a 4 polgárit, mert csak a nagyobb tudás, alapossabb lelki felkészültség biztosítja népünk jövőjét a mai kegyetlen gazdasági küzdelemben.

Benczik Geyza tanár a megfelelő tudással keresztülvitt jó nevelést ismerteti. A háboru utáni bajokat, lelki erkölcsi elcsuszamlásokat csakis a neveléssel tehetjük jóvá. A megszületett ember isteni adományokat, értékes lelki dispozitiókat hoz magával, de hogy ez tényleg értékké fejlődjék azt csak a nevelés biztosíthatja. Vigyáznunk kell a zsenge gyermekre, óvnunk kell minden káros befolyástól. A szeretet nem a gyenge engedékenységben, hanem az igazságos szigorban nyilvánúlt meg. Az apa, az anya az első mintaképe, vigyázzunk, hogy ez a minta jó legyen, hogy példáinkkal ne a rosszra tanítsuk. Először a családban kell elrendezni a nevelés dolgát, itt kell elkezdeni a nagy épitést, mert véresen komoly igazság az, hogy amilyen a család olyan a nemzet.

Glässer György tanár az első segélynyujtás módját ismertette. Nagyon sokan vesztették életüket azért, mert nem volt a környezetében senki sem, aki tudta volna mit kell tenni, ha valaki égési sebeket szenved, ha mérget iszik, vagy vizbe esik. Sok esetben már nem lehet segiteni, amikor az orvos megérkezik, míg a baleset pillanatában helyesen alkalmazott eljárással az illető megmenthető lett volna. A gyermek elevensége, meggondolatlansága, tapasztalatlansága sok féle veszedelemnek az okozója. Ezért jó ha azok, akik vele foglalkoznak, szülők, tanítók ismerik az első segélynyujtást. Előadó gondos alapossággal ismerteti az eljárásokat a csonttörésnél, ájulásnál, égésnél, fulladásnál, mérgezésnél és kéri a hallgatóságot, hogy a hallottak felett ne térjenek napirendre, hanem adandó esetben alkalmazzák is azokat.

Az ismertetett előadásokhoz több szülő hozzászolt, előadták gondolataikat, aggodalmaikat és igy igen sok kérdés nyert általános megelégedésre megoldást. Egy-egy értekezleten átlag 100-150 szülő vett részt.

A tanév befejezése. Mint az előző esztendőkben, úgy az idén is, június II. felében a régebbi vizsgálatok helyett általános összefoglaló ismétléseket tartottunk. Az egyes tantárgyakból ismét alapos vizsgálat alá vettük kétes és gyönge előmenetelü tanulóinkat s azok igen sok esetben javítottak is rossz érdemjegyeiken. Vizsgálataink sorrendje a következő volt:

Június 15-én déli 1 órakor ág. ev. hittani vizsgálat.
„ 26-án „ 11 „ izr. „ „
„ 25-én „ 12 „ előzetes osztályozó értekezlet.
„ 17, 18, 20, 21 és 22-én 8—1-ig általános összefoglalások.
„ 23-án ref. hittani vizsgálat.
„ 24-én és 25-én magánvizsgálat.
„ 22-én végső osztályozó gyülés.
„ 26-án d. u. 1/2 4-kor a fiúiskola ének- és tornaünnepélye.
„ 29-én „ „ „ a leány „ „ „ „
„ „ délelőtt Te Deum, d. u. záróünnepély.
„ 26-tól 29-ig rajz- és kézimunkakiállitás.

Július 1, 2 és 4-én beiratások. 4-én záróértekezlet.

A záróünnepélyen osztottuk ki megjutalmazott tanulóinknak a jutalmakat és osztottuk ki azokat az érmeket, melyeket a tornaünnepélyen tudásukkal és igyekezetükkel kiérdemeltek. Ezek voltak: Varga Sándor, I. o. Schuszter György, II. o. Kovács Pál, Szalay Balázs, III. o. Inyován Gyula, Zvick József, Kuzmann Károly, Szeltner Gyula, Pfiszter Mátyás, IV. o. tanulók; a leányoknál Kurtán Mária I. o, Torma Erzsébet II. o, Kovács Ilona, Gáspár Ilona, Csaplár Teréz III. o, Csákány Mária és Kopriva Erzsébet IV. tanulók. Igazgató itt mondott búcsút a tanulóseregnek. Beszédének néhány mondatát ideiktatjuk, hogy az ifjúság annál jobban megszivlelhesse.

Kedves gyermekeim!

Egy esztendő ismét lepergett az idő kerekei között. Egy esztendő öröme, fájdalma, sikerei és csalódásai ismét mögöttünk vannak. Tudásban, érzésben, testben és lélekben gyarapodtatok, erősödtetek, nemesedtetek. És most a 10 hónapi komoly munka után szétröppentek a szélrózsa minden irányába pihenni. Igy kell lennie. Pihenjetek és erősödjetek, mert még igen sok munka áll előttetek. A mi országunk sebei még véresek, a mi népünk még beteg. Ezeket a sebeket a ti most még gyenge kezetek fogja bekötözgetni, ezt a beteg lelket a ti ábrándos életvidám lelketek fogja meggyógyitani. Fiaim, nektek többet kell tudnotok, tanulnotok és főleg sokkal többet kell akarnotok, mint elődeinknek. Lányaim nektek sokkal jobban kell tudnotok szeretni és a fájdalmat

feledni, mint tudtak anyáitok. Az eljövendő nagy idők egész férfiakat és nőket kívánnak. Ha ezt megértitek ismét boldogok lesztek.

És akik a mai aratáson sikertelenséget nyertek, akiknek a munkája elégségesnek nem találtatott, azok se csüggedjenek el. Dolgozzanak, tanúljanak, pótolják a hiányokat, a munka meghozza majd jutalmát. A siker pedig senkit se tegyen kevéllyé, elbizakodottá, sőt ellenkezőleg, az elért eredmény még ujabb és ujabb célok elérésére buzditson.

Azok pedig, akik most végleg bucsut mondanak az intézetnek, gondoljanak vissza szeretettel erre az iskolára, úgy mint amilyen szeretettel ezek a falak magukba fogadták őket. Tanításainkat sohasem feledjék, intéseinket megfogadják. Utravalóul e hármas talizmánt ültetem szivükbe: Isten, haza, szeretet, őrizzék meg, drága kincs, mely ha a munkában egyesül, felépiti mindannyiunk legdrágábbikát: a magyar hazát.

Isten veletek!

Képessy Béla
igazgató.

II

Tanári testület.

1. **Képessy Béla**, igazgató. Okl. tanitóképző-intézeti tanár. Képesitve nyelv és történettudományi szakcsoportra. Tanitotta a történelmet a IV. leányosztályban. Müködési ideje 18 év, ennél az iskolánál 4 év. Tagja Az Országos Polgáriskolai Egyesületnek, a Történelmi és Paedagogiai Tarsaságnak, elnöke a Szabad Liceumnak, alelnöke a Dunaharaszti Nemzeti Casinónak, a Levente Egyesületnek, Testnevelési Bizottságnak, a Hősi Szobor Bizottságnak és több helybeli egyesület választmányi tagja. Községi képviselő.

2. **Benczik Geyza** r. tanár, az I. fiú oszt. főnöke, a tanári könyvtár őre, az énekkar vezetője. Képesitve nyelv és történettudományi szakcsoportra. Tanitott német I. III. IV. oszt, történelem III. o. közgazdaságtan IV. o, ének I. II. III. IV. oszt. Tanit 29 éve, itt 2 esztendeje. Tagja az Orsz. Polg. Isk. Egyesületnek, Dunaharaszti Nemzeti Casinónak, stb.

3. **Glässer György** r. tanár, a III. f. oszt. főnöke. Képesitve a mennyiségtani, természettani és vegytani szakcsoportra. Tanitotta a mennyiségtant az I. III. f. o.-ban, a természettant a III. f. o.-ban, vegytant a IV. f. o.-ban mezőgazdaságtant a III. és IV. f. o.-ban, kézimunkát a IV. f. o.-ban és tornát a III. f. o. ban. Heti óraszáma: 19. Mint tanár 4 év óta müködik, ennél az iskolánál 3 év óta.

4. **Fortsner Gizella.** megbizott tanár, az I. leány osztály főnöke. Az ifjuságí sportkör vezetője. Képesítve a mennyiség és természettudományi szakcsoport tárgyaira és tornára. Tanitotta: a mennyiségtant az I-IV. o.-ban, vegytant a III. osztályban — fizikát a IV. o.-ban, tornát az I és IV. o.-ban. Heti órák száma 20. Tanit 6 év óta, ez iskolánál 4 éve. — Tagja a Kath. Tanitónők Egyesületének és a Természettudományi Társulatnak. Orsz. Polgáriskolai Tanáregyesületnek.

5. **Gáspárné Okolcsányi Lujza** megbizott tanár, a IV. leányosztály főnöke. Képesitve nyelv és történettudományi szakcsoportra. Tanitotta a magyar nyelvet az I és IV. l. o.-ban, földrajzot az I. l. o.-ban, háztartástant a IV. l. o.-ban és éneket az I-IV. l. osztályban. Heti óraszám: 19. Müködési éveinek száma 15 év. Ennél az iskolánál 4 év óta.

6. **Képessyné Wälder Angela.** rendes tanár. Képesitve a rajz és kézimunka tanitására. Tanitotta a rajzot az I—II—II—IV. leányosztályban kézimunkát a III. IV. osztályban, tornát a II—III. oszt.-ban. Az Ifjuságí vöröskereszt Egylet vezető tanára és a Sportkör társvezetője. Müködési ideje 10 év, ennél az iskolánál 4 esztendő. Tagja az Országos Polgáriskolai Egyesületnek.

7. **Kubányiné Pataki Mária.** rendes tánár, a III. leányosztály fönöke és az önképzökör elnöke. Képesitve a nyelv- és történettudományi szakcsoportra. Tanitotta a történelmet a III. l. o.-ban, földrajzot a II. és III. l. o.-ban, egészségtant a IV. l. o.-ban, természetrajzot az I. és II. l. o.-ban, kézimunkát a II. l. o.-ban és szépirást az I. és II. l. o.-ban. Heti óráinak száma: 18. Müködési éveinek száma 28 év. Ennél az iskolánál 7 év óta tanit.

8. **Lettner János.** r. tanár Képesitve nyelv- és történettudományi szakcsoportra; ; a IV fiuosztály főnöke; Az Ifjuságí Önképzőkör tanárelnöke. Tanitott az I. és IV. oszt.-ban magyar nyelvet; az I—IV. a földrajzot, tornát a IV. osztályban. Heti óráinak száma: 20. Müködési ideje: 4 év. Ennél az iskolánál: 1. Tagja az Országos Polgáriskolai Tanáregyesületnek.

9. **Mályné Márton Irma.** Képesitve nyelv- és történettudományi szakcsoportra; rendes tanár II. leányosztály főnöke. Tanitott II. III. l. o. magyar, I. II. III. IV. l. oszt. németnyelvet. Heti óráinak száma: 19. Müködési ideje: 24 év. Ennél az iskolánál: 5. Tagja az Országos Polgáriskolai Tanáregyesületnek.

10. **Suloky Ibolya.** Ifjuságí könyvtár őre. Képesitve mennyiség- és természettudományi szakcsoportra. Óraadó helyetes tanár. Tanitotta a mennyiségtant II. és IV. f. o.-ban, természetrajzot az

I. és II. f. o.-ban, mezőgazdaságtant I. II. f. o.-ban egészségtant IV. f. oszt.-ban és kézimunkát az I. I. o.-ban. Heti óraszám 19. Mint tanár 4½ év óta, ennél az iskolánál 2 év óta müködik. Tagja az Országos Polgáriskolai Tanáregyesületnek.

11. **Szada István** Festőművészeti akadémiát végzett. Óraadó helyettes t. Tanította a rajzot I. II. III és IV. f. o-ban kézimunkát I. II. és III. f. o-ban. tornát I. o-ban. Heti óraszám 19. Mint tanár 1 év óta tanít.

12. **Szeifer M. József.** Képesítve nyelv- és történettudományi szakcsoportra. Megbizott tanár. A II. fiú oszt. főnöke, a „Széchenyi Sportkör" vezetője, a tanárit estület jegyzője. Tanította a magyar nyelvet a II. és III., a történelmet a II. és IV., a németet a II. és a tornát a II. osztályban. Heti óráinak száma 19. Tanít 4 év óta, az iskolánál 3 éve működik. Tagja az Országos Polgáriskolai Tanáregyesületnek.

Hitoktatók:

1. **Kardoss Béla** r. k. Müködése ennél az iskolánál 3 év.
2. **Balogh A. Sándor** ref. Ennél az iskolánál 2 éve tanít.
3. **Oláh Sándor** ág. ev. Tanít itt 2. éve.
4. Az izr. hittant Stern Erzsébet soroksári tanítónő tanította.

Napibéres szolga: Lach Konrádné.

III.

A tanulók névsora.*

I-ső fiúosztály. Osztályfőnök: Benczik Geyza.

1. Achs Henrik (elégs.), 2. Ambrus Jakab (magy. földr.), 3. Bagyinszki Pál (elég.), 4. Becz András (elégs.), 5. Becz József (ism.), 6. Sz. Becz József (elégs.), 7. Berényi László (kim.), 8. Boros János (elég.), 9. Boross Zoltán (német, számtan), 10. Deim István (elégs.), 11. Erdős János (elégs.). 12. Floszmann László (isn..), 13. Györög Lajos (jó), 14. Gyuka János (elégs.), 15. Heszler János (elégs.), 16. Kasza László (jó), 17. Katona Ferenc (elégs.), 18. Kiss Dániel (elégs.), 19. Kmetz Aladár (elégs.), 20. Korisanszky György (jó), 21. Kormos Imre (elégs.), 22. Kovács Ferenc (elégs.), 23. Kovács Imre (elégs.), 24. Kövessi József (elégs.), 25. Majer Dezső (jeles), 26. Meisburger Ernő (jó), 27. Mező István (elégs.), 28. Mikula István (elégs.), 29. Nagy Antal (elégs.), 30. Németh Gábor (elégs.),

* A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat. A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

31. Pokornyik István (kim.), 32. Schönléber József (elégs.), 33. F. Szabó Sándor (elégs.), 34. Tomana József (jó), 35. Török Antal (jó), 36. Tríff Ágoston (elégs.), 37. Varga Sándor (jó), 38. Ványi Ágoston (elégs.), 39. Wágner Pál (elégs.), 40. Wágner Péter (jó), 41. Uza István (jó), 42. Tauth László (jó), 43. Andricsek Mihály (elégséges).

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Szeifer M. József.

1. Arany László (jó), 2. Bartók Menyhért (jeles), 3. Benkő Ferenc (elégs.), 4. Bíró István (elégs.), 5. Boross Ferenc (ism.), 6. Fekete János (jó), 7. Fischer János (elégs.), 8. Gere Ferenc (elégs.), Gere Károly (elégs.), 10. Hetényi Imre (elégs.), 11. Horváth Sándor (elégs.), 12. Horváth Vilmos (elégs.), 13. Juhász Róbert (ism.), 14. Kemény Gyula (elégs.), 15. Kmetz István (elégs.), 16. Kovács Keresztély (elég.), 17. Lengyel Kálmán (jó), 18. Müller János (ism.), 19. Nagy István (jó), 20. Nedavaska Vilmos (elégs.), 21. Papacsek Péter (elégs.), 22. Perger János (elégs.), 23. Reiter Jenő (elégs.), 24. Reiter Sándor (jó), 25. Schmidt István (magyar, számtan), 26. Schuszter György (jeles), 27. Schuszter József (jó), 28. Simon András (elégs.), 29. Szabó P. József (elégs.), 30. Száger Ferenc (elégs.), 31. Szing János (magyar), 32. Sztrek Dezső (elégs.), 33. Tichy Gyula (elégs.), 34. Tilly Béla elégs.), 35. Tillinger István (elégs.), 36. Wágner Mátyás (elégs.), 37. Kovács Sándor (elégs.), 38. Terts István (jó), 39. Morvay István (ismétel).

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Glässer György.

1. Berényi Lajos (kim.), 2. Csaplár István (elégs.), 3. Csirke József (ism.), 4. Fehér Lajos (jó), 5. Floszmann Alfrád (elégs.), 6. Floszmann Dezső (elégs.), 7. Frey Márton (elégs.), 8. Galambos Benő (német, számtan), 9. Glöckl György (magyar. tört.), 10. Gregorics Gyula (jó), 11. Horváth Gyula elégs.), 12. Kaltenecker Ferenc (elégs.), 13. Kollár Pál (jó), 14. Kormos József (német, tört.), 15. Kovács József (elégs.), 16. Kovács Pál (elégs.), 17. Kovács Sándor (elégs.), 18. Luttenberger Gusztáv (tört. földrajz), 19. Meerheim Jenő (elégs.), 20. Móri Károly (elégs.), 21. Nagy Elek (elégs.), 22. Pachl Viktor (elégs.), 23. Péter Mihály (jó), 24. Puskás János (ism.), 25. Szabó Sándor (elégs.), 26. Szalay Balázs (jó), 27. Tálas Gyula (elégs.), 28. Telessy Ernő (elégs.), 29. Tillinger János (elégs.), 30. Tomana Károly (elégs.), 31. Trázsi János (elégs.).

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Leitner János.

1. Bakon József (német, számtan), 2. Bazsó Károly (elégs.), 3. Ender Ferenc (magyar), 4. Fábián Lajos (elégs.), 5. Gál János (jó), 6. Gyenes Béla (elégs.), 7. Hackspacher Mihály (jó), 8. Hegedüs János (számtan), 9. Horváth István (elégs.), 10. Inyován Gyula (elégs.), 11. Kamrás Károly elégs.), 12. Khőber Lénárd (elégs.), 13. Kiss Géza (elégs.), 14. íd. Kovács János (jó), 15. ifj. Kovács János (német, közg.), 16. Kratzer Antal (elégs.), 17. Kubányi István (jó), 18. Kuzmann Károly (elégs.), 19. Maylänner Gyula (elégs.), 20. Mészáros Sándor (elégs.), 21. Nagy Géza (számtan-mértan), 22. Netzer József (német), 23. Ockenfus Béla (elégs.), 24. Pfiszter Mátyás (elégs.), 25. Reich Jáos (jó), 26. Sági Árpád (elégs.), 27. Schrődling István (magyar, számtan), 28. Seres András (elégs.), 29. Seres Sándor (elégs.), 30. Simon László (elégs.). 31. Steiner László (elégs.), 32. Streck András (elégs.), 33. Szabó Gyula (jó), 34. Szeltner Gyula (elégs.), 35. Sziráki József (elégs.), 36. Szóka István (elégs.), 37. Török Sándor (elégs.), 38. Unger Kornél (kim.), 39. Unger Lőrinc (kim.), 40. Zwick József (elégs.).

I. leányosztály. Osztályfőnök: Forstner Gizella.

1. Bakon Mária (jó), 2. Bonhardt Anna (jó), 3. Csajka Jolán (jeles), 4. Delikát Ella (jó), 5. Fránvó Ilka Margit (kim.), 6. Gyenes Anna (elégtelen), 7. Gyuka Julianna (elégs.), 8. Kaszás Margit (jó), 9. Kollár Ibolya (kim.), 10. Kulin Ilona (elégtelen), 11. Kunzer Julianna (jeles), 12. Kurtán Mária (jeles), 13. Máté Piroska (jó), 14. Molnár Mária (jó), 15. Neumann Ibolya (elégs.), 16. Oszatkov Anna (jó), 17. Siroky Katalin Irén (elégtelen), 18. Telessy Éva (elégs.), 19. Varga Eleonóra Magda (elégs.), 20. Varga Erzsébet (jó), 21. Vargha Edith Mária (jó), 22. Veimola Erzsébet (kim.), 34. Simon Ilona (elégséges).

II. leányosztály. Osztályfőnök: Mályné, Márton Irma.

1. Balog Anna (jó), 2. Stó. Becz Mária (jó), 3. Blahó Ilona (elégs.), 4. Csiba Vilma (jó), 5. Duttyán Erzsébet (jeles), 6. Erős Anna (jó), 7. Frank Borbála (elégs.), 8. Imre Anna (elégs.), 9. Karlovicz Terézia (elégs.), 10. Kromer Katalin (elégs.), 11. Kungl Terézia (jó), 12. Mészöly Irén (jó), 13. Papp Sarolta (elégs.), 14. Renner Sarolta (jeles), 15. Tálas Rózália (elégs.), 16. Torma Erzsébet (elégs.), 17. Vass Valéria (jeles).

III. leányosztály. Osztályfőnök: Kubányiné, Pataky Mária.

1. Boross Margit (jó), 2. Bucsi Ilona (elégs.). 3. Csaplár Teréz (jeles), 4. Eller Irma (jó), 5. Fürchgott Margit (elégs.), 6. Gáspár Ilona (jeles), 7. Halász Rozália (jó), 8. Kaufmann Magdolna (jó), 9. Kromer Éva (jó), 10. Lorbach Róza (elégs.), 11. Meisburger Mária (jó), 12. Teszlicskó Róza (elégs.), 13. Unger Erzsébet (kim.), 14. Végh Julianna (jó), 15. Wolf Jozefine (jeles), 16. Jungmajer Teréz (jó), 17. Kovács Ilona (számtan),

IV. leányosztály. Osztálfőnök: Gáspárné, Okolicsányi Lujza.

1. Balog Margit (elégs.), 2. Bánovszky Erzsébet (jó), 3. Boross Ilona (jó), 4. Csákány Mária (jeles), 5. Elek Piroska (jeles), 6. Fenyvesi Anna (jeles), 7. Fenyvesi Paula (elégs.), 8. Guttmann Piroska (jeles), 9. Holicsek Erzsébet (jó), 10. Hollós Ida (elégs.), 11. Hollós Márta (jó), 12. Hufnagel Gizella (elégs.), 13. Hümpfner Erzsébet (elégs.), 14. Kopriva Erzsébet (jó), 15. Kungl Mária (elégs.), 16. Lévai Anna (jeles), 17. Nagy Margit (jó), 18. Németh Edith (kim.), 19. Preininger Anna (elégs.), 20. Varjú Julianna (jeles) 21. Váradi Margit (elégs.), 22. Hoffmann Györgyi (jó), 23. Droppa Jolán (jó).

IV.

Magánvizsgálatok.

A dunaharaszti áll. polg. fiu- és leanyiskolában magánvizsgálatok évenként háromszor: ugymint augusztus végén, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Augusztus végén csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A mágánvizsgálatok iránti kérvényeket 1·60 P bélyeggel ellátva, Pest stb. vm. kir. tanfelügyelőjéhez címezve, julius hó 15-ig, nov. hó 1-ig, illetve május 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyujtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőnél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyujtani; az ilyenek kérvényét az iskola igazgatósága közvetlenül nem fogadja el.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasittatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akarónak: 1. Keresztlevelét (születési bizonyitványát). 2. Az iskolai bizonyitványát. 3. Az illető község elöljárósága által kiállitott erkölcsi

és foglalkozási bizonyítványát, melyben határozottan kíteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakították meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakítása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyítványok is. 4. Újraoltási bizonyítvány. A mellékletekre, ha azokon bélyeg nincs, 10 fill bélyeg ragasztandó.

V.

Az 1927-28. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beiratások. A dunaharaszti m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1927—28. tanévre szóló felvételek és beírások július 1-én, 2-án és 4-én délelőtt 8—12-g fognak megtartatni az iskola fő-utcai hivatalos helyiségében. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 1-én történik. A rendes tanítás szept. 3-án kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni: 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát; 2. iskolai bizonyítványát; 3. oltási bizonyítványát.

Kérem a szülőket, hogy a júniusi beiratásokat el ne mulasszák, mert szeptemberben esetleg az iskola már nem vehet fel több tanulót.

A polgári fiú- és leányiskola I-ső osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték és 10-ik életévüket betöltötték. A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának megfelelő alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatokra vonatkozólag az igazgató ad felvilágosítást.

Egy tanév folyamán az iskolában a rendes- és magántanulók s a közalkalmazottak gyermekei a következő díjakat fizetik:

Sorszám	Mi címen fizetendő a díj?	Mennyit fizet egy tanévre?				Mennyit fizet egy tanévre közalkalmazott hadiözvegy és hadiárva?			
		Rendes-tanuló		Magán-tanuló		Rendes-tanuló		Magán-tanuló	
		P	f	P	f	P	f	P	f
1	Tandíj	28	—	28	—	14	—	14	—
2	Beiratási díj	1	50	1	50	1	50	1	50
3	Ifjúsági könyvtárdíj	—	50	—	50	—	50	—	50
4	Értesítő díj	1	—	1	—	1	—	1	—
5	Tan. kirándulási díj	1	50	1	50	1	50	1	50
6	Polg. isk. tan. Seg. és Háza.	1	50	1	50	1	—	1	50
7	Önképzőköri díj III. és IV. o.	—	50	—	—	—	50	—	—
8	Mezőg. és kézim. alap	1	—	1	—	1	50	1	—
9	Biz. ürlap és nyomtatv.	—	50	—	50	—	—	—	50
10	Fütési díj	4	—	4	—	4	50	4	—
11	Oszt. főnöki díj	1	50	1	50	1	50	1	50
12	Ifj. segély alap	—	50	—	50	—	—	—	50
13	Felszerelési díj	8	—	8	—	4	50	4	—
14	Értesítő könyv	—	50	—	50	—	50	—	50
15	Ifj. testnevelési alap	2	40	2	40	2	40	2	40
16	Rongálás	—	50	—	50	—	50	—	50
		53	40	52	90	35	40	32	90

Ezen összegek 4 részletben is fizethetők. Beiratáskor 26— P fizetendő. A fennmaradó 27 P 40 fillér október, február és május hónapokra elosztva fizethető.

A magántanulók még 6·40 P elnöki, 1·20 P kezelési és tárgyanként 3·20 P vizsgadíjat fizetnek

Felszerelési díj- és tandíjmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletüek, s jó bizonyítványt képesek felmutatni, 20 %-ig felszerelési díj- és tandíjmentességet nyerhetnek.

Felszerelési díjmentességért a polgári iskola gondnokságához kell folyamodni. Tandíjmentességért folyamodók a vármegyei Tanfelügyelőséghez címzett kérvényüket szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulók, akikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornázás szervi hibáiknál, vagy gyenge testalkatuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az említett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyítvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők.

Ha valamely tanuló egy, vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javítóvizsgálatot tehet. A javítóvizsgálatok aug. 30-án délelőtt 8 órakor veszik kezdetüket. A javítóvizsgára utasított tanulók július 15-ig tartoznak bizonyítványaikkal az igazgatónál jelentkezni. A felvételi- és tantervkülönbözeti vizsgálatok aug. 31-én d. e. 8 órakor kezdődnek.

VI.

Statisztikai kimutatás.

Cím	I	II	III.	IV.	Összesen	I.	II.	III.	IV.	Összesen
	fiúosztály					leányosztály				
I. A tanulók számának alakulása:										
Az év elején beiratkozott	42	39	31	40	152	22	19	15	21	77
Évközben beiratkozott	1	1	—	—	2	1	—	2	2	5
Kimaradt	2	1	1	2	6	3	2	1	1	7
Az év végén maradt	41	39	30	38	148	20	17	16	22	75
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvű	35	31	27	33	126	17	16	14	17	64
Német anyanyelvű	6	8	3	5	22	2	1	2	2	7
Szerb anyanyelvű	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Horvát anyanyelvü	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Tót anyanyelvű	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	31	33	23	28	115	14	9	11	16	50
Ref.	7	4	7	7	25	3	5	2	4	14
Ág. ev.	3	2	—	2	7	1	2	—	1	4
Izr.	—	—	—	1	1	2	—	2	1	5
Gör kath.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Gör. kel.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
IV. Szülők lakóhelye szerint:										
Helybeli	27	22	18	19	86	12	11	10	10	43
Vidéki	14	17	12	19	62	8	6	6	12	32
V. Általános előmenetel szerint:										
Ált. jeles osztályzatot nyert	1	2	—	—	3	3	3	3	6	15
„ jó „ „	11	7	5	6	29	9	6	8	8	31
„ elégséges „ „	25	24	19	25	93	5	8	4	8	25
Javitóvizsg.-ra utasittatott	2	2	4	7	15	3	—	1	—	4
Osztályismétlésre „	2	4	2	—	8	—	—	—	—	—
VI. Magaviselet szerint:										
Példás	32	30	20	25	107	16	17	16	22	71
Jó	9	8	9	12	38	4	—	—	—	4
Türhető	—	1	1	1	3	—	—	—	—	—
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igazolt mulasztás	1779	1533	629	1281	5222	725	785	365	689	2564
Igazolatlan mulasztás	23	97	37	70	227	11	—	—	—	11
Összesen:	1802	1630	666	1351	5449	736	785	365	689	2575

PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

VIII.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1927—28 ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
KÉPESSY BÉLA
IGAZGATÓ.

Nyomatott Műnich Jenő könyvnyomdájában, Ráckevén.
1928.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

Igazgató jelentése az 1927—28. tanévről.

Intézetünk életében számottevő esemény az elmult tanitási esztendőben nem történt. Amig az 1926—27. tanitási év az épitések, az alkotások éve volt, addig a most lezárt év az előkészités, a tervezgetés munkáját foglalta magában.

A tavalyi értesitőben beszámoltam arról, hogy miképen sikerült a kettős iskolát elhelyezni. A felépitett új fiúiskolával tantermeink száma 8-ra emelkedett s ezzel lehetővé vált a félnapos tanitások megkezdése. A tágas, egészséges tornacsarnok pedig biztositja a testnevelés intenziv, az egész szorgalmi időre kiterjedő tanitását.

Sajnos azonban iskolánk még mindig nagyon messze van attól, hogy elhelyezése megfelelőnek legyen mondható. Nincs egyetlen egy szertárunk, nincs előadó termünk, rajz- és slöjdtermünk. A tanitáshoz okvetlenül szükséges szemléltető eszközöket kénytelenek vagyunk a tanári szobába és az igazgatói irodába bezsúfolni, vagy a nedves, szük folyosókon tartani. Ilyen körülmények mellett azok nehezen kezelhetők s idő előtt elromlanak. A meg nem felelő elhelyezés az oka annak, hogy fizikai szereink nagy része már nem használható. A slöjd sem tanitható tanmenetszerüen az osztályokban, mert az agyagmunkához és famunkához okvetlenül külön helyiségre van szükség. Jelenleg ez a község egyik melléképületében van elhelyezve ideiglenesen. Ez a megoldás azonban nem megfelelő, mert a terem szük s nem is függ össze szervesen az iskolaépülettel. A leányiskola elhelyezése sem mondható ideálisnak, mert az osztályok szükek, legfeljebb 22—24 tanuló befogadására elégségesek. Folyosója keskeny (1 m. 65 cm.) és sötét. Amint a háborus évek elmultával a növendékek száma emelkedni fog, okvetlenül gondoskodni kell a leányiskola bővitéséről, megfelelőbb elhelyezéséről.

Egy 8 osztályos, kettős iskolának legalább is 8 normális s

egy kisebb tantermének kell lennie. Ez utóbbiban a rendkivüli tárgyakat s a tanitási időre eső ref., ág. ev. és izr. hittani órákat kellene megtartani. Jelenleg az a helyzet, hogy ezeket a tárgyakat télen a tanári szobában vagy a tornaterem öltözőjében tartjuk meg, tavasztól kezdve pedig a szabadban. Egy nagyobb fizika-kémia előadó terem, mely egyúttal rajzterem is lehetne s egy megfelelő (esetleg az alagsorban elhelyezett) slöjdterem nélkülözhetetlen kiegészitő része egy megfelelően elhelyezett polgári iskolának.

Igazgatónak minden igyekezete oda irányult, hogy ezt a minimumot az iskolának biztositsa. Sajnos, a mai napig ez még nem sikerült. Bizva azonban az illetékes hatóságok kulturaszeretetében és jóindulatában, reméljük, hogy a vázolt fejlesztés mégis megoldható lesz.

A község által megvásárolt kastély főépületének végleges elosztása iskola és előljáróság között az elmult tanévben ismét előtérbe került. A tárgyalások folyamán nyilvánvalóvá vált, hogy az épület a két intézmény megfelelő elhelyezésére nem alkalmas. Csupán a meglévő épületek alapján a két intézmény jogos érdekeinek kielégitése el sem képzelhető. Az elöljáróság az igazgatói lakás megszüntetésével óhajt egy ideiglenes, átmeneti megoldást teremteni, ez azonban ellenkezik a kultuszkormány álláspontjával, mely szerint az iskolák eminens érdeke, hogy az igazgató, ki az intézetek felszerelésének anyagilag felelős őre, szellemi irányitója, benn lakjék az iskolában. A község méltányos kivánsága és a miniszterium jogos álláspontja között a harmonikus megoldás csak ujabb épitkezéssel oldható meg. E kérdés tárgyalása napirenden van s meg vagyok arról győződve, hogy a miniszteriumnak, a vármegye főispánjának, Dr. Preszly Elemér őméltóságának bölcsesége és a község belátó jóakarata végül is közmegelégedésre meg fogják oldani ezt a régen húzódó problémát.

Községünk főjegyzője, Zlőbl József 1927. december hóban nyugdijbá ment. 25 évig állt a község élén s a legnehezebb időkben, a mindent elsöprő világégés, forradalmak és kommunizmus alatt zökkenés nélkül vezette ezt a sok nehéz problémával küzködő községet. Benne iskolánk lelkes barátja vált meg a közszerepléstől. Az ő támogatásával létesült intézetünk s fejlődött a mai fokig, ezért hálával emlékezünk meg róla s kivánunk neki zavartalan, nyugodt pihenést.

Utóda Földváry Aurél hajósi adóügyi jegyző lett. Erős kézzel, imponáló ambicióval fogott hozzá sokfelé ágazó feladatai-

nak megoldásához. A község legégetőbb szükségleteinek kielégítése után, reméljük, megtalálja a módját annak is, hogy iskolánk jogos kívánságai a fentebb ismertetett keretben valóra váljanak.

Mielőtt a krónikás pontosságával sorba venném az elmult esztendő eseményeinek leirását, még néhány szót Dunaharaszti közönségéhez. Kérem községünk polgárait, őrizzék meg az iskola számára eddig mutatott szeretetüket, támogassák törekvéseiben, segitsék céljai elérésében. A cél, mit magunk elé tüztünk, egy a nemzet aspirátióival s végeredményében mindannyiunk boldogulásával azonos: a magyar kultura ápolása s a szebb jövő biztositása. A nemzet legdrágább kincse, a község ifjusága nevelődik az iskola falai között, megérdemli, hogy e falakat megtöltsük mindazzal, ami gyermekeink lelkének nemesitéséhez, testének ápolásához okvetlenül szükséges. Gondolja meg e község minden polgára, hogy amit az iskolának ad, azt tulajdonképen saját gyermekének adja.

Alakuló ülés. A tanári testület 1927. szeptember 11-én tartotta alakuló ülését. Ezen állapitottuk meg az egész tanév nevelési és tanitási programmját. Felosztottuk a mellékteendők ellátását, meghatároztuk a rendes havi, módszeres, ellenőrző, osztályozó és szülői értekezletek dátumát. A személyi változásoknak megfelelően módositottuk a tantárgyfelosztást, elkészitettük a magán-, felvételi- és javitóvizsgálatok tervét, melyeket szeptember 11-én tartottunk meg.

Beiratásokat július 1-én, 2-án és 3-án tartottuk meg d. e. 8—1-ig, szeptember 12-én és 13-án pedig pótbeiratásokat végeztünk. Ezeknek eredményeképen beiratkozott az első fiúosztályba 37, a II. osztályba 41, a III. osztályba 34, a IV. osztályba 27, összesen 139 tanuló. Az első leányosztályba 28, a II. osztályba 24, a III. osztályba 17, a IV. osztályba 17, összesen 86 tanuló. A két iskola tanulóinak száma: 225.

Sajnálatos körülmény, hogy a szülők nagy része még mindig elmulasztja gyermekét a junius—júliusi beiratások alkalmával beiratni. Ezzel lehetetlenné teszi, hogy az iskola már a nyári szünidő alatt a tanulók létszámának megfelelő intézkedéseket megtehesse és kiteszi magát annak, hogy amennyiben az egyes osztályok már az első beiratásoknál megtelnek, szeptemberben gyermeke felvehető nem lesz. Ezért ez úton is felkérem a közönséget — amint azt legutóbbi szülői értekezletünkön is megtettem — hogy már júliusban irassa be gyermekeit az iskolába.

A tanév megnyitása. Jelen tanévet a 45.8000/1927. V.

számú miniszteri rendelet alapján 10 nappal később, szeptember 14-én nyitottuk meg. Ekkor tartottuk a „Veni Sancte"-t és az évnyitó ünnepséget is. Tanulóink vallásfelekezetük szerint istentiszteleten vettek részt, mely után az intézet nagytermében gyüjtöttük össze tanulóinkat. Igazgató ismertette az iskola, a tanulás célját, az osztályfőnökök pedig utasitást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, iró- és rajszerek beszerzésére. A rendes tanitások szeptember 15-én kezdődtek.

Tandijmentesség. Tanügyi hatóságaink ez idén is több szorgalmas, jómagaviseletü és szegénysorsú tanulónak tették lehetővé tanulmányainak folytatását azzal, hogy tandijmentességben és felszerelési dij kedvezményben részesitették. Pest-vármegye kir. tanfelügyelője 1927. október 8-án kelt 13.149/1927. számú engedélyével a következő tanulókat részesitette tandijmentességben: Bandzsál István., Németh István I., Feith György I., Glász János I., Pachl István I., Tauth László II., Bányai János II., Wágner Péter II., Bányai József II., Schuszter György III., Reiter Sándor III., Bartok Menyhért, Arany László III., Kollár Pál IV., Glökl Éva I., Illovits Edith I., Gratzer Irma I., Pap Erzsébet I. Hesz Ibolya I., Pachl Borbála I., Csajka Jolán II., Bakon Mária II., Máté Piroska II., Kurtán Mária II., Bernáth Erzsébet III., Erős Anna III., Mészöly Irén III., Vass Valéria III., Eller Ilma IV. Az elengedett tandijak összege 616 P.

Ezen tanulókat az iskolák gondnoksága a felszerelési dij fizetése alól mentette fel. Ezen a cimen elengedett dijak összege 88 pengő.

A kedvezményeket élvező tanulók között többen vannak olyanok, akik tanulmányi előmenetelükben visszaestek, vagy magaviseletükkel arra érdemetlenné lettek. Ezek tandijmentességben természetesen a jövő tanévben már nem részesülhetnek. A vonatkozó rendeletek u. i. előirják, hogy tandijkedvezményben csak az olyan tanuló részesülhet, akinek általános osztályzata legalább jó és magaviselete kifogástalan. A kedvezmény kérelmezésére vonatkozólag pedig figyelmeztetem a t. szülőket, hogy kérvényeiket a beiratkozás alkalmával kell beadni, melyhez mellékelni kell a község elöljáróságánál beszerzett újabb keletü szegénységi bizonyitványt. A késedelmes kérelmek annál kevésbé vehetők figyelembe, mert a tandij elengedések összege legfeljebb a tandijjövedelem 20 %-a lehet. A kérvényeket Pestmegye kir. tanfelügyelőségéhez kell cimezni. A felszerelési dij fizetése alól — miután annak összegét tetemesen leszállitottuk — felmentés a jövőben nem kérelmezhető.

Személyi változások a tanári karban. Örvendetes jelensége iskolai életünknek, hogy a tanári testületben mind ritkábban fordulnak elő személyi változások. A testület mai összetételében teljesen stabilnak, véglegesnek mondható. Tanáraink itt, a községben helyezkedtek el s élénk részt vesznek annak társadalmi és kulturális életében. Személyes jelenlétükkel nevelőleg, fegyelmezőleg hatnak ifjuságunk iskolánkivüli viselkedésére. Ez valamint a testület állandósága biztositja nevelői, oktatói munkánkban a zavartalan folytonosságot.

V. K. M. 72.071/1927. VI. számu rendeletével a pesterzsébeti áll. polgári fiúiskolától ide helyezte Csucsay János rajztanárt. A jeles tanárnak, kitünő kollegának azonban nem sokáig örülhettünk, mert V. K. M. 96.198/1927. VI. számu rendeletével december hó folyamán innen a soroksári róm. kath. polgári fiú- és leányiskolához helyezte át.

Előléptetések. Képessy Béla igazgató M. E. 9.000 számu rendelet alapján VIII. fiz. oszt. 2. fokozatába lépett elő, Képessyné Wälder Angela tanárnő ugyanezen rendelet alapján a IX. fiz. oszt. 3. fokozatába soroztatott be. V. K. M. 3.180/1928. számu rendeletével Suloky Ibolya tanárnő illetményei rendeztettek.

Egészségi viszonyok. A tanuló ifjuság egészségi viszonyai az elmult tanévben kedvezőek voltak. Tömegesebb és ragályos jellegü megbetegedések nem fordultak elő. A háború után minduntalan fellépő náthaláz, spanyoljárvány, stb. az idén megkimélte iskolánkat. Mindamellett szórványosan mégis előfordultak egyes súlyosabb megbetegedések. Vargha Edith II. oszt. vesemedence gyulladásban megbetegedett, sőt hosszabb kezelés után ismét visszaesett. Wolf Josefin IV. oszt. csaknem az egész tanév alatt szembetegségben szenvedett. Egy izben sulyosabb operáción is keresztül ment. Papp Sarolta III. oszt. szivburokgyulladásban betegedett meg. Szabó Sándor I. kulcscsonttörést szenvedett. Lass Torres Béla súlyosabb természetü tüdőhuruttal megszakitásokkal mintegy 3 hónapot volt kénytelen mulasztani. Schiewampl József I. vakbélgyulladásban betegedett meg. Kardos Gyula II. tüdőcsucshuruttal május eleje óta állandóan betegeskedett. Reiter Sándor III. és Tálas Gyula IV. lábszár- — illetve karcsontját törte el, hála Istennek minden komolyabb következmények nélkül. Hetényi Imre III. sarlachban megbetegedett. Szerencsére a bajt hamar felismertük, úgy, hogy az orvosi intézkedéseket még idejében megtehettük. Derekas Gábor tüdőgyengeségben és szemgyulladásban huzamosabb ideig betegeskedett.

Részint gyönge szervezete, részint betegeskedése miatt az idén is több tanulót mentettünk fel a tornázás alól. Ezek voltak: Temető Etel I., Kunzer Julia II., Telessy Éva II., Endre Ilona II., Vargha Edith II., Pap Sári III., Feith György I., György Domonkos I., Szabó Sándor J., Lass Torres Béla I. és Karlovics János I.

Ennél a pontnál egy komoly intelmem van a tisztelt szülőkhöz. Amint a fenti névsor mutatja, főleg az alsó osztályok tanulói kérnek a tornázás alól felmentést és ezt meg kell állapitani, sokszor minden alaposabb ok nélkül. Egy kis fejfájás, gyomornyomás még nem ok arra, hogy gyermekünket a testi neveléstől mentesitsük. Ezzel sokkal többet ártunk nekik, mint használunk. A legtöbb betegségnek, fejletlenségnek, testi gyengeségnek éppen az az oka, hogy gyermekeink testének ápolására nem sokat gondoltunk. Az iskolában folyó rendszeres, higienikus tornázás feltétlenül üdvös hatásu a fejlődő, zsenge szervezetre. Azt erősiti és megedzi a nagyobb veszedelmekkel szemben. Tehát fiaink és leányaink érdeke, hogy a felmentéssel minél ritkábban éljünk, sőt a sportot, a tornát a szülői ház is igyekezzék minél inkább megkedveltetni.

A tanári testület körében csak szórványosan fordult elő megbetegedés. A beteg kollegák óráit minden esetben a tanári testület látta el.

Dr. Molnár Sándor hatósági orvos két izben, tavasszal és őszkor, megvizsgálta iskolánkat és tanulóinkat egészségi, illetve higieniai szempontból. Komolyabb betegséget egyik alkalommal sem konstatált s az iskola egészségi intézkedéseivel teljes mértékben meg volt elégedve.

Halálozás. Az elmulás szomorú hangulata ebben az esztendőben sem kimélte iskolánkat. Intézetünk egy érdemes volt tanára: Merényi Sándor, pilisvörösvári áll. polg. iskolai igazgató rövid betegeskedés után tüdőgyulladásban elhúnyt. Vele egy értékes, komoly tanár, izzó lelkű, hazáját mindeneknél jobban szerető magyar férfi szállt a hideg sirba. Csodálatosan erős hite a magyar feltámadásban erősitette munkatársai és tanitványai lelkét. A halottas ágyán is merevülő ajkai utolsónak a Magyar Hiszekegyet rebegték. Amiért annyit sirt és imádkozott: az intéger Magyarországot már nem érhette meg. Emléke legyen áldott!

F. Szabó Sándor II. osztályu tanuló február hónapban agyhártyagyulladást kapott. A gonosz betegséggel szemben tehetetlen volt az orvosi tudomány s a fiúcska 2 heti kegyetlen szenvedés után meghalt. Temetésére az egész iskola átment Szigetszentmiklósra.

A halottas háznál az igazgató búcsúztatta el az ártatlan lelket s az iskola énekkara gyászdalokat énekelt. A nyitott sírnál Kromer Katalin IV. oszt. tanuló elszavalta Vörösmarty gyönyörü költeményét A kisgyermek halálára című verset. Kis Sándorunk távozása fájdalmas rést ütött a II. osztály tömött soraiban.

A tanári testület iskolai müködése. Az elmult iskolai évben 1 alakuló, 9 rendes havi, 2 módszeres, 2 ellenőrző, 3 osztályozó és 12 rendkivüli módszeres ülést tartottunk. Ezeken az értekezleteken az osztályfőnökök beszámoltak az osztályaikban történt fontosabb eseményekről, a szaktanárok a tanulók szorgalmáról, magaviseletéről, az elvégzett tananyagról, irásbeli dolgozatokról s az igazgató a tanitási órákon tett tapasztalatairól. Ezeken az értekezleteken megállapitottuk a hiányokat és kerestük a módokat, az eszközöket, melyekkel ezeken segiteni lehet. Ezeken a megbeszéléseken az egész iskolai életet felöleltük s azokból értékes didaktikai és pedagógiai megállapodások szürödtek le.

Óriási nehézségekkel kell megküzdenünk a magyar helyesirás megtanitásánál. Tanulóink még a felsőbb osztályokban is gyakran vétenek az irás szabályai ellen. Nincs esztendő, hogy ezzel a súlyos problémával ne foglalkoznánk. Keressük a módokat, melyekkel ezen hiányokat pótolhatnók. Első módszeres ülésünkön a IV. osztály irásbeli munkálataival foglalkoztunk s megállapitottuk a magyar nyelvi dolgozatok pontos sorrendjét. Szeifer S. Mihály tanár előadása alapján. I. Tollbamondás, II. II. Rákóczi Ferenc halála, (Esemény leirása Mikes „Törökországi levelei" alapján), III. Ne kinozd az állatokat (Értekezés az állatvédelem érdekében), IV. Emlékbeszéd a hősök szobránál (Szónoklat), V. Nagyfalusi ház leirása, a Toldi és Toldi estéje alapján (összehasonlitás), VI. Az öreg Bencze jellemzése a „Toldi Estéje" alapján (Jellemrajz), VII. Karácsonyi levél megszállt területen szenvedő szüleimhez Levél), VIII. Családunk történelme (Történeti monografia), IX. Bölcső és koporsó (Elmélkedéssel egybekötött összehasonlitás), X. Korunk csodái (Természettudományi értekezés), XI. Ocskay László emelkedése és bukása (Történelmi értekezés), XII. Egészséges-e a magyar népviselet? XIII. Szabadon választott tárgy kidolgozása, XIV. Pályaválasztás előtt (Elmélkedés).

A magyar nyelv helyes elsajátitásának egyik hathatós eszköze az olvasás megszerettetése. Az iskolára itt is igen fontos szerep vár. Gondosan ügyelnünk kell azonban arra, hogy tanulóink tényleg olyan müveket vegyenek kezükbe, melyek lelki nemesitésükre, ismereteik gyarapitására alkalmasak. Ez okból egyik

gyülésünkön összeállítottuk a kötelező és ajánlott olvasmányok jegyzékét.

A. fiúiskola: I. oszt. Petőfi: János vitéz, Gaál: Hún és magyar mondák. Tompa virágregéi. II. oszt. Petőfi: Helység kalapácsa. Gárdonyi: Az én falum. Jókai: Csatáképek. Kisfaludy S.: Regék. III. oszt. Mikes törökországi levelei, Kossuth 1848. július 11-i beszéde, Fáy András meséi, Rákosi Viktor: Korhadt fakeresztek. IV. oszt. Arany: Toldi estéje, Kisfaludy K.: Kérők, Jókai: A nagyenyedi két fűzfa, Debreceni kastély, Baksay: Dáma, Mikszáth: Huszár a teknőben, Jókai: Uj földesur, Kőszivü ember fiai, Kisfaludy K.: Csalódások, Csokonay: Dorottya, Arany: Buda halála, Jósika: Abafi, Katona: Bánk bán, Madách: Ember tragédiája.

B. leányiskola: I. oszt. Petőfi: János vitéz, Gaál: Regék, Tompa: Virágregék, Benedek: Magyar mese- és mondavilág. II. oszt. Kisfaludy S. regéi, Gárdonyi: Az én falum, Gaál: Hüséges mind a sirig. III. oszt. Arany: Toldi, Jókai: Nagyenyedi két fűzfa, Kisfaludy K.: Kérők és Mátyás diák, Mikszáth: Népies rajzok, Jókai: Erdély aranykora, Törökvilág Magyarországon. IV. oszt. Jókai: Magyar nábob, Kárpáthy Zoltán, Katona: Bánk bán, Szigligeti: Fenn az ernyő nincsen kas, Kisfaludy K.: Csalódások, Gárdonyi: A láthatatlan ember, Egri csillagok, Arany: Buda halála, Vörösmarty: Két szomszédvár.

Igazgató bővebben foglalkozott a földrajztanitás legújabb módszereivel s főleg a lakóhely ismertetéssel. A földrajzi fogalmak elsajátításánál t. k. innen kellene kiindulni, igy válnának élő valósággá a geografiai ismeretek. Az csak természetes, hogy mindenkinek ismernie kell saját lakóhelyét, annak talaját, éghajlatát, állat-, növényvilágát, lakosságát. Ezekkel a kérdésekkel a legtöbb helyen nem foglalkoznak, mert ugy gondolják, hogy a gyermek úgyis megtanulja akaratlanul. Hogy milyen téves ez a felfogás, igazolja az a tény, hogy a nagy közönség rendesen azt a várost, falut ismeri legkevésbé, amelyben él. Dunaharaszti fekvése, talajviszonyai, éghajlata különösen alkalmasak arra, hogy ezek ismertetésük kapcsán elsajátittassuk tanulóinkkal a szükséges alapfogalmakat. A község a Duna partján fekszik, a nagy Csepelsziget szomszédságában. Talajviszonyai tipikus szemléltető példái a viz épitő és romboló munkájának, az erdők éghajlatszabályozó szerepe, a csapadékelosztás okai, a lakosság foglalkozása s a földrajzi viszonyok közötti összefüggés nagyon jól kimutatható községünk geografiájának behatóbb tanulmányozásával. Ezen studium meg-

felelő, tudományos kidolgozása a földrajzszakos tanár legszebb feladata. Önálló búvárkodást, elmélyedést igénylő, úttörő munka, melyet semmiféle tankönyvben meg nem talál.

A tornaoktatás céljával, módszereivel, nemzetnevelő feladataival is bővebben foglalkoztunk egyik gyülésünkön s megállapítottuk azokat a fontosabb vezérelveket, melyeken testnevelési oktatásunk nyugodni fog. Megbeszéltük azt is, hogy miképen tudnók iskolánkban a nevelés szempontjából annyira értékes cserkészetet meghonosítani.

Szülői értekezleteinken igyekeztünk közhasznú nevelési és oktatási kérdésekkel foglalkozni. Főtörekvésünk volt beigazolni azt, hogy a gyermek nevelésében szülő és iskola egymásra vannak utalva. Örömmel állapítom meg, hogy ezek az értekezletek úgy az ott elhangzottakat tekintve, valamint a megjelent szülők nagy számát nézve igen eredményeseknek mondhatók.

Képessyné, Wälder Angela tanár a leánynevelléssel foglalkozott behatóan. Hibáztatta a helyi társadalomnak azt a téves felfogását, hogy csak a fiúgyermekek tanittatását tartja fontosnak, a leánygyermekek oktatását másodrangú kérdésnek tekinti. A szülők nagy része megelégszik azzal, ha leánya 1—2 polgárit elvégez, aztán kiveszi az iskolából, mert szüksége van rá otthon a háztartásban, meg aztán úgyis férjhez megy, minek tanulnia. Milyen végzetes tévedés és mennyien érzik ennek szomorú következményeit! A IV. polgári elvégzése ma már úgyszólván életszükséglete a produktiv pályán müködő polgári társadalom leányainak. Azok a reális ismeretek, (számtan, fizika, kémia, neveléstan, háztartástan) melyeket az iskolában tanul, úgyszólván bevezetik az életbe. A rajz és kézimunka képessé teszi arra, hogy otthonát lelket gyönyörködtető kézimunkákkal díszitse s igy lakását — aránylag kis költséggel — széppé, kedvessé tegye. Mindannyiunknak jövője sok tekintetben leányaink, asszonyaink lelkületének nemességén, tudásán és munkabirásán nyugszik. Ezeket az erényeket pedig csakis kellő iskoláztatásával szerezhetik meg.

Forstner Gizella tanár mélyen a nevelés problemájába nyúló, értékes és megszivlelésre méltó igazságokat fejtegetett. Az iskola tanit és nevel is, a szülői ház nevel és néha tanit is. A családi nevelés individuális, az iskolai ezen felül emelkedve, a köznek, a társadalomnak akar hasznos egyéneket nevelni. A közösség érdekeinek kidomborítása, előtérbe állítása, az iskolai nevelés egyik sarkalatos feladata. A mi munkánk 3 pilléren nyugszik: a kötelesség teljesitésen, az igazságon és a tekintély tiszteletén. A közelmult

események megmutatták, hová jut a társadalom, ha ezek bármelyike meggyöngül vagy összeomlik. A tanulónak már korán meg kell barátkoznia azzal a gondolattal, hogy neki az élettel, a közzel szemben kötelességei vannak. Kezdetben ezt a szülőkkel, az iskolával szemben gyakorolja s hogy ezt tényleg megtegye, egyesült erővel kell a munkára sarkalnunk. Ha a szülő rosszul értelmezett szeretetből könnyíteni akar gyermekén az igazság vagy a kötelességteljesítés rovására, vét a nevelés alapvető principiumai ellen s végeredményben gyermeke morális fejlődésén ejt súlyos, gyakran gyógyíthatatlan sebet.

A hibák takargatása szüli a bünöket. Ezért arra kell törekednünk, hogy gyermekeink esetleges rossz tulajdonságait (kényelemszeretet, felületesség, stb.) már korán nyesegessük, amikor azok gyógyítása aránylag még könnyü. Gondoljuk meg, hogy a zsenge ifjuság példák után megy, tekintélyek szerint igazodik. Törekedjünk arra, hogy mintaképeit szülei és tanárai után formálja meg s lelki életében az ideálok kialakulását ne zavarjuk helytelen cselekedetekkel vagy káros hatású beszédekkel. Ezek a kölcsönös munkát teszik lehetetlenné s az annyira szükséges tekintély tiszteletet rontják.

Gáspárné Okolicsányi Lujza a leányok pályaválasztásáról tartott igen érdekes előadást. Ismertette azokat a foglalkozási ágakat, amelyek a 4 polgári elvégzése után érhetők el. Általában az a téves felfogás uralkodik, hogy a mi iskolánk főleg irodista, gépirónőket nevel. Azt is, de ezenfelül iskolánk feladata ennél sokkal fontosabb, magasan kitüzött célja: az ideális lelkü, tudásban gazdag, szivében nemes, hazáját és családját szerető magyar női tipus kialakitása. Legszebb hivatása tehát az ideális háziasszony nevelése. Miután azonban a mai rendkivül nehéz gazdasági viszonyok mellett sok esetben a nőnek is kenyérkeresetí pályákra kell lépnie, nem érdektelen tudnunk, hogy milyen foglalkozások elérésére képesit minket a polgári iskola. Aki tovább óhajt tanulni az beiratkozhatik tanitónőképzőbe, óvónőképzőbe, felső ipariskolába, kereskedelmi iskolába, háztartási és nevelő intézetbe, stb. De aki gyakorlati pályára óhajt menni, az sem nélkülözheti a polgári iskolát, mert ma már egy jobb iparos (varrónő, kalapos, stb.) el sem képzelhető bizonyos fokú előképzettség nélkül.

Az iskola és a szülői ház ezer láthatatlan szállal van egymáshoz fűzve. Igazi megértő munka csak ott folyhat, ahol iskola és szülő kölcsönösen ismerik és méltányolják egymás munkáját. Nagyon ajánlatos, ha a szülő a tanitási év folyamán többször

felkeresi az iskolát, hogy lássa, mint állja meg ott a helyét gyermeke. Ha ez megtörténik, akkor nem kell ilyesmivel fenyegetni — mint Mályné Márton Irma tanár fejtegetései alatt megjegyezte— „Haza ne jöjj, ha elégtelent kapsz!"

Sokszor kell megküzdenünk a szülők érzékenységével is. Az őszinte bírálat, bármilyen jóakaratú is legyen, fáj, sőt sok esetben visszatetszést szül. Pedig, ha tisztán akarunk látni, akkor tudnunk kell a nyers igazságot. Egy alkalommal leplezetlen őszinteséggel megmondtam egy apának, hogy fia nehezen tanul, értelme még nem elég fejlett. Azóta az egész család haragszik rám. Pedig a helyzet az, hogy később ez a gyermek még egészen jól megállhatja a sarat, sőt az életben ép úgy boldogulhat, mint az a társa, aki az iskolában jeles tanuló volt. Nem szabad a gyermek hibáit takargatni, de erényeiről sem szabad megfeledkeznünk. Az előbbit nyesegetni, irtani, az utóbbit erősíteni kell.

Kellő óvatossággal kell azonban eljárnunk mindkét irányban. A túlerős büntetés ép úgy káros, mint a túlságos dicséret. Az előbbi félénkké, konokká, zárkozottá, az utóbbi elbizakodottá tehet. Ügyeljünk arra, hogy a gyermek érezze úgy a jutalmazásban, mint a büntetésben, hogy az nem lobbanékony indulatból, hanem igazságból származik. Ez megnyugtat, a jóban megerősít, amaz elkeserít s hajlamossá lesz az olcsó sikerek hajszolására. A munkát minden gyermekkel meg lehet szerettetni, csak meg kell velük értetni, hogy minden jólétnek, örömnek és boldogságnak ez a legigazibb alapja. Életszükségletté kell tenni a munkát s nem robottá. A szabadakaratból folyó tevékenység felemel, nemesít, míg a kényszerüségből végzett munka megaláz. A gyermek öntevékenységét azonban irányítani kell. Érdeklődését lehetőleg több irányuvá kell tenni s vigyázni kell arra, hogy túlzásokba ne essék, mert ez szellemi és testi fáradtságot eredményez. (Az igazság kedvéért meg kell jegyeznem, hogy tanulóinkat még egyelőre nem kell félteni a szellemi megerőltetéstől.) A nevelés tehát egy végtelenül bonyolult, felelősségteljes müvelet, amit csak érzésben és tudásban kimüvelt emberek végezhetnek. Ezért olyan szükséges tanárnak és szülőnek egyaránt, hogy a gyermeket ismerje s annak lelkével és testével szeretettel és okszerüen tudjon foglalkozni.

A tanárok fogadó órái. Hogy a szülők gyermekeik osztályfőnökével és tanáraival könyebben beszélhesenek minden esztendőben megállapitjuk az időt, amikor a tanár urnők és urak az érdeklődők rendelkezésére állnak. Ezeket az órákat mi a tanulókkal leiratjuk s kérem, sziveskedjenek látógatásaikat ezekben az

órákban megtenni. Más időben úgyanis könnyen megtörténhetik, hogy az illető órán van vagy másképen van elfoglalva s a szülő hiába jött be az iskolába. Ez felesleges és bosszantó időpocsékolást okoz.

Hivatalos iskolalátogatás. Feltóthy László igazgató, polg. iskolai tanulmányi felügyelő 1927. december 12, 13, 14 és 15-én látogatta meg iskolánkat. Tüzetesen megvizsgálta az intézet oktató és nevelő munkásságát, megtekintette a tanítási órákat, átnézte az összes dolgozatokat, rajzokat és kézimunkákat. December 15-én tartott rendkívüli ülésen előadván tapasztalatait, megállapította, hogy az iskolában példás rend uralkodik, komoly munka folyik s hogy mindenki megteszi kötelességét. Megállapításai közül ideveszem buzdításúl a következőket: „Örömmel állapítom meg, hogy az iskola belső berendezése igazgató és a tanári testület semmiből teremteni tudó munkája révén olyan, hogy benne a tanítói és nevelői munka a legideálisabban oldható meg." Az iskola felszerelése, élete oly kedves képet tár a szemlélő elé, hogy ha őt egy külföldi paedagogus arra kérné, mutasson meg néki egy normál magyar polgári iskolát: ő idevezetné és a dunaharaszti polgári fiú- és leányiskolát mutatná meg neki. Hazafias érzéstől áthatott buzdító szavai az elismerés jóleső érzésén túl új erőt adnak nekünk ahhoz, hogy a magunk elé tűzött célt minél inkább megközelíthessük.

Nagy kitüntetés érte iskolánkat január 29-én, amikor müsoros ünnepélyünkön Dr. Kornis Gyula államtitkár úr és Dr. Fitz Artúr a kerület országgyülési képviselője is megjelent. Vendégeink végignézték ünnepségünket s a látottak felett elismerésüket fejezték ki. A szeretet, mellyel a kb. 500 főnyi közönség tanulóink produktióit fogadta, megmutatta illetékes hatóságunk előtt, hogy az iskola megteszi kötelességét s hogy a polgári iskolára ebben a községben igen szép hivatás vár.

Meglátogatták iskolánkat részben a jan. 29-i ünnepélyen, részben a tanév folyamán: Kehrer Károly kir. tanfelügyelő, Kováts György igazgató tan. felügyelő, Völgyi László igazgató tan. felügyelő, Gyulai István igazgató, Laczkovits Ákos igazgató és Dr. Schmidt Ferenc igazgató.

Iskolai ünnepélyek. Az elmult tanévben is több iskolai ünnepséget rendeztünk. Ezek közül négyet a nagy közönség bevonásával. Ezeknél főcélunk volt a hazafias érzés ápolása és különösen egy törhetetlen, minden magyar lelkében élő gondolat ápolása, erősítése: elpusztithatatlan hit a magyar feltámadásban.

1. Október 6-án az aradi vértanuk emlékére rendezett ünnepélyünk műsora: 1. Himnusz. Énekli a vegyes kar. 2. Váradi Antal: Október 6. Szavalja Kromer Teréz IV. oszt. 3. Nyíljatok ki gyászvirágok... Énekli a fiúiskola énekkara. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Suloky Ibolya tanár. 5. Tábori Piroska. Október. Szavalja: Renner Sári III. oszt. 6. Szózat. Énekli a leányiskola énekkara. 7. Ábrányi Emil: Október 6. Szavalja Péter Mihály IV. oszt. 8. Hiszekegy. Énekli a vegyeskar.

2. Október 30-án résztvettünk a helybeli hősök szobrának a leleplezésén. A község apraja-nagyja ott volt az ünnepségen, mely pompás és lélekemelő volt. Beszédet mondtak: József kir. herceg Őfensége, Vass József miniszter ur Őexcellenciája és Dr. Fitz Artúr, kerületünk országgyülési képviselője. Iskolánk három ének-számmal és egy szavalattal szerepelt az ünnepen. Nagyon tetszett az iskola nevében a szobor talpazatán elhelyezett irredenta virágtérkép és fiaink preciz díszfelvonulása. Ez utóbbit és néhány fegyvergyakorlatot egy készülő propaganda film számára meg is örökítettek.

3. November 5-én, a budapesti Kossuth szobor leleplezése előtti napon Kossuth ünnepélyt rendeztünk. Müsora: 1. Magyar Hiszekégy. 2. Szávay Gyula: Fekete húsvét. Szavalja: Meisburger Mária IV. o. t. 3. Ünnepi beszéd. Tartja Szeifer J. Mihály tanár. 4. Tavasz elmult. Énekli a vegyeskar. 5. Gyulai Pál: Világosnál. Szavalja Bernáth Erzsébet III. oszt. 6. Szózat.

4. November 2-án takarékossági napot tartottunk. A gondolat fontosságát Képessy Béla igazgató ismertette.

5. Kormányzó ur Őfőméltósága névünnepén, december 6-án alábbi ünnepélyt rendeztük: 1. Magyar Hiszekegy. 2. Petőfi Sándor: Élet, vagy halál. Szavalja Kaufmann Magda IV. 3. Ünnepi beszéd. Tartja Képessy Béla igazgató. 4. Szózat. 5. Kárpáti Piroska: Üzenet Erdélyből. Szavalja Bernáth Erzsébet III. 6. Himnusz.

6. December 10-én a tanitási órák keretében, minden osztályban déli 12 és 1 óra között a limanovai hős huszárok dicső emlékének hódoltunk.

7. December 17-én a „Tesz" irredenta napot rendezett, kedves műsor kiséretében.

8. F. tanévi nagyszabásu müsoros ünnepélyünket, az iskola emléktáblájának leleplezésével kapcsolatban, január 22-én és 29-én tartottuk meg. Szinre került Képessy Béla igazgató ez alkalomra irt Martirok cimü szindarabja. A darab alapeszméje

az irredenta gondolat, melynek célja az összetört magyarság felemelése. A mai határok mellett nincs élet, nincs jólét és boldogság. A darab Erdély szomorú sorsát rajzolja meg. Egy kis magyar városkában él súlyos küzdelmek között, magyarsága miatt üldöztetve Kelemen László igazgató-tanító, nejével és 5 gyermekével. Az oláhok már majdnem mindenét elvették, bebörtönözték, fizetését letiltották, ő azonban, de különösen leánya, Ilonka, rendületlenül bízik a szebb jövőben. A városkába új prefektus jön, Tatarescu Jonel, aki megismeri Ilonkát, megkedveli és ellátogat Kelemenékhez, hogy a leány kezét megkérje s a beiktató ünnepségekre meghívja. Úgy látszik jobb idők következnek a családra. Ilonka azonban irtózik a gondolattól, hogy egy román ember felesége legyen. A II. felvonás a prefektus kertjében rendezett fényes ünnepséget mutatja. Az egész városka ott van, az oláhok szívből, a magyarok parancsra. Megjelenik Ágh Imre is, Ilonka gyermekkori pajtása. Kelemenék nem jól érzik magukat az idegen társaságban. Tatarescu balkánias modorán felháborodva, Imre arculüti a prefektust, mire óriási botrány támad, a jelenlévő magyarokat összefogdossák. Imrét és Kelement elhurcolják, hogy még az éjjel kivégezzék. Ilonkának Ágnes nevű barátnőjével sikerült elmenekülnie. III. felvonás. Ilonka Ágnes karján a barátok kicsiny templomába menekül. Szüz Máriához könyörög, hogy mentse meg atyját, Imrét, testvéreit és őt. Könyörgése közben lövések hallatszanak, atyját és Imrét a temetőkertben kivégzik. Az üldözők a templomba is behatolnak. Szüz Mária azonban csodát tesz, Ilonkát magához veszi s a gyülevész népség előtt megjövendöli a martírok népének feltámadását. A darab betanításának, rendezésének s a jelmezek összeállításának nehéz munkáját Képessyné Wälder Angela tanár végezte. A színpad felszerelésében, az énekszámok betanításában, az ünnepély sikerének biztosításában az egész tanári testület kivette részét és derekas munkát végzett. Dicséret illeti ifjuságunkat is. A szereplők, élükön Bernáth Bözsivel s a többi főszereplővel, mindent elkövettek a siker érdekében, beigazolva azt, hogy kellő összefogással kicsiny eszközökkel is szépet és maradandó hatásút lehet alkotni. Hálásan köszönöm Hubay Aladár úr szives fáradozását, aki a két előadás alatt a zeneszámokat látta el a nála megszokott művészettel. Köszönet Dunaharaszti kedves közönségének is, mely mind a két alkalommal zsufolásig megtöltötte az iskola hatalmas tornacsarnokát. Az ünnepély müsora: 1. Magyar Hiszekegy 2. Prológ. Irta: Képessy Béla igazgató. Szavalja: Kurtán Mária II. oszt. tan. 3. Martírok. Dráma 3 felvonásban. Irta: Képessy Béla,

igazgató. Szereplők a felvonások sorrendjében: Kelemen László, igazgató-tanító Kovács Pál IV., Kelemen Lászlóné, felesége Papp Sári III., Ilonka, eladó leányuk Bernáth Erzsébet III., Jucika, Anikó, Pista, Janika, gyermekeik Piller Mária I., Rottmann Flóra I., Ilovits Edith I., Piller István I., Szabó Sándor I., Szomszédasszony Wolf Josefin IV., Leánya Eller Amália IV., Eszelős cigányasszony Kromer Teréz IV., Játszótársak Halbedienst Erzsi I., Temető Etel I., Papp Gyula I., Ványi Ágoston II., Tatarescu Jonel, prefektus Telessy Ernő IV., Popescu Aurél, egy oláh tanító Derekas Gábor IV., Titkár és rendező Fehér Lajos IV., Cselédleány Vass Valéria és Duttyán Erzsébet III., Dr. Ágh Imre orvos Gregoríts Gyula IV. Ágnes, Ilonka barátnője Csaplár Teréz és Halász Rózsi IV., Magyar hölgyek: Frank Boriska III., Végh Juliska IV., Wolf Josefin IV., Oszatkov Anna II. Román hölgyek: Kaufmann Magda IV., Renner Sarolta III., Karlovits Teréz III., Teszlicskó Rózsi IV., Fürchtgott Margit IV., Lorbach Rózsi IV., Baross Margit IV., Jungmayer Teréz IV., Blahó Ilona III., Erős Anna III. Magyar urak: Horváth Sándor III., Kovács Sándor III., Gere Ferenc III., Bíró István III., Bartók Menyhért III. Cigányleány: Bucsi Ilona IV. Balettáncosnő: Kováts Ilonka IV. Táncosnők: Neumann Ibolya II., Vargha Edith II., Bakon Mária II., Delikát Ella II., Molnár Mária II., Vargha Erzsébet II., Bonhardt Anna II., Imre Anna II., Torma Erzsébet III., Balog Anna III., Csiba Vilma III., Kungl Teréz III., Kurtán Mária II., Meiszburger Mária IV. Betegh Árpád, ügyvéd: Hetényi Imre III. Kováts György, tanár: Schuster József III. Pincér: Gál Imre III. Detektív: Nagy Elek IV. Szüz Mária: Gáspár Ilona IV. Angyalok: Telessy Éva II., Golcs Irma I., Koch Zsuzsi I., Glöckl Éva I., Máté Piroska II., Pálfy Mária I., Forstner Emma I., Schwarzl Irma I., Rezsnyi Erzsébet I., Laszlop Erzsébet I., Juhász Rózsi I., Szalay Rebeka II., Becz Mária III. Lélek: Kováts Ilona IV. Barátok: Luttenberger Gusztáv IV., Tomana Károly IV., Erdős János II., Kecskeméti Zoltán I., Glázer József I., Polítzer Jenő I., Meisburger Ernő II., Ambrus Jakab II., Varga Sándor II. Katona: Floszman Alfréd IV. Népség, katonaság. Történik ma, egy kis erdélyi városkában. Az első felvonás Kelemenék lakásán, II. felv. a prefektus kertjében, a III. felv. a barátok templomában. 4. Magyar kettős. Összeállította: Komlós Ferencné. Betanította: Fortsner Gizella tanár. Táncolják: Kunzer Juliska, Kurtán Mária II., Kungl Teréz, Tálas Rozália, Csiba Vilma, Pap Sári, III., Kromer Teréz, Kaufmann Magda, Csaplár Teréz, Kováts Ilona IV. 5. Himnusz. Éneklí a közönség.

EÖTVÖS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

9. Március 15-i események megünneplésére nyilvános müsoros ünnepélyt rendeztünk, mely alkalommal az iskola 22 m. hosszu tornaterme szűknek bizonyult. Képviseltették magukat az ünnepen a község elöljárósága s a különböző hitfelekezetek és társadalmi egyesületek.

Müsor: 1. Magyar Hiszekegy. Énekli a fiú- és leányiskola énekkara. 2. Fövényesy: Magyarok imája. Énekli a leányiskola énekkara. 3. Petőfi Sándor: Talpra magyar. Szavalja Móri Sándor VI. oszt. 4. Petőfi Sándor: Talpra magyar. Énekli a vegyeskar. 5. Simó: Március 15. Szavalja Imre Anna III. oszt. 6. Ünnepi beszéd. Tartja: Gáspárné Okolicsányi Lujza tanárnő. 7. Á, B, C. Énekli a fiúiskola énekkara. 8. Végvári: Mene Tekel. Szavalja Nagy Elek IV. oszt. 9. Szózat. Énekli az iskola vegyes kara. 9. b. Ábrányi Emil: Magyar testvérek... Szavalja: Kromer Éva IV. oszt. 10. Krüger Aladár: Uj márciust várunk. Szavalja: Bíró István IV. oszt. 11. Szilágyi Béla: Székely tavasz 1928-ban. Szavalja Gáspár Ilona IV. oszt. 12. Petőfi lelke. Szindarab. Szereplők: Petőfi: Reiter Sándor III. oszt. Martir: Nagy Elek IV. oszt. Hős: Kovács Pál IV. oszt. Angyalok: Bernáth Bözsi III., Boross Margit IV., Bucsi Ilona IV., Gáspár Etelka IV,. Halász Rozália IV., Kovács Ilonka IV., Kurtán Mária II. oszt. A darabot Kubányiné Pataky Mária tanárnő tanitotta be. 13. Himnusz. Énekli a vegyes kar.

10. Május 20-án a hősi halottak emlékünnepét a község elöljáróságával, a Levente Egyesülettel és az elemi iskolákkal közösen rendeztük a hősi szobornál. Az együttesen megállapitott programmban az iskola a következő számokkal szerepelt: 1. Tordai Ányos. Az édes anya fiaihoz. Szavalja: Bernáth Erzsébet III. 2. A piros vér... Énekli a vegyeskar. 3. Móra László: A hősök szobra. Szavalja: Bíró Zoltán III. 4. Nyíljatok ki... Énekli a vegyeskar. 5. Szózat. 6. Diszfelvonulás a szobor előtt.

11. Az átkos trianoni béke aláirásának napján, június 4-én gyászünnepélyt rendeztünk a következő programmal: 1. Magyar Hiszekegy. 2. Konrád Zoltán: Visszamegyünk. Szavalja: Bíró István III. 3. Nem veszhet el Magyarország sohasem... Énekli a vegyeskar. 4. Haranghy Sándor: Üzenünk néktek. Szavalja: Kromer Éva IV. 5. Hajnalodik. Énekli a vegyeskar. 6. Ünnepi beszéd. Tartja Képessy Béla igazgató. 7. Magyarok imája. Énekli a leányiskola énekkara. 8. Kiss Menyhért: Visszamegyünk. Szavalja Nagy Elek IV. 9. Szózat. 10. Jakab Ödön: Imádság. Szavalja: Kaufmann Magda IV. 11. Himnusz.

12. A leányiskola tornaünnepélyét június hó 3-án tartottuk meg. Leányaink pontos szabadgyakorlatai és precis szertornamutatványai igen tetszettek a jelenlévő nagyszámú közönségnek.

13. Június 10-én a fiúiskola sportünnepélyét tartottuk a helybeli versenypályán. A bemutatott szabadgyakorlatok s a lefolytatott atlétikai számok bizonyították azt, hogy iskolánkban komoly testnevelési munka folyik. Az ünnepély végén bemutatott irredenta élőkép — amelyben 220 gyermek formálta meg a mi hazánk, Nagymagyarország képét — könnyekig meghatotta a közönséget. A versenyek sportszerü beszámolóját értesitőnk más részén közöljük.

14. A tanitási évet június 29-én zártuk. Ez alkalommal tanulóink 8 órakor istentiszteleten vettek részt, majd 9 órakor a szülők és érdeklődők bevonásával az alábbi iskolai ünnepélyt tartottuk: 1. Magyar Hiszekegy. 2. Sajó Sándor: Magyar ének 1919-ben. Szavalja: Nagy Elek IV. 3. A-B-C. Énekli a fiúiskola énekkara. 4. Gyökössy Endre: Lesz még országunk. Szavalja: Eller Amália IV. 5. Magyar népdalok. Énekli a leányiskola énekkara. 6. Búcsú beszéd, a fiúiskola részéről tartja Kollár Pál IV., leányiskola részéről Csaplár Teréz IV. 7. Feleki Sándor: Egy felvidéki iskolában. Szavalja: Meisburger Mária IV. 8. Ha a fecske utra kél... Énekli a leányiskola énekkara. 9. Nagy Ferenc: Nem, nem soha. Szavalja: Luttenberger Gusztáv IV. 10. Szózat. 11. Igazgatói beszéd, jutalmak és érmek kiosztása. 12. Dal a turulmadárról. Énekli a vegyeskar. 13. Himnusz.

Oktató film- és vetitéses előadások. A tanitás eredményessége érdekében felhasználtuk a film népszerüségét s a tanév folyamán 8 mozgókép előadást rendeztünk ifjuságunknak. Ugyanezt a célt szolgálta álló képes előadássorozatunk is. Bemutatásra került:

1. Mozgókép: 1. IX/24. Északi tenger vidéke, előadó Lettner János. 2. XI/24. Budapest. Előadó Szeifer J. Mihály. 3. XII/17. Egészségtani képek. Előadó: Csucsay János. 4. I/17. Repülőgépen Londontól Fokvárosig. Előadó Lettner János. 5. II/18. Bulgária népe. Előadó Lettner János. 6. III/10. Képek a madárvilágból és vigjáték. Előadó Forstner Gizella. 7. Az erdő, a megtért bünös. Előadó: Gáspárné Okolicsányi Lujza. 8. Az Alföld és vigjáték. Előadó: Kubányiné Pataky Mária.

2. Állóképek: 1. XI/11. Petőfi Sándor. III-IV. oszt. Előadó Szeifer J. Mihály. 2. XI/12. Vág völgye I-II-IV. Előadó Gáspárné Okolicsányi Lujza. 3. XI/18. Pompei pusztulása és a római élet II-III. Előadó Szeifer J. Mihály. 4. XII/2. Mexiko. Előadó Kubá-

nyiné Pataky Mária. I-III-IV. 5. I/6. Magyarország gyógyfürdői. Előadó Lettner János. I-II-III-IV. 6. Honfoglalás. I-II-III-IV. Előadó Szeifer J. Mihály. 7. V/3. Erdély, Afrika. Előadó Kovács László. 8. Tesz irredenta előadása. Tárgy: Magyarországtól elrabolt vidékek tájképi szépségei. Vetített képekkel és ének-, zenekisérettel.

Kitüntetés. Az 1927. június havi paedagogiai kiállítás bíráló bizottsága az iskolát dicsérő oklevéllel tüntette ki. Az iskola ünnepélyeiről a Pesti Hirlap és a ráckevei Dunavidék több alkalommal dicsérőleg emlékezett meg.

Az iskola felszerelése. Az utóbbi esztendőben is lényegesen gazdagodott. A fontosabb beszerzések a következők: 1 drb. könyvtárszekrény, 1 drb. öltözőszekrény, 12 drb. virágtartó állvány, 1 drb. „Singer" varrógép, 5 drb. tornaszertartó, a miniszter úr, Rothermere lord arcképe kerettel 2-2 példányban, az iskola távlati képe (festmény). Összesen 677 P. értékben.

2. Könyvtárak: Révai Nagy Lexikon 20 kötetben. Sebess Dénes :Gróf Bethlen István. Magyarország helységnévtára. Gróf Klebelsberg Kúnó beszédei és törvényjavaslatai. Rákosi Jenő összes művei. Földrajzi Társaság Könyvtára 10 kötetben. Jakus-Király: Téli tréning és svédtorna. Divald Kornél: Művészettörténeti közrajzok. Századok 1925/26 évf. Budapesti Szemle 1926. évf. Erdélyi Helikon anthologiája. Mihály László: Új harcos székely és Hazavágyom. Mezei: Ifj. Sport, Dr. Mező: Képek a magyar sport multjából. Gál Árpád, Sátán bibliája. Petőfi Társaság 50 esztendeje. Böszörményi: A gálya prédikátora. Dr Neményi: Apáczai Csere János élete. Dickens: Cooperfield Dávid. Balogh: Turáni regék és bolyongások. Dr. Kornis Gyula: Az elszakitott magyarság közoktatásügye. Győri Imre: Pusztuló nemzedék. Még 13 különféle szépirodalmi mü. Összesen 41 mü, 76 kötetben és 918 P. 70 fillér értékben.

3. Szemléltető eszközök: a.) Magyar nyelv- és irodalom. Wende: Irodalomtörténeti szemléltető képsorozat. 16 P értékben.

b.) Történelem. Langl: Történeti szemléltető képek. Görög-római élet, középkor. Magyar történelmi képek, műtörténeti képek híres férfiak és nők. Összesen 95 drb. kerettel, üvegezve 225 P. értékben.

c.) Földrajz. Meinhold: Öt emberfaj. Magyarország dombormüvi és néprajzi térképe, Csepelsziget, az Alpok és Olaszország. Hazánk megszállott részeiből levelezőlap gyüjtemény, továbbá 21 drb. keretezett levelezőlap gyüjtemény, geografiai egységek, illetve országok, városok szerint csoportositva. (Az iskola gyüjtése és munkája) Tartalmaz 447 képet. Gyarapodás értéke 176 P.

d.) Számtan. Magyarország koronajegyei.

e.) Természetrajz, Egy drb. 12 ágú szarvasagancs. 22 keretben üvegezve, osztályok szerint és rendszertanilag csoportosított növény- és állattani szemléltető képsorozat. Tartalmaz 424 ábrát. Érték 160 P.

f.) Természettan. Egy drb. fujtató és 1 drb. detektoros rádió készülék.

g.) Mezőgazdaságtan. A szántóföldi és kerti gyomnövényeket szemléltető lap.

h.) Egészségtan. Első segélynyújtás és a gyermekbetegségeket szemléltető falikép 2-2 példányban. A folyó tanévi gyarapodás végösszege 2.198 P. 70 fillér.

Tanulmányi kirándulások. Az elméleti oktatás csak úgy lehet eredményes, ha azt megfelelő szemlélet erősíti. Az olyan ismeret sokkal maradandóbb, amelyet gyakorlati tapasztalat támogat. Ezeket az igazságokat a tanári testület mindig szem előtt tartotta. A tanítási év folyamán rendezett és szakszerüen előkészitett tanulmányi kirándulások igazolják ezt. Ezeknél a kirándulásoknál mindig arra törekedtünk, hogy egyrészt a tanult anyaggal összefüggésben legyen, másrészt, hogy megfelelő előadásokkal a látható dolgokra felhivjuk tanitvágyaink figyelmét. Az ismeretterjesztésen túl azonban gondunk volt arra is, hogy ezek a kirándulások növendékeink lelkét is nemesitsék, kedélyét felfrissitsék.

Az őszi időszakban részben, mert a tanitást később kezdtük, részben, mert az idő igen kedvezőtlen volt, csupán egy kirándulást rendeztünk. Október havában az iskola 230 tanulója s a tanári testület 12 tagja a szigetszentmiklósi erdőbe rándult ki. Csoportokra osztva megfigyeltük a vidék földrajzi és természetrajzi viszonyait s felhivtuk tanulóink figyelmét a különféle tájképi szépségekre és állat- és növényi viszonyokra.

Május 22-én Budapestre mentünk. Résztvett a 2 iskola teljes számban. Indultunk reggel 7 órakor s megérkeztünk este 8-kor. Budapesten 2 csoportra oszlottunk. Az I. és II. osztály a királyi várat, a Mátyás templomot, a levéltárat, Halászbástyát és a városligetet szemlélte meg. A III.—IV. osztály a svábhegyi csillagvizsgálót nézte meg. Innen átmentünk a jánoshegyi kilátóra, majd a pálvölgyi barlangba. Délután kb. 110 tanulónk megtekintette a Városi Szinházban a Heidelbergi diákéletet.

Június hónap elején a lakihegyi rádióleadó állomást, a helybeli bolgár kertészetet, s a szalaggyárat tekintettük meg. Más alkalommal a szigeten átsétálva a Duna nagyágát tekintettük meg,

szemléltetve a vidék topografiai viszonyainak kialakulását.

A felsoroltakon kivül az egyes szaktanárok több kisebb kirándulást rendeztek még 1—1 osztállyal tanulóink gyakorlati ismereteinek gazdagitása céljából.

Az idén tervezett távolsági kirándulást a kedvezőtlen, hűvös időjárás miatt megtartani nem tudtuk. Amennyiben a jövő tanévben kedvezőbbek lesznek a viszonyok, elvisszük tanitványainkat Miskolcra, Lillafüredre és Diósgyőrbe.

Sajnos, még mindig akad szülő, aki gyermekét az iskola által rendezett kirándulástól visszatartja. A helyi és környékbeli kirándulások minden tanulóra nézve kötelezők. Ezek szervesen hozzátartoznak a tanulmányi rendünkhöz, ezek alól felmentés nem adható. Gondosan ügyelünk arra, hogy tanulóink testi épségében kár ne essék, hogy túlságosan el ne fáradjanak s hogy tiszta, egészséges vízhez jussanak. És mivel ezen kirándulások nemcsak a tanulók ismereteit bővitik, hanem lelkét is felüdítik, saját gyermekét fosztja meg egy kedves élménytől az a szülő, aki felesleges aggodalomból visszatartja.

Az iskola gondnoksága ebben a tanévben kétszer tartott ülést. Ezeken az intézet anyagi ügyeivel s a szegénysorsú tanulóknak nyujtandó díjkedvezményekkel foglalkozott. A vármegye főispánja elnökké Mayník Ferenc ny. ezredes őméltóságát nevezte ki, aki iskolánknak régi jóakarója és barátja.

Magánvizsgálatot két izben, karácsonykor és az év végén tartottunk. Vizsgáztak: Leránt Károly I—II. oszt., Veineck Ferenc IV. oszt., Pragner Irén I—II. oszt., Kovács Sámuel I—II. oszt., Leránt Károly III. oszt., Csiki György III—IV. oszt., Boltos Lajos IV. oszt.-ból. Elnökölt az elsőn Kohányi Gyula kir. tanfelügyelő, a másodikon dr. Molnár Lajos kir. tanfelügyelő.

Tanulóink valláserkölcsi nevelése, tanitása és magaviselete természetesen ebben az évben is legfőbb gondoskodásunkat képezte. Minden alkalmat megragadtunk arra, hogy a reánk bizott ifjúság lelkében a hit és hazaszeretet érzését erősitsük. Szigoruan megköveteltük, hogy tanulóink felekezeteik szerint az istentiszteleteken résztvegyenek. A kath. tanulók a tanév folyamán kétszer gyóntak és áldoztak, húsvét előtt pedig 2 és fél napig tartó lelki gyakorlatokat végeztek, ref. növendékeink pedig egyszer konfirmáltattak.

A magyar nyelv teljes elsajátitása szóban és irásban, oktatásunk gerince volt. E téren hihetetlen nehézséggel kellett megbirkóznunk. A tanulási kedv még mindig nem üti meg a kivánt

mértéket. Ennek nagy részben a szülők az okai, akik az ellenőrzést nem veszik kellő szigorral. Alaposabb ok nélkül eltűrik gyermekeik mulasztását, sőt sok esetben fedezik igazolatlan mulasztásait. Nem gondolják meg, hogy ezzel gyermekeiknek ártanak a legtöbbet. A bizalom iskola és szülői ház között az a legértékesebb tényező, melyet senki sem nélkülözhet, aki neveléssel foglalkozik. Figyelemmel kell kísérni az iskola munkáját. Többször fel kell keresni az igazgatót és szaktanárokat, csak íly módon szerezhetnek tiszta képet a szülők gyermekeik előmenetele felől.

Az ismereti anyag átnyújtása csak egyik része nevelői munkánknak. A rendre, pontosságra, tisztaságra és illedelmes modorra is nagy gondot fordítottunk. Nem türjük, hogy egymással gorombáskodjanak s megkívánjuk, hogy a felnőttekkel szemben tiszteletteljes legyenek. Utcán, közhelyeken csendesen, illedelmesen kell viselkedniök. Gondoskodásunk elhat egészen otthonukig, ahol többször felkerestük őket azzal a céllal, hogy ha valami olyan dolgot találnánk, ami munkájukban akadályozza őket, annak elhárításában segítségükre legyünk. Íly módon reméljük elérni nevelői munkánk céljat: tudásban, érzésben biztos és nemes férfi és nő típusát.

Segélyezések és jutalmak. A Segélyegylet ebben az évben 69 tanulót látott el teljesen, vagy részben ingyen tankönyvekkel. Ezzel lehetővé tettük néhány igazán szegénysorsú gyermeknek azt, hogy polgáriskolai tanulmányaikat folytathassák.

Hálásan emlékszem meg a Hangya szövetkezet nemes adományáról. 53 pengő értékű irkát és irószert adományozott szegénysorsú tanulóinknak.

Szorgalmuk és jómagaviseletük miatt jutalomban részesültek a következő tanulók: I. oszt. Purczel Ferenc, Hegedüs Ilona, Gratzer Mária. II. oszt. Bányai János, Kurtán Mária, Kunzer Juliska. III. oszt. Schuszter György, Bartók Menyhért, Renner Sarolta, Vass Valéria. IV. oszt. Gregorics Gyula, Kollár Pál, Gáspár Ilona, Csaplár Teréz.

Iskolánk a helyi társadalom részéről állandóan megértő szeretetben részesült, viszont mi is mindent elkövettünk, hogy községünk kulturális és közhasznú mozgalmaiban tevékeny részt vegyünk. Ez a kölcsönös megértés legfőbb biztosítéka iskolánk fejlődésének és erősödésének. Otthont adtunk a járási leventeoktató, a segédoktató tanfolyamoknak, a levente zenekarnak s a téli hónapokban a község leventeifjúságának elméleti kiképzését előmozditottuk. Tevékenykedtünk az iskolánkívüli oktatásban, fenntartottuk a Szabad Liceumot. A Keresztény Polgári Kör jótékonycélu előadá-

sát tornatermünkben tartotta meg. Ezenkívül minden hazafias és emberbaráti mozgalmat hathatósan támogattunk. Igyekeztünk ébren tartani a magyar feltámadás hitét és erősíteni a haza iránti szeretetet és ragaszkodást. Hogy sikerrel, azt hazafias ünnepélyeink nagy látogatottsága bizonyítja. Ezzel szemben a helyi társadalom is mindig segítségünkre sietett. Még 1925-ben az igazgatóság felhívására a gondnokság gyüjtést indított az iskola épitkezésére, melynek páratlan sikere mindennél jobban bizonyítja a közönség megértő áldozatkészségét. A gyüjtésből befolyt 1925—26-ban 1347·60 pengő, 1926—27-ben 139·73 pengő. A község átutalása az alapra 1.007.44, r. k. elemi iskola régi padokért (V. K. M. 65.659/1926 r. alapján) 80 pengő. Tőke után kamat 111·22 P., az alap összes bevétele: *2.685·99 pengő.* Az alap terhére eszközölt kiadások. 1. 3 drb. accumulator 660.000 K., kerítés javítás és kiállítás 350.000 K., szegény tanulók tornafelszerelésére 880.000 K., diapositivekért 3,000.000 K., igazgatói iroda felszerelésére 1,040.800 K., a leányiskola mázolására 2,000.000 K., könyvtárra 1,260.000 K., tanári könyvtár részére könyvekért 275.000 K., képkeretekért 823.000 K., a tantermekbe papirkosárért 600.000 K., szemléltető keretekért 720.000 K., villanyberendezésért 6.000.000 K., 1927. január 1-ig összesen 17,608.800 K, azaz 1.408·72 P. Négy fiúiskolai tanterem butoraira (tanári asztal, 2 szék, dobogó, fogas, 2—2 lapú toló tábla) 1,148·82 P, a leányiskola további festése (ajtók, ablakok) 104.56 P, kályhák javítása 24 P. Összes kiadás: 2.686·10 P. Mutatkozik 11 fillér túlkiadás, amit az iskola ünnepélyeinek jövedelméből fedeztünk.

Az alapra beérkezett jelentősebb adományok: Kunszentmiklós-Dabas takarékpénztár 40 P, Molnár Sándor dr. 24 P, Fuchs Jenő 16 P, Simunic András 10 fuvar, Kerzinger József 16 fuvar kavics, Zlőbl József 8 P, Lass Torres Béla 8 P, dr. Kun Izsó 8 P, Képessy Béla 24 P, Maylänner Mátyás 16 P, Maynik Ferenc 8 P, Ellinger Lajos 8 P, Baradlay János dr. 8 P, Csasznek József 8 P, Képessy Béláné 16 P, özv. Wälder Jánosné 10 P, Szelényi Károly 8 P, Rasovszki Gyula 5·60 P, Szepessy József 4 P, Vásárhelyi Ambrus 4 P, Belházy Gyula 4 P, Kern György 4 P, vitéz Szendy Béla 4 P, Vargha Tibor 4 P, Gáspár Lajos 4 P. Deutsch Mihály 4 P, Szepessy 4 P, Forstner Antal 4 P, Desits József 8 P, Kardoss Béla 4 P, Bruder Antal 4 P, Plundrich István 4 P, Kaufmann Jenő 4 P, Hollós Oszkár 4 P, Münich Jenő 8 P, Unger Lőrinc 8 P, Lengyel István 4 P, Seres András 4 P, Mészáros Samu 8 P, Kubányi István 8 P, Kubányi Márta 8 P,

Dunaharaszti Téglagyár r. t. 2. 500 téglát adott 125 P értékben. Nagy Géza 8 P, Lévai Ferencné 8 P, Kungl József 8 P, Suloky Ibolya 14 P, Pataky Mária 16 P, Forstner Gizella 12·80 P, Mályné Márton Irma 8 P, Benczik Geyza 8 P, Merényi Sándor 4 P, Képessy Babuska 4 P, Képessy Dórika 4 P, Torma Imre 24 P, Buda János 8 P, Tichy Antal 8 P, Proszonits Ferenc 8 P, Móri Sándor 8 P, Karlovits Teréz 4 P, özv. Gazsi Istvánné, 4 P, Handl György 4 P, Papacsek Péter 4 P, Horváth Ferenc 8 P, Prokopiusz Ernő 8 P, Stumpf János 8 P, Bartók Menyhért 4 P, Bánk János 4 P, Lengyel István 4 P, Müller Lénárd 8 P, Csordás Lajos 4 P, Deutsch Kálmán 4 P, Tálas Gyula 4 P, Fábián István 4 P, Fábián István 4 P, Gyenes Ferenc 4 P, Szirbek N. 4 P, Vollek Dezső 8 P, Neugebauer Mihály 4 P, Kindert György 8 P, Horváth István 4 P, Kiss Dezső 4 P, özv. Kovács Jánosné 4 P, Simon László 4 P, Zwick József 8 P, Gerstenbrein György 8 P, Oberfrank György 4 P, Feith Jakab 4 P, Wolf Josefin 8 P, Fuchs Mátyás 16 P, Varga István 4 P, Varga Péter 4 P, Vnuck István 4 P, Gfellner Ilona 4 P. Az alap többi részét az 1—2 pengős és 10—20—30 filléres jegyzések tették ki. Az adakozók fenti kimutatásból láthatják, hogy adományuk a kultura hajlékának széppé és a tanitói munkára alkalmassá tételére szolgált. Lelkes ügyszeretetükért és nemes áldozatkészségükért az iskola és magam nevében hálás köszönetet mondok nekik.

A tanév bezárása. Június második felében tartottuk meg az összefoglaló ismétléseket. Az egyes tantárgyakból alapos vizsgálat alá vettük a kétes és gyenge előmenetelű tanulókat s azok igen sok esetben javitottak is rossz előmenetelükön. Vizsgálataink sorrendje a következő:

Június 13-án d. u. 3 órakor izr. tanulók hittani vizsgálata.
„ 14-én és 15-én ideiglenes osztályozó értekezlet.
„ 16-án a fiú-, 18-án a leányiskola r. k. tanulóinak hittani vizsgálata.
„ 16-án d. u. az ág. ev. tanulók hittani vizsgálata.
„ 18-án a ref. „ „ „
„ 16, 18, 19, 20, 21, 22-én általános összefoglalások.
„ 23-án magánvizsgálatok.
„ 25-én végleges osztályozó gyűlés.
„ 29-én reggel 8 órakor Te Deum. 9 órakor a rajz- és kézimunka kiállitás megnyitása, jutalmak és érmek kiosztása, énekvizsga s a tanév ünnepélyes bezárása.

Június 30-án záróértekezlet.

Június 30-án reggel 8—1-ig beiratások.

Ifjúsági Egyesületek.

Ifjuságí Könyvtár. A könyvtár müködését technikai okokból csak februárban kezdte meg. A könyvtár állománya meghaladta a négyszáz kötetet. Könyvtárórát hetenként tartottunk, melyen a tanulók valósággal megrohanták a könyvtárat, ami örvendetes bizonyítéka tanulóink olvasási kedvének. A könyvtár forgalma 942 volt. Legszivesebben olvasták a Verne és May Károly könyveket. Csak a IV. osztály pár érettebb és komolyabban gondolkodó tanulója merült a Jókai, Jósika és Gárdonyi müvek olvasásába. Ezek között legkapósabb volt a Gárdonyi „Egri csillagok" c. regénye, mely a könyvtár megnyitása óta úgyszólván nem is látta a szekrény belsejét, állandóan tanulóink között forgott.

Jelentés a leányiskolai ifjúsági könyvtár működéséről. Az iskolai év elején — könnyebb kezelés céljából — az ifjúsági könyvtárat a fiú- és leányiskola között megosztottuk A leányiskolai könyvek száma az év folyamán csaknem 200-ra emelkedett. A tanuló-ifjúság sűrűn használta a könyvtárt, a kiosztás szombatonként a tanitási órák után történt, hogy vasárnapokon olvasgathassanak. Örömmel tapasztaltam, hogy az iskolai könyvtári könyveket még a szülők és felnőtt testvérek is szivesen olvasták, ami vidékünk magyarosodása és az irodalmi ízlés fejlesztése szempontjából kedvező jelenség. Alsóbb osztályú tanulóinkat főképen a mese- és mondavilágból, a felsőbb osztályosokat pedig a hazai történelem és társadalom köréből vett ifjúsági regények érdekelték; nagyon népszerű az ismeretterjesztő Vasárnapi Könyv is. Tanulóink a könyveket megbecsülik, rongálás miatt selejtezés nem volt szükséges; hiány nincs. A könyvforgalom — a hetilapon kivül — 890 mű volt.

Petőfi Sándor - Önképzőkör. A kör tagjai a III. és IV. osztály tanulói, kik ez évben szinte szokatlan szorgalommal és buzgalommal szerepeltek a kör gyülésein. Az 1928 október 23-án tartott alakulógyülésen Gregorics Gyula IV. oszt. tanulót titkárrá, Derekas Gábort pénztárossá, Kollár Pál és Nagy István tanulókat pedig jegyzőkké választották meg.

Az év folyamán tartottunk 13 rendes és 2 ünnepélyes gyülést. Az elsőt az alakulógyülés alkalmából, az utóbbit mint a kör évzáró ünnepélyét. A szereplések összes száma 220 volt. Ezek között legtöbb volt a szavalat, bírálat és a szabadtárgyú értekezés. A

szavalat terén Nagy Elek IV. oszt. tan. és Bíró István III. oszt. tan. nyújtottak elsőrangú munkát. Az értekezést és szabad előadást pedig Kollár Pál IV. oszt. tan. és Meerheim Jenő IV. oszt. tanulók művelték nagy gonddal és szorgalommal. Különösen Kollár Pált illeti a dicséret, ki az év folyamán az egész kör leglelkesebb, legmunkásabb tagja volt. Szépen megírt értekezései és élvezetes előadásai mindenkor példái lehetnek a derék, becsületes és hazafias magyar tanulóifjúságnak. Az iskolai ünnepélyekre mindenkor az önképzőkör adott szavalókat.

A fentnevezetteken kívül is mindenki dolgozott több-kevesebb sikerrel. Isten adja, hogy valamennyiünk célját, édes hazánk föltámadását is íly sikerrel szolgálhassuk. *Szeifer M. József.*

„Zrinyi Ilona" Leányönképzőkör ez évben is serényen buzgólkodott az önképzés terén. Kéthetenként tartotta üléseit. Az 1927 október 28-án tartott alakuló ülésen Csaplár Terézt IV. o. t. elnökké, Gáspár Ilonát IV. o. t. titkárrá, Wolf Josefint IV. o. t. jegyzővé, Vass Valériát III. o. t. aljegyzővé választották meg. A kör többi tagjai az iskola III. és IV. osztály növendékei voltak.

A tagok mindenkor nagy kedvvel vettek részt az üléseken, melyeken önálló dolgozatokkal, szavalással, páros magánjelenetekkel, zenével, dallal, rajzokkal, kézimunkákkal és háztartási dolgokkal szerepeltek s igen szép eredményt értek el.

Az önképzőkör ez évi működésében dicséretes szorgalmat tanúsítottak: Csaplár Teréz, ki szorgalma mellett mindenkor kedves, tartalmas és buzdító szavakkal nyitotta meg és zárta be a gyüléseket, ezért a vezető tanárnő dicséretét nyerte. Igen szorgalmas pályázó volt Eller Amália. Vass Valéria „Az árva leány" című saját szerzeményü költeményével keltett feltünést.

Az önképzőkör ez évben 3 díszgyülést tartott. Az *elsőt* mint alakuló díszgyülést 1927 október 28-án. A sok szép pályázat közül kivált „A gunár" című dialog. Ügyesen adták elő Kaufmann Magda és Eller Amália IV. oszt. tanulók. A *második* díszgyülést március 15-ének megünneplése alkalmával tartottuk. A *harmadik* díszgyülés az 1928 évi június 8-án tartott zárógyülés volt. A tagok ez alkalommal tudásuk legjavát mutatták be. Különösen kitüntek: Eller Amália és Kaufmann Magda IV. o. t. tréfás énekükkel; Bucsi Ilona és Gáspár Ilona IV. oszt. tanulók kis párbeszédükkel; Fürchtgott Ilona és Meisburger Mária IV oszt. tanulók pedig egy-egy szép és jó torta bemutatásával és kiosztásával tették kedvessé és emlékezetessé a kör ez évi utolsó gyülését.

A gyűlés végén a vezető tanárnő meleg szeretettel búcsúztatta el a tagokat. Különösen az iskolát elhagyó növendékeknek kötötte a lelkükre, hogy buzgalmukat az önképzés terén továbbra is tartsák meg, sőt folytassák az életben.

Kubányiné, Pataky Mária
az önképzőkör vezető tanárnője.

Beszámoló az ifjúsági sportkörök 1927—28. tanévi működéséről. A fiúiskolai sportkör neve: „Széchenyi István Ifjúsági Sportkör." Igazolási száma: 282, a megalakulás ideje: 1925. október hava.

A leányiskolai sportkör neve: „Dobó Katica Ifjúsági Sportkör." Igazolási száma: 347, a megalakulás ideje 1926. október hava.

Mindkét sportkör tiszteletbeli elnöke: Képessy Béla igazgató. A fiúiskolai sportkör vezető tanára: Lettner János, lakik: Dunaharaszti, Némedi-út 43. Nem testnevelési tanár. A leányiskolai sportkör vezető tanára: Forstner Gizella, lakik: Dunaharaszti, Fő-ut 65. Testnevelési tanár.

Az intézet tanulóinak teljes létszáma: 138 fiú, 86 leány. A magántanulók, illetve a magánvizsgázók száma 5 fiú, 2 leány. A testnevelés alól felmentettek száma összesen: 2 fiú, 9 leány.

A testnevelési alapra fizető tanulók száma összesen: 141 fiú, 79 leány.

A sportkörökben működő tagok száma korosztályonkint. Fiúiskola: I. korosztály (10—12. év) 30, II. k. o. (12—14 év) 52, III. k. o. 14—15 évesek 48, IV. k. o. (16 éven felül) 6, összesen 136. Leányiskola: I. korosztály 24, II. k. o. 24, III. k. o. 19, IV. k. o. 10 összesen 77.

A korosztályok sportköri foglalkozásának heti óraszáma összesen 4 óra.

A fiúiskolában a következő szakosztályok működtek: Atlétika. Hó és jégsport. Játék. Torna. A leányiskolában: Torna. Játék. Hó és jégsport.

Az intézetnek van 198 négyzetméter nagyságú olajozott deszka-padlózatú tornaterme. Játékra alkalmas udvar nagysága k. b. 800 □ m. A gyakorlás helye a tornaterem, az iskola udvara, a sportpálya, továbbá a téli időszakban a község mellett húzódó Dunaág jege. A gyakorlás ideje úgy a fiú-, mint a leányiskolában heti egy délután. Úszóda nincs. Hó- és jégsportot azonban űzött mindkét nembeli ifjúság. A fiúisk. futtballcsapata a soroksári és pesterzsébeti polg. fiúisk. csapatával barátságos mérkőzést tartott.

Mindkét iskola rendezett tornaünnepélyt. A fiúiskoláé 1928. június hó 10-én zajlott le a következő programmal és eredménnyel: 1. Felvonulás zenére az iskolából a sportpályára, ott felállás. 2. Magyar Hiszekegy. Énekelték az iskola növendékei. 3. Zenés szabadgyakorlatok. Végezték az iskola összes tanulói. 4. 5-ös atlétikai csapatversenyek a legmagasabb korosztályból. a) Rúdugrás: 2·35 m. A legjobb egyéni eredmény 2·42 m. b). Magasugrás: 1·34 m. A legjobb egyéni eredmény 1·36 m. c). Súlydobás: 9·96 m. A legjobb egyéni eredmény 12 m. d). Diszkoszdobás: 22·10 m. A legjobb egyéni eredmény 29 m. e). Gerelyvetés: 24·82 m. A legjobb egyéni eredmény 34·20 m. f). Távolugrás: 468 cm. A legjobb egyéni eredmény 505 cm. A 60 méteres síkfutásban első lett Kovács Pál IV. o. t. 5. Plint-gyakorlatok. 6. Társas gyakorlatok. Végezte osztályonkint 20, összesen 80 tanuló. 7. Bombázás. Játék. Bemutatta a III. és IV. o. csapata. 8. Irredenta élőkép a leányiskola közreműködésével. 9. Elvonulás.

A leányiskola tornaünnepélye 1928. június hó 3-án az iskola udvarán a következő műsorral folyt le: 1. Felvonulás és felállás zenére. 2. Magyar Hiszekegy. 3. Közös fabotgyakorlatok zenére. Végezték az iskola összes növendékei. 4. a) Zsámolyugrások, b) Gyakorlatok az alacsony plinten. Végezték az I. o. növendékei. 5. Padgyakorlatok. Bemutatta a II—III—IV. o. 36 tanulója. 6. a) Gyakorlatok a magas plinten és b) korláton. Bemutatták II—III—IV. osztályos növendékek. 7 „Fel alá járkáljunk" Táncolták az I. o. növendékei. 8. Magyar kettős. Táncolták a II—III—IV. o. növendékei.

Minkét sportkör mult évi vagyonából maradvány: 29 P. 74 fillér. A jelen tanévben testnevelési járulékból befolyt 40 % részesedés: 219 P. 25 fillér. A sportkörök jelen tánévi összes kiadásai: 204 pengő 85 fillér. Maradvány: 14 pengő 40 fillér.

Dunaharaszti, 1928. évi június hó 11-én.

Lettner János a fiúisk. sportkör vez.

Forstner Gizella a leányisk. sportkör vez.

Az Ifjusági Vöröskereszt Egylet a leányiskolában az idén is igen szépen működött. Hetenként, majd később kéthetenként összejöveteleket tartott, melyeken a tanulók kézimunkával, egészségi előadásokkal, stb. foglalkoztak. Egy izben a V. K. E. megvendégelte az iskola szegénysorsú tanulóit, a farsang alatt pedig egy alkalommal teadélutánt tartott. Készitményei az évvégi kiállitáson nagy elismerést arattak. Vezető tanára Képessyné Wälder Angela volt. Ifj. elnök: Wolf Josefin IV., jegyző: Csaplár

Teréz IV., pénztáros: Bucsi Ilona IV., titkár: Kaufmann Magda IV., munkavezetők: Boross Margit, Gáspár Ilona IV., Karlovits Teréz és Tálas Rozália III. oszt.

Képessy Béla igazgató.

II.

Tanári testület.

1. **Képessy Béla** igazgató. Okl. tanítóképző-intézeti tanár. Képesítve nyelv- és történettudományi szakcsoportra. Tanította a történelmet a II. fiúosztályban. Működési ideje 19 év, ennél az iskolánál 5 év. Tagja az Országos Polgáriskolai Egyesületnek, a Történelmi és Paedagogiai Társaságnak, elnöke a Szabad Liceumnak, alelnöke a Dunaharaszti Nemzeti Casinónak, a Levente Egyesületnek, Testnevelési bizottságnak, a Szépítő Egyletnek és több helybeli egyesület választmányi tagja.

2. **Benczik Geyza** r. tanár. Az igazgató helyettese, a II. fiúoszt. főnöke, a tanári könyvtár őre, az énekkar vezetője. Képesítve nyelv- és történettudományi szakcsoportra. Tanított németet II—IV. oszt., földrajzot II—IV. oszt., közgazdaságtant IV. oszt., mezőgazdaságtant I., II., III., IV. oszt., éneket I., II., III., IV. oszt. Tanít 30 éve, itt 3 esztendeje. Tagja az Orsz. Polg. Isk. Egyesületnek, Dunaharaszti Nemzeti Casinónak stb.

3. **Glässer György** r. tanár, a IV. fiúoszt. főnöke. Képesítve a mennyiségtani, természettani és vegytani szakcsoportra. Tanította a mennyiségtant a II. és IV. f. oszt.-ban, a természettant a III. f. o.-ban, a vegytant a IV. f. o-ban, a német nyelvet az I. és III. f. o.-ban és az egészségtant a IV. f. o.-ban. Heti óraszáma 21. Működési éve 5, ennél az iskolánál 4 év.

4. **Forstner Gizella** megbízott tanár, a II. leányosztály főnöke, az Ifjúsági sportkör vezetője. Képesítve a mennyiség- és természettudományi szakcsoport tárgyaira és tornára. Tanította: a mennyiségtant a II., III., IV. o.-ban, természetrajzot az I. o.-ban, vegytant a III. o.-ban, fizikát a IV. o.-ban, tornát a II., III., IV. o.-ban. Heti órák száma 21. Tanít 7 éve, ez iskolánál 5 éve.

5. **Gáspárné Okolicsányi Lujza** megbízott tanár, az I. leányosztály főnöke. Képesítve nyelv- és történettudományi szakcsoportra. Tanította a magyar nyelvet a I. II. o.-ban, földrajzot az I., II. o.-ban, történetet a IV. o.-ban, éneket az I., II., III., IV. o.-ban. Heti óraszám: 21. Működési éveinek száma 16 év. Ennél az iskolánál 5 év óta.

6. **Képessyné Wälder Angela** rendes tanár. Képesítve a rajz- és kézimunka tanítására. Tanította a rajzot az I., II., III., IV. fiú- és leányosztályban, kézimunkát a IV. leányosztályban. Az Ifjúsági Vöröskereszt Egylet vezető tanára. Működési ideje 11 év, ennél az iskolánál 5 esztendő. Tagja az Országos Polgáriskolai Egyesületnek.

7. **Kubányiné Pataky Mária** rendes tanár. Képesítve: nyelv- és történettudományi szakcsoportra. A leány önképzőkör elnöke; tanított IV. I. oszt. egészségtant, háztartás- és neveléstant, I., II., III., I. oszt. kézimunkát, III. I. oszt. földrajzot, történelmet, II. I. oszt. természetrajzot, I. I. oszt. tornát. Heti óráinak száma: 21. Működési ideje: 29 év. Ennél az iskolánál 8 év. Tagja az Országos Polgáriskolai Tanáregyesületnek.

8. **Lettner János** r. tanár. Képesítve nyelv- és történttudományi szakcsoportra; az I. fiúosztály főnöke, a „Széchenyi István" Sportkör vezető tanára, tanártestületi jegyző. Tanított az I. és II. oszt.-ban magyar nyelvet; az I. o.-ban földrajzot; tornát az I., II. és IV. osztályokban. Heti óráinak száma: 20. Működési ideje: 5 év. Ennél az iskolánál: 2. Tagja az Országos Polgáriskolai Tanáregyesületnek, a helybeli Nemzeti Casinónak, a Nemzeti Munkavédelemnek. Bizottsági tagja a helybeli iskolánkívüli népmüvelési bizottságnak. Oktatója a Levente Egyesületnek.

9. **Mályné Márton Irma** rendes tanár. Képesítve nyelv- és történettudományi szakcsoportra. Az ifjúsági könyvtár őre; tanított a III.-IV. I. o. magyart, I-II-III-IV. I. o. németnyelvet, I—II. leány o. szépírást. Heti óráinak száma: 20. Működési ideje: 25 év. Ennél az iskolánál: 6. Tagja az Országos Polgáriskolai Tanáregyesületnek.

10. **Suloky Ibolya.** Képesítve mennyiség- és természettudományi szakcsoportra. Óraadó helyettes tanár. Tanította a mennyiségtant I. I., I. f. és III. f. osztályban, természetrajzot az I—II. f. osztályban, kézimunkát az I. f. osztályban. Heti óraszáma 20. Mint tanár 6 év óta, ennél az iskolánál 3 év óta működik. Tagja az Országos Polgáriskolai Tanáregyesületnek.

11. **Szeifer M. József** megbízott tanár. Képesítve magyar nyelv- és történettudományi szakcsoportra. A III. fiúosztály főnöke, a „Petőfi Sándor" Önképzőkör vezetője és az ifjúsági könyvtár őre. Tanította a magyar nyelvet a III. és IV., a történelmet a III. és IV., a földrajot a III., a kézimunkát a II. és III. és a tornát a III. osztályban. Heti óráinak száma: 21. Tanít 5 év óta, az isko-

lánál 4 éve működik. Tagja az Országos Tanáregyesületnek és a helybeli Levente Egyesületnél leventeoktató.

Hitoktatók:

1. Kern József r. kath. Működése ennél az iskolánál 1 év.
2. Balogh A. Sándor ref. „ „ „ „ 3 „
3. Oláh Sándor ág. ev. „ „ „ „ 3 „
4. Dr. Kriszháber Béla izr. „ „ „ „ 1 „

Altiszt: özv. Lach Konrádné.

III.

A tanulók névsora.*

I-ső fiúosztály. Osztályfőnök: Lettner János.

1. Bandzsál István (elégs.), 2. Csaplár József (jó), 3. Erdős István (magyar ny., számtan), 4. Fábián Jenő (elégs.), 5. Feith György (elégs.), 6. Fenyvesi György (jó), 7. Gáspár Márton (elégs.), 8. Glász János (elégs.), 9. Glázer József (jó), 10. György Domonkos (jó), 11. Havasi Miklós (jó), 12. Hetényi János (elégs.), 13. Jeri Mihály (elégs.), 14. Karl Mátyás (elégs.), 14. Karlovics János (jó), 16. Kecskeméti Péter (elégs.), 17. Kecskeméti Zoltán (elégs.), 18. Kindlinger György (elégs.), 19. Las Torres Béla (jó), 20. Leéb Ferenc (elégs.), 21. Marek Ferenc (jeles), 22. Mayländer Antal (elégs.), 23. Német István (jó), 24. Pachl István (elégs.), 25. Pap Gyula (elégs.), 26. Píller István (elégs.), 27. Polítzer Jenő (elégs.), 28. Purczel Ferenc (jó), 29. Rötzer Ignác (elégs.), 30. Simon Andor (kimaradt), 31. Schiwampl József (pótlóvizsgálatot tesz), 32. Schuszter Albin (magyar ny.), 33. Szabó Ferenc (elégs.) 34. Szabó Sándor (elégs.), 35. Tornai István (elégs.), 36. Werner Sándor (magyar ny.), 37. Surányi Béla (jó).

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Benczik Geyza.

1. Achs Henrik (elégs.), 2. Ambrus Jakab (földrajz, számtan,) 3. Andricsek Mihály (jó), 4, Bagyinszki Pál (ism.), 5. Bányai János (jeles), 6. Bányai József (jó), 7. Becz András (ném., számt.), 8. Sz. Becz József (elégs.), 9. Boros János (elégs.), 10. Deim István (elégs.), 11. Erdős János (elégs.), 12. Györög Lajos (jó), 13. Gyuka

* A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat. A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

János (elégs.), 14. Handl Jakab (elégs.), 15 Heszler János (elégs.), 16. Juhász Róbert (számt.), 17. Kardos Gyula (elégs.), 18. Katona Ferenc (elégs.), 19. Kiss Dániel (elégs.), 20. Kmetz Aladár (magy.-ném.), 21. Koricsánszki György (elégs.), 22. Kormos Imre (ném. számt.), 23. Kovács Ferenc (elégs.), 24. Kövesi József (számt.), 25. Mayer Dezső (jó), 26. Meisburger Ernő (jó), 27. Mező István (elégs.), 28. Mikula István (elégs.), 29. Morvai István (elégs.), 30. Nagy Antal (elégs.), 31. Nagy J. Géza (elégs.), 32. Németh Gábor (számt.), 33. Schönléber Mihály (elégs.), 34. F. Szabó Sándor (meghalt), 35. Tauth László (elégs.), 36. Tomana József (jó), 37. Tríff Ágoston (elégs.), 38. Varga Sándor (elégs.), 39. Ványi Ágost (számtan), 40. Wagner Pál (elégs.), 41. Wagner Péter (jó), 42. Uza István (jó).

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Szeifer M. József.

1. Arany László (jó), 2. Bartók Menyhért (jeles), 3. Benkő Ferenc (természettan), 4. Bíró István (elégs.), 5. Fekete János (jó), 6. Fischer János (elégséges), 7. Gál Imre (elégséges), 8. Gere Ferenc (jó), 9. Gieszer István (elégséges), 10. Hetényi Imre (pótlóvizsgálatot tehet), 11. Horváth Sándor (jó), 12. Horváth Vilmos (elégséges), 13. Kemény Gyula (elégséges), 14. Kmetz István (elégséges), 15. Kormos József (jó), 16. Kovács Sándor (elégséges), 17. Nagy István (jeles), 18. Nagy Lajos (elégséges), 19. Nedavaska Vilmos (elégséges), 20. Papacsek Péter (jó), 21. Perger János (elégséges), 22. Reiter Jenő (jó), 23. Reiter Sándor (elégséges), 24. Schuszter György (jeles), 25. Schuszter József (jó), 26. Simon András (elégséges), 27. Strek Dezső (jó), 28. Szabó József (elégséges), 29. Száger Ferenc (elégséges), 30. Szmik Lajos (elégséges), 31. Tichy Gyula (számtan), 32. Tillinger István (elégséges), 33. Tilly Béla (elégséges), 34. Wágner Mátyás (jó).

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Glässer György.

1. Csaplár István (élégs.), 2. Derekas Gábor (elégs.), 3. Fehér Lajos (jeles), 4. Floszmann Alfréd (elégs.), 5. Floszmann Dezső (elégs.), 6. Frey Márton (elégs.), 7. Galambos Benő (német, számtan), 8. Glökl György (számtan), 9. Gregorics Gyula (jeles), 10. Horváth Gyula (elégs.), 11. Kaltenecker Ferenc (elégs.), 12. Kocsis Pál (elégs.), 13. Kollár Pál (jeles), 14. Kovács Pál (elégs.), 15. Kovács Sándor (elégs.), 16. Luttenberger Gusztáv (elégs.),

17. Meerheim Jenő (jó), 18. Móri Károly (elégs.), 19. Nagy Elek (jó), 20. Pachl Viktor (német, földrajz), 21. Péter Mihály (jó), 22. Szabó Sándor (elégs.), 23 Tálas Gyula (elégs.), 24. Telessy Ernő (elégs.), 25. Tilinger János (német), 26. Tomana Károly (elégs.), 27. Trázsi János (elégs.).

I. leányosztály. Osztályfőnök: Gáspárné Okolicsányi Lujza.

1. Eisensehr Jozefin (jó), 2. Forstner Emma (elégséges), 3. Glöckl Éva (elégséges), 4. Golts Irma (jó), 5. Gubányi Olga (elégséges), 6. Gratzer Irma (jeles), 7. György Julia (jó), 8. Halbedienst Erzsébet (jó), 9. Hesz Ibolya (jeles), 10. Horváth Gizella (elégséges), 11. Illovits Edit (jó), 12. Juhász Johanna (jó), 13. Juhász Rozália (jó), 14. Katona Julia (elégséges), 15. Koch Zsuzsanna (jó), 16. Lászlóp Erzsébet (jeles), 17. Molnár Erzsébet (jeles), 18. Pachl Borbála (német), 19. Pálffy Mária (elégs.), 20. Papp Erzsébet (jeles), 21. Piller Mária (jeles), 22. Rezsny Erzsébet (elégséges), 23. Rottmann Flóra (elégséges), 24. Schwarzl Irma (jó), 25. Sellyei Ilona (jó), 26. Sztruhár Klára (jó), 27. Temető Etel (jó), 28. Hegedűs Ilona (jeles).

II. leányosztály. Osztályfőnök: Forstner Gizella.

1. Bakon Mária (jó), 2. Bandzsál Julia (elégséges), 3. Bonhardt Anna (jó), 4. Bródi Amália (jó), 5. Csajka Jolán (jó), 6. Delikát Ella (elégs.), 7. Dragovics Lucia (elégs.), 8. Endre Ilona (jó), 9. Gyuka Julianna (elégs.), 10. Kaszás Margit (jó), 11. Kocsis Margit (jó), 12. Kulin Ilona (elégs.), 13. Kunzer Juliska (jeles), 14. Kurtán Mária (jeles), 15. Máté Piroska (jó), 16. Molnár Mária (elégs.), 17. Neumann Ibolya (elégs.), 18. Oravecz Mária (jó), 19. Oszatkov Anna (elégs.), 20. Simon Ilona (kim.), 21. Szalay Rebeka (jó), 22. Telessy Éva (elégs.), 23. Varga Erzsébet (jó), 24. Varga Mária (elégs.), 25. Vargha Edit (jeles).

III. leányosztály. Osztályfőnök: Mályné Márton Irma.

1. Balog Anna (jó), 2. Sztó Becz Mária (jó), 3. Bernáth Erzsébet (jeles), 4. Blahó Ilona (elégs.), 5. Csíba Vilma (elégs.), 6. Duttyán Erzsébet (jó), 7. Erős Anna (elégs.), 8. Frank Borbála

(elégs.), 9. Imre Anna (elégs.), 10. Karlovicz Terézia (jó), 11. Kungl Terézia (jó), 12. Mészöly Irén (elégs.), 13. Papp Sarolta (számt.), 14. Renner Sarolta (jeles), 15. Tálas Rozália (jó), 16. Torma Erzsébet (jó), 17. Vas Valéria (jeles).

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Kubányiné, Pataky Mária.

1. Boross Margit (jó), 2. Bucsi Ilona (jó), 3. Csaplár Teréz (jeles), 4. Eller Ilma (jeles), 5. Fürchtgott Margit (elégs.), 6. Gáspár Ilona (jeles), 7. Halász Rozália (jó), 8. Kaufmann Magda (jó), 9. Kocsis Jolán (jó), 10 Kovács Ilona (jó), 11. Kromer Éva (jó), 12. Lorbach Róza (jó), 13. Meisburger Mária (jeles), 14. Teszlicskó Róza (elégs.), 15. Végh Julianna (jó), 16. Wolf Jozefin (jó), 17. Jungmayer Teréz (jó).

IV.

Magánvizsgálatok.

A dunaharaszti áll. polg. fiú- és leányiskolában magánvizsgálatok évenként háromszor: ugymint augusztus végén, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Augusztus végén csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 1·60 P. bélyeggel ellátva, Pest stb. vm. kir. tanfelügyelőjéhez címezve, július hó 15-ig, nov. hó 1-ig, illetve május 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőknél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyujtani; az ilyenek kérvényét az iskola igazgatósága közvetlenül nem fogadja el.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasíttatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akaróknak: 1. Keresztlevelét (születési bizonyítványát). 2. Az iskolai bizonyítványát. 3. Az illető község elöljárósága által kiállított erkölcsi és foglalkozási bizonyítványát, melyben határozottan kiteedő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legaláá 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakitották meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakitása óta mivel

foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyítványok is. 4. Ujraoltási bizonyítvány. A mellékletekre, ha azokon bélyeg nincs, 10 fill. bélyeg ragasztandó.

V.

Az 1928-29. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beiratások. A dunaharaszti m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1928—29. tanévre szóló felvételek és beírások június 30-án és július 2-án délelőtt 8—12-ig fognak megtartatni az iskola Fő-utcai hivatalos helyiségében. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 1-én történik. A rendes tanítás szept. 3-án kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát; 2. iskolai bizonyítványát; 3. ujraoltási bizonyítványát.

Kérem a szülőket, hogy a júniusi beiratásokat el ne mulasszák, mert szeptemberben esetleg az iskola már nem vehet fel több tanulót.

A polgári fiú- és leányiskola I-ső osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték és 10-ik életévüket betöltötték. A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának megfelelő alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatokra vonatkozólag az igazgató ad felvilágosítást.

Egy tanév folyamán az iskolában a rendes- és magántanulók s a közalkalmazottak gyermekei a következő díjakat fizetik:

Sorszám	Milyen címen fizetendő a díj	Kedvezmény nélküli				Közalkalmazott, hadiözvegy és hadiárva			
		Rendes-tanuló		Magán-tanuló		Rendes-tanuló		Magán-tanuló	
		P	f	P	f	P	f	P	f
1	Tandíj	28	—	28	—	14	—	14	—
2	Beiratási díj	1	50	1	50	1	50	1	50
3	Ifjúsági könyvtárdíj	—	50	—	50	—	50	—	50
4	Értesítő díj	1	—	1	—	1	—	1	—
5	Tan. kirándulási díj	1	50	1	50	1	50	1	50
6	Polg. isk. tan. Házalap	1	50	1	50	1	50	1	50
7	Önképzőköri díj III—IV. o.	—	50	—	—	—	50	—	—
8	Mezőg. és kézim. alap	1	—	1	—	1	—	1	—
9	Biz. ürlap és nyomtatv.	—	50	—	50	—	50	—	50
10	Fűtési díj	4	—	4	—	4	—	4	—
11	Osztályfőnöki díj	1	50	1	50	1	50	1	50
12	Ifjúsági segélyalap	—	50	—	50	—	50	—	50
13	Felszerelési díj	5	—	5	—	5	—	5	—
14	Rendtartási könyv	—	70	—	—	—	70	—	—
15	Ifjúsági testnevelési alap	2	40	2	40	2	40	2	40
16	Rongálás	—	50	—	50	—	50	—	50
17	Oktatófilm előadás	2	30	2	30	2	30	2	30
18	Ifjú Polgárok	2	50	—	—	2	50	—	—
19	Elnöki díj	—	—	6	40	—	—	6	40
20	Kezelési díj	—	—	1	20	—	—	1	20
21	Vizsgadíj tárgyanként 3·20 P.	—	—	38	40	—	—	38	40
	Összesen:	55	40	97	70	41	40	83	70

Ezen összeget a rendes tanulók 5 részletben fizetik. Beiratáskor 16·20 P, október 1—7-ig 15·70 P (közalk. 15·70 P), december 1—7-ig 9·— P (közalk. 2·— P), február 1—8-ig 7·50 P (közalk. 7·50 P) és április 1—7-ig 7·— P (közalk. —). Magántanulók az egész összeget egyszerre fizetik a vizsga megkezdése előtt.

Felszerelési díj- és tandíjmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletűek s jó bizonyítványt képesek felmutatni, 20 %-ig tandíjmentességet nyerhetnek.

Tandíjmentességért folyamodók a vármegyei Tanfelügyelőséghez címzett kérvényüket szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulók, akikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornázás szervi hibáiknál, vagy gyenge testalkatuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az említett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyítvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy a testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők.

Ha valamely tanuló egy, vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javítóvizsgálatot tehet. A javítóvizsgálatok aug. 30-án délelőtt 8 órakor veszik kezdetüket. A javítóvizsgára utasított tanulók július 15-ig tartoznak bizonyítványaikkal az igazgatónál jelentkezni. A felvételi- és tantervkülönbözeti vizsgálatok aug. 31-én d. e. 8 órakor kezdődnek.

Az 1928—29. tanévben használt tankönyvek jegyzéke:

I. fiúosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ Olvasók.: „ „
Német „ I. r.: Baumann
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Mennyiségtan I. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan I. r.: Szuhács
Ének I. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz.

I. leányosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
Magy. Olv.: Gyulai—Balassa
Német Olv.: Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz.

II fiúosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulay-Gyurjács
„ Olvasók.: „ „
Német „ I. r.: Baumann
Történeti „ Gombos
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Mennyiségtan II. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan II. r.: Szuhács
Ének II. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz.

II. leányosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
Magy. Olv.: Gyulai—Gyurjács
Német Olv.: Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Gregruss
Számtan: Szeness
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz.

III. fiúosztály.

Stilisztika: Gyulai—Gyurjács
Német Olvasókönyv: Baumann
Történet I. r.: Rákosy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Fizika: Kedves-Magyar-Képessy
Mennyiségtan III. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan: Szuhács
Ének III. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz.

III. leányosztály.

Stilisztika: Glósz—Reöthy
Ném Olv.: Baumann
Tört. I. r. Domanovszky-Rákosy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Számtan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz
Toldi: Magyar Könyvtár.

IV. fiúosztály.

Költészettan: Glósz—Reöthy
Német Olvasók. II. r.: Baumann
Történet II. r.: Rákosy
Földrajz: Marjalaki—Kiss
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Mennyiségtan IV. r.: Szenes
Egészségtan: Földi—Lucza
Közgazd.: Balassa-Rácz-Kovács
Mezőgazdaságtan: Szuhács
Ének IV. r.: Tiboldi.

IV. leányosztály.

Költészettan: Glósz—Reöthy
Német Olv.: Baumann
Tört. II. r. Domanovszky-Rákosy
Fizika: Kedves-Képessy-Magyar
Ssámtan: Szenes
Egészségtan: Csapodi
Háztartástan: Agyalné-Horváth
Ének: Tiboldi.

A hittani könyveket az egyes hitoktató urak jelölik ki.

VI.

Statisztikai kimutatás.

Cím	I	II	III	IV	Összesen	I	II	III	IV	Összesen
	fiúosztály					leányosztály				
I. A tanulók számának alakulása:										
Az év elején beiratkozott	37	41	34	27	139	26	22	17	16	81
Évközben beiratkozott ..	—	1	—	—	1	2	3	—	1	6
Kimaradt (v. meghalt) ...	1	1	—	—	2	—	1		—	1
Az év végén maradt ...	36	41	34	27	138	28	24	17	17	86
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvű ...	26	33	30	24	113	21	22	16	16	75
Német anyanyelvű —	10	8	4	3	25	7	1	1	1	10
Szerb anyanyelvű	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Horvát anyanyelvű	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	27	30	28	21	106	19	17	8	12	56
Ref.	6	6	5	6	23	4	3	6	2	15
Ág. ev.	2	4	1	—	7	2	1	2	—	5
Izr.	1	—	—	—	1	2	3	—	2	7
Gör. kath.	—	1	—	—	1	1	—	—	1	2
Gör. kel.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
IV. Szülők lakóhelye szerint:										
Helybeli	26	32	18	15	91	23	13	10	10	56
Vidéki	10	9	16	12	47	5	11	7	7	30
V. Általános előmenetel szerint:										
Ált. jeles osztályzatot nyert	1	1	3	3	8	7	3	3	4	17
„ jó „ „	10	8	10	3	31	12	11	7	11	41
„ elégséges „ „	21	23	18	17	79	8	10	6	2	26
javítóvizsg.-ra utasittatott	3	8	2	4	17	1	—	1	—	2
Osztályismétlésre „	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Pótlóvizsgára „	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—
VI. Magaviselet szerint:										
Példás	23	27	25	24	99	28	24	16	17	85
Jó	12	14	8	3	37	—	—	1	—	1
Türhető	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igazolt mulasztás	1776	1277	1347	411	4811	1188	1528	1025	756	4497
Igazolatlan mulasztás ...	47	79	29	30	185	4	2	4	—	10
Összesen:	1823	1356	1376	441	4996	1192	1530	1029	756	4507

PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

IX.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1928—29. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
KÉPESSY BÉLA
IGAZGATÓ.

Nyomatott Münich Jenő könyvnyomdájában, Ráckevén.
1929.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

Igazgató jelentése az 1928—29. tanévről.

Az elmult iskolai évben intézetünk elhelyezésében ismét jelentős változás történt. A községgel folytatott hosszas tárgyalások eredményeképen az igazgató természetbeni lakása megszünt s az osztálytermekké alakittatott át. Ily módon a régi kastély déli udvari szárnyában a II. és III. leányosztály, valamint az igazgatói iroda nyert elhelyezést, mig 3 utcai tanterem, a bejárati fedett terrasz s a kettős hall a községnek engedtetett vissza. Az északi oldalszárny 2 helyisége továbbra is megmaradt az iskola használatában. Itt a fizikai és kémiai szertárt rendeztük be; a kézimunkaoktatást is itt végezzük.

Ezzel a rendezéssel az iskolai helyiségek száma ugyan kevesbedett, de legalább helyreállott a békés harmonia a község és a polgári iskola között, ami mindkét intézmény zavartalan működését biztositja. Ezen ujabb rendezéssel járó átalakitási munkálatokat a nyári vakációban végeztük el, úgy, hogy szeptemberben a tanitást rendes időben meg is kezdhettük.

Az elhelyezést természetesen — mint tavalyi értesitőnkben már kifejtettem — csak ideiglenesnek tekinthetjük. Községünk rohamosan fejlődik, a lakósok száma évről-évre több százzal emelkedik, a magasabb műveltség megszerzése utáni vágy is erősödik; matematikai pontossággal megállapitható, hogy néhány év mulva a felszaporodott ifjúságot elhelyezni nem fogjuk tudni. Ezzel az illetékes tényezők is számolnak. Ekkor majd ujabb épitkezés válik szükségessé. A leányiskola tantermei szükek, iskolai célokra csakis szükségből használhatók, a most fizikai előadó teremnek használt épület nedves, ahol a legtöbb fizikai kisérlet (pl. villamosság) be sem mutatható. Nincs rajztermünk. Ezek mind olyan problémák, melyeket a jövőnek okvetlenül meg kell oldania. A hivatása ma-

gaslatán álló iskola s a leglelkesebb tanári testület is csak úgy oldhatja meg feladatát teljesen, ha az oktatás legszükségesebb anyagi feltételei adva vannak. Ez mindannyiunk közös érdeke. Bízom a helyi társadalom áldozatkészségében s a felettes hatóságok jóakaratú támogatásában és hiszem, hogy az ismertetett hiányosságok a közeljövőben pótoltatni fognak.

A község részéről az iskolának adományozott 1000 □-öl területen játéktéret és mezőgazdasági gyakorlókertet rendeztünk be. Előbbinek feltöltése és planírozása folyamatban van, az utóbbit, jóváhagyásra felterjesztett terv alapján fásítottuk s a tanítási anyagnak megfelelően beültettük. A kertet tanulóink Benczik Geyza tanár vezetése mellett szeretettel és dicséretre méltó buzgalommal művelik. Az osztályok ablakaiba virágos ládákat helyeztünk el, a kerítés mentén orgonabokrokat ültettünk, a belső udvaron kis virágos kertet létesítettünk, hogy fejlesszük tanulóink esztétikai érzését s hogy a virágot, a szépet megkedveltessük velük.

A játéktér szélén ünnepség keretében elültettük az Irottkő vidékéről hozott tölgyet, a szabadság fáját. Gyökereire az elszakított országrészek porszemeit szórtuk. Ez a fa és körülötte emelt 3 virágos ágy intő szimboluma lesz a soha el nem vitatható magyar igazságnak s a bizonyosan eljövendő magyar feltámadásnak. Tanulóink itt, e fa alatt fognak minden évben fogadalmat tenni, hogy legjobb tudásuk szerint dolgozni fognak hazájukért s a magyar szabadságért.

Alakuló ülés. A tanári testület 1929. augusztus 29-én tartotta alakuló ülését. Ezen állapítottuk meg az egész tanév nevelési és tanítási programmját. Felosztottuk a mellékteendők ellátását, meghatároztuk a rendes havi, módszeres, ellenőrző, osztályozó és szülői értekezletek dátumát. A személyi változásoknak megfelelően módosítottuk a tantárgyfelosztást, előkészítettük a magán-, felvételi- és javítóvizsgálatok tervét, melyeket augusztus 29-én és 30-án tartottunk meg.

Beiratásokat július 1-én, 3-án és 4-én tartottuk meg d. e. 8—1-ig, szeptember 1-én és 2-án pedig pótbeiratásokat végeztünk. Ezeknek eredményeképen beiratkozott az első fiúosztályba 32, a II. osztályba 41, a III. osztályba 30, a IV. osztályba 39, összesen 142 tanuló. Az első leányosztályba 23, a II. osztályba 27, a III. osztályba 18, a IV. osztályba 16, összesen 84 tanuló. A két iskola tanulóinak száma: 226.

Sajnálatos körülmény, hogy a szülők nagy része még mindig elmulasztja gyermekét a június—júliusi beiratások alkalmával be-

íratni. Ezzel lehetetlenné teszi, hogy az iskola már a nyári szünidő alatt a tanulók létszámának megfelelő intézkedéseket megtehesse és kiteszi magát annak, hogy amennyiben az egyes osztályok már az első beiratásoknál megtelnek, szeptemberben gyermeke felvehető nem lesz. Ezért ez úton is felkérem a közönséget — amint azt legutóbbi szülői értekezletünkön is megtettem — hogy már júliusban írassa be gyermekeit az iskolába.

A tanév megnyitása. Az idén a tanévet szeptember 3-án nyitottuk meg. Ekkor tartottuk a „Veni Sancte"-t és az évnyitó ünnepséget is. Tanulóink vallásfelekezetük szerint istentiszteleten vettek részt, mely után az intézet nagytermében gyüjtöttük össze tanulóinkat. Igazgató ismertette az iskola, a tanulás célját, az osztályfőnökök pedig utasitást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, iró- és rajzszerek beszerzésére. A rendes tanitások szeptember 4-én kezdődtek.

Tandijmentesség. Tanügyi hatóságaink ez idén is több szorgalmas, jómagaviseletü és szegénysorsú tanulónak tették lehetővé tanulmányai folytatását azzal, hogy tandijmentességben részesitették. Eng. számok: 1389 és 17.823/1928. I. fiúoszt. Leéb Lénárd, Imecs Sándor, Andricsek István, Glaser György és Endre Lóránd, II. oszt. Németh István, Marek Ferenc, Leéb János és Feith György, III. oszt. Bányai János, Bányai József, Imecs Albert, Uza István és Tercs István. IV. oszt. Reiter Sándor, Schuszter György, Bartók Menyhért, Kormos József, Schuszter József és Nagy István.

I-sö leányoszt. Reiter Jolán, H. Veres Etel, Balogh Olga és Kovács Eszter. II. oszt. Milos Mária, Milos Irén, Gratzer Mária, Hesz Ibolya, Eisensehr Jozefin és Pap Erzsébet. III. oszt. Máté Piroska, Kurtán Mária és Endre Ilona. IV. oszt. Renner Sarolta, Bernáth Erzsébet, Balogh Anna, Tálas Rozália, Mészöly Irén, Erős Anna és Uzsák Rózsa.

A kedvezményeket élvező tanulók között többen vannak olyanok, akik tanulmányi előmenetelükben visszaestek, vagy magaviseletükkel arra érdemetlenné lettek. Ezek tandijmentességben természetesen a jövő tanévben már nem részesülhetnek. A vonatkozó rendeletek u. i. előirják, hogy tandijkedvezményben csak az olyan tanuló részesülhet, akinek általános osztályzata legalább jó és magaviselete kifogástalan. A kedvezmény kérelmezésére vonatkozólag pedig figyelmeztetem a t. szülőket, hogy kérvényeiket a beiratkozás alkalmával kell beadni, melyhez mellékelni kell a község elöljáróságánál beszerzett újabb keletü szegénységi bizonyit-

ványt. A késedelmes kérelmek annál kevésbé vehetők figyelembe, mert a tandíjelengedések összege legfeljebb a tandíjjövedelem 20 %-a lehet. A kérvényeket Pestmegye kir. tanfelügyelőségéhez kell címezni.

Személyi változások a tanári karban. Örvendetes jelensége iskolai életünknek, hogy a tanári testületben mind ritkábban fordulnak elő személyi változások. A testület mai összetételében teljesen stabilnak, véglegesnek mondható. Tanáraink itt, a községben helyezkedtek el s élénk részt vesznek annak társadalmi és kulturális életében. Személyes jelenlétükkel nevelőleg, fegyelmezőleg hatnak ifjúságunk iskolánkivüli viselkedésére. Ez, valamint a testület állandósága biztosítja nevelői, oktatói munkánkban a zavartalan folytonosságot.

Előléptetések. M. E. 9000/1927. sz. rendelete alapján V. K. M. 96.956/1927. VI. sz. rendeletével Benczik Geyza tanár a VII. f. o. 1-ső fokozatába, Mályné Márton Irma a VII. f. o. 3. fokozatába lépett elő. Gáspárné Okolicsányi Lujza a IX. fiz. oszt. 3. fokozatába kineveztetett. A X. fiz. oszt. 1-ső fokába előlépett: Glässer György és Lettner János tanár.

Egészségi viszonyok. A tanuló ifjúság egészségi viszonyai az elmult tanévben kedvezőek voltak. A szokatlanul hideg tél miatt fellépő influenza járvány ugyan sok tanulónkat ágybadöntött, általában azonban a betegség enyhe lefolyásúnak mondható. A járvány miatt az iskolát csupán 2 napig kellett szüneteltetni. Súlyosabb betegek voltak: Kungl Irén I. l. o., tüdő- és mellhártyagyülladás, hiányzott 8 hétig. Simon Gizella tüszős mandulagyulladás, hiányzott 3 hétig. Csaplár József II. f. o. tüdőcsúcshurut, hiányzott 184 órát. Purczel Ferenc II. f. o., reuma, hiányzott 149 órát.

Gyenge szervezete és huzamosabb betegeskedése miatt a következő tanulókat mentettük fel a tornázás alól: Csaplár József II. f. o., Kunzer Júlia III. l. o., Reiter Sándor IV. f. o. t. félévre és Feith György II. o. a tornázás bizonyos része (szertorna) alól.

Ennél a pontnál egy komoly intelmem van a szülőkhöz. Amint a fenti névsor mutatja, még mindig többen kérnek a tornázás alól felmentést és ezt meg kell állapitani, sokszor minden alaposabb ok nélkül. Egy kis fejfájás, gyomornyomás még nem ok arra, hogy gyermekünket a testi neveléstől mentesitsük. Ezzel sokkal többet ártunk nekik, mint használunk. A legtöbb betegségnek, fejletlenségnek, testi gyengeségnek éppen az az oka, hogy gyermekeink testének ápolására nem sokat gondoltunk. Az isko-

lában folyó rendszeres, higienikus tornázás feltétlenül üdvös hatású a fejlődő, zsenge szervezetre. Az erősíti és megedzi a nagyobb veszedelmekkel szemben. Tehát fiaink és leányaink érdeke, hogy a felmentéssel minél ritkábban éljünk, sőt a sportot, a tornát a szülői ház is igyekezzék minél inkább megkedveltetni.

A tanári testület körében az influenzajárvány idején az idén sürübben fordultak elő megbetegedések. Egyik-másik megbetegedés elég súlyos természetü volt. A beteg kollegák óráit minden esetben a tanári testület látta el.

Dr. Molnár Sándor hatósági orvos két izben, tavasszal és őszkor, megvizsgálta iskolánkat és tanulóinkat egészségi, illetve higieniai szempontból. Komolyabb betegséget egyik alkalommal sem konstatált s az iskola egészségi intézkedéseivel teljes mértékben meg volt elégedve.

Halálozás. Már 3. esztendeje, hogy minden évben megkondul a lélekharang s a halál elragadja iskolánk egy-egy kedves tagját. Az idén Vas Valéria a III. osztály jeles tanulója húnyt el tragikus körülmények mellett. A rekkenő nyári hőségben két kisebb hugával fürödni ment a Dunára. Két kicsiny nővérét a hullámok elragadták, ő segitségükre sietett. A két gyermek megmenekült, a bátor életmentő azonban a vízbe fulladt. A fáradt leányka a part közelében a vizbe hanyatlott s mire segitség érkezett, már nem volt élet benne. Temetésére összehivtuk vakációzó tanulótársait s a gyászmenettel az iskola udvarára mentünk, ahol az iskola nevében az igazgató búcsúzott el a kedves halottól. Áldás emlékére!

A tanári testület társadalmi tevékenysége. Iskolánk tanárai a helyi társadalmi mozgalmakban tevékenyen részt vettek. Igazgató gondnoka az Ikn. Bizottságnak és vezetője több társadalmi egyesületnek. Lettner János és Szeifer M. József tanárok leventeoktatók és több előadást tartottak a Szabad Lyceumban. Benczik Geyza tanár élénk részt vesz a helyi Nemzeti Casinó életében.

A tanári testület iskolai müködése. Az elmult iskolai évben 1 alakuló, 9 rendes havi, 2 módszeres, 2 ellenőrző, 3 osztályozó, 2 szülői és 4 rendkivüli módszeres ülést tartottunk. Ezeken az értekezleteken az osztályfőnökök beszámoltak az osztályaikban történt fontosabb eredményekről, a szaktanárok a tanulók szorgalmáról, magaviseletéről, az elvégzett tananyagról, irásbeli dolgozatokról s az igazgató a tanitási órákon tett tapasztalatairól. Ezeken az értekezleteken megállapitottuk a hiányokat és kerestük

a módokat, az eszközöket, melyekkel ezeken segíteni lehet. Ezeken a megbeszéléseken az egész iskolai életet felöleltük s azokból értékes didaktikai és pedagógiai megállapodások szűrődtek le.

Tanításunk egyik legfőbb célja a magyar nyelv lehető tökéletes elsajátítása szóban és írásban. Sajnos itt még mindig csaknem leküzdhetetlennek látszó nehézségekkel kell megküzdenünk. Nyelvünk szépségét, zamatját rontja Pest közelsége, a lakosság kevertsége, mely nehezen kiirtható idegenszerűséget csempész be nyelvünkbe. Ezekkel összefüggő kérdés a helyesírás elsajátítása, ami még mindig sok kívánni valót hagy hátra. Mi állandóan keressük a módokat, melyekkel ezen a bajon segíteni lehetne és reméljük, most már rövidesen elérjük azt, hogy az iskolából kikerülő IV. osztályú tanuló a magyar helyesírás megfelelő elsajátításával bocsájtható az életbe, vagy a magasabb iskolákba. Ezt a kérdést állandóan felszínen tartjuk s az idén is több ízben foglalkoztunk vele. Első módszeres ülésünkön igazgató felhívására szaktanárok összeállították a gyakrabban előforduló hibákat. Kb. 25 forma az, amit tanulóink leggyakrabban elvétenek, ezeket állandó gyakorlással igyekszünk elsajátíttatni, oly módon, hogy magyar órák előtt egy kiválasztott tanuló 5—6-ot helyesen felír a táblára s az óra kezdetén a tanár röviden megmagyarázza a tanulóknak, hogy miért kell úgy írni, szóval az írásformát igyekszik tudatossá tenni.

Szeifer M. József tanár a történelmi szertár összeállításáról tartott érdekes előadást. Egy történelmi gyüjtemény nemcsak nélkülözhetetlen kelléke a tanításnak, hanem dísze is az iskolának s a történelmi emlékek gyüjtése fokozza az ifjúságnak a mult iránti szeretetét és kegyeletét. Gyakran kerülnek véletlenül is napvilágra (pl. házépítéskor, stb.) tárgyak, melyek történelmi szempontból megbecsülhetetlen értékűek. Figyelmeztessük tanulóinkat, hogy az ilyen tárgyakat sohase dobják el, hanem hozzák be az iskolába, hogy eredetük megállapítható legyen. Régi tárgyak, szerszámok, bútordarabok, ékszerek, pénzek hű utánzatai előállíthatók, majd minden családnak van 1—2 régi tárgya, melynek utánzata elkészíthető s a szertárba besorozható. Pénzgyüjteményt — csekély áldozattal — minden iskola beszerezhet magának. Oklevelek, régi térképek ugyanilyen módon gyüjthetők.

Lakóhelyismertetés címmel Lettner János tanár tartott érdekfeszítő előadást. A lakóhely ismertetést mindig a szaktanárnak kell megoldania. Fel kell kutatnia a helység földrajzi és történelmi adatait. Lakóhelyünk keletkezése, fejlődése, élete senki előtt sem lehet közömbös. Dunaharaszti talajának keletkezése is felette

érdekes. A budapesti Városligetben 1000 m-s kútat furtak. A homok-, agyag- és kavicsrétegek között kb. 200 m. mélyen sok állati maradványt találtak. Lenn 1000 m. mélyen dolomit kőzetbe akadt a fúró. Ebből arra lehet következtetni, hogy a Városliget valamikor egy magasságban volt a Gellérthegygyel s egy régi korban süllyedhetett le. A föld izzó állapotban lévő anyaga lassan lehült, minek folytán térfogatcsökkenés állott elő. Hézagok keletkeztek s a szilárd kéreg kezdett leszakadni. Ez azonban nem hirtelen, hanem évmilliók alatt történt. Igy keletkeztek a különböző medencék, melyeket víz borított. Ebben a korban keletkeztek a magyarországi medencék is. Sok helyen a repedéseken az izzó folyó anyag kibuggyant és megszilárdulva hegyeket alkotott. A medencéket a szél által hordott homok lassan feltöltötte s a vizek lefolyása megkezdődött s a több apró ellentétes irányú folyóból kialakultak a folyamrendszerek. A Duna is e hátráló erozió következtében egyesült több ellentétes folyóból alakult. Az egyesülés a Kis Kárpátoknál, Vácnál és a Vaskapunál történhetett meg. Ezek a tények magyarázzák Dunaharaszti talajának a kialakulását is.

Mint minden falu, város, úgy Dunaharaszti letelepülését is nagyban előmozdította a víz közelsége s az, hogy sík területen van, ez több megélhetést biztosit, mint a hegyes vidék. Községünkben a megélhetést ősi idők óta a föld nyujtotta, amint azonban a lakosság száma emelkedett, ez már nem bizonyult elégségesnek s az ősi foglalkozások mellett az ipar is meghonosodik. Itt is a természeti viszonyok a döntők. A Duna beláthatatlan nádasai a gyékény és kosárfonó ipart tették virágzóvá.

Tanitásunknak fontos segédeszköze az ifjuságí könyvtár. Erről tartott értékes előadást Gáspárné Okolicsányi Lujza tanár. Régebben nem igen volt ifjuságí irodalmunk s ami volt, az idegen művek szolgai fordításából állott. Ez pedig valódi értékkel nem bir, mert az ifjúsági műveknek a nemzeti talajban kell gyökerezniök. Ma már legkiválóbb iróink művelik ezt az irodalmi műfajt s az ő érdemük, hogy szebbnél szebb műveket adhatunk gyermekeink kezébe. Olvasmányainkat 2 csoportra oszthatjuk: 1. tisztán mulattató és 2. szórakoztatva oktató művekre. Ezek közül az utóbbi csoport az értékesebb. A könyvtár kezelőjének ismernie kell a tanulók lelkét, szellemi igényeit s ehhez kell szabnia az olvasmányok kiválasztását. Tudnia kell felkelteni az olvasási kedvet s oda kell hatnia, hogy az olvasás ne kényszer, hanem valóban lelki szükséglet legyen.

Az egyes országok pedagógusai már régen észrevették a

filmben rejlő hatalmas nevelő és oktató erőt. Kezdetben csak a hátrányait tapasztalhattuk, mert ifjúságunk túlontul sokat látogatta a neki nem való mozielőadásokat. A különböző kalandorfilmek megragadták a gyermek képzeletét s az abban rejlő izgalmak károsan befolyásolták lelki fejlődését. Ezektől a filmektől feltétlenül óvni kell gyermekeinket. A helyesen felépített film azonban igen erős eszköze az ismeretek terjesztésének. Lettner János tanár előadásában a filmnek a földrajz tanításban való felhasználásával foglalkozott. Az egyes földrajzi tájakat, városokat, természeti szépségeket a legékesebb magyarázat után sem tudja a gyermek elképzelni, míg a vászon eléje varázsolja, gyönyörködik benne és maradandó fogalmat alkot róla. A mozi csaknem minden tárgy tanításánál haszonnal alkalmazható, de egyiknél sem oly sikerrel, mint a földrajznál. Leghelyesebb lenne, ha rövidebb (600—1000 m.) filmek készülnének, úgy, hogy egy-egy tanítási egység végén, vagy ha az anyag úgy kívánja, az elején, a tanár bemutathatná növendékeinek. Igy a mozi tényleg szerves részévé válnék a tanításnak.

Az elmult tanévben a szülői értekezleteken 5 közismereti előadást tartottunk. Kubányiné Pataky Mária: A lakóház egészségi és nevelési szempontból, Lettner János: A testnevelés fontossága, Szeifer József: Hogyan nevelje a magyar szülő gyermekét hazaszeretetre, Mályné Márton Irma: A gyermeknevelés főbb kérdései és Benczik Geyza: Az akarat és jellem neveléséről tartottak igen értékes előadást. Szülői értekezleteink igen népesek voltak s a felvetett problemákhoz a hallgatóság soraiból is többen hozzászóltak. Ügyeltünk arra, hogy a téma kiválasztása a pillanatnyi szükségesség alapján történjék, azaz olyan kérdések megvitatását hozzuk az értekezlet elé, melyek az adott viszonyok mellett a szülőket legjobban érdeklik, vagy jelenleg a gyermek fejlődése szempontjából legértékesebbek lehetnek. A lakás kérdése a nagy magyar medence legégetőbb problemája. Egészségi, pénzügyi, szociális és gazdasági kérdés egyaránt. A magyar köznép épitkezési módja az egészségre nem kedvező. Vert falak, alacsony padlózat, kicsiny ablakok jellemzik a kevéspénzű ember házát, melynek nyomában a dohos levegő s a gyakori betegség jár. S amit a lakás ront, még javitani lehetne a testnevelés, a higenikus testedzés gyakorlásával. Népünk azonban ezt is elhanyagolja. „Mozgok én a gyárban, a mühelyben eleget", szokta mondani és nem tudja, hogy az a mozgás és a torna egészen más, amaz csak fáraszt, emez fel is üdit, edz, erősit. Különösen a gyermeknek van erre nagy szüksége, kinek fejlödő szervezete eltespedne, elsatnyulna a kellő mozgás

nélkül. A gyermekben óriási aktióképesség van, ezt irányitani kell és nem elnyomni. A torna a testet, annak minden tagját arányosan fejleszti. Tágitja a tüdőt, gyorsabb mozgásba hozza, felfrissiti a vért és fokozza az életkedvet, nemesiti a kedélyt. Mikor volt erre nagyobb szükség, mint ma? Tanitványaink a világháború alatt, vagy az azt követő felfordulás idejében születtek, gyermekéveiket évszázadok legsúlyosabb gazdasági válságában élik le, amit a mostoha sors elvett tőlük, azt adjuk meg mi nekik észszerü nevelés formájában.

Minden gazdasági nyomoruságunknak egyetlen eredője Trianon. Ez az a gonosz átok, melyből minden rossz születik. Ha szivünkön fekszik fajunk jövője, gyermekeink jóléte, akkor ezt a sirkövet kell a nemzet testéről lehengeriteni. A család megalkuvásnélküli hazaszeretetre, törhetetlen, bátor akarásra nevelje gyermekét. Kövesse az iskolát a nemzetépitő munkában és ültesse el a hitet, az elpusztithatatlan reményt a zsenge szivekben. Magyar szülő! Mondd mire neveled gyermekedet, amig Trianon a nyakadon ül? Minek adod, ha itt lesz a pályaválasztás? Orvosnak, ügyvédnek? A meglévők sem tudnak megélni! Tanitónak, gazdásznak, erdésznek, mérnöknek? Nem tudod elhelyezni, mert iskoláinkat, szántóföldeinket, erdőinket és gyáraink elszedte Trianon. A munkás, az iparos kezéből kiütötték a szerszámot. Sokan vagyunk minden pályán, mert kicsi lett az ország. Határai nem a mi testünkre szabattak. Mint a vaspánt nyomja agyunkat és éget, kinoz, gyötör. Ebből a pokolból csak egy menekülés van: Revizió, Nagymagyarország!

A szülői ház sok esetben nem úgy nevel, mint kellene. Ennek oka, hogy nagyon ritkán gondolnak gyermekeik lelki, szellemi fejlődésére. Azt gondolják, ha ételt, ruhát adnak neki és beiratják az iskolába, akkor már teljesitették is szülői kötelességeiket. Mily téves felfogás! A gyermek egy végtelenül komplikált szervezet és érzékeny, mint a legfinomabb zeismográf. Minden hatásra reagál. Ezt tudnia kell minden szülőnek, hogy példájával, szokásaival ne károsan, hanem javitólag hasson gyermekére. Az apában, anyában olyan tökéletes lényt lásson, akit követnie kell. A gyermekben feltünően erős az utánzási hajlam. Vigyázzunk, hogy ne hibákat, félszegségeket, hanem erényeket lásson és kövessen. A nevelés legfőbb eszközei: a példaadás, tanács, óvás, felvilágositás, oktatás és büntetés, melynek célja sohasem lehet megtorlás, hanem mindig csak javitás.

Nevelésünk legszebb, legeszményibb célja, ideálja: a jellemes

ember. Az akarni tudó, morális férfi és nő. Erre kell törekednie szülői háznak és iskolának egyaránt. A jellemnevelés alakítja ki az emberi nem ama gyöngyeit, melyek áldást hoznak övéikre és környezetükre. Ennek eszközei adva vannak, csak következetesen alkalmazni kell. Irtsuk a gyermek lelkéből a gyomnövényeket: a hazudozást, a hiúságot, a tetszenivágyást, a dicsekvést. Neveljük arra, hogy ne minden esetben a dolog könnyebb részét válassza, tanuljon meg türni, szenvedni is, ha kell. Ne engedjük árulkodni, vesse meg az önzést, a vádaskodást, haszonlesést. Higyjen Istent, könyörüljön a szegényen, a szenvedőn. Tudjon felháborodni a bűn láttán, de legyen megértő a kétségbeeséssel szemben. Ismerje az élet értékét, örüljön az életnek, de viszont legyen képes le is mondani, ha a magasabb érdekek úgy kívánják. Szeresse szüleit, tanáraít, de főképen a hazát, melynek felvirágoztatása képezze tevékenységének legfőbb vágyát.

A tanárok fogadó órái. Hogy a szülők gyermekeik osztályfőnökével és tanáraival könnyebben beszélhessenek, minden esztendőben megállapítjuk az időt, amikor a tanár urnők és urak az érdeklődők rendelkezésére állnak. Ezeket az órákat mi a tanulókkal leíratjuk s kérem, szíveskedjenek látogatásaikat ezekben az órákban megtenni. Más időben ugyanis könnyen megtörténhetik, hogy az illető órán van, vagy másképen van elfoglalva s a szülő hiába jött be az iskolába. Ez felesleges és bosszantó időpocsékolást okoz.

Iskolai ünnepélyek. Az elmult tanévben is több iskolai ünnepséget rendeztünk. Ezek közül négyet a nagy közönség bevonásával. Ezeknél főcélunk volt a hazafias érzés ápolása és különösen egy törhetetlen, minden magyar lelkében élő gondolat ápolása, erősítése: elpusztíthatatlan hit a magyar feltámadásban.

I. Szeptember 3-án a tanévet ünnepélyes keretek között nyitottak meg. Igazgató üdvözölte az egybesereglett ifjúságot és figyelmeztette őket, hogy szorgalommal, jó magaviselettel igyekezzenek a most kezdődő tanévet minél sikeresebbé, hasznosabbá tenni.

II. Október 6-án a 13 aradi vértanu emlékezetére a következő ünnepséget rendeztük: 1. Hiszekegy. Énekli a vegyeskar. 2. Ima. Szavalja Gratzer Mária II. o. 3. Aradi vértanuk. Szavalja Tóth L. I. o. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Képessy Béla. 5. Nyíljatok ki. Énekli az énekkar. 6. Aradi Golgotán, szavalja Kurtán Mária III. o. t. 7. A piros vér. Énekli az énekkar. 8. Az aradi vértanuk. Szavalja Bíró István IV. o. 9. A vértanuk ünnepén.

Szavalja Bernáth Erzsébet IV. o. 10. Himnusz. Énekli a vegyes kar.

III. A kormányzó úr ő főméltósága nevenapján, december 9-án ünnepséget rendeztünk a következő müsorral: 1. Hiszekegy, énekli a vegyeskar. 2. Petőfi: A hazáról, szavalja Bernáth Erzsébet IV. o. 3. Végvári: Eredj, ha tudsz, szavalja Bartók Menyhért IV. o. 4. Szózat, énekli a vegyeskar. 5. Ünnepi beszéd, tartja: Képessy Béla igazgató. 6. Bajza: Ébresztő, szavalja Bíró István IV. o. 7. Himnusz, énekli a vegyeskar.

IV. December 22-én d. u. 5 órakor karácsonyfa-ünnepélyt rendeztünk. A helybeli mozgókép-színházban rendezett előadás több mint 200 P-s jövedelméből 20 tanulót láttunk el ruhasegélyl-lyel és kb 100 tanulónak cukrot és süteményt juttattunk. Kungl Terés IV. osztályos tanuló által adományozott hatalmas karácsonyfát feldiszitettük, melynek ragyogó gyertyái alatt kedves ünnepséget rögtönöztek növendékeink. Az első leányosztály tanulói elénekelték az Irredenta karácsony c. éneket, a karácsonyi énekekből néhányat, Balogh Olga és Gratzer Mária szavalt. Az ünnep jelentőségét Képessy Béla igazgató méltatta.

V. Szokásos évi müsoros ünnepélyünket március 3-án és 10-én, vasárnap rendeztük. Ez alkalommal tanulóink előadták Képessy igazgató Sorsüldözöttek cimü 3 felvonásos szinmüvét. A darab tartalma:

I. felv. László és Ilonka ősi kuriájára álnokul rátör az ősi ellenség. Atyja a ház védelmében halálos sebet kap, ők anyjukkal Csonkamagyarországra menekülnek. Anyjuk itt nem sokáig birja a nélkülözést és 2 évi szenvedés után meghal. Halála előtt azonban elmondja gyermekeinek, mint sikerült részükre megmentenie anyai örökségét, melyet most Gáborffy úr, a család régi, jó embere kezel. Menjenek vissza s attól megkaphatják a kis birtokot.

II. Ilonka és Laci hihetetlen fáradalmak után megérkeznek őseik földjére, Gáborffy azonban, aki közben összepaktált az ellenséggel, hallani sem akar a birtok kiadásáról és mint koldusokat elűzi házától. Volt dajkájuk sem jobb hozzájuk, ez egyenesen árulásra csábitja őket. A két gyermek reményeiben csalódva, kimerülten dől a kút melletti kőre s miközben a kimerültségtől elalszanak, megjelenik az igazságot osztó tündér és elvezeti birodalmába a két gyermeket.

III. Ilonka és Laci a tündérek országában csodálatos dolgokat látnak és hallanak. A gyönyörü ország lesz ezután hazájuk és mindaddig ott maradnak, amig fel nem nőnek és el nem jön az ideje Magyarország felszabadításának.

Az ünnepség müsora a következő volt:

1. Magyar Hiszekegy. Énekli az iskola énekkara. 2. Szenes Béla: A papa vizsgázik. Vígjáték 2 részben. Betanította: Glässer György tanár. Szereplők: Ligeti: Galambos Benő, Z. Gere Árpád, Ligetiné: Blahó Ilona, Laci: Nagy István, Fischer János, Sári: Balogh Anna, Stramm ur, házitanító: Hetényi Imre, Schuszter József, Kövesi: Gróft Gyula. 3. Prológ. Elmondja Oravetz Mária III. o. t. 4. **Sorsüldözöttek**. Színmü 3 felvonásban. Irta Képessy Béla igazgató. A darabot betanította, rendezte, a táncbetéteket összeállította s a ruhákat tervezte Képessyné Wälder Angela tanár. Szereplők: I. felvonás. Bánhalminé, az anya: Kungl Teréz IV. Irénke, Lacika, gyermekei: Bernáth Bözsi IV., Kurtán Mária III. Orvos: Horváth Sándor IV., Szomszédasszony: Bandzsál Julia III. II. felvonás. Julis, parasztleány: Renner Sarolta IV. Jancsi, parasztlegény: Uzsák Rózsi IV. Mari, parasztleány: Duttyán Erzsi IV. Bencsókné, Molnárné, Horváthné, parasztasszonyok: Frank Boriska IV., Tálas Rózsi IV., Becz Mária IV. Horváth Marci, munkáslegény: Arany László IV. Gáborffy: Gál Imre IV. Gáborffy Melanie: Endre Ilona III. Zsuzsó néni, öreg dajka: Oravetz Mária III. Jóság tündére: Imre Annus IV. Parasztlegények, emberek: Rötzer Ignác II., Gerstenbrein Antal II., Politzer Jenő II., Fábián Jenő II., Kindlinger György II., Seregély László IV., Nagy Lajos IV., Reiter Sándor IV., Schuszter György IV. III. felvonás. Álom királynő: Grátzer Mária II. Jóság tündére: Imre Annus IV. Hit tündére: De Sorgó Jolán I. Remény tündére: Eisensehr Józsa II. Tavasz tündére: Lászlop Erzsi II. János tündére: Piller Mária II. Tündérek: Torma Erzsi IV., Krajesovits Mária II., Temető Etel II., Molnár Erzsi II., Tóth Teréz I., Märclich Erzsi I., Murányi Mária I., Seiler Mária I., Pálfy Mária II. Táncos tündérek: Sztankovits Rózsi I., Horváth Erzsi I., Balogh Olga I., Miller Ilonka I. Szijártó Lívia I., Kungl Irén I., Horváth Etel I., Kovács Amál I., Illovits Edith II., Sztruhár Klári II., Koch Zsuzsika II., Schvartzl Irma II., Golts Irma II., Varga Magda III., Juhász Johanna II., Máté Piroska III., Varga Edit III., Rottmann Flóra II., Weisz Etel I., Simon Gizella I. Törpék: Imecs Sándor I., Gláser György I., Fábián Ferenc I., Jén János I., Gláser Antal I., Schuszter Albin II., Boros Zoltán II. Élőkép. Hungária: Scherer Gizella. IV. Magyar leányok: Rezsnyi Erzsi II., Erős Anna IV., Szalai Rózsika. I. Tisztek, katonák: Lastorres Béla II., Papp Gyula II., Imecs Albert III., Schönleber Mihály III., Meiszburger Ernő III., Horváth Vilmos IV., Saláta Árpád IV., Gróf Gyula IV., Galambos Lajos IV., Kormos József IV., Terts István III. Zongorista: Scherer

Gizella és Renner Sárika. IV. 5. Körmagyar. Betanította Fortsner Gizella tanár. Táncolják: Csíba Vilma IV. o. t., Bakon Mária, Bonhardt Anna, Delikát Ella, Kunzer Juliska, Szalai Rebeka, Varga Bözsi III. o. t., Juhász Rózsi II. o. t. Zongorán kíséri: Scherer Gizella IV. o. tanuló. 6. Himnusz. Énekli a közönség.

Ünnepélyünk úgy anyagilag, mint erkölcsileg kitűnően sikerült. A két előadást kb. 1000 ember tekintette meg s a bevétel meghaladta a 800 pengőt. Ebből zongorát szereztünk be az iskolának.

VI. Márciusi események emlékére igen népes ünnepséget rendeztünk a következő műsorral: 1. Magyar Hiszekegy. Vegyeskar, 2. Nemzeti dal, szav. Bíró István IV. o. t., 3. Népdalok, énekli a leányiskola énekkara, 4. Ünnepi beszéd, tartja Szeifer M. József tanár, 5. Talpra magyar, énekli a fiúiskola énekkara. 6. Tóth Kálmán: Előre, szav. Csíba Vilma IV. o. t., 7. Szózat, énekli a vegyeskar. 8. Sajó Sándor: Magyar ének 1919-ben, szav. Nagy István IV. o. t., 9. Képessy Béla: Sorsüldözöttek. Színmü 3 felvonásban. 10. Himnusz, énekli a vegyeskar.

VII. Április 3-án ünnepség keretében ültettük el a szabadság fáját. Ez alkalommal az énekkar hazafias dalokat énekelt. Szavaltak: Imre Anna IV. o. t., (Havas István: Szabadság fája), Kungl Teréz IV. o. t. (Radványi Kálmán: Magyar diák) és Nagy István IV. o. t. (Szathmáry István: Nem, nem, soha). Az ünnepi beszédet Képessy Béla igazgató tartotta.

VIII. Igazgató névnapja alkalmából, április 23-án, az intézet ifjúsága kedves és közvetlen ünnepélyt rögtönzött, az üdvözlő beszédeket Bernáth Erzsébet és Nagy István IV. o. tanulók mondották.

IX. Május 26-án a község vezetőségével, az iskolákkal s a Levente Egyesülettel rendeztük meg a hősök napját. Iskolánk növendékei a hősi szoborhoz vonultak ki, ahol a következő számokkal hódoltak hős katonáink emlékének: 1. Szózat és hazafias dalok, énekkar. 2. Sajó Sándor: Halottak majd visszajárnak, szav. Bernáth Bözsi IV. o. t. 3. Sajó Sándor: Magyar zászló, szav. Kungl Teréz, IV. o. t. 4. Szathmáry István: Mi nem feledhetünk, szav. Nagy István IV. o. t. 5. Ünnepi beszédet Képessy Béla igazgató mondott.

X. Trianoni gyilkos béke aláírásának gyászünnepét június 4-én délután 1 órakor tartottuk meg. Műsor: 1. Magyar Hiszekegy, énekli a vegyes kar. 2. Baja Mihály: Magyar harangok, szav. Uzsák Rózsa IV. o. t. 3. Ünnepi beszéd, tartja Képessy Béla igazgató. 4. Szatmáry István: Grand Trianon, szav. Nagy István

IV. o. t. 5. Szabó Gábor: Üzenet a nyárnak, szav. Blahó Erzsébet IV. o. t. 6. Himnusz. Vegyeskar.

XI. június 29-én záróünnepélyt tartottunk következő müsorral: 1. Magyar Hiszekegy .2. Végvári: Mindent felírunk, szav. Reiter Sándor, IV. o. t. 3. Magyar népdalok, énekli a leányiskola. 4. Kozma B.: Volt egyszer egy ország, szav. Imre Anna. 5. Rákóczi induló, zongorán Scherer Gizella IV. o. t. 6. Titkos Andor: Atyánk, szav. Tercs István III. o. t. 7. Verje meg a nagy Ur Isten... Vegyeskar. 8. Leánytanulók búcsúja. Elmondja Renner Sári IV. o. t. 9. Krüger A.: A kászoni fiú, szavalja Csiba Vilma IV. o. t. 10. Magyar dalok. Énekli a vegyeskar. 11. Fiútanulók búcsúja, elmondja Nagy István IV. o. t. 12. Igazgató beszéde. 13. Szózat. Vegyeskar. 14. Ábrányi E. Mi a haza? szav. Bernáth Erzsébet. 15. Himnusz. Vegyeskar.

Oktató film- és vetítéses előadások. A tanitás eredményessége érdekében felhasználtuk a film népszerüségét is. A tanév folyamán 8 mozgókép-előadást rendeztünk ifjúságunknak. Ugyanezt a célt szolgálta állóképes előadássorozatunk is. Bemutatásra került:

I. Okt. 20 Mindennapi kenyerünk. Alaszka. Előadó Szeifer M. József tanár.

II. Nov. 10. A kvarc és az agyag feldolgozása. Előadó Suloky Ibolya tanár.

III. Dec. 1. Balaton környéke. Előadó Gáspárné Okolicsányi Lujza tanár.

IV. Jan. 5. Tuberkulozis. Előadó Kubányiné Pataky Mária tanár.

V. Febr. 9. Izland. Előadó Lettner János tanár.

VI. Márc. 9. Óceánjáró. Előadó Mályné Márton Irma tanár.

VII. Ápr. 13. A repülés. Előadó Forstner Gizella tanár.

VIII. Május 4. A cukor. Előadó Glässer György tanár.

Ezenkivül a tananyagnak megfelelőn több sorozat állóképet is bemutattunk tanulóinknak.

Tanulmányi kirándulások. Az elméleti oktatás csak úgy lehet eredményes, ha megfelelő szemlélet erősíti. Az olyan ismeret sokkal maradandóbb, amelyet gyakorlati tapasztalat támogat. Ezeket az igazságokat a tanári testület mindig szem előtt tartotta. A tanitási év folyamán rendezett és szakszerüen előkészitett tanulmányi kirándulások igazolják ezt. Ezeknél a kirándulásoknál mindig arra törekedtünk, hogy egyrészt a tanult anyaggal összefüggésben legyenek, másrészt, hogy megfelelő előadásokkal a látható dolgokra felhivjuk tanitványaink figyelmét. Az ismeretterjesztésen

túl azonban gondunk volt arra is, hogy ezek a kirándulások növendékeink lelkét is nemesítsék, kedélyét felfrissítsék.

I. Október 22-én 226 tanuló 11 tanár vezetése mellett Taksonyba rándult ki. A falu megtekintése után a szigetre vonultunk, ahol szaktanáraink a látható földrajzi és természetrajzi jelenségekre hívták fel tanulóink figyelmét.

II. Május 11-én az iskola 229 tanulója és 11 tanára a szigetszentmiklósi erdőbe rándult ki. Ez alkalommal tartottuk meg a szokásos madarak és fák napját, Szeifer M. József tanár pedig megemlékezett az akkor kezdődő oláh egyesülési ünnepségekről. Elmondta, mint kényszerítik véreinket arra, hogy ezen ünnepségeken jobb meggyőződésük ellenére részt vegyenek.

III. Június 3-án a pesterzsébeti leányiskola 300 tanulójával közös kirándulást rendeztünk Lakihegyre. Megtekintettük az adóállomást s utána a gátművek mentén húzódó kies fekvésű erdőben víg dal és játék mellett pihenték ki tanulóink a hosszu út fáradalmait.

IV. Az iskolák 2 negyedik osztálya június 8-án kirándulást rendezett Lacházára. Itt búcsúztak egymástól a tanulók és kötötték meg a 10 éves találkozót. Kísérők voltak: igazgató és a két osztályfőnök.

V. Glässer György tanár a III. fiúosztályt elvezette a helybeli áramfejlesztő telepre.

VI. Június 24-én reggel 6 órakor az iskola 2 IV. osztálya Ráckevére búcsúkirándulást rendezett. Megtekintettük az Árpád gőzmalmot, villanytelepet, a református, r. kath. és görök keleti templomot, az állami polgári fiú- és leányiskolát, a Münich-féle könyvnyomdát. Különösen tetszett XIV. századbeli görögkeleti templom érdekes falfestményeivel. Egyik képen s a kereszten még jól látható a hódító török katona kardjának nyoma s a lőfegyvertől eredő lyuk. A régi Savoyai-féle kastély könyvtárában tanulóink 1790/91. törvényeket olvasgatták. Ebédre a szomszédos Angyali szigetre mentünk, hol a végzett IV. oszt. tanulók jól sikerült önképzőköri ünnepély keretében búcsúztak el egymástól és az iskolától.

VII. Június 25-26-án 72 tanuló és 4 tanár Visegrádot tekintette meg. Felmentek a Salamon tornyába és a mindjobban pusztuló várba. Az útat oda és vissza hajón tették meg.

VIII. Az iskola második távolsági kirándulása Balaton volt. 25-én reggel indultunk a Máv. vonatán és Tapolcánál néhány órai megszakitás után este érkeztünk meg Keszthelyre. Itt a

FŐVÁROSI PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Bocskai-féle szállodában szálltunk meg. Másnap átrándultunk Hévízre, ahol tanulóink megfürödtek. A harmadik napon megtekintettük Keszthely nevezetességeit s 28-án Balatonszentgyörgyön át a Déli-vasúton visszaérkeztünk Budapestre. A négy napos kirándulás feledhetetlen élményt jelentett tanulóinknak. Hogy minél többen vehessenek részt, igyekeztünk a költségeket mind jobban leszállítani. Igy elértük, hogy a teljes díjas résztvevők 17 P. a vasutas tanulók 12·30 P. fizettek.

Sajnos, még mindig akad szülő, aki gyermekét az iskola által rendezett kirándulástól visszatartja. A helyi és környékbeli kirándulások minden tanulóra nézve kötelezők. Ezek szervesen hozzátartoznak a tanulmányi rendünkhöz, ezek alól felmentés nem adható. Gondosan ügyelünk arra, hogy tanulóink testi épségében kár ne essék, hogy túlságosan el ne fáradjanak s hogy tiszta, egészséges vízhez jussanak. És mivel ezen kirándulások nemcsak a tanulók ismereteiket bővítik, hanem lelkét is felüdítik, saját gyermekét fosztja meg egy kedves élménytől az a szülő, aki felesleges aggodalomból visszatartja.

Tanlóink valláserkölcsi nevelése, tanitása és magaviselete természetesen ebben az évben is legfőbb gondoskodásunkat képezte. Minden alkalmat megragadtunk arra, hogy a reánk bízott ifjúság lelkében a hit és hazaszeretet érzését erősítsük. Szigorúan megköveteltük, hogy tanulóink felekezeteik szerint az istentiszteleteken résztvegyenek. A kath. tanulók a tanév folyamán kétszer gyóntak és áldoztak, húsvét előtt pedig 2 és fél napig tartó lelki gyakorlatokat végeztek, ref. növendékeink pedig egyszer konfirmáltattak.

A magyar nyelv teljes elsajátítása szóban és írásban, oktatásunk gerince volt. E téren hihetetlen nehézséggel kellett megbirkóznunk. A tanulási kedv még mindig nem üti meg a kívánt mértéket. Ennek nagyrészben a szülők az okai, akik az ellenőrzést nem veszik kellő szigorral. Alaposabb ok nélkül eltűrik gyermekük mulasztását, sőt sok esetben fedezik igazolatlan mulasztásait. Nem gondolják meg, hogy ezzel gyermekeiknek ártanak a legtöbbet. A bizalom iskola és szülői ház között az a legértékesebb tényező, melyet senkisem nélkülözhet, aki neveléssel foglalkozik. Figyelemmel kell kísérni az iskola munkáját. Többször fel kell keresni az igazgatót és szaktanárokat, csak íly módon szerezhetnek tiszta képet a szülők gyermekeik előmenetele felől.

Az ismereti anyag átnyújtása csak egyik része nevelői munkánknak. A rendre, pontosságra, tisztaságra és illedelmes modorra

is nagy gondot fordítottunk. Nem türjük, hogy egymással gorombáskodjanak s megkívánjuk, hogy a felnőttekkel szemben tiszteletttudók legyenek. Utcán, közhelyeken csendesen, illedelmesen kell viselkedniök. Gondoskodásunk elhat egészen otthonukig, ahol többször felkerestük őket azzal a céllal, hogy ha valami olyan dolgot találnánk, ami munkájukban akadályozza őket, annak elhárításában segítségükre legyünk. Ily módon reméljük elérni nevelői mukánk célját: tudásban, érzésben biztos és nemes férfi és nő típusát.

Segélyezések és jutalmak. A Segélyegylet ebben az évben 87 tanulót látott el teljesen, vagy részben ingyen tankönyvekkel. Ezzel lehetővé tettük néhány igazán szegénysorsú gyermeknek azt, hogy polgáriskolai tanulmányaikat folytathassák.

Hálásan emlékszem meg a Hangya szövetkezet nemes adományáról. 20 pengő értékű írkát és írószert adományozott szegénysorsú tanulóinknak.

Meg kell köszönnöm Tilly Lipót mozgótulajdonos szívességét, aki iskolánk szegénysorsú tanulóinak téli felruházására felajánlotta egy előadás bruttó jövedelmeinek 60 % át. Ez 213 P.-t. eredményezett, ami lehetővé tette a már ismertetett karácsonyfa ünnepség megtartását.

Szorgalmuk és jó magaviseletük miatt jutalomban részesültek a következő tanulók: I. f. o. Imecs Sándor és Leéb Lénárd. II. f. o. Imecs Károly és Karl Mátyás. III. f. o. Bányai János és Imecs Albert. IV. f. o. Nagy István és Schuszter György. I. 1. o. Märzlich Erzsébet és Szeiler Mária. II. 1. o. Piller Mária és Gratzer Mária. III. 1. o. Kunzer Juliska és Kurtán Mária IV. 1. o. Bernáth Bözsi és Renner Sári.

Az iskola felszerelésének gyarapodása. Iskolánk felszerelése az elmult esztendőben is lényegesen gyarapodott. Nevezetesebb beszerzéseink a következők.

I. Tanári könyvtár: 1.) Arany prózai dolgozatai. 2.) Hunfalvy: Magyarország Monografiája. 3.) Göthe lírai költeménye. 4.) Carlyle: A francia forradalom. 5.) Macaulay: Anglia története. 6.) Lewis: A filozófia története, 7.) Nisard: Tanulmányok a renaissance és reformátió korából. 8.) Boissier: Cicerő és barátai 9.) Curlius E.: A görögök története. 10.) Nisard: A francia irodalom története. Ezeket a valóban érdekes műveket Gáspárné Okolicsányi Lujza tanár ajándékozta az iskolának. 11.) Finnek, esztek 12.) Kornis Gyula: Bevezetés a tudományos gondolkozásba. 13.) Kornis Gyula: Történetfilozofia. 14.) Pintér Gyula: Magyar irodalomtörténet. 15. Magy. Néptanitók lapja, 2 évf.. 16. Természettudományi

Közlöny 2 évf. 17. Polgáriskolai Tanáregyesületi Közlöny 3 évf. 18. Földrajzi Közlemények, 1926-27. évf. 19. Magyar gazdák szemléje, 1927. évf. 20. Irodalomtörténet, 1927. évf. 21. Föld és ember 1924—27. évf. 22. Magyar Paedagogia 1924—27. évf. 23. Budapesti szemle, 1927. évf. 24. Divald Kornél: Magyarország művészeti emlékei. 25. Szabó Mária: Felfelé. 26. Szenes: Az élet iskolája. 28. Gárdonyi Géza munkái. 29. Gróf Apponyi Albert: Emlékirataim. 30. Magyar Gazdák szemléje 1927. évf. 31. Magyar Sport almanach. 30. Századok 1927—28. évf. 31. Természettudományi Közlöny 1927—28. évf. 32. Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye Ikn. évkönyve. 33. Napkelet 1928. évf. 34. Néptanítók Lapja 1928. évf. 35. Földtani közlöny 1926. 1927. évf. 36. Magyar Paedagogia. 37. Föld és ember, 1928. évf. 38. Daloskert. 39. Bodor-Gerlóczy: Nyitott könyv. 40. Karniczy Ferenc: Árnyékrajzolatok. 41. Kosztolányi Dezső: Alakok. 42. Magy. Kül. Társ: Igazságot Magyarországnak. 43. Kath. Szöv.: Katholikus almanach. A tanári könyvtár mult tanévi összes gyarapodása 96 kötet 731 P. értékben.

II. Házi felszerelések: 10 drb. mosdó lavorral 120 P. értékben.

III. Földrajz: Középeurópa új politikai térképe 50 P. „

IV. Zene: Zongora 700 P. értékben.

V. Ifjusági könyvtár: Klasszikusok 40 kötet, 2. Dickens: Copperfield Dávid 3. Lelkes Nándor: A kuruc ég alatt 4. A Bay fiúk. Összesen 43 kötet 153 P. értékben.

VI. **Kézimunka**: 1. Különböző fúrók, furdancsok, 2. Francia csavarkulcs, 3. Német csavarkulcs, 4. Rókafark fürész, 5. 3 drb. kalapács, 6. 6 drb. faráspoly, 7. Kötörő kalapács, 8. Enyvfőző. Összesen 27 drb. 65. P. értékben.

VII. **Mezőgazdaságtan**: 80 drb. gyümölcsfa, 2. 100 drb. bokor, 3. Növénypermetező, 4. Sövényolló, 5. Szentesi kubikus talicska, 6. Kféle kerti szerszámok. (73 drb.), 7. 18-s számú gyomláló kapa, felszereléssel. Összes beszerzés 257 drb. 467 P. értékben.

VIII. **Ifjusági segély egylet**: 50 tankönyv és 1 könyvtári szekrény. Összesen 247 P. értékben.

IV. **Általános szemléltető faliképek**: Balogh mély nyomású képei (Egyetemi nyomda kiadása) 31 drb. kerettel 224 P. értékben.

Az elmult tanév beszerzéseinek értéke összesen: 2757 P.

A tanév bezárása. Június második felében tartottuk meg az összefoglaló ismétléseket. Az egyes tantárgyakból alapos vizsgálat alá vettük a kétes és gyenge előmenetelű tanulókat s azok igen sok esetben javitottak is rossz előmenetelükön. Vizsgálataink sorrendje a következő:

Június 11-én déli 1 órakor ág. ev. tanulók hittani vizsgálata.
„ 13-án d. u. 3 „ izr. „ „ „
„ 15-én d. e. 8 „ r. k. „ „ „
„ 15-én d. e. 10 „ ref. „ „ „
„ 15-én déli 12 „ leányiskola előzetes osztályozó ülése.
„ 15-én „ 1 „ fiúiskola „ „ „
„ 17, 18, 19, 20, 21 és 22-én általános összefoglalások.
„ 22-én 10 órakor leányiskola végleges osztályozó ülése.
„ 22-én 12 „ fiúiskola „ „ „
„ 17-én 8 „ írásbeli magánvizsgálat.
„ 22-én 8 „ szóbeli „
„ 24-én kirándulás Ráckevére.
„ 25—28. Kirándulás Balatonra és Visegrádra.
„ 29-én reggel 8 órakor Te Deum, 9 órakor rajz- és kézimunkakiállítás, jutalmak kiosztása s a tanév ünnepélyes bezárása.
Julius 1. és 2-án beiratások.
„ 2-án záróértekezlet s az 1929—30. tanév tantárgyfelosztása.

Ifjúsági Egyesületek. A leányiskolai ifj. *Vöröskereszt Egylet* az idén a sok utazó tanuló miatt kevés összejövetelt tarthatott. Ezek a tanulók ugyanis a kedvezőtlen vasuti összeköttetés miatt ha az 1 órakor induló vonattal nem mennek haza, akkor csak délután 3·45 perces vonattal tudnak elutazni. Ez esetben 9 és 7 órára érnek csak haza. Ilyen körülmények mellett a téli hónapokban leánygyermekeket nem lehetett délutáni foglalkozásra az iskolában tartani. Ezen gátló okok dacára is ez évvégi kiállításon szép sikert értek el a Vöröskereszt Egylet készítményei. Vezető tanár Képessyné Wälder Angela volt.

Ifjusági Segélyegylet tankönyvállománya ebben az évben is tetemesen gyarapodott, dacára annak, hogy a szükséges tankönyvváltoztatások folytán régebben beszerzett anyag nagyrésze használhatatlanná lett. Kb. 80 szegénysorsú tanulót láttunk el tankönyvekkel. Karácsony előtt szépen sikerült karácsonyfa ünnepélyt rendeztünk, melyen a szegényebb tanulókat ajándékokkal örvendeztettük meg. Itt kell megdicsérnem tanulóinkat, akik igazgató felhívására cukrot, süteményt, gyümölcsöt hoztak s azzal szegény társaikat megajándékozták. Igy a szeretet ünnepének örömében nálunk nemcsak a jómódú, hanem a szegénysorsú növendék is részesült.

Petőfi Sándor-Önképzőkör. A kör tagjai a III. és IV. osztály tanulói. Az 1928 szeptember 25-én tartott alakulógyülésen Reiter Sándor IV. o. tanulót titkárrá, Arany László IV. o. tanulót

pénztárossá, Nagy István és Bányai János tanulókat pedig jegyzőkké választották meg.

Az év folymán 14 rendes és 2 ünnepélyes gyűlést tartottunk. Az első ünnepélyes gyűlést a megnyitás, a másodikat az évzárás alkalmából. A szereplések összes száma 189 volt. Ezek között volt szavalat, bírálat, szabadelőadás, felolvasás, zeneszám stb. A szavalat és előadás terén is a legszorgalmasabb, leglelkiismeretesebb és legkiválóbb munkát Nagy István IV. o. t. nyújtotta, ki minden téren dicséretes példát adott társainak s ezért az önképzőkör zárógyűlésén külön dicséretben is részesült. Az iskolai nyilvános ünnepségekre szavalókat mindenkor az önképzőkör adott.

Szeifer M. József.

Jelentés a fiúiskolai ifjúsági könyvtár működéséről. Az ifjúsági könyvtárban a könyvek száma kétszázon felülre emelkedett. Könyvtárórát hetenként tartottunk, amelyre tanulóink igen szép számmal jelentek meg. Az alsó három osztály a Verne és May könyvekért versengett, míg a IV. osztály a magyar írók munkáit forgatta nagy buzgalommal és szorgalommal. Jósika, Jókai, Gárdonyi munkái állandóan közkézen forogtak, mellettük igen nagy népszerűségnek örvendtek Madách, Katona, Tompa, Petőfi, Kisfaludy Károly munkái is. Tanulóink a könyveket, dacára, hogy sok a kötetlen példány, megbecsülik, kölcsönzés után bekötik és tiszta állapotban hozzák vissza.

Az Ikn. könyvtárát szintén igen sokan látogatták és innen is rengeteg művet kölcsönöztek ki. E könyvtár könyvforgalma áprilistól 572 volt. *Szeifer M. József.*

Leányiskola ifj. könyvtára. A 195 kötetből álló I. ifjúsági könyvtár jelen tanévben is szépen gyarapodott. A klasszikus írók művei közül Arany, Tompa, Kemény, Madách, Gyulai, Szigligeti, Vajda, Péterfy, Beöthy és néhány Jókai könyvvel gyarapodott. Ezenkívül a tanulságos és hasznos tartalmú Vasárnapi könyvek 12 kötetével, melyek iskolánk nyugalmazott tanárnőjének, Röszner Valeria őnagyságának ajándékai. Továbbá a mezőgazdasági, baromfi- és selyemhernyó-tenyésztés gyakorlati ismereteit tartalmazó füzetek 25 példánya, mesék, mondák nehány kötete az új beszerzés. Katona Júlia II. o. tanuló Gulliver utazásai c. könyvvel ajándékozta meg könyvtárunkat. A könyvváltás hetenkint, osztályok szerint meghatározott napokon történt. Tanulóink közül az I. és II. osztály tanusította a legnagyobb fokú érdeklődést a könyvek elolvasásában. Kiselejtezés folytán 1—2 példányt töröl-

tünk ugyan a lajstromból, de a sorszám így is 261-re növekedett. A gyarapodás tehát ez évben is jelentékeny.

A Zrinyi Ilona-Leányönképzőkörnek az 1928. szept. 29-én tartott alakuló gyűlésén a következő tisztviselőket választották meg: Bernáth Erzsébet IV. o. tanulót ifjúsági elnökké, Renner Sarolta IV. o. tan. titkárrá, Duttyán Erzsébet IV. o. tan. jegyzővé. A kör többi tagjai a III. és IV. osztály növendékei voltak, akik mindnyájan példás szorgalommal vettek részt a gyűléseken és dicséretreméltó buzgalommal szerepeltek. Önálló dolgozatok felolvasásával, szavalatokkal, prózai és költői művek ismertetésével, ének — zeneszámokkal, rajzokkal, kézimunkával, rövid színdarabok és monológok előadásával igen szép eredményt értek el. A bírálók nemcsak ítéletet mondtak, hanem a hallottak rövid tartalmát is ismertették s így a hallgatók a művek értelmével és értékével jobban megismerkedhettek. A legtöbb gyűlésen háziasszonyi ügyességüket is bemutattak növendékeink s a pályázók egy-egy jól sikerült tortával arattak elismerést. Kiváló szorgalmat tanusított Máthé Piroska III. oszt. tanuló, aki két ízben részesült könyvjutalomban. Mindkét mű az ifjúsági elnök: Bernáth Erzsébet ajándéka volt. Buzgó munkásságot fejtettek még ki: Vargha Edit, Delikát Ella, Bonhardt Júlia III. oszt. tanulók.

Iskolai ünnepélyeinken mindenkor önképzőkörünk IV. oszt. tanulói szerepeltek szép sikerrel. A legjobb szavalót: Bernáth Erzsébet IV. oszt. tanulót a vezető tanár Petőfi költeményeivel jutalmazta. Hálás köszönettel adózunk Röszner Valéria nyugalmazott áll. polg. isk. tanárnőnek, aki a Magyar Könyvhét alkalmából Petőfi költeményeinek két példányát adományozta olyan tanulónknak, aki a költeményeket szereti. A leányiskolának juttatott példányt sorsolás útján Imre Anna IV. oszt. tan. kapta, de mindnyájan szívünkbe véstük a fenkölt gondolkodású adományozónak jelmondatát: „Szeresd a legjobb barátodat, a magyar könyvet!"

Önképzőkörünk ez évben 3 díszgyűlést tartott. Az elsőt, mint alakuló díszgyűlést 1928. szept. 29-én, a másodikat márc. 15. megünneplése alkalmából, a harmadik díszgyűlés az 1929. jún. 8-án tartott zárógyülés volt. Ezévi munkásságunkkal is igyekeztünk megvalósítani az ifjúsági önképzőkörök ideális célját, mely a szépirodalmi és ismeretterjesztő művek tanulmányozása alapján az ismeretek gyarapítása, az előadásbeli és fogalmazási készség gyakorlása, az ítélőképesség fejlesztése, a bátor fellépésre való szoktatás, az önképzésre való nevelés. Örömmel állapítom meg, hogy

önképzőkörünk működése a magyar irodalom, főképpen korunk irodalmának megismeréséhez és megkedveltetéséhez nagyban hozzájárult.

A Zrínyi Ilona-Önképzőkörnek e németajkú községben legfontosabb teendője a hazafias magyar érzés ébrentartása. Nemzetünk történetében mindig nagy szerepe volt a hazaszerető, kötelességtudó magyar nőnek, de legnagyobb szükség van az ilyen honleányokra ma, hazánk szomorú helyzetében. Ma minden magyar nőnek egy-egy Zrínyi Ilonának kell lennie, hogy a majdan rájuk bízott magyar várakban: a családokban — megvédelmezhessék a hazafias erényeket, mint ahogy eszményképünk, a férfias lelkű asszony, a munkácsi várat védelmezte.

Tanuljanak meg a haza leendő polgárai magyarul gondolkodni, tudjanak magyarul érezni, hogy ez őseink vérétől megszentelt földet magyar büszkeséggel szeressék, hogy a hazáért minden áldozatra készen álljanak! Ily reményben munkálkodtunk, mert csakis íly érzésekkel és vezéreszmékkel méltó önképzőkörünk a Zrínyi név viselésére!

Mályné Márton Irma
az önképzőkör vezetője.

Beszámoló az ifjúsági sportkörök 1928—29. tanévi működéséről. A fiúiskolai sportkör neve: „Széchenyi István Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma: 282, a megalakulás ideje: 1925. október hava.

A leányiskolai sportkör neve: „Dobó Katica Ifjúsági Sportkör." Igazolási száma: 347, a megalakulás ideje: 1926. október hava.

Mindkét sportkör tiszteletbeli elnöke: Képessy Béla igazgató. A fiúiskolai sportkör vezető tanára: Szeifer M. József, lakik: Dunaharasztí, Petőfi-utca 3. Nem testnevelési tanár. A leányiskolai sportkör vezető tanára: Forstner Gizella, lakik: Dunaharasztí, Fő-út 65. Testnevelési tanár.

Az intézet tanulóinak teljes száma: 141 fiú, 88 leány. A magántanulók, illetve a magánvizsgázók száma: 9 fiú, 2 leány. A testnevelés alól felmentettek száma: 1 fiú, 1 leány.

A testnevelési alapra fizető fiú- és leánytanulók összes száma: 221.

A sportkörben működő tagok száma korosztályonkint: *Fiúiskola:* I. korosztály (10—12 év) 45, II. korosztály 12—14 év) 58, III. korosztály (14—15 évesek) 34, IV. korosztály (16 éven felül) 3. összesen: 140.

Leányiskola: I. k. o. 36, II. k. o. 12, III. k. o. 12, összesen: 82.

A korosztályok sportköri foglalkozásának heti óraszáma összesen 4 óra.

A fiúiskolában a következő szakosztályok működtek: Atletika. Hó- és jégsport. Játék. Torna. A leányiskolában: Torna. Játék. Hó- és jégsport.

Az intézetnek van 198 m^2 nagyságú olajozott deszka-padlózatú tornaterme. Játékra alkalmas udvar nagysága kb. 800 m^2. A gyakorlás helye a tornaterem, az isk. udvara, a sportpálya, továbbá a téli időszakban a helybeli Tóth-féle jégpálya, hol csekély belépődíjért egy kb. 3000 m^2-es pályán űzhették tanulóink a jégsportot. Uszoda nincs. A gyakorlás ideje mindkét iskolában heti egy délután.

A fiúiskola futball-csapata a csepeli és soroksári polg. fiúiskola csapatával barátságos mérkőzést tartott. Az eredmény 2:0, illetőleg 4:0 volt a javunkra.

Mindkét iskola rendezett tornaünnepélyt. A fiúiskoláé 1929. május hó 26-án zajlott le a következő programmal és eredménnyel:

1. Felvonulás zenére az iskolából a sportpályára, ott felállás.

2. Magyar Hiszekegy. Éneklik az iskola összes növendékei.

3. Zenés szabadgyakorlatok. Végezték az isk. összes növendékei.

4. Atlétikai csoport-versenyek: a) Súlydobás: 10·39 m. Legjobb egyéni eredmény: 10·65 m. b) Távolugrás: 4 40 m. Legjobb egyéni eredmény: 4·70 m. c) Magasugrás: 1·28 m. Legjobb egyéni eredmény: 1·35 m. d) A 60 m-es síkfutásban első lett Galambos Benő IV. o. t. e) A 4×60 m-es stafeta győztese a IV. o. csapata lett. 5. I. és II. o. kosárlabda-játéka. Győzött az I. oszt. csapata 2:0 arányban. 6. Gyakorlatok a magas szekrényen. 7. Futballmérkőzés a csepeli polg. fiúisk. csapatával. 8. Elvonulás és tisztelgés a zászló előtt.

A leányiskola tornaünnepélye 1929 június hó 2-án, az iskola udvarán a következő műsorral folyt le: 1. Felvonulás, felállás zenére. 2. Magyar Hiszekegy. 3. Hat zenés szabadgyakorlat. Végezték a leányiskola összes növendékei. 4. Szergyakorlatok: a) Ugrószekrény-gyakorlatok. Végezték a II. o. növendékei. b) Gyakorlatok alacsony korláton. Végezték a II. o. növendékei. 5. Botgyakorlatok számlálásra. Végezték a III. és IV. o.-os növendékek. 6. Játékok: Burgonyaszedés. Hol a három? Labda-kergető. 7. Kakasviadal. Táncos játék zenére. Végezték az I. o. növendékei. 8. Magyar tánc. Táncolták a II. o. növendékei. 9. Körmagyar. III. és IV. o. táncolta. 10. Díjkiosztás. A következő, jó eredményt elért tanulók kaptak érmet: Juhász Rózsi arany, Piller Mária II.

o. t. ezüst-érmet; Kurtán Mária III. o. t., Bernáth Erzsébet és Csiba Vilma IV. o. t. aranyérmet.

Ugyanekkor történt a fiúiskolai tanulók díjkiosztása. A IV. o. súlydobás, távolugrás, 60 m-es síkfutás érmeit Galambos Benő IV. o. t. nyerte el. A magasugrását Reiter Sándor IV. o. t. Kiváló futball-játékukért Schuszter György és Kovács Sándor IV. o. t. kaptak érmet.

A III. o. távolugrás, 60 m-es síkfutás, magasugrás érmeit Bányai János III. o. t. kapta. A súlydobását Varga Sándor III. o. t. nyerte el.

11. Himnusz.

Ezúton is köszönetet mondunk Ruprecht Ferenc úrnak és a levente-zenekarnak, főleg művészlelkű vezetőjének, Hubay Aladár úrnak, kik szíves közreműködésükkel emelték mindkét ünnepélyünk nívóját.

Mindkét sportkör múlt évi vagyonából maradvány 9 P. A jelen tanévben testnevelési járulékokból befolyt 40 %-os részesedés: 200 P 28 fill. A sportkörök jelen tanévi összes kiadásai; 205 P 35 f., maradvány: 3 P 93 fillér.

Dunaharaszti, 1929. június 7-én.

Szeifer M. József, a fiúisk. sportkör vezetője.
Forstner Gizella, a leányisk. sportkör vezetője.

Rendkivüli tárgyak. A kultuszminiszterium 80.000/1928. sz. rendeletével a német társalgási, rajz és gyorsirási tanfolyamokat engedélyezte. A mult tanévben ezek közül a német tanfolyamot nyitottuk meg szép számú tanulóval. Vezetője Mályné Márton Irma volt. Tanulóink szorgalmasan és kedvvel tanultak, ami jártasságukat a német nyelvben nagy mértékben előmozdította.

Jövő tanévben tervbe vettük a rajz- és kézimunka tanfolyam hivatalos megnyitását és a gyorsirás tanitását is. Ezek mind olyan studiumok, amelyekre a gyakorlati életben igen nagy szükség van. A tervező rajz, a szebb kézimunka elkészitése nemcsak gyönyörűséget szerez, de sok esetben életlehetőséget biztosit. A tanfolyam előkészitőnek tekinthető az iparművészeti iskolára. A gyorsirás hasznára nem kell külön felhivnom a szülök figyelmét.

A tandijat havi 3 pengőben állapitjuk meg, hogy még a legszegényebb tanulónak is módjában legyen beiratkozni.

Képessy Béla igazgató.

II.

Tanári testület.

1. **Képessy Béla** igazgató. Okl. tanitóképző-intézeti tanár. Képesítve nyelv- és történettudományi szakcsoportra. Tanította a történelmet a III. fiúosztályban. Működési ideje 20 év, ennél az iskolánál 6 év. Tagja az Országos Polgáriskolai Egyesületnek, a Történelmi és Pedagógiai Társaságnak, elnöke a Szabad Liceumnak, Ker. Polgári Körnek, alelnöke a Dunaharaszti Nemzeti Casinónak, a Levente Egyesületnek, Testnevelési bizottságnak, a Szépitő Egyletnek és több helybeli egyesület választmányi tagja.

2. **Benczik Geyza** r. tanár. Az igazgató helyettese, a III. fiúoszt. főnöke, a tanári könyvtár őre, a mezőgazdasági szerek őre, az énekkar vezetője. Képesítve nyelv és történettudományi szakcsoportra. Tanított németet III.-IV. oszt. földrajzot II.-III. közgazdaságtant IV. oszt, mezőgazdaságtant I. II III. IV. oszt., éneket I. II. III. IV. oszt. Tanít 31 éve, itt 4 esztendeje. Tagja az Orsz. Polg. Isk. Egyesületnek. Dunaharaszti Nemzeti Casinónak stb.

3. **Glässer György** r. tanár, az I. f. oszt. főnöke, a fizikai- és kézimunka szertár őre. Képesítve a mennyiségtani-, természettani- és vegytani szakcsoportra. Tanította a mennyiségtant az I. és III. f. oszt.-ban, a természettant a III. f. oszt.-ban, az egészségtant a IV. f. oszt.-ban, a német nyelvet az I. és II. f. oszt.-ban és a kézimunkát a III. és IV. fiúoszt.-ban. Heti óra száma: 21. Tanít 6 éve, ennél az iskolánál 5 év óta. Tagja az Orsz. Polg. Isk. Tanáregyesületnek.

4. **Forstner Gizella** megb. tanár. a III. leányosztály főnöke az Ifjusági Sportkör vezetője. Képesítve a mennyiség- és természet-, tudományi szakcsoport tárgyaira és tornára. Tanította a számtan-mértant az I., III. és IV. osztályban, természetrajzot a II. osztályban vegytant a III., fizikát, a IV. osztályban, tornát a I., III. és IV. osztályban. Heti órák száma 21 óra. Tanít 8 éve, ez iskolánál 6 éve.

5. **Gáspárné Okolicsányi Lujza** r. tanár, a II. leányosztály főnöke, képesitve nyelv- és történettudományi szakcsoportra. Tanította a magyar nyelvet a II. III. o.-ban, földrajzot a II., III. o.-ban, történetet a III. o.-ban, szépirást a II. o.-ban és éneket az I., II., III. IV. o.-ban. Heti óraszám: 21. Működési éveinek száma 17, ennél az iskolánál 6 év. Tagja az Országos Polgári Iskolai Tanáregyesületnek.

6. **Képessyné Wälder Angela** rendes tanár. Képesitve a

rajz- és kézimunka tanítására. Tanította a rajzot az I., II., III., IV. fiú- és leányosztályban, kézimunkát a IV. leányosztályban. Heti óráinak száma: 22. Az Ifjusági Vöröskereszt Egylet vezető tanára. Működési ideje 12 év, ennél az iskolánál 6 esztendő. Tagja az Országos Polgáriskolai Tanáregyesületnek.

7. **Kubányiné Pataky Mária** beosztott tanár. Képesítve a nyelv- és történettudományi szakcsoportra. Az I. leányosztály főnöke. Tanított a IV. leányosztályban történelmet, egészségtant, háztartás- és neveléstant, I., II. és III. oszt.-ban kézimunkát, I. oszt.-ban természetrajzot, II. o.-ban tornát. Heti óráinak száma: 21. Működési ideje: 30 év. Ennél az iskolánál 9. Tagja az Országos Polg. Isk. Tanáregyesületnek.

8. **Lettner János** r. tanár. Képesítve: nyelv- és történettudományi szakcsoportra, a II. fiúosztály főnöke. Tanított a II. és a III. fiúosztályban magyar nyelvet, az I. oszt.-ban földrajzot, tornát, a III. és IV. o.-ban, kézimunkát az I. és II. o.-ban. Heti óráinak száma: 21. Működési ideje: 6 év. Ennél az iskolánál 3 év. Tagja az Országos Polg. Isk. Tanáregyesületnek, a helybeli Nemzeti Casinónak, a Nemzeti Munkavédelemnek. Bizottsági tagja a helybeli iskolánkivüli népművelési bizottságnak. Oktató a helybeli Levente Egyesületnél.

9. **Mályné Márton Irma** r. tanár. Képesítve nyelv- és történettudományi szakcsoportra. A IV. leányosztály főnöke, a Zrinyi Ilona Önképzőkör vezetője. Tanított az I. IV. I. osztályban magyar nyelvet, I., II., III., IV. oszt. németnyelvet, I. oszt. földrajzot. Heti óráinak száma: 21. Működési ideje: 26 év. Ennél az iskolánál 7. Tagja az Orsz. Polg. Isk. Tanáregyesületnek.

10. **Suloky Ibolya** h. o. tanár, mennyiség- és természettudományi szakos. Tanít 7 év óta, ennél az iskolánál 4 éve. Tanította a mennyiségtant II. I., II. f., IV. f. oszt.-ban, természetrajzot I. és II. f. oszt.-ban, vegytant IV. f. o.-ban, szépirást I. I. oszt.-ban. Heti óráinak száma 20. Természetrajzi szertár őre, tantestületi jegyző. Tagja az Orsz. Polg. Isk. Tanáregyesületnek.

11. **Szeifer M. József** mb. tanár, magyarnyelv és történelem szakos. Tanít 6 év óta, ennél az iskolánál 5 éve. Tanította az I. és IV. oszt.-ban a magyart (8), a II. és IV. oszt.-ban a történelmet (5), a IV. oszt.-ban a földrajzot (2), az I. és II. oszt.-ban a testgyakorlást (6). Heti óráinak száma: 21. Vezette a sportkört, önképzőkört, kezelte az Ikn. és az ifjusági könyvtárt. Tagja az Orsz. Polg. Isk. Tanáregyesületnek, a helybeli Levente Egyesületnél levente oktató.

Hitoktatók:

1. **Kern József** r. kath. Működése ennél az iskolánál 2 év.
2. **Balogh A. Sándor** ref. „ „ „ „ 4 „
3. **Oláh Sándor** ág. ev. „ „ „ „ 4 „
4. **Feuer Dávid** izr. „ „ „ „ 1 „

Altisztek:

1. Özv. Lach Konrádné kisegitő szolga. Működése ennél az isk. 9 év.
2. Kemény Lajos „ „ „ „ „ „ 1 év.

III.

A tanulók névsora.*)

I. fiúosztály. Osztályfőnök: Glässer György.

1. Andricsek István (elégs.), 2. Csengeri Károly (elégséges), 3. Dvorák Cyril (elégs.), 4. Dvorák Metody (kim.), 5. Eisenhoffer János (ism.), 6. Fábián Ferenc (földr. számt.), 7. Finta István (jó), 8. Floszmann László (jó), 9. Forstner Antal (jó), 10. Glazer Antal (elégs.), 11. Glaser György (jó), 12. Hajas Gyula (magy., földr.), 13. Illo Bálint (elégs.), 14. Ille Lajos (elégs.), 15. Imecs Sándor (jeles), 16. Jén János (elégs.), 17. Kecskeméti Ferenc (elégs.), 18. Kopriva Lajos (jó), 19. Kronome János (ism.), 20. Leéb Lénárd (jó), 21. Lunzer József (jó), 22. Makray Gyula (jó), 23. Papp Tibor (elégs.), 24. Puskás László (elégs.), 25. Sábián Sándor (kim.), 26. Sganyár Lajos (magyar, számt.), 27. Simon Ferenc (elégs.), 28. Szilágyi Mihály (magyar, német), 29. Sztassó Sándor (ném., földr.), 30. Tálas Béla (jó), 31. Tóth Lajos (jó), 32. Wittwindisch Gyula (elégs.), 33. Reibl Ferenc (kim.), 34. Endre Lóránt (jó), 35. Tóth Gyula (ném.),

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Lettner János.

1. Bagyinszki Pál (német nyelv, magyar ny.), 2. Bandzsál István (elégs.), 3. Boros Zoltán (földrajz, számtan), 4. Csaplár József (jó), 5. Erdős István (ism.), 6. Fábián Jenő (elégséges), 7 Feit György (elégséges), 8. Gáspár Márton (elégséges), 9. Gerstenbrein Antal (jó), 10. Glász János (elégséges), 11. Glázer József (történet), 12. Havasi Miklós (jó), 13. Hetényi János (ism.), 14. Illés István (elégséges), 15. Imecs Károly (jeles), 16. Jén Mihály (elégséges), 17. Karl Mátyás (jó), 18. Kecskeméti Péter (elégséges), 19. Kecs-

* A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat. A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

keméti Zoltán (kim.), 20. Kindlinger György (elégséges), 21. Kövesi József (elégséges), 22. Las-Torres Béla (jó), 23. Leéb Ferenc (elégs.), 24. Leéb János (elégséges), 25. Marek Ferenc (elégs.), 26. Maylänner Antal (elégséges), 27. Miller Károly (elégséges), 28. Német István (elégséges), 29. Pachl István (elégséges), 30. Pap Gyula (magyar nyelv), 31. Piller István (elégséges), 32. Politzer Jenő (tört., számt.), 33. Purczel Ferenc (jó), 34. Rötzer Ignác (elégséges), 35. Schuszter Albin (történet), 36 Surányi Béla (elégséges), 37. Szabó Sándor (elégséges), 38. Tornai István (elégs.), 39. Werner Sándor (elégs.), 40. Sábián Sándor (elégs), 41. Schiwampl József (földrajz), 42. Dvorák Metód (magyar ny.).

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Benczik Geyza.

1. Achs Henrik (elégs.), 2. Andricsek Mihály (elégs.), 3. Bányai János (jó), 4. Bányai József (jó), 5. Becz András (ism.), 6. Sz. Becz József (elégs.), 7. Boros János (elégs.), 8 Deim István (elégs.), 9. Erdős János (elégs.), 10. Györög Lajos (elégs.), 11. Imecs Albert (jeles), 12. Juhász Róbert (elégs.), 13. Katona Ferenc (elégs.), 14. Kiss Dániel (ism.), 15. Koricsánszki György (jó), 16. Kormos Imre (ism.), 17, Kovács Ferenc (jó), 18. Meisburger Ernő (jó), 19. Mező István (elégs.), 20. Mikula István (elégs.), 21. Morvay István (magyar, német), 22. Német Gábor (tört., számtan), 23. Schönléber Mihály (magyar, fizika), 24. Terts István (jó), 25. Tomana József (jó), 26. Triff Ágoston (elégs), 27. Uza István (jó), 28. Varga Sándor (jó), 29. Ványi Ágoston (magyar), 30. Wágner Pál (elégs.),

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Szeifer M. József.

1. Aranv László (jeles), 2. Bartók Menyhért (jó), 3. Baski Imre (jó), 4. Benkő Ferenc (elégs.), 5. Fischer János (elégs), 6. Galambos Benő (jó), 7. Galambos Lajos (elégs.), 8. Gál Imre (elégs.), 9. Gere Ferenc (elégs), 10. Gieszer István (elégs.), 11. Hetényi Imre (elégs.), 12. Horváth Sándor (elégs.), 13. Horváth Vilmos (elégs.), 14. Kemény Gyula (elégs.), 15. Kormos József (jó), 16. Kovács Sándor (elégs.), 17. Nagy István (jeles), 18. Nagy Lajos (elégs.), 19. Nedavaska Vilmos (elégs.), 20. Perger János (elégs.), 21. Reiter Jenő (jó), 22. Reiter Sándor (jó), 23. Saláta Árpád (jó), 24. Schuszter György (jeles), 25. Schuszter József (jó), 26. Simon András (német, közgazd. tan), 27. Szabó P. József (német. közg. tan.), Száger Ferenc (elégs.), 29. Szmik Lajos (elégs.), 30. Tillinger

István (elégs.), 31. Tilly Béla (jó), 32. Tóth Ignác (elégséges), 33. Tóth Sándor (német), 34. Wágner Mátyás (elégs.), 35 Seregély László (elégs.), 36. Z Gere Árpád (elégs.), 37. Gróf Gyula (német, kézimunka). Kimaradt: Papacsek Péter és Biró István.

I. leányosztály. Osztályfőnök: Kubányiné Pataky Mária.

1. Balogh Olga (jó), 2. Babarci Julianna (jó), 3. Benkő Mária (elégs.), 4. Csákvári Erzsébet (elégs.), 5. Horváth Etel (jó), 6. Horváth Erzsébet (jó), 7. Kovács Amália (elégs.), 8. Kovács Eszter (elégs.), 9. Kungl Irén (elégs.), 10. Lugosi Mária (jó), 11. Märzlich Erzsébet (jeles), 12. Miller Ilona (elégs.), 13. Murányi Mária (elégs.), 14. Reiter Jolán (jó), 15. De Sorgó Jolán (jeles), 16. Simon Á. Gizella (jó), 17. Seiler Mária (jeles), 18. K. Szabó Terézia (jó), 19. Szalai Rozália (elégs.), 20. Szijártó Livia (jó), 21. Sztankovics Róza (elégs.), 22. Weisz Etelka (elégs.), 23. Wittwindich Gabriella (elégs.), 24. Tóth Terézia (elégs.).

II. leányosztály. Osztályfőnök: Gáspárné Okolicsányi Lujza.

1. Eisensehr Jozefin (jó), 2. Glökl Éva (elégs.), 3. Golts Irma (jó), 4. Gubányi Olga (elégs.), 5. Gratzer Irma (jeles), 6. Hesz Ibolya (jó), 7. Horváth Gizella (elégs.), 8. Illovits Edit (jó), 9. Juhász Johanna (elégs.), 10. Juhász Rózsi (jó), 11. Katona Julia (elégs.), 12. Koch Zsuzsanna (jó), 13. Krajcsovics Mária (jó), 14. László Erzsébet (jeles), 15. Milos Irén (jó), 16. Milos Mária (jó), 17. Molnár Erzsébet (jeles), 18. Pachl Borbála (elégs.), 19. Pálffy Mária (elégs.), 20. Piller Mária (jeles), 21. Rezsny Erzsébet (jó), 22. Rottman Flóra (jó), 23. Schwarzl Irma (elégs.), 24. Sellei Ilona (jeles), 25. Sztruhár Klára (jó), 26. Temető Etel (jó), 27. Pap Erzsébet (jeles).

III. leányosztály. Osztályfőnök: Fortsner Gizella.

1. Bakon Mária (jó), 2. Bonhardt Anna (jó), 3. Delikát Ella (jó), 4. Kocsis Margit (jó), 5. Kulin Ilona Anna (német, történet), 6. Kunzer Juliánna (jeles), 7. Kurtán Mária (jeles), 8. Máté Piroska (jó), 9. Neumann Ibolya (kimaradt), 10. Szalai Rebeka (jó), 11. Varga Erzsébet (jó), 12. Varga Mária (elégséges), 13. Vargha Edit Mária (jeles), 14. Vlasics Ilona (magyar, számtan), 15. Bandzsál Júlia Dorottya Gizella (magyar, történelem), 16. Oravetz Mária (jó), 17. Endre Ilona (elégséges), 18. Oszatkov Anna (elégséges).

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Mályné Márton Irma.

1. Balogh Anna (jó), 2. Sztó. Becz Mária (jó), 3. Bernáth Erzsébet (jeles), 4. Blahó Ilona (elégs.), 5. Csiba Vilma (jó), 6. Duttyán Erzsébet (jó), 7. Erős Anna (elégs.), 8. Frank Borbála (elégs.), 9. Imre Anna (elégs.), 10. Kungl Teréz (jó), 11. Mészöly Irén (kim.), 12. Renner Sarolta (jeles), 13. Scherer Gizella (jó), 14. Tálas Rozália (jeles), 15. Torma Erzsébet (jó), 16. Uzsák Róza (jó).

IV.

Magánvizsgálatok.

A dunaharaszti áll. polg. fiú- és leányiskolában magánvizsgálatok évenként háromszor: úgymint augusztus végén, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Augusztus végén csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 1·60 P bélyeggel ellátva, Pest stb. vm. kir. tanfelügyelőjéhez címezve, július hó 15-ig, nov. hó 1-ig, illetve május 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőknél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyújtani; az ilyen kérvényeket az iskola igazgatósága nem fogadja el.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasíttatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akaróknak: 1. Keresztlevelét (születési bizonyítványát). 2. Az iskolai bizonyítványát. 3. Az illető község elöljárósága által kiállított erkölcsi és foglalkozási bizonyítványát, melyben határozottan kitenedő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakították meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakítása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyítványok is 4. Ujraoltási bizonyítvány. A mellékletre, ha azokon bélyeg nincs, 10 fill. bélyeg ragasztandó. Vizsgálat 2 részből áll: írásbeli és szóbeli vizsgálatból. Az írásbeli

vizsgálatra minden magántanulónak jegyzéket kell összeállítania a magyar és német kötelező olvasmányokról.

Magánvizsgálatot ebben az évben háromszor tartottunk és pedig augusztus, december és június havában. Vizsgálatra engedélyt nyertek: 1. Farkas Béla IV., 2. Feke József I., 3. Pamer Mária I., 4. Leránd Károly IV., 5. Halasi Ferenc I-II., 6. Fajkoss Mária I—II., 7. Feke József II., 8. Kovács Sámuel III., 9., Kovács József III., 10. Kovács Lajos, 11. Baka Lajos I—II. és 12. Prágner Irén a III. osztályból.

V.

Az 1929-30. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beiratások. A dunahaszti m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1929—30. tanévre szóló felvételek és beírások július 1-én és 2-án délelőtt 8—12-ig fognak megtartatni az iskola Fő-utcai hivatalos helyiségében. A rendes tanítás szept. 3-án kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát; 2. iskolai bizonyítványát; 3. ujraoltási bizonyítványát.

Kérem a szülőket, hogy a júliusi beiratásokat el ne mulasszák, mert szeptemberben esetleg az iskola már nem vehet fel több tanulót.

A polgári fiú- és leányiskola I-sö osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték és 10-ik életévüket betöltötték. A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának megfelelő alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatokra vonatkozólag az igazgató ad felvilágositást.

Egy tanév folyamán az iskolában a rendes- és magántanulók s a közalkalmazottak gyermekei a következő díjakat fizetik:

Sorszám	Milyen címen fizetendő a díj	Kedvezmény nélküli				Közalkalmazott, hadiözvegy és hadiárva			
		Rendes-tanuló		Magán tanuló		Rendes-tanuló		Magán-tanuló	
		P	f	P	f	P	f	P	f
1	Tandíj	28	—	28	—	14	—	14	—
2	Beiratási díj	1	50	1	50	1	50	1	50
3	Ifjúsági könyvtárdíj	—	50	—	50	—	50	—	50
4	Értesítő díj	1	—	1	—	1	—	1	—
5	Tan. kirándulási díj	1	50	1	50	1	50	1	50
6	Polg. isk. tan. házalap	1	50	1	50	1	50	1	50
7	Önképzőköri díj III—IV. o.	—	50	—	50	—	50	—	50
8	Mezőg. és kézim. alap	1	—	1	—	1	—	1	—
9	Biz. ürlap és nyomtatv.	—	50	—	50	—	50	—	50
10	Fűtési díj	4	—	—	—	4	—	—	—
11	Osztályfőnöki díj	1	50	1	50	1	50	1	50
12	Ifjúsági segélyalap	—	50	—	50	—	50	—	50
13	Felszerelési díj	5	—	—	—	5	—	—	—
14	Rendtartási könyv	—	70	—	—	—	70	—	—
15	Ifjúsági testnevelési alap	2	40	—	—	2	40	—	—
16	Kréta, szivacs, tinta	—	50	—	—	—	50	—	—
17	Oktatófilm előadás	2	24	—	—	2	24	—	—
18	Ifjú Polgárok	2	50	—	—	2	50	—	—
19	Elnöki díj	—	—	6	40	—	—	3	20
20	Kezelési díj	—	—	1	20	—	—	1	20
21	Vizgadíj tárgyankint 3·20 P	—	—	38	40	—	—	38	40
	Összesen:	55	34	84	—	41	34	66	80

Ezen összeget a rendes tanulók 5 részletben fizetik. Beiratáskor 16·20 P, október 1—7-ig 15·70 P (közalk. 15·70 P,) december 1—7-ig 9·— P (közalk. 2·— P), február 1—8-ig 7·50 P (közalk. 7·50 P) és április 1—7-ig 7·— P (közalk. —). Magántanulók az egész összeget egyszerre fizetik a vizsga megkezdése előtt.

Tandijmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletűek s jó bizonyitványt képesek felmutatni, 20%-ig tandíjmentességet nyerhetnek.

Tandíjmentességért folyamodók a vármegyei Tanfelügyelő-

séghez címzett kérvényeket szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulók, akikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornázás szervi hibáiknál, vagy gyenge testalkatuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az említett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyítvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy a testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők.

Ha valamely tanuló egy, vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javítóvizsgálatot tehet. A javítóvizsgálatok aug. 30-án délelőt 9 órakor veszik kezdetüket. A javítóvizsgára utasított tanulók július 15-ig tartoznak bizonyítványaikkal az igazgatónál jelentkezni. A felvételi- és tantervkülönbözeti vizsgálatok aug. 31-én d. e. 8 órakor kezdődnek.

A tanári testület alakuló ülését aug. 30-án 8 órakor tartja.

VI.

Az 1929-30. tanévben használt tankönyvek jegyzéke:

I. fiúosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ Olvasók.: „ „
Német „ I. r.: Baumann
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Mennyiségtan I. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan I. r.: Szuhács
Ének I. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz.

I. leányosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
Magy. Olv.: Gyulai—Balassa
Német Olv.: Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz.

II. fiúosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ Olvasók.: „ „
Német „ I. r.: Baumann
Történeti „ Gombos
Földrajz: Marjalaki—Kiss
Természetrajz: Greguss
Mennyiségtan II. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan II. r.: Szuhács
Ének II. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz.

II. leányosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
Magy. Olv.: Gyulai—Gyurjács
Német Olv.: Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz.

III. fiúosztály.

5·50 Stilisztika: Gyulai—Gyurjács
5·60 Német Olvasókönyv: Baumann
3·80 Történet I. r.: Rákosy
5·00 Földrajz: Marjalaky—Kiss
5·00 Fizika: Kedves-Magyar-Képessy
6·70 Mennyiségtan III. r.: Szenes
2·50 Mezőgazdaságtan: Szuhács
3·00 Ének III. r.: Tiboldi
4·— Atlasz: Kogutovicz.

III. leányosztály.

Stilisztika: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó 6·20
Ném. Olv.: Lux—Lux 4·80
Tört. I. r. Domanovszky-Rákosy 3·40
Földrajz: Marjalaky—Kiss 4·50
Vegytan: Dr. Jaszovszky 3·50
Számtan: Szenes 6·50 (III. IV.-o)
Ének: Tiboldi 2·60
Atlasz: Kogutovicz 4·
Toldi: Magyar Könyvtár. 0·80

IV. fiúosztály.

5·80 Költészettan: Gyulai—Gyurjács
5·60 Német Olvasók. II. r.: Baumann
4·80 Történet II. r.: Rákosy
5·00 Földrajz: Marjalaky—Kiss
3·50 Vegytan: Dr. Jaszovszky
6·00 Mennyiségtan IV. r.: Szenes
4·90 Egészségtan: Földi—Lucza
3·50 Közgazd.: Balassa-Rácz-Kovács
3·30 Mezőgazdaságtan: Szuhács
3·20 Ének IV. r.: Tiboldi.

IV. leányosztály.

Költészettan: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó 5·80
Német Olv.: Lux—Lux 4·30
Tört. II. r. Domanovszky-Rákosy 5·20
Fizika: Kedves-Képessy-Magyar 6·90
Számtan: Szenes 6·50 (III.-IV.
Egészségtan: Csapodi 4·80
Háztartástan: Angyalné-Horváth 5·60
Ének: Tiboldi. 3·00

A hittani könyveket az egyes hitoktató urak jelölik ki.

VI. Statisztikai kimutatás.

Cim	I	II	III	IV	Összesen	I	II	III	IV	Összesen
	fiúosztály					leányosztály				
I. A tanulók számának alakulása:										
Az év elejèn beíratkozott										
az előző tanévben ...	37	41	34	27	139	26	22	17	16	81
a jelen tanévben ...	35	40	30	39	144	23	26	18	15	82
Évközben beíratkozott ...	—	2	—	—	2	1	1	—	1	3
Kimaradt (v. meghalt) ...	3	1	—	2	6	—	—	1	1	2
Az év végèn maradt										
a jelen tanévben ...	32	41	30	37	140	24	27	17	15	83
az előző tanèvben ...	36	41	34	27	138	28	24	17	14	86
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvü ...	29	30	26	32	117	24	26	17	14	81
Német anyanyelvü ...	3	11	4	5	23	—	1	—	1	2
Szerb anyanyelvü	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horvát anyanyelvü	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	24	32	22	24	102	13	18	14	7	52
Ref.	7	6	5	12	30	10	4	2	5	21
Ág. h. ev.	—	1	3	1	5	1	2	—	3	6
Izr.	—	2	—	—	2	—	2	1	—	3
Gör. kath.	1	—	—	—	1	—	1	—	—	1
Gör. kel.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Szülők lakóhelye szerint:										
Helybeli	24	33	23	15	95	12	21	8	8	49
Vidéki	8	8	7	22	45	12	6	9	7	34
V. Ált. előmen. szerint										
Ált. jeles osztályzatot nyert	1	1	1	3	6	3	6	3	3	15
„ jó „ „	11	6	10	10	37	9	14	8	8	39
„ elégséges „ „	12	24	13	20	69	12	7	3	4	26
Javitóvizsg:-ra utasittatott	6	8	4	4	22	—	—	3	—	3
Osztályismétlésre „	2	2	2	—	6	—	—	—	—	—
Pótlóvizsgára „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI. Magaviselet szerint:										
Példás	18	28	19	34	99	21	26	14	15	76
Jó	13	10	11	2	36	3	1	3	—	7
Türhető	1	3	—	1	5	—	—	—	—	—
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igazolt mulasztás	995	2398	1220	2452	7065	474	1654	731	819	3678
Igazolatlan mulasztás ...	126	144	34	100	404	9	13	30	—	52
Összesen:	1121	2542	1254	2552	7469	483	1667	761	819	3730

Megjegyzés: A II., III., IV., V. és VI. pont kizásólag a jelen tanévre vonatkozik.

ROVÁROSI PEDAGOGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

X.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1929—30. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
KÉPESSY BÉLA
IGAZGATÓ.

Nyomatott Münich Jenő könyvnyomdájában, Ráckevén.
1930.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

Tíz esztendő.

Intézmények életében általában nem nagy idő tíz év s hogy most mégis ezt a két szót tettük idei értesítőnkek a homlokára, annak több oka van. Iskolánk a vesztett háború, a mindent elpusztító, romboló forradalmak után született, abban az időben, amikor fajunk sorsa a legkétségbeejtőbb volt, amikor még legjobbjaink hite is megrendült a magyar jövendőben. A nemzet fajának legerősebb ágai letörve, életadó gyökerei elvágva, csak egy vérző és fájó csonk maradt meg az országból, megfosztva az életlehetőség minden feltételétől. Amerre a szem tekintett, mindenütt pusztulás és kétségbeesés volt látható, anyagi romlás, lelki fásultság, elernyedés. Ebben a példátlanul nehéz időben is akadtak férfiak, akik bizó hittel, forró szívvel odaálltak a csüggedők elé és hirdették, hogy még nem veszett el a magyar, mert legfőbb értéke megmaradt, azt el nem vehették, ha ezt tovább építgeti, ha nem engedi elpusztulni a többivel, akkor mindenbizonnyal elkövetkezik a feltámadás. Ez a megmaradt kincsünk a magyar kultura.

Megdönthetetlen igazság, hogy a mi fajtánk tehetséges, tanulékony és fogékony nép. A kultura minden ágához kellő hajlandóságot tanusít. A nyugati müvelődés eszközeinek felhasználásával, de sajátos egyéni tulajdonságaink épségben tartásával kialakitottuk kulturánkat s ezt számtalan balsorsunk közepette is magas fokra emeltük. Csakhogy ennek a kulturának az elosztása nem volt igazságos. A legmagyarabb vidék kapott belőle a legkevesebbet. A Tiszavidék, a Duna-Tisza köze nagyon elmaradt az ország más részével szemben. A gyilkos trianoni béke után láttuk, hogy kulturintézményeink legnagyobb részét az elrabolt területeken emeltük, hogy a különféle demarkációs vonalakon belül az elemi-, polgári- és középiskoláinknak csak egy kisebb törédeke maradt meg a mi tulajdonunkban. A megszált területeken sorba kialudtak a

mécsek és elnémultak a magyar harangok. Ezek helyett itt benn másokat kellett gyújtani, újakat kellett emelni. A magyar élniakarás gigantikus ereje nyilvánult meg abban, hogy amikor ellenségeink mindent összezúztak körülöttünk, mi kulturánk felemelésében találtuk meg jövőnk legbiztosabb fegyverét. Ennek az elpusztithatatlan arzenálnak egy-egy fegyvere a homokos magyar rónán sűrűn felemelkedő tanyai iskola, a szellős, egészséges tantermek és a magyar vidékeken szervezett polgári iskolák. És amig a körülöttünk a váratlan zsákmányból hirtelen meggazdagodott népek lázasan fegyverkeztek és megszámlálhatatlan milliókat öltek újabb és újabb gyilkoló gépek beszerzésére, addig mi, kifosztott szegények a művelődésnek emeltünk templomokat.

A súlyos időkben támadt kulturtörekvések hozták létre a mi iskolánkat is. Már évekkel előbb nyilvánvaló volt, hogy a fejlődő vidéket nem elégiti ki teljesen az elemi oktatás, hogy szükséges itt egy középfokú iskola felállítása is. A minisztérium 1920. május 13-án kelt 29,253 sz. rendelettel felszólította Pest vm. tanfelügyelőjét, hogy érdeklődjék, nem volna-e indokolt Dunaharasztin polgári iskola felállítása? A tanfelügyelőség érdeklődése kedvező eredménnyel végződvén, még ugyanazon év szeptember 14-én tartott rendkivüli közgyülésen Dulovits Árpád min. tanácsos és Kováts György polg. isk. felügyelő előterjesztésére a község képviselő testülete egyhangú lelkesedéssel kimondotta a polgári fiú- és leányiskola felállitását és vállalta az ezzel járó anyagi terheket. Az iskola elhelyezésére egyetlen mód kinálkozott csupán: az ásványolaj-finomító gyár tulajdonát képező Földváry kastély. Ezt évi 15.000 K.-ért ki is bérelte a község. Miután a minisztérium 107,618 1921. VI. sz. szervező rendeletével az iskola megalapitásához hozzájárult, kinevezte az iskola első igazgatóját is: Darabánt Andrást. Megvolt az iskolaszervezést biztositó községi határozat, miniszteri rendelet, volt igazgató is, tanárok, sőt a tanulók is beiratkoztak, csak éppen iskolaépület nem volt. A község ugyanis hiába bérelte ki az előbb emlitett épületrészt, azt nem lehetett használatba venni, mert abba még a kommunizmus alatt lakókat helyeztek be s azok — még nem lévén szabad lakásforgalom — abból nem voltak hajlandók kimenni. Igazgatónak, Szelényi Zoltán ny. örnagynak, akkori gondnoksági elnöknek és Zlöbl József községi főjegyzőnek érdeme, hogy végül is sikerült sok utánjárással, a kibérelt helyiségeket szabaddá tenni s abban 4 osztályt, tanári szobát és igazgatói lakást elhelyezni. Alig hárult el azonban az első akadály, jelentkezett a második: volt négy kis tanterem, de

nem volt bútorzat, felszerelés. Az iskola agilis, fáradhatatlan vezetője azonban nem csüggedt. A vendéglősöktől kért kölcsön székeket, asztalokat, másoktól kályhát, az elemiktől felesleges táblákat, megvétetett a községgel valahol 20 drb. 3·5 m. hosszu templomi padot s 1920. október végén megindították a tanitást, szegényes felszereléssel, de annál több hittel és nagyobb lelkesedéssel.

És ilyen nehéz viszonyok mellett évekig teljesitette az iskola becsületesen kötelességét. Váltogatott rendszerü tanitás folyt 45 perces tanitási órák mellett. A hét első 3 napján a fiúk jöttek délelőtt, a másodikon a leányok. A két iskola szorgalmi ideje között 1 óra szünet volt az osztályok szellőztetésére és takarítására. A tanulók fele helybeli, a fele vidéki volt. Ezek reggel 5, 5 óra 30 perckor indultak lakóhelyükről, ha délelötti tanitás volt és este 8, sőt 9 órakor érkeztek haza, ha délután volt tanitás. A tanulók erkölcsi és értelmi fejlődése, a tanulmányi cél elérése bizony sok akadályba ütközött ilyen körülmények mellett. Tanitási eszközök teljes hiánya, a kicsiny tantermek túlzsufoltsága járult még az előbbi bajokhoz. A tanitási célokra lefoglalt szobák nagysága 5·5×5·5 m. volt, tehát mindössze 30·25 m^2 és ebben szorongott 45, sőt 50 tanuló. Télen a délutáni tanitásokon petroleum lámpákkal világitottunk s bizony nem egyszer megtörtént, hogy az elhasznált és párától sürü levegőben lámpánk kialudt.

Az 1921-22. tanévben úgy probáltak a bajokon segiteni, hogy a III—IV. fiúosztályt a r. k. elemi iskolában, a III. és IV. leányosztályt pedig az áll. elemi leányiskolában helyezték el. Az iskolának ez a szétdarabolása azonban nemhogy megkönnyitette volna a tanitást, ellenkezőleg még jobban megnehezitette. A következő tanévben már ismét vissza kellett térni az előbb ismertetett tanitási rendhez.

Nagyban akadályozta az iskola elhelyezésének és felszerelésének megoldását az a körülmény, hogy a szervező határozat és rendelet értelmezésében ellentétek támadtak a tanügyi és közigazgatósági hatóságok között. A község anyagi helyzete is nagyon leromlott, úgy, hogy a pénzdevalvátió folytán minimumra csökkent tandijjövedelem mellett vállalt kötelezettségeit teljesiteni nem igen tudta. Hogy ilyen nehéz viszonyok dacára is az iskola teljes mértékben meg tudott felelni feladatának, az kizálólag az akkori igazgató és tanári testület csüggedést nem ismerő lelkének és hazafias érzületeinek tulajdonitható.

A tanulók létszáma pedig egyre szaporodott, Soroksárról 100, a ráckevei vonalról 50, Délegyháza felől 30 tanuló iratkozott

be iskolánkba. Az 1925-26. tanévben tanulóink létszáma meghaladta a 320-at. Olyan szám ez, amire a szervezés idejében a legvérmesebb reményekkel sem számíthatott senki sem. Az igazgató a többi iskola összes rossz, kiselejtezett padját elkérte, hogy a jelentkezőket le tudja ültetni. A fel nem vett tanulók szülei felettes hatóságunkhoz mentek orvoslást kérni. Ezek a jelentkezők még padokat is felajánlottak az iskolának, ha felveszik őket. Néhány 1 és két üléses pad az iskola padlásán még ma is őrzi ezen „túlzsúfolt" idők emlékét. Végre az 1924-25 és 1925 és 26. tanév enyhülést hozott ezen a téren. A kulturkormány felállította 1924-ben Ráckevén a testvér áll. polg. fiú -és leányiskolát A község és egyház pedig 1925-ben Soroksáron a r. k. polgári fiú-és leányiskolát. Ez a két iskolaszervezés nagyon megkönnyítette munkánkat. Csökkent az utazó tanulók száma s az egyes osztályok népessége a normálisra szállt alá. Ez csakhamar úgy fegyelem, mint tanulmányi eredmény tekintetében észleltette üdvös hatását. Tanulóink létszámának hullámzását az elmult 10 év alatt a következő táblázat mutatja:

Évfolyam	Fiúiskola					Leányiskola					A két iskolában együtt
	I. o.	II.	III.	IV.	összesen	I. o.	II.	III.	IV.	összesen	
1920—21	43	—	—	—	43	24	—	—	—	24	67
1921—22	60	34	15	8	117	39	28	9	8	84	201
1922—23	65	50	31	11	157	37	34	19	6	96	252
1923—24	75	48	38	29	190	41	24	25	17	107	297
1924—25	77	60	33	35	205	39	27	25	23	114	319
1925—26	34	46	49	25	154	24	24	25	21	93	247
1926—27	42	39	31	40	152	22	19	15	21	77	229
1927—28	37	41	34	27	139	26	22	17	16	81	220
1928—29	35	40	30	39	144	23	26	18	15	82	226
1929—30	38	29	30	27	124	33	24	26	14	97	221

Az 1926—27. tanév végre meghozta vágyainknak és reményeinknek nagy részét. Sok tervezgetés és számtalan sikertelenség után mégis sikerült ebben az évben az új fiúiskolát felépíteni. Igazgató többszöri felterjesztése után a miniszterium 500 millió államsegélyt utalt ki a községnek, hogy az építkezés megkezdhető legyen. Ugyanebben az évben a község 900 millió koronáért

megvásárolta a régi Földváry kastélyt a hozzátartozó kb. 9 holdnyi parkkal. A képviselőtestület ebből 1000 négyszögöles telket és 500 négyszögöl belső udvart az építkezés céljaira átengedett az iskolának és július 8-án tartott gyülésen elhatározta az építkezés megkezdését. A munkálatok Maylänner Mátyás helybeli építész irányitása mellett augusztus első napjaiban megkezdődtek és október végén már be is fejeződtek. A négy tanteremből, tanári szobából, öltözőből és 22 méteres tornateremből álló új iskolarészt a hivatalos felülvizsgálatok megejtése után a miniszterium 86·785/26. sz. engedélye alapján elfoglaltuk.

Annyi év küzdelme után végre megoldást nyert az iskola higienikus, megfelelő elhelyezése. A zsúfoltság, az egész napos váltogatott rendszerü tanitás megszünt. Új erővel, új lelkesedéssel folytattuk nevelési munkánkat, a multhoz viszonyitva több eredménnyel, nagyobb sikerrel.

Azonban sajnos ezzel még nem minden probléma nyert megoldást. Az iskolának csupán annyi tanterme van, amennyi osztálya. Ezek közül is kettő szük a tanulók befogadására. Pl. az első leányosztály 33 tanulója egy 5×5 méteres szobában nyert elhelyezést. Nincsen szertárhelyiségünk, fizikai és kemiai előadó termünk. Bizonyos kisérletek után az osztályokban csak hosszadalmas szellőztetéssel tudjuk a következő órát megtartani. A drága fizikai szereket egyik osztályból a másikba kell hordoznunk, ami azok tartósságát semmi esetre sem biztositja. Az iskola szépen fejlődö felszerelését nem birjuk elhelyezni, mert erre a célra a tanári szoba szüknek bizonyult. Amint azt az iskola tanulmányi felügyelője is megállapitotta, az iskolának feltétlenül szüksége volna jelenleg 1 szertárra és 1 előadó teremre és négy-öt év mulva a leányiskolai rész kibővitésére. Bizva a község főjegyzőjének, Földváry Aurélnak kulturaszeretetében, agilitásában és tanügyi hatóságaink sokszor tapasztalt jóindulatában, remélem, hogy ezek a hiányok is rövidesen pótoltatnak. Az elmult tanévben megoldást nyert a gazdasági gyakorlati tanitás is. A belső 600 négyszögöles telken belterjes konyhakerti, mig a külső 3000 négyszögöles telken mezőgazdasági gyakorlati oktatást folytatunk. Lassan-lassan minden akadály elgördül az utból. A képviselőtestületben is megértőbb szellem lesz urrá, a község uj birája: Havasi András is többször tanuságot tett arról, hogy igaz barátja az iskolának. Közös jóakarattal, közös munkával s az iskola megbecsülésével és szeretetével sok olyan kérdés megoldható lesz, amivel az elmult tisz esztendő még mindezideig adós maradt.

II.

Igazgató jelentése az 1929—30. tanévről.

Az elmult iskolai évben nevezetesebb esemény nem történt. Intézetünk elhelyezése ugyanolyan volt, mint az előző tanévben. Igazgató kérte a szertár és előadó terem megépítését, ez azonban fedezet hiányában egyelőre nem volt teljesíthető.

Alakuló ülés. A tanári testület 1929. augusztus 30-án tartotta alakuló ülését. Ezen állapitottuk meg az egész tanév nevelési és tanitási programját. Felosztottuk a mellékteendők ellátását, meghatároztuk a rendes havi, módszeres, ellenőrző, osztályozó és szülői értekezletek dátumát. A személyi változásoknak megfelelően módositottuk a tantárgyfelosztást, előkészitettük a magán-, felvételi- és javitóvizsgálatok tervét, melyeket augusztus 30-án és 31-én tartottunk meg.

Beiratásokat július 2-án, 3-án és 4-én tartottuk meg d. e. 8—1-ig, szeptember 2-án és 3-án pedig pótbeiratásokat végeztünk. Ezeknek eredményeképpen beiratkozott az első fiúosztályba 38, a II. osztályba 29, a III. osztályba 30, a IV. osztályba 27, összesen 124 tanuló. Az első leányosztályba 33, a II. osztályba 24, a III. osztályba 26, a IV. osztályba 14, összesen 97 tanuló. A két iskola tanulóinak száma: 221.

Sajnálatos körülmény, hogy a szülők nagy része még mindig elmulasztja gyermekét a junius—juliusi beiratások alkalmával beiratni. Ezzel lehetetlenné teszi, hogy az iskola már a nyári szünidő alatt a tanulók létszámának megfelelő intézkedéseket megtehesse és kiteszi magát annak, hogy amennyiben az egyes osztályok már az első beiratásoknál megtelnek, szeptemberben gyermeke felvehető nem lesz. Ezért ez úton is felkérem a közönséget — amint azt legutóbbi szülői értekezletünkön is megtettem — hogy már juliusban irassa be gyermekeit az iskolába.

A tanév megnyitása. Az idén a tanévet szeptember 5-én nyitottuk meg. Ekkor tartottuk a „Veni Sancte"-t és az évnyitó ünnepséget is. Tanulóink vallásfelekezetük szerint istentiszteleten vettek részt, mely után az intézet nagytermében gyüjtöttük össze tanulóinkat. Igazgató ismertette az iskola, a tanulás célját, az osztályfőnökök pedig utasitást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok,

író- és rajzszerek beszerzésére. A rendes tanítások szeptember 6-án kezdödtek.

Tandijmentesség. Tanügyi hatóságaink ez idén is több szorgalmas, jómagaviseletü és szegénysorsú tanulónak tették lehetővé tanulmányai folytatását azzal, hogy tandijmentességben részesitették. Kir. tanfelügyelő 17. 909/1929. sz. rendeletével tandijmentességet kaptak: Vadkerti János, Almási Ferenc, Schuszter Ferenc, Varga Gábor, Méh Lajos I. oszt, Leéb Ferenc, Tálas Béla, II. oszt., Bányai József, Bányai János IV. oszt., Imecs Károly, II., Imecs Sándor III., Imecs Albert IV., Endre Lóránt II., Bányai Julia, Boross Margit, Horváth Ilona, Rauseh Anna, Tamássy Anna, Vásárhelyi Lenke, Csontos Erzsébet I. oszt., Lugosi Mária II., Eisensehr Jozefin III., Hesz Ibolyka III., Máthé Piroska IV., Visnoverky Nándor I., Uza Károly I., Uza István IV., Schneller Pál I., Schwarz Márton II., Makrai Gyula II., Lunczer József II., Horzmann László II., Terts István IV., Balogh Teréz I., Keresztessy Julia I., Kollár Katalin I., Szöke Ida I., Semann Ilona I., Klementisz Klára II., Horváth Etel II., Reiter Jolán II., Milos Mária III., Gratzer Irma III. és Kurtán Mária IV. osztályú tanuló. Az elengedett tandijak összege 882 P.

A kedvezményeket élvező tanulók között többen vannak olyanok, akik tanulmányi előmenetelükben visszaestek, vagy magaviseletükkel arra érdemetlenné lettek. Ezek tandijmentességben természetesen a jövő tanévben már nem részesülhetnek. A vonatkozó rendeletek u. i. előirják, hogy tandijkedvezményt csak az olyan tanuló kaphat, akinek általános osztályzata legalább jó és magaviselete kifogástalan. A kedvezmény kérelmezésére vonatkozólag pedig figyelmeztetem a t. szülőket, hogy kérvényeiket október 1-ig kell beadni, melyhez mellékelni kell a község elöljáróságánál beszerzett újabb keletü szegénységi bizonyitványt. A késedelmes kérelmek annál kevésbé vehetők figyelembe, mert a tandijelengedések összege legfeljebb a tandijjövedelem 20 %-a lehet. A kérvényeket Pestmegye kir. tanfelügyelőségéhez kell cimezni.

Személyi változások a tanári karban. Örvendetes jelensége iskolai életünknek, hogy a tanári testületben mind ritkábban fordulnak elő személyi változások. A testület mai összetételében teljesen stabilnak, véglegesnek mondható. Tanáraink itt, a községben helyezkedtek el s élénk részt vesznek annak társadalmi és kulturális életében. Személyes jelenlétükkel nevelőleg, fegyelmezőleg hatnak ifjúságunk iskolánkivüli viselkedésére. Ez, valamint a testület állandósága biztositja nevelői, oktatói munkánkban a zavartalan folytonosságot.

Kubanyiné Pataky Mária, iskolánk lelkes tanára részben egy általános miniszteri intézkedés, részben betegsége következtében véglegesen megvált tőlünk. Az iskola megszervezése óta tagja volt a tanári testületnek s mint megértő jó kollegát és buzgó tanárt őszintén szerettük és becsültük. Távozását őszintén sajnáltuk. Pótlására a miniszterium 640—11—946/1929. sz. rendelettel Káplány Dóra gyöngyösi tanárt helyezte ide. Benne kitünő képzettségü, a tanulókat szerető nevelőt kapott az iskola. Kívánjuk, hogy új munkahelyét megszeretve, érezze jól magát közöttünk.

Egészségügyi viszonyok. A tanuló ifjuság egészségi viszonyai az elmult tanévben kedvezőek voltak. Huzamosabb ideig csak néhány tanuló mulasztott. Gyönge szervezete miatt, vagy állandó jellegü betegség cimén az idén is több tanuló volt felmentve a tornázás alól. A felmentések nagyobb része a leányokra esett. Voltak esetek, amikor minden komolyabb ok miatt is kértek a szülők felmentést. Ezt éppen gyermekük érdekében nagyon helytelenül teszik, mert a testedzés a fejlődő szervezetre jótékony hatással van és főleg ez biztositja legjobban ifjuságunk egészségét és testi fejlődését.

A tanári testületben is voltak kissebb-nagyobb megbetegedések. Két esetben klinikai gyógykezelésre is szükség volt. A beteg kollegák óráit minden esetben a tanári testület látta el.

Dr. Molnár Sándor hatósági orvos két izben, tavasszal és őszkor, megvizsgálta iskolánkat és tanulóinkat egészségi, illetve higeniai szempontból. Komolyabb betegséget egyik alkalommal sem konstatált s az iskola egészségi intézkedéseivel teljes mértékben meg volt elégedve.

A tanári testület társadalmi tevékenysége. Iskolánk tanárai a helyi társadalmi mozgalmakban tevékenyen részt vettek. Igazgató gondnoka az Iskolánkivüli Népmüvelési Bizottságnak, igazgatója az iparos tanonciskolának és vezetője több társadalmi egyesületnek. Glässer György, Szeifer József és Lettner János tanárok levente oktatók, a tanonciskola előadói és egy ált. ismeretterjesztő tanfolyamot is vezettek. Benczik Geyza tanár élénk részt vesz a helyi Nemzeti Casinó életében. Képessyné Wälder Angela tanár egy 180 órás Ikn. tanfolyamot vezetett, melyet kézimunkakiállitással és szépen sikerült ünnepéllyel zárt be. Ezen előadták Képessy Béla igazgató ez alkalomra irt „Munka nem szégyen“ cimü egy felvonásos szindarabját. Az ünnepélyen megjelent Kehrer Károly kir. tanfelügyelő és dr. Bocsánczy Lukács vármegyei népmüvelési titkár úr is.

A tanári testület iskolai müködése. Az elmult iskolai évben 1 alakuló, 9 rendes havi, 2 módszeres, 2 ellenőrző, 3 osztályozó, 2 szülői és 5 rendkivüli ülést tartottunk. Ezeken az értekezleteken az osztályfőnökök beszámoltak az osztályaikban történt fontosabb eseményekről, a szaktanárok a tanulók szorgalmáról, magaviseletéről, az elvégzett tananyagról, irásbeli dolgozatokról s az igazgató a tanitási órákon tett tapasztalatairól. Ezeken az értekezleteken megállapitottuk a hiányokat és kerestük a módokat, az eszközöket, melyekkel ezeken segiteni lehet. Ezeken a megbeszéléseken az egész iskolai életet felöleltük s azokból értékes didaktikai és pedagógiai megállapodások szürődtek le.

A módszeres üléseken és szülői értekezleteken a tanitás és gyermeknevelés legaktuálisabb kérdéseit beszéltük meg. A tanári testület értékes előadások keretében fejtette ki nézeteit, meghallgattuk a nagy számban megjelent szülők véleményét és igyekeztünk közelebb hozni egymáshoz az iskolát és a szülői házat.

Káplány Dóra tanár október 18-iki módszeres ülésünkön értékes előadást tartott norvégiai utazásáról. Megható volt, amint a hajó a Skager Rak szorosban megáll azon a helyen, ahol a német hadi flotta az emlékezetes tengeri ütközetet vivta. A németek lélekemelő ünnepség keretében gyönyörü babérkoszorút süllyesztettek el a tengerben. Feledhetetlen út volt a 150.000 norvég sziget között a meredek falú fjordok alatt. Norvégiában a mostoha természeti viszonyok miatt kemény küzdelem folyik az életért, a föld terméketlensége miatt a lakósok főfoglalkozása a halászat. A nép müvelt, analfabéta nincsen közöttük és beesületes, amit bizonyit az a körülmény, hogy a lakásokat éjjel sem zárják be. Az éghajlat a Golf áramlás hatása folytán elég enyhe, úgy hogy a földi eper is megterem az ország délibb részén. Feledhetetlen látványt nyujtottak a glecserek és a legördülő hólavinák. Az utazás végső pontja Európa legészakibb városa Hammerfest volt.

Lettner János tanár az okszerü mezőgazdasági gyakorlati oktatásról tartott előadást. Kifejtette, hogy miképen kell a talajt e célra megmunkálni s a helyi viszonyoknak megfelelően minő növényeket kell főleg termeszteni. Az előre elkészitendő üzemterv alapján egy mintaszerü gazdaságot kell létesiteni, hogy a tanulók lássák és megtanulhassák az okszerü gazdálkodást. Melegágy készitése, komposzttelep létesitése, faiskola, vetésforgó, stb. megteremtése a jelen tanév legfontosabb feladata.

Gáspárné Okolicsányi Lujza tanár megállapitja, hogy a földrajz tanitása a legujabb időkig igen mostoha elbánásban részesült,

Saját tapasztalásai szerint úgy látja, hogy e tárgy tanításának gerince a rajz. A tanulók saját megfigyeléseik alapján rajzolják le a földrajzi formákat és illesszék bele a jelzéseket, folyókat, városokat. Ezzel a megfigyelt vidék belevéződik emlékezetükbe. A térképrajzolás bázisa hazánknál a Duna és Tisza görbe vonala legyen. Ha a hazát a maga változataiban jól le tudja rajzolni, akkor az idegen országok lerajzolása sem fog leküzdhetetlen akadályokba ütközni. Az ilyen módon vezetett földrajztanításnál a gyermek könnyen fog tájékozódni a térképen. Miután a gyermek megállapította egy vidék magassági viszonyait, vízbőségét, árterületeit, következtessem annak éghajlatára és gazdasági viszonyaira. Tehát necsak neveket tanítsunk, hanem értessük meg az okozati összefüggéseket. A városokat természetes tájak szerint csoportosítva tanítsuk és csak azokat, amelyekről van mondani valónk. Utaztassuk a tanulókat és nagy gondot fordítsunk a szemléltetésre. A néprajzi viszonyok tárgyalásánál egy-egy költemény elszavaltatása vagy dal eléneklése nagyon élénkítené a tanítást.

A kérdezés helyes módját Suloky Ibolya tanár tárgyalta. Az eredményes tanítás egyik eszköze az anyag alapos megértetése, a másik a számonkérés. Ennél legfontosabb feltétel, hogy a tanár kérdéseivel az anyagot helyesen tudja összefoglalni, tömöríteni. A kérdéseket bizonyos rendszer szerint kell feltenni. A kérdések adják a végzett anyag vázát, a feleletek pedig kiegészítik egésszé. A kérdés legyen rövid, értelmes, tartalmaznia kell a tágabb fogalmat, amibe a felelet mint egyed beletartozik. Egyszerre csak egy kérdést tegyünk fel, kerüljük a kettős, sőt a hármas feleleteket, mert ezek hosszuak és bonyodalmasak, úgy hogy mire a tanár a végére ér, a gyermek az elejét már elfelejti. A tanár kérdése élénk és barátságos legyen és mielőtt felteszi ne tétovázzék, ne türelmetlenkedjék, adjon a tanulónak időt a gondolkozásra. Ha a tanuló nem tud megfelelni, ismételjük meg a kérdést, ha akkor sem tud felelni, lehet hogy készületlen, de az is lehet, hogy a tanár kérdését a gyermek nem értette meg. Ilyenkor ne idegeskedjünk, hanem tegyük fel a kérdést más formában. Az összefoglaló kérdéseket mindig az egész osztálynak kell feltenni és kívánjuk meg, hogy a tanulók mindig egész mondattal feleljenek. Ezzel a gyermek fejleszti beszédképességét és jártasságot szerez értelmes mondatok alkotásában. A könnyü és helyes kérdezési módnak egyik titka, hogy az egymás után következő kérdések között meg legyen a tárgyi kapcsolat.

Képessy Béla igazgató a tanulóifjuság túlterheléséről tartott

előadást. Ez a kérdés nem mai keletű, felvetődött már Rouseau és Goethe idejében is. Nálunk Trefort minisztersége idején szerepel elöszőr. Amint a tudományok anyaga bővül, sőt egészen uj tudományágak születnek, az iskolák anyaga is bővül. A társadalmi igények is egyre fokozódnak és állandóan gazdagitják az iskolák tanitási anyagát. A modern élet a maga sokszerűségével és erősbödő igényeivel nagyban fokozza a tanulók túlterhelését. Ez ellen a különböző országokban különféle módokon védekeznek. Érdekes újitás ezen a téren az 1920-ban eletbeléptetett osztrák iskolareform, s az úgynevezett munkaiskola. Nálunk is állandóan tanulmányozzák a kérdést és újabb tantervek kibocsájtásával, jobb tankönyvek kiadásával, a tanitási anyag helyesebb beosztásával igyekeznek a bajon segiteni. Tanügyi kormányzatunk életbeléptette a szülői értekezleteket és ez úton — a szülők segitségével — igyekezett megállapitani, hogy tanulóink mennyi időt fordítanak a másnapi lecke megtanulására, hogy ily módon megoldható legyen a kérdés: van-e tényleg túlterhelés és ha igen, milyen mérvű az a magyar iskolákban? A polgári iskola tanulói szüleiknek társadalmi és anyagi viszonyainál fogva, kevesebb időt fordit otthon tanulásra, mint pl. a középiskolák növendéke. Nálunk a tanitási anyagot már az órákon kell megértetni és megtanitani.

A túlterhelésnek két oka lehet 1. iskolai, 2. iskolán kivüli. Nagyon fontos a helyes tanterv összeállitása s a tanitandó anyag megválasztása. Óvakodnunk kell a különféle mellékteendők (körök, egyesületek, ünnepélyek) tulságos felfokozásától. Ezekben főleg a jobb tanulók vegyenek részt. A túlerőltetést csökkentheti a jól összeállitott órarend, az alsóbb osztályokban csökkentsük a szaktanár-rendszer hátrányait és általában érvényesitsük a felmenő rendszert. Az egyes szaktanárok mentesitsék a tanulókat a cél érdekében nem okvetlenül szükséges feladatoktól és ismertessék meg velük a helyes és gazdaságos tanulást. Sok esetben azonban a szülői ház okozza a tanulók túlterhelését. A jómódu szülő azzal, hogy különféle privátórákkal (tánc, zene, sport) köti le az idejét, a szegény szülő pedig házimunkára fogja, foglalkoztatja az iparban, küldöncmunkára használja fel s igy elvonja legfőbb kötelességétől, a tanulástól. Ennek a kérdésnek végleges és helyes megoldása nemzet, szülő és iskola közös érdeke.

Mályné Márton Irma tanár ismertette a szülőkkel a kultuszminiszterium rendeletét a formaruhákról. Az intézkedés nevelési és esztétikai szempontból igen üdvös, mert a leányokat egyszerűségre, takarékosságra és fegyelmezettségre szoktatja. Fejleszti a társas

érzést, kizárja a hivalkodást, a vetélkedést és mert a ruha nincsen a divatnak alávetve, gazdaságos is. A szülőknek is érdeke, hogy ez a rendelet a mi iskolánkban is minél előbb életbelépjen.

Forstner Gizella tanár a szülői ház és iskola közös mukáját ismertette. Igazi eredményt csak akkor tudunk elérni, ha a két tényező a nevelés munkájában egymást támogatja. Célunk egy: gyermekeink testi és értelmi erőinek kifejlesztése és ezt csak úgy érhetjük el, ha közös munkánkban megvan a kölcsönös bizalom és összhang. A szülők teljesitsék ellenőrző tisztüket, győződjenek meg arról, hogy gyermekeik elvégzik-e a kiszabott iskolai feladatokat, hogy pontosan járnak-e az iskolába? Minden csekélységért ne tartsák otthon a tanulókat, mert az indokolatlan mulasztás semmi esetre sem emeli bennök és erősíti a kötelességtudást. Legfőképen pedig óvakodjanak attól, hogy az iskola munkáját a tanuló előtt birálat tárgyává tegyék. Ez lerontja az annyira nélkülözhetetlen fegyelmet. Ha valami kérdésben kételyek merülnének fel, keressenek meg minket itt az iskolában, mi mindenkor szivesörömest állunk a szülők rendelkezésére.

Lettner János tanár a gazdasági gyakorlati oktatás rendjét ismertette a szülőkkel. Eddig főleg csak elméletben üztük a kertgazdaságot, jelen tanévtől kezdve gyakorlatilag is foglalkoztatjuk a tanulókat. A hét egy-egy délétánján 5 és 6 órakor bejön egy-egy osztály és a miniszterium által jóváhagyott terv alapján dolgozunk. Az időt úgy választjuk ki, hogy a tanulók másnapi munkájukat könnyen elvégezhessék. Itt megszerzik mindazokat az alapismereteket, amelyek képessé teszik őket arra, hogy majdan saját kertjüket is célszerűen megművelhessék.

Képessyné Wälder Angela tanár ismertette az iskolánkivüli népművelés fontosságát. Sajnos nálunk még most is kb. 1 millió az analfabeták száma. Ez olyan nagy szám, hogy ettől minden hazát szerető embernek meg kell döbbennie. Gondoljuk meg, hogy minden bűn a tudatlanságból származik. Pontos statisztikai adatok mutatják, hogy a gonosztevők, alkoholisták főleg az irástudatlanok tömegéből kerül ki. A mai rohanó élet azonban nem elégszik meg az elemi ismeretekkel, aki becsülettel meg akarja állni a helyét, annak többet és alaposabban kell tudnia. Ezt teszi lehetővé az iskolán kivül, a felnőttek számára rendezett különféle tanfolyam. Iskolánkban az elmult évben 3 ilyen tanfolyam müködött, ezeket a következő tanévben is megtartjuk. Ezek teljesen díjtalanok, tehát mindenkinek módjában áll ezeken részt venni.

Képessy Béla igazgató a sport nemzetnevelő hivatását fej-

tette ki. Minden történelmi nép magasan kifejlesztette a maga sportját. Gondoljunk csak a görögökre, akiknél valósággal nemzetfenntartó tényezőkké váltak az ugynevezett olimpiai játékok. Amíg azok tartottak, leomlottak az ellentétek az egyes város-államok között s aki győzött a nemes versenyben, azt az egész nép mint nemzeti hőst ünnepelte. A testnevelés ma már nélkülözhetetlen eleme az egyén és a nemzet életének. A sport terén elért eredmények emelik fajunk értékét a külföld előtt és alkalmas tényezői lehetnek a magyar igazság kiküzdésének. Az iskola különös gondot fordít a sport célszerü, higenikus művelésére. Nem az egyéni eredmények hajszolása a fő, hanem az ifjú szervezet sokoldalú foglalkoztatása és a test arányos fejlesztése. Féltő gonddal ügyelünk arra, hogy a mi sportunk megmaradjon a tantervünkben előirt egészséges korlátok között. Célunk az, hogy a szellemi és testi foglalkoztatás között a tanuló fejlődése szempontjából okvetlenül szükséges arányosság fenntartassék. Óriási nevelési erő rejlik a cserkészet intézményében is. Ifjuságunk érdekében ezt is fel akarjuk használni. A felállitandó cserkész csapat megszervezéséhez kéri a szülők támogatását.

A tanárok fogadó órái. Hogy a szülők gyermekeik osztályfőnökével és tanáraival könnyebben beszélhessenek, minden esztendőben megállapitjuk az időt, amikor a tanár urnők és urak az érdeklődők rendelkezésére állnak. Ezeket az órákat mi a tanulókkal leiratjuk s kérem, sziveskedjenek látogatásaikat ezekben az órákban megtenni. Más időben ugyanis könnyen megtörténhetik, hogy az illető tanár órán van, vagy másképen van elfoglalva s a szülő hiába jött be az iskolába. Ez felesleges és bosszantó időpocsékolást okoz.

Felügyelői látogatás. Feltóthy László igazgató, tanulmányi felügyelő úr március 26., 27., 28. és 29-én látogatta meg iskolánkat. Ez idő alatt minden tanár óráján megjelent, tanitási eljárását alaposan megfigyelte. Megvizsgálta tanulóink tudását, fegyelmezettségét. Megtekintette az iskola felszerelését, vizsgálat tárgyává tette az iskolai rendet. Tapasztalatairól 29-én tartott felügyelői értekezleten számolt be. Nagyon jól estek az ott elhangzott elismerő szavak és megirósitettek minket abban, hogy a ránkbizott ifjúság nevelését továbbra is a legnagyobb lelkesedéssel lássuk el. Sohasem fogjuk elfelejteni szeretetre méltó felügyelőnk ezen szavait: „Ez az iskola mutatja, hogy egy hivatása magaslatán álló tanári testület milyen eredményt érhet el a mai mostoha viszonyok mellett is".

Tanulóink valláserkölcsi nevelése, tanitása és magaviselete természetesen ebben az évben is legfőbb gondoskodásunkat képezte. Minden alkalmat megragadtunk arra, hogy a reánk bizott ifjúság lelkében a hit és hazaszeretet érzését erősítjük. Szigorúan megköveteltük, hogy tanutóink felekezeteik szerint az istentiszteleteken résztvegyenek. A kath. tanulók a tanév folyamán kétszer gyóntak és áldoztak, húsvét előtt pedig 2 és fél napig tartó lelki gyakorlatokat végeztek, ref. növendékeink pedig egyszer konfirmáltattak.

A magyar nyelv teljes elsajátitása szóban és irásban, oktatásunk gerince volt. E téren hihetetlen nehézséggel kellett megbirkóznunk. A tanulási kedv még mindig nem üti meg a kivánt mértéket. Ennek nagyrészben a szülők az okai, akik az ellenőrzést nem veszik kellő szigorral. Alaposabb ok nélkül eltürik gyermekük mulasztását, sőt sok esetben fedezik igazolatlan mulasztásait. Nem gondolják meg, hogy ezzel gyermekeiknek ártanak a legtöbbet. A bizalom iskola és szülői ház között az a legértékesebb tényező, melyet senkisem nélkülözhet, aki neveléssel foglalkozik. Figyelemmel kell kisérni az iskola munkáját. Többször fel kell keresni az igazgatót és szaktanárokat, csak ily módon szerezhetnek tiszta képet a szülők gyermekeik előmenetele felől.

Az ismereti anyag átnyújtása csak egyik része nevelői munkánknak. A rendre, pontosságra, tisztaságra és illedelmes modorra is nagy gondot fordítottunk. Nem türjük, hogy egymással gorombáskodjanak s megkivánjuk, hogy felnőttekkel szemben tiszteletteljesek legyenek. Utcán, közhelyeken csendesen, illedelmesen kell viselkedniök. Gondoskodásunk elhat egészen otthonukig, ahol többször felkerestük őket azzal a céllal, hogy ha valami olyan dolgot találnánk ami munkájukban akadályozza őket, annak elhárításában segitségükre legyünk. Ily módon reméljük elérni nevelői munkánk célját: tudásban, érzésben biztos és nemes férfi és nő tipusát.

Iskolai ünnepélyek. Az elmult tanévben is több iskolai ünnepséget rendeztünk. Ezek közül négyet a nagy közönség bevonásával. Ezeknél főcélunk volt a hazafias érzés ápolása és különösen egy törhetetlen, minden magyar lelkében élő gondolat ápolása, erősitése: elpusztithatatlan hit a magyar feltámadásban.

1. Szeptember 5-én a tanévet ünnepélyes keretek között nyitottuk meg. Igazgató üdvözölte az egybesereglett ifjúságot és figyelmeztette őket, hogy szorgalommal, jó magaviselettel igyekezzenek a most kezdődő tanévet minél sikeresebbé, hasznosabbá tenni.

Az ünnepély végén tanulóink elvonultak a megszállott területről átmentett, sok magyar bánattól megszentelt lobogó előtt.

II. Október 6-án az aradi vértanuk emlékezetére gyászünnepélyt rendeztünk a következő műsorral: 1) Magyar Hiszekegy. Énekli a vegyes kar. 2.) Tábori Piroska: Október. Szavalja Vargha Edith IV. 3.) Ünnepi beszéd. Tartja Szeifer József tanár. 4.) Gyászdal. Énekli a vegyes kar. 5.) Mikor az akasztófát faragják. Szavalja Kovács Ferenc IV. 6.) Hazafias dalok. Énekli a vegyes kar. 7.) Victorisz József: Vértanuink ünnepén. Szavalja Kurtán Mária IV. 8.) Szózat. Énekli a vegyes kar. 9.) Október. Szavalja Tríff Ágoston IV. 10.) Hymnus. Énekli a vegyes kar.

III. December 6-án a kormányzó úr őfőméltósága nevenapján a következő műsorral rendeztünk ünnepélyt: 1.) Magyar Hiszekegy. Énekli a vegyes kar. 2.) Gyökössy Endre: Horthy. Szavalja Tríff Ágoston IV. 3.) Ünnepi beszéd. Tartja Képessy Béla igazgató. 4.) Járjatok be... Énekli a leányiskola énekkara. 5.) Jakab Ödön: Imádság. Szavalja Vargha Edith IV. 6.) Nem veszhet el. Énekli a fiúiskola énekkara. 7.) Pályi István: Horthy Miklós. Szavalja Kovács Ferenc. 8.) Papp-Váry Elemérné: Kihullás. Szavalja Oszatkov Anna IV. 9.) Hymnus. Énekli a vegyes kar.

IV. December 21-én d. u. 4 órakor karácsonyfa ünnepélyt rendeztünk. A helybeli mozgóképszínházban rendezett előadás 230 P-s jövedelméből 26 tanulót láttunk el ruhasegéllyel és az iskola többi tanulói között cukrot és süteményt osztottunk ki. Hatalmas karácsonyfát díszítettünk fel, melynek ragyogó gyertyái alatt kedves ünnepélyt tartottak tanulóink. Lehetővé tettük így, hogy a szeretet ünnepének örömében még a legszegényebb tanulónk is részesülhessen. Műsor: 1.) Hiszekegy. 2.) Eljött a szent este. Szavalja: Varga István IV. 3.) V. Nagy Géza: Karácsony. Szavalja: Vásárhelyi Lenke. 4.) Csendes éj. Énekli a fiúiskola énekkara. 5.) Móra László: Karácsony est. Szavalja: Märzlich Erzsébet II. 6.) Karácsonyi ének. Énekli a leányiskola énekkara. 7.) Beszélgetés a karácsonyfával. Szavalja: Terts István IV .8.) Pásztorok, pásztorok. Énekli a leányiskola énekkara. 9.) Móra László: Angyal szállt a földre. Szavalja: Kurtán Mária IV. 10.) Kis Jézuska ajándéka. Szindarab egy felvonásban. Előadják a leányiskola növendékei. 11.) Ajándékok kiosztása. 12.) Himnusz.

V. Kormányzó úr országlásának 10 éves évfordulója alkalmából ünnepélyt rendeztünk a következő műsorral: 1.) Magyar Hiszekegy. 2.) Sajó: Magyar Miatyánk. Szavalja: Terts István IV. 3.) Ünnepi beszéd. Tartja Képessy Béla igazgató. 4.) Lehullott

a rezgő nyárfa . . . Énekli a fiúiskola énekkara. 5.) Pályi István: Horthy. Szavalja: Varga Magda IV. 6.) Szózat. Énekli a vegyes kar.

VI. iskolánk 10 évi fennállását március 8-án és 9-én igen jól sikerült műsoros előadás keretében ünnepeltük meg. Ez alkalommal előadták növendékeink Képessy Béla ez alkalomra írt Bün és büntetés című ifjusági színdarabját. Az ünnepély úgy anyagilag, mint erkölcsileg kitünően sikerült. Az ünnepélyt Képessyné Wälder Angéla tanár rendezte. Műsor a következő volt: 1.) Magyar Hiszekegy. Énekli az iskola énekkara. 2.) Ünnepi beszéd. Tartja Dr. Fitz Arthur országgyülési képviselő úr. 3.) Mátyás diák; vígjáték 1 felv. Irta: Kisfaludy Károly. Betanitotta: Lettner János tanár. Szereplők: Mátyás diák Terts István IV., Upor László, főispán Kovács Ferenc IV., Turu Márton, öregbíró Varga Sándor IV., Örzsi, leánya Gratzer Irma III., Kántor I. Ingola Ferenc IV., Kisbíró Bányai János IV., Hírnök Bányai József IV., Urak, vadászok Gerőfi László, Erdős János, Tomana József, Imecs Albert IV., és Fábián Ferenc, Sábián Sándor III. oszt. tanulók. Nép: Oszatkov Anna, Prágner Irén, Dragovics Lucia, Máté Piroska, Kulin Ilona IV., Wágner Mátyás, Boros János, Schönléber Mihály, Szing János, Becz József IV. oszt. tanulók és Karl Mátyás, Marek Ferenc, Leéb János, Schiwampl József, Rötzer Ignác III. oszt. tanulók. 4.) Bün és Bünhődés; mesejáték 2 felvonásban és 2 képben. Irta: Képessy Béla, igazgató. Betanitotta: Képessyné Wälder Angéla tanár. Szereplők: Apa: Endre Ilona IV., Anya: Vargha Edith IV., Pisti: Varga Emmi I., Piríke Sztankovits Rózsika II., Törpekirály: Ettig Károly I., Virágtündérek: Árvácska: Kiss Évi I., Vadrózsa: Tóth Teréz II., Borostyán: De Sorgó Jolán II., Orgona: Szalai Rózsika II., Szegfü: Krajcsovits Mária III., Liliom: Temető Etel III., Rózsa: Klementisz Klára III., Lila akác Rottmann Flóra III., Nefelejts Pachl Boriska III., Törpék: Moász István, Püschl István, Iványi János, Kontár János, Schuszter F. és Havasi Antal I. o. tanulók. Tündérkirálynő: Gratzer Mária III., Tündérkirály: Meiszburger Ernő IV., Tündérkirálykisasszony: Tamássy Anikó I., Szépség tündére: Lányi Mária I., Jóság tündére: Kurtán Mária IV., Boszorkány: Piller Mária III., Apródok: Szüts Ferenc, Havasi Miklós, Las Torres Béla, Pachl István III. o. tanulók. Énekes tündérek Frank Margit, Bányai Júlia, Gratzer Katalin I. oszt. Kungl Irén, Simon Gizella, Szeiler Mária, Csákváry Erzsébet, Horváth Erzsébet II. oszt., Milos Irén, Milos Mária, Struhár Klára, Golts Mária, Schwalzl Mária, Koch Zsuzsi, Molnár Erzsébet, Illovits Edith, Glöckl Éva, III. o. és Kunzer Júlia IV. o. tanulók. Táncos tündérek Képessy Angela, Kuzmann Györgyike I oszt.

Karatur Ancika III. o. t., Vásárhelyi Lenke, Zemann Ilona, Baranyai Anna, Glázer Irma, Skobrák Józsa, Szőke Ida I. o. tanulók. Lidércek: Eisenhoffer János, Pleszkó László, Szegedi Barnabás, Méh Lajos I. oszt., Fábián Ferenc, Jén János II. oszt. tanulók. Táncbetéteket összeállította és betanította: Kovács Klára tánctanár. Énekszámokat betanította: Gáspárné Okolicsányi Lujza tanár. 5. Magyar tánc. Betanította: Forstner Gizella tanár. Táncolják: Bonhárdt Anna, Delikát Ella, Kurtán Mária, Kunzer Júlia, Máté Piroska IV. oszt., Juhász Rózsi III. oszt. és Lugosi Mária, Märzlich Erzsébet II. oszt. tanulók. Zongorán játszik: Ruprecht Ferenc úr. 6. Himnusz. Énekli az énekkar.

VII. Márciusi eseményeket különös fénnyel ünnepelte meg idén az iskola. Gazdag műsoros előadást rendeztünk, melyet a szülők és az iskola barátai is sokan megnéztek. 1.) Himnusz. 2.) Rab magyarok márciusa. SzavaljaTerts István IV. 3.) Turul madár. Énekli a leányiskola énekkara. 4.) Márciusi ének. Szavalja Kurtán Mária IV. 5.) Nemzeti dal. Énekli a fiúiskola énekkara. 6.) Ünnepi beszéd. Tartja Szeifer József tanár. 7.) Talpra magyar. Szavalja Szücs István III. 8.) Ne búslakodjatok. Énekli a fiúiskola énekkara. 9.) Március 15. Szavalja Gratzer Mária III. 10.) Sas fiúk. Színmü 2 felvonásban. Szereplők: Magyar tanár: Terts István IV., Dani diák: Görög Lajos IV., Gábor: Triff Ágoston IV., Gyuri: Puskás László II., Tamás: Imecs Sándor II., Laci: Faragó László II., Gyuri öregapja: Gerőfi Lászsó IV., Iskolaszolga: Bányai József IV., oláh tanár: Kovács Ferenc IV., oláh igazgató: Ingola Ferenc IV., Miska diák: Simon Ferenc II., Több diák: a III. oszt. tanulói.

11.) Gyenge violának. Énekli a fiúiskola énekkara. 12.) 1848 március 15. Szavalja Triff Ágoston IV. 13.) A tanító álma. Irredenta színmű két felvonában. Szereplők: Tanító: Gerőfi László IV., I. angyal: Glazer Irma I., II. angyal: Vasárhelyi Lenke I., III. angyal: Kunzer Júlia IV., IV. angyal: Kurtán Mária IV. A prológot elmondta: Szücs Ferenc, harmoniumon kisérte: Benczik Geyza tanár.

14.) Bús magyarok, vegyeskar. 15.) Magyar Hiszekegy.

VIII. Igazgató névnapján, április 23-án kedves és közvetlen ünnepélyt rendezett az iskola tanári testülete és ifjúsága. Az üdvözlő beszédeket Terts István és Vargha Edith IV. osztalyú tanulók mondották.

IX. Május 25-én a község előljáróságával, a társ intézetekkel a hősi szobor előtt igen jól sikerült ünnepélyt rendeztünk. A gazdag műsorban az iskola következő számokkal szerepelt: 1.) Hiszekegy. 2.) Tilly-Tiboldi: Nyiljatok ki. Énekli a vegyes kar. 3.) Végvári:

Eredj ha tudsz. Szavalja: Terts István IV. 4.) Szózat. 5.) Gyulai Diák: A boldog szunnyadókhoz. Szavalja Kurtán Mária IV. 6.) Elvonulás a hősi szobor előtt. Az ünnepi beszédet Fitz Arthur országgyülési képviselő úr mondotta.

X. A trianoni gyilkos béke 10 éves évfordulóján, június 4-én déli 12 órakor gyászünnepélyt rendeztünk a következő műsorral: 1.) Hiszekegy 2.) Szomolányi Gyula: Elvették tőlünk. Szavalja Tr[illegible] Ágoston IV. 3.) Turzó N. László: Turulmadár. Énekli a leányiskola énekkara. 4.) Ünnepi beszéd. Tartja Káplány Dóra tanár. 5.) Farkas Dezső: A piros vér... Énekli a vegyes kar. 6.) Kiss Menyhért: Feltámadunk. Szavalja Gratzer Irma IV. 7.) Gyenge violának... Énekli a vegyes kar. 8.) Szathmáry István: Mi nem feledhetünk. Szavalja Terts István IV. 9.) Szózat, Énekli a vegyes kar. 10.) Záró beszéd. Tartja Képessy Béla igazgató. 11.) Himnusz. Az ünnepélyen a község képviseletében megjelent Földváry Aurél főjegyző, Havasi András bíró, Tompa Lajos adóügyi jegyző, Dr. Molnár Sándor községi orvos, az önképző kör képviseletében Kalabay Gyula ny. Máv. főfelügyelő, a Keresztény Polgári Kör részéről Szántó Endre alelnök. A társiskolákat Andaházy Gizella, Kárász Irma, Dedinszki Elemérné úrnők és Harsányi József úr képviseltek. Mint vendég végighallgatta az ünnepélyt Závody Elemér ny. miniszteri osztálytanácsos úr is.

XI. Szokásos évzáró ünnepélyünket június 29-én d. e. 10 órakor tartottuk meg. Ezt megelőzőleg tanulóink szent misét hallgattak és istentiszteleten vettek részt. Müsor: 1.) Magyar Hiszekegy. 2.) Sidó Géza: Szellők szárnyán. Szavalja: Szücs Ferenc III. 3.) Magyar népdalok. Énekli a leányiskola énekkara. 4.) vitéz Román Mihály. Szavalja: Kurtán Mária IV. 5.) Csikországi fenyvesekben... Énekli a vegyes kar. 6.) Hóra István: Évzáró ünnepélyre. Szavalja Triff Ágoston IV. 7.) Népdalok. Énekli a vegyes kar. 8.) Leánytanulók búcsúja. Elmondja Kunzer Julia IV. 9.) Ha a fecske utra kél. Énekli a leányiskola énekkara. 10.) Fiútanulók búcsúja. Elmondja Terts István IV. 11.) A. B. C. Énekli a fiúiskola énekkara. 12.) Váradi Antal: Az utolsó tor. Szavalja Vargha Edith IV. 13.) Ballag már a vén diák. Énekli a fiúiskola énekkara. 14. Búcsú az ifjuságtól. Tartja Képessy Béla igazgató. 15.) Jutalmak kiosztása, az iskolai év bezárása 16.) Himnusz.

Oktató film- és vetitéses előadások. A tanitás eredményessége érdekében felhasználtuk a film népszerüségét is. A tanév folyamán a Magyar-Holland kulturgazdasági r. t. által 8 mozgókép-előadást rendeztünk ifjúságunknak és pedig:

I. okt. 5. Sven Hedin a Gobi sivatagon ,át. Előadó Szeifer József tanár.

II. nov. 25. Küzdelem a létért. Előadó Forstner Gizella tanár.

III. dec. 22. Testnevelés a fiú- és leányisk. részére. Előadó Lettner János tanár.

IV. január 22. Len és kender. Előadó Suloky Ibolya tanár.

V. február 22. Növények élete. Előadó Mályné Márton Irma tanár.

VI. március 19. Magyar cserkészek Angliában. Előadó Gläser György tanár.

VII. április 12. Budapest. Magyar iparcikkekről. Előadó Káplány Dóra tanár.

VIII. május 21. Olaszország. Előadó Szeifer József tanár.

A képek úgy kiállítás mint a feldolgozott anyag szempontjából igen jók voltak és hasznosan beilleszthetők voltak az iskola tanítási anyagába. Ezeken kivül számtalan álló képsorozatot mutattunk be tanulóinknak. Ezeknek tárgyát a tanítási anyagnak megfelelően válogattuk ki.

Tanulmányi kirándulások. Az elméleti oktatás csak úgy lehet eredményes, ha megfelelő szemlélet erősíti. Az olyan ismeret sokkal maradandóbb, amelyet gyakorlati tapasztalat támogat. Ezeket az igazságokat a tanári testület mindig szem előtt tartotta. A tanítási év folyamán rendezett és szakszerűen előkészített tanulmányi kirándulások igazolják ezt. Ezeknél a kirándulásoknál mindig arra törekedtünk, hogy egyrészt a tanult anyaggal összefüggésben legyenek, másrészt, hogy megfelelő előadásokkal a látható dolgokra felhivjuk tanitványaink figyelmét. Az ismeretterjesztésen túl azonban gondunk volt arra is, hogy ezek a kirándulások növendékeink lelkét is nemesitsék, kedélyét felfrissitsék.

I. Szeptember 16-án az iskola összes tanulóival a Glaser-féle erdőbe rándultunk ki. A földrajz és természetrajz tanárai felhivták a tanulók figyelmét mindazokra az elméleti ismeretekre, amelyeket most a természetben megfigyelhetnek.

II. Október 8-án az iskola 220 tanulója és 11 tanára a taksonyi Duna-szigetre rándult ki. Itt az erre a vidékre annyira jellemző földrajzi alakulatokra hivtuk fel tanulóink figyelmét.

III. Május 8-án 176 tanulót Budapestre vittünk a jubiláris árumintavásár megtekintésére. A rengeteg látnivaló és a vidéki gyermeknek szokatlan forgalom feledhetetlen élmény volt tanulóink számára. A látottakat felhasználtuk arra is, hogy a magyar gyártmányú iparcikkek használatára felhivjuk tanulóink figyelmét.

IV. A fiúiskola 66 tanulója június 13-án kirándult Dobogókőre. Az út egy részét hajón tettük meg s az éjjelt a hegytetőn épült turista menedékházban töltöttük. Másnap reggel gyalog mentünk Visegrádra, ott találkoztunk a leányiskola kiránduló csoportjával és délután hajón jöttünk vissza Budapestre.

V. A leányiskola tanulói június 14-én egy napos kirándulást tettek Visegrádra. Megtekintették a Salamon-tornyot, felmentek a történelmi nevezetességű várromokhoz s ott a szabad ég alatt kedves hazafias ünnepélyt rendeztünk, melynek kapcsán a madarak és fák védelmére buzdítottuk tanulóinkat.

VI. Június 26-án a két negyedik osztály Tökölön, az erdős szigeten kedves búcsú-kirándulást rendezett. Szépen sikerült ünnepély keretében mondottak itt Isten-hozzádot egymásnak és tanáraiknak. A fiúiskola zenekara nagyban emelte ez alkalommal a kirándulás sikerét.

Az iskola által rendezett kirándulások szervesen hozzátartoznak tanulmányi rendünkhöz. Ezek közül a helyi és környéki kirándulások minden tanulóra nézve kötelezők. És mivel ezek a kirándulások nemcsak a tanulók ismereteit bővítik, hanem lelkét is felüdítik, közös érdekünk, hogy azon minél több tanuló vegyen részt.

Segélyezések és jutalmak. Ebben a tanévben 71 tanulót láttunk el tankönyvekkel. Ezzel lehetővé tettük több igazán szegénysorsú tanulónak, hogy tanulmányait folytathassa.

Hálásan emlékszem meg a Hangya szövetkezet nemes adományáról. 20 pengő értékű írkát és írószert adományozott szegénysorsú tanulóinknak.

Meg kell köszönnöm Tilly Lipót mozgótulajdonos úr szívességét, aki iskolánk szegénysorsú tanulóinak téli felruházására felajánlotta egy előadás bruttó jövedelmeinek 60 %-át. Ez 230 P.-t eredményezett, ami lehetővé tette a már ismertetett karácsonyfaünnepség megtartását.

Szorgalmuk és jó magaviseletük miatt jutalomban részesültek a következő tanulók: Schuszter Ferenc és Havasi Antal I., Schwarc Márton II., Karl Mátyás és Imecs Károly III., Bányai János, Györög Lajos, Imecs Albert IV., Fabók Mária, Kovács Stefánia, Zemann Ilona I., Märzlich Erzsébet, Horváth Etel, Seiler Mária II., Molnár Erzsébet, Gratzer Mária, Sellyei Ilona és Piller Mária III., Kunzer Julia, Kurtán Mária és Vargha Edith IV. oszt. tanulók. Az ifjúsági egyesületek és ünnepélyek terén kifejtett buzgó tevékenységért jutalomban részesült Terts István IV. oszt. tanuló.

Az iskola felszerelésének gyarapodása. A nehéz anyagi viszonyok dacára ebben a tanévben is sikerült lényegesen gyarapítani az iskola felszerelését. Különösen a tanári, az ifjúsági könyvtár és a kézimunka szertár gyarapodott tetemesen. A vegytani szertár részére egy finom mérleget szereztünk be. Megviselt térképeinket vászonra húzattuk s a vízvezetéki hálózatot a mezőgazdasági gyakorló területig meghosszabbítottuk. Az őszi és tavaszi esőzések alkalmával járhatatlan sár borította udvarunkat, ezért az iskolai bejáratokat, tornatermet és öltözőt 80 fm., a pincét 23 fm. cement járdával kötöttük össze. A földrajz, szabadkézi rajz tanítására újabb szemléltető képeket szereztünk be. Ez évi beszerzéseink pénzértéke: 1834·42 pengő. Ez alkalommal is köszönetet kell mondani Gáspárné Okolicsányi Lujza tanárnőnek, aki az idén is 24 kötet könyvet ajándékozott az iskolának.

Rendkívüli tárgyak. A német társalgási tanfolyamot az idén is megtartottuk. Húsz tanuló vett részt benne, kik az órákat szorgalmasan látogatták és a német nyelv elsajátításában dicséretre méltó eredményt értek el. A külön rajz és gyorsírás tanfolyamot csekély számú jelentkező miatt nem nyitottuk meg.

Ifjúsági egyesületek. Ifjúsági Segélyegylet tankönyvállománya ez évben is örvendetesen gyarapodott. Az iskola 71 szegénysorsú tanulója között 230 tankönyvet osztottunk szét. Itt meg kell jegyezni, hogy a jövőben sajnos nem leszünk ily szerencsés helyzetben, mivel egy miniszteriumi rendelet úgy intézkedik, hogy a tanulóknak kiadott könyvek az ő tulajdonukba mennek át. Igy tehát könyvkészletünk most már nem gyarapodik és mindenkor csak az abban az évben beszerezhető csekélyebb számú tankönyvvel segélyezhetjük tanulóinkat. Itt említjük meg, hogy a tankönyvek — melyek az iskola pecsétjével vannak ellátva — más tanulóknak nem adhatók el a következő tanévben. Karácsony előtt szépen sikerült ünnepséget rendezett az egyesület, melynek keretében ruha és pénzsegélyben részesítettük szegényebb sorsú tanulóinkat. Ez utóbbival a növendékek hátralékos tandíjtartozását egyenlítettük ki.

Ifjúsági Vöröskereszt Egylet ebben a tanévben nem működhetett oly intenzíven mint az előzőben. Ennek oka tanulóink nagyarányú lekötöttsége, a még mindig elég nagy számú vidéki tanuló és tanáraink magas óraszáma. Mindamellett igyekeztünk a tanulmányi rend által megszabott keretek között a Vöröskereszt értékes gondolatait nevelési munkánkban felhasználni. Vezetője a fiúiskolában Képessy Béla igazgató, a leányiskolában Képessyné Wälder Angela.

A Petőfi Sándor Ifjúsági Önképzőkör. 1929. október hó 5-én tartotta alakuló-gyűlését, melyen Bányai János IV. és Imecs Károly III. o. tanulókat jegyzőkké, Terts István IV. o. tanulót pénztárossá választották meg.

Az önképzőkör a kéthetenkint megtartott rendes gyűléseken kivül 3 ünnepélyes díszgyűlést is tartott. Az egyiket a megalakuláskor, a másikat a zárógyűlés alkalmával, a legdíszesebbet pedig Bethlen Gábor emlékének szenteltünk. Ezen ünnepélyes díszgyűlésünkön megjelent igazgatónk s a tanári testület számos tagja.

A rendes gyüléseken előfordult szavalat, bírálat, szabadelőadás, felolvasás, zeneszám, könyv ismertetés stb. Az önképzőköri munkából a legderekasabban Terts István IV. o. tanuló vette ki a részét. Az iskolai nyilvános ünnepségekre mindenkor az önképző kör adott szavalókat. Ugyancsak az önképző kör tagjai játszották el az iskola fennállásának 10 éves jubileuma alkalmából rendezett nyilvános ünnepségen Kisfaludy Károly: Mátyás deák c. vigjátékát. Vezetője: Lettner János tanár.

Jelentés a tanári könyvtár működéséről. A nyári szünidőben a tanári könyvtárt teljesen átrendeztük. Az uj csoportosítás szerint a következő szakcsoportok létesültek: szépirodalmi és irodalmi, történelem és földrajzi, paedagogiai, folyóirat, zene és testgyakorlási. A könyvek száma ezeren fölül van. Könyvtárunk legértékesebb részét alkotják Gárdonyi, Herceg, Jókai, Magyar Regényirók, Magyar Remekirók, Márki-féle világtörténelem, Szilágyi: A Magyar nemzet története, Műveltség könyvtára, Pallas Lexikon, Révai Lexikon és Bréhm állatvilága. Könyvtárunk teljes szakszerűséggel van felépitve. A könyvtár őre Szeifer M. József.

Jelentés a fiúiskolai ifjúsági könyvtár működéséről. A jelen tanévben 32 könyvvel szaporodott a könyvtár állománya. Igen érdekes a tanulók érdeklődési körének a megfigyelése. A legkapósabbak az u. n. kalandos irók (May, Verne). Nagy ritkaság volt, ha egy-egy könyvtár óra után csak egy Verne vagy May könyv is maradt bent. Ezen irók könyveinek a forgalma 100 %-os volt. A IV. osztály tanulói között azonban voltak, akik Jókai, Gárdonyi és Jósika műveit is szivesen forgatták. Az I., II. és III. osztály figyelme azonban az útleirások és a kalandos regények felé fordult teljes egészében. A jelen tanévben a fűzött példányok jórészét beköttettük, úgy hogy most már alig van fűzött könyvünk.

A leányiskola ifj. könyvtára a jelen tanévben is gyarapodott. A 261 kötetkől álló könyvtárt 28 kötet 93 pengő értékű szép ifjuságí olvasmány beszerzésével gazdagitottuk. Milos növérek

is ajándékoztak 2 mesekönyvet a könyvtárnak. Tanulóink szívesen olvasták a könyveket, érdeklődéssel kísérték a könyvtárórákat, szorgalmasan váltott könyvek olvasásával gyarapították ismereteiket.

A Zrinyi Ilona Leányönképzőkör 1929. szeptember 27-én tartotta alakuló gyűlését, melyen a következő tisztviselőket választották: ifjúsági elnök: Kurtán Mária IV. o. tan., titkár: Kunzer Júlia IV., o. tan., jegyző: Bonhardt Anna IV. o. tan. A kör többi tagjai a III. és IV. osztály növendékei voltak, akik mindnyájan buzgalommal és lelkesedéssel vettek részt a gyűléseken. Az önképzést főleg önálló dolgozatok készítésével, szavalatokkal, kis zeneszámokkal és rajzok bemutatásával igyekezték gyakorolni. Legbuzgóbban működő tagok voltak: Kurtán Mária, Varga Edith, Bonhardt Anna IV. o., Gratzer Irma és Juhász Rózsi III. o. tanulók.

Önképzőkörünk az alakuló és rendes gyűléseken kívül díszgyűléseket is tartott. 1929. november 26-án megünnepelte a nagy erdélyi fejedelem, Bethlen Gábor halálának 300 éves évfordulóját. 1930. február 22-én pedig vidám farsangi délutánt rendezett, melyen tréfás szavalatok és párosjelenetek után gazdasszonyi és háziasszonyi ügyességüket is bemutathatták.

Ez idei működésben is igyekezett a Zrínyi Ilona önképzőkör kitűzött ideális céljait megvalósítani; fejleszteni tagjainak szépirodalmi ismereteit, csiszolni előadásbeli és fogalmazási készségét, s bátor öntudatos fellépésre szoktatni. Örömmel állapítom meg, hogy a kör tagjai előszeretettel választottak, úgy dolgozataikban, mint szavalataikban hazafias, főképpen irredenta tárgyakat s így nemcsak nevében, hanem szellemében is igyekezett az önképzőkör méltó lenni a magyar nők példaképéhez Zrínyi Ilonához. Vezetője Káplány Dóra tanár.

Beszámoló az ifjúsági sportkörök 1929—30. tanévi működéséről. A fiúiskolai sportkör neve: „Széchenyi István Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma: 282, a megalakulás ideje: 1925. okt. hava. A leányiskolai sporkör neve: „Dobó Katica Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma: 347, a megalakulás ideje 1926. okt. hava.

Mindkét sportkör tiszteletbeli elnöke: Képessy Béla igazgató. A fiúiskolai sportkör vezető-tanára: Lettner János, lakik: Dunaharasztin, Kossuth Lajos-utca 25. Nem testnevelési tanár.

A leányiskolai sportkör vezető-tanára: Forstner Gizella, lakik: Dunaharasztin, Fő-út 65. Testnevelési tanár.

Az intézet tanulóinak teljes létszáma 121 fiú, 95 leány. A testnevelés alól felmentettek száma összesen 3 fiú, 8 leány. A testnevelési alapra fizető tanulók száma összesen 110 fiú, 91 leány.

A sportkörökben működő tagok száma korosztályonkint: Fiúiskola. I. korosztály 47, II. k. o. 37, III. k. o. 37, összesen 121. Leányiskola: I. k. o. 25, II. k. o. 47, III. k. o. 16, összesen 87 tag.

A korosztályok sportkörí foglalkozásának heti óraszáma összesen négy óra.

A fiúiskolában a következő szakosztályok működtek: Atletika. Hó- és jégsport. Játék. Torna. A leányiskolában: Torna. Játék. Hó- és jégsport.

Az intézetnek van 198 négyzetméter nagyságú olajozott deszka-padlózatú tornaterme. Játékra alkalmas udvar nagysága kb. 600 m^2. A gyakorlás helye a tornaterem, az iskola udvara, a sportpálya, továbbá a téli időszakban a község mellett húzódó Dunaág jege. A gyakorlás ideje úgy a fiú-, mint a leányiskolában heti egy délután. Úszóda nincs. Hó- és jégsportot azonban űzött mindkét nembeli ifjúság.

A közösen megtartott tornaünnepély 1930. június hó 1-én zajlott le a következő programmal és eredménnyel: 1. Felvonulás, felállás, Hiszekegy eléneklése. 2. A leányiskola hat zenés szabadgyakorlata. 3. A fiúiskola öt zenés szabadgyakorlata. 4. Az első leányosztály énekes torna-játéka (ruhamosás). Ezalatt a fiúiskola III. és IV. osztályának hármas súlylökő csapatversenye. Eredmény: III. osztály 7·97 m, legjobb egyéni eredmény: 8·35 m (Imecs Károly). IV. osztály: 9·56 m, legjobb egyéni eredmény: 10·90 m, (Gerőfi László). 5. A második leányosztály zenés labdajátéka, a fiúisk. III. és IV. osztályának magas- és távolugrási 3-as csapatversenye. Eredmény: Magasugrás: III. osztály. 1·26 m, legjobb egyéni eredmény: 1·325 m. (Feith György). IV. o. 1·36 m, legjobb egyéni eredmény 1·45 m (Terts István). Távolugrás: III. o. 4·009 m, legjobb egyéni eredmény: 4·46 m. (Cseh Vilmos), IV. o. 4·44 m, legjobb egyéni eredmény: 5·05 m. (Gerőfi László). 6. A III. és IV. leányosztály svéd fogócska és zsinór-labdajátéka, az I., II. és III. f. osztály rendgyakorlata, a IV. fiúosztály hatos rúdugró csapatversenye. A rúdugrás eredménye 2·29 m, legjobb egyéni eredmény 2·40 m (Varga Sándor). 7. Magyar kettős. Táncolta a leányiskola II., III. és IV. osztálya. 8. 4×60 m-es stafeta-futás a fiúiskola III. és IV. osztálya között. 9. 60 m-es egyéni síkfutás. Első lett Gerőfi László IV. o. t., második Szabó Sándor III. o. t., harmadik Tornai István III. o. t. 10. 2×15 perces fotball-mérkőzés a fiúiskola első és második csapata között. 11. Díjkiosztás.

A következő jó eredményt elért tanulók kaptak érmet:

Fiúiskola. IV. osztály. Gerőfi László súlylökés, távolugrás, a

60 m-es síkfutás nagy aranyérmét, a magasugrás második díját; Terts István a magasugrás nagy aranyérmét; Varga Sándor a rúdugrás nagy aranyérmét és a távolugrás második díját; Ingola Ferenc a súlylökés második díját; Andricsek István a rúdugrás második díját kapta.

A III. osztályos díjakat Imecs Károly (súlylökés), Feith György (magasugrás), Cseh Vilmos (távolugrás), Szabó Sándor és Tornai István (60 m-es síkfutás) nyerték.

Leányiskola. Kurtán Mária IV. o., Piller Mária III. o. nagy aranyérmet, Juhász Rózsi III. o., Horváth Etel II. o. és Fabók Mária I. o. t. ezüstérmet kapott.

Mindkét sportkör mult évi vagyonából maradvány 3 P. 58 f. A jelen tanévben testnevelési járulékokból befolyt 40% részesedés 259 P 59 f. A sportkörök jelen tanévi összes kiadásai 159 P 35 f. Maradvány: 100 P 21 f. *Lettner János.*

Dunaharaszti, 1930. június 29-én. *Forstner Gizella.*

A tanév bezárása. Június második felében tartottuk meg az összefoglaló ismétléseket. Az egyes tantárgyakból alapos vizsgálat alá vettük a kétes és gyenge előmenetelű tanulókat s azok igen sok esetben javítottak is rossz osztályzatukon. Vizsgálataink sorrendje a következő volt:

Június 10-én 1 órakor ág. ev. tanulók hittani vizsgálata.
„ 13-án d. u. 3 órakor izr. „ „ „
„ 12-én déli 12 „ leányiskola előzetes osztályozó ülése.
„ 12-én d. u. 1 „ fiúiskola „ „ „
„ 13., 14-én kirándulás Dobogókőre és Visegrádra.
„ 12-én ref. tanulók hittani vizsgálata.
„ 17. és 18-án magántanulók írásbeli vizsgálata.
„ 16., 17., 18., 20. és 21-én általános összefoglalások.
„ 21-én r. kath. tanulók hittani vizsgálata.
„ 21-én déli 12 órakor leányiskola végleges osztályozó ülése.
„ 23-án d. e. 9 „ fiúiskola „ „ „
„ 24-én d. e. 8 órakor magánvizsgálat.
„ 26-án a két IV. osztály kirándulása Tökölre.
„ 23., 24. és 25-én magyar ipar propaganda kiállítása a Közt. Fogy. Szöv. rendezésében.
„ 25-én d. u. 5 órakor ifj. mesedélután.
„ 29-én reggel 8 órakor Te Deum. 9 órakor rajz- és kézimunkakiállítás megnyitása, 10 órakor évzáró ünnepély, jutalmak és bizonyítványok kiosztása.

Június 20 án 9 órakor záróértekezlet, beszámolás az elmult tanévről és az 1930—31. tanév tantárgyfelosztása.

Július 1-én és 2-án 8—12-ig beiratások.

Képessy Béla igazgató.

III. Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése	Milyen tárgyakat tanított, melyik osztályban?	Heti óráinak száma	Működési évei száma: ez intézetnél	Működési évei száma: összesen	Egyéb elfoglaltság
1	**Képessy Béla** igazgató nyelv- és történettud.	Történelem IV. f. oszt-ban.	3	7	21	Iskolai felszerelések őre, stb. Ifj. Vöröskereszt Egylet vezetője.
2	**Benczik Geyza** rendes tanár nyelv- és történettud.	Német III—IV., földr. I. és III—IV., kgtan IV., ének I—IV. fiú oszt.	21	5	32	IV. f. o. főnöke, földrajzi és történelmi szertár őre, énekkar vezetője.
3	**Forstner Gizella** rendes tanár mennyiségt. term. tud.	Számtan I—III—IV. l. o. fizika IV. l. o., vegytan III. l. o., egészségtan IV. l. o., kézm. III., torn. II. o.	21	7	9	IV. l. oszt. főnöke, sportkör vezetője, fizikai szertár őre.
4	**Gáspárné Okolicsányi Lujza** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar III., földr. III., történelem III—IV., természetr. II., háztartástan IV., ének I—IV.	20	7	18	III. l. oszt. főnöke, ifj. könyvtár őre, énekkar vezetője.
5	**Glässer György** rendes tanár mennyiségt. és term. tud.	Számtan II. és IV., vegytan IV., egészségtan IV., német I. és II., kézimunka III. és IV. f. o.	20	6	7	II. f. oszt főnöke, tanári testület jegyzője, vegytani és kézimunka szertár őre.
6	**Káplány Dóra** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar II—IV., földr. II., kézim I—II., torna I—III—IV l. o.	21	1	21	Leányönképzőkör vezetője.
7	KépessynéWälder Angela rendes tanár rajz és kézimunka	Rajz I.—IV. f. és leányoszt., kézimunka IV. l. oszt.	22	7	13	Rajzszertár őre és leányiskola Ifj. Vöröskereszt Egyletének vezetője.
8	**Lettner János** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar III—IV., kézim. I—II., mezőgazdtan. I—IV., torna III. IV. fiú oszt.	21	4	7	III. f. o. főnöke, sportkör, önképző kör vezetője, mezőgazd. gyak, vezet ője.
9	Mályné Márton Irma rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar I., földrajz I., termr. I., szépirás I., német I—IV.	21	8	27	I. l. o. főnöke, német. tanf. vezetője.
10	**Suloky Ibolya** megb. tanár mennyiségtan és természettudomány.	Számtan I. és III. f. II. l., termrajz I—II. f., fizika III. f., szépirás II. l. o.	21	5	8	II. l. o. főnöke, természetrajzi szertár őre.
11	**Szeifer M. József** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar I—II., tört. II—III., földr. II., torna I. és III. f. oszt.	22	6	6	I-sö f. oszt. főnöke. ifj. könyvtár, tanári és ikv. könyvtár őre
1	**Kern József** áll. r. k. hitoktató.	r. kath. hittan I—IV. fiú- és leány oszt.	16	3		
2	**Balogh A. Sándor** református hitoktató.	ref. hittan I—IV. fiú- és leány oszt.	6	5		
3	**Oláh Károly** ág. ev. hitoktató.	ág. ev. hittan I—IV. f. és I. o.	2	—		
4	**Feuer Dávid** izr. hitoktató.	izr. hittan I—IV. f. és I. osztályokban.	2	2		

Szolgák:

Kemény Lajos kis. szolga — övz. Lach Konrádné kis. szolga.

IV.

A tanulók névsora.*)

I. fiúosztály. Osztályfőnök: Szeifer M. József.

1. Almásy Ferenc (elégséges), 2. Biró Zoltán (kimaradt), 3. Bucskó Ferenc (ismétel), 4. Eisenhoffer János (elégséges), 5. Ettig Károly (jó), 6. Fajta Ferenc (elégséges), 7. Gál Rezső (jó), 8. Glökl János (elégséges), 9. Havasi Antal (jó), 10. Iványi János (kimaradt), 11. Jókai Sándor (jó), 12. Karl György (jó), 13. Kecskeméti János (elégséges), 14. Kiss József (földrajz), 15. Kontár János (jó), 16. Kormos György (elégséges), 17. Krajcsovics Imre (jó), 18. Leéb Ferenc (elégséges), 19. Lovastyik János (elégséges), 20. Maasz István (jó), 21. Makray Ferenc (elégséges), 22. Méh Lajos (elégséges), 23. Pleszkó László (pótló vizsgálatot tesz), 24. Püschl István (elégs), 25. Riesz Barnabás (elégséges), 26. Schlick Nándor (magyar, német), 27. Schneller Pál (elégséges), 28. Schuszter Ferenc (jeles), 29. Schvarzenberger Ádám (kimaradt), 30. Simon Imre (kimaradt), 31. Simon Lajos (elégséges), 32. Szegvári Péter (elégséges), 33. Uza Károly (jó), 34. Vadkerti János (jó), 35. Varga Gábor (elégséges), 36. Wellvarth Henrik (elégséges), 37. Visnyovszky Nándor (elégs.), 38. Tóth Gyula (elégséges).

II fiúosztály. Osztályfőnök: Glässer György

1. Andricsek István (ismétel), 2. Csengeri Károly (elégséges), 3. Dvorák Cyril (elégséges), 4. Endre Lóránt (jó), 5. Faragó László (elégséges), 6. Fábián Ferenc (ismétel), 7. Floszmann László (jó), 8. Fortsner Antal (jó), 9. Glazer Antal (elégséges), 10. Hajas Gyula (ismétel), 11. Hetényi János (elégséges), 12. Ille Bálint (elégséges), 13. Ille Lajos (elégséges), 14. Imecs Sándor (jeles), 15. Jén János (német, számtan) 16. Kecskeméti Ferenc (elégséges) 17. Kopriva Lajos (jó), 18. Kovács József (jó), 19. Leéb Lénárd (jó), 20. Lunzer József (elégséges). 21. Makrai Gyula (jó), 22. Puskás László (tört.), 23. Schwarcz Márton (jeles), 24. Sganyár Lajos (elégséges), 25. Simon Ferenc (elégséges), 26. Sztassó Sándor (kizárva), 27. Tálas Béla (elégséges), 28. Wittwindisch Gyula (ismétel).

---

* A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat. A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Lettner János.

1. Bandzsál István (német nyelv, földrajz), 2. Csaplár József (elégséges), 3. Fábián Jenő (elégséges), 4. Feith György (elégséges), 5. Gáspár Márton (elégséges), 6. Glász János (elégséges), 7. Glazer József (történet, számtan-mértan), 8. Havasi Miklós (jó), 9. Illés István (német nyelv és kézimunka), 10. Imecs Károly (jeles), 11. Karl Mátyás (jeles), 12. Kecskeméti Péter (elégséges), 13. Kindlinger György (számtan-mértan), 14. Kormos Imre (elégséges), 15. Kövesi József (német nyelv), 16. Las-Torres Béla (jó), 17. Leéb Ferenc (történet, számtan), 18. Leéb János (elégs.), 19. Marek Ferenc (jó), 20. Maylänner Antal (elégséges) 21. Pachl István (elégséges), 22. Piller István (elégséges), 23. Purczel Ferenc (jó), 24 Rötzer Ignác (történelem), 25. Sábián Sándor (pótló vizsg. tesz), 26. Schiwampl József (elégséges), 27. Szabó Sándor (elégséges) 28. Tornai István (elégséges), 29. Ványi Ágoston (elégséges), 30. Werner Sándor (elégséges), 31. Cseh Vilmos (magyar és német nyelv), 32. Pap Gyula (magyar és német nyelv).

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Benczik Geyza.

1. Achs Henrik (elégséges), 2. Andricsek Mihály (jó), 3. Bányai János (jeles), 4. Bányai József (elégséges), 5. Sz. Becz József (elégséges). 6. Boros János (német, számtan), 7. Deim István (ismétel), 8. Erdős János (jó), 9. Gerőfi L. Lajos (jó), 10. Györög Lajos (jó), 11. Imecs Albert (jeles), 12. Ingola Ferenc (elégséges), 13. Juhász Róbert (elégséges), 14. Katona Ferenc (elégséges), 15. Kovács Ferenc (jó), 16. Meisburger Ernő (jó), 17. Mező István (elégséges), 18. Mikula István (elégséges), 19. Schönléber Mihály (elégséges), 20. Szing János (elégséges). 21. Terts István (jó), 22. Tomana József (elégséges), 23. Triff Ágoston (elegséges), 24. Uza István (eléséges), 25. Varga Sándor (jó), 26. Wágner Pál (magyar, történelem), 27. Figura Antal (kimaradt), 28. Tóth József (ismétel).

I. leányosztály. Osztályfőnök: Mályné Márton Irma.

1. Balog Teréz (elégs.), 2. Bányai Julianna (elégs.), 3. Baranyai Anna (elégséges), 4. Bonhardt Katalin (jó), 5. Borsos Margit (jó), 6. Buttyán Katalin (jó), 7. Csontos Erzsébet (jeles), 8. Ettig Erzsébet (jó), 9. Fabók Mária (jeles), 10. Frank Margit (elégs.) 11. Glaser

Irma (jó), 12. Gratzer Katalin (elégséges), 13, Gubás Olga (elégséges), 14. Horváth Ilona (jeles), 15. Keresztesi Julia (elégséges), 16. Kirchner Magdolna (jeles), 17. Kiss Éva (elégséges), 18. Kocsis Ilona (jó), 19. Kollár Julia (jó), 20. Kovács Stefánia (jeles), 21. Lányi Mária (elégséges), 22. Papp Ilona (kimaradt), 23. Papp Rozália (elégséges), 24. Rausch Anna (jó), 25. Séllyei Mária (jeles), 26. Skobrák Jozefin (jó), 27. Szabó Margit (jó), 28. Szőke Ida (számtan, kézimunka), 29. Tamássy Anna (elégséges), 30. Tomin Teréz (kézimunka), 32. Varga Emma (jó), 32. Vásárhelyi Lenke (jó), 33. Zemann Ilona (jeles).

II. leányosztály. Osztályfőnök: Suloky Ibolya.

1. Csákvári Erzsébet (elégséges), 2. Cseh Erzsébet (jó), 3. Függedi Margit (jó), 4. Horváth Erzsébet (jó), 5. Horváth Etel (jeles), 6. Klementisz Klára (jó), 7. Kovács Amál (elégséges), 8. Kovács Eszter (jó), 9. Kungl Irén (jó), 10. Leithauser Ilona (kimaradt), 11. Lugosi Mária (jó), 12. Märzlich Erzsébet (jeles), 13. Reiter Jolán (jó), 14. Seiler Mária (jeles), 15. Simon Gizella (jó), 16. De Sorgó Jolán (jó), 17. Szabó Etelka (elégséges), 18. K. Szabó Teréz (jó), 19. Szalai Rozália (számtan), 20. Sztankovics Mária (elégséges), 21. Tóth Teréz (elégséges), 22. Weisz Etel (jó), 23. Wittwindisch Gabriella (földrajz).

III. leányosztály: Osztályfőnök: Gáspárné Ókolicsányi Lujza.

1. Eisensehr Jozefin (jó), 2. Glöckl Éva (jó), 3. Golts Irma (jó), 4. Gubányi Olga (számtan), 5. Gratzer Irma (jeles), 6. Hesz Ibolya (jó), 7. Horváth Gizella (számtan), 8. Illovits Edit (jó), 9. Juhász Johanna (jó), 10. Juhász Rózsi (jó), 11. Katona Julia (kimaradt), 12. Koch Zsuzsána (elégséges), 13. Krajcsovics Mária (jeles), 14. Lászlóp Erzsébet (jó), 15. Milos Irén (jeles), 16. Milos Mária (jó), 17. Molnár Erzsébet (jeles), 18. Pachl Borbála (elégséges), 19. Pálffy Mária (elégséges), 20. Piller Mária (jeles), 21. Rezsny Erzsébet (jó), 22. Rottman Flóra (elégséges), 23. Schwarzl Irma (elégséges), 24. Sellyei Ilona (jeles), 25. Sztruhár Klára (jó). 26. Temető Etel (jó).

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Fortsner Gizella.

1. Bakon Mária (jó), 2. Bonhardt Anna (jó), 3. Delikát Ella (jó), 4. Dragovics Luczia (elégséges), 5. Endre Ilona Mária(jó), 6. Kocsis Margit (jó), 7. Kulin Ilona Anna (elégséges), 8. Kunzer

Julianna (jeles), 9. Kurtán Mária (jeles) 10. Máté Piroska (jó), 11. Oszatkov Anna (jó), 12. Prágner Irén (jeles), 13. Varga Mária (kézim), 14. Vargha Edit Mária (jeles)

Magántanulók:

1. Dragovics Lucia III. (elégséges), 2. Kertész József II. (elégséges), 3. Weisz Nándor II. (elégséges), 4. Ritter Mátyás I—II. (elégséges), 5. Ligeti Béla I—II. (elégs., magy., számtan), 6. Szücs Ferenc I—II. (elégs., tört.), 7. Nagy Imre III. (jó), 8. Halasi Ferenc II. (jó), 9. Segovics Béla II. (tört., földr.), 10. Pap Gyula II. (elégséges), 11. Kovács Lajos IV. (kgtan.), 12. Kincses Ferenc III. (német), 13. Eckrich István IV. (német), 14. Horváth Mária I. (jó), 15. Spitzer Erzsébet I. (jó), 16. Hirschler Zsuzsanna II. (magy., számt.), 17. Buda János II. (elégséges), 18, Baka Lajos III. (elégs.), 19. Feke József III. (elégséges), 20. Boross János IV. (magyar, tört.), 21. Fajkoss Mária III. (jó), 22. Bocsor Edith IV. (jeles), 23. Kovács Sámuel IV. (elégséges).

V.

Magánvizsgálatok.

A dunaharaszti áll. polg. fiú- és leányiskolában magánvizsgálatok évenként háromszor: ugymint augusztus végén, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Augusztus végén csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 1·60 P. bélyeggel ellátva, Pest stb. vm. kir. tanfelügyelőjéhez címezve július hó 15-ig, nov. hó 1-ig, illetve május 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőknél jóval előbb fölöttes hatóságunknak benyújtani; az ilyen kérvényeket az iskola igazgatósága nem fogadja el.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasíttatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akaróknak: 1. Keresztlevelét (születési bizonyítványát). 2. Az iskolai bizonyítványát. 3. Az illető község elöljárósága által kiállított

erkölcsi és foglalkozási bizonyítványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legalább 6 hónap óta a illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakították meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakítása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyítványok is. 4. Ujraoltási bizonyítvány. A mellékletre, ha azokon bélyeg nincs, 10 fill. bélyeg ragasztandó. Vizsgálat 2 részből áll: írásbeli és szóbeli vizsgálatból. Az írásbeli vizsgálatra minden magántanulónak jegyzéket kell összeállítania a magyar és német kötelező olvasmányokról.

A kérvény benyújtásakor tandíj és kezelési díj fejében minden magántanulónak 29 P. 50 fillért kell fizetnie.

VI.

Az 1930—31. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beiratások. A dunaharaszti m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1930—31. tanévre szóló felvételeket és beírásokat július 1-én és 2-án délelőtt 8—12-ig tartjuk meg, az iska Fő-utcai hivatalos helyiségében. Szeptember 1-én és 2-án pótbeírások lesznek. A rendes tanítás szeptember 4-én kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát; 2. iskolai bizonyítványát; 3. ujraoltási bizonyítványát.

Kérem a szülőket, hogy a júliusi beiratásokat el ne mulasszák, mert szeptemberben esetleg az iskola már nem vehet feltöbb tanulót.

A polgári fiú- és leányiskola I-ső osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték és 10-ik életévüket betöltötték. A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy közép-

iskolának megfelelő alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálat tárgya a következő:

Az iskola és osztály, amelyből		Polgári iskola osztálya melybe	Vizsgázik a tanuló	
át kíván lépni a tanuló			fiúiskolában	leányiskolában
Elemi	V—VI.	II.	Magyarnyelv, németnyelv, számtan-mértan I. oszt. anyaga	Magyar és németnyelv, számtan-mértan I. oszt. anyaga
	VI.	III.	Magyar- és németnyelv, számtan-mértan, történelem I—II. oszt. anyaga	Magyar és németnyelv számtan-mértan I—II. oszt. anyagából
Gimnázium	I.	II.	Német, mezőgazdaságtan, ének, kézimunka, növénytan, állattan I. o.	Nincs különbözet
	II.	III.	Német, történelem II., mezőgazdaságtan, ének, kézimunka I—II. oszt. anyagából	Földrajzból Ázsia
	III.	IV.	Magyarnyelv, természettan III., történelem II., mezőgazdaságtan, ének, kézimunka I—III. oszt. anyagából	Magyarnyelv, vegytan, ásványtan III. o. anyagából, Földrajz: Magy. orsz. és Ausztrália, Számt.: arányos osztás pénzrendszerek érmek.
Reál gimnázium	I.	II.	Mint a gimnázimu I. o.	
	II.	III.	Mint a gimnázium II. o.	
	III.	IV.	Magyar nyelv III., történelem II., mezőgazdaságtan ének, kézimunka I—III. o. anyagából	
Reál	I.	II.	Mezőgazdaságtan, ének, kézimunka I. o. anyagából. Állattan (az idegen világrészek emlősei madarak és házi szárnyasok kivételével.	
	II.	III.	Történelem II., mezőgtan, ének, kézimunka I—II. oszt anyagából	
	III.	IV.	Mint a reáliskola III. oszt.-ból átlépő.	

Felvételi és tantervkülönbözeti vizsga díja 20 pengő.

Egy tanév folyamán az iskolában a rendes- és magántanulók s a közalkalmazottak gyermekei a következő díjakat fizetik:

Sorszám	Mi címen fizetendő a díj?	Rendes tanuló				Magántanuló	
		Teljes díjat fizet		Hadi árva stb.			
		P	f	P	f	P	f
1	Beiratási díj	1	50	1	50	1	50
2	Tandíj	28	—	14	—	28	—
3	Ifjúsági könyvtár díj	—	50	—	50	—	50
4	Értesítő díj	—	36	—	36	—	36
5	Tanulmányi kirándulási díj	1	—	1	—	—	—
6	Önképzőköri díj III—IV. o.	—	50	—	50	—	—
7	Osztályfőnöki díj	1	50	1	50	1	50
8	Ifjúsági segélyegylet	—	50	—	50	—	—
9	Testnevelési alap	2	40	2	40	—	—
10	Filmoktatási díj	2	24	2	24	—	—
11	Polg. tan. házalap	—	75	—	75	—	75
12	Iskolaszanatórium	—	75	—	75	—	75
13	Felszerelési díj	5	—	5	—	5	—
14	Fütési díj	4	—	4	—	4	—
15	Értesítő könyv	—	70	—	70	—	—
16	Kréta, szivacs	—	30	—	30	—	—
17	Vizsgálati díj	—	—	—	—	40	—
18	Elnöki díj	—	—	—	—	6	50
19	Kezelési díj	—	—	—	—	1	50
	Összesen:	50	—	36	—	90	36

Ezen összeget a rendes tanulók 5 részletben fizetik. Beiratáskor 16·20 P, október 1—7-ig 12·80 P (közalk. 12·80 P,) december 1—7-ig 9.— P (közalk. 2.— P), február 1—8-ig 7·50 P (közalk. 7·50 P) és április 1—7-ig 7.— P (közalk. —). Magántanulók az egész összeget egyszerre fizetik a vizsga megkezdése előtt.

Tandíjmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletűek s jó bizonyítványt képesek felmutatni, 20 %-ig tandíjmentességet nyerhetnek.

Tandíjmentességért folyamodók a vármegyei Tanfelügyelő-

séghez címzett kérvényüket szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulók,a kikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornázás szervi hibáiknál, vagy gyenge testalkatuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az említett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyítvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy a testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők.

Ha valamely tanuló egy vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javítóvizsgálatot tehet. A javítóvizsgálatokat augusztus 30-án délelőtt 9 órakor kezdjük meg. A javítóvizsgára utasított tanulók július 15-ig tartoznak bizonyítványaikkal az igazgatónál jelentkezni. A felvételi- és tantervkülönbözeti vizsgálatok szept. 3-án d. e. 8 órakor kezdődnek.

A tanári testület alakuló ülését aug. 30-án 8 órakor tartja.

VII.

Az 1930-31. tanévben használt tankönyvek jegyzéke:

I. fiúosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ Olvasók.: „ „
Német „ Lux—Altai I. r.
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Mennyiségtan I. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan I. r.: Móczár
Ének I. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

I. leányosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
Magy. Olv.: Gyulai—Balassa
Német Olv.: Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

II. fiúosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ Olvasók.: „ „
Német „ I. r.: Baumann
Történeti „ Gombos
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Mennyiségtan II. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan II. r.: Móczár
Ének II. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

II. leányosztály.

Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
Magy. Olv.: Gyulai—Gyurjács
Német Olv.: Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

III. fiúosztály.

Stilisztika: Gyulai—Gyurjács
Német Olvasókönyv: Lux III. r.
Történet I. r.: Rákosy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Fizika: Kedves-Magyar-Képessy
Mennyiségtan III. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan: Móczár
Ének III. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

III. leányosztály.

Stilisztika: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó
Ném. olv.: Lux—Lux
Tört. I. r.: Domanovszky-Rákosy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Számtan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: kogutovicz
Toldi: Magyar Könyvtár.

IV. fiúosztály.

Költészettan: Gyulai—Gyurjács
Német Olvasok. II. r.: Baumann
Történet II. r.: Rákosy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Mennyiségtan IV. r.: Szenes
Egészségtan: Földi—Lucza
Közgazd.: Balassa-Rácz-Kovács
Mezőgazdaságtan: Móczár
Ének IV. r.: Tiboldi

IV. leányosztály.

Költészettan: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó
Német Olv.: Lux—Lux
Tört. II. r. Domanovszky-Rákosy
Fizika: Kedves-Képessy-Magyar
Számtan: Szenes
Egészségtan: Csapodi
Háztartástan: Angyalné-Horváth
Ének: Tiboldi

A hittani könyveket az egyes hitoktató urak jelölik ki.

VIII. Statisztikai kimutatás.

Cím	I	II	III	IV	Összesen	I	II	III	IV	Összesen
	fiúosztály					leányosztály				
I. A tanulók számának alakulása:										
Az év elején beíratkozott										
az előző tanévben ...	35	40	30	39	144	23	27	18	15	83
a jelen tanévben ...	38	28	31	27	124	33	24	26	13	96
Évközben beíratkozott...	—	—	1	1	2	—	—	—	1	1
Kimaradt	4	1	—	1	6	1	1	1	—	3
Az év végén maradt										
a jelen tanévben ...	34	27	32	27	120	32	23	25	14	94
az előző tanévben ...	32	41	30	37	140	24	27	17	15	83
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvű ...	29	25	30	27	111	30	23	24	14	91
Német anyanyelvű	5	2	2	—	9	1	—	1	—	2
Szerb anyanyelvű	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Horvát anyanyelvű	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	25	20	25	21	91	26	12	16	12	66
Ref.	7	7	4	4	22	6	10	4	1	21
Ág. h. ev.	1	—	2	2	5	—	—	2	—	2
Izr.	1	—	1	—	2	—	1	2	1	4
Gör. kath.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Gör. kel.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Szülők lakóhelye szerint:										
Helybeli	25	21	28	23	97	18	13	19	6	56
Vidéki	9	6	4	4	23	14	10	6	8	38
V. Ált. előmen. szerint:										
Ált. jeles osztályzatot nyert	1	2	2	2	7	7	3	6	4	20
„ jó „ „	11	7	4	8	30	12	13	12	7	44
„ elégséges „ „	18	12	16	13	59	11	4	5	2	22
Javítóvizsg.-ra utasíttatott	2	2	9	2	15	2	2	2	1	7
Osztályismétlésre „	1	4	—	2	7	—	—	—	—	—
Pótlóvizsgára „	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—
VI. Magaviselet szerint:										
Példás	29	23	21	23	96	29	20	25	13	87
Jó	4	4	9	4	21	3	2	—	1	6
Türhető	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igazolt mulasztás	789	474	1656	752	3571	1309	430	1521	313	3573
Igazolatlan mulasztás ...	29	76	23	45	173	9	9	4	23	45
Összesen:	818	550	1579	797	3744	1318	439	1525	336	3618

Megjegyzés: A II., III., IV., V. és VI pont kizárólag a jelen tanévre vonatkozik.

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

XI.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1930—31. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
KÉPESSY BÉLA
IGAZGATÓ.

Nyomatott Münich Jenő könyvnyomdájában, Ráckevén.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

Igazgató jelentése az 1930—31. tanévről.

Iskolánk elhelyezésében az elmult tanévben változás nem történt. A leányiskola ma is a régi Földváry kastély egyik részében van elhelyezve. Jellemző a község és iskola fejlődésére, hogy míg 1928-ban (az épület elosztása évében) az elhelyezés teljesen megfelelő volt, ma már a jelentkező tanulókat alig tudjuk elhelyezni. Az első leányosztályba 42 tanuló iratkozott be, bár a rendelkezésünkre álló (5·5×5·5 m. nagyságú) helyiség semmiképen sem alkalmas ennyi tanuló befogadására. Már pedig gyermeknek, szülőnek és a köznek elsőrangú érdeke, hogy az iskola, melyben a tanuló naponként 5—6 óráig tartozkodik, az egészség követelményeinek minden tekintetben megfeleljen. Ennek tudata késztette igazgatót, hogy 1930. október 16-án felterjesztést intézzen a kultuszminiszter úr őnagyméltóságához (215/1930 sz.) és kérje a további épitkezések engedélyezését. Felterjesztésében nemcsak a leányiskola elhelyezésére, hanem a szükséges fedezet előteremtésére is részletes és megokolt javaslatot tett.

De a község vezetősége is átérzi az új leányiskola épitésének szükségét. Földváry Aurél, főjegyző, iskolánk őszinte barátja 2 izben is vezetett küldöttséget vármegyénk főispánjához. A küldöttség tagjai a község vezető emberei közül kerültek ki, dokumentálva azt, hogy az iskola elhelyezésének végleges rendezése valóban közügy. Preszly Elemér főispán úr megértő szeretettel fogadta az előterjesztett javaslatokat és legmesszebbmenő támogatását helyezte kilátásba. A terveket Majlänner Mátyás épitész már el is készitette. Bizva a vezetők hazafias érzésében és kulturaszeretetében, erős a hitünk, hogy az új iskola a közel jövőben felépül és ezzel az iskola vezetőinek, tanárainak, ifjúságának és barátainak régi vágya beteljesül.

Alakuló ülés. A tanári testület 1930. augusztus 30-án tartotta alakuló ülését. Ezen állapitottuk meg az egész tanév neve-

lési és tanítási programmját. Felosztottuk a mellékteendők ellátását, meghatároztuk a rendes havi, módszeres, ellenőrző, osztályozó és szülői értekezletek dátumát. A személyi változásoknak megfelelően módosítottuk a tantárgyfelosztást, előkészítettük a magán-, felvételi- és javítóvizsgálatok tervét, melyeket augusztus 30-án és 31-én tartottunk meg. Szeptember 3-án felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatokat tartottunk.

Beiratásokat július 1-én és 2-án tartottuk meg d. e. 8—1-ig, szeptember 1-én és 2-án pedig pótbeiratásokat végeztünk. Ezeknek eredményeképpen beiratkozott az első fiúosztályba 61, a II. osztályba 33, a III. osztályba 26, a IV. osztályba 28, összesen 148 tanuló. Az első leányosztályba 42, a II. osztályba 40, a III. osztályba 18, a IV. osztályba 24, összesen 124 tanuló. A két iskola tanulóinak száma: 272.

Sajnálatos körülmény, hogy a szülők nagy része még mindig elmulasztja gyermekét a júniusi beiratások alkalmával beiratni. Ezzel lehetetlenné teszi, hogy az iskola már a nyári szünidő alatt a tanulók létszámának megfelelő intézkedéseket megtehesse és kiteszi magát annak, hogy amennyiben az egyes osztályok már az első beiratásoknál megtelnek, szeptemberben gyermeke felvehető nem lesz. Ezért ez úton is felkérem a közönséget — amint azt legutóbbi szülői értekezletünkön is megtettem — hogy már júniusban irassa be gyermekeit az iskolába.

A tanév megnyitása. Az idén a tanévet szeptember 4-én nyitottuk meg. Ekkor tartottuk a „Veni Sancte"-t és az évnyitó ünnepséget is. Tanulóink vallásfelekezetük szerint istentiszteleten vettek részt, mely után az intézet nagytermében gyüjtöttük össze tanulóinkat. Igazgató ismertette az iskola, a tanulás célját, az osztályfőnökök pedig utasítást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, író- és rajzszerek beszerzésére. A rendes tanítások szeptember 5-én kezdődtek.

Tandijmentesség. Tanügyi hatóságaink ez idén is több szorgalmas, jómagaviseletű és szegénysorsú tanulónak tették lehetővé tanulmányai folytatását azzal, hogy tandijmentességben részesitették. Kir. tanfelügyelő 18.047/1930. számú rendeletével tandijmentességet kaptak: Zemann András, Szántó Géza, Murányi Ferenc, Gemza János, Jászai Béla, Szabó Ferenc, Breznicki Lénárd, Czudor Rezső I. oszt., Koós József, Uza Károly II. oszt., Hlatki Károly és Floszmann László III. osztályú tanulók. Floszmann Magda, Simon Ilona, Palló Julianna, Ábrahám Matild, Dedinszky Judit, Kepics Ilona, Gyomlin Teréz, Sikuta Hermin, Szabó Magda I-ső

oszt., Csontos Erzsébet, Fabók Mária, Kollár Júlia, Zémann Ilona II. oszt., Klementisz Klára, Kovács Eszter, Reiter Jolán, Horváth Etel III. oszt. és Gratzer Mária, Sztruhár Klára, Milos Irén, Milos Mária, Hesz Ibolya IV. oszt tanulók. Lorbach Antal, Eisensehr Ferenc, Magyar Gábor, Rasovszki Sándor, Vicián Pál, Balázs István, Nagy Miklós I. oszt. tanuló. Krajcsovics Mária IV., Krajcsovics Imre II., Zakócs János II., Vadkerti János II., Vadkerti Izabella I., Maász István II., Schuszter Ferenc II., Leéb Lénárd III., Kopriva Lajos III., Kiss Erzsébet I., Török Piroska, Horváth Irén, Fischer Ilona, Horváth Ilona, Rausch Anna, Szőke Ilona, Vásárhelyi Lenke II., Lugosi Mária III. oszt. tanuló. Breznicki Lenárd, Lorbach Antal és ifj. Nagy Miklós I. oszt. tanulók gyenge tanulmányi haladásuk miatt a II. félévben tandíjkedvezményüket elvesztették, helyettük Kir. tanf. 2533/1931. sz. engedélye alapján a tandíjmentességet Bányai Julia II. és Eisensehr Józsa IV. osztályos tanulók kapták meg. Az elengedett tandíjak összege 1148 pengő.

A kedvezményeket élvező tanulók között többen vannak olyanok, akik tanulmányi előmenetelükben visszaestek, vagy magaviseletükkel arra érdemtelenné lettek. Ezek tandíjmentességben természetesen a jövő tanévben már nem részesülhetnek. A vonatkozó rendeletek u. i. előírják, hogy tandíjkedvezményt csak az olyan tanuló kaphat, akinek általános osztályzata legalább jó és magaviselete kifogástalan. A kedvezmény kérelmezésére vonatkozólag pedig figyelmeztetem a t. szülőket, hogy kérvényeiket október 1-ig kell beadni, melyhez mellékelni kell a község elöljáróságánál beszerzett újabb keletű szegénységi bizonyítványt. A késedelmes kérelmek annál kevésbé vehetők figyelembe, mert a tandíj elengedések összege legfeljebb a tandíjjövedelem 20 %-a lehet. A kérvényeket a budapesti kerület polgári iskoláinak kir. főigazgatóságához kell címezni.

Egyes tantárgyak alól az idén is többen kértek felmentést. Különösen sok leány kért a tornázás alól felmentést, egyes esetekben minden komolyabb ok nélkül. Ezt pedig éppen gyermekeik érdekében nagyon helytelenül teszik a szülők, mert a tornázás a fejlődő szervezetre igen jótékony hatással van és főleg ez biztosítja legjobban ifjúságunk egészségét és testi fejlődését. A tanév folyamán felmentést kaptak: a) tornázás alól: Papp Rozália (192/30), Szkobrák Józsa (193/930), Horváth Mária (194/1930), Pachl István (195/1930), Simon Ida (199/1930), Püschl István (200/1930), Marlyin Anna (201/1930) Kollár Júlia (46/1931), Szolga Margit (47/1931), Leéb Ferenc (49/1931), Révész Oszkár (61/1931), Kiss

József (62/1931), Uza Károly (63/94), Leithauser Ilona (77/1931), Szabó Ferenc (95/1931). A felmentettek közül többen orvosi műtét miatt kérték felmentésüket, rövidebb (3—8 hét) átmeneti időre, néhány pedig a tornának csupán bizonyos része (pl. szertorna) alól kapott felmentést. A kézimunka finomabb kivitelű része alól orvosi bizonyítvány alapján kir. tanf. 14.805 és 14.806/1920. szám alatt felmentette Illés István IV., Feith György IV. és Kovács Stefánia II. oszt. tanulót. Egyes tárgyak alól felmentést ezután is minden esetben az iskola igazgatóságától kell kérelmezni. A betegséget igazoló orvosi bizonyítványt a kérvényhez mellékelni kell.

Személyi változások a tanári karban. Örvendetes jelensége iskolai életünknek, hogy a tanári testületben mind ritkábban fordulnak elő személyi változások. A testület mai összetételében teljesen stabilnak, véglegesnek mondható. Tanáraink itt, a községben helyezkedtek el s élénk részt vesznek annak társadalmi és kulturális életében. Személyes jelenlétükkel nevelőleg, fegyelmezőleg hatnak ifjúságunk iskolánkivüli viselkedésére. Ez, valamint a testület állandósága biztosítja nevelői, oktatói munkánkban a zavartalan folytonosságot.

Balogh A. Sándor ref. hitoktatót felsőbb hatósága Monorra helyezte. Évek óta vezette nálunk a ref. tanulók vallási nevelését és ezalatt az idő alatt mint barátot és jó kollegát őszintén megszerettük. Pótlására Nagy Kálozi Balázs hitoktatót helyezték ide. Kívánjuk neki, hogy új állomáshelyét megszeretve érezze jól magát közöttünk.

Tanulóink valláserkölcsi nevelése, tanítása és magaviselete természetesen ebben az évben is legfőbb gondoskodásunkat képezte. Minden alkalmat megragadtunk arra, hogy a reánk bizott ifjúság lelkében a hit és hazaszeretet érzését erősítsük. Szigorúan megköveteltük, hogy tanulóink felekezeteik szerint az istentiszteleteken résztvegyenek. A kath. tanulók a tanév folyamán kétszer gyóntak és áldoztak, húsvét előtt pedig 2 és fél napig tartó lelki gyakorlatokat végeztek, ref. növendékeink pedig egyszer konfirmáltattak.

A magyar nyelv teljes elsajátítása szóban és irásban, oktatásunk gerince volt. E téren hihetetlen nehézséggel kellett megbirkóznunk. A tanulási kedv még mindig nem üti meg a kivánt mértéket. Ennek nagy részben a szülők az okai, akik az ellenőrzést nem veszik kellő szigorral. Alaposabb ok nélkül eltürik gyermekeik mulasztását, sőt sok esetben fedezik igazolatlan mulasztásait. Nem gondolják meg, hogy ezzel gyermekeiknek ártanak

a legtöbbet. A bizalom iskola és szülői ház között az a legértékesebb tényező, melyet senkisem nélkülözhet, aki neveléssel foglalkozik. Figyelemmel kell kísérni az iskola munkáját. Többször fel kell keresni az igazgatót és szaktanárokat, csak íly módon szerezhetnek tiszta képet a szülők gyermekeik előmenetele felől.

Az ismereti anyag átnyujtása csak egyik része nevelői munkánknak. A rendre, pontosságra, tisztaságra és illedelmes modorra is nagy gondot fordítottunk. Nem tűrjük, hogy egymással gorombáskodjanak s megkívánjuk, hogy felnőttekkel szemben tiszteletteljes legyen. Utcán, közhelyeken csendesen, illedelmesen kell viselkedniök. Gondoskodásunk elhat egészen otthonukig, ahol többször felkerestük őket azzal a céllal, hogy ha valami olyan dolgot találnánk, ami munkájukban akadályozza őket, annak elhárításában segítségükre legyünk. Ily módon reméljük elérni nevelői munkánk célját: tudásban, érzésben biztos és nemes férfi és nő típusát.

Nagy gondot fordítottunk utazó tanulóink felügyeletére. Úgy a Máv., mint a Hév. állomásokra nemcsak jómagaviseletű, komoly tanulókat biztunk meg ellenőrzéssel, hanem a tanári testület is előre elkészített terv szerint végezte felügyelő tisztét. Tapasztalataikról a havi gyüléseken beszámoltak s ahol szükségesnek látszott, intézkedéseinket azonnal megtettük.

A tanári testület iskolai működése. Az elmult iskolai évben 1 alakuló, 9 rendes havi, 2 módszeres, 2 ellenőrző, 3 osztályozó, 2 szülői és 4 rendkívüli ülést tartottunk. Ezeken az értekezleteken az osztályfőnökök beszámoltak az osztályaikban történt fontosabb eseményekről, a szaktanárok a tanulók szorgalmáról, magaviseletéről, az elvégzett tananyagról, irásbeli dolgozatokról s az igazgató a tanítási órákon tett tapasztalatairól. Ezeken az értekezleteken megállapitottuk a hiányokat és kerestük a módokat, az eszközöket, melyekkel ezeken segíteni lehet. Ezeken a megbeszéléseken az egész iskolai életet felöleltük s azokból értékes didaktikai és pedagógiai megállapodások szűródtek le.

A módszeres üléseken és szülői értekezleteken a tanítás és gyermeknevelés legaktuálisabb kérdéseit beszéltük meg. A tanári testület értékes előadások keretében fejtette ki nézeteit, meghallgattuk a nagyszámban megjelent szülök véleményét és igyekeztünk közelebb hozni egymáshoz az iskolát és a szülői házat.

Forstner Gizella tanár 1930. november 3-án tartott első módszeres ülésünkön „Rajzolás a természettudományi oktatás szolgálatában" cimen tartott előadást. A rajzolás a tanítás legfontosabb segédeszköze, az elméleti oktatás kiegészitője. A leghiresebb peda-

gógusok erre vonatkozó véleménye a következő: Diesterweg: A rajzolás által tanulunk meg látni, Herbert Spenzer: Nem a jó rajz a fontos, hanem a rajzolási készség fejlesztése. Rosenthal a rajzolást a kifejezés egyik eszközének, a fogalomközlés egyik módjának tekinti, mely épp olyan fontos, mint a nyelv. Fokozott mértékben fontos a rajz a természettudományok tanításában és mégis a tanár alig rajzol az órán, a tanuló is csak nagy ritkán. Ennek főbb okai a következők: 1. Sok pedagógus kevéssé tájékozott a mozgásképzetek területén, keletkezésük, jelentőségük, didaktikai értékük oly kevéssé ismert előttük, hogy nem ismerik fel a rajzolásban rejlő óriási nevelő értéket. 2. Nem tartják számon, mit rajzoljon a gyermek és hogy a gyermek részére meg kell alkotnunk azt, amit le akarunk vele rajzoltatni. 3. Nem tudják milyen fontos, milyen eredményes a tervszerű rajzolás éppen a természetrajzi oktatásban. 4. Nem tudják miképpen értékesítsék a gyermek rajzolási készségét a tanítás érdekében. A nehézséget még növeli, hogy a tankönyvekben található rajzok sok esetben nem felelnek meg a lélektani és didaktikai követelményeknek. Tényleg vannak tanárok, akiknél sokszor leküzdhetetlen akadályt jelent a lényeges rész kihámozása és a jellemző dolgoknak néhány vonással való ábrázolása. A régebben kiadott leányiskolai utasítás nem méltatja a rajzolást érdeme szerint és csak mint szemléltető eszközt pótló lehetőséget említi meg s a vegytan és fizika tanításában nem is említi a rajzolást. Az újabb fiúiskolai utasítás már nagy jelentőséget tulajdonít a rajznak, pontosan körvonalazza a célt, sőt a rajzolás módjára is ad irányelveket. Ezek szerint a rajz lehetőleg egyszerű, világos, vázlatszerű, könnyen áttekinthető, könnyen lerajzolható és lehetőleg színes legyen. A rajzolás fontos eszköze a figyelem felkeltésének, a szemléletek kialakításának és a képzetek, színek biztos és tartós rögzítésének. A megérzés pontosságának, fokának is biztos mérője és ellenőrzője a rajz. Az ismétléseknél a számonkérésnek igen jól használható eszköze. Ne másoltassunk a tankönyvekből ábrákat, ennek nem sok haszna van, hanem a tanultak lényegét rajzolják le a tanulók felfogásukhoz mérten leegyszerűsítve. Ezeket a rajzokat a tanár útmutatása szerint a tanítási órákon készítsék el, megtartva természetesen a helyes mértéket, nehogy rajzóra legyen pl. a természetrajz órából.

A hozzászólók közül Glässer György helyesnek tartja, hogy pedagógiai szempontból értékesebb az a rajz, amit a tanuló a tanárral együtt készít el, azt azonban megengedné, hogy az iskolai rajzot otthon mégegyszer elkészítse a gyermek.

Szeifer József a szemléltetőképek rajzolását szükségesnek tarja.

Képessyné Wälder A. célszerűnek találja, hogy a rajzolni nem tudó tanár az óra előtt rajzolja fel a képet a táblára.

Képessy Béla igazgató összefoglalva a hallottakat, megállapítja, hogy a rajzolás tekintetében egységes a tanári testület álláspontja. Éppen ezért szükséges, hogy minden tanító a rajzolási készségnek azt a fokát elsajátítsa, mely szükséges ahhoz, hogy ezt a fontos tanítási eszközt a tanításban felhasználhassa.

Ugyanezen módszeres ülésünkön Suloky Ibolya tanár „A kémia tanítása a gyakorlati életre" címen tartott előadást. A vegytan tanításában nem elegendő a fogalmak pontos megmagyarázása és begyakorlása, hanem szükséges ezeknek a gyermekek számára nehezen felfogható fogalmaknak összekapcsolása olyan természeti vagy már ismert gyakorlati ténnyel, ami a gyermek érdeklődését felkelti és lekötve tartja. Itt nemcsak a tanterv által kitűzött célt kell szem előtt tartania a tanárnak, hanem még azt is, hogy a tanultakat otthonukban fel tudják használni és így sokszor tudatlanságból eredő szerencsétlenségeknek elejét tudják venni. A szükséges elméleti tudást gyakorlati ismeretekkel kell összefűzni. A tanítás eredményeképen pl. a gyermeknek ki kell vinnie az életbe a megismerést, hogy sem légzés, sem égés nincsen levegő, illetve a benne lévő oxigén nélkül. Ezért fontos a friss levegő, a gyakori szellőztetés s a tűzhelyek (kémények) jó huzata. A szén és égési termékeinek tanításánál tudniok kell, hogy ez a tüzelő anyag annál több meleget ad, minnél tökéletesebben ég el. A szénoxid és széndioxid tanításánál fontos gyakorlati ismeret, hogy ahol izzó parázs van, ott léghuzatnak is kell lennie, hogy a képződött széngáz vagy elégjen, vagy kiszellőződjék, mert a levegőbe jutva mérges és halált okozhat. Ezekre a gyakorlati alkalmazásokra főleg az ismétléseknél kell fokozottabban kitérni. A szerves vegytan anyagával a háztartásban lépten-nyomon találkozik a tanuló. A világító gáz, petróleum, cukor, keményítő, vászon, papiros, zsír, sokféle olajok stb. mind olyan anyagok, melyek életünkben szinte nélkülözhetetlenek. Ezek készítési módjának megtanítása után a gyakorlati életben való hasznukra fektetjük a fősulyt. De emellett nyomatékosan hívjuk fel a tanulók figyelmét pl. a világítógáznál a bekövetkezhető mérgezésekre, robbanásokra stb. stb. Ha ilyen szempontok szerint tanítjuk a vegytant, ha látja a tanuló, hogy közszükségleteink nagy részét a vegytan nyújtotta, akkor a mai állapottal szemben ez a tudományág egyik legkedvesebb tantárgya lesz.

1931. február 5-én tartott módszeres ülésünkön Mályné Márton Irma a földrajz tanításáról tartott előadást. A világháború óta a földrajz oktatásában a középpontot a haza ismertetése foglalja el. Főképpen a békeszerződésektől sújtott államokban. Németország, Ausztria és hazánk geografusai megegyeznek abban, hogy a földrajzoktatásnak a honismereten kell felépülnie. A haza ismertetése a többi országokhoz való viszonyában. A polgári leányiskola tanterve már 1914-ben megközelítette ezt a modern felfogást, mikor úgy rendelkezik, hogy az első osztályban a szülőföld ismertetésével kapcsolatban gyakorlatilag kell tanítani az alapfogalmakat. A tanítási tervnek az alapfogalmakra vonatkozó részében dominálló fontosságú a föld ismertetése, bár sokan úgy gondolkoznak, hogy ez nem is annyira fontos, mert már elvégezte az elemi iskola. A két iskolafajban azonban más módon és különböző céllal tanítják a honismeretet. Az elemi iskolában mint leíró földrajzot, a polgári iskolában pedig mint az alapfogalmak megértéséhez szükséges ismereteket. Az alapfogalmak tanításában nagy eltérések vannak. A modern methodikusok helyesebbnek tartják, ha ezeket az ismereteket nem a tankönyvnyújtotta egymásutánban tanítjuk, hanem alkalomszerűen ott, ahol hazánk leíró földrajzának tárgyalásakor az első alkalommal felvetődnek. Az alapfogalmak anyagát is helyesen kell megválasztanunk, figyelembe véve a tanulók előképzettségét és értelmi fokát. Ismerteti előadó dr. Erődi Kálmán tervezetét az anyag célszerű kiválogatására és elosztására vonatkozólag. A helyes térképolvasás alapját már az I-ső osztályban meg kell adnunk. Ezen a fokon azonban még távolról sem közelíthető meg a térképolvasás végső célja. Ez nem is egy osztály feladata, hanem egész tanításunkban végig húzódik. A tanításban az elméletet előzze meg minél több szemlélet a lakóhely környékén. Szabadban való oktatás, muzeumok látogatása, kisérlet, rajz áll a szemléltető oktatás szolgálatában. Sok használható utasítást ad erre nézve Karl Rüssenvald könyve. A környék tárgyalását követi hazánk tanítása, az átmenetnek fokozatosnak kell lennie. A tanítás módszere nem előadó, hanem kérdve tanító, mely a tanítás központjába a tanuló öntevékenységét állítja. Ki kell fejlesztenünk a földrajzi gondolkodást. Tanításunkban lelkesítsen az a tudat, hogy a haza ismerete hazaszeretetre nevel. Igazgató, Benczik Geyza, Glässer György és Lettner János tanárok hozzászólása után az a vélemény alakult ki, hogy az alsó fokon kellő fizikai tudás nélkül a földről mint égitestről és a földgömbről nem igen lehet alapos ismeretet nyújtani. A

fiúiskolában könnyen pótolható ez a III. és IV. osztályban, ahol alkalom kínálkozik ezen ismeretek elmélyítésére. Nehezebb a helyzet a leányiskolában, ahol az idő rövidsége erre nem igen nyújt módot.

Szeifer M. József tanár érdekes adalékokat fűz Toldi tanításához. A magyar irodalom 3 nagy költője közül Petőfi az önérzetes legénykor lantosa, a családot alapító férfikornak két költője van: Tompa és Arany. A természet szépségeit Tompa tudja mesterien megrajzolni, míg az apáktól örökölt hagyományok zengő nyelvű krónikása: Arany. Művei közül a legkiválóbbat, a Toldit mi is részletesebben tanítjuk. A Toldi nemzetség valamikor igen nagy népszerűségnek örvendett. Miklós fegyverei a budai Bécsi kapun voltak kifüggesztve. Előadó részletesen ismertette a Toldi család történetét, Miklósról fennmaradt életrajzi adatokat és Nagyfalu fekvését és rövid történetét. Az előhang tanításánál a szómagyarázatnál helyesebbnek tartja Toldi fegyvereinek egyszerű, vázlatos rajzát. Helyesnek tartja Toldi tanításánál a János vitézzel való állandó összehasonlítást. A VII. éneknél célszerű lenne megismertetni Buda és Pest XV. századbeli helyrajzát, így a tanulók szemük előtt látnák, hol voltte a mető, ahol Miklós megpihent, hol volt a bajvívás színtere stb. Erős kapcsolatot kell keresni a történelemmel és a néprajzzal is. Meg kell értetni tanulóinkkal a középkor hangulatát, szokásait, társadalmi és családi életét. Mint minden népnek, úgy nekünk is legdrágább kincsünk a nyelvünk és ennek megszerettetésére nincsen alkalmasabb eszközünk Toldinál.

Szülői értekezletünkön Káplány Dóra tanár a gyermek lelki életének fejlődését ismertette. (1930. okt. 26.) Felsorolta azokat a lelki tulajdonságokat, melyeknek csirái már a csecsemőben is megvannak. Ismerteti miképpen kell a fejlődő jót gondosan ápolni és a rossz tulajdonságokat már a legkisebb korban lenyesegetni. A serdülő gyermekben különösen az önérzetet kell fejleszteni s azt helyes irányba terelni, mert az önérzetre hivatkozva lehet legkönnyebben a tanulót helyes cselekedetre birni, vagy a rossztól visszatartani. Irgalmatlanul ki kell irtani a gyermek lelkéből a hazugságot, mert ez alapja minden rossznak. A fejlődő korban, az ifjúság lelki forrongásának idején ügyeljünk arra, hogy helyes és nemes eszményképért lelkesedjék. Ilyenkor a szülő legfontosabb feladata, hogy igyekezzék teljes mértékben megnyerni gyermeke bizalmát. Különösen az anya tud ebben a korban mély hatást gyakorolni a gyermek lelkére. Az igazi édes jó anya sze-

rető, megértő lelke áldóan kísér végig minket egész életünkön.

Gáspárné Okolicsányi Lujza tanár a leánynevelés kérdéseit fejtegette. A nőnek a család az igazi hivatása. Az anya mindig jó példával álljon gyermeke előtt. Keltse fel leánya bizalmát és mélyítse, erősítse az így megteremtett kapcsolatot, nehogy idegen, avatatlan személyekre bízza szívében ébredező érzelmeit. Ha leánya bizalmasan szól hozzá, állítsa eléje éles körvonalakban élete célját, kapcsolja nevelésébe a vallásosságot, mely támasza, vigasza és erősítője az élet útjain. Testileg is erősítse, engedje sportolni és ne tekintse azt haszontalan időtöltésnek. Nemzeti szempont is érvényesüljön nevelésében. A mai nehéz gazdasági viszonyok mellett azonban meg kell adni a lehetőséget a kenyérkereső pályákra is. Erre azonban csak akkor lépjen, ha viszonyai úgy kívánják. Úgy neveljük, hogy érezze jól magát otthonában, ne a festett arcú, hajú, kiabáló öltözetű asszonytípus legyen az ideáljuk. Győzzön az alázatos szívű, nemes lelkű női ideál, mert a boldogabb jövőt csakis a lelkes asszonyi szívek szeretete tudja megteremteni.

Április 12-én tartott szülői értekezletünkön Szeifer M. József tanár. „Néhány nevelési probléma" címen tartott előadást. A gyermeki lelket a szeretet fejleszti. Hogy mennyire szüksége van a gyermek lelkének a szeretetre, ennek bizonyítására egy történetet mond el. Egy kisfiút szülei szeretetlenül elhanyagoltak. Úgy nőtt fel, mint egy vadonc, nemesebb lelkihatások nélkül. Természetesen rossz, szófogadatlan, makacs fiú lett belőle és mikor szülei már semmiképen sem birtak vele, intézetbe adták. És itt a vásott, a szeretet melegét sohasem érző gyermeket az igazgató jóságos, megértő szavai a helyes útra terelték. A nevelésben igyekezzünk mindent szeretettel elérni, ezt érezze a gyermek szülei, tanárai minden tettében, szavában, még a büntetésben is. A szülőnek mindig jó példát kell mutatni. De sajnos, a mai gyermek nagyon sok családban könnyelmű apát, cicomázó anyát talál. Nem gondolják meg, hogy az ilyen példa milyen rombolást végez a gyermek lelkében. Vigyázzunk arra, hogy a gyermeket káros külső hatásoktól megóvjuk. Kalandos tárgyú, detektív mozidarabok, korcsmák látogatása, túlkoruak társasága nem neki való. Fontos a gyermek egyéniségének a kiismerése, nemcsak a nevelés, hanem később a pályaválasztás szempontjából is. A mai, megcsonkított Magyarország gyermekeinek élete nehezebb, mint a háború előtti gyermeké volt. Kéri a szülőket, igyekezzenek fokozottabb szeretettel pótolni mindazt, amit a nehéz, történelmi idők a mai gyermektől elvettek.

Lettner János tanár a gyermekjátékok nevelő értékét ismertette. Ezt a kérdést nagyon sokféleképen értékelik, vannak, akik túlzásba viszik, mások viszont az ellenkező hibába esve, minél jobban korlátozni akarják. Mint mindenütt, itt is a középen van az igazság. A gyermek ösztönösen játszik, ez váltja ki benne az akarati elhatározásokat. A játékot a gyermek egyéniségének megfelelően választja meg. Ez a játék fejleszti szervezetét és felfrissíti értelmét. Szórakoztatja és gyönyörűséget okoz neki. A játék valódi célja nem a felesleges erőmennyiség levezetése, ennél sokkal magasabb, a jövendő komoly élettevékenységek tudattalan előgyakorlata. A gyermek természete, hajlama, érzelemvilága leginkább játék alatt nyilvánul meg. Szó sem lehet ennek nagyobb korlátozásáról, pláne megszüntetéséről. Az iskola is számos alkalmat ad a tanulónak a játékra. Majd minden tornaóra ezzel végződik, ezt csinálják az óraközi szünetek alatt és a játékdélutánokon. A nevelőnek azonban itt is rendet kell tartani. Időben is korlátozni kell, nehogy komoly tanulmányaiban hátráltassa. Általában leghelyesebb, ha a gyermek egykorúnak társaságában játszik. Szülőnek és iskolának közös érdeke, hogy a gyermek játékkedve hasznára váljék a jövő nemzedék testének, lelkének s általa ennek az agyongyötört, megcsonkított hazának.

Tanterv, tanmenet. A tanári testület az új fiúiskolai tantervi utasítással behatóan foglalkozott. Sorozatos gyüléseken részletesen megbeszélte az egyes tantárgyak tanításánál követendő eljárást, pontosan megállapította úgy a házi, mint az iskolai dolgozatok tárgyát és számát. A tanterv és utasítás szellemében, a helyi viszonyok szem előtt tartása mellett elkészítettük úgy az elméleti, mint gyakorlati tárgyak tanmeneteit, melyeket tanulmányi felügyelőnk javaslata alapján Pest-vármegye kir. tanfelügyelője 4992/1930, 1929/1930 és 9647/1930. számok alatt jóváhagyott.

Tanulóink magaviselete általában jó, szorgalma azonban még mindig sok kívánni valót hagy hátra. Házi szorgalmuk kevés. A szülők nem ellenőrzik kellően gyermekeiket, sok esetben pedig annyira elfoglalják házi munkával, hogy nem marad ideje a tanulásra. Gyermekeik jövője érdekében vigyék szigoruan keresztül az iskola azt a rendelkezését, hogy a délután 3 óráját köteles minden tanuló iskolai feladatainak elvégzésére fordítani. Ez lehet d. u. 2—5-ig, vagy 3 órától 6-ig. Ez alatt sem az utcán, sem a játszótereken nem tartozkodhatik polgáriskolai tanuló. Ezen rendelkezés pontos megtartásában legyenek segítségünkre a szülők. Délutáni gyakorlatok (tornadélután, gazdasági gyakorlati délután)

esetén a szorgalmi idő tartama természetesen megváltozik. Gondjuk legyen továbbá arra, hogy ezt az időt a tanuló tényleg komoly munkával töltse.

Tanulóink tekintélyes része a szegényebb társadalmi osztályból kerül ki, sőt vannak esetek, amikor csakis a család nélkülözése árán tudja a szülő gyermekét taníttatni. Hiányos táplálkozás, zsúfolt lakás nagy mértékben akadályozza a tanulót tanulmányaiban. Az iskola ezen akadályok elhárítására minden lehetőt elkövet. Igazgató és tanárok igyekeznek a tanuló életkörülményeit megismerni, sok esetben otthonában is felkeresik, hogy a szükséges intézkedésekben a szülők támogatására legyenek.

A **tanári testület a helyi társadalom kurturális** és szociális mozgalmaiban tevékenyen részt vett. Igazgató gondnoka az Iskolánkívüli népmüvelési bizottságnak, vezetője a községi tanonciskolának. A nemzeti munkavédelemi szervezet parancsnoka, alelnöke a helybeli gázvédelmi ligának. Elnöke a Keresztény Polgári Körnek, alelnöke a Nemzeti Casinónak, Levente Egyesületnek és tagja több társadalmi és tudományos egyesületnek. Glässer György, Lettner János és Szeifer M. József tanárok leventeoktatók és előadók a tanonciskolában. Benczik Geyza tanár élénk részt vesz a község társadalmi életében. Képessyné Wälder Angela tanár egy 180 órás Ikn tanfolyamot vezetett, melyet kiállítással és szépen sikerült ünnepéllyel zárt be. Ezen előadták Képessy Béla igazgató ez alkalomra irt egy felvonásos vígjátékát „Apuka varrógépet vásárol". Az ünnepélyen megjelent Kehrer Károly kir. tanfelügyelő ikn. központi bizottságának ü. v. elnöke és dr. Bocsánczy Lukács vármegyei népmüvelési titkár is.

A tanárok fogadó órái. Hogy a szülők gyermekeik osztályfőnökével és tanáraival könnyebben beszélhessenek, minden esztendőben megállapítjuk az időt, amikor a tanár urnők és urak az érdeklődők rendelkezésére állnak. Ezeket az órákat mi a tanulókkal leiratjuk s kérem, szíveskedjenek látogatásaikat ezekben az órákban megtenni. Más időben ugyanis könnyen megtörténhetik, hogy az illető tanár órán van, vagy másképpen van elfoglalva s a szülő hiába jött be az iskolába. Ez felesleges és bosszantó időpocsékolást okoz.

Felügyelet. Iskolánkat és annak munkásait egy régen várt kitüntetés érte az elmult tanévben. **Kultuszminiszter** úr őnagyméltósága 640—0—37/1931. számú rendeletével életbeléptette a polgári iskolai kir. főigazgatóságot s ezzel egyidejüleg a tanfelügyelőségek hatásköre alól kivette. Hosszú évtizedeken át kifejtett kulturális

munkánk értékelése és elismerése ez, régi jogos kívánságunk teljesítése. Ez az önállóság öncélúságot, fokozott munkakifejtést jelent, melyhez erőt és bátorítást az intézkedésben rejlő megbecsülésből merítünk. A felügyelet intenzivitása, nevelői munkánk komoly és szakszerű irányítása mindenképpen előnyére fog válni iskolánknak és annak a társadalmi rétegnek, mely bizalommal küldi hozzánk gyermekeit. Amidőn dr. Gyulai Ágost kir. főigazgató urat és kitűnő munkatársait ez iskola szíves melegséggel üdvözli, egyben kívánjuk, hogy a fiatal intézményhez fűzött remények teljes mértékben valóra váljanak.

Az önálló felügyelet életbeléptetése felett érzett öröm azonban nem hallgattathatja el velünk a búcsú fájó érzését sem. Az iskola megszületésétől tíz évig állandóan a kir. tanf. hatásköre alatt állt, dolgozott és fejlődött. Ez alatt az idő alatt jogos és méltányos törekvéseink mindenkor megértő támogatásban részesültek Pest. vm. kir. tanfelügyelősége részéről. Különösen sokat köszönhetünk Kehrer Károly vezető tanfelügyelő urnak, aki iskolánk iránt érzett szeretetének és megbecsülésének többször tanujelét adta. Kívánjuk, hogy egymás mellett dolgozva a magyar kultura széles mezején, megértő munkával minél előbb megvalósíthassuk őszinte híttel várt nemzeti álmunkat.

Fájó érzéssel búcsúzunk Feltóthy László tanulmányi felügyelő úrtól, akit több évi hivatalos működése alatt nagyon megszerettünk. Nagy tapasztalattal rendelkező és hivatásunkat végtelenül szerető előljáró volt, aki meleg szívvel, megértő lélekkel figyelte munkánkat. Az érdemet, a hiányt egyformán észrevette s atyai jótanácsait mindenkor a legnagyobb örömmel követtük. Kedves egyénisége továbbra is élni fog itt, bár a hivatalos kapcsolat meg is szünt közöttünk.

Kir. főigazgató a felügyelettel 1-17/1931. sz. rendeletével Tix Miklós előadót bízta meg. Amikor szeretettel üdvözöljük kitüntető megbízatása alkalmából, kérjük, hogy ép olyan szeretettel figyelje munkánkat és támogassa az elhelyezés és felszerelés nehézségeivel is küzdő fiatal iskolát.

Rendkivüli tárgyak. A német társalgási tanfolyamot az idén is fenntartottuk. E tanfolyam célja az, hogy korlátolt létszám mellett a tanulók a német nyelvet szóban és írásban jobban elsajátítsák, a rendes tanítási órák alatt szerzett nyelvtani ismeretüket ébrentartsák. A tanítás a tantervben megállapított koncentrikus körök szerint történt. A beszédgyakorlatok megválasztásánál különös tekintettel voltunk a gyakorlati életre, a ruházkodás, az ipar,

kereskedelem, mezőgazdaság köréből vettük. A tanítási órákat különösen elevenné tették a német szövegű dalok, a tréfás szólások, talányok, közmondások. A tanfolyamon húsz tanuló vett részt, ezek közül kettő tandíjmentes; a tandíj 3 P. A tanulók az órákat szorgalmasan látogatták és a német nyelv elsajátításában dicséretre méltó eredményt értek el. A tanfolyam vezetője Mályné Márton Irma.

Oktató film- és vetítéses előadások. A tanítás eredményessége érdekében felhasználtuk a film népszerűségét is. A tanév folyamán a Magyar-Holland kulturgazdasági r. t. által 8 mozgókép-előadást rendeztünk ifjúságunknak és pedig:

I. október hó 15-én Kis Alföld, előadó: Káplány Dóra tanár.
II. november „ 8-án Papírgyártás, „ Glässer György „
III. december „ 15-én A déli sark állatvilága,
előadó: Szeifer M. József „
IV. január „ 10-én Németország, előadó: Mályné Márton I. „
V. február „ 9-én Felfelé az Amazonon,
előadó: Lettner János „
VI. március „ 16-án Félkezű koldús, előadó: Szeifer József „
VII. április „ 27-én Testnevelés, fiú és leány,
előadó: Forstner Gizella „
VIII. május „ 16-án Élelmezés módja az állatvilágban,
előadó: Suloky Ibolya „

A képek úgy kiállítás, mint feldolgozott anyag szempontjából igen jók voltak és hasznosan beilleszthetők voltak az iskola tanulási anyagába. Különösen három képsorozat volt jó, ezek úgy kiállítás, mint didaktikai szempontból elsőrangúak voltak. 1. Németország, 2. Felfelé az Amazonon és 3. Testnevelés.

Tanulmányi kirándulások. Az elméleti oktatás csak úgy lehet eredményes, ha megfelelő szemlélet erősíti. Az olyan ismeret sokkal maradandóbb, amelyet gyakorlati tapasztalat támogat. Ezeket az igazságokat a tanári testület mindig szem előtt tartotta. A tanítási év folyamán rendezett és szakszerűen előkészített tanulmányi kirándulások igazolják ezt. Ezeknél a kirándulásoknál mindig arra törekedtünk, hogy egyrészt a tanult anyaggal összefüggésben legyenek, másrészt, hogy megfelelő előadásokkal a látható dolgokra felhívjuk tanítványaink figyelmét. Az ismeretterjesztésen túl azonban gondunk volt arra is, hogy ezek a kirándulások növendékeink lelkét is nemesítsék, kedélyét felfrissítsék.

Az iskola által rendezett kirándulások szervesen hozzátartoznak tanulmányi rendünkhöz. Ezek közül a helyi és környéki kirándulások minden tanulóra kötelezőek. És mivel ezek a kirán-

dulások nemcsak a tanulók ismereteit bővítik, hanem lelkét is felüdítik, közös érdekünk, hogy azon minél több tanuló vegyen részt.

Sajnos, az idén távolsági kirándulást nem tudtunk rendezni. Oka ennek a mai súlyos gazdasági helyzet. Tanulóink nem képesek még a legmérsékeltebben megállapított kirándulási díjakat sem behozni, az iskola erre a célra igénybe vehető alapja pedig oly kicsiny, hogy abból jelentősebb segélyeket kiadni nem tudunk. Ezeken a bajokon úgy igyekezünk segíteni, hogy a tanuló takarékossági hajlamát keltjük fel. Zsebpénzéből, tízórai pénzéből stb. megtakarít néhány fillért s azt megőrzésre átadja osztályfőnökének, aki viszont bankban helyezi el. Ezen a módon egyes osztályok meglepően szép eredményt értek el. Az első leányosztály kirándulási pénze eléri a 200 pengőt, az első fiúosztályé meghaladja a 120 pengőt. Jövő tanévben a miskolci kirándulást minden bizonnyal meg fogjuk tudni tartani, legalább 40—50 résztvevővel. Ily módon még a legszegényebb tanulók is a 4 év folyamán abba a helyzetbe kerülnek, hogy legalább 1 távolsági kiránduláson részt tudnak venni.

I. Október 16-án az iskola 11 tanára és 270 tanulója a taksonyi erdőbe ment tanulmányi kirándulásra. A Dunasziget egy jellegzetes pontján a szaktanárok összegyűjtötték a tanulókat és földrajzi, természetrajzi előadás keretében felhívták figyelmüket a már tanult s itt a valóságban szemlélhető jelenségekre. Ezentúl azonban bőséges időt engedtünk a játékra, melyből tanulóink vidáman ki is vették részüket.

II. Az őszi hónapokban több osztálykirándulást tartottunk a helyi mezőgazdasági üzemekbe. Ezeket a kirándulásokat, melyek 1—2 óránál hosszabbak nem voltak, az egyes szaktanárok vezették. Télen több ízben elvittük növendékeinket korcsolyázni.

III. Március 24-én az iskola III. és IV. osztályos tanulói teljes számban, a II. osztályból is néhányan, összesen 62 tanuló nézte meg a budapesti mezőgazdasági kiállítást és állatvásárt.

Bő szemléltető anyagot tekinthettek át tanulóink egy teljes napon át a mezőgazdaság, állattenyésztés, növény-védelem, erdészet, dohányfeldolgozás, haltenyésztés, gazdasági gépek köréből.

A kiállítás alkalmas volt arra, hogy tanulóink figyelmét felhívjuk úgy a minőségi termelés, mint a többtermelés fontosságára.

A kirándulásra a tanulókat Glässer György, Lettner János és Szeifer M. József tanárok vezették.

IV. 1931. ápr. 28-án leányiskolánk IV. osztálya tanulmányi kiránduláson vett részt. Délelőtt 9 órakor a szfőv. kenyér- és tészta-

gyárát tekintettük meg, mely teljes üzemben volt. Kellner igazgató úr előzékenységéből maga a sütőmester kalauzolta a tanulókat és tartott szakszerű magyarázatot mind a tészta elkészítéséről, mind a legkülönbözőbb kenyerek, péksütemények és kész tészták előállításáról. Feltűnést keltett mindenütt a pedáns tisztaság. Minden munkás munka előtt megfürdik, ruháját szekrénybe zárja és a gyár ragyogó fehér ruhájában dolgozik, sőt hetenként orvosi vizsgálatnak van alávetve. Másfél óra alatt mintegy mozivásznon lepergett szemünk előtt a tésztagyártás minden fázisa, a raktárban, utolsó állomásunkon Kellner igazgató úr friss kenyérrel, sóskiflivel vendégelte meg a kis társaságot, melyhez azt a kérést intézte, hogy a gyár tisztaságának és jó gyártmányainak hirét vigye magával az életbe. A szfőv. Egressy-úti kertészképző iskolában Madarász tanár úr kalauzolta növendékeinket. Itt megismerkedtek a tanulók a törpe, közép és magas gyümölcsfák nevelésével, a fajták előnyeivel és hátrányaival, majd bemutatta a szabadban, a melegágyi és az üvegházi konyhakertészetet, kiemelve az utóbbinak kis befektetési költségek melletti nagy jövedelmezőségét és különösen a külföldi primőröknek kiszorítása, illetve a külkereskedelmi mérlegünk feljavítása által nemzetgazdasági jelentőségét. Végül láttuk az intézet büszkeségét: a virághagyma telepet. Hogy a hollandi virághagymákért kiadott sok millió pengőt visszatarthassuk, Varga igazgató 1925-ben néhány hollandi hagymával megkezdte az ott elsajátított módon a hagymák szaporítását és nemesítését. Ma 260 tiszta fajta tulipánhagymával, 60 fajta jácinthagymával és sok más fajta kisebb jelentőségű hagymával rendelkeznek oly mennyiségben, hogy megkezdhetik piacra hozatalát.

Remélem, hogy tanulóink majd annak idején a látottakat saját jólétük emelésére és hazánk gazdasági felvirágoztatására értékesíteni fogják.

Délután a városi színházban, Szigligeti „A cigány" című népszínművét nézték meg tanulóink.

Gáspárné Okolicsányi Lujza.

V. Május 13-án az iskola összes tanárai és tanulói a madarak és fák napjának megünnepelése céljából kitűnően sikerült kirándulást tartottak az egyik közelfekvő erdőbe. Az alkalmi előadást Suloky Ibolya tanár tartotta meg. Nézzetek szét magatok körül, nézzétek a zöldlombú fákat és hallgassátok a vidáman csicsergő madarakat. Milyen más az élet a szabad természetben, ahol a mi kedves madaraink énekében vidáman gyönyörködhetünk. A hosszú téli esték után, hogy felmelegszik a szivünk, ha meg-

szólal a rügyfakasztó tavasz bájos hírnöke: a csalogány. Elhozza a messzi földek énekét, sóhaját, rab magyarok hazavágyó sírását. De nemcsak gyönyörködtetnek ezek a madárkák, hanem felbecsülhetetlen hasznot is hajtanak. Ha nem volnának, nem ennétek ízletes gyümölcsöt, mert a kártevő rovarok mindent elpusztítanának. De ezek a vidám napszámosok gyors szárnyukon bejárják a vidék gyümölcsöseit és elpusztítják a kártevőket. És mert ilyen hasznosak és kedvesek a madarak, védeni kell őket. Fészküket nem szabad leszedni a fáról és télen, amikor nem találnak rovart, etetni kell őket, hogy el ne pusztuljanak. Fa és madár egymás nélkül el sem képzelhető, ahol kivész az egyik, ott a másik is elpusztul. Ültessünk be minden talpalatti földet, hogy apró erdőcskéktől legyen díszes a magyar föld. Volt nékünk sok-sok hatalmas erdőnk, ezeket irígy ellenség elrabolta tőlünk, becsüljük meg tehát azt a keveset, ami megmaradt. Nem szabad a fiatal fákat rázni, meghajlítani, mert hajszál-gyökereik elszakadnak és kiszáradnak. Sok gyermek pajkosságból a fák kérgét faragdálja. Ha az a fa beszélni tudna, bizonyosan sírva panaszkodnék, ha karja volna, minden bizonnyal jól elpáholná az ilyen csintalan gyermeket. Ültessetek minél több fát s azokat gondosan ápoljátok. Itt a homokos alföldön valóságos áldás; védelmet ád a por, tüdővész ellen és árnyékot ád a nap perzselő melegével szemben. Igazi jólét és boldogság csak ott lehetséges, ahol virágoznak a fák és énekelnek a vidám madarak.

VI. Június 15-én az iskola 51 növendéke és 8 tanára kirándulást rendezett egy közeli erdőbe, ahol igen kedves órákat töltöttünk el. Ez a 2 negyedik osztálynak a búcsú kirándulása volt.

VII. Június 17-én a leányiskola megtekintette, Esztergom városát. Megnéztük a híres bazilikát, az érseki kincstárt, prímási palotát és képtárt. 16-án és 17-én a fiúiskola 2 napos kirándulást rendezett Dobogókőre és Visegrádra.

Ifjúsági egyesületek.

Petőfi Sándor Ifjúsági Önképzőkör. Tagjai voltak az iskola III. és IV. osztályos tanulói. Az alakuló gyűlést 1930. szeptember hó 16-án tartotta, melyen Karl Mátyás IV. o. tanulót ifjúsági elnökké, Endre Lóránt IV. és Floszmann László III. o. tanulókat jegyzőkké, Szabó Sándor IV. o. tanulót pénztárossá választották meg.

A önképzőkör kéthetenkint tartotta rendes gyűléseit. Az alakuló és zárógyűlés díszgyűlés volt.

A rendes gyűlések anyagát szavalat, bírálat, szabadelőadás-

felolvasás, zeneszám, könyvismertetés alkotta. Gyengébb kísérletezéseken kívül értékesebb szereplések is fordultak elő. Az önképzőkör legmunkásabb tagjai Szűcs Ferenc III. és Endre Lóránt IV. o. tanulók voltak. De szép munkát végzett Magyar Gábor I. o. tanuló is, ki engedéllyel résztvehetett az önképzőkör munkájában. Az iskola minden ünnepélyén az önképzőkör tagjai szerepeltek. Vezetője: Lettner János tanár.

A Zrinyi Ilona Önképzőkör szeptember 26-án alakult meg. A tisztségekre a következő tanulókat választották meg. Elnök: Gratzer Mária IV. o. Titkár: Milos Irén IV. o. Jegyző: Molnár Erzsébet IV. o. Aljegyző: Szeiler Mária III. o. Pénztáros: Sellyei Ilona IV. o. Ellenőrök: Temető Etel IV. o. és Lugossy Mária III. o. Az önkepzőkör kéthetenkint tartotta üléseit. A tagok önálló dolgozatokkal, szavalással, páros jelenetekkel, zenével, dallal, rajzzal, egyfelvonásos szindarabokkal vették ki részüket az önképzés munkájából. Kedves farsangi teaestélyünkön pedig a háziasszonyi tisztség gyakorlásával, tánccal, magánjelenetekkel és rövidebb szindarabokkal tették változatossá a műsort. Dicséretes szorgalmat tanusitottak: Lugossy Mária, Märzlich Erzsébet, Simon Gizella, Klementisz Klára és Reiter Jolán a III. osztályból, Gratzer Mária, Illovits Edit, Szolga Etel, Temető Etel, a IV. osztályból.

Az idén is arra irányult önképzőkörünk törekvése, hogy megvalósitsa ideális célját: fejlessze a tagok irodalmi ismereteit, csiszolja előadásbeli készségét, s szoktassa a bátor, öntudatos fellépésre. Nagy érdeme az önképzőkör tagjainak az, hogy különös előszeretettel választottak minden pályázatukban irredenta tárgyat, ezzel is bizonyitva azt a tényt, hogy mindenben követni akarják az előttünk oly kiváló, dicsőséges példaképet: Zrinyi Ilonát.

Ifjúsági Vöröskereszt Egylet ebben a tanévben nem működhetett oly intenziven, mint az előzőben. Ennek oka tanulóink nagyarányú lekötöttsége, a még mindig elég nagy számú vidéki tanuló és tanáraink magas óraszáma. Mindamellett igyekeztünk a tanulmányi rend által megszabott keretek között a Vöröskereszt értékes gondolatait nevelési munkánkban felhasználni. Vezetője a fiúiskolában Képessy Béla igazgató, a leányiskolában Képessyné Wälder Angela.

Ifjúsági Segélyegylet tankönyvállománya ez évben is örvendetesen gyarapodott. Az iskola 99 szegénysorsú tanulója között 284 tankönyvet osztottunk szét. Itt meg kell jegyezni, hogy a jövőben sajnos nem leszünk ily szerencsés helyzetben, mivel egy miniszteriumi rendelet úgy intézkedik, hogy a tanulóknak kiadott

könyvek az ő tulajdonukba mennek át. Igy tehát könyvkészletünk most már nem gyarapodik és mindenkor csak az abban az évben beszerezhető csekélyebb számú tankönyvvel segélyezhetjük tanulóinkat. Itt említjük meg, hogy a tankönyvek — melyek az iskola pecsétjével vannak ellátva — más tanulóknak nem adhatók el a következő tanévben. Karácsony előtt szépen sikerült ünnepséget rendezett az egyesület, melynek keretében ruha- és pénzsegélyben részesítettük szegényebb sorsú tanulóinkat.

Kiosztottunk 2 rend ruhát, 15 pár cipőt, 17 drb. szvettert, 13 pár keztyűt, 10 pár harisnyát, 1 sapkát, 1 sálat, 27 élelmiszercsomagot, stb. Úgy ezen cikkek árát, valamint több szegény tanuló tandíját a segélyegylet javára rendezett mozi előadás bevételéből fedeztük. E helyen is köszönetet mondunk Tilly Lipót úrnak, aki a nemes célra az előadás bevételének 60 %-át, azaz 270 P-t. juttatott a segélyegyesületnek. A Hangya szövetkezet 20 pengő ára füzetet és irószert adományozott az iskolának.

Beszámoló az ifjúsági sportkörök 1930—31. tanévi működéséről. A fiúiskolai sportkör neve: „Széchenyi István Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma: 282, a megalakulás ideje: 1925. okt. hava. A leányiskolai sportkör neve: „Dobó Katica Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma: 347, a megalakulás ideje: 1926. okt. hava.

Mindkét sportkör tiszteletbeli elnöke: Képessy Béla igazgató. A fiúiskolai sportkör vezető-tanára: Szeifer M. József, lakik: Dunaharaszti, Petőfi-utca 3. Nem testnevelési tanár.

A leányiskolai sportkör vezető tanára: Forstner Gizella, lakik: Dunaharaszti, Fő-út 65. Testnevelési tanár.

Az intézet tanulóinak teljes létszáma 141 fiú, 95 leány. A testnevelés alól felmentettek száma összesen 7 fiú és 8 leány. A testnevelési alapra fizető tanulók száma összesen 139 fiú, 120 leány.

A sportkörökben működő tagok száma korosztályonkint: Fiúiskola I. korosztály 61, II. k. o. 53, III. k. o. 27, összesen 141. Leányiskola: I. k. o. 61, II. k. o. 28, III. k. o. 26, összesen 115 tag.

A korosztályok sportköri foglalkozásának heti óraszáma összesen négy óra.

A fiúiskolában a következő szakosztályok működtek: Atletika. Hó- és jégsport. Játék. Torna. A leányiskolában: Torna. Játék. Hó- és jégsport.

Az intézetnek van 198 négyzetméter nagyságú olajozott deszka-padlózatú tornaterme. Játékra alkalmas udvar nagysága kb. 600 m^2. A gyakorlás helye a tornaterem, az iskola udvara, a sportpálya, továbbá a téli időszakban a község mellett húzódó

Dunaág jege. A gyakorlás ideje úgy a fiú-, mint a leányiskolában heti egy délután. Úszoda nincs. Hó- és jégsportot azonban üzött mindkét nembeli ifjúság.

A közösen megtartott tornaünnepély 1931. június hó 4-én zajlott le a következő programmal és eredménnyel: 1. Felvonulás, felállás, Himnusz eléneklése. 2. Leányiskola szabadgyakorlatai. 3. Fiúiskola szabadgyakorlatai. 4. II. leányosztály labdajátéka. 5. Őrségelosztás. 6. A III. és IV. leányoszt. padgyakorlatai. 7. A fiúiskola atletikai számai. Eredmények: Súlylökés: 1. Német József IV. o. 10·70 m. 2. Léb János IV. o. 8·05 m. Magasugrás: 1. Német József 1·30 m. 2. Feit György 1·25 m. Távolugrás: 1. Cseh Vilmos IV. o. 4·50 m. 2. Német József IV. o. 4·20 m. 100 m. síkfutás: 1. Szűcs Ferenc III. o. 2 Cseh Vilmos IV. o. Gátfutás: 1. Németh József IV. o. 2. Cseh Vilmos IV. o. Az I. illetőleg a II. helyezettek arany illetőleg ezüst érmet kaptak. 8. Sétapalotás. Táncolják: a II., III. és IV. oszt. tanulói. 9. Magyar Hiszekegy. Előadja az I. leányosztály. 10. díjak kiosztása.

A leányiskolából érmet kaptak: Gratzer Mária és Deheleán Mária IV. o. t., Horváth Etel és Szabó Teréz III. o. t., Fabók Mária és Rácz Mária II. o. t.

A fiúiskola spotköre 1931. május 15-én fotballmérkőzést játszott Csepelen, az ottani polg. isk. csapatával. Győzott a dunaharaszti isk. 4 : 0 arányban.

Mindkét sportkör mult évi vagyonából maradvány 50 P. 22 fill. A jelen tanévben testnevelési járulékból befolyt 40 % részesedés 230 P. 04 f. A sportkörök jelen tanévi összes kiadásai 68 P. 20 f. Maradvány: 226 P. 20 f. A maradványból festjük fel a tornaterem padlóját a V. K. M. 640—4—780/930 sz. engedélye alapjan.

Dunaharaszti, 1931. június 18-án. *Szeifer M. József*
Forstner Gizella.

Jelentés a fiúiskolai ifjúsági könyvtár működéséről. Az elmult iskolai évben a könyvtár állománya 33 művel, 68 kötetben, 113 P. értékben gyarapodott. A művek és kötetek száma közti nagy külömbséget az adja, hogy ez évben a kötelező olvasmányok példányszámait, a könnyebb hozzáférhetőség céljából emeltük. Igy tanulóink rendelkezésére áll 10 példányban Arany: Toldi Estéje, Kisfaludy: Kérők c. vigjátéka, Jókai: A enyedi két fűzfa c. elbeszélése és Mikszáth: Huszár a teknőben c. műve is. A mult tapasztalatai alapján emeltük a nagy keresettségnek örvendő Werne-könyvek számát is.

A könyvtári órákat minden szombaton egy órakor tartottuk. A forgalom lankadatlanul nagy volt egész éven át. A figyelem felkeltése egyes mű iránt a rendes órákon igen hatásosnak bizonyult. Ezzel az eljárással elértük azt, hogy tanulóink figyelme az addig általuk elhanyagolt — egyébként értékes — művek felé is fordult. A könyvek bekötését ez évben is folytattuk.

A könyvtár áll 317 műből és 346 kötetből. *Lettner János.*

A leányiskola ifjúsági könyvtárát ebben a tanévben is szorgalmasan látogatták. Az alsóbb osztályokban kéthetenkint, a felsőbbekben hetenkint volt könyvtáróra. A jelen tanévben a 289 kötetet számláló könyvtár 60 kötettel gazdagodott 87 P értékben, s a fűzött példányok egy részét is beköttettük. Az alsóbb osztályok érdeklődése a mese-mondavilág, történelmi tárgyú elbeszélések felé irányult, addig a felsőbb osztályok az elbeszélésekért lelkesedtek. A könyvtáróra szorgalmas látogatása bizonyítéka annak, hogy a könyvtár megfelelt hivatásának: növendékeink megszerették a könyveket, barátjuknak, szórakoztatójuknak tekintették, s az azokban talált leírásokban eljutottak Meseországon kivül hazánk elszakitott területeire s a meleghangú, élénk leírások sorai megteremtették azt a kapcsolatot, mely szeretettel öleli szivére ott sinylődő testvéreit. Megismerték irodalmunk nagyjainak: Jókainak, Mikszáthnak, Gárdonyinak, Herczegnek műveit és meg is kedvelték. Mai elesettségünk keserves vergődése közepette különösen fontos, hogy az ifjúság szellemi táplálékát magyar irók műveiből meritse és ezzel ébrentartsa mindnyájunk vágyának: Magyarország feltámadásának reményét! Könyvtár állománya: mű 321, kötet 349.

Jelentés a tanári könyvtár működéséről. A tanári könyvtár ez évben is örvendetesen gazdagodott. A beszerzések összege 608 P 30 f. volt. Főbb beszerzéseink: Gróh J. Új magyar díszitések. 2. Dr. Márki S. Történelmi szemléltetőképek. 3. Dr. Révay: Árpádok virága, Szent Imre herceg. 4. Urbányi: reklám kézikönyve. 5—7. Gyula diák verses kötetei. 8. Dr. Nevelős Gy. Ég és föld. 9. P. Konif: Bacilusvadászok. 10. Pércly J. Magyar rajzoló művészek. 11. Vajtó L. Mai magyar múzsa. 12. Vörösmarty M. Csongor és Tünde. 13. Cholnoky I. A sárkányok országában. 14—15. Stein Aurél művei. 16. Kornis Gy. Kultura és nemzet. 17. Kornis Gy. Magyar filozófusok, 18—24. Hadifogoly magyarok története. A Dante propaganda kiadásai. A könyvtár köteteit a kollégák a legnagyobb szorgalommal forgatták és a tanitás minden ágában sikerrel is használták. A tanév folyamán kivett kö-

tetek száma kb. 520 volt. A tanári könyvtár 625 műből és 1130 kötetből áll. *Szeifer M. József a tanári könyvtár őre.*

Cserkészcsapat megszervezésében is sikerült jelentős lépést tennünk előre. A Kossuth vizi cserkészcsapat a dunaharaszti tanulókból külön helyi csoportot szervezett. Ebben a csapatban kapja kiképzését az a 20 polgári iskolai tanuló, aki igazgató felhívására cserkésznek jelentkezett. A csapat iskolánkban kapott otthont, ahol hetenként kétszer, csütörtökön és szombaton jönnek össze. Parancsnokuk Révész Oszkár cserkésztiszt, az ifjúság köréből Kubányi István felsőkereskedelmi iskolai tanuló. A cserkészszellem s a fiúk katonás fellépése egy csapásra megnyerte úgy a helyi vezetőség, mint közönség rokonszenvét, úgy hogy reménlhetjük a csapat fejlődését és biztos megerősödését.

Iskolai ünnepélyek. Az elmult tanévben is több iskolai ünnepséget rendeztünk. Ezek közül négyet a nagy közönség bevonásával. Ezeknél főcélunk volt a hazafias érzés ápolása és különösen egy törhetetlen, minden magyar lelkében élő gondolat ápolása, erősítése: elpusztíthatatlan hit a magyar feltámadásban.

I. Szeptember 4-én a tanévet ünnepélyes keretek között nyitottuk meg. Igazgató üdvözölte az egybesereglett ifjúságot és figyelmeztette őket, hogy szorgalommal, jó magaviselettel igyekezzenek a most kezdődő tanévet minél sikeresebbé, hasznosabbá tenni.

Az ünnepély végén tanulóink elvonultak a megszállott területről átmentett, sok magyar bánattól megszentelt lobogó előtt.

II. Október 6-án az aradi vértanuk emlékére gyászünnepélyt rendeztünk. Ünnepi beszédet Benczik Geyza tanár tartotta.

III. Szent Imre ünnepélyünket november 5-én tartottuk, melyre meghivtuk a község vezetőségének, társadalmi egyesületeinek és egyházainak képviselőit is. Ünnepi beszédet Kern József r. k. hitoktató tartotta.

IV. December 6-án a kormányzó úr őfőnagyméltósága névnapján igen sikerült házi ünnepséget tartottunk. Az ünnepi beszédet Képessy Béla igazgató tartotta.

V. Karácsonyi szeretet-ünnepélyünket december 21-én tartottuk. A leányiskola tanulói egyfelvonásos színdarabot adtak elő, az intézeti vegyeskar karácsonyi tárgyú énekeket énekelt. Mély hatást tett tanulóinkra a ragyogó karácsonyfa, melynek fénye a a szeretet melegét árasztotta azokra is, akik nagy szegénységükben otthon nem igen örülhetnek Jézuska eljövetelének. Az iskola majd minden tanulójának ajándékokat osztottunk ki. Melegruhát, cipő-

ket, szvettereket. Sokféle ruhadarabokat és élelmiszer csomagokat. Még a módosabb tanulók is kaptak legalább néhány darab cukrot, vagy süteményt. Az érdeklődők sorában ott volt Földvári Aurél főjegyző nejével és Buócz Rudolf esperes plébános, a szülők csaknem teljes számban eljöttek. Az ünnepély vallási, történelmi és szociális jelentőségét Képessy Béla igazgató ismertette. Az ünnepélyt Képessyné Wälder Angela tanár rendezte.

VI. Különös fénnyel és melegséggel ünnepeltük meg március 15-ét. Gazdag műsoros előadásunkat a község közönsége, a szülők s az iskola barátai közül igen sokan megnézték. Ünnepi beszédet Mályné Márton Irma tanár mondotta.

VII. Április 23-án, igazgató névnapján kedves és meleg ünnepséget rendezett az iskola. A köszöntő beszédet Illovits Edit és Endre Lóránt IV. osztályú tanulók mondották.

VIII. Május 2-án és 3-án a Csengeri Antal szobor javára műsoros ünnepélyt rendeztünk. Előadtuk Siklaki István „Magyar tánc" és Képessy Béla „Magyar feltámadás" című 1 felvonásos darabját. A tanulók preciz játéka, a szebbnél-szebb jelmezek és táncok nagyon tetszettek a közönségnek. A kb. 100 szereplő betanításának nehéz munkáját Képessyné Wälder Angela tanár végezte. A táncokat Kovács Edith tánctanár tanította be. Zongorán Beck Teréz úrleány kísért.

Az ünnepély sikeréről a helyi újság a legnagyobb elismerés hangján írt.

IX. A hősök emlékünnepét a község előljáróságával és társadalmi egyesületeivel közösen rendeztük meg a hősi szobornál. Ezen az ünnepélyen az iskola 2 énekszámmal és 1 szavalattal szerepelt.

X. A trianoni gyilkos béke évfordulóján a tanítási órák után házi ünnepséget tartottunk. A szörnyű béke pusztulásait s a magyar igazság győzelmének lehetőségeit Szeifer M. József tanár ismertette.

XI. Szokásos évzáró ünnepélyünket június 18-án tartottuk meg. Reggel istentiszteleten vettünk részt, utána pedig az iskola udvarán ünnepség keretében elbúcsúztunk tanulóinktól. Lelkére kötöttük végzett tanulóinknak, hogy az itt kapott tanításokról sohase feledkezzenek meg. Legyenek munkakedvelő, becsületes fiai a hazának, mert csak ezen az úton érhető el a boldogabb magyar jövendő. A hazáját, sőt saját magát is csak az szereti igazán, aki kötelességeit híven teljesíti. Dolgozzatok és higyjetek a jövőben. Ünnepély végén a szorgalmas és jómagaviseletű tanulóknak

jutalmakat osztottunk ki, majd búcsúképen elvonultak tanulóink a nemzeti színű lobogó előtt.

Tanulóink egészségügyével állandóan behatóan foglalkoztunk. A közismert gazdasági bajok következményeképen a táplálkozás és ruházat hiányossága különféle betegségeknek lett okozója. Főleg látszik ez az alsó osztalyokban, ahol a megejtett orvosi vizsgálat több tüdőcsúcshurutos tanulót talált. Ezek közül többen már kezelésben részesültek v. most is kezelés alatt állottak. Az iskola szerény eszközeivel mindent elkövetett, hogy a komolyabb bajok elháríthatók legyenek és ez több esetben sikerült is. Hosszabb ideig betegeskedtek: Vadkerti Julia I., Simon Ida I. operáció, Palló Julíska I. gyomorbaj, Magyar Gábor I. sérülés, Kovács László I. tüdőgyulladás, Szabó Ferenc I. vakbélgyúlladás, Czudar Rezső I., Buttyán Katalin II., Komlóssy Erzsébet, Szolga Margit, Bonhardt Katalin II., zúzódás, Tamássy Anna és Baranyai Anna II. szemgyulladás, Szőke Ilona II. tüdőhurut, Reiter Jolán III. tüdőgyulladás, Forstner Antal III. és Szolga Etelka IV. tüdőcsúcshurut, Leéb Ferenc IV. ízületi gyúlladással. Dr. Molnár Sándor községi orvos iskolánkat több izben meglátogatta, tanulóinkat egyenként megvizsgálta s az egészségügyi viszonyokat kielégítőnek találta. Járványos betegség nem volt.

Halálozás. Ebben a tanévben a sors kérlelhetetlensége bőven szedte áldozatait. Súlyos csapás érte Gáspárné O. L. kollegánkat, kinek nővére Bécsy Lászlóné november 19-én Budapesten, rövid szenvedés után hirtelenül elhunyt. Öt árvát hagyott maga után. Az egész iskola őszinte részvéte követte a család gyászát. Augusztus 5-én hosszabb szenvedés után meghalt az iskola hűséges szolgája özv. Lach Konrádné. Intézetünk alapítása óta állt iskolánk szolgálatában és mindenkor a legnagyobb lelkiismerettel teljesítette kötelességét. Négy gyermeket hagyott hátra. Skobrák Jozefin II. oszt. tanuló édes anyját vesztette el. Súlyos csapás érte Purczel Ferenc és Pachl Viktor tanulókat, kiknek édes atyjuk halt meg. Farkas Ilona nővére évekig tartó betegség után a tanév folyamán meghalt. Ladányi Mátyás 1. oszt. tanuló édes atyja júniús 5-én hirtelen meghalt.

Segélyezések és jutalmak. Nagy gondot fordítottunk arra, hogy tanulóinknál a jótékonysági hajlamot fejlesszük, erősítsük. A téli hónapokban az önképzőkör keretében vidám összejövetelt tartottunk, ahol a tehetősebbek megvendégelték szegényebb társaikat. Élelmiszer csomagokkal, nélkülözhető ruhadarabokkal segítették meg egymást. A nyomor enyhítése céljából rendezett mozi-

előadás jegyének arusításánál is dicséretes buzgalmat fejtettek ki tanulóink. Tandij megfizetésénél is több tanuló segitségére siettünk és igy lehetővé tettük tanulmányaiknak zavartalan folytatását.

Szorgalmuk és jó magaviseletükért jutalomban részesültek a következő tanulók: I. fiú o.: Magyar Gábor, Schvarczl István. II. fiú oszt.: Schuszter Ferenc, Uza Károly. III. f. o.: Forstner Antal. IV. f. o.: Karl Mátyás, Havasi Miklós. I. leány oszt. Dedinszky Judit, Sikuta Hermin, Szabó Magda, Katona Mária. II. I. o.: Kovács Stefánia, Fabók Mária, Zemann Ilona, Kirchner Magdolna, Horváth Mária, Varga Emma, Rácz Mária, Sellyei Mária. III. o.: Märzlich Erzsébet, Horváth Etel. IV. I. o.: Gratzer Irma, Molnár Erzsébet, Milos Irén és Krajcsovics Mária.

Magánvizsgálatok a dunaharaszti áll. polg. fiú- és leányiskolában évenként háromszor: ugymint szeptember elején, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Szeptember elején csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 1·60 P. bélyeggel ellátva Polgári iskolai kir. főigazgatósághoz címezve július hó 15-ig, okt. hó 1-ig, illetve április 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőnél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyújtani; az ilyen kérvényeket az iskola igazgatósága nem fogadja el.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasittatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akaróknak: 1. Születési bizonyitványát. 2. Az iskolai bizonyitványát. 3. Az illető község elöljárósága által kiállitott erkölcsi és foglalkozási bizonyitványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakitották meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakitása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyitványok is. A mellékletre, ha azokon bélyeg nincs, 10 fill. bélyeg ragasztandó. Vizsgálat 2 részből áll: irásbeli és szóbeli vizsgálatból. Az irásbeli vizsgálatra minden magántanulónak jegyzéket kell összeállitania a magyar és német kötelező olyasmányokról.

A kérvény benyújtásakor tandij és kezelési díj fejében minden magántanulónak 29 P 50 fillért kell fizetnie.

Magánvizsgálatot tettek a következő tanulók: (augusztusban) Endre Lóránd III. oszt. (elégséges), Pesterzsébeten. Decemberben: Palló István I. (elégséges), Cseh Vilmos III. (elégséges), Halasi Ferenc III. (elégséges), Szűcs Ferenc III. (elégtelen), Juhász Imre IV. (elégséges), Kréz Károly (elégséges). Júniusban: Hirschler Zsuzsánna III. (elégséges), Fajkos Mária IV. (jó), Baka Lajos IV. (elégséges), Temesváry Pál II. (elégséges), Buda János III. (elégséges).

Tanév bezárása. N. M. Miniszter Úr 540—05—128/1931. számú rendeletével a nyári szünidőt meghosszabbitotta és június 20-tól szeptember 9-ben állapitotta meg. Ennek következtében a tanévvégi nyilvános összefoglalásokat június 8-tól 13-ig tartottuk meg. Ezeken ismételten alapos vizsgálat alá vettük, nemcsak a bukott és kétes, hanem a jó tanulókat is, hogy megismerjük tanulóink általanos tudását és lássuk, hogy az egész tanitási anyag felett milyen áttekintésre tettek szert. Vizsgálataink sorrendje a következő:

Június 3-án ref., ág. ev. és izr. tanulók hittani vizsgálata.
„ 13-án r. kath. „ „ „
„ 6-án délután előzetes osztályozó értekezlet.
„ 8., 9, 10, 11, 12-én általános összefoglalások.
„ 12-én végleges osztályozó ülés.
„ 13-án irásbeli magánvizsgálatok.
„ 15., 16 és 17-én kirándulás Esztergom-Visegrádra.
„ 18-án reggel 8 órakor Te Deum. 9 órakor rajz- és kézimunkakiállitás, 10 órakor évzáró ünnepély, jutalmak és bizonyitványok kiosztása.
„ 18-án 12 órakor záróértekezlet.
„ 19 és 20-án beiratások.

Képessy Béla igazgató.

II. Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése	Milyen tárgyakat tanított, melyik osztályban?	Heti óráinak száma	Működési évei száma: itt	Működési évei száma: összesen	Egyéb elfoglaltság
1	**Képessy Béla** igazgató nyelv- és történettud.	Történelem III. f. o.	3	8	22	Iskolai felszerelések stb. őre. Ifj. Vöröskereszt Egylet vezetője.
2	**Benczik Geyza** rendes tanár nyelv- és történettud.	Német I. és IV. f. o., földr. I.—III.—IV. f. o., ének I.—IV. f. o., karén. I-IV f, közgt. IV.	21	6	33	I. f o. főnöke, földrajzi és történelmi szertár őre, énekkar vezetője.
3	**Forstner Gizella** rendes tanár mennyiségtan-term. tud.	Számtan I. II. IV. I. o., fizika IV. I. o., vegytan III. I. o., kézim. IV. I. o., torna I. III. I. o	22	8	10	Leány sportkör vezetője
4	**Gáspárné Okolicsányi Lujza** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar IV I. o., földr. I. I. o., történelem III—IV. I o., természetr. II. I. o., háztartástan IV., ének I—IV. I o., oszt. fön. óra, énekkar	22	8	19	IV. I. o. főnöke, ifj. könyvtár őre, önképzőkör és énekkar vezetője
5	**Glässer György** rendes tanár mennyiségt., term, vegyt.	Számtan I. III. f. o., fiz. III. f. o., német II., III. f. o., egészségt. IV f. o. kézim. III. IV. f. o.	21	7	8	III. f. o. főnöke, vegytani-, fizikai- és kézimunka szertár őre
6	**Káplány Dóra** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar I. és III., földr. III., kézim II, torna II. és IV., egészsgt. IV. I. o.	20	2	22	Tanári testület jegyzője
7	**Képessyné Wälder Angela** rendes tanár rajz és kézimunka	Rajz I—IV. f és I. o., Kézimunka I. I. o., oszt. fön. óra.	22	8	14	Rajzszertár őre és a leányiskola ifj. Vöröskereszt Egylet vezetője
8	**Lettner János** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar I. és IV., kézim I—II., mezőg. I—IV. torna I. és III. f. o.	22	5	8	IV. f. o. főnöke, önképzőkör és mezőg. gyakorlatok vezetője, ifj. könyvtár őre.
9	**Mályné Márton Irma** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar II. I o., földr. II., termr. I. I. o., szépir I. I. o., német I—IV. I. o, oszt. fön. óra	22	9	28	II. I. o. főnöke, a német tanf. vezetője.
10	**Suloky Ibolya** hely. tanár mennyiségtan és természettudomány	Számtan II. és IV. f o és III. I. o., természetr. I—II. f. o., vegytan IV. f. o., kézim. III. I. o., oszt. fön. óra.	22	6	9	III. I. o főnöke, természetrajzi szertár őre.
11	**Szeifer M. József** rendes tanár nyelv- és történettud	Magyar II—III. f. o., tört. II, és III f. o., földr. II f. o., torna II. és IV. f. o.	21	7	7	II. f. o. főnöke, tanári- és ikv. könyvtár őre ifj. Sportkör vezetője
1	**Kern József** áll. r. k. hitoktató	R. kath. hittan I—IV fiú- és leányoszt.	16	4	8	
2	Nagy Kálozi Balázs ref. s. lelkész	Ref. hittan I—IV. fiú- és leányoszt.	8	1	2	
3	**Oláh Károly** áll. ág. h. ev. hitoktató	Ág. h. ev. hittan I—IV. f. és I. oszt	1	6	6	
4	**Feuer Dávid** izr. hitoktató	Izr. hittan I—IV. f. és I. oszt.	1	2	2	

Altíszt: Kemény Lajos.

III.

Szertárak gyarapodása.

Tanítási eszközeink szaporításában jelen tanév folyamán is jelentős eredményt tudtunk elérni: tanulóink számának ugrásszerű emelkedése bevételeinket növelte, ezt a bevételtöbbletet is V. K. M. 640—4—241/1931. számú engedelye alapján szemléltető eszközök beszerzésére fordítottuk. Ünnepélyeink jövedelméből is jelentős mértékben tudtuk gyarapítani iskolánk vagyonát. Végül pedig az iskola barátai az idén sem hagytak cserben minket és adományaikkal elősegítették szertáraink fejlődését. Hálás köszönet érte.

Gyarapodás szakok szerint:

I. Tanári könyvtár: 47 mű 57 kötetben	477·37	P	értékben.
II. Ifjusági könyvtár: 72 mű 80 kötetben	217·45	„	„
III. Iskola bútorai: 20 drb. pad, szekrény, szenes és fás láda	616·—	„	„
IV. Mértani szertár: szögmérők, 2 drb.	13·22	„	„
V. Természetrajz: Eschner—Goering, Lehman szent képek 12 drb.	70·50	„	„
VI. Történelmi szertár: Róm. bir. térképe és 5 szemléltető kép kerettel	83·—	„	„
VII. Földrajzi szertár: Európa és Ázsia hegy- és vizrajzi térképe és Lehman-féle 8 szines szemléltető kép kerettel, üveggel	154·70	„	„
VIII. Kézimunka: szőnyegszövő gép és kf. asztalos szerszámok	92·80	„	„
IX. Tornaszertár: huszonnégy börlabda	25·—	„	„
X. Rajzszertár: Magyar diszitő munkák 24 drb. kerettel	126·—	„	„
XI. Mezőgazdaságtan: permetezőgép és 16 drb. gazd. szerszám	147·—	„	„
XII. Ifj. sportkör: 11 drb. tornaszakkönyv	31·60	„	„
Szereztünk az iskolának 150 drb. széket	670·—	„	„
Az 1930—31. tanév beszerzéseinek összege	2.724·61	P.	

Az iskola összes felszerelésének értéke 35.000 P.

IV.

A tanulók névsora.*)

I. fiúosztály. Osztályfőnök: Benczik Geyza.

1. Balázs István Antal (jó), 2. Bandzsál Pál (elégs.), 3. Beck Domonkos (elégs.), 4. Beck Ferenc (magy.), 5. Brezniczky Lénárd (elégs.), 6. Bonhardt György (magy. ném.), 7. Bucsi Sándor (elégs.), 8. Czudor Rezső (elégs.), 9. Császár Ernő (elégs.), 10. Csunderlik István (elégs.), 11. Duttyán Antal (elégs.), 12. Eisensehr Ferenc (jó), 13. Fehér István (elégs.), 14. Gabler Pál (jó), 15. Gemza János (jó), 16. Gratzer Károly Ede (jó), 17. Gráf Márton (magyar), 18. Gubányi István (elégs.), 19. Gyurnik János (elégs.), 20. Hankó Árpád (magy., ném.), 21. Havasi József (elégs.), 22. Hegedűs László (elégs.), 23. Heusenberger Ferenc (elégs.), 24. K. Horváth Sándor (elégs.), 25. Jászai Béla (elégs.), 26. Jerkó János (elégs.), 27. Kabai Sándor (elégs.), 28. Keresztúri Károly (elégs.), 29. Koczó János (ném.), 30. Koós József (II. o.-ba lépett), 31. Kovács István (jó), 32. Kovács Lajos (elégs.), 33. Kovács László (jó), 34. Kovács Pál (magy., ném.), 35. Kovács Sándor (elégs.), 36. Kőrösi József (elégs.), 37. Kungl Antal (német számt.), 38. Kudar Pál (elégs.), 39. Ladányi Mátyás (elégs.), 40. Lendvay István (elégs.), 41. Lorbach Antal (elégs.), 42. Magyar Gábor (jeles), 43. Metka Ferenc (elégs.), 44. Murányi Ferenc (elégs.), 45. ifj. Nagy Miklós (elégs.), 46. ids. Nagy Miklós (elégs.), 47. Oberfrank Antal (elégs.), 48. Pfandler Péter (elégs,), 49. Pleszkó János (elégs.), 50. Rasovszki Sándor (elégs.), 51. Rácz István (elégs.), 52. Ruff Mátyás (elégs.), 53. Somogyi István (elégs.), 54. Sterczel Mihály (jó), 55. Szabó Ferenc (elégs.), 56. Szántó Géza (magyar, ném.), 57. Szing Lénárd (magy.), 58. Schlick Nándor (elégs.), 59. Schuszter Mátyás (elégs.), 60. Schvarzl István (jó), 61. Viczián Pál (jó), 62. Zemann András (elégs.),

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Szeifer M. József.

1 Deutsch Károly (kimaradt), 2. Eisenhoffer János (magyar, számtan), 3. Fajta Ferenc (elégs.), 4. Fábián Ferenc (elégs.), 5. Gaal Rezső (elégs.), 6. Hajas Gyula (elégséges), 7. Havasi Antal (elégs.), 8. Jókai Sándor (elégs.), 9. Karl György (elégs.), 10. Kecs-

---

* A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat. A név után felsorolt tantárgyakból az érdemjegy elégtelen.

keméty János (elégs.), 11. Kiss József (német), 12. Kontár János (jó), 13. Koós József (jeles), 14. Kormos György (jó), 15. Krajcsovits Imre (jó), 16. Lovastyik János (elégs.), 17. Maasz István (jó), 18. Méh Lajos (elégs.), 19. Püschl István (magyar), 20. Révész Oszkár (jó), 21. Riesz István (magy., tört.), 22. Schneller Pál (jó), 23. Schuszter Ferenc (jeles), 24. Simon Lajos (elégs.), 25. Szegvári Péter (elégs.), 26. Tóth Gyula (ismétel), 27. Uza Károly (jeles), 28. Vadkerti János (jó), 29. Varga Gábor (ism.), 30. Wellvarth Henrik (jó), 31. Visnyovszky Nándor (ism.), 32. Zakócs János (jó), 33. Makray Ferenc (kimaradt).

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Glässer György.

1. Bandzsal István (elégs.), 2. Cseh Vilmos (IV. o.-ba lépett), 3. Csengeri Károly József (jó), 4. Faragó László (elégs.), 5. Floszmann László (elégs.), 6. Fischl Benő (kim.), 7. Fischl Pál (kim.), 8. Forstner Antal (jó), 9. Glázer Antal (elégs.), 10. Glázer József (elégs.), 11. Hlatki Károly (elégs.), 12. Ille Bálint (elégs.), 13. Ille Lajos (elégs.), 14. Illés István (IV. o.-ba lépett), 15. Jén János (elégs.), 16. Kecskeméti Ferenc (ism.), 17. Kopriva Lajos (jó), 18. Leéb Lénárd (elégs.), 19. Lunzer József (elégs.), 20. Puskás László (számt., földr.), 21. Sárdi József (földr., számt.), 22. Sganyár Lajos (magy., számt.), 23. Simon Ferenc (magy., számt.), 24. Tálas Béla (elégs.), 25. Szűcs Ferenc (elégs.), 26. Makrai Gyula (jó).

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Lettner János.

1. Csaplár József (elégs.), 2. Endre Lóránt (elégs.), 3. Fábián Jenő (nem oszt.), 4. Feit György (elégs.), 5. Gáspár Márton (elégs.), 6. Glász János (elégs.), 7. Havasi Miklós (jó), 8. Karl Mátyás (jó), 9. Kecskeméti Péter (elégs.), 10. Kindlinger György (elégs.), 11. Kormos Imre (német, számt.), 12. Leéb Ferenc (történet, számtan-mértan), 13. Leéb János (elégs.), 14. Marek Ferenc (elégs.), 15. Mayländer Antal (történet, vegytan), 16. Német József (számtan-mértan), 17. Pachl István (német, történelem), 18. Purczel Ferenc (jó), 19. Rötzer Ignác (tört., számtan-mértan), 20. Sábián Sándor (elégs.), 21. Schiwampl József (elégs.), 22. Szabó Sándor (elégs.), 23. Tóth József (kimaradt), 24. Ványi Ágoston (elégs.), 25. Werner Sándor (kimaradt), 26. Illés István (elégs.), 27. Deim István (elégs.), 28. Cseh Vilmos (német nyelv, számtan-mértan).

I. leányosztály. Osztályfőnök: Képessyné Wälder A.

1. Ábrahám Matild (jó), 2. Bálint Etelka (jeles), 3. Cseh Gabriella (jeles), 4. Csiszér Piroska (jeles), 5. Dedinszky Judit (jeles), 6. Drahota Julianna (elégs), 7. Floszmann Magdolna (jó), 8. Garavári Katalin (elégséges), 9. Gábler Edit (jeles), 10. Gaál Erzsébet (elégs.), 11. Glázer Anna (elégs.), 12. Gyomlin Teréz (jó), 13. Halász Emilia (jó), 34. Havasi Julia (számtan), 15. Horváth Irén (jó), 16. Horváth Jolán (elégs.), 17. Jaczkó Ilona (elégs.), 18. Jülek Sári (ism.), 19. Kaltenecker Janka (elégs.), 20. Katona Irma (jeles), 21. Kepics Ilona (jó), 22. Kiss Erzsébet (jeles), 23. Kovács Erzsébet (jó), 24. Kriegsmann Mária (jó), 25. Kukel Aranka (elégs.) 26. Lunzer Ilona (elégs.), 27. Marelyn Anna (elégs.), 28. Muha Katalin (számtan, természetr.), 29. Nagyiván Margit (jó), 30. Osvald Ilona (jeles), 31. Palló Juliska (jeles), 32. Salamon Teréz (számtan, német), 33. Sábián Sarolta (elégs.), 34. Sikuta Hermina (jeles), 35. Simon Ida (elégs.), 36. Simon Ilona (jó), 37. Szabó Magdolna (jeles) 38. Török Piroska (jó), 39. Vadkerti Izabella (jó), 40. Vadkerti Julianna (jó), 41. Schwarzenberger Anna (jó).

II. leányosztály. Osztályfőnök: Mályné Márton Irma.

1. Bakon Vilma (jó), 2. Balog Teréz (jó), 3. Baranyai Anna (elégs.), 4. Bányai Júlia (jó), 5. Bonhardt Katalin (jó), 6. Borsos Margit (kim.), 7. Buttyán Katalin (jó), 8. Csontos Erzsébet (jó), 9. Fabók Mária (jeles), 10. Faragó Erzsébet (elégs.), 11. Farkas Ilona (elégséges), 12. Fischer Ilona (jó), 13. Frank Margit (elégséges), 14. Glázer Irma (jó), 15. Gratzer Katalin (elégs.), 16. Gubás Olga (jó), 17. Horváth Ilona (jeles), 18. Horváth Mária (jeles), 19. Keresztesi Júlia (elégs.), 20. Kirchner Magdolna (jeles), 21. Kocsis Ilona (jó), 22. Kollár Júlia (jó), 23. Komlósdi Erzsébet (számtan), 24. Kovács Stefánia (jeles), 25. Lányi Mária (jó), 26. Leithauser Ilona (elégs.), 27. Papp Rozália (elégs.), 28. Rausch Anna (jó), 29. Rácz Mária (jeles), 30. Sellyei Mária (jeles), 31. Sobrák Jozefin (jó), 32. Spitzer Erzsébet (jeles), 33. Szabó Margit (jó), 34. Szolga Margit (jó), 35. Szőke Ilona (jó), 36. Tamássy Anna (elégs.), 37. Tomin Teréz (elégs.), 38. Varga Emma (jeles), 39. Vásárhelyi Lenke (jó), 40. Zemann Ilona (jeles).

III. leányosztály. Osztályfőnök: Suloky Ibolya.

1. Csákvári Erzsébet (elégséges), 2. Cseh Erzsébet (jó), 3. Horváth Erzsébet (jeles), 4. Horváth Etel (jeles), 5. Klementisz

Klára (jó), 6. Kovács Amál (vegytan), 7. Kovács Eszter (elégs.), 8. Kungl Irén (elégs.), 9. Lugosi Mária (jeles), 10. Märzlich Erzsébet (jeles), 11. Reiter Jolán (elégs.), 12. Seiler Mária (jeles), 13. Simon Gizella (jó), 14. K. Szabó Teréz (jó), 15. Sztankovics Mária (elégs.), 16. Tóth Teréz (elégs.), 17. Weisz Etelka (elégs.), 18. Wittwindisch Gabriella (számtan, vegytan).

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Gáspárné Okolicsányi Lujza.

1. Deheleán Mária (jeles), 2. Eisenschr Jozefin (elégs.), 3. Gabler Irén (jeles), 4. Golts Irma (jeles), 5. Gratzer Irma (jeles), 6. Gubányi Olga (elégs.), 7. Hesz Ibolya (jó), 8. Illovits Edit (jó), 9. Juhász Johanna (elégs.), 10. Koch Zsuzsi (elégs.), 11. Krajcsovics Mária (jeles), 12. Lászlóp Erzsébet (jó), 13. Milos Irén (jeles), 14. Milos Mária (elégs.), 15. Molnár Erzsébet (jeles), 16. Pachl Boriska (elégs.), 17. Pálffy Mária (elégs.), 18. Rácz Ilona (elégs.), 19. Schwarzl Irma (elégs.), 20. Sellyei Ilona (jeles), 21. Szegváry Tekla (elégs.), 22. Szolga Etelka (jó), 23. Sztruhár Klára (jó), 24. Temető Etel (jó).

V.

Az 1931—32. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beiratások. A dunaharaszti m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1931—32. tanévre szóló felvételeket és beírásokat június 19-én és 20-án délelőtt 8—12-ig tartjuk meg az iskola Főutcai hivatalos helyiségében. Szeptember 5-én és 7-én pótbeírások lesznek. A rendes tanítás szeptember 9-én kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát; 2. iskolai bizonyítványát; 3 ujraoltási bizonyítványát.

Kérem a szülőket, hogy a júniusi beiratásokat el ne mulasszák, mert szeptemberben esetleg az iskola már nem vehet fel több tanulót.

A polgári fiú- és leányiskola I-sö osztályába csak olyan ta-

nulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték és 10-ik életévüket betöltötték. A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának megfelelő alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. A vizsgálat anyagára vonatkozólag az igazgató ad felvilágosítást. Felvételi és tanterv különbözeti vizsga díja 20 P.

Egy tanév folyamán az iskolában a rendes- és magántanulók s a közalkalmazottak gyermekei a következő díjakat fizetik:

Sorszám	Mi címen fizetendő a díj?	Rendes tanuló				Magántanuló	
		Teljes díjat fizet		Hadi árva stb.			
		P	f	P	f	P	f
1	Beiratási díj	1	50	1	50	1	50
2	Tandíj	28	—	14	—	28	—
3	Ifjúsági könyvtár díj	—	50	—	50	—	50
4	Értesítő díj	—	36	—	36	—	36
5	Tanulmányi kirándulási díj	1	—	1	—	—	—
6	Önképzőköri díj III—IV. o.	—	50	—	50	—	—
7	Osztályfőnöki díj	1	50	1	50	1	50
8	Ifjúsági segélyegylet	—	50	—	50	—	—
9	Testnevelési alap	2	40	2	40	—	—
10	Filmoktatási díj	2	24	2	24	—	—
11	Polg. tan. házalap.	—	75	—	75	—	75
12	Iskolaszanatórium	—	75	—	75	—	75
13	Felszerelési díj	5	—	5	—	5	—
14	Fütési díj	4	—	4	—	4	—
15	Értesítő könyv	—	70	—	70	—	—
16	Kréta, szivacs	—	30	—	30	—	—
17	Vizsgálati díj	—	—	—	—	40	—
18	Elnöki díj	—	—	—	—	6	50
19	Kezelési díj	—	—	—	—	1	50
	Összesen:	50	—	36	—	90	36

Ezen összeget a rendes tanulók 5 részletben fizetik. Beiratáskor 14·80 P, október 1—7-ig 11·40 P. (közalk. 11·40 P.) december 1—7-ig 9·— P. (közalk. 2·— P), február 1—8-ig 8·50 P. (közalk. 8·50 P.) és április 1—7-ig 9·— P (közalk. 2). Magántanulók az egész összeget egyszerre fizetik a vizsga megkezdése előtt.

Tandíjmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletűek s jó bizonyítványt képesek felmutatni, 20 %-ig tandíjmentességet nyerhetnek.

Tandíjmentességért folyamodók a polgári iskolai kir. főigazgatósághoz címzett kérvényüket szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve a beíratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulókra, kikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornázás szervi hibáiknál, vagy gyenge testalkatuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az említett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyítvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy a testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők. Kérvényeiket szept. 10-ig be kell adni.

Ha valamely tanuló egy vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javítóvizsgálatot tehet. A javítóvizsgálatokat szeptember 3-án délelőtt 9 órakor kezdjük meg. A javítóvizsgára utasított tanulók július 15-ig tartoznak bizonyítványaikkal az igazgatónál jelentkezni. A felvételi- és tantervkülömbözeti vizsgálatok szept. 4-én d. e. 10 órakor kezdődnek.

A tanári testület alakuló ülését szept. 3-án 8 órakor tartja.

Az 1931-32. tanévben használt tankönyvek jegyzéke:

I. fiúosztály.

R. k. hittan: Nagyobb katekizmus
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Farkas: Ó szövets. kíj. tört.
Ág. ev. „ Bereczki: Jézus élete és tanítása
Izr. „ Zsengeri Samu: hitt. hármas könyv
Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ Olvasók.: „ „
Német „ Lux—Altai I. r.
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Mezőgazdaságtan I. r.: Moczár
Ének I. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

II. fiúosztály

R. k. hitt.: Pokorni: Bibliai tört.
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hitt.: Farkas: uj. szöv. kíj. tört.
Ág. ev.„ Bereczki: Jézus élete és tanítása
Izr. „ Zsengeri Samu: hitt. hármas könyv
Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ Olvasók.: „ „
Német „ Lux Altai II.
Történeti „ Gombos
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Mennyiségtan II. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan II. r.: Móczár
Ének II. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

I. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint I-ső fiúoszt-ban
Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ Olvasók.: Gyulai—Balassa
Német „ Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan-mértan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

II. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint II. fiúoszt-ban
Magy. Nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ Olvasók.: „ „
Német „ Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan-mértan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

III. fiúosztály.

R. k. hittan: Denkovics Szertartástan.
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Révész J.: Keresztyénség története
Ág. ev. „ Blatnizky P.: A ker. egyház rövid története
Izr. „ Munkácsi B.: A szentírás története
Stilisztika: Gyulai—Gyurjács
Német Olvasókönyv: Lux III. r.
Történet: I. r.: Rákosy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Fizika: Kedves-Magyar-Képessy
Mennyiségtan III. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan: Móczár
Ének III. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

IV. fiúosztály.

R. k. hittan: Pongrácz: Egyháztörténelem
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Rácz K.: Keresztyén hit- és erkölcstan
Ág. ev. „ Blatniczky P.: A ker. egyház rövid története
Izr. „ Munkácsi Bernát: A szentírás története.
Költészettan: Gyulai—Gyurjács
Német Olvasók.: Lux-Altai II. r.
Történet II. r.: Rákosy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Mennyiségtan: IV. r.: Szenes
Egészségtan: Földi—Lucza
Közgazd.: Balassa-Rácz-Kovács
Mezőgazdaságtan: Móczár
Ének IV. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

III. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz, mint a III. fiúoszt.-ban
Stilisztika: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó
Ném. olv.: Lux—Lux
Tört. I. r.: Domanovszky-Rákosy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Számtan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz
Toldi: Magyar könyvtár

IV. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint a IV. fiúoszt.-ban
Költészettan: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó
Német Olv: Lux—Lux
Tört. II. r.: Domanovszky-Rákosy
Fizika: Kedves-Képessy-Magyar
Számtan: Szenes
Egészségtan: Csapodi
Háztartástan: Angyalné-Horváth
Ének: Tiboldi

VI. A tanulókra vonatkozó főbb statisztikai adatok kimutatása

Cím	I	II	III	IV	Összesen	I	II	III	IV	Összesen
	fiúosztály					leányosztály				
I. A tanulók számának alakulása:										
Az év elején beiratkozott az előző tanévben	38	28	31	27	124	33	24	26	13	96
a jelen tanévben	62	33	24	26	145	42	39	18	24	123
Évközben beírátkozott	—	—	2	2	4	—	1	—	—	1
Kimaradt	1	2	4	3	10	1	1	—	—	2
Az év végén maradt a jelen tanévben	61	31	22	25	139	41	39	18	24	122
az előző tanévben	34	27	32	27	120	32	23	25	14	94
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvű	49	27	22	24	122	38	37	18	24	117
Német anyanyelvű	11	4	—	1	16	2	1	—	—	3
Bunyevác anyanyelvű	1	—	—	—	1	1	1	—	—	2
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	40	23	16	20	99	31	27	11	16	85
Ref.	14	6	5	2	27	10	10	7	5	32
Ág. h. ev.	6	1	1	2	10	—	—	—	1	1
Izr.	—	1	—	2	2	—	2	—	1	3
Gör. kath.	1	—	—	1	1	—	—	—	1	1
IV. Szülők lakóhelye szerint:										
Helybeli	35	22	18	19	94	30	23	9	18	80
Vidéki	26	9	4	6	45	11	16	9	6	42
V. Ált. előmen. szerint:										
Ált. jeles osztályzatot nyert	1	3	—	—	4	11	10	5	8	34
„ jó „ „	10	9	4	3	26	15	18	3	6	42
„ elégséges „ „	40	12	13	15	80	11	10	8	10	39
Javítóvizsgára utasittatott	10	4	4	7	25	3	1	2	—	6
Osztályismétlésre „	—	3	1	—	4	1	—	—	—	1
Pótlóvizsgára „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI. Magaviselet szerint:										
Példás	45	27	15	20	107	39	38	16	24	117
Jó	16	4	7	5	32	2	1	1	—	4
Türhető	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igazolt mulasztás	1411	577	511	979	3478	1147	2234	900	1353	5634
Igazolatlan mulasztás	40	23	91	69	223	5	4	21	—	30
Összesen:	1451	600	602	1048	3701	1152	2234	921	921	5664

Megjegyzsés: A II., III., IV., V. és VI. pont kizárólag a jelen tanévre vonatkozik.

FŐVÁROSI PEDAGÓGIAI

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

XII.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1931—32. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
KÉPESSY BÉLA
IGAZGATÓ.

Nyomatott Münich Jenő könyvnyomdájában, Ráckevén.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

Az 1931—32. iskolai év története.

Kultuszminiszter Úr 540—05/128—1931 sz. rendeletével a nyári nagy szünidőt, hogy a tanulóifjúság a 9 és fél hónapi megfeszített szellemi munka után testben és lélekben kellőképen megerősödhessék, mintegy 2 héttel meghosszabbította. E rendelet értelmében a tanári testület *alakuló* értekezletét 1931. szeptember 3-án tartotta meg. Ezen állapitottuk meg az egész tanév nevelési és tanitási programmját. Felosztottuk a mellékteendők ellátását, meghatároztuk a rendes havi, módszeres, ellenőrző, osztályozó és szülői értekezletek dátumát. A személyi változásoknak megfelelően módositottuk a tantárgyfelosztást, előkészitettük a magán-, felvételi- és javitóvizsgálatok tervét. Eszerint a

javító vizsgálatot szeptember 3-án, különbözeti-, pót- és tantervkülönbözeti vizsgálatokat szeptember 4-én tartottuk meg.

Beiratásokat 1931. június 19 és 20-án, a pótbeiratásokat szeptember 5-én és 7-én végeztük el. Ezeknek eredményeképen beiratkozott az I. fiúosztályba 62, a II. fiúosztályba 61, a III. fiúosztályba 27, a IV. fiúosztályba 19 tanuló. Összesen: 169 tanuló. Az I. leányosztályba 55, a II. leányosztályba 36, a III. leányosztályba 26, a IV. leányosztályba 11 tanuló. Összesen: 128. A két iskolába együtt 297 tanuló.

Sajnálatos körülmény, hogy a szülők nagyrésze még mindig elmulasztja gyermekét a júniusi beiratások alkalmával beiratni. Ezzel lehetetlenné teszi, hogy az iskola már a nyári szünidő alatt a tanulók létszámának megfelelő intézkedéseket megtehesse és kiteszi magát annak, hogy amennyiben az egyes osztályok már az első beiratásoknál megtelnek, amint azt a fenti adatok mutatják, szeptemberben gyermeke felvehető nem lesz. Ezért ez úton is felkérem a közönséget — amint azt legutóbbi szülői értekezletünkön is megtettem, — hogy már júniusban irassa be gyermekeit az iskolába.

A tanév megnyitása. Az idén a tanévet szeptember 9-én

nyitottuk meg. Ekkor tartottuk a „Veni Sancte"-t és az évnyitó ünnepséget is. Tanulóink vallásfelekezetük szerint istentiszteleten vettek részt, mely után az intézet tornatermében gyűjtöttük össze tanulóinkat. Igazgató ismertette az iskola, a tanulás célját, az osztályfőnökök pedig utasítást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, író- és rajzszerek beszerzésére. A tanulóifjúság ünnepélyes tisztelgéssel elvonult a nemzeti zászló előtt, hogy a magyar színek iránti tiszteletet ébren tartsuk bennük s a hazafias érzést ápoljuk. A rendes tanítások szeptember 10-én kezdődtek.

Tandíjmentesség. Tanügyi hatóságaink az idén is több szorgalmas, jó magaviseletű és szegénysorsú tanulónak tették lehetővé tanulmányai folytatását azzal, hogy tandíjmentességben részesítették. Kir. főigazgató 2—1896/1931 számú rendeletével tandíjmentességet kaptak: I. leányosztályban: Schuszter Mária, Keresztesi Erzsébet, Szász Mária, Lovastyik Ilona, Boltos Ilona, Hellebrandt Matild, Kulás Anna, Nuczás Margit, Feráncz Rozália, Wolf Anna, Váradi Margit, Weinber Mária, Kádár Irén, Pápai Mária, Magyar Gizella, Lakatos Mária. II. leányosztályban: Vadkerti Izabella, Palló Júlia, Bálint Etelka, Gyomlin Teréz, Zaruba Erzsébet, Simon Ilona, Borsos Margit, Ábrahám Matild, Szabó Magda, Sikuta Hermin. III. leányoszt.-ban: Zemann Ilona, Szabó Margit, Vásárhelyi Lenke, Bányai Júlia, Gábler Edith és Balogh Teréz. I. fiúosztályban: Speck György, Vicián István, Váradi László, Sommer János, Sütő István, Grandtner István, Bezur Béla, Bandzsál László, Bajkó István, Balogh Károly, Bálint Sándor, Tóth István, Tóth Márton, Triff Andor, Jónás András, Lotaller István, Gere József, Benkő György. II. fiúosztályban: Gemza János, Balázs Imre, Vicián Pál, Magyar Gábor, Kovács István, Eisensehr Frigyes, Gratzer Károly. III. fiúsztályban: Koós József, Krajcsovits Imre, Maász István, Schuszter Ferenc, Vadkerti János, Zakócs János, Welward Henrik, Uza Károly, Schneller Pál. IV. fiúosztályban: Csengeri Károly és Kopriva Lajos. Az elengedett tandíj összege: 1241 pengő.

A kedvezményeket élvező tanulók között többen vannak olyanok, akik tanulmányi előmenetelükben visszaestek, vagy magaviselettükkel arra érdemtelenné lettek. Ezek tandíjmentességben természetesen a jövő tanévben már nem részesülhetnek. A vonatkozó rendeletek u. i. előírják, hogy tandíjkedvezményt csak az olyan tanuló kaphat, akinek általános osztályzata legalább jó és magaviselete kifogástalan. A kedvezmény kérelmezésére vonatkozólag pedig figyelmeztetem a t. szülőket, hogy kérvényeiket október 1-ig kell beadni, melyhez mellékelni kell a község elől-

járóságánál beszerzett újabb keletű szegénységi bizonyítványt. A késedelmes kérelmek annál kevésbé vehetők figyelembe, mert a tandíj elengedések összege legfeljebb a tandíjjövedelem 20%-a lehet. A kérvényeket a budapesti kerület polgári iskoláinak kir. főigazgatóságához kell címezni.

Egyes tantárgyak alól az idén is többen kértek felmentést. Különösen sok leány kért a tornázás alól felmentést, egyes esetekben minden komolyabb ok nélkül. Ezt pedig éppen gyermekeik érdekében nagyon helytelenül teszik a szülők, mert a tornázás a fejlődő szervezetre igen jótékony hatással van és főleg ez biztosítja legjobban ifjúságunk egészségét és testi fejlődését. A tanév folyamán felmentést kaptak: Horváth Róza 223 sz. alatt torna és kézimunka alól, Horváth Mária III. torna, kézimunka 224 sz., Horváth Ilona torna, kézimunka, 226 sz., Fellinger Margit I. oszt. torna (241/1931), Kovács Stefánia III. oszt. rajz és kézimunka (275/1931), Szabó Magda III. oszt. kézimunka (307/1931), Kovács Irén I. oszt. kézimunka (262), Simon Ilona II. oszt. torna (26/1932), Nagy Zoltán I. oszt. torna (30/1932), Sganyár Rudolf I. oszt. (36/1931) tornázás alól. Értesítem a t. szülőket, hogy a jövőben a rendes tárgyak tanulása alól felmentést szeptember 10-ig kérelmezhetik. Ilyen irányú kérelmeket ezen a határidőn túl csakis méltánylást érdemlő (baleset, hirtelen megbetegedés) rendkívüli esetekben fogadhat el igazgató.

Személyi változások a tanári karban. Bár iskolánk tanári testülete a multhoz képest állandónak mondható, kisebb személyi változások a mult évben is előfordultak. V. K. M. 640—1—92/1931 sz. alatt Mályné Márton Irma tanárt 1931. szeptember 1-től a budapesti Salvator nővérek polgári iskolájához osztotta be. Fájdalmasan érintett bennünket ez az intézkedés, mert nevezettben az iskola egyik legkedvesebb barátját, komoly, kötelességtudó tanárát vesztettük el. A legküzdelmesebb időkben hiven szolgálta az intézményt, melynek minden tanára, minden növendéke őszintén megszerette őt. Őszintén kívánjuk, hogy új állomáshelyén jól érezze magát. Pótlására minisztérium ugyanazon szám alatt Imrich Magdolna tanárt helyezte az iskolához Vecsésről. A szeretet, mellyel a tanári testület és ifjúság fogadta, remélni engedi, hogy ő is jól érzi magát új beosztásában. Kultuszminiszter Úr Őnagyméltósága 37.053/1932 sz. rendeletével Hreblayné Mikosevich Adrien tanárt Siófokról az iskolához helyezte át.

Kubányiné Pataky Mária tanárt 2 évi betegeskedés után miniszter Úr nyugdíjazta. Vele megvált az egyetlen tanár, aki szemtanúja volt az iskolaszervezés nehéz munkájának. Igazi, lelkes,

fáradhatatlan tanár volt, aki egész lélekkel szolgálta az iskolát és a gondjaira bizott tanulósereget. December 18-iki ülésünkön búcsúztunk tőle, az erről szóló jegyzőkönyvi kivonatot ünnepélyes keretek között nyújtottuk át neki.

Tanulóink valláserkölcsi nevelése, tanítása és magaviselete természetesen ebben az évben is legfőbb gondoskodásunkat képezte. Minden alkalmat megragadtunk arra, hogy a reánk bizott ifjúság lelkében a hit és hazaszeretet érzését erősítsük. Szigorúan megköveteltük, hogy tanulóink felekezeteik szerint az istentiszteleteken résztvegyenek. A kath. tanulók a tanév folyamán kétszer gyóntak és áldoztak, bérmálás előtt, május 3-án és 4-én pedig 1 és fél napig tartó lelkigyakorlatokat végeztek, ref. növendékeink egyszer konfirmáltattak és május 2-án és 4-én lelkigyakorlatokat tartottak.

A magyar nyelv teljes elsajátítása szóban és írásban, oktatásunk gerince volt. E téren hihetetlen nehézséggel kellett megbirkóznunk. A tanulási kedv még mindig nem üti meg a kívánt mértéket. Ennek nagyrészben a szülők az okai, akik az ellenőrzést nem veszik kellő szigorral. Alaposabb ok nélkül eltűrik gyermekeik mulasztását, sőt sok esetben fedezik igazolatlan mulasztásait. Nem gondolják meg, hogy ezzel gyermekeiknek ártanak a legtöbbet. A bizalom iskola és szülői ház között az a legértékesebb tényező, melyet senki sem nélkülözhet, aki neveléssel foglalkozik. Figyelemmel kell kísérni az iskola munkáját. Többször fel kell keresni az igazgatót és szaktanárokat, csak ily módon szerezhetnek tiszta képet a szülők gyermekeik előmenetele felöl.

Az ismereti anyag átnyujtása csak egyik része nevelői munkánknak. A rendre, pontosságra, tisztaságra és illedelmes modorra is nagy gondot fordítottunk. Nem tűrjük, hogy egymással gorombáskodjanak s megkívánjuk, hogy felnőttekkel szemben tiszteletteljes legyenek. Utcán, közhelyeken csendesen, illedelmesen kell viselkedniök. Gondoskodásunk elhat egészen otthonukig, ahol többször felkerestük őket azzal a céllal, hogy ha valami olyan dolgot találnánk, ami munkájukban akadályozza őket, annak elhárításában segítségükre legyünk. Ily módon reméljük elérni nevelői munkánk célját: tudásban, érzésben biztos és nemes férfi és nő típusát.

Nagy gondot fordítottunk utazó tanulóink felügyeletére. Úgy a Máv., mint a Hév. állomásokra nemcsak jómagaviseletű, komoly tanulókat biztunk meg ellenőrzéssel, hanem a tanári testület is előre elkészített terv szerint végezte felügyelő tisztét. Tapasztalataikról a havi gyüléseken beszámoltak s ahol szükségesnek látszott,

intézkedéseinket azonnal megtettük. A Hév. vonalán az igazgatóság kérésére a vasút vezetősége külön diákszakaszt létesített. Ezuton is figyelmeztetem az utazó tanulókat és a szülőket, hogy növendékeink csakis a diákszakaszokban utazhatnak. Ezt különben felettes tanügyi hatóságaink rendeletei is előírják.

A tanári testület iskolai müködése. Az elmult iskolai évben 1 alakuló, 9 rendes havi, 2 módszeres, 2 ellenőrző, 3 osztályozó, 3 szülői és 2 rendkivüli ülést tartottunk. Ezeken az értekezleteken az osztályfőnökök beszámoltak az osztályaikban történt fontosabb eseményekről, a szaktanárok a tanulók szorgalmáról, magaviseletéről, az elvégzett tananyagról, irásbeli dolgozatokról s az igazgató a tanitási órákon tett tapasztalatairól. Ezeken az értekezleteken megállapitottuk a hiányokat és kerestük a módokat, az eszközöket, melyekkel ezeken segiteni lehet. Ezeken a megbeszéléseken az egész iskolai életet felöleltük s azokból érdekes didaktikai és pedagógiai megállapodások szürődtek le.

Szeptember 3-án tartott alakuló értekezleten elkészitettük a tantárgyfelosztást, beosztottuk az óraközi és templomi felügyeletet és megállapitottuk egész tanévre vonatkozóan a mellékteendők ellátását. Ünnepélyt rendezi és beszédet tart: Évnyitón Képessy Béla, október 6-án Benczik Geyza. Karácsonyi ünnepélyen Képessy Béla, szindarabot betanitotta Képessyné Wälder Angela, március 15-én Képessyné, Szeifer M. József, Hősök napján Képessy Béla, Trianoni gyászünnepen Gáspárné Okolicsányi Lujza, takarékossági napon Fortsner Gizella, madarak és fák napján Imrich Magdolna, évzáró ünnepélyen Képessy Béla, kormányzó úr őfőméltósága névnapján Képessy Béla beszélt. Ifj. Sportkör vezetője: Lettner János és Forstner Gizella. Ifj. Vöröskereszt: Képessy Béla és Képessyné Wälder Angela. Ifj. Könyvtár: Szeifer M. József és Forstner Gizella. Önképzőkör: Szeifer M. József és Gáspárné Okolicsányi Lujza. Karének: Benczik Geyza és Gáspárné Okolicsányi Lujza. Mezőgazdasági gyakorlatok: Lettner János és Gáspárné Okolicsányi Lujza. Tanártestületi jegyző: Imrich Magdolna. Kézimunka szertár őre: Glässer György és Képessyné Wälder Angela. Rajzszertár őre: Képessyné Wälder Angela. Földrajz: Benczyk Geyza. Történelem: Szeifer M. József. Fizika, vegytan: Glässer György. Természetrajz: Suloky Ibolya. Mezőgazdasági szertár őre: Lettner János. Tornaszertár: Szeifer M. József és Forstner Gizella. Tanári könyvtár őre: Szeifer M. József.

Módszeres üléseinken a tanulás és gyermeknevelés legaktuálisabb kérdéseit beszéltük meg. Ismertettük az újabban megjelent

nevezetessebb pedagógiai munkákat és törekvéseket, behatóan foglalkoztunk az iskola belső életével és kerestük a módokat, melyek segítségével nevelői és tanítási munkánkat minél eredményesebbé tehetjük. November 3-án és február 18-án tartott módszeres értekezleteinken a következő nevelési kérdésekkel foglalkoztunk: 1. Forstner Gizella tanár a leányiskolai fizikai oktatás problémáit ismerteti. Az anyag annyira nagy, hogy azt heti 3 óra alatt elvégezni tanárnak, tanítványnak egyformán súlyos feladat. Ezen a bajon előadó szerint úgy lehet segíteni, ha a tanár egész éven át tervszerű csillagászati megfigyeléseket végeztet a tanulókkal Ezek közé tartozik a csillagos égen való tájékozódás a Nagy-, a Kisgöncöl és a Kasziopeia segítségével, a Sarkcsillag mozdulatlansága, az égbolt napi látszólagos mozgása. A nap delelő magasságának megfigyelese. A keleti és nyugati pont megállapítása huzamosabb megfigyelések alapján. Különös fontosságú a nap delelő magasságának megállapítása szept. 23, dec. 19 és március 21.-e körül. Vannak megfigyelések, melyeket havonta egyszer végzünk, másokat egy-két hónapon keresztül, pl. a hold felkelési ideje, helye és alakjára vonatkozó megfigyelések. Ezeket a megfigyeléseket azonban csakis akkor hasznosíthatjuk, ha pontos feljegyzéseket készítünk róluk. A munkát már szeptemberben meg kell kezdeni s folytatni kell az egész tanév alatt. Minden óra végén fordítunk arra 5 percet, hogy a helyesen végzendő megfigyelésre a tanulókat kioktassuk.

2. Lettner János tanár az Országos Testnevelési Tanács kiadásában megjelent 4—19 éves korig érvényes tanításanyagot ismerteti. A mű 4 részből áll. I. rész utasítások, a II. rész az évek szerint csoportosított egész gyakorlati anyagot, a III. rész a leányoknak való, a IV. rész a fiúknak való részt tartalmazza. Miután ezen mű az iskolai testnevelés szempontjából alapvető fontosságúnak mondható, azzal részletesebben foglalkozni közös érdeknek tartja. A testneveles céljául az ember testi és lelki tulajdonságainak testgyakorlás, testápolás és jellemnevelés utján való tökéletesítését írja elő. Mindenképpen igen kiválló meghatározás. Az általános utasítások között az óratervre vonatkozó részről elmondható, hogy igazán a legtágabb teret engedi meg abból a célból, hogy az egymás után következő óratervek a legváltozatosabbak legyenek. A főgyakorlatoknak nem kevesebb, mint 15—20 változatát engedi meg. Mivel a harmadik tornaóra megszünt a III—IV. osztályokban, annak az anyaga is ide szorult. Már a 10 éves gyermeket meg kell tanítani a lövés elméletére. Fontos követelményként

állítja fel azt, hogy a tornaterem csakis a testnevelés céljaira szolgálhat. Kiemeli a testnevelésnek a többi tárgyakkal való kapcsolatát s előadó ennek mibenlétét részletesen ismerteti. Megemlíti, hogy ló, rács, vasbot, állítható létra nincs, így az e szereken elvégzendő gyakorlatokat mi nem csinálhatjuk. A tánclépéseknek, a táncoknak gyakorlására minden órában 5—10 percet enged. Az uszásnál célul tűzik ki, hogy minden tanuló mint szabadúszó hagyja el az iskolát. Előadó szerint ez a cél — miután az iskolának uszodája nincsen, — el nem érhető.

Igazgató e tekintetben utal a Dunaharaszti kedvező helyzetére. Mellettünk folyik a Duna kis ága, mely már május hónapban annyira felmelegszik, hogy kellemes fürdést nyújt. Zárt strandterületek is vannak (kettő is), ahol június közepéig (amíg a tanítás tart) az úszás minden veszély nélkül tanulható és gyakorolható. Igazgató általában kívánatosnak tartja, hogy az iskola, adott helyzetéből kifolyólag a vízi sportokat ápolja és fejlessze. Éppen mert oly közel van a Duna, szükséges, hogy minden tanuló tudjon úszni, hiszen a nyári vakációban úgyis valamennyi a Dunában fürdik. A tanulók által befizetett sportegyleti díjból idővel csónakokat is szeretne beszerezni, hogy a vízisport ezt a rendkívül egészséges ágát is elsajátíthassák növendékeink. Iskolai uszodára, annak rendkívül költséges volta miatt, egyelőre gondolni sem lehet.

3. Imrich Magdolna tanár a földrajztanítás modern tantervi elhelyezését ismertette. Nincs olyan tudomány, mely annyira összeforrna az ember életével, mint a földrajz, mely a föld felszínén található élő és élettelen világ jelenségeinek és változásának okát és összefüggését adja. A földrajz összekötője a szellemi és természeti tudományoknak. A földrajz ma a legtágabb értelemben vett milieu tudománya, közel van ahhoz, hogy korunk politikai és gazdasági tájékozódásának fontos eszközévé váljék. A polgári iskolában főleg a gyakorlati szempontokat kell kidomborítani. Törekedni kell arra, hogy az elméleti ismereteket minél több gazdasági vonatkozással töltsük meg. Ilyen pl. a közlekedés, folyamszabályozás, ármentesítés, az aszály elleni küzdelem, fásítás stb. Ilyen irányú tanítás mellett elérjük, hogy speciális gazdasági földrajz nélkül is kifejlesszük tanítványaink helyes gazdaságföldrajzi érzékét, mely képessé teszi őket arra, hogy legalább nagy vonásokban felismerjék és megértsék az ember létért való küzdelme és a környező természeti tényezők közt az összefüggést. A nyugati kultur nemzetek, sőt még a Balkán államai is, észrevették a föld-

rajz óriási fontosságát s tanítási rendszerük alapjává tették. Valóságos nemzeti tárgy lett, mint a történelem és az irodalom. Szeifer M. József ajánlja, hogy a vízszabályozás tárgyalásánál Széchenyi István hatalmas munkásságának ismertetésére kellő gondot fordítsunk. Igazgató nem osztja mindenben előadó véleményét. Pl. a lecsapolás tényleg óriási területeket tesz szabaddá, az újabb talajvizsgálatok azonban beigazolták ezeknek a területeknek csaknem leküzdhetetlen veszedelmét, a fokozatos elszikesedést. Ennek szomorú példáját láthatjuk a mi környékünkön, ahol Lacháza és Kunszentmiklós között lecsapolt területek nagyrésze szikesedésnek indult. Ezek az országos érdekű tények feltétlenül kell, hogy helyet foglaljanak modern irányú földrajzi oktatásunkban.

4. Suloky Ibolya tanár szerint a női kézimunkának a család körében nagy hivatása van. Ápolója a házi rendnek, csínynek, ízlésnek és takarékosságnak. A mai nehéz viszonyok szükségessé teszik, hogy a nő is hozzájáruljon a család fenntartásához, erre pedig legalkalmasabb a kézimunka, amit otthon is elvégezhet. A kézimunkában egyéni ízlés és művészet nyilvánul meg. Az anyag kiválasztásának fő szempontjai: 1. célszerűség, 2. divat figyelembe vétele, 3. fokozatosság, 4. a nemzeti elem érvényesítése. A tanításnak a családból kell kiindulnia s így az egyéni foglalkozásból fokozatosan fejlődik ki az iskola módszere: a tömegtanítás. Közös munkaterv, célkitűzés és magyarázat alapján dolgozunk, de azért a feladott munkát mindenki önállóan, egyéniségének megfelelően végzi. A tanulás fokozatai: 1. Előkészítés. Itt fontos, hogy fel tudjuk ébreszteni a tanuló munkakedvét. A cél mindig valami használati tárgy elkészítése, vagy díszítése legyen. 2. Magyarázás. Az elkészítendő tárgy haszna, az elkészítés módja, technikája. Először lassított mozdulatokkal együtt dolgoznak, majd később rendes tempóban külön-külön. Fő, hogy minden mozdulatot szemléltessünk. A tanár javítson egyénenként és nagy gondot fordítson az egészség követelményeire, mint helyes testtartás, kellő távolság stb. Tanításunk további célja legyen, hogy a gyerekek a kézimunkát megszeressék és ösztönzést kapjanak a kézimunka további művelésére. Lettner János szeretné a kézimunkánál az egészség követelményeit fokozottabban keresztül vinni. Pl. általános rossz szokás, hogy a nők a fonalat elrágják, káros, mert a legtöbb fonál mérges anyaggal van festve. Képessyné Wälder Angela megengedhetőnek tartja, hogy a tanuló díszmunkájában hozzátartozói segítsenek. Forstner Gizella összeállítást sürget a kötelező és díszmunkákról osztályonként.

Szülői értekezleteinken igyekeztünk olyan nevelési problémákkal foglalkozni, melyek szülőt és iskolát egyformán érdekelnek s melyeket a másik nélkül egyik tényező sem képes megoldani. Ezeket a megbeszéléseket úgy vezettük, hogy fesztelen társalgás formájában megismerjük a szülők kívánságát, óhaját s viszont ahol az szükségesnek látszott, bizonyos káros hatások és mulasztások megszüntetését szorgalmazzuk a szülői háztól. Értekezleteink igen népesek voltak, azokon átlag 140—150 szülő vett részt.

1. Káplány Dóra azt fejtegette, hogy miképen lehetne gyermekeinkben a munkaszeretetet kifejleszteni. Ezirányú nevelésnek minden bizonnyal már a szülői házban kell kezdődnie. Foglalkoztatni kell a gyermeket már kis korában, hiszen minden gyermekben él az alkotási és tevékenységi vágy. Ezt nem szabad elnyomni, sőt még korlátozni sem, hanem kellő körültekintéssel irányítani, vezetni kell. A 3—6 éves gyermek játéka is munka, korának és testi, szellemi állapotának megfelelő tevékenység. Bűn lenne ezt megakasztani ép úgy, mint a fa termő rügyeit letördelni. Ebből a játékmunkából sarjad az iskola munkája, mely már rendszeres, fokozatos, céltudatos nevelés a munkaszeretetre és kötelességtudásra. Az iskola munkája azonban ezen a téren csak akkor lehet eredményes, ha abban a szülői ház támogatja. Ellenőrzést kell gyakorolni, hogy házifeladatait elvégzi-e, leckéit megtanúlja-e ? Ha a tanulótól nem követeljük meg a pontos, lelkiismeretes munkát, nem várhatjuk, hogy majdan kötelességtudó férfi vagy nő váljék belőle. A mulasztás büntetéssel jár, ezt érezze a gyermek s ennek erkölcsi következményei alól ne igyekezzünk őt utólagos igazolásokkal stb. kivonni. Ha pillanatnyilag ez haszonnal is jár, később annál nagyobb kárt okoz a fejlődő gyermeki lélekben.

2. Szeifer M. József tanár a nevelés és tanítás központjába a szeretetet állítja. Nincs hatalmasabb érzés az emberi szívben az anyai szeretetnél. Ez élteti a családi tűzhelyet, ez hajtja a gyermeket kötelességei teljesítése felé. Ahol ez az eleven erő él, ott boldogság virít, ahol kipusztult, elveszett, ott a tél hidege dermeszt el mindent. A szülői szeretetnek kell összefűznie a család tagjait s élnie kell akkor is, amikor a gyermek iskolába kerül. Ne gondolja azt senki sem, hogy az iskolábajáratással megszüntek gyermeknevelési gondjai. Ellenkezőleg, most még féltőbb szeretettel kell óvni, félteni és visszatartani sokféle káros hatástól, ucca, rossz pajtások stb. Szeretettel kell foglalkoztatni a gyermekeket otthon is, de csakis olyan munkát szabad reábízni, amit minden megerőltetés

nélkül elvégezhet. Az önuralmat, az akaraterőt kell benne erősíteni. Akiben ez megvan, az sohasem fog kétségbeesni, az minden helyzetben megtalálja a kivezető utat. Ha igazán szeretjük gyermekeinket, ez legyen nevelési munkánk közös célja.

3. Április 15-én tartott szülői értekezletünkön a tanterem szűknek bizonyult, úgyhogy a gyülést a tornateremben kellett megtartanunk. Glässer György tanár ismerteti a nevelés 3 fő pillérét: a türelmet, a szeretetet és a példaadást. A nevelést még a serdülő korban kell elkezdeni, amikor a gyermek még könnyen hajlítható, idomítható. Ehhez a munkához igen sok türelem kell. Ha kérdez, nyugodtan kell felelni, ha téved, szeretettel figyelmeztetni kell a következményekre. Soha sem legyünk idegesek, ez elriasztja tőlünk a gyermeket. Lényeges nevelési eszköz a példaadás. Vigyázzunk arra, hogy a mindenféle benyomással szemben fogékony gyermek csak olyasmit lásson, ami lelkének gazdagítására és nemesítésére alkalmas. Óvjuk őt a káros behatásoktól. Különösen vigyázzunk arra mi, hogy tőlünk semmi olyant se lásson, ami megbotránkoztatásra adhatna alkalmat. Miképen nevelődjék az a gyermek, aki azt látja, hogy szülei veszekednek, hogy az apja mámorosan jár haza stb? Az ilyesmivel hamar elveszítjük a gyermek előtt tekintélyünket. Büntetés nélkül természetesen nem igen képzelhető el nevelés. Ez azonban ne közönséges ütlegelés legyen, ebben is a szeretet vezessen minket. Az ütés, a verés lealáz, megszégyenít, felkelti az ellenállást, a dacot, majd a bosszúvágyat. A büntetés természetes következménye legyen a csínytevésnek s kiszabásánál ne a pillanatnyi harag, hanem a javításra törekvő jóság vezessen.

4. Lettner János tanár legfontosabbnak tartja, hogy az életre neveljünk. Ennek a célnak érdekében össze kell forrni az iskolának és a szülői háznak. A kérdés óriási fontossága nyilvánvaló. Mit ér a leggondosabban kicsiszolt elme is, ha az életben gyámoltalan, a saját lábán megállani képtelen. A középfokú iskolák közül főleg a polgári iskola nevel az életre. Már a tanterve ezt a célt szolgálja. Több olyan gyakorlati tárgyat tanítanak benne, amire később az életben igen nagy szüksége lehet, pl. kézimunkát, rajzot, ipari ismereteket, mezőgazdaságtant. Ezért joggal nevezték el az élet iskolájának. Még az elméleti ismereteket is olyan formában nyújtja, hogy azokat a gyakorlati életben könnyüszerrel alkalmazni tudja. Mi nem az elméletet igazoljuk az élettel, hanem a valóság jelenségeiből vonjuk le az elméletet, a szabályt. Az ismeret átadásánál is inkább a kérdve kifejtő módszert alkalmazzuk,

mint az előadást, az előbbi közvetlenebb s mert felkelti a gyermek öntevékenységét, maradandóbb értékű is. Az iskola által tartott munkadélutánokon megismeri a fizikai tevékenység örömeit s ennek körében hasznos ismeretekre tesz szert. S mégis mennyi szülő, tanuló idegenkedik ettől! Mintha bizony a fizikai munka végzése lealázó lenne. Nem gondolja meg, hogy a művelt ember életmegnyilvánulásának ez is éppen olyan értékes formája, mint a szellemi tevékenység. Amerikát, Angliát, Franciaországot vagy a pillanatnyilag levert Németországot sem annyira az elméleti ismeretek, mint polgárainak gyakorlati érzéke és tudása tette gazdaggá. Szoktassuk rá mi is fiainkat, hogy az elméleti tudás mellett becsülje meg a gyakorlati ismereteket is. Végeztessünk vele otthon is hasznos munkát, a leány segítsen az édesanyjának, a fiú az apjának. Nem túlzottan, csak amennyit fejlődő fizikuma könnyen elvégezhet. A művelt, kicsiszolt fővel végzett testi munka biztosíthatja ifjúságunknak jövőjét, teremtheti meg a társadalmi osztályok között azt az egészséges harmóniát, amely nélkül gazdasági megerősödésünk el sem képzelhető.

A felvetett kérdésekre több szülő megtette észrevételeit, majd az osztályfőnökök adták meg a szülőknek gyermekeik szorgalmára és magaviseletére vonatkozó felvilágosításokat.

A fiú- és leányiskolai torna- és mezőgazdasági gyakorlatok tanmeneteit elkészítettük a tanterv és utasítás, valamint a helyi viszonyok követelményeinek szem előtt tartásával. Ezeket a munkálatokat kir. főigazgató 2—183/1932 szám alatt jóvá is hagyta

Tanulóink magaviselete általában jó, szorgalma azonban még mindig sok kívánni valót hagy hátra. Házi szorgalmuk kevés. A szülők nem ellenőrzik kellően gyermekeiket, egyes esetben pedig annyira elfoglalják házi munkával, hogy nem marad idejük a tanulásra. Gyermekeik jövője érdekében vigyék szigoruan keresztül az iskola azt a rendelkezését, hogy a délután 3 óráját köteles minden tanuló iskolai feladatainak elvégzésére fordítani. Ez lehet d. u. 2—5-ig, vagy 3 órától 6-ig. Ez alatt sem az utcán, sem a játszótereken nem tartózkodhatik polgáriskolai tanuló. Ezen rendelkezés pontos megtartásában legyenek segítségünkre a szülők. Délutáni gyakorlatok (tornadélután, gazdasági gyakorlati délután) esetén a szorgalmi idő tartama természetesen megváltozik. Gondjuk legyen továbbá arra, hogy ezt az időt a tanuló tényleg komoly munkával töltse.

Tanulóink tekintélyes része a szegényebb társadalmi osztályból

kerül ki, sőt vannak esetek, amikor csakis a család nélkülözése árán tudja a szülő gyermekét taníttatni. Hiányos táplálkozás, zsúfolt lakás nagy mértékben akadályozza a tanulót tanulmányaiban. Az iskola ezen akadályok elhárítására minden lehetőt elkövet. Igazgató és tanárok igyekeznek a tanuló életkörülményeit megismerni, sok esetben otthonában is felkeresik, hogy a szükséges intézkedésekben a szülők támogatására legyenek.

Mezőgazdaságtani ismeretek elmélyítésére bevezetett gyakorlati oktatásunk szép sikereket mutatott fel. Az iskola udvarán lévő kertgazdaság és a külső szántó úgy szakszerüség, mint oktatási szempontból kifogástalan. Ez Lettner János vezető tanár szaktudásának és páratlan ügyszeretetének köszönhető.

Felügyelet. Kir. főigazgatóság iskolánkat f. 16/1931. számú rendeletével Mihalik Sándor tanulmányi felügyelő kerületébe osztotta be. Felügyelő 3 izben — április 6 és 22, május 23-án, — kereste fel iskolánkat, meglátogatta a tanítási órákat, átnézte a tanulók rajzi, kézimunka és írásbeli dolgozatait, megvizsgálta az iskola helyiségeit s a tapasztaltakkal meg volt elégedve.

A tanárok fogadó órái. Hogy a szülők gyermekeik osztályfőnökével és tanáraival könnyebben beszélhessenek, minden esztendőben megállapitjuk az időt, amikor a tanár úrnők és urak az érdeklődők rendelkezésére állnak. Ezeket az órákat mi a tanulókkal leiratjuk s kérem, szíveskedjenek látogatásaikat ezekben az órákban megtenni. Más időben ugyanis könnyen megtörténhetik, hogy az illető tanár órán van, vagy másképpen van elfoglalva s a szülő hiába jött be az iskolába. Ez felesleges és bosszantó időpocsékolást okoz.

Rendkivüli tárgyak. A német társalgási tanfolyamot az idén is fenntartottuk. E tanfolyam célja az, hogy korlátolt létszám mellett a tanulók a német nyelvet szóban és irásban jobban elsajátitsák, a rendes tanítási órák alatt szerzett szókincsüket bővitsék. A tanítás a tantervben megállapitott koncentrikus körök szerint történt. A beszédgyakorlatok megválasztásánál különös tekintettel voltunk a gyakorlati életre, a ruházkodás, az ipar, kereskedelem, mezőgazdaság köréből vettük beszélgetéseink tárgyát. A tanítási órákat különösen elevenné tették a német szövegü dalok, a tréfás szólások, talányok, közmondások. A tanfolyamon húsz tanuló vett részt, ezek közül kettő tandijmentes; a tandij 3 P. A tanulók az órákat szorgalmasan látogatták és a német nyelv elsajátításában dicséretre méltó eredményt értek el. A tanfolyam vezetője Képessyné Wälder Angela tanár volt.

A tanári testület a helyi társadalom kulturális és szociális mozgalmaiban tevékenyen részt vett. Igazgató gondnoka az Iskolánkívüli népmüvelési bizottságnak, vezetője a községi tanonciskolának. A nemzeti munkavédelmi szervezet parancsnoka, alelnöke a helybeli gázvédelmi ligának, elnöke a Keresztény Polgári Körnek, alelnöke a Nemzeti Casinónak, Levente Egyesületnek és tagja több társadalmi és tudományos egyesületnek. Glässer György, Lettner János és Szeifer M. József tanárok leventeoktatók és előadók a tanonciskolában. Benczik Geyza tanár élénk részt vesz a község társadalmi életében. Képessyné Wälder Angela tanár egy 180 órás Ikn. tanfolyamot vezetett, melyet kiállitással és szépen sikerült ünnepéllyel zárt be. Ezen előadták Képessy Béla igazgató ez alkalomra irt két felvonásos irredenta szindarabját a „Feltámadás"-t. A tanfolyamnak — mely iskolánkban nyert elhelyezést — igen szép sikere volt. A tornateremben tartott műsoros ünnepély pedig valóságos eseményszámba menő kulturális megmozdulást jelentett. A műsoros ünnepélyt — melynek közel 100 szereplője volt — több száz ember nézte végig s lett barátja a magyar müvelődésnek. Az ünnepséget végig nézte dr. Pataky Mária kir. tanfelügyelő, dr. Fitz Arthur országgyülési képviselő, dr. Egedi Kálmán főszolgabiró és dr. Paulovits Sándor százados. A község részéről Földváry Aurél jegyző és Havasi András bíró.

Tanulmányi kirándulások. Az elméleti oktatás csak úgy lehet eredményes, ha megfelelő szemlélet erősíti. Az olyan ismeret sokkal maradandóbb, amelyet gyakorlati tapasztalat támogat. Ezeket az igazságokat a tanári testület mindig szem előtt tartotta. A tanitási év folyamán rendezett és szakszerüen előkészitett tanulmányi kirándulások igazolják ezt. Ezeknél a kirándulásoknál mindig arra törekedtünk, hogy egyrészt a tanult anyaggal összefüggésben legyenek, másrészt, hogy megfelelő előadásokkal a látható dolgokra felhivjuk tanitványaink figyelmét. Az ismeretterjesztésen túl azonban gondunk volt arra is, hogy ezek a kirándulások növendékeink lelkét is nemesitsék, kedélyét felfrissitsék.

Az iskola által rendezett kirándulások szervesen hozzátartoznak tanulmányi rendünkhöz. Ezek közül a helyi és környéki kirándulások minden tanulóra kötelezőek. És mivel ezek a kirándulások nemcsak a tanulók ismereteit bővitik, hanem lelkét is felüdítik, közös érdekünk, hogy azon minél több tanuló vegyen részt. Október 10-én reggel 8 órakor az iskola 11 tanára és 290 tanulója földrajzi és természetrajzi kirándulást rendezett a taksonyi

erdőbe az 55-ös vaslemeztartó hídhoz és a kálváriához. Kitünő derült őszi idő kedvezett a kirándulásnak, [mely a késő délutáni órákig tartott. Bőven adtunk alkalmat tanulóinknak arra is, hogy játékkal szórakozzanak.

A téli hónapokban tanulóinkat több ízben levittük a keményen befagyott kis Dunaágba korcsolyázni, majd egyes tanítási órák keretében szakkirándulásokon vettek részt tanulóink.

Május 5-én a III. leányosztály Imrich Magdolna tanár vezetése alatt kirándult a fílléres gyorssal Veszprémbe. E csoport d. e. 11 órakor érkezett Veszprémbe, ahol az állomáson Frank igazgató úr várta tanulóinkat és aki az egész idő alatt lekötelező szívességgel állt rendelkezésünkre. Megtekintettük a püspöki templomot, a Gizella kápolnát, mely a XI. században épült. Megnéztük a püspöki palotát, piaristák rendházát, városi színházat, polgári iskolát, ahol szállást kaptunk. Délután a múzeumban voltunk, majd felmentünk a tűztoronyba — mely hajdan török mecset volt — s onnan a város és környékének szépségeiben gyönyörködtünk.

Május hó 17-én a IV. leányosztály teljes számban Budapestre tett kirándulást Suloky Ibolya osztályfőnök vezetése mellett. Jártak a Zugligetben, a János hegyen, gyönyörködtek a budai hegyek bűbájos panorámájában, élvezték az onnan kínálkozó fenséges kilátást, melyhez foghatót sehol máshol nem lehet találni. Délután megtekintették a Nemzeti Színházban Csathó Kálmán „Lilla" c. színművét, mely nagyon tetszett leányainknak.

Május 24-én az iskola összes tanárai és tanulói a szigetszentmiklósi erdőbe vonultak ki vidám énekszó mellett. A ragyogó napsütésben, bájos madárcsicsergés tette költőivé az amúgy is kedves vidéket. Imrich Magdolna tanár emlékezett meg a madarak és fák védelméről. Ismertette a növényvilág fontos szerepét az ember egészségére és buzdította a tanulóifjúságot, hogy minél több fát, főleg gyümölcsfát ültessenek. Dunaharasztin általánosan tapasztalt rossz szokás, hogy éretlen suhancok az utcákon ültetett csemetéket kitördelik, ezen csínytevés ellen minden értelmes embernek küzdenie kell. Nagyon kedves lenne, ha a mai nap emlékére minden tanuló otthon a kertben, udvaron egy fát ültetne. Gyümölcskertészetet azonban el sem lehet képzelni éneklő madarak nélkül. Ezek az apró lények a kertészkedő ember legjobb barátai, legnagyobb jótevői. Ezért óvjátok a madarakat, fészkeiket ne rongáljátok, az ártatlan, még repülni sem tudó fiókákat meg ne fogjátok. A télen az asztalon maradt morzsákkal etessétek a didergő madarakat, hogy el ne pusztuljanak.

Távolsági kirándulást az idén Visegrádra rendeztünk. Június 11-én hajnalban indultunk és 2359-kor érkeztünk vissza. Vidám hangulatban érkeztünk régi dicsőségünk szent emlékéhez, a visegrádi várromhoz. Itt Szeifer M. József tanár vezetett bennünket végig Mátyás királyunk híres palotájának romjai között. A régi Nagy-Magyarország balzsamos levegője áradt szét a Duna völgyén uralkodó visegrádi hegyoromról. A vezető tanár rövid vonásokban vázolta a várnak multját s igyekezett, ha egyenlőre csak gondolatban is, feltámasztani nagy nemzeti királyunknak szent, hatalmas és dicső korát. Megnéztük a szerencsétlen Zách Klára emlékét jelző keresztet is.

Este hangos nótaszóval, kipirosodott arccal s derült jókedvvel szálltunk hajóra lelkünkben hozva a magyar multnak egy dicső korszakát, mint a szebb magyar jövő legszentebb zálogát

A IV. fiúosztály 2 napos búcsúkirándulást rendezett Dömsödre június 16-án és 17-én.

Oktató film- és vetitéses előadások. A tanítás eredményessége érdekében felhasználtuk a film népszerüségét is. A tanév folyamán a Magyar-Holland kulturgazdasági r. t. rendezésében 4 mozgókép előadást tartottunk ifjúságunknak. A részvénytársaság a tanulók által befizetett dijak ellenében ugyan 8 előadásra volt kötelezve, a közbejött átszervezési munkálatok miatt azonban csak 4 bemutatót tudott megtartani. Az elmaradt előadások pótlására az iskola megtette a szükséges lépéseket.

A megtartott előadások műsora a következő volt:

I. Októbet 17. A tej. Előadó: Glässer György.
II. November 9. Az őserdő titka. Előadó Forstner Gizella.
III. Január 9. A bádog. Előadó: Suloky Ibolya.
IV. Február 15. Magyaroszág művészeti emlékei.
Előadó: Szeifer M. József.

Március 19-én vetitett képekben bemutattuk tanulóinknak Krisztus életét. Előadó: Kern József r. k. hitoktató volt.

Ifjúsági egyesületek:

Petőfi Sándor Ifjúsági Önképzőkör. Az önképzőkör alakuló gyülése 1931. szeptember 19-én volt. Ezen választották meg a tisztikart. Ifjúsági elnök Szücs Ferenc IV. o. tanuló lett, titkár Koós József III. o. tanuló, jegyzők: Hlatky Károly és Kopriva Lajos IV. o. tanulók, könyvtáros Vadkerti János III. o. tanuló. Gyüléseinket 2 hetenként tartottuk. Munkásságunk az öntevékenység jegyében folyt le. A kiválóbbak iskolai ünnepélyeink szereplőivé lettek. Előadtak hazafias költeményeket, önszerkesztette elbeszéléseket, szindarabokat játszottak, ének- és zeneszámokkal is sikeresen próbálkoztak.

Dicsérettel emlékezünk meg Szűcs Ferenc és Jén János IV. o. tanulókról, kik a szavalásban tüntek ki, Forstner Antal IV. o. tanulóról, ki a színdarab-rendezésben jeleskedett, Wellvard Henrik III. o. tanulóról, ki az önképzőkör legszorgalmasabb munkása volt: szavalt, elbeszéléseket és színdarabot írt és rendezett s az önképzőkör munkássága alól soha nem vonta ki magát. Dicséret illeti Vadkerti János III. o. tanulót is, ki tárogatójával igen sokszor viditott fel bennünket.

Az önképzőkör még az alakuló gyűlésen pályadíjat tüzött ki a legszorgalmasabb tagok részére. Ezen jutalmat Wellvard Henrik III. o. tanuló (5 P-t.) és Szűcs Ferenc IV. o. tanuló (könyvjutalom) kapták. Vezető: Szeifer József tanárelnök.

Zrinyi Ilona Önképzőkör. Önképzőkörünk leánynövendékeink önképzése és a nemes verseny felkeltése céljával az elmult tanévben is szépen működött. Alakuló díszgyűlésén elnökké választották Lugossy Mária IV. o. tanulót, titkárrá Cseh Erzsébet IV. o. tanulót, jegyzővé Märzlich Erzsébet IV. o. tanulót. A kör többi tagjai a III. és IV. osztályos növendékek voltak. Kéthetenként gyülekeztek a tagok és szavalatokkal, rajzokkal, énekekkel, monológokkal és kis színdarabokkal buzgólkodtak. Örömmel vettek részt a közös munkában és figyelemreméltó eredményeket értek el. Iskolai ünnepségeinken mindenkor önképzőkörünk IV. o. tanulói szerepeltek szép eredménnyel. Farsangi teaestélyünk kiadásainak megváltásával hozzájárultak a kormányzóné Őfőméltóságának inségakciójához, bebizonyitva azt, hogy a szépirodalmi művek tanulmányozása alapján az ismeretek gyarapitása, az előadásbeli készség, az itélőképesség fejlesztése, a bátor fellépésre való szoktatás mellett a női lélek szép erényének, a jótékonyságnak gyakorlására kinálkozó alkalmat is felhasználták.

A nehéz viszonyok nagy feladatra várják a haza leendő honpolgárait. A magyar nő hazaszeretetének, kötelességtudásának mindég nagy szerepe volt a multban, de legnagyobb szüksége van erre hazánknak mai szomorú helyzetében. Zrinyi Ilonákra van nemzetünknek ma is szüksége, hogy a hazafias erényeket megvédelmezhessék, hogy a hazáért minden áldozatra készen álljanak! Ebben a szellemben munkálkodtunk. A jó Isten adja, hogy legyen eredménye! Gáspárné Okolicsányi Lujza, tanárelnök.

Ifjúsági Vöröskereszt Egylet ebben a tanévben sem működhetett oly intenziven, mint az előzőkben. Ennek oka tanulóink nagyirányú lekötöttsége, a még mindig elég nagy számú vidéki tanuló és tanáraink magas óraszáma. Mindamellett igyekeztünk

a tanulmányi rend által megszabott keretek között a Vöröskereszt értékes gondolatait nevelési munkánkban felhasználni. Vezetője Képessyné Wälder Angela tanár volt.

Segélyezés. Ifjúsági Segélyegylet. Az elmult esztendő súlyos gazdasági válsága nehéz feladatok elé állította iskolánkat. Igen sok szülő nemcsak, hogy gyermeke tanittatásával járó anyagi természetű kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni, hanem gyermeke kellő táplálásáról sem tudott gondoskodni. Voltak tanulóink, akik a hiányos táplálkozás miatt tanulmányaikban is látszólag visszamaradtak. Ezek közül kettőt a tanári testület látott el naponta meleg ebéddel, másokat pedig reggelenként tejjel és süteményekkel láttunk el. Az iskola a nyomor enyhitése terén is teljesitette kötelességét. Tanárai a helyi nyomorenyhitési akcióban segitettek azzal, hogy a rászorúltak részére adományokat gyüjtöttek, az iskola falain belül pedig példaadásukkal buzditották a tehetősebbeket, hogy erejükhöz mérten áldozzanak nélkülöző társaik megsegitésére. Igyekeztünk felkelteni azt a nemesebb emberi érzést, mely arra ösztönzi a megértő lelket, hogy ossza meg feleslegét azzal, aki a sors súlyos keze alatt nélkülözni kénytelen. Úgy éreztük, hogy nincs szentebb feladat, mint átmenteni a vergődő lelkeket egy szebb magyar jövendőbe.

Az ifjúsági segélyegylet tankönyvállománya csak kisebb mértékben szaporodott s igy e tanévben már csak 86 szegénysorsú tanuló között 261 tankönyvet oszthattunk szét. Igyekeztünk azonban tanulóinkat a mai nehéz helyzetben más segélyben is részesiteni. A segélyegylet bevételei a következők voltak: áthozat a múlt tanévről 259·90 P, az I. félévi kamatjövedelem 10·05 P, a II. félévi 10·40 P, továbbá 269 tanuló tagsági dija 80·70. Össz.: 361·05 P. Kiadás: 8 tanulónak tandijrészletére 56 P, különféle segélyezésre 112 P. 10 P ráfizetés a helybeli casinó által ajándékozott 2 pár cipőre és 34 P segély a tanévvégi dijfizetéseknél. Össz.: 212 P. Maradék 149·05 P.

Itt emlitjük meg, hogy november hóban tartott mozielőadás bevételéből az iskola 237 P-ben részesedett, valamint a dec. 20-án szép sikerrel megtartott karácsonyi ünnepélyünk is 325·43 P tiszta jövedelmet hozott. Itt is hálás köszönetet mondunk a közönségnek lelkes támogatásáért, mert ezzel is lehetővé tette sok szegény tanulónknak segélyezését. A két ünnepély 586·43 P-ős bevételéből 11 tanulónak tandijrészleteit fizettük ki 79 P értékben, 4 tanulónak tankönyveit szereztük be 58·40 P-ért és 39 tanuló között 369·40 P értékben karácsonykor a következő ruházati cikkeket osztottunk szét: 1 rend ruha, 3 rend ruhaanyag, 11 pár cipő, 5

nadrág, 7 pár kesztyű, 8 pár harisnya, 10 drb. szvetter és 1 sapka. Az ünnepélyek bevételéből kiosztott segélyek összege tehát 506·80 P. Maradvány a jövő tanévre 79·63 P. A Dunaharaszti Nemzeti Casinó 2 tanulónkat téli meleg cipővel látott el. Hálás köszönetet mondunk érte. Segélyegylet vezetője Glässer György.

Fiúiskolai ifjúsági könyvtár Az ifjúsági könyvtár a következő fontosabb művekkel gyarapodott: Jókai: Emlékeimből, Jókai: Janicsárok végnapjai, Jókai: Öreg ember nem vén ember, Jókai: Rab Ráby, Nachtigal: Szahara és Szudán, Meyer: Délamerika hegyóriásai, Hagenbeck: India szigetvilága, Reischech: A maorik földjén, Cholnoky: Gróf Teleky Sámuel útja Keletafrikában, S. Hedin: I. utam Ázsiába, S. Hedin: Belső-Ázsia küszöbén, Berger: Az örök tavasz szigete, Phillip: Ausztrália honalapitói, Gilder: A „Jeanette" pusztulása, Wegener: Egy világjáró emlékeiből, Wegener: Szálljatok velem, Hussilla: A pampák utolsó indiánja, Vega: Az inkák birodalma, Park: A Gambiától a Nigerig, Stephenson: Amerika legészakibb tájain, Runimsel: Napsütötte országokban stb. Beszereztetett 33 kötet, 144·10 P értékben. Ifjúsági könyvtárórák hetenként voltak. A könyvtár forgalma 2560 kötet volt, A legkeresettebbek voltak Gárdonyi Géza, May Károly és Werne Gyula munkái. A könyvtár őre: Szeifer M. József.

Leányiskola ifjúsági könyvtára. Az ifjúsági könyvtár ez évben 15 kötettel gazdagodott, ezzel a könyvtárállomány 365-re emelkedett. Az előző évek folyamán erősen megrongálódott könyvekből többet újra köttettünk. Hetenkint tartottunk könyvcserét fölváltva a két alsó és a két felső osztálynak. A nagyobbak, különösen a III. osztályosok, sokat és szivesen olvastak. Észrevettük, hogy több helyen valósággal családi olvasmánnyá lett a gyermek könyvtári könyve: szülők és testvérek is végig olvasták. Csak örülhetünk, hogy a szép és értékes olvasmányok igy szélesebb körben ismertekké lesznek és izlést fejlesztenek, ismereteket terjesztenek ott is ahol az iskola közvetlen hatást nem fejthet ki. A könyvtár évi forgalma csaknem 800 mű.

A könyvtár őre: Fortsner Gizella tanár.

Tanári könyvtár. A tanári könyvtár idei fontosabb beszerzése: Czékus Z.: A világháború összefoglaló története, Szilágyi S.: Lavotta János, Sebes D.: Két Magyarország, Ipolyi A.: Magyar mithológia, Dr. Reichert: Ásványhatározó, Dr. Valter: A mikroszkop kezelése, H. G. Vels: A világtörténet alapvonalai, Kratofil D.: Módszeres dolgozatok, Sik S.: A magyar fúk szavalókönyve stb. Beszereztetett 68 kötet 708·30 P. értékben.

Az iskola részére a következő folyóiratok és szaklapok jártak:

Pestvármegyei Népművelés, A Földgömb, Magyar Gazdák Szemléje, Napkelet, Széphalom, Testnevelés, Századok, Népünk és Nyelvünk, Természettudományi Közlemények, Földrajzi közlemények, Magyar nyelv stb. A könyvtár őre: Szeifer M. József.

Cserkészcsapatunk megszervezésére az idén is minden lehetőt elkövettünk. Sajnos munkánkat nagyon megnehezítette tanulóink nehéz anyagi helyzete, nagy elfoglaltsága s főleg a vidéki tanulók 25—30 %-os létszáma. Ezek u. is a kötelező délutáni elfoglaltságon kívül nem maradhatnak itt még 2 délután cserkészfoglalkozáson. A sok gátló körülmény dacára is iskolánk több tanulója vett részt a cserkészetben, akik a végzett tanulókból alakult Kossuth Lajos cserkészcsapat keretében végezték gyakorlataikat. Szülőket és tanulókat kérem ezúton is, fogadják szeretetükbe ezt a nemes mozgalmat, mely ifjúságunk egészséges és erkölcsös kiképzésében már eddig is oly gyönyörű eredményeket tudott elérni.

Beszámoló az ifjúsági sportkörök 1931—32. évi működéséről. A fiúiskolai sportkör neve: „Széchenyi István Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma 282, a megalakulás ideje: 1925 október hava.

A leányiskolai sportkör neve: „Dobó Katalin Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma 347, a megalakulás ideje: 1926 október hava.

Mindkét sportkör tiszteletbeli elnöke: Képessy Béla igazgató

A fiúiskolai sportkör vezető tanára: Lettner János, lakik: Dunaharasztin, Kossuth L. u. 25. Nem testnevelési tanár.

A leányiskolai sportkör vezető tanára: Forstner Gizella,. lakik: Dunaharasztin, Fő-út 65.

Az intézet tanulóinak létszáma: 163 fiú, 120 leány. A testnevelés alól felmentettek száma: 4 fiú, 6 leány. A testnevelési alapra fizető tanulók száma: 152 fiú, 118 leány,

A sportkörökben működő tagok száma korosztályonkint: fiúiskola: I. k. o. 62, II. k. o. 61, III. k. o. 40, összesen 163. Leányiskola: I. k. o. 86, II. k. o. 28, III. k. o. — összesen: 114 tag.

A korosztályok sportköri foglalkozásának heti óraszáma: összesen négy óra a fiúiskolában, a leányiskolában heti két óra.

A fiúiskolában a következő szakosztályok működtek: Atletika: Hó- és jégsport. Játék. Torna. A leányiskolában: Torna. Játék. Hó- és jégsport. Atletika.

Az iskolának van 198 m^2 nagyságú beeresztett deszkapadlózatú torna-terme. Játszási célra alkalmas udvar nagysága kb. 500 m^2. A gyakorlás helye a torna-terem, az iskola udvara, a sportpálya, továbbá a Dunaág vize, vagy jege.

A gyakorlás ideje a fiúknál: heti egy délután, a leányoknál:

heti egy délután. Uszoda nincs. Hó- és jégsportot mindkét nembeli ifjúság űzött.

A közösen megtartott torna-ünnepély 1932. május hó 22-én zajlott le a következő programmal és eredménnyel:

1.) Felvonulás, felállás, Hiszekegy. 2.) Fiúiskola szabadgyakorlata. 3.) Leányiskola szabadgyakorlata. 4.) Fiúiskola korlátgyakorlata. 5.) Leányiskola padgyakorlata. 6.) Fiúiskola ugrószekrény gyakorlatai. 7.) I—II. leányosztályok küllő versenye. 8.) Labdadobás kislabdával. (I—II. o.) Győz a I. osztály b.) csapata 153 ponttal. Legjobb egyéni eredményekért: Jónás András I. o. t. (60 pont), Gere József I. o. t. (55 pont) kis érmet kaptak. Távolugrás első díját Koós József III. o. t. (430 cm.), a másodikat Pálfi Imre III. o. tanuló (400 cm.) nyerte. 9.) III.—IV. leányoszt. sor-staféta. 10.) 4×60 m-es síkfutás nyerte a III. f. o. csapata. Kis érmet kaptak: a következők: Pálfi Imre, Gál Rezső, Hajas Gyula, Koós József III. o. tanulók. 11.) Kosárlabda-játék a fiúisk. III.—IV. o. csapatai között. Győzött a III. o. csapata 2:0 arányban. 12.) 60 m-es leánysíkfutás. 13.) 60 m-es fiúsíkfutás. A IV. oszt.-ból első lett Szücs Ferenc, a III. o.-ból Koós József; mindketten nagy érmet nyertek. 14.) Füleslabda verseny III.—IV. fiú o. között. Eredmény 2:0 a IV. o. javára 15.) Futball-mérkőzés a bpesti Fáy. A. gimn. csapatával. Eredmény 2:1 a gimnázisták javára

A leányiskola következő tanulói kaptak kitüntetést: Märzlich Erzsébet és Szabó Teréz IV. o. t. Bonhardt Katalin és Kovács Stefánia III. o. t. nagy aranyérmet. Kiss Erzsébet, Kepics Ilona és Cseh Gabriella II. o. t. kis aranyérmet. A futásban első Kiss Erzsébet II. o. t. (nagy aranyérem), második Bonhardt Katalin II. o. t., harmadik Csákváry Erzsébet IV. o. t.

Mindkét sportkör mult évi vagyonából maradvány 234 P 20 f. A jelen tanévben testnevelési járulékokból befolyt 40 % részesedés 259 P 20 f. A sportkörök jelen tanévi összes kiadásai 485 P 86 f. Maradvány: 7 P 54 f. A kiadás összegéből 328 P-t a tornaterem padlójának beeresztésére, portalanítására fordítottunk miniszteri engedéllyel. Sportkörök vezetői: Lettner János és Forstner Gizella tanárok.

Iskolai ünnepélyek. Az elmult iskolai évben is több ünnepséget rendeztünk, ezek közül négyet a nagyközönség bevonásával. Ezeknél főcélunk volt a nemzeti érzés ápolása és annak a hazafias gondolatnak erősítése, hogy mindannyiunk becsületes, komoly összefogása előbb-utóbb ki fogja vívni a szebb és boldogabb magyar jövendőt. Műsoros ünnepélyeinkkel nagy mértékben emeltük tanu-

lóink önbizalmát, fellépésük biztonságát és neveltük bennük a társadalmi érintkezés finomabb formáit. Ezen ünnepélyek rendezésében dicséretreméltó buzgalmat fejtett ki Képessyné Wälder Angela tanár, aki a karácsonyi nagy műsoros ünnepély rendezésével s a színdarabok betanításával nagy hálára kötelezte iskolánkat és közönséget egyaránt. A rendezés munkájában fáradhatatlan segítőtársa volt Glässer György tanár, aki a színpadi berendezés technikai megoldását látta el nagy szakértelemmel. Érdemeiket kir. főigazgatóság is elismerte s 1932. febr. 6.-án kelt 2-58-1/1932. számú rendeletével mindkettőjüket dicsérő elismerésével és köszönetével tüntette ki.

Az elmult tanév folyamán a következő ünnepélyeket rendeztük:

I. Szeptember 9-én a tanévet ünnepélyes keretek között nyitottuk meg. Igazgató üdvözölte az egybesereglett ifjúságot és figyelmeztette őket, hogy szorgalommal, jó magaviselettel igyekezzenek a most kezdődő tanévet minél sikeresebbé, hasznosabbá tenni.

Az ünnepély végén tanulóink elvonultak a megszállott területről átmentett, sok magyar bánattól megszentelt lobogó előtt.

II. Október 6.-án az aradi vértanuk emlékére gyászünnepélyt tartottunk a következő műsorral: 1. Magyar Hiszekegy. Énekkar. 2. Móra László: Aradi golgotán. Szavalja Forstner Antal IV. o. t. 3. Tábori Piroska: Október. Szavalja: Lugosi Mária IV. o. t. 4. A piros vér, fiúiskola énekkara. 5. Ünnepi beszéd, tartja Benczik Geyza tanár. 6. Nyíljatok ki. Vegyeskar. 7. Havas István: Halhatatlan tizenhárom. Szavalja Szücs Ferenc. 8. Himnus. Vegyeskar.

III. December 6.-án a Kormányzó úr Őfőméltósága névnapján a következő műsoros ünnepélyt rendeztük: 1. Magyar Hiszekegy. 2. Patyi István: Horthy Miklós. Szavalja: Vásárhelyi Lenke III. 3. Szabó: Fohász. Énekli a fiúiskola énekkara. 4. Ünnepi beszéd, tartja Képessy Béla igazgató. 5. Sajó Sándor: Fegyverre. Szavalja Jén János IV. 6. Himnusz. Vegyeskar.

IV. Március 20.-án a szegénysorsú tanulók segélyezésére nagyobbszabású ünnepélyt rendeztünk. Ez alkalomra Képessy Béla az intézet igazgatója alkalmi 2 felvonásos színdarabot irt. Tárgya karácsony eseményeiből volt merítve. Az első felvonásban a romlott, isteneit megunt római világ rajza látható, melyben a nemesebb lelkek új eszmék, új ideálok után vágyakoznak. A második felvonásban az álmodozók vágya beteljesül s megszületik a Megváltó. A bibliai események színes képe, szimbolizálva a mai magyar Mesiásvárást, adja a II. felvonás tartalmát. A darab cime: Megváltás.

Betanította Képessy Béláné. Szereplők: Mária: Klementisz Klára IV. Urnő: Lugossy Mária IV. Lura: Märzlich Erzsébet IV. Veturia: Skobrák Józsa III. Zeta: Zemann Ilona III. Ilena: Borsos Margit II. Zelenka: Buttyán Kató III. Lura gyermekei: Váradi Margit, Magyar Gizella I. Vendégek: Szabó Teréz, Sztankovics Mária, Tóth Teréz, Lányi Mária és Kovács Stefánia III. o. t. Jósnő: Horváth Mária III. Úrnő leánya: Cseh Erzsébet IV. Zenobia: Szabó Magda III, Jákob: Forstner Antal IV. Simon: Welward Henrik III. Józafát: Ille Lajos IV. Ezekil: Zakócs János III. Szelim: Hlatki Károly IV. Angyal: Simon Gizella IV. II. angyal: Vásárhelyi Lenke III. Szt József: Koós József III. Menyhért: Glázer Antal IV. Gáspár: Tóth Gyula II. Boldizsár: Püschl István III. Katona: Körösi Árpád II. Táncosok: Dolak Anna, Berzenkovits Klára, Vértes Magda, Sábián Anna, Kriegsmann Mária, Kovács Irén, Sanoczki Gizella, Havasi Julianna, Kepics Ilona és Jülek Sarolta I—II. o. Tündér táncosok: Rottberger Éva, Katona Mária, Boltos Ilona, Ferencz Annus, Berzenkovits Mária, Nuczás Margit, Stefanek Irma, Lakatos Mária, Hachspacher Erzsébet és Rausch Ibolya I. és II. oszt.

Az előadásnak fényes erkölcsi sikere volt. Hatalmas tornatermünket zsúfolásig megtöltötte az érdeklődő közönség. A siker anyagi részéről a segélyezések rovatában számolunk be.

V. Különös fénnyel és lelkesedéssel ünnepeltük meg március 15-t. Gazdag műsorunkat a község közönsége, az elöljáróság és iskola barátai nagy számban nézték meg. Műsor: 1. Himnusz. 2. Petőfi: Nemzeti dal. Szav. Welward Henrik III., 3. Petőfi: Magyarok Istene, szav. Cseh Erzsébet IV., 4. Nemzeti dal, énekli a fiúiskola énekkara. 5. Ünnepi beszéd, tartja Szeifer M. József tanár, 6. Petőfi: Honfidal, énekli a leányiskola énekkara. 7. Nincsen árvább nemzet, fiúiskola énekkara. 8. Tamássy Andor: Magyar kereszten, szav. Märzlich Erzsébet IV., 9. Tavasz elmult. Énekkar, 10. Washington emlékezete, Képessy Béla igazgató. 11. Üzenet messze sirokra, szav. Jén János IV. o., 12. Erdélyi Gyula: Éjféli jelenet. Színmű 1 felvonásban. Szereplők: Hungária: Klementisz Klára IV. Petőfi: Forstner Antal IV. Nyugat szobra: Szücs Ferenc IV. Dél szobra: Koós József III. Kelet szobra: Floszmann László IV. Észak szobra: Hlatki Károly IV., egy kis fiú: Uza Károly III. Műkedvelő előadásainkon pontos betanulásával, kitűnő alakításával különösen kivált Forstner Antal IV. oszt. tanuló.

VI. Április 23-án, igazgató névnapján, kedves és meleg házi ünnepélyt rendezett az iskola. Műsora: 1. Üdvözlő dal. Énekli: a leányiskola énekkara. 2. Schuszter Ferenc III. o. tanuló üdvözlő

beszéde. 3. Nincsen árvább nemzet. Énekli: a fiúiskola énekkara. 4. Cseh Erzsébet IV. l. o. tanuló üdvözlő beszéde. 5. Igazgató beszéde.

VII. A hősök emlékünnepét május 29-én a község előljáróságával és közönségével együttesen tartotta az iskola. Zárt sorokban a hősi szobor elé vonultunk, ahol a következő számokkal szerepeltünk: 3. Dr. Keéky: Leszedték a . . . Énekli a Vegyeskar. 5. Ünnepi beszéd. Tartja Képessy Béla. 8. Szabó Endre: Fohász. Énekli a vegyeskar. 10. Farkas Imre: Idegen sír. Szavalja Szűcs Ferenc IV. o. t. 13. Megkérem májust. Móra Lászlótól. Szavalja Märzlich Erzsébet IV. o. tanuló.

VIII. Trianoni gyilkos béke évfordulóján, június 4-én összefoglalások után házi ünnepséget tartottunk. A kegyetlen békediktátum szörnyű igazságtalanságait Gáspárné Okolicsányi Lujza tanár ismertette. Szerepeltek: Magyarnak lenni, szavalja Lugossy Mária IV. o. tanuló. Lengyel himnusz, énekli a leányiskola énekkara. Nincsen árvább nemzet, énekli a fiúiskola énekkara. Magyar apa gyónása, szavalja Wellward Henrik III. o. tanuló. Magyar Hiszekegy, Himnusz.

IX. Szokásos évzáró ünnepélyünket június hó 13-án Te Deum után tartottuk meg. 1. Hiszekegy. 2. Forstner Antal IV. o. tan. szavalata. 3. Magyar népdalok, énekli a leányiskola énekkara. Simon Gizella IV. o. tanuló szavalata. 5. Nóta vége, énekli a fiúiskola énekkara. 8. Lugossy Mária búcsúbeszéde a IV. leányosztály részéről. 9. Ha a fecske útrakél . . . énekli a leányiskola énekkara. 10. Igazgató beszéde, jutalmak kiosztása. Igazgató beszéde:

„A válás mindig fájdalmas, kettőzötten az, ha olyantól, vagy olyas valamitől kell búcsúznunk, akit vagy amit nagyon megszerettünk. Ezt érzitek ti távozó fiaim, leányaim s ezt érezzük mi igazgató és tanárok. Négy fáradságos, küzdelmekben, sikerekben, csalódásokban, örömökben gazdag esztendőt töltöttünk együtt. Ezalatt volt alkalmunk egymás lelkébe néznünk s most a búcsú percében mondom, hogy a lélek, melyet mégismertünk, a ti lelketek sok értékes gyöngyöt tartalmaz. Láttam a lelkesedés tüzét szemeitekben, a győzniakarást izmaitokban s éreztem a szeretet melegét sziveitekben. Ezeket a gyönyörű drágaköveket őrizzétek meg kedves tanitványaim a magatok, övéitek és hazátok számára. És csiszolgassátok, gazdagitsátok tovább, hogy fényük soha ki ne apadjon. Jóleső meleget árasszon, hogy a vetést, melynek 4 évig itt részesei voltatok, a tél hidege le ne fagyassza. Kedves gyermekeim! A jövő titkát emberi elme fel nem fedheti. Annyit

azonban látunk, hogy a ti sorsotok sokkal nehezebb lesz, mint más boldogabb korok fiatalságáé. Mi még egy boldog haza gyermekei voltunk, ti egy széttépett, csonka haza fiai lettetek, előttünk az érvényesülés lehetőségei nyitva állottak, előttetek csaknem minden kapu zárva. Nektek egy új haza, egy boldogabb magyar jövő kiharcolása nyomja vállaitokat. Erre a fenséges célra, nagyszerű feladatra gondoljatok. Készüljetek rá hittel, bizalommal. És ezt az iskolát, melynek falai oly nagy szeretettel fogadtak titeket, ne feledjétek, gondoljatok tanításaira, intelmeire, teljesítsétek mindenkor kötelességeiteket s akkor meg fog áldani benneteket a magyarok Istene."

A tanítási órák keretében meleg szeretettel emlékeztünk meg a limanovai hős huszárok csodálatos hadi tetteiről, a finn-ugor rokonsági kapcsolatokról s azok ápolásának jelentőségéről. Okt. 30-án takarékossági napot tartottunk. A beszédet Forstner Gizella tanár tartotta. Sopron népszavazás 10 éves évfordulóján, december 14-én ismertettük az akkor megnyilvánult népitélet jelentőségét. Ha a győzők ígéretükhöz hiven hazánk más vidékein is elrendelték volna a népszavazást, akkor ma egészen más lenne Magyarország térképe. Végül május 7-én anyák napját tartottunk. Ismertettük a leghatalmasabb, minden akadályt lebiró érzest, az anyai szeretetet és intettük tanulóinkat, hogy sohasem csökkenő őszinte hálával viszonozzák azt a százféle jót, amit édes anyjuktól kaptak. A tanulók irásbeli dolgozatokat is készitettek e témáról.

Tanulóink egészségével állandóan foglalkoztunk. Igyekeztünk a fejlődésükre káros hatásokat megszüntetni. Nagy gondot fordítottunk arra, hogy a tantermek tiszták, szellőzöttek, az udvar és játéktér pormentes legyen. Sajnos a közismert gazdasági bajok, hiányos táplálkozás, zsúfolt lakás sok esetben lerontotta tanulóink szervezetének ellenálló képességét és hajlamossá tette őket a sokféle betegségre. Az egészségi viszonyok mindamellett kielégitők voltak. A téli hónapokban Európaszerte fellépő influenza járvány ugyan nálunk is több megbetegedést okozott. Annyira azonban nem terjedt, hogy a tanítás szüneteltetésére lett volna szükség. Dr. Molnár Sándor községi orvos iskolánkat több izben meglátogatta, a tanulókat egyénenkint megvizsgálta s az egészségügyi viszonyokat teljesen kielégitőnek találta. Hosszasabban betegeskedtek: Szakál Erzsébet I. o. tanuló vörheny, majd középfülgyulladásban. Sganyár Rezső csigolya elferdüléssel huzamosabb ideig betegeskedett, majd később kénytelen volt az iskolából kimaradni. Bandzsál László I. o. tanuló mellhártya- és vakbélgyúlladással.

Hankó Árpád mellhártyagyúlladással. Ábrahám Matild II. o. tan, Lorbach Antal, Ruttner Géza Ferenc I. o. t. gyomorbajjal, Schneller Pál III. o. tanuló tüdőbajjal huzamosabb ideig betegeskedett.

Tanári testület tagjai közül néhányan az influenzás őszi és téli időben betegeskedtek 3 hétnél rövidebb időig. Hosszabb betegszabaaságon volt Gáspár Jenöné Okolicsányi Lujza (3 hónapig), kir. főigazgató 4-1232/1931. sz. engedélye alapján. Hreblay Lajosné Mikosevich Adrien tanár kir. főigazgató 4-1517 és 4-1691/1931 sz. rendelete s a miniszterium 37,053/1932. sz. rendeletével 1931. október 7-től a tanév végéig betegszabadságot kapott. Mindkét kollega óráit a tanári testület tagjai látták el.

Halálozás. Ebben a tanévben is bőven szedte áldozatait növendékeink, volt tanítványaink és hozzátartozóik köréből a végzet hatalma. November 1-én temettük el kedves kis tanítványunkat, az első osztály tanulóját, Czudor Gizikét. Temetésén osztálytársain kivül az igazgató és Képessyné Wälder Angela tanár képviselte az iskolát. Betegsége agyhártyagyúlladás volt. 1932. január 24-én vesemedencegyúlladásban meghalt iskolánk volt tanítványa Vargha Edith, Budapesten a Kerepesi úti temetőben temették el. A végbúcsúnál igazgató és a leányiskola 2 tanára képviselte az iskolát. Emlékét kegyelettel őrizzük. Benkő Ferenc, ki két évvel ezelőtt végezte itt tanulmányait április 23-án halt meg. A mélyen sújtott szülőknek igazgató fejezte ki az iskola részvétét. Szakál Erzsébet édesanyját, Kungl Antal II. o. édesatyját vesztette el május 1-én. Eisensehr Ferenc II. o. tanulónak édesanyja halt meg május 4-én. Gábler Edith III. o. tanuló atyja június 3-án tragikus körülmények között hirtelen elhunyt. Amidőn tanulóinkat ért súlyos csapásokról itt az értesitő hasábjain is megemlékezem, ismételten kifejezem úgy a tanári testület, mint az ifjúság őszinte, meleg részvétét.

Jutalmak. Szorgalmuk és jómagaviseletükért az évzáró ünnepélyen jutalomba részesültek a következő tanulók:

I. fiúosztály: Balogh Károly, Tóth Márton és Varga József.
II. „ Eisensehr Ferenc, Magyar Gábor és Kőrösi Árpád.
III. „ Schuszter Ferenc és Zakócs János.
IV. „ Csengery Károly.
I. leányosztály: Hellebranth Matild, Tóth Mária és Wolf Anna.
II. „ Borsos Margit, Berzenkovits Klára és Szabó M.
III. „ Kovács Stefánia, Kirchner Magda, Sellyei Mária és Zemann Ilona.
IV. „ Cseh Erzsébet Lugossy Mária és Märchlich Erzsébet.

A dunaharaszti Nemzeti Casino 8 pengős Zlőbl József alapítványát Schuszter Ferenc III. oszt. jeles tanulója kapta, aki a természettudományokban kiváló eredményt mutatott fel.

A jutalmat nyert tanulókat buzdítsa az elismerés további komoly munkára, a többi tanulót pedig ösztönözze nagyobb szorgalomra, hogy ők is kiérdemeljék az iskola elismerését.

Magánvizsgálatok a dunaharaszti áll. polg. fiú- és leányiskolában évenként háromszor: ugymint szeptember elején, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Szeptember elején csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 2 P. bélyeggel ellátva Polgári iskolai kir. főigazgatósághoz címezve július hó 15-ig, okt. hó 1-ig, illetve április 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőnél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyújtani; az ilyen kérvényeket az iskola igazgatósága nem fogadja el.

Vizsgálat iránti kérelmet a lakóhelyhez legközelebb eső polgári iskolához kell benyújtani.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvények visszautasittatnak.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akaróknak: 1. Születési bizonyitványát. 2 Az iskolai bizonyitványát. 3. Az illető község előljárósága által kiállított erkölcsi és foglalkozási bizonyitványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik, vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakitották meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakitása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyitványok is. A mellékletre, ha azokon bélyeg nincs, 10 fill. bélyeg ragasztandó. Vizsgálat 2 részből áll: irásbeli és szóbeli vizsgálatból. Az irásbeli vizsgálatra minden magántanulónak jegyzéket kell összeállitani a magyar és német kötelező olvasmányokról.

A kérvény benyújtáskor tandij és kezelési díj fejében minden magántanulónak 29 P 50 fillért kell fizetnie.

Magánvizsgálatot tettek a következő tanulók: Kecskeméti Ferenc III. oszt. (elégséges), Buda János IV. oszt. (elégséges), Orel József I. oszt. (elégséges), Uri Antal III. oszt. (elégséges), Hirschler Zsuzsanna (elégtelen), Varga István I. oszt. (elégséges).

Tanév bezárása. V. K. Miniszter Úr a nyári szünidőt június 15-től szeptember 9-ig meghosszabbította. Ennek következtében a tanévvégi nyilvános összefoglalásokat június 3-tól 8-ig tartottuk meg. Ezeken ismételten alapos vizsgálat alá vettük, nemcsak a bukott és kétes, hanem a jó tanulókat is, hogy megismerjük tanulóink általános tudását és lássuk, hogy az egész tanítási anyag felett milyen áttekintésre tettek szert. Vizsgálataink sorrendje a következő:

Június 2-án r. k., ref., ág. ev., és izr. tanulók hittanvizsgálata.
„ 3-án, 4-én, 6-án, 7-én és 8-án ált. összefoglaló ismétlések.
„ 2-án előzetes osztályozó értekezlet.
„ 8-án végleges „ „
„ 11-én kirándulás Visegrádra.
„ 4-én írásbeli magánvizsgálat.
„ 7-én szóbeli „
„ 13-án Te Deum. Rajz- és kézimunkakiállítás, évzáró ünnepély, jutalmak és bizonyítványok kiosztása.
„ 14-én és 15-én beiratkozások az 1932—33. tanévre.

Képessy Béla igazgató.

II. Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése	Milyen tárgyakat tanított, melyik osztályban?	Heti órái-nak száma	Müködési évekszáma: itt	Müködési évekszáma: össze-sen	Egyéb elfoglaltság
1	**Képessy Béla** igazgató nyelv- és történettud.	Történelem IV. f. o. földrajz IV, f. o.	5	9	23	Iskolai felszerelések stb. őre, az Ifj. Vöröskereszt Egylet vezetője.
2	**Benczik Geyza** rendes tanár nyelv- és történettud.	Német III-IV. f. o, földr. I., II., III. f. o., közgt. IV. f o., ének I—IV. f. o. karének I—IV. f. o.	21	7	34	I. f. o. főnöke, földrajzi és történelmi szertár őre, fiúisk. énekkar vezetője
3	**Forstner Gizella** rendes tanár mennyiségtan, term. tud	Számt I—III. l. o., vegyt. III. l. o., fizika IV l. o., torna II., IV. l. o., kézimunka III. l. o.	21	9	10	A leánysportkör vezetője. Ifj. könyvtár őre.
4	**Gáspár Jenőné Okolicsányi Lujza** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar III., IV. l. o., tört. III., IV l. o., háztart. IV l. o., ének I—IV. l. o., karének I IV. l. o.	21	9	10	Leányönképzőkör és énekkar vezetője.
5	**Glässer György** rendes tanár mennyiségt., term., vegyt.	Számtan II. IV. f. o., fizika III. f. o., vegytan IV. f. o. német I, IV. f. o., kézimunka III.. IV. f. o.	21	8	9	IV. f. o. főnöke, vegytani, fizikai és kézimunka-szertár őre.
6	**Hreblay Lajosné Mikosevich Adrien** rendes tanár magyar, történettud.			1		1 évi betegszabadságon.
7	**Imrich Magdolna** óradijas h. tanár termr, földrajz, vegytan.	Földrajz I., III. l. o., természetr. I. II l. o., német III., IV., l. o., egészségt. IV. l. o., szépirás II. l. o.	20	1	2	III. l. o. főnöke, a tanári testület jegyzője.
8	**Káplány Dóra** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar I., II. l. o., szépirás I. l. o., torna III l. o., kézim. I., II. l. o.	21	3	23	I. l. o. főnöke.
9	**Képessyné Wälder Angela** rendes tanár rajz és kézimunka	Rajz I., II., IV. f. o. és I—IV. l. o, német I. II. l. o.	22	9	15	II. l. o főnöke, ifj Vöröskereszt vezetője, a rajzszertár őre.
10	**Lettner János** rendes tanár nyelv- és történettud	Magyar I., II, f. o., mezőg. I—IV. f. o., egészségtan IV. f. o., torna II, IV. f. o	20	6	9	I. f. o. főnöke, a mezőg. szertár őre és gyakorlatok vezetője, ifj sportkör vezetője.
11	**Suloky Ibolya** rendes tanár mennyiségt., természett.	Számtan III., IV. f. o. és IV l. o., természetrajz I., II f. o., kézim. I. f. o és IV. l. o.	22	7	10	IV. l o. főnöke, a természetrajzi szertár őre.
12	**Szeifer M. József** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar III., IV., f. o., történelem II. III. f. o, torna I., III. f. o., rajz III f. o., kézim. II. f. o.	22	8	8	III. f. o. főnöke, az önképzőkör vezetője, ifj. és tanári könyvtár őre.
1	**Kern József** áll. r. k. hitoktató	R. kath. hittan I—IV. f. és I. o.	16	5	9	
2	Nagy Kálozi Balázs ref. s. lelkész	Ref. hittan I—IV. f és I. o.	8	2	3	
3	**Sípos András** ág h. ev. lelkész	Ág. h. ev. hittan I IV. f. és I. o	2	1	1	
4	**Feuer Dávid** izr. hitoktató	Izr. hittan I—IV. f. és I. o.	1	3	3	

Altiszt: Kemény Lajos.

III.

Szertárak gyarapodásása.

Tanítási eszközeink szaporitásában jelen tanév folyamán is jelentős eredményt tudtunk elérni; tanulóink számának emelkedése bevételeinket növelte, ezt a bevételtöbbletet is V. K. M. 36491/1932. számú engedélye alapján szemléltető eszközök beszerzésére forditottuk. Ünnepélyeink jövedelméből is jelentős mértékben tudtuk gyarapitani iskolánk vagyonát. Végül pedig az iskola barátai az idén sem hagytak cserben minket és adományaikkal elősegitették szertáraink fejlődését. Az iskolának ajándékoztak: Andaházy Gizella Magyar Nyelvőr 8 bekötött évfolyamát, 40 P. értékben, Képessy Béla Magyar Mythologia 2 kötet, 26 P. értékben, Szolga Margit 2 és Bernát Ferenc 1 ifjúsági könyvet, érték 10 P. és Fortsner Gizella az 1930. évi zarándoklat naplóját. Hálás köszönet érte.

Gyarapodás szakok szerint:

I. Tanári könyvtár 57 mű 68 kötetben	708·30	P	értékben.
II. Ifjúsági könyvtar: 33 mű 35 kötetben	144·10	„	„
III. Iskola bútorai: 15 drb. pad, szekrény, 2 drb. térképállvány, 1. drb. kályha	446·—	„	„
IV. Mértani szertár: háromszög, 4 drb.	12·—	„	„
V. Természetrajz: Eschner—Goering, Lehman szent képek 6 drb.	60·30	„	„
VI. Történelmi szertár: 3 szemléltető kép kerettel	30 —	„	„
VII. Földrajzi szertár: Lehman-féle 8 szines szemléltető kép kerettel, üveggel	80-—	„	„
VIII. Kézimunka: kf. asztalos szerszámok	18·—	„	„
IX. Tornaszertár: Footballabda	30 —	„	„
X. Rajzszertár: Magyar diszitő munkák, 1 sorozat testcsoportozat	26·—	„	„
XI. Mezőgazdaságtan: 6 drb. gazd. szerszám.	15 —	„	„
XII. Ifj. sportkör: kf. sportfelszerelés: 5 drb. tornaszakkönyv	105·50	„	„
Szereztünk az iskolának 50 drb. széket	215·—	„	„

Az 1931—32. tanév beszerzéseinek összege 1.890·20 P.

Az iskola összes felszerelésének értéke 36.890 P.

IV.

A tanulók névsora.*)

I. fiúosztály. Osztályfőnök: Lettner János.

1. Babarczi István (elégséges), 2. Balogh Károly (jó), 3. Bandzsál László (elégs.), 4. Bálint Sándor (elégs.), 5. Benkő György (elégséges), 6. Bernát Ferenc (elégs.), 7. Bezúr Béla (elégs.), 8. Bobán Ferenc (elégs.), 9. Borsos Imre (elégs.), 10. Endre Zoltán (elégs.), 11. Erdélyi Ferenc (elégtelen), 12. Gere József (elégs.), 13. Glazer Ferenc (elégs.), 14. Grandtner István (elégs.), 15. Hackspacher György (jó), 16. Jónás András (jó), 17. Kaltenecker Sándor (elégséges), 18. Kanyik Mihály (elégtelen), 19. Kaufmann György (jó), 20. Keserű Sándor (elégtelen), 21. Kocsis Gábor (elégseges), 22. Kocsis László (elégs.), 23. Kontra András (jó), 24. Kovács Ferenc (elégs.), 25. Krigsman György (elégtelen), 26. Lakatos József (elégs.), 27. Langó Mihály (elégtelen), 28. Lotaller István (elégs.), 29. Luttenberger József (elégséges), 30. Nagy Ferenc (elégtelen), 31. Nagy Gyula (elégtelen), 32. Pájerli László (elégtelen), 33. Pálfi László József (elégs.), 34. Pálinkás Gyula (elégs.), 35. Ritter Pál (elégtelen), 36. Ruttner Géza Ferenc (pótló vizsgát tesz), 37. Sárközi László (elégs.), 38. Schvab János (elégtelen), 39. Speck György (jó), 40. Stöchl Ferenc (elégs.), 41. Sütő István (jó), 42. Szommer János (elégs.), 43. Tischler Károly (elégtelen), 44. Tornyos György (jó), 45. Tóth István (jó), 46. **Tóth Márton (jeles),** 47. Tóth Sándor (elégs.), 48. Trapp József (elégséges), 49. Triff Andor Jenő Lajos (jó), 50. Tuksa Gyula (jó), 51. Varga József (jó), 52., Váradi László (elégs.), 53. Viczián István (jó), 54. Weisz Ferenc (elégs.), 55. Zimber András (elégséges), 56. Zwick György (elégs.),

Kimaradt: Bajkó István, Borsos Károly, Horváth Sándor, Kovács Lajos, Sganyár Rudolf és Szalai Béla.

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Benczik Geyza.

1. Balázs István (elégs.), 2. Bandzsál Pál (elégtelen), 3. Beck Domokos (elégtelen), 4. Beck Ferenc (elégtelen), 5. Breznicky Lénárd (elégtelen), 6. Bucsi Sándor (elégs.), 7. Czudor Rezső (elégs.), 8. Császár Ernő (elégs.), 9. Csunderlik István (elégs.), 10. Duttyán Antal (elégtelen), 11. **Eisensehr Ferenc (jeles),** 12. Fehér István

---

* A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat.

(elégs.), 13. Gábler Pál (jó), 14. Gemza János (elégs.), 15. Gratzer Károly (jó), 16. Gráf Márton (elégs.), 17. Gubányi István (jó), 18. Gyurnik János (elégs.), 19. Hankó Árpád (elégtelen), 20. Havasi József (jó), 21. Hegedűs László (elégtelen), 22. Heusenberger Ferenc (elégtelen), 23. Horváth Sándor (elégtelen), 24. Jászai Béla (jó), 25. Jerkó János (elégs.), 26. Kemecsi Lajos (elégs.), 27. Kereszturi Károly (elégs.), 28. Kovács István (jó), 29. Kovács Lajos (elégtelen), 30. Kovács László (elégs.), 31. Kovács Pál (elégtelen), 32. Kovács Sándor (jó), 33. **Kőrösi Árpád (jeles),** 34. Kőrösi József (elégs.), 35. Kungl Antal (elégtelen), 36. Ladányi Mátyás (elégs.), 37. Lendvay István (elégs.), 38. Lorbach Antal (elégs.), 39. Magyar Gábor (jó), 40. Metka Ferenc (elégs.), 41. Murányi Ferenc (elégséges), 42. ifj. Nagy Miklós (elégs.), 43. ids. Nagy Miklós (elégs.), 44. Oberfrank Antal (elégtelen), 45. Pálinkás Ferenc (elégtelen), 46. Pfandler Péter (elégs.), 47. Pleszkó I. László (elégtelen), 48. Rácz I. Gábor (elégtelen), 49. Ruff Mátyás (elégtelen), 50. Somogyi István (elégtelen), 51. Sterczel Mihály (elégs.), 52. Szabó Ferenc (elégs.), 53. Szing Lénárd (elégtelen), 54. Schlick Nándor (elégs.), 55. Schuszter Mátyás (elégs.), 56. Schwarzl István (jó), 57. Tóth Gyula (elégs.), 58. Varga Gábor (elégs.), 59. Visnyovszki Nándor (elégs.), 60. Viczián Pál (jó), 61. Zemann András (jó).

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Szeifer M. József.

1. Bak Károly (elégtelen), 2. Eisenhoffer János (elégs.), 3. Fábián Ferenc (elégtelen), 4. Gaal Rezső (elégs.), 5. Hajas Gyula (elégs.), 6. Havasi Antal (jó), 7. Kecskeméti János (jó), 8. Kontár János (jó), 9. Koós József (jó), 10. Kormos György (jó), 11. Krajcsovics Imre (jó), 12. Lovastyik János (elégs.), 13, Maasz István (jó), 14. Méh Lajos (elégtelen), 15. Pálffy Imre (elégs.), 16. Püschl István (elégs.), 17. Sárdy József (elégs.), 18. **Schuszter Ferenc (jeles),** 19. Sganyár Lajos (elégs.), 20. Simon Lajos (elégtelen), 21. Szegvári Péter (elégs.), 22. Tungl Géza (elégtelen), 23. Uza Károly (jó), 24. Vadkerti János (jó), 25. Wellvard Henrik (jó), 26. Zakócs János (jó).

Kimaradt: Schnelter Pál.

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Glässer György.

1. Csengeri Károly József (jó), 2. Faragó László (elégs.), 3 Floszmann László (elégs.), 4. Forstner Antal (jó), 5. Glazer Antal (jó), 6. Glazer József (elégs.), 7. Hlatki Károly (elégs.), 8. Ille

Bálint (elégs.), 9, Ille Lajos (elégs.), 10. Jén János (jó), 11. Kecskeméti Ferenc (elégs.), 12. Kopriva Lajos (jó), 13. Leéb Lénárd (jó), 14. Lunzer József (jó), 15. Simon Ferenc (elégs.), 16. Szűcs Ferenc (jó), 17. Tálas Béla (elégs.), 18. Werner Sándor (elégs.) 19. Pachl István (jó).

I. leányosztály. Osztályfőnök: Káplány Dóra.

1. Belák Mária (jó). 2. Berzenkovics Mária (jó). 3. **Boltos Ilona (jeles).** 4. Csaszka Márta (jó). 5. Dolák Anna (elégtelen). 6. Dolák Mária (elégséges). 7. Ernszt Mária (jó). 8. Fekete Margit (elégséges). 9.) Fellingen Matild (jó). 10. Feránc Róza (elégséges). 11. Ferenc Anna (jó). 12. Gelányi Gizella (elégséges). 13. Gere Mária (elégtelen). 14. Gubányi Klára (jó). 15. Hackspacher Erzsébet (jó). 16. **Hellebrandt Matild (jeles).** 17. Horváth Ilona (jó). 19. Horváth Júlia (jó). 19. Horváth Rózsa (elégs.). 20. Horváth Irén (jó). 21. Jülek Sarolta (elégs.). 22. Kádár Irén (jeles) 23. Keresztesi Erzsébet (elégs.). 24. Kiss Janka (jeles). 25. Kovács Irén (elégs.). 26. Kulás Anna (elégtelen). 27. Lakatos Mária (jó). 28. Lovastyik Ilona (jó). 29. **Lőrincz Erzsébet (jeles).** 30. Lukács Erzsébet (elégtelen). 31. Magyar Gizella (jó). 82. Magyar Ilona (jó). 33. Müller Anna (elégs.). 34. Nuczás Margit (jó). 35. **Rausch Ibolya (jeles).** 36. Rottberger Éva (jó). 37. Ruff Mária (elégs.). 38. Sanoczky Gizella (elégs.). 39. **Selley Erzsébet (jeles).** 40. Stefanek Mária (elégs.). 41. Schuszter Mária (jó). 42. Szász Mária (jó). 43. Tóth Mária Zsófia (elégtelen). 44. **Tóth Mária (jeles).** 45. Tóth Margit (elégtelen). 46. **Turi Erzsébet (jeles).** 47. Váradi Margit (jó). 48. **Vértes Magda (jeles).** 49. Weinber Mária (jó). 50. **Wolf Anna (jeles).**

Meghalt: Czudor Gizella.

Kimaradtak: Mandák Jolán, Pápai Mária, Sterczer Erzsébet, Szakál Erzsébet.

II. leányosztály. Osztályfőnök: Képessy Béláné Wälder Angela

1. Ábrahám Matild (jó). 2. Bálint Etelka (jó). 3. **Berzenkovits Klára (jeles).** 4. **Borsos Margit (jeles).** 5. Cseh Gabriella (jó). 6. Csiszér Piroska (jó). 7. Drahota Julianna (elégt.). 8. Garavari Katalin (elégs.). 9. Glázer Anna (elégtelen). 10. Gyomlin Teréz (jó). 11. Halász Emilia (elégs.). 12. Havasi Júlia (elégt.). 13. Horváth Anna (jó). 14. Kaltenecker Janka (elégs.). 15. Katona Irma (jó). 16. Kepics Ilona (jó). 17. Kiss Erzsébet (jó). 18. Kovács Erzsébet (elégs.). 19 Kriegsmann Mária (elégs.). 20. Kukel Aranka (elégs.),

21. Lunzer Ilonka (elégs.). 22. Nagyiván Margit (jó). 23. Osvald Ilona (jó). 24. **Palló Julianna (jeles).** 25. Salamon Teréz (elégs.). 26. Sábián Sarolta (elégs.). 27. **Sikuta Hermina (jeles).** 28. Simon Ilonka (jó). 29. **Szabó Magdolna (jeles).** 30. Vadkerti Izabella (jó). 31. Vadkerti Julianna (jó). 32. **Schvarczenberger Anna (jeles)** 33. **Zaruba Erzsébet (jeles).** 34. Gaál Erzsébet (elégs.).

Kimaradt: Jaczkó Ilona.

III. leányosztály, Osztályfőnök: Inrich Magdolna.

1. Balogh Teréz (jó). 2. Baranyai Anna (elégséges). 3. Bányai Julianna (nem oszt.). 4. Bonhardt Katalin (jó). 5. Buttyán Katalin (elégs.). 6. Faragó Erzsébet (nem oszt.) 7. Frank Margit (elégs.) 8. Gábler Edith (jó). 9. Glazer Irma (jó). 10 Horváth Mária (jó). 11. Keresztesi Júlia (elégs.). 12. **Kirchner Magdolna (jeles).** 13. Kocsis Ilona (elégs.). 14. Komlósdy Erzsébet (nem oszt.) 15 **Kovács Stefánia (jeles).** 16. Lányi Mária (elégs.). 17. **Sellyei Mária (jeles).** 18. Skobrák Józsa (elégs.). 19. **Spitzer Erzsébet (jeles).** 20. Szabó Margit (jó). 21. **Szolga Margit (jeles).** 22. Tamássy Anna (elégs.). 23. Vásárhelyi Lenke (jó). 24. **Zemann Ilona (jeles).**

Kimaradt: Rausch Anna.

Az összefoglaláson nem jelent meg: Bányai Júlia, Faragó Erzsébet, Kómlósdy Erzsébet.

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Suloky Ibolya.

1. Csákvári Erzsébet (elégséges). 2. **Cseh Erzsébet (jeles)** 3. Klementisz Klára (elégs.). 4. Kovács Eszter (elégs.). 5. **Lugosi Mária (jeles).** 6. **Märzlich Erzsébet (jeles).** 7. Reiter Jolán (elégs.). 8. Simon Gizella (jó). 9. Szabó Teréz (elégs.) 10 Sztankovics Mária (elégs.) 11. Tóth Teréz (elégs.)

V. A tanulók statisztikája.

Cím	I.	II.	III.	IV.	Összesen	I.	II.	III.	IV.	Összesen
	fiúosztály					leányosztály				
I. A tanulók száma:										
Beiratkozott jelen tanévb.	62	61	27	19	169	55	36	25	11	127
Beiratk. a múlt tanévben	62	33	26	28	149	42	40	18	24	124
Kimaradt (meghalt)	7	—	1	—	8	5	1	4	—	10
Bizonyitványt nyert most	55	61	26	19	161	50	35	21	11	117
Bizonyitványt nyert tavaly	61	31	22	25	139	41	39	18	24	122
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvű	52	48	23	15	138	45	34	21	11	111
Idegen anyanyelvű	3	13	3	4	23	5	1	—	—	6
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	40	38	21	15	114	37	27	17	5	86
Ref.	11	14	3	3	31	10	8	3	6	27
Ág. h. ev.	3	6	1	1	11	2	—	—	—	2
Izr.	1	—	1	—	2	1	—	1	—	2
Gör. kath.	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—
IV Szülők lakóhelye szerint:										
Helybeli	37	38	15	15	105	35	24	13	3	75
Vidéki	18	23	11	4	56	15	11	8	8	42
V. Szülők foglalkozása szerint:										
Földműves	9	6	3	2	20	8	1	1	1	11
Iparos	20	24	6	5	55	17	12	5	2	36
Kereskedő	5	6	—	—	11	2	1	3	1	7
Munkás	7	18	1	3	29	—	1	3	—	4
Tisztviselő	5	4	9	6	24	14	14	7	5	40
Nyugdijas	7	2	4	3	16	7	5	1	1	14
Egyéb	2	1	3	—	6	2	1	1	1	5
VI. Életkor szerint:										
1921-ben született	33	—	—	—	33	33	1	—	—	34
1920-ban „	18	22	—	—	40	14	19	—	—	33
1919-ben „	3	27	12	—	42	3	15	11	2	31
1918-ban „	—	8	8	9	25	—	—	7	5	12
1917-ben „	1	4	6	7	18	—	—	3	4	7
1916-ban „		—	—	1	1	—	—	—	—	—
1915-ben „	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—
VII. Óramulasztás:										
Igazolt	2425	1920	1100	567	6012	2208	1407	1507	744	5866
Nem igazolt	29	119	74	9	231	—	2	—	—	2

A nyilvános tanulók osztályzásának statisztikája.

Osztály	Osztályzat	Előmenetel																						
		Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Számtan-mértan	Növény- és állattan	Ásvány- és vegyt.	Természettan	Egészségtan	Közgazdaságt.	Mezőgazd. tan.	Háztartástan	Szépírás	Ének	Rajz	Testgyakorlás	Kézimunka	Német társ. gyak.	Irásb. dolg. külal.	Ált. vsztályzat
I. fiú	Jeles	53	1	9	2	7	—	4	2	3	—	—	—	—	3	—	—	15	6	4	3	1	3	1
	Jó	2	14	26	13	20	—	20	5	12	—	—	—	—	24	—	—	26	33	27	21	3	25	14
	Elégséges	—	29	20	31	24	—	28	38	40	—	—	—	—	28	—	—	14	16	24	31	3	27	29
	Elégtelen	—	11	—	9	4	—	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
II. fiú	Jeles	39	2	11	5	1	6	5	4	5	—	—	—	—	7	—	—	10	11	10	9	—	3	2
	Jó	22	12	27	13	8	17	12	11	9	—	—	—	—	18	—	—	27	23	30	15	—	28	12
	Elégséges	—	28	23	32	43	33	39	35	41	—	—	—	—	36	—	—	24	27	18	34	2	29	28
	Elégtelen	—	19	—	11	9	5	5	11	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	19
III. fiú	Jeles	26	1	7	2	1	9	1	1	—	—	2	—	—	11	—	—	4	5	10	7	—	5	1
	Jó	—	11	7	9	5	7	9	8	—	—	10	—	—	7	—	—	11	10	9	9	—	9	11
	Elégséges	—	9	12	14	17	10	13	15	—	—	13	—	—	8	—	—	11	11	7	10	—	12	9
	Elégtelen	—	5	—	1	3	—	3	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
IV. fiú	Jeles	19	—	4	1	3	1	2	—	—	4	—	4	—	5	—	—	3	4	10	8	—	6	—
	Jó	—	9	8	6	10	12	12	7	—	7	—	10	4	8	—	—	14	12	9	9	—	2	9
	Elégséges	—	10	7	12	6	6	5	12	—	8	—	5	15	6	—	—	2	3	—	2	—	11	10
	Elégtelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. leány	Jeles	49	14	24	11	22	—	11	5	26	—	—	—	—	—	—	—	14	22	20	32	20	—	4	11
	Jó	1	20	15	23	11	—	19	24	12	—	—	—	—	—	—	—	23	23	27	12	17	—	21	20
	Elégséges	—	10	11	14	16	—	18	16	11	—	—	—	—	—	—	—	13	5	3	3	10	—	25	13
	Elégtelen	—	6	—	2	1	—	2	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
II. leány	Jeles	35	7	21	13	18	—	9	5	16	—	—	—	—	—	—	—	9	18	8	17	17	7	10	7
	Jó	—	15	9	10	12	—	15	8	11	—	—	—	—	—	—	—	18	14	17	14	7	1	16	15
	Elégséges	—	9	5	12	4	—	8	19	7	—	—	—	—	—	—	—	8	3	10	3	10	—	8	9
	Elégtelen	—	4	—	—	1	—	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
III. leány	Jeles	21	6	14	4	7	12	7	7	—	5	—	—	—	—	—	—	14	12	14	9	—	13	6
	Jó	—	10	5	12	7	5	11	5	—	10	—	—	—	—	—	—	7	6	4	7	—	8	10
	Elégséges	—	5	2	5	7	4	3	9	—	6	—	—	—	—	—	—	—	2	2	3	—	—	5
	Elégtelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. leány	Jeles	11	3	7	1	2	4	—	3	—	—	3	6	—	—	6	—	7	5	9	9	—	8	3
	Jó	—	1	3	3	2	3	—	2	—	—	1	3	—	—	4	—	4	5	2	2	—	3	1
	Elégséges	—	7	1	7	7	4	—	6	—	—	7	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	7
	Elégtelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Egész éven át nem mulasztottak: I. oszt.: Kovács Ferenc, Pálfi László, Sárközi László, Wiczián István, Zwick György, Kanyik Mihály. II. fiu oszt.: id. Nagy Miklós. III. fiú oszt.: Vadkerti János. IV. fiú oszt.: Glazer József, Simon Ferenc. I. leány oszt.: Feransz Rózsa, Hackspacher Erzsébet, Horvát Ilona, Lukácsi Erzsébet. II. leány oszt.: Bálint Etelka, Gyomlin Teréz, Havasi Júlia, Sábián Sarolta. III. l. oszt.: Kocsis Ilona.

Felmentve: Testgyakorlásból: II. fiú oszt. 3, I. leány oszt. 3, II. leány oszt. 1. III. leány oszt. 1. Női kézimunkából: I. leány oszt. 3 II. leány oszt. 1. III. leány oszt. 2. Rajzból: III. leány oszt. 1.

VI. Az 1932-33. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beiratások. A dunaharaszti m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1932—33. tanévre szóló felvételeket és beirásokat június 14-én és 15-én délelőtt 8—12-ig tartjuk meg az iskola Főutcai hivatalos helyiségében. Szeptember 6-án és 7-én pótbeirások lesznek. A rendes tanítás szeptember 9-én kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja, vagy gyámja kiséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyitványát; 2. iskolai bizonyitványát; 3. ujraoltási bizonyitványát.

Kérem a szülőket, hogy a júniusi beiratásokat el ne mulasszák, mert szeptemberben esetleg az iskola már nem vehet fel több tanulót.

Egy tanév folyamán az iskolában a rendes- és magántanulók s a közalkalmazottak gyermekei a következő díjakat fizetik:

Sorszám	Mi cimen fizetendő a díj?	Rendes tanuló				Magántanuló	
		Teljes díjat fizet		Hadi árva stb.			
		P	f	P	f	P	f
1	Beiratási díj	1	50	1	50	1	50
2	Tandíj	29	—	15	—	29	—
3	Ifjúsági könyvtár díj	—	50	—	50	—	50
4	Értesitő díj	—	90	—	90	—	90
5	Tanulmányi kirándulási díj	—	70	—	70	—	70
6	Ifj. Vöröskereszt központja javára	—	20	—	20	—	20
7	Osztályfőnöki díj	1	—	1	—	1	—
8	Ifjúsági segélyegylet	—	30	—	30	—	30
9	Testnevelési alap	2	40	2	40	2	40
10	Filmoktatási díj	2	—	2	—	—	—
11	Polg. tán. házalap	—	50	—	50	—	50
12	Iskolaszanatórium	1	—	1	—	1	—
13	*Felszerelési díj	3	—	3	—	—	—
14	Fütési díj	—	—	—	—	—	—
15	Vizsgálati díj	—	—	—	—	40	—
16	Elnöki díj	—	—	—	—	6	50
17	Kezelési díj	—	—	—	—	1	50
	Összesen:	43	—	29	—	83	40

*Ezt a díjat a minisztérium 640—2—374/1030. sz. rendelete alapján szedi az iskola.

Ezen összeget a rendes tanulók 5 részletben is fizethetik. És pedig: Beiratáskor 13 P, október 1—7-ig 11·40 P., december 1-től 7-ig 8 P, közalk. 1 P, február 1-től 7-ig rendes 7 P, közalk. 8 P, április 1-től 7-ig 8 P, közalk. semmi.

A tanári testület nevelési és tanulmányi okokból ajánlja a szülőknek, hogy a polgári iskolai tanulók és iskoláztató szülők részére irt 2 ifjúsági lapot, az Ifjú Polgárokat és Szülők Lapját mindjárt a beiratkozás alkalmával rendeljék meg. (2·50, 1·25 P.)

A polgári fiú- és leányiskola I-ső osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték és 10-ik életévüket betöltötték. A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári, vagy középiskolának megfelelő alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. A vizsgálat anyagára vonatkozólag az igazgató ad felvilágositást. Felvételi és tantervkülönbözeti vizsga díja 20 P.

Tandíjmentesség. Vagyontalan szülők oly gyermekei, akik jó magaviseletüek és szorgalomból dicséretes, tanulmányaikból jeles bizonyitványt képesek felmutatni, 20 %-ig tandíjmentességet nyerhetnek.

Tandijmentességért folyamodók a polgári iskolai kir. főigazgatósághoz cimzett kérvényüket szegénységi bizonyitvánnyal felszerelve a beiratáskor kötelesek az igazgatónak átadni.

Felmentések. Olyan tanulókra, kikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornászás szervi hibáiknál, vagy gyenge tastalkatuknál fogva megerőltetéssel. sőt veszéllyel jár, vagy pedig az emlitett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyítvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy a testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők. Kérvényeiket szept. 10-ig be kell adni.

Ha valamely tanuló egy vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javitóvizsgálatot tehet. A javitóvizsgálatokat szeptember 5-én délelőtt 8 órakor kezdjük meg. A javitóvizsgára utasitott tanulók augusztus 15-ig tartoznak a bizonyitványaikkal az igazgatónál jelentkezni. Azok a javitóvizgálatra utasított tanulók,akik rossz magaviseletüek, tartoznak a vizsgaengedélyt kir. főigazgatótól kérelmezni. Ezeket a kérvényeket az iskola igazgatóságánál kell benyújtani augusztus 1-ig. A felvételi- és tantervkülömbözeti vizsgálatok szept. 4-én d. e. 10 órakor kezdődnek.

A tanári testület alakuló ülését szept. 3-án 8 órakor tartja.

Az 1932-33. tanévben használt tankönyvek jegyzéke:

I. fiúosztály.

R. k. hittan: Nagyobb katekizmus
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Farkas: Ó szövets. kij. tört.
Ág. ev. „ Bereczki: Jézus élete és tanitása
Izr. „ Zsengeri Samu: hitt. hármas könyv
Magy. nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ olvasók.: „ „
Német „ Lux —Altai I. r.
Földrajz: Marjalaky — Kiss
Mennyiségtan: Szenes stb.
Természetrajz: Greguss
Mezőgazdaságtan I. r.: Móczár
Ének I, r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

II. fiúosztály.

R. k. hittan: Pokorni: Biblia tört.
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hitt.: Farkas: új. szöv. kij. tört.
Ág. ev. „ Bereczki: Jézus élete és tanitása
Izr. „ Zsengeri Samu: hilt. hármas könyv
Magy. nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ olvasók.: „ „
Német „ Lux Altai II.
Történeti „ Gombos
Földrajz: Marjalaky — Kiss
Természetrajz: Greguss
Mennyiségtan II. r.: Szenes stb.
Mezőgazdaságtan II. r.: Móczár
Ének II. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

III. fiúosztály.

R. k. hittan: Denkovics Szertartástan.
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Révész J.: Keresztyénség története
Ág. ev. „ Blatnizky P.: A ker. egyház rövid története
Izr. „ Munkácsi B.: A szent irás története
Stilisztika: Gyulai—Gyurjács
Német olvasókönyv: Lux III. r.
Történet: I. r.: Rákosy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Fizika: Kedves-Magyar-Képessy
Mennyiségtan III. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan: Móczár
Ének III. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz
Arany János: Toldi

IV. fiúosztály.

R. k. hittan: Pongrácz: Egyháztörténelem
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Rácz K.: Keresztyén hit- és erkölcstan
Ág. ev. „ Batniczky P.: A ker. egyház rövid története
Izr. „ Munkácsi Bernát: A szentírás története
Költészetan: Gyulai—Gyurjács
Német olvasók.: Lux-Altai II. r.
Történet II. r.: Rákosy
Földrajz Marjalaky—Kiss
Vegytan: Dr, Jaszovszky
Mennyiségtan: IV. r.: Szenes
Egészségtan: Földi—Lucza
Közgazd.: Balassa-Rácz-Kovács
Mezőgazdaságtan: Móczár
Ének IV. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

I. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint I-ső fiúoszt.-ban
Magy. nyelvt.: Gvulái-Gyurjács
„ olvasók.: Gyulai—Balassa
Német „ Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan-mértan: Szenes stb.
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

II. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint II. fiúoszt.-ban
Magy. nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ olvasók.: „ „
Német „ Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan-mértan: Szenes stb,
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

III. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint a III. fiúoszt.-ban
Stilisztika: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó
Ném. olv.: Lux—Lux
Tört. I. r.: Domanovszky-Rákosy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Fizika: Kedves-Magyar-Képessy
Számtan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz
Arany János: Toldi

IV. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint a IV. fiúoszt.-ban
Költészettan: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó
Német olv.: Lux—Lux
Tört. II. r.: Domanovszky-Rákosy
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Számtan: Szenes
Egészségtan: Csapodi
Háztartástan: Angyalné—Horváth
Ének: Tiboldi

Tartalomjegyzék.

	Oldal
Alakuló értekezlet	3
Beiratások	3
Tandíjmentesség	4
Felmentések egyes tárgyak alól	5
Személyi változások a tanári karban	5
Tanulók valláserkölcsi nevelése	6
Tanári testület iskolai működése	7
Módszeres ülések	7
Szülői értekezletek	11
Mezőgazdasági gyakorlatok	13
Felügyelet	14
Tanárok fogadó órái	14
Rendkívüli tárgyak	14
Tanári testület társadalmi működése	15
Tanulmányi kirándulások	15
Oktató film- előadások	17
Petőfi Sándor önképzőkör	17
Zrínyi Ilona „	17
Ifj. Vörös kereszt Egylet	18
Segélyezés és Ifjúsági Segélyegylet	19
Ifjúsági könyvtárak	20
Cserkészet	21
Ifjúsági sportkörök	21
Iskolai ünnepélyek	22
Tanulóink egészségi állapota	26
Halálozás	27
Jutalmak, magánvizsgálatok, tanév bezárása	29
Tanári testület	30
Szertárak gyarapodása	31
Tanulók névsora	32
A rendes tanulók statisztikája	36
1932—33. tanévre vonatkozó értesítés	38
1932—33. tanévben használatos tankönyvek	40

Csonka Magyarország — nem ország;
Egesz Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

XIII.

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1932—33. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
KÉPESSY BÉLA
IGAZGATÓ.

Nyomatott Münich Jenő könyvnyomdájában, Ráckevén.
1 9 3 3.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

I.

Az 1932—33. iskolai év története.

Kultuszminiszter Úr 28.580/1933. sz. rendelete alapján a tanévvégi összefoglalásokat június 13-án kezdtük el. A bizonyítványokat június 25-én osztottuk ki, ugyanakkor volt az iskolai év ünnepélyes bezárása is.

A tanári testület alakuló értekezletét szeptember 3-án tartotta meg. Ezen állapítottuk meg az egész tanév nevelési és tanítási programmját. Felosztottuk a mellékteendők ellátását, meghatároztuk a rendes havi, módszeres, ellenőrző, osztályozó és szülői értekezletek dátumát. A személyi változásoknak megfelelően módosítottuk a tantárgyfelosztást, előkészítettük a magán-, felvételi- és javítóvizsgálatok rendjét. Eszerint a

javítóvizsgálatot szept. 3-án és 5-én tartottuk meg. Sikerrel vizsgáztak: Kriegszmann György I. o., Oberfrank Antal II. o., Dolák Anna I. o., Tóth Margit I. o., Havasi Julianna II. o., Kanyik Mihály I. o., Nagy Gyula II. o., Pajerli László I. o., Tischler Károly I. o., Heiszenberger Ferenc II. o., Kungl Antal II. o., Pálinkás Ferenc II. o., Rácz István II. o., Szing Lénárd II. o., Fábián Ferenc III. o., Méh Lajos III. o., Simon Lajos III. o., Gere Mária I. o., Glázer Anna II. o., Kulás Anna I. o. Javítóvizsgálata nem sikerült: Tungl Géza III. o., Erdélyi Ferenc I. o., Duttyán Antal II. o., Horváth Sándor II. o., Kovács Pál II. o. tanulóknak.

Felvételi vizsgára (szept. 5.) 3 tanuló jelentkezett. Sikerrel vizsgáztak: Rákóczi Izabella VI. elemiből II. polg. osztályba, Kun Ernő VI. elemiből a III. osztályba. Vizsgálata nem sikerült Somogyi Margitnak.

Tantervkülönbözeti vizsgálatot tett sikerrel Juhász Károly II. gimnáziumból a III. osztályba.

Pótlóvizsgálatot tett Faragó Erzsébet III. o. t. Vizsgálatát a tanári testület elfogadta.

A pótbeiratásokat szeptember 6-án és 7-én tartottuk meg. Ekkor azokat a tanulókat vettük fel, akik a rendes beiratkozásokat június 14. és 15-t elmulasztották. A beiratások eredménye: I. fiúosztályba: 38, II. fiúosztályba: 55, III. fiúosztályba: 51, IV. fiúosztályba: 25 tanuló. Összesen 169 tanuló. Az I-ső leányosztályba: 43, a II. leányosztályba: 49, a III. leányosztályba: 27, a IV. leányosztályba: 19 tanuló iratkozott be. Összesen 138 tanuló. A két iskolában együtt 307 tanuló. Tíz tanulóval több mint az előző tanévben.

Sajnálatos körülmény, hogy a szülők nagyrésze még mindig elmulasztja

gyermekét a júniusi beiratások alkalmával beíratni. Ezzel lehetetlenné teszi, hogy az iskola már a nyári szünidő alatt a tanulók létszámának megfelelő intézkedéseket megtehesse és kiteszi magát annak, hogy amennyiben az egyes osztályok már az első beiratásoknál megtelnek, amint azt a fenti adatok mutatják, szeptemberben gyermeke felvehető nem lesz. Ezért ez úton is felkérem a közönséget — amint azt legutóbbi szülői értekezletünkön is megtettem, — hogy már júniusban írassa be gyermekeit az iskolába.

A tanév megnyitása. A tanévet szeptember 9-én nyitottuk meg. Ekkor tartottuk a „Veni Sancte"-t és az évnyitó ünnepséget is. Tanulóink vallásfelekezetük szerint istentiszteleten vettek részt, mely után az intézet udvarán gyüjtöttük össze tanulóinkat. Igazgató ismertette az iskola, a tanulás célját, az osztályfőnökök pedig utasítást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, író- és rajzszerek beszerzésére. A tanulóifjúság ünnepélyes tisztelgéssel elvonult a nemzeti zászló előtt, hogy a magyar színek iránti tiszteletet ébren tartsuk bennük s a hazafias érzést ápoljuk. A rendes tanítások szeptember 10-én kezdődtek.

Tandíjmentesség. Tanügyi hatóságaink az idén is több szorgalmas, jó magaviseletű és szegénysorsú tanulónak tették lehetővé tanulmányai folytatását azzal, hogy tandíjmentességben részesítették őket. Kir. főigazgató 5—1324/1932. számú rendeletével tandíjmentességet kaptak az I-ső leányosztályban: Oberfrank Borbála $^1/_2$, Kvassay Anna $^1/_2$, Novák Ilona $^1/_2$, Kovács Ilona $^1/_2$, Kurtán Ilona $^1/_2$, Borbély Margit $^1/_2$, Gráf Stefánia $^1/_2$, Szász Éva $^1/_1$, Fülöp Magda $^1/_1$, Jászai Mária $^1/_1$, Rasovszky Mária $^1/_1$, Szalay Magda $^1/_1$, Tamássy Johanna $^1/_1$. II. leányosztályban: Vágola Ilona $^1/_2$, Nuczás Margit $^1/_1$, Lovastyik Ilona $^1/_1$, Kádár Irén $^1/_1$, Boltos Ilona $^1/_1$, Wolf Anna $^1/_1$, Weinber Mária $^1/_1$, Szász Mária $^1/_1$, Rausch Ibolya $^1/_1$, Lakatos Mária $^1/_1$, Hellebrandt Matild $^1/_1$, Rákóczi Izabella $^1/_1$, Schuszter Mária $^1/_1$. III. leányosztályban: Ábrahám Matild $^1/_2$, Palló Julianna $^1/_2$, Szabó Magda $^1/_2$, Vadkerti Julianna $^1/_1$ Borsos Margit $^1/_1$, Zaruba Erzsébet $^1/_1$, Gyomlin Teréz $^1/_1$. IV. leányosztályban: Zemann Ilona $^1/_1$, Vásárhelyi Lenke $^1/_1$, Balogh Teréz $^1/_1$, Gábler Edith $^1/_1$, Szolga Margit $^1/_2$. I-ső fiúosztályban: Dolinai Lajos $^1/_1$, Gerstembreim Mihály $^1/_1$, Horváth László $^1/_1$, Keller Tamás $^1/_1$, Lugosi Gyula $^1/_1$, Schumacher Lajos $^1/_1$, Fehér Károly $^1/_1$. A II. fiúosztályban: Sütő István $^1/_1$, Tornyos György $^1/_1$, Vicián Pál $^1/_1$, Tóth István $^1/_1$, Tóth Márton $^1/_1$, Balogh Károly $^1/_1$, Triff Andor $^1/_1$, Hachspacher György $^1/_2$, Jónás András $^1/_2$, Speck György $^1/_2$. A III. fiúosztályban: Kun Ernő $^1/_2$, Szabó Zoltán $^1/_2$, Kőrösi Árpád $^1/_1$, Zomborí Zoltán $^1/_2$, Zémann András $^1/_2$, Viczián Pál $^1/_1$, Magyar Gábor $^1/_1$, Grátzer Károly $^1/_1$. A IV. fiúosztályban: Kecskeméti János $^1/_1$, Uza Károly $^1/_1$, Koós József $^1/_1$, Vadkerti János $^1/_1$, Kormos György $^1/_1$, Schuszter Ferenc $^1/_1$, Welvard Henrik $^1/_1$. Az elengedett tandíj értékösszege 1516 P és 50 f.

A II. félév elején gyönge tanulmányi előmenetelük és rossz magaviseletük miatt a tandíjmentességet elvesztették a következő tanulók: Dolinai Lajos, Gerstenbrein István, Horváth László, Schumacher Lajos, Speck György, Tor-

nyos György, Gratzer Károly, Magyar Gábor, Kecskeméti János, Uza János, Fülöp Magda, Gráf Stefánia, Kurtán Ilona, Novák Ilona, Szalay Magda, Lakatos Mária, Nuczás Margit, Schuszter Mária, Vadkerti Júlia és Balogh Teréz. Ezek helyett kir. főigazgatóság 5—278/1933. sz. rendeletével a II. félévtől kezdve a következő tanulóknak engedélyezett tandíjmentességet: Arany Dezső I. o. $^1/_1$, Vákár Ádám I. o. $^1/_1$, Vákár Éva I. o. $^1/_1$, Wolschlegel Kornélia I. o. $^1/_1$, Kovács Ilona I. o. $^1/_1$, Gere József II. o. $^1/_1$, Varga József II. o. $^1/_1$, Magyar Gizella II. o. $^1/_1$, Sanoczki Gizella II. o. $^1/_1$. Az elengedett tandíj összege: 116·50 P.

Egyes tantárgyak alól az idén is többen kértek felmentést. Különösen sok leány kért a tornázás alól felmentést, egyes esetekben minden komolyabb ok nélkül. Ezt pedig éppen gyermekeik érdekében nagyon helytelenül teszik a szülők, mert a tornázás a fejlődő szervezetre igen jótékony hatással van és főleg ez biztosítja legjobban ifjúságunk egészségét és testi fejlődését. A tanév folyamán felmentést kaptak: Duttyán Antal II. o. csontgyul., torna 216/1932. sz., IX. 12, Horváth Róza II. o. tüdőcsúcshurut, torna, 236/1932. IX. 26, Horváth Ilona II. o. tüdőcsúcshurut, kézimunka, 237/1932. IX. 26, Horváth Mária II. o. szem- és tüdőgyengeség, kézimunka, 238/1932. IX. 26, Kovács Stefánia IV. o. szembaj, kézimunka, 239/1932. IX. 26, Spitzer Erzsébet csigolyaelferdülés, kézimunka, 240/1932. IX. 26, Kovács László jobb és bal sérv, III. o. torna, 241/1932. IX. 26, Vákár Éva I. o. epilepsia, torna és kézimunka, 242/1932. IX. 26, Német Klára I. o. ideges szembaj, kézimunka, 243/1932. IX. 26, Huzella Szalome I. o. szívbaj, torna, 245/1932. IX. 26, Flíszár Erzsébet I. o. vakbélfájdalom, szertorna, 266/1932. IX. 30, Szabó Magda III. o. szívgyengeség, szertorna, 271/1932. X. 19, Valentin Eleonora I. o. ragályos betegség, utókövetkezménye, torna, 270/1932. X. 19, Berzenkovits Mária II. o. vakbéloperáció, 4 hétre, torna, 272/1932. X. 19, Kovács Ilona I. o. mandulaoperáció, torna, 3 hóra, 333/1932. XII. 7, Kocsis László II. o. ízületi gyulladás torna, $^1/_2$ évre, 13/1933. I. 12, Reiter Lujza kétoldali középfülgyulladás, torna, 39/1933. II. 6, Kanyik Mihály II. o. epilepsia, torna, 63/1933. II. 27, Garay István I. o. zúzódás, torna, 5 hétre, 122/1933. IV. 29, Horváth Irén I. o. ízületi gyulladás, torna, 4 hétre, 123/933. V. 2. Értesítem a t. szülőket, hogy a jövőben a rendes tárgyak tanulása alól felmentést szeptember 25-ig kérelmezhetik. Az iskola igazgatóságához címzett kérvényt kell benyújtani és betegséget igazolóorvosi bizonyítványt kell mellékelni. Ilyen tárgyú kérelmeket a kitett határidőn túl csakis méltánylást érdemlő (baleset, hirtelen megbetegedés), rendkívüli esetekben fogadhat el az igazgatóság.

Személyi változások a tanári karban. Nevelési és tanulmányi munkánkat nagyban elősegíti az iskola állandó tanári testülete. Már évek óta nincsen jelentősebb változás testületünkben. A tanév végén Hreblayné Mikosevich Adrien tanárt helyezte el miniszter úr 39.227/1932. VI. ü. o. számú rendeletével iskolánktól a pestszentlőrinci áll. polg. fiú- és leányiskolához.

Tanulóink valláserkölcsi nevelése, tanítása és magaviselete természetesen ebben az évben is legfőbb gondoskodásunkat képezte. Minden

alkalmat megragadtunk arra, hogy a reánk bízott ifjúság lelkében a hit és hazaszeretet érzését erősítsük. Szigorúan megkövetteltük, hogy tanulóink felekezeteik szerint az istentiszteleteken résztvegyenek. A kath. tanulók a tanév folyamán kétszer gyóntak és áldoztak, husvét előtt, március 31-én és április 1-én pedig 1 és fél napig tartó lelkigyakorlatokat végeztek, ref. növendékeink pedig konfirmáltattak és április 1-én lelkigyakorlatokat tartottak.

A magyar nyelv teljes elsajátítása szóban és írásban, oktatásunk gerince volt. E téren hihetetlen nehézséggel kellett megbirkóznunk. A tanulási kedv még mindig nem üti meg a kívánt mértéket. Ennek nagyrészben a szülők az okai, akik az ellenőrzést nem veszik kellő szigorral. Alaposabb ok nélkül eltűrik gyermekeik mulasztását, sőt sok esetben fedezik igazolatlan mulasztásait. Nem gondolják meg, hogy ezzel gyermekeiknek ártanak a legtöbbet. A bizalom az iskola és szülői ház között az a legértékesebb tényező, melyet senki sem nélkülözhet, aki neveléssel foglalkozik, Figyelemmel kell kísérni az iskola munkáját. Többször fel kell keresni az igazgatót és szaktanárokat, csak íly módon szerezhetnek tiszta képet a szülők gyermekeik előmenetele felől.

Az ismereti anyag átnyujtása csak egyik része nevelői munkánknak. A rendre, pontosságra, tisztaságra és illedelmes modorra is nagy gondot fordítottunk. Nem tűrjük, hogy egymással gorombáskodjanak s megkívánjuk, hogy felnőttekkel szemben tisztelettudók legyenek. Utcán, közhelyeken csendesen, illedelmesen kell viselkedniök. Gondoskodásunk elhat egészen otthonukig, ahol többször felkerestük őket azzal a céllal, hogyha valami olyan dolgot találnánk, ami munkájukban akadályozza őket, annak elhárításában segítségükre legyünk. Ily módon reméljük elérni nevelői munkánk célját: tudásban, érzésben biztos és nemes férfi és nő típusát.

Nagy gondot fordítottunk utazó tanulóink felügyeletére. Úgy a Máv., mint a Hév. állomásokra nemcsak jómagaviseletű, komoly tanulókat biztunk meg ellenőrzéssel, hanem a tanári testület is előre elkészített terv szerint végezte felügyelő tisztét. Tapasztalataikról a havi gyűléseken beszámoltak s ahol szükségesnek látszott, intézkedéseinket azonnal megtettük. A Hév. vonalán az igazgatóság kérésére a vasút vezetősége külön diákszakaszt létesített. Ezúton is figyelmeztetem az utazó tanulókat és szülőket, hogy növendékeink csakis a diákszakaszokban utazhatnak. Ezt különben felettes tanügyi hatóságaink rendeletei is előírják.

Az iskola tanulmányi ügyei. Az elmult iskolai évben 1 alakuló, 6 rendes havi, 2 módszeres, 2 ellenőrző, 3 osztályozó, 3 szülői és 1 rendkívüli ülést tartottunk. Ezeken az értekezleteken az osztályfőnökök beszámoltak az osztályaikban történt fontosabb eseményekről, a szaktanárok a tanulók szorgalmáról, magaviseletéről az elvégzett tananyagról, írásbeli dolgozatokról s az igazgató a tanítási órákon tett tapasztalatairól. Ezeken az értekezleteken megállapitottuk a hiányokat és kerestük a módokat, az eszközöket, melyekkel ezeken segíteni lehet. Ezeken a megbeszéléseken az egész iskolai életet felöleltük s azokból érdekes didaktikai és pedagógiai megállapodások szűrődtek le.

Szeptember 3-án tartott alakuló értekezleten elkészítettük a tantárgyfelosztást, beosztottuk az óraközi és templomi felügyeletet és megállapítottuk egész tanévre vonatkozóan a mellékteendők ellátását. Ünnepélyt rendez és beszédet tart: 1. Évmegnyitó ünnepélyen Képessy Béla. 2. Október 6-án Szeifer M. József. 3. Október 30-án takarékosság jelentőségét ismerteti Gáspárné Okolicsányi Lujza. 4. Kormányzó úr Őfőméltósága nevenapján Szeifer M. József. 5. Október 4. hetében finn-magyar rokonságról és december 10-én a limanovai csata jelentőségét ismertetik a magyar és történelem szakos tanárok 6. Karácsonyi ünnepélyre a szindarabot betanítja Képessy Béláné Wälder Angela, beszél Képessy Béla. 7. Március 15-én szindarabot betanít Képessyné, beszédet mond Képessy Béla. 8. Madarak és fák napján Suloky Ibolya. 9. Trianoni gyászünnepen június 4-én Káplány Dóra. Évzáró ünnepélyen Képessy Béla.

1.) Ifj. Sportkör vezetője fiúknál Szeifer M. József, leányoknál Forstner Gizella. 2.) Ifjs. Könyvtár fiúknál Szeifer M. József, leányoknál Forstner Gizella. 3.) Tanári könyvtár őre Szeifer M. József, 4.) Önképzőkör vezetője fiúknál Szeifer M. József, leányoknál Gáspárné Okolicsányi Lujza. 5.) Karének vezetője fiúknál Benczik Geyza, leányoknál Gáspárné Okolicsányi Lujza. 6.) Mezőgazdasági gyakorlatok vezetője fiúknál Lettner János, leányoknál Gáspárné Okolicsányi Lujza. 7.) Téli gazdasági kézimunka vezetője: Glässer György és Szeifer M. József. 8.) Tanártestületi jegyző: Képessy Béláné Wälder Angela. 9.) Kézimunkaszertár őre fiúknál Glässer György, leányoknál Suloky Ibolya. 10.) Rajzszertár őre: Képessy Béláné Wälder Angela. 11.) Földrajzi szertár őre: Benczik Geyza. 12.) Történelmi szertár: Szeifer M. József. 13.) Fizika, vegytan: Glässer György. 14.) Természetrajzi szertár: Suloky Ibolya. 15.) Mezőgazdasági szertár: Lettner János. 16.) Tornaszertár: Szeifer M. József és Forstner Gizella. 17.) Ifj. Vöröskereszt szertár őre: Képessyné Wälder Angela.

Módszeres üléseinken a tanulás és gyermeknevelés legaktuálisabb kérdéseit beszéltük meg. Ismertettük az újabban megjelent nevezetesebb pedagógiai munkákat és törekvéseket, behatóan foglalkoztunk az iskola belső életével és kerestük a módokat, melyek segítségével nevelői és tanítási munkánkat minél eredményesebbé tehetjük. November 4-én és február 24-én tartott módszeres értekezleteinken a következő nevelési kérdésekkel foglalkoztunk:

1.) A női kézimunkaoktatás célját, módszereit Forstner Gizella tanár ismertette. Fontos kérdés a kiválasztás szempontjainak helyes megállapítása. Főleg használati tárgyakat készítünk, mint pl. mintakendőket, sálokat, stb. Ügyeljünk arra, hogy ne legyen drága és különös gondot fordítsunk a népies hímzések tanítására. Inkább több kisebb darabot készíttessünk, mint egy nagy díszes és költséges darabot. Legyünk tekintettel a divatra is. A tanítás anyaga osztályonként:

I. oszt.: Horgolt mellényke, sál, esetleg sapka, kötéssel. Keresztkötéses terítő azsúrszegéllyel, tálcakendő szároltéssel, kis terítő v. kosárkendő egyszerű horgolt csipkével. Kalotaszegi szálonvarrott.

II. osztály: Fésűtartó a kézivarrás megtanítására, kötény egyszerű színes hímzéssel, a varrás gyakorlására, kisebb terítő hurkolt széllel, lyukacsos him-

zéssel. Foltozás, beszövés rongyos fehérneműre, harisnyán. Kalotaszegi írásos párna v. terítő.

III. osztály: Ing sifonból, fehér hímzéssel, azsúr szegéllyel, nadrág v. ingnadrág hímzéssel, hálóing színes anyagból könnyű színes hímzéssel, hurkolással. Párna v. falvédő, esetleg terítő buzsáki hímzéssel.

IV. osztály: Félkötény a gépvarrás gyakorlására. Grenadinblúz díszráncolással, hímzéssel díszítve. Háztartási főkötő batisztból, sárközi hímzéssel, tarsoly szűrhímzéssel, párna terítő, falvédő torockói vagy matyó hímzéssel. Az ügyesebbekkel esetleg készíttetünk még valamit úri hímzéssel.

2.) Lettner János tanár ismertette az Akadémia által megindított nyelvújító mozgalmat. „Magyarosan" címmel egy folyóirat indult meg, ennek a mozgalomnak céljait és módszereit ismerteti. Előadó szerint irodalmunkban három nyelvújító mozgalom zajlott le. Az első Kazinczy Ferenc, a második Szarvas Gábor nevéhez fűződik. A harmadik az Akadémia most megindított mozgalma. Ezeket a nyelvújításokat nyelvünkbe becsúszott számos idegenszerűség tette szükségessé. Bemutatta a nyelvet mint élő organizmust, tájékoztatót nyújt azokról a főbb változásokról, amelyek a magyar nyelvben a különbözőbb időkben lezajlottak. Ismerteti a kölcsönszavak szerepét Végig megy a csuvas bolgár, ó — felnémet, szlovén, ozmán török stb. jövevény szavak kulturális értékelésén. Érdekes, hogy főleg a szláv nyelvekből kölcsönzött szavak okoztak nekünk politikailag bajokat. Ismertette a szükséges teendőket a fenyegető veszély elhárítására. Károsak nyelvünkre az idegenből szóról-szóra átvett kifejezések. Ismerteti részletesen azokat a mondattani és szóbeli hibákat, melyeket az eddig megjelent közlönyök felsorolnak.

3.) Suloky Ibolya tanár az osztályozás problémáját 3 szempontból ismerteti. 1.) mint a szelekció egyik eszközét, 2.) mint pedagógiai tényezőt és psichologiai vonatkozásait ismerteti. Az osztályozás a szelekció szempontjából nem más mint az alkalmasoknak és alkalmatlanoknak szétválasztása. Az iskolának ez a tevékenysége sokkal igazságosabb mint az életé, mert a gyermek munkateljesítményét rendszeresen, huzamosabb ideig figyeli és értékeli. Az osztályozás pedagogiai szempontból is helyes, mert a tanuló ambícióját fokozza és komolyabb tevékenységre serkenti. Ha a számonkérésnek nem lenne valamilyen következménye, a tanuló nem végezné el munkáját és elhanyagolná házi feladatainak elvégzését. Az igazságos osztályozásnak szubjektiv és objektiv feltételei vannak. A tanár helyes ítélőképessége biztosítja a tanuló tudásának igazságos értékelését. Kétségtelenül vannak lelki momentumok, melyek ezt hátráltatják, de ezek lehető kiküszöbölése a tanár lélekismereti kötelessége.

4.) Káplány Dóra tanár a mintaiskola pedagógiai célkitűzéseit ismerteti. A mai forrongó világ rányomta bélyegét az iskolára is. A XVIII. század végéig az iskola csupán a tudás átadását tűzte ki célul, ez volt a tanuló iskola. A XIX. században Herbart fellépése az iskolát nevelő iskolává szélesítette. A XX. század kitermelte a munkaiskolát. Az új pedagógia még nem teljesen kiforrott irány, csupán sok oldalról megindult törekvés eszme, kísérlet, melynek

közös vonása, hogy a tanítás centrumává a gyermek aktivitását teszi. Olyan körülmények közé kell állítani a gyermeket, hogy cselekvései spontán kiváltódjanak. Pl. a beszéd tanítása céljából úgy rendezi a dolgokat, hogy a gyermeknek legyenek mondanivalói és vágy támadjon benne valamit jól elmondani. Az új iskola olyan helyzetbe állítja a tanulót, hogy kénytelen legyen cselekedni s közben megfigyelni, összehasonlítani, következtetni, rajzolni, fogalmazni, stb. Mert a normális cselekvésnek a szükségletből kell fakadnia. Az érdeklődés az a tengely, mely körül forognia kell az iskolai nevelésnek. Ha az érdeklődés nincs meg, akkor a játék ösztönéhez folyamodik az iskola. A kézimunka az új iskolában központi helyet foglal el és célja az, hogy kiinduló pontja legyen az érdeklődésnek. Az az igazi munkaiskola, ahol az egyes órák, illetve leckék feleletet adnak a növendék lelkében felmerült kérdésekre. A tevékeny iskola nevelői munkájában a következő részeket különböztethetjük meg: 1.) Szükséglet, vagy, érdeklődés felkeltése, 2.) A szükségletet kielégítő cselekvés megindítása, 3.) A cselekvés ellenőrzése és irányítása. A hagyományos iskola főként az emlékezetre támaszkodik s az ismeret felraktározására törekszik. Az új iskola a természetes hajlamokat és képességeket müveli és a gondolkozás kifejlesztését célozza. A hagyományos iskolában tömegtanítás folyik, az új iskola az egyéni tanítás elvét követi és mindenben a gyermek saját hajlamait és képességeit igyekszik kiművelni. A régi iskolában az egyéni munka kötelező otthon és az iskolában, a kölcsönös segítség — mely az összetartás legfontosabb fejlesztője — nincsen megengedve. Az új iskolában nagy helyet foglal el a kollektiv munka, mely igen fontos társadalmi és erkölcsi szempontból. A gyermekek közösen gyűjtenek s az anyagot közösen dolgozzák fel. Az új utakat kereső pedagogia ezeknek az elveknek a megvalósítására törekszik.

II. Szülői értekezletet az elmult tanévben hármat tartottunk. Október 16-án, január 15-én és március 5-én. Örömmel állapitom meg, hogy ezeknek az összejöveteleknek értékét a szülők felismerték és mindig nagyobb- és nagyobb számban jelentek meg azokon. A gyüléseken igyekeztünk olyan kérdéseket felvetni, melyek a gyermek nevelése szempontjából úgy az iskolára mint a szülőre nézve döntő fontosságú s mely kérdésekben a kölcsönös megértés és támogatás nélkül nem lehet eredményt elérni. Ezeken az értekezleteken az iskola tanárai 7 előadást tartottak, melyeken a szülők cselekvőleg is résztvettek és többen hozzászóltak A megjelentek átlag száma 140—150.

1.) Imrich Magdolna tanár az akarat és a jellemnevelést ismerteti. Szerinte az ember nem abban a világban él, amelyben született, hanem abban, amit lelkében kialakított, A gyermeki lélek nevelése a szülő és az iskola feladata. Tőlük függ, hogy milyen ember lesz a gyermekből. Rá kell szoktatni a gyermeket a pontosságra, a rendre, fegyelemre és a komoly lelkiismeretes munkára. A szülő és a tanár csak úgy tudja elérni célját, ha jó példával jár elő és előbb magában is kifejleszti mindazon tulajdonságokat, amit a gyermek lelkében fejleszteni akar. Úgy iskolának, mint szülőnek legnemesebb nevelési célja az olyan jellem kialakítása, mely feladatait és kötelességeit mindenkor és minden körülmények között teljesíteni fogja.

2.) Lettner János tanár a tanulás módját ismertette. A tanulók gyenge tanulmányi eredményeinek sok esetben a helytelen tanulási mód az oka. A szülőnek sok esetben alkalma van arra, hogy etekintetben gyermekeinek segítségére legyen. A tanulók egyrésze a leckét olvasgatja, ebből áll a tanulása. Még a könyv nélkül feladott költeményt is csak olvasgatja. Pedig ez legfeljebb csak abban az esetben elég, ha a cél az olvasás gyakorlása. Legtöbb leckét az iskolában könyv nélkül kell elmondani, ennélfogva az otthoni tanulást addig kell folytatni, amig ez nem sikerül. A másik hiba a tanulási idő beosztásában van. Kivétel nélkül minden tanuló csak másnapra tanul. Ennek egyik hibája, hogy a magyarázat és a tanulás között sok idő telik el s ennek folytán a lecke elsajátítása nagy nehézségekbe ütközik. Nagy hibája még ennek a tanulási módnak az is, hogy nincsen idő az ismétlésre. Legfeljebb, ha a délelőtt felkapott leckét már délután megtanuljuk, az irásbeli feladatokat elvégezzük tekintet nélkül arra, hogy a tárgyak melyik napon következnek. Ekkor az ismétlésre is elég idő jut. Ezek szerint minden készülés 3 tanulási időre oszlik: a délutáni főtanulás az első, a vacsora előtti vagy utáni a második, és a következő nap reggelén van a harmadik tanulási idő. A délutánin mindaz szerepeljen ami aznap délelőtt az iskolában előfordult és a másnapi lecke. Az esti és a reggeli tanuláson márcsak a másnapi leckét tanulja a gyermek. Végül bemutatta gyakorlatilag 1 költeménynek és 2 prózai szövegnek (földrajz, történelem) tanulási módját.

3.) Igazgató ismerteti azokat a nehézségeket, melyekkel a tanulóknak meg kell küzdeniök. Házi elfoglaltság, a szülők szegénysége vagy nagy lekötöttsége, zsúfolt lakás, hiányos táplálkozás az oka annak, hogy a tanuló a kellő szorgalmat kifejtse. Pedig kár, mert a most rosszul és hanyagul végzett munka csak nehezen, vagy sehogysem pótolható később. Ha a szülőnek igazán szivén fekszik gyermekének sorsa, akkor többször is meg kell győződnie arról, hogy az előirt időt tényleg tanulással tölti-e? Hogy a tankönyv alatt nincsen-e valami izgató utazási regény, ami mindjárt előkerül, amint a szülö hátat fordit neki. Arról is meg kell győződni, hogy a tanuló nem tagadja-e le a leckéjét? Ha ez sikerül, akkor nemcsak készületlenül megy másnap az iskolába, hanem megszokja azt is, hogy csalafintasággal kibújjék kötelességeinek teljesítése alól. A tanuló nagyon hamar készen van arra, hogy okát adja készületlenségének. Szülőnek, tanárnak közös érdeke, hogy ezeket a kibuvókat leleplezze és lehetetlenné tegye. Az egyik osztályban egy tanuló nem tanulta a történelmet. Feddésemre azt válaszolta, hogy csak háromszor tudta elolvasni, a szeme azonban elárulta, hogy nem mond igazat. Mégis, hiába volt minden, megmaradt állitása mellett. Ekkor minden átmenet nélkül azt kérdeztem tőle: mit csináltatok karácsony estéjén? El tudnád mondani? Hogyne, felelt a fiú ragyogó arcal s már mesélte is folyékonyan a szt. este eseményeit. Tiz percnyi szép előadás után kérdeztem: „és hányszor történt mindez"? „Egyszer" — felelí a fiú, nem gondolva arra, hogy lépre ment. „Látod" — korholtam — mégis milyen jól vissza tudsz mindenre emlékezni! A fiú ellenkezése megtört és bevallotta, hogy bizony ő a mai történelmi órára nem készült.

4.) Gáspárné Okolicsányi Lujza tanár az iskola és a szülői ház szerepét ismerteti. Célt csak akkor érünk, ha ez a két tényező megérti egymást és a gyermek érdekében harmónikusan dolgoznak. A szülői ház tanítsa a gyermeket engedelmességre, az iskola parancsai, szabályai, intelmei legyenek szentek előtte. Az iskola szabályait határozott formában kapják meg a tanulók, ezeknek minden pontja erkölcsi nevelésüket célozza, aki ezek ellen vét, azt az iskola büntetéssel sújtja. A tanulónak már most tisztában kell lennie e szó értelmével: „kötelező". Rendre, engedelmességre tanítsa a szülő is a gyermeket, mert az iskolai nevelés csak így lehet eredményes. A munka jelenti az életet mindannyiunk számára, a tétlenség a lélek halála és minden rossznak kútforrása. A munkaszeretetre már a legkisebb korban nevelni kell a gyermeket, de úgy, hogy annak ne csak terheit, hanem örömeit is érezze. A tevékenység, az alkotás felemelő érzése legyen úgy a mi, valamint gyermekeink boldogságának is kútforrása. Fogadjuk el a szülők és gyermekeik nevelésénél az iskola hármas jelszavát: „engedelmesség, rend és munka".

5.) Benczik Geyza tanár iskolánk nevelési céljait ismertette, mely valójában a kistisztviselők, a kereskedők, iparos és földműves osztályok nevelő intézménye. Ezeknek általános szükségleteit kell a polgári iskolának kielégítenie. Nevelési irányunk nemzeti és gyakorlati célzatú. Az első az állami, a második az egyéni érdeket szolgálja. Nagyon lényeges alkotó eleme minden nevelésnek a szociális érzés kifejlesztése. Legtöbb esetben ennek hiánya az oka a családi, társadalmi és végső fokon az állami békétlenségnek. Mi igyekezünk minden tantárgyba szociális vonást bevinni. Ezt szolgálják a tanítványokkal, a szülőkkel való intenzivebb érintkezés és maguk a szülői értekezletek is.

6.) Forstner Gizella tanár a szép és egészséges gyermek fogalmát ismerteti s azt a nevelési módot, amellyel azt elérhetjük. Szülőnek, iskolának nemcsak az a célja, hogy jó, hanem amellett egészséges és testileg arányosan fejlett, tehát szép gyermeket neveljen. Ennek alapja az emberi szervezet ismerése. Gyermekeinket gondosan figyelnünk kell, időnként orvossal is meg kell vizsgáltatnunk. De nemcsak akkor, ha beteg, hanem évente legalább egyszer-kétszer olyankor is, amikor különben egészségesnek látszik. Az orvos tanácsait, utasításait pedig pontosan be kell tartani. Ilyen módon észrevétlenül is kifejlődik a higénikus öntudat s az egészséges életmód szokássá lesz.

Vajjon mit kell gyermekeinknél megfigyelni? 1.) Magasság és súly. E kettőnek összefüggése adja meg a test arányát, mert a soványság és a kövérség egyformán egészségtelen. 2.) A tüdő állapota, munkabírása s a tüdő fejlesztése rendszeres gyakorlatokkal. Ebből a szempontból különösen lényeges a tiszta levegő, a mosdás, fürdés. E tekintetben a tiszta levegőn végzett sportok fontosak, mint az uszás, játék, evezés, tennisz, szánkózás és korcsolyázás. 3.) A szív állapota. Fejlesztésére legalkalmasabb a sok mozgás szabad levegőn. Azonban gondosan kell tartózkodnunk a túlzásoktól. A túlfeszített tréningtől óvnunk kell gyermekeinket. Az iskolai testnevelés óratervei pontosan előírják mindazokat a gyakorlatokat és atletikai teljesítményeket, melyeket egy bizonyos életkorú gyermekkel, egészségének kockáztatása nélkül, elvégezhetünk.

Óvjuk gyermekeinket a különféle narkotikumoktól, mérgektől. Az alkohol és nikotin pl. nagyon károsan befolyásolja a szív működését s a fejlődő korban igen súlyos következményekkel járó betegségeket okozhat. 4.) Ügyeljünk a vér egészséges voltára, ez döntő egész szervezetünkre. Ajánlatosak a vastartalmú tápszerek. 5.) Ápolja a gyermek érzékszerveit. A fogakat, a fület, orrot állandóan tisztán kell tartani.

6.) A csontrendszer alapja a test fejlődésének. Ez adja meg az emberi test alakját, formáját. Ha ez a gyermeki korban visszamarad, igen sokféle betegségnek lehet az okozója. Táplálkozásunk legyen rendszeres, vegyes és mértékletes. Óvjuk gyermekeinket a túltáplálkozástól és nagy gondot fordítsunk ételeink elkészítésére. Gondosan figyeljük meg, hogy a sokféle sportok milyen hatással vannak gyermekeink testi fejlődésére, a szertornát csakis kellő felügyelet mellett engedjük gyakorolni, ajánlatos a svédtorna és szükség esetében a gyógytorna felkarolása is.

7.) Glässer György tanár a tanulás eredménytelenségeinek okát ismertette a szülőkkel, A boldogabb multtal szemben az idők nagyon megváltoztak. Valamikor három-négy gyermeknek a felnevelése sem volt probléma. Ma olyanok a gazdasági viszonyok, hogy az emberek önmagukat is alig tudják ellátni. Ezek az állapotok a gyermek lelkére, fejlődésére és kedélyére is döntő hatással vannak. A mai megnehezült életben csak az tud majd boldogulni, aki komoly munkával, tanulással arra megfelelően előkészült. Kívánatos, hogy a szülők otthon gyermekeiket a munkára állandóan serkentsék, sőt abban segítségükre legyenek. A gyermek munkáját állandóan ellen kell őrizni. Az eredmény rovására megy a könnyelmű és gyakori mulasztás. Helytelen, hogy sok esetben maga a szülő tartja otthon gyermekét, minden komolyabb ok nélkül. És ezt a bajt tetézi még azzal, hogy esetleg nem létező betegséggel igazolja a mulasztást. Ezzel nemcsak kötelességeinek elmulasztására ad alkalmat gyermekének, hanem még ennél is rosszabbra, arra, hogy az igazság elárulásával a hiba, a mulasztás következményeitől is megszabadulhat. Első hallásra nem is látszik olyan nagy dolognak, pedig óriási rombolást végzünk vele a romlatlan gyermek erkölcsi életében. Nagy bűnöknek és eltévelyedéseknek sok esetben az ilyen kicsinynek látszó dolgok az okai. Az iskolában — ahol tömegnevelés folyik — még veszedelmesebb, mert a rossz példa követőkre talál és a hazudozó gyermek osztálytársait is megrontja.

Rendes havi értekezleteinken behatóan foglalkoztunk a munkaiskola lényegével s megvitattuk, hogy annak elveiből mit és hogyan lehetne megvalósítani a mai tanulóiskolában. Az kétségtelen, hogy a tudás, a fejlődés legbiztosabb alapja az öntevékenység. A nevelés legfontosabb feladata az érdeklődés felkeltése s ennek kapcsán a tanuló tevékenységének megindítása. A szegedi és budapesti kísérletek igazolják, hogy ez az új pedagógiai elgondolás a polgári iskolában valósítható meg legkönnyebben, hiszen a részünkre kiadott utasítás több értékes rendelkezést tartalmaz e tekintetben. E kérdéssel részletesen foglalkoztak:

1.) Lettner János. Miképen tanítsuk a magyar nyelvet a munkaiskola szellemében az I. és II. osztályban.

2.) Káplány Dóra: Magyar nyelv tanítása a III. osztályban.
3.) Gáspárné Okolicsányi Lujza: Magyar nyelv tanítása a IV. osztályban
4.) Káplány Dóra: A munkaiskola és a németnyelv tanítása.
5.) Forstner Gizella: Számtan tanítása a munkaiskolában.

Az egyes tantárgyak tanításával a jövő tanév értekezletein fogunk foglalkozni.

A tanítás úgy az elméleti, mint a gyakorlati tárgyaknál, főigazgatóságunk által jóváhagyott tanmenet alapján történik. Ez főleg a fiútanulókra vonatkozik. A tanulmányi eredmény fokozása céljából elrendelte az iskola, hogy d. u. 2—5 óráig minden tanuló köteles otthon tanulmányaival foglalkozni. Amennyiben később menne haza, pl. sportdélután, ez az idő kitolódik 3—6-ig, esetleg 4-től 7-ig. Fontos, hogy naponta legalább 3 órát minden gyermek komoly munkában töltsön el. Kérem a szülőket, hogy ezen idő alatt gyermekeiknek házi munkát ne adjanak, játszani ne engedjék és ne küldjék el hazulról. Amennyiben a tanuló életkörülményeiben olyan változás történnék, mely őt tanulmányaiban károsan befolyásolja, azt jelentse be a szülő bizalommal az igazgatónak vagy osztályfőnöknek.

Mezőgazdaságtani ismeretek elmélyítésére bevezetett gyakorlati oktatásunk szép sikereket mutatott fel. Az iskola udvarán lévő kertgazdaság és a külső szántó úgy szakszerüség, mint oktatási szempontból kifogástalan. Ez Lettner János vezető tanár és Glässer György, Szeifer M. József tanár szaktudásának és páratlan ügyszeretetének köszönhető.

A tanárok fogadó órái. Hogy a szülők gyermekeik osztályfőnökével könnyebben beszélhessenek, minden esztendőben megállapítjuk az időt, amikor a tanár úrnők és urak az érdeklődők rendelkezésére állanak. Ezeket az órákat mi a tanulókkal leíratjuk s kérem szíveskedjenek látogatásaikat ezekben az órákban megtenni. Más időben ugyanis könnyen megtörténhetik, hogy az illető tanár órán van vagy másképen van elfoglalva s a szülő hiába jött be az iskolába. Ez felesleges és bosszantó időpocsékolást okoz.

Felügyelet. Kir. főigazgatóság az iskola tanulmányi felügyeletével 6—79/1933. számú rendeletével Völgyi László igazgató felügyelőt bízta meg.

Rendkivüli tárgyak. A német társalgási tanfolyamot az idén is fenntartottuk. E tanfolyam célja az, hogy korlátolt létszám mellett a tanulók a német nyelvet szóban és írásban jobban elsajátítsák, a rendes tanítási órák alatt szerzett szókincsüket bővítsék. A tanítás a tantervben megállapított koncentrikus körök szerint történt. A beszédgyakorlatok megválasztásánál különös tekintettel voltunk a gyakorlati életre, a ruházkodás, az ipar, kereskedelem, mezőgazdaság köréből vettük beszélgetéseink tárgyát. A tanítási órákat elevenné tették a német szövegű dalok, a tréfás szólások, talányok, közmondások. A tanfolyamon húsz tanuló vett részt, ezek közül kettő tandíjmentes; a tandíj 3 P. A tanulók az órákat szorgalmasan látogatták és a német nyelv elsajátításában dicséretreméltó eredményt értek el. A tanfolyam vezetője Wälder Angela tanár volt.

A tanári testület a helyi társadalom kulturális és speciális mozgalmaiban tevékenyen részt vett. Igazgató gondnoka az Iskolánkívüli Nép-

művelési Bizottságnak, vezetője a községi tanonciskolának. A nemzeti munkavédelmi szervezet parancsnoka, alelnöke a gázvédelmi ligának, elnöke a Keresztény Polgári Körnek, a Dunaharaszti Atlétikai Klubnak, alelnöke a Levente Egyesületnek és Nemzeti Casinónak, a Haraszti Úszó Egyesület háznagya és tagja több társadalmi és tudományos egyesületnek. Glässer György, Lettner János és Szeifer M. József tanárok leventeoktatók és előadók a tanonciskolában. Benczik Geyza tanár számos helyi társadalmi egyesület tagja s mint ilyen tevékenyen résztvesz működésükben. Az iskolával kapcsolatosan több népművelési tanfolyamot tartottunk. Ezeknek előadói voltak: Képessyné Wälder Angela, Imrich Magdolna és Szeifer M. József. Képessyné W. A. tanár a női tanfolyam vezetője, műsoros előadással kapcsolatos ünnepséget rendezett, melynek fényes erkölcsi és anyagi sikere volt. A műsor kiemelkedő része volt: 1.) Fekete toborzó, 2.) Képessy Baba tánca és 3.) irredenta táncjelenet. A közönség soraiban ott voltak: Dr. Révész Béla főszolgabíró, Dr. Bocsánczy Lukács vm. népm. titkár, Földváry Aurél fjző. elnök, Dr. Babura József fjző, Havasi András bíró és még igen sokan a helyi társadalmi élet vezetői közül.

Tanulmányi kirándulások. Az elméleti oktatás csak úgy lehet eredményes, ha megfelelő szemlélet erősíti. Az olyan ismeret sokkal maradandóbb, amelyet gyakorlati tapasztalat támogat. Ezeket az igazságokat a tanári testület mindig szem előtt tartotta. A tanítási év folyamán rendezett és szakszerűen előkészített tanulmányi kirándulások igazolják ezt. Ezeknél a kirándulásoknál mindig arra törekedtünk, hogy egyrészt a tanult anyaggal összefüggésben legyenek, másrészt, hogy megfelelő előadásokkal a látható dolgokra felhívjuk tanítványaink figyelmét. Az ismeretterjesztésen túl azonban gondunk volt arra is, hogy ezek a kirándulások növendékeink lelkét is nemesítsék, kedélyét felfrissítsék.

Az iskola által rendezett kirándulások szervesen hozzátartoznak tanulmányi rendünkhöz. Ezek közül a helyi és környéki kirándulások minden tanulóra kötelezőek. És mivel ezek a kirándulások nemcsak a tanulók ismereteit bővítik, hanem lelkét is felüdítik, közös érdekünk, hogy azon minél több tanuló vegyen részt.

Szeptember hó 17-én egésznapos kirándulást rendeztünk a Glázer erdőbe. Tanulmányi cél: lakóhelyünk környékének megismerése. Résztvett rajta 304 tanuló és 11 tanár. Az idő kitünő volt s tanulóinknak alkalmat adtunk arra is, hogy játszhassanak s lélekben felfrissüljenek.

Október 8-án 220 tanulóval és 11 tanárral hajókirándulást rendeztünk. A Csernátony-féle vállalat hajóját vettük bérbe s azzal megkerültük a Csepelszigetet. Utirány: Dunaharaszti, Pestszenterzsébet, Budapest, Margitsziget, Budafok, Tétény, Dömsöd és vissza. Tanulóink az ismeretszerzés legkönnyebb módján, a személyes tapasztalat révén megismerték hazánk ezen legtörténelmibb szigetét. Szinte élmény számba ment az alsó és felső zsilip működése, melynek technikai berendezése a magyar tudomány páratlan alkotása. A Kis- és Nagy-Duna viztükre között duzzasztás révén kb. 4 m. különbség van, ezen kell keresztülsegitenie a hajót a zsilipelésnek. A vidék szépségeinek élvezetét rontotta a

rossz, esős idő. Dömsödön azonban kisütött a nap s a festői fekvésü Ráckeve alatt elhaladva egy kitünően eltöltött nap emlékeivel szálltunk ki a hajóból este 10 órakor.

A téli hónapokban több izben levittük tanulóinkat a befagyott Dunaágba korcsolyázni, majd egyes tanitási órák keretében szakkirándulásokon vettek részt tanulóink.

Május 26-án az iskola összes tanulói tanáraik vezetése mellett a szomszédos szigetszentmiklósi erdőbe mentek, hogy ragyogó napsütésben, vidám madárcsicsergés mellett tanuságot tegyenek a természet szeretete mellett s hogy méltóképen áldozzanak a madarak és fák ünnepének. Itt annál is fontosabb ennek a hangoztatása, mert poros, sík vidéken, laza összetételü talajon lakunk, ahol semerre sem találunk erdőt. Pedig néhány évtizeddel ezelőtt gazdag erdőségek koszorúzták Dunaharasztit. Kbelül 25 évvel ezelőtt kiirtották a hatalmas Soroksártól Taksonyig tarjedő bükkerdőt s ami még megmaradt, az is napról-napra fogy. Ősszel még a Glázer erdőben vigan futkároztunk, ma már szántó föld van a helyén, télen kiirtották. Néhány évvel ezelőtt a szigetszentmiklósi erdő a Hév. átjárótól egy tagban húzódott a taksonyi szigetcsúcsig. Ma már csak egyes részletek maradtak belőle. Ahol most a madarak és fák napját tartjuk, ezt az erdőt sem látjuk többé, már parcallázták s ősszel kiirtják. Eladják házteleknek. Amint nő a lakosság száma, úgy fogy az erdő. Néhány év mulva végleg megszűnik suhogásuk s nem lesz hely, ahová gyermekeinket kivihessük, hogy örüljenek a fáknak s a madarak énekének.

A nap jelentőségét Suloky Ibolya tanár ismertette. A növényvilág és a mi életünk között sokkal szorosabb az összefüggés, mint sokan gondolnák. Az erdő éghajlati és egészségi szerepét minden müvelt ember ismeri. A nagy magyar alföld ezen a részén, ahol mi lakunk, különösen fontos a fák, az erdők ápolása. A tüdővész veszedelme csakis a tervszerüen keresztülvitt erdősítéssel akadályozható meg. Szeressétek tehát a fákat, mint legjobb barátunkat. Van-e közöttetek valaki is, aki ne szeretné az izletes, zamatos gyümölcsöt? Ugy-e nincsen. Ezt is a fáktól kapjuk. Gyümölcsfának egy valamire való udvarból sem szabadna hiányozni. De maga a fa nem tud gyümölcsöt termelni, mert megszámlálhatatlan ellenségeinek száma. A férgek, hernyók, gombák milliói elpusztitanák, ha a gondviselés bölcsessége nem gondoskodott volna védelmükről. Az éneklő madarak a gyümölcsös legfőbb védelmezői. A fejetek felett csicsergő madarak nélkül ti sem ennétek gyümölcsöt. Szeressétek tehát a levegő kis vándorait, fészkeiket szét ne dúljátok, télen pedig etessétek az asztalról lekerült morzsával, hogy éhen ne pusztuljanak. Kiméljük a fákat is, ágait le ne törjétek és fogadjátok meg, hogy e szép nap emlékére minden fiú és leány ősszel a kertben, az udvaron, vagy a ház előtt el fog ültetni egy fát. Az előadást a következő műsorszámok tették változatossá. 1.) Leányiskola énekkara elénekelte a Himnuszt, Felmegyek a hegynek tetejére, Ne szedj fészket, nem jó lesz... Árnyas erdőben szeretnék élni... 2.) Szavalatok: Zigány Árpád: Madarak és fák napja, szavalta: Tóth Márton II. o. Gergely Ferenc: Meghaltak a fák, szavalta: Tóth Péter I. o. Benedek Elek: Madarak és fák, szavalta: Tóth Mária II. o. tanuló.

Június 9-én és 10 én két napos hajókirándulást rendeztünk Komáromig. Utunkat több helyen megszakítottuk. Visegrádon felmentünk a Salamon tornyába és a várromokhoz A toronyhoz és a várhoz fűződő történelmi vonatkozásokat Szeifer M. József tanár ismertette. Esztergom különösen tetszett tanulóinknak. A bazilika lenyügöző méretei, a tornyából elénk táruló fenséges tájkép mindenkinek megragadta a lelkét. Az éjszakát Komáromban, az ottani polgári iskolában töltöttük. A vendéglátó iskolának és előzékeny igazgatójának ezuton mondok hálás köszönetet. Másnap reggel indultunk vissza. Jövet a Kisdunán, menet a Nagydunán haladt hajónk. Kiszálltunk Vácon, a város ódonsága igen tetszett az ifjúságnak. Megtekintettük a püspöki palotát, a székesegyházat, szemináriumot, polgári iskolát, siketnémák intézetét, a fegyházat és Vác egyik legnagyobb püspökének Migazzinak nevéhez fűződő Kőkaput. A Margitsziget közelében már feltünt Budapest kivilágított látképe s innen utunk az összekötő hidig szépséges tündérálomnak tetszett. Este $^1/_2$ 10-kor értünk haza. A hajókikötőnél várakozó szülők százai boldog örömmel ölelték a messze útról hazatért gyermekeiket.

A két távozó IV. osztály az idén is megrendezte szokásos búcsúkirándulását. A leányok június 15-én, Úrnapján filléres gyorssal Egerbe mentek. A fiúk az összefoglalások után Szigetszentmiklós mellett levő fenyőerdőbe mentek és 3 napos táborozáson vettek részt.

Ifjúsági Egyesületek:

Petőfi Sándor Önképzőkör. Az önképzőkör alakulógyülése 1932. október 1 én volt. Ezen választották meg a tisztikart. Ifjúsági elnök: Koós József IV. o., titkár: Schuszter Ferenc IV. o., jegyzők: Zakócs János IV. o. és Magyar Gábor III. o., könyvtáros: Vadkerti János IV. o. tanulók. Gyüléseinket 2 hetenként tartottuk. Munkásságunk az öntevékenység jegyében folyt. Előadtak hazafias költeményeket, önszerkesztette elbeszéléseket, színdarabokat játszottak, ének- és zeneszámokkal is sikeresen próbálkoztak.

1933. február 28-án nagy nyilvános ünnepélyt tartottunk, melynek műsora a következő volt: 1.) Hiszekegy. 2.) Megnyitóbeszéd, tartja: Koós József IV. o. t., ifj. elnök. 3.) Endrődi S.: A gyermek, szavalja: Wellvard Henrik IV. o. 4.) Vadkerti J. IV. o. tárogatószólója. 5.) Népdalok, énekli a IV. o. énekkara. 6.) Biztos gyógymód. Vigjáték, szereplők: Kormos György, Uza Károly és Zakócs János IV. o. tanulók. 7.) Arany J.: Rákócziné, szav.: Havasi Antal IV. o. 8.) Viczián Pál IV. és Viczián Ferenc II. o. tanulók furulyán magyar népdalokat játszanak. 9.) Herczeg F.: A költö és a halál c. szinműve. Előadják: Petőfi: Koós J., Gyalókay honvédszázados: Abránovics L., Gazda: Kontár J., Récsey konziliárius: Wellvard H., Récsey húga, Kamilla: Vadkerti János. Patakí Ilona, Rózsa Gyuri: Schuszter Ferenc IV. o. tanulók. 10.) Képessy Béla igazgató záróbeszéde. 11.) Himnusz. Önképzőköri munkásságukért dicséretet érdemelnek: Koós József, Wellvard Henrik és Vadkerti János IV. o. tanulók. Önképzőkörünk még Gárdonyi és Arany emlékünnepélyt is tartott. Szeifer M. József tanár, az önképzőkör vezetője.

A Zrinyi Ilona Önképzőkör szeptember 26-án alakult meg. A tisztségekre a következő tanulókat választották meg. Elnök: Kovács Stefánia IV. o., titkár: Sellyei Mária IV, o., I. jegyző: Zemann Ilona IV. o., ellenőrök: Horváth Mária IV. o. és Borsos Margit III. o. tanulók. Alelnök Berzenkovits Klára III. o., II. jegyző: Palló Júlia III. o. tanulók. Az önképzőkör kéthetenkint tartotta üléseit. Az alakuló és évzáró díszgyülés mellett adóztunk Arany János és Gárdonyi Géza emlékeinek egy-egy díszgyülés keretében. 1932 október 24-én emlékeztünk meg Arany Jánosról, kinek életét, költeményeit Glazer Irma IV. o. t. ismertette felolvasásában. Arany költeményeit szavalták a tagok. 1932. november 21-én Gárdonyi emlékgyűlést tartottunk. Műveit, életét Glazer Irma IV. o. t. ismertette. Berzenkovits Klára nagy igyekezettel rajzolta meg Gárdonyi írói arcképét. Verseiből is szavaltak e gyülésen a tagok. Regényeiből megkapó részleteket, leírásokat olvastak fel.

A növendékek szeretettel készültek a gyülésekre. Szavalatokkal, rajzokkal, énekszámokkal, táncmutatványokkal, felolvasásokkal tevékenykedtek. Célunk az eddigi évek céljával azonos volt. Tágult a növendékeink ismeretköre, csiszolódott az előadási készségük, gyakorolták a bátor, öntudatos fellépést. Különösen az irredenta költészet felé fordult a tanulók figyelme, bizonyitékát adva annak, hogy szivükbe van égetve Nagy-Magyarország visszaszerzésének vágya.

Ifjúsági Vöröskereszt Egylet ebben a tanévben sem működhetett oly intenzíven, mint az előzőkben. Ennek oka tanulóink nagyirányú lekötöttsége, a még mindig elég nagy számú vidéki tanuló és tanáraink magas óraszáma. Mindamellett igyekeztünk a tanulmányi rend által megszabott keretek között a Vöröskereszt értékes gondolatait nevelési munkánkban felhasználni. Vezetője Képessyné Wälder Angela tanár volt.

Segélyezés. Ifjúsági Segélyegylet. Az elmult esztendő súlyos gazdasági válsága nehéz feladatok elé állította iskolánkat. Igen sok szülő nemcsak, hogy gyermeke tanitásával járó anyagi természetű kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni, hanem gyermeke kellő táplálásáról sem tudott gondoskodni. Voltak tanulóink, akik a hiányos táplálkozás miatt tanulmányaikban is látszólag visszamaradtak. Ezek közül többet reggelenként tejjel és süteményekkel láttunk el. Az iskola a nyomor enyhitése terén is teljesitette kötelességét. Tanárai az iskola falain belül példaadásukkal buzditották a tehetősebbeket, hogy erejükhöz mérten áldozzanak nélkülöző társaik megsegitésére. Igyekeztünk felkeltení azt a nemesebb emberi érzést, mely arra ösztönzi a megértő lelket, hogy ossza meg feleslegét azzal, aki a sors súlyos keze alatt nélkülözni kénytelen. Úgy éreztük, hogy nincs szentebb feladat, mint átmentení a vergődő lelkeket egy szebb magyar jövendőbe.

Segélyegyletünk tankönyvállománya e tanévben ismét örvendetesen szaporodott s igy már 336 tankönyvet oszthattunk szét több szegénysorsú tanuló között. Igyekeztünk azonban tanulóinkat a mai nehéz helyzetben más segélyben is részesitení, amit alább részletezünk. A segélyegylet rendes bevételei a következők voltak: áthozat a múlt tanévről 73 P, kamatjövedelem

KOVÁCSI PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR BUDAPEST

23·10 P, továbbá 308 tanuló tagsági díja 92·40 P. Összesen: 188·50 P. Kiadás: 56 tanuló tankönyvsegélyezésére és használt tankönyvek bekötésére 137·28 P, különféle segélyezésre 19·61 P. Összesen: 156·89 P. Maradvány: 31·61 P.

Itt említjük meg, hogy november hóban tartott mozielőadás bevételeiből az iskola 149·78 P-ben részesedett, valamint a december hóban megtartott karácsonyi ünnepélyünk is 156·80 P tiszta jövedelmet hozott. Itt is hálás köszönetet mondunk t. közönségnek lelkes támogatásáért, mert ezzel is lehetővé tették sok szegény tanulónk segélyezését. A két ünnepély 306·58 P-ős bevételeiből 13 tanulónak tandíjrészletét fizettük ki 110·58 P értékben és 36 tanuló között 168 P értékben karácsonykor a következő ruházati cikkeket osztottuk szét: 10 pár cipő, 4 szvetter, 2 kötött kabát, 4 ruhaanyag, 8 pár harisnya, 2 pár kesztyű és 2 rend tornaruha. Ezenkívül a vézna gyermekek számára 28 P értékben tejet adtunk. Az ünnepélyek bevételeiből kiosztott segélyek összege tehát 306·58 P. Ezenfelül a tanári testület márc. 27-én megtartott értekezlete alapján a II. félévben tandíjmentességüket elvesztett szegénysorsú tanulók részére 106·10 P-t fizettünk a főigazgatóság 2—2003/9/1933. sz. engedélye alapján. Tehát az egész tanévben nyújtott segélyezések végösszege 569.57 P.

Fiúiskola ifjúsági könyvtára. Könyvtárórák hetenként voltak. A könyvtár forgalma 2492 kötet volt. Legkeresettebbek voltak: May Károly és Verne Gyula munkái. Beszereztünk 22 kötetet 98 P 90 f. értékben. Jelentősebb beszerzések: Verne Gy.: Sándor Mátyás, Grand kapitány gyermekei, Servadac Hector, D' Amicis: A szív, Cooper: Az utolsó mohikán, A vadölő, Sebők Zs.: Mackó úr utazásai, Rákosy V.: Új fakeresztek, Bársony J.: Erdőn-mezőn, A rab király szabadon, May K.: A vad Kurdisztánon át, A datolya honából, Mikszáth K.: A két koldusdiák stb.

Leányiskola ifjúsági könyvtára. Könyvtárunk ez évben 44 kötettel gyarapodott, amiből vétel 30, ajándék 9, bekötött folyóirat 7 kötet. Ezzel a könyvállomány 409-re szaporodott. A használat folytán erősen megrongálódott könyvekből többet újraköttettünk. Könyvtáróra hetenként volt. A növendékek nagyrésze szívesen és sokat olvas. Voltak, akik azért cseréltek ritkábban, mert meg kellett várni, míg „a papám" vagy „a nővérem" is elolvasta. A könyvtár forgalma október elejétől május végéig 1500 mű. Érdekes az osztályonkinti elosztás. A II. osztályosok kevesebbet olvasnak, mint az I. osztályosok. Legfalánkabb olvasók az idén is, mint tavaly, a III. osztályosok. A IV-ben megint hanyatlik az olvasási kedv. Egy kis statisztikával megvilágítva: az I. o-ban átlag 11 (legtöbb 20), a II. o-ban átlag 8 (legtöbb 14), a III-ban átlag 13 (legtöbb 23), a IV-ben átlag 10 (legtöbb 17) kötet az évi átlag fejenkint. Reméljük, hogy a sok szép olvasmány nemcsak növendékeinken érezteti hatását, hanem környezetükre is befolyást gyakorol. Talán sohase volt annyira szükség, hogy egy kis fényt, meleget, derűt, szépséget lopjunk a kenyérért folytatott nehéz küzdelemben elfásult, elszáradt lelkekbe, mint ma. És hisszük, hogy ebben iskolánknak is van egy kis érdeme éppen könyvtára révén.

Forstner Gizella.

Tanári könyvtár. A tanári könyvtár ez évben 30 kötettel gyarapodott 263 P értékben. Jelentősebb beszerzéseink: Béry L.: Magyar filantropia könyve, Molisch: A felkelő nap országában, Szatmáry: Magyar alkimisták, Hekler: A középkor és renaissence művészete, Tormay Cecil: Magyar legendárium, Hadifogoly magyarok története (2 kötet) stb. A könyvtár forgalma 424 kötet volt. Legnagyobb volt a forgalma a természettudományi szakos könyveknek és a szépirodalomnak. Itt főleg Gárdonyi és Herczeg munkái örvendtek nagy népszerűségnek.

Az iskola részére a következő folyóiratok és szaklapok jártak: Pestvármegyei Népművelés, A Földgömb, Magyar Gazdák Szemléje, Napkelet, Szépbalom, Testnevelés, Századok, Népünk és Nyelvünk, Természettudományi Közlemények, Földrajzi Közlemények, Magyar Nyelv, Magyarosan stb.

A könyvtár őre: Szeifer M. József.

Cserkészcsapat. Mélyre ható változás történt ez évben a cserkészet életében. Cserkészetünk az eddigi kötelékéből, a 31. sz. Kossuth cserkészcsapatból kiválván, független cserkészcsapattá önállósult. Amikor e helyen búcsúzunk dr Révész Ede cserkészparancsnok úrtól, ígérjük, hogy sohasem fogjuk elfelejteni azt a meleg szeretetet, melyben bennünket, mint csapatának Dunaharaszti raját, részesített.

Hálás köszönettel tartozunk Buócz Rezső esperes-plébános urnak, aki 2 évnél hosszabb ideig nyújtott otthont.

Ugyacsak hálára kötelez benünket a Dunaharaszti Uszó Egyesület (Hue) vezetősége, mely már a multban is, de minden remény meg van rá, hogy a jövőben is területéből mérsékelt díjért partterületet enged át cserkész-telep céljaira, miáltal lehetővé teszi, hogy Dunaharaszti majd egy nagyobbarányú vízicserkészet központjává váljék.

A köz részéről nyújtott ennyi támogatás után igyekeztünk is azt megszolgálni. Nem zajlott le községünkben ünnepély, melyen ne szerepelt volna, akár mint rendfentartó, akár mint tettleges szereplő.

A csapat belső élete a legélénkebb. Minden hétfőn az esti órákban vannak a vezetői értekezletek, szerdán könyvtári órák, szombaton őrsi gyűlések, hol az örsvezetők lelkes oktatással csöpögtették bele az új nemzedékbe a cserkészet elméleti és gyakorlati ismereteit.

A gödöllői világtáborozáson, mely 1933. VII. 23 — 1933. aug. 19-ig tart, 16 cserkészünk végez központi szolgálatot, mely idősebb csapatnak is dicséretére válnék.

A munka oroszlánrészét Kubányi István s. tiszt, parancsnok helyettes (cserkésznéven Pityu bá !), végezte el — ki egyébként az iskolának végzett növendéke — a vezetőség többi tagjával egyetemben. Az egyes örsök vezetői: Kovács Ferenc, Gerőfi László Temető János, Simon László, Nagy Elek, Merheim Jenő. Kiváló munkát végeztek a Zerge-örsből: Juhász Károly, Havasi Miklós; a Daru-örsből: Dömötör Gyula, Pénzes Kálmán; a Vércse-őrsből: Havasi József, Raschovszky Sándor; a Gerle-örsből: Tormaistván, Gyurnik János, a Sirály-őrsből: Lovastyik János, Kis Károly, Ajak László.

A cserkészet nem dísz, nem hiábavaló időtöltés, hanem önként vállalt többlet-munka, mely azonban nem annyira a vállalónak, mint inkább a köznek kamatozik. A közért önzetlenül dolgozókra pedig talán sohasem volt nagyobb szükség, mint a jelen csonkaságunkban.

Jó munkát! Lettner János

Beszámoló az ifjúsági sportkörök 1932—1933. évi működéséről. A fiúiskolai sportkör neve: „Széchenyi István Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma 282, a megalakulás ideje: 1925. október hava.

A leányiskolai sportkör neve: „Dobó Katalin Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma 347, a megalakulás ideje: 1926. október hava.

Mindkét sportkör tiszteletbeli elnöke: Képessy Béla igazgató.

A fiúiskolai sportkör vezetőtanára: Szeifer M. József, lakik: Dunaharasztin, Thököly-u. 1. Nem testnevelési tanár.

A leányiskolai sportkör vezetőtanára: Forstner Gizella, lakik: Dunaharasztin, Fő-út 65. Testnevelési tanár.

Az intézet tanulóinak száma 165 fiú, 133 leány. A testnevelési alapra fizető tanulók száma: 160 fiú, 133 leány.

A sportkörökben működő tagok száma korosztályonkint: fiúiskola: I. k. o. 62, II. k. o. 64, III. k. o. 39, összesen 165. Leányiskola: I. k. o. 81, II. k. o. 44, III. k. o. 8, összesen 133.

A korosztályok sportköri foglalkozásának heti óraszáma: összesen négy óra a fiúiskolában, a leányiskolában heti két óra.

A fiúiskolában a következő szakosztályok működtek: Atletika. Hó- és jégsport. Játék. Torna. A leányiskolában: Torna. Játék. Hó- és jégsport. Atletika.

Az iskolának van 198 m^2 nagyságú beeresztett deszkapadlózatú tornaterme. Játszási célra alkalmas udvar nagysága kb. 500 m^2. A gyakorlás helye a tornaterem, az iskola udvara, a sportpálya, továbbá a Dunaág vize vagy jege.

A gyakorlás ideje a fiúknál: heti egy délután, a leányoknál heti egy délután. Uszoda nincs. Hó- és jégsportot mindkét nembeli ifjúság űzött.

A közösen megtartott torna-ünnepély 1933. május hó 28-án zajlott le a következő programmal és eredménnyel: 1. Felvonulás, felállás, Hiszekegy. 2. Fiúiskola szabadgyakorlata. 3. és fiúiskola atletikai számai: Magasugrás: 1. Koos József IV. o. t. 140 cm. 2. Körösi Árpád III. o. t. 135 cm., rúdugrás: 1.) Abránovics Lajos 270 cm., iskolai rekord, 2.) Eisenhoffer Janos IV. o. t., súlydobás: 1.) Kőrösi Árpád III. o. t. 8.42., 2.) Abránovics Lajos IV. o. t. 8.10 cm., távolugrás: 1.) Koos József IV. o. t. 475 cm., 2.) Hajas Gyula IV. o. t. 468 cm., 60 m. síkfutás: 1.) Koos József IV. o. t. 2.) Pálinkás Gyula III. o. t., 4x60 m. staféta: 1.) JV. o. A.) csapata, 2.) IV. o. B) csapata. 5.) Leányisk. III. ésIV. o. ugrószekrény gyakorlatai. 6.) Leányisk. énekesjátéka, 7.) Fiú isk. ügyességi gyakorlatai, 8.) Leányisk. II. o. labdaversenye, 9.) Leányisk. magyar táncai, 10.) Fiúiskola IV. és III. osztályának füleslabdaversenye. Eredmény 1:0 a IV. o. javára., 11.) Fiúiskola IV. és alsóosztályainak futballversenye. Eredmény 1:0 a IV. o. javára., 12.) Himnusz, díjkiosztás, elvonulás.

Az atlétikai számokban I. helyezést elértek aranyozott, a II. helyezettek bronzérmet kaptak. A leányiskolából a következők kaptak érmet: Zemann Ilona, Kovács Stefania IV. o.., Kiss Erzsébet és Bányay Júlia III. o., Sanóczky Gizella és Tóth Mária II. o. tanulók.

Mindkét sportkör mult évi vagyonából maradvány 7 P. 54 f. A jelen tanévben testnevelési járulékokból befolyt 40% részesedés 301 P. 60 f. A sportkörök jelen tanévi összes kiadásai 300 P. 88 f. Maradvány: 8 P. 26 f.

Forstner Gizella és Szeifer M. József
a sportkörök vezető tanárai.

Iskolai ünnepélyek. Az elmult iskolai évben is több ünnepséget rendeztünk, ezek közül négyet a nagyközönség bevonásával. Ezekkel főcélunk volt a nemzeti érzés ápolása és annak a hazafias gondolatnak erősítése, hogy mindannyiunk becsületes, komoly összefogása előbb-utóbb ki fogja vívni a szebb és boldogabb magyar jövendőt. Műsoros ünnepélyeinkkel nagy mértékben emeltük tanulóink önbizalmát, fellépésük biztonságát és neveltük bennük a társadalmi érintkezés finomabb formáit. Ezen ünnepélyek rendezésében dicséretre méltó buzgalmat fejtett ki Képessyné Wälder Angela tanár, aki a karácsonyi műsoros ünnepély rendezésével s a szindarabok betanításával nagy hálára kötelezte iskolánkat és a közönséget egyaránt. A rendezés munkájában fáradhatatlan segítőtársa volt Glässer György tanár, aki a színpadi berendezés technikai megoldását látta el nagy szakértelemmel.

Az elmult tanév folyamán a következő ünnepélyeket rendeztük:

I. Szeptember 9-én a tanévet ünnepélyes keretek között nyitottuk meg. Igazgató üdvözölte az egybesereglett ifjúságot és figyelmeztette őket, hogy szorgalommal, jó magaviselettel igyekezzenek a most kezdődő tanévet minél sikeresebbé, hasznosabbá tenni.

Az ünnepély végén tanulóink elvonultak a megszállott területről átmentett, sok magyar bánattól megszentelt lobogó előtt.

II. Október 6-án, az aradi vértanuk emlékére gyászünnepélyt rendeztünk a következő műsorral: 1.) Magyar Hiszekegy, énekli a vegyeskar. 2.) Tóth Kálmán: Kik voltak a honvédek? Szavalja: Magyar Gábor III. o. t. 3.) Az ünnepi beszédet Szeifer M. József mondotta. 4.) Nyíljatok ki gyászvirágok... vegyeskar. 5.) Tamássy Andor: Arad. szavalta: Tamássy Anna IV. o. t. 6.) Lampertt G.: A nemzetes úr. Szavalta: Wellvard Henrik IV. o. 7.) Himnusz.

III. December 6-án, Kormányzó Úr Őfőméltósága névnapján a következő műsoros ünnepélyt rendeztük: 1.) Magyar Hiszekegy. 2.) Titkos A.: Atyánk. Szavalta: Welvard Henrik IV. o. t. 3.) Mi fehérlik... énekli a leányiskola. 4.) Szeifer M. József tanár ünnepi beszéde. 5.) Pátyi J.: Horthy Miklós. Szavalta: Vásárhelyi Lenke IV. o. tanuló. 6.) Himnusz.

IV. December 18-án karácsonyfa ünnepélyt rendeztünk a szegénysorsú tanulók felsegélyezésére. Ugyancsak, mint a novemberi mozielőadásnak a jövedelméből több nélkülöző növendéket tudtunk meleg téli ruhával, cipővel ellátni. A hatalmas karácsonyfa fénye a szeretet melegét árasztotta szét s

néhány órára boldoggá tette azokat, akiket a sors csapásai oly súlyosan meglátogattak. Műsor: 1.) Hiszekegy. Vegyeskar. 2.) Megnyitó beszéd. Tartja: Képessy Béla igazgató. 3.) Lévay: Karácsonyi verebek. Szavalta: Uza Károly IV. o. t. 4.) Szabolcska Mihály: Egy nap meg egy este. Szavalta: Valentin Dóra I. o. t. 5.) Reviczky Gyula: Karácsony. Szavalta: Havasi Antal IV. o. t. 6.) Prolog. Elmondja: Vásárhelyi Lenke IV. o. tanuló. 7,) Karácsony. Színdarab 1 felvonásban. Szereplők: Lunzer Ilona, Cseh Gabi, Berzenkovits Mária, Magyar Gizi, Rausch Ibolya, Rotberger Éva, Csíki György, Csiszér Piroska, Katona Mária, Horváth Mária, Borsos Margit, Szabó Margit, Kovács Stefánia, Abranovics Lajos, Szabó Magda. Angyalok. 8.) Tolnay: Karácsony estéjén. Szavalta Welvard Henrik IV. o, tanuló. 9.) Móra László: Karácsony est. Szav. Zemann Ilona IV. o. t. 10.) Himnusz.

V. Nagyon jól sikerült ünnepség keretében áldoztunk március idusa emlékének is. Hatalmas tornatermünket zsúfolásig megtöltötte az érdeklődő közönség. Soraiban voltak a község előljáróságának képviselői s a különféle társadalmi egyesületek vezetői. Műsor: 1·) Magyar Hiszekegy. 2.) Petőfi: Nemzeti dal. Szav.: Havasi Antal IV. o. t. 3.) Lampért — Tiboldi: Csak azért... énekli a fiúiskola énekkara. 4.) Herczeg Ferenc: Költő és halál. Színmű 1 felvonásban. 5.) Petőfi: Talpra magyar. Énekli a fiúiskola. 6.) Képessy Béla ünnepi beszéde. 7.) Farkas J.: A vén cigány. Melodráma. Szavalja: Koós József IV. o. t., zongorán kíséri Koncz Endréné. 8.) Petőfi — Dopler Károly: Tiéd vagyok, tiéd hazám. Énekli a leányiskola énekkara. 9.) Pásztor József: A tölgyfa. Színmű 1 felvonásban, 2 képben. Szereplők: Szolga Margit IV., Welward Henrik IV., Kormos György IV., Vadkerti János IV., Eisenhoffer János IV., Kontár János IV., Vásárhelyi Lenke IV., Hajas Gyula IV., Schuszter Borbála I., Tóth Gyula III., Zakócs János IV., Püschl István IV. o. tanulók. Szüretelő férfiak és nők, cserkészek, favágók, iskolás fiúk és leányok. 10.) Magyar feltámadás. Irredenta táncjelenet. Szereplők: Horváth Ilonka. Schwarzl Irma, Benes Anna, Németh Irén, Decsov Juci, Benkö Klári, Gerber Teréz, Kreisz Éva, Gratzer Mária.

VI. Április 23-án az igazgató névnapján kedves és meleg házi ünnepséget rendezett az iskola. Műsora: 1.) Himnusz. 2.) Tóth Márton: Igazgató névnapjára. Üdvözlés. 3.) Irredenta dalok. Előadta a fiúiskola énekkara. 4.) Welvard Henrik üdvözlő beszéde. 5.) Pósa Lajos: Bokrétát kötöttem. Szavalta: Tamássy Anna IV. o. 6,) Ünnepnapra ébredt ma az iskola. Énekli a leányiskola énekkara. á.) Ki világot gyújtasz. Szavalta: Flíszár Erzsébet, 8.) Kovács Stefánia üdvözlő beszéde. 9.) Igazgató köszönete és intelme az ifjúsághoz. 10.) Hiszekegy.

VII, A hősök emlékünnepét május 28-án a község előljáróságával és közönségével együttesen tartotta az iskola. Zárt sorokban, nemzeti zászlók alatt a hősi szoborhoz vonultunk, ahol a következő számokkal szerepeltünk: 1.) Orosz — Révfi: Bús tárogató. Énekli az iskola énekkara. 2.) Faragó József: Gyűlölj. Szav. Welvard Henrik IV. o. t. 3.) Lugosi Erzsébet: Magyar Hősök. Szavalta Sellyei Mária IV. o. t. 4.) Nincsen árvább nemzet. Énekli a kar. Ünnepély után a fiúiskola díszmenetben vonult el a hősi emlék előtt.

VIII. A trianoni gyilkos béke évfordulóján, június 6-án a tanulási órák után gyászünnepélyt tartottunk. A kegyetlen békeparancs szörnyüséges igazságtalanságait Káplány Dóra tanár ismertette. Műsor: Magyar Hiszekegy. 2.) Erdődi Elek: Legyen úgy mint régen. Szav. Koós József IV. o. t. 3.) Thurzó László: Turul madár, Leány iskola éneke. 4.) Szabó E.: Fohász, Énekli a fiúiskola. 5.) Tamásy Andor: Üzenet halvány virradatkor. Szav. Tamásy Anna IV. o. t. 6.) Himnusz.

IX. Szokásos évzáró ünnepélyünket június 25-én Te Deum után tartottuk. Ekkor osztottuk ki a jutalmakat ajeles előmenetelű tanulóink között. Az 1932-33. tanévet a magyar zászló előtt való ünnepélyes elvonulással zártuk be. Az ünnepély műsora: 1.) Felvonulás, felállás, a Magyar Hiszekegy. 2.) Seres Imre: Ének a végekről. Szavalja Faragó Erzsébet IV. o. t. 3.) A fiúiskola zenés szabad gyakorlata. 4.) Schuszter Ferenc IV. o. t. búcsúbeszéde. 5.) Leányiskola zenés szabadgyakorlata. 6.) Gyóni Géza: A kokárda. Szavalja: Welvard Henrik IV. o. t. 7.) Tíboldi: Csak azért... fiúiskola énnekara. 8.) Kovács Stefánia IV. o. t. búcsúbeszéde. 9.) Magyar népdalok, énekli a leányiskola. 10.) Képessy Béla igazgató beszéde. Zászlókultusz, világjamboree és buzdítás a tanulóifjúságnak. 11.) Dezső Lajos: A gyimesi havas alján. Előadja a fiúiskola énekkara, 12.) Magyar tánc. Előadják a polgári leányiskola növendékei. 13.) Himnusz. 14.) Elvonulás a magyar zászló előtt.

Ünnepély után az osztályfőnökök kiosztották a tanulók bizonyítványait és okmányait. Igazgató beszédéből közöljük a következő részleteket:

„Első sorban is hozzátok szólok IV. osztály tanulói. Négy évig voltatok ennek az iskolának tanulói, e hosszú idő alatt mi féltő gonddal, atyai szeretettel oktattunk, neveltünk benneteket. Erősítettük lelketek nemes vonásait, nyesegettük ami rossz és nemtelen volt bennetek. Ez a munka bizony olykor fájdalommal jár, de most a búcsú pillanatában megvallom nektek: ha büntettünk is, a szeretet vezetett minket. Gyermeki szivetek olykor téves utakra tévedt, megesett az is, hogy csínyt követtetek el, ilyenkor haragot olvastatok ki a szemünkből, de mi mindannyiszor megbocsájtottunk. Tettük, mert lelketek sokkal több drágakövet tartalmazott, mint salakot. Éreztem, hogy a tanítás termő talajra talált, láttam a szent tüzet szemeitekben izzani és éreztem a lelkesedést, mely nélkül nincsen fejlődés, nincsen feltámadás. Vigyétek magatokkal ezeket az értékeket, műveljétek, finomitsátok lelketeket, bővitsétek tudástokat, hogy elárvult szegény nemzetünknek értékes fiai-leányai lehessetek. És gondoljatok erre az iskolára mindig jó szivvel.

Ti pedig a 3 alsó osztály tanulói repüljetek szét, pihenjetek, daloljatok. Érezzétek magatokat jól a nagy vakáció alatt. Szól ez különösen azoknak, akik a 10 hónap alatt megtették kötelességüket. A pihenés mellett azonban a kötelességről se feledkezzetek meg s ha a fürdésben, szaladgálásban már elfáradtatok, térjetek vissza a könyvhöz, mely az okos, értelmes ember mindenkori legjobb barátja. A jeles tanulók, akiket jutalmazunk, legyenek példaképek, kövessétek őket, hogy ti mind valamennyien méltók lehessetek a jutalmazásra.

Július 23-án Gödölön megnyílik a világjamboree, melyre a földkerekség minden országa elküldi fiait. A magyar erdő csendjét néhány hétre száz és száz-féle idegenszó lármája veri fel. Az angol, francia, német, olasz, finn, lengyel tábor mellett huzódik meg a hindu, a mexikói, az afrikai cserkészek sátora és valamennyit összefogja, mint aranyos keret, a magyar cserkészek serege, a magyar szervezőképesség, talentum gyönyörűséges virága. Nagyon szép dolog lesz ez gyermekek, ilyet látni talán sohasem lesz módotokban, menjetek oda valamennyien, szüleitekkel együtt és lássátok és gyönyörködjetek! A táborozás augusztus 19-ig tart.

Most pedig zárt sorokban, feszes léptekkel, zeneszó mellett vonuljatok el a három szinű magyar zászló előtt. Vágyodó, hűséges szemmel nézzetek fel rá, tegyetek erős hitet a haza mellett és sohase feledjétek, se örömben, se bánatban a költő szavait: A nagy világon e kivül
Nincsen számodra hely:
Áldjon, vagy verjen sors keze,
Itt élned, halnod kell."

Tanitási órák keretében meleg szeretettel és hálás csodálattal emlékezkeztünk meg Gárdonyi Géza haláláról, akit 10 évvel ezelőtt temettünk el. Jelentőségét és irodalmi munkásságát a magyar szakos tanárok ismertették. 2.) A váratlanul elhunyt európai hirű volt magyar kultuszminiszter gróf Klebelsberg Kunó halála mélyen érintette iskolánkat, hiszen az ő nagyszabású kulturelképzelése hozta életre. A modernül felépitett fiúiskolát és tornatermet néki köszönhetjük. Érdemeiről október 15-én emlékeztünk meg. 3.) Október 29-én takarékossági napot tartottunk.

4.) Méltóképpen hódolt iskolánk Arany János halhatatlan szellemének is. A tanitasi órák alatt ismertették szaktanárok Arany költői nagyságát, az önképzőkörök pedig külön diszüléseket tartottak emlékére. 5.) Dec. 10-én a limanovai hősi huszárok csodálatos tetteiről emlékeztünk meg. 6.) Február hónap első hetében egy kegyetlen hir gyászba borította a magyar nemzetet. Meghalt Genfben a mi ragyogó vezérünk gróf Apponyi Albert. Hősi küzdelmeinek szinhelyén, a népszövetség városában terítette le őt a leselkedő halál, akkor, amikor bölcsességére, hihetetlen tudására, páratlan tekintélyére leginkább szükségünk lett volna. Február 15-én méltó módon adtunk kifejezést gyászunknak. 7.) Május 3-ik hetében anyák napját tartottunk. Az osztályfőnökök ismertették az anyák minden akadályt lebiró szeretetét s a hálát, melyet minden jóravaló embernek éreznie kell. Tanulóink e témáról irásbeli dolgozatot is készitettek. 8.) Május havában az iparpártolás gazdasági jelentőségét ismertettük. 9.) Május 26-án madarak és fák napját ünnepeltük.

Tanulóink egészségével állandóan foglalkoztunk. Igyekeztünk a fejlődésükre káros hatásokat megszüntetni. Nagy gondot fordítottunk arra, hogy a tantermek tiszták, szellőzöttek, az udvar és játéktér pormentes legyen. Sajnos, a közismert gazdasági bajok, hiányos táplálkozás, zsúfolt lakás sok esetben lerontotta tanulóink szervezetének ellenálló képességét és hajlamossá tette őket a sokféle betegségre. Az egészségi viszonyok mindamellett kielégitők

voltak. A téli hónapokban Európaszerte fellépő influenza-járvány ugyan nálunk is több megbetegedést okozott, annyira azonban nem terjedt, hogy a tanítás szüneteltetésére lett volna szükség. Dr. Molnár Sándor községi orvos iskolánkat több ízben meglátogatta, a tanulókat egyenkint megvizsgálta s az egészségügyi viszonyokat teljesen kielégítőnek találta.

Hosszasabban betegeskedtek: Vákár Ádám I., kanyaró, 5 hét. Pleszkó János II., szemsérülés, 1 hónap. Kocsis László II, ízületi gyulladás, 3 hét. Kemecsi Lajos III, szervi gyengeség, 5 hét. I. l. oszt.-ban: Német Klára, diftéria, 3 hét, Valentin Nóra, tífusz, 5 hét, Vákár Éva, kanyaró és szívbaj, 10 hét. Többen mulasztottak kanyaró miatt 2—3 hétig. II. leányosztályban: Berzenkovics Mária, vakbélgyulladás, 3 hét, Tóth Mária bokafícamodás, 2 hét, Boltos Ilona, vakbélgyulladás, 2 hét, Schuszter Mária, vakbélgyulladás, 2 hét. III. leányoszt: Ábrahám Matild, kanyaró, 2 hét, Katona Mária, vakbéloperáció, 5 hét, Kiss Erzsébet, sarlach, 6 hét, Szabó Margit ragályos betegség miatt kitiltva, 6 hét. IV. leányoszt.: Horváth Mária édesanyja betegsége miatt, 3 hét, Baranyai Anna, influenza, 2 hét, Spitzer Erzsébet, csontrepedés, 3 hét.

A tanári testület tagjai közül influenzás betegség miatt mulasztott Imrich Magdolna (66 óra), Gáspárné Okolicsányi Lujza (87 óra), Suloky Ibolya (13 óra), Képessy Béláné Wälder Angela családjában előforduló kanyarós és vörhenymegbetegedés miatt 6 hétig mulasztott. Glässer György gyomorbaj miatt kir. főig. 4—628/1933. sz. rendelete alapján 53 órán hiányzott. Múló természetü rosszullét miatt 1—2 napig hiányzott: Képessy Béla, Benczik Geyza, Kern József. A hiányzók óráit minden esetben a tanári testület tagjai látták el tervszerü beosztás szerint.

Halottaink.

Darabánt András. Iskolánk megszervezője és első igazgatója hosszas szenvedés után május 5-én elhúnyt 49 éves korában. Mintaképe volt ő a meghátrálást nem ismerő alkotó erőnek és példás kötelességtudásnak. A miniszterium 1920-ban bizta őt meg az intézet megszervezésével. A legnehezebb időben, amikor a kommunizmus, a háborúvesztés csaknem kétségbeesésbe döntötte a nemzetet. Ide jött ő s még csak épületet sem talált, ahol az osztályokat elhelyezhette volna. Végre is a régi Földváry-féle kastélyt szemelte ki erre a célra. Ámde ide a kommün 100%-os elvtársakat helyezett el, akik az ingyen lakásokat elhagyni nem voltak hajlandók. A helyi hatóságok segítségével végre sikerült 4 nagyobb és 3 kisebb szobát üressé tenni és elhelyezte az iskola 4 tantermét, mig a három szobácskát igazgatói lakásnak, irodának és tanári szobának rendezte be. Ezek a helyiségek azonban teljesen lakhatatlanok voltak. A zsindelytető elkorhadt, az esővíz becsurgott az osztályokba. A falakról leverték a vakolatot, az ablakok szárnyait kitépték. Az ablaktáblákat beverték és mindenütt hemzsegtek a férgek. És mikor végre az épületrészt használható állapotba hozta, következett a legnagyobb akadály: nem volt az iskolának butora. Miután a község új padokat és egyéb berendezési tárgyakat venni nem tudott, valahol a Dunántul avult és vissza-

maradt templomi padokat vásárolt, ezeket a 3·5 m padokat használták. Asztalokat, székeket, táblákat, kályhákat az elemi iskolától, vendéglősöktől és magánosoktól kért kölcsön. És mikor ennyi nehézség után az iskolai munka megindult, jelentkeztek az intézmény ellenségei. Ellene hangolták a gazdákat, a képviselőtestületet és megindult a küldöttségjárás, hogy vigyék el innen a polgári iskolát, mert a község nem bírja a terheket. Darabánt András azonban nem az az ember volt, aki meghátrált az akadályok előtt. Néhány lelkes munkatársával bejárta a község családjait, átment Szigetszentmiklósra, Taksonyba, Tökölre, kapacitált, érvelt, rábeszélt és tanítványokat gyüjtött az skolának. Munkájának meg is volt az eredménye. Az első évben 67, a másodikban 201, a harmadik évben 253 tanulója volt az iskolának. Erre az eredményre el kellett némulnia minden támadásnak, az iskoláztató szülők eldöntötték a harcot, az iskola jövője biztosítva volt. Darabánt András 1884-ben született Fábiánházán (Szatmár m.). 1914-től 1916-ig résztvett a világháborúban. Iskoláit Ungváron és Budapesten végezte. Tanári működését 1907-ben kezdte meg Breznóbányán. 1908-ban áthelyezték Nagykárolyba. 1910-ben igazgatói teendők ellátásával bízta meg a minisztérium Szatmárnémetin. 1920-tól 1924-ig iskolánk igazgatója volt. Ettől az időtől haláláig a kispest-munkástelepi áll. polg. leányiskolát vezette. Emlékét hálával és szeretettel őrizzük.

A kérlelhetetlen halál az idén sem kímélte tanítványainkat. Schlick Nándor III. oszt. tanuló 1932. dec. 22-én tragikus körülmények között vesztette el atyját. Gál László I. o. tanuló édesanyja meghalt 1933. január 4-én, Kirchner Magda IV. o. tanuló február 22-én, Kovács Stefánia IV. o. tan. április 26-án atyját vesztette el. Az iskola minden esetben kivette részét a gyászból és képviseltette magát a temetésen. Isten végtelen kegyelme vigasztalja és erősítse a mélyen sújtott családokat.

Jutalmak. Szorgalmuk és jó magaviseletükért az évzáró ünnepélyen jutalomban részesültek a következő tanulók:

I. fiúoszt.: Hajnal Miklós, Arany Dezső, Keller Tamás, Krausz Antal, Fehér Károly, Vákár Ádám.

II. fiúoszt.: Tóth Márton, Tuksa Gyula, Tríff Andor.

III. fiúoszt.: Kőrösi Árpád.

IV. fiúoszt.: Schuszter Ferenc, Zakócs János, Kontár János, önképzőköri tevékenységéért: Wellvard Henrik.

I. leányoszt.: Jászai Mária, Kvassay Anna, Schubert Stefi, Valentin Nóra, Rasovszki Mária, Borbély Margit.

II. leányoszt.: Boltos Ilona, Selley Erzsébet, Fechtl Borbála, Kádár Irén, Rákóczi Izabella, Tóth Mária, Túri Erzsébet és Wolf Anna.

III. leányoszt: Zaruba Erzsébet, Palló Julianna, Berzenkovits Klára.

IV. leányoszt.: Kovács Stefánia, Zemann Ilona, Kirchner Magdolna, Sellei Mária, Spitzer Erzsébet, Horváth Mária.

A jutalmat nyert tanulókat buzdítsa az elismerés további komoly munkára, a többi tanulót pedig ösztönözze nagyobb szorgalomra, hogy ők is kiérdemeljék az iskola elismerését.

Magánvizsgálatok a dunaharaszti áll. polg. fiú- és leányiskolában évenként háromszor: ugymint szeptember elején, karácsony körül és a tanév végén tartatnak. Szeptember elején csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ugyanabban az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 2 P. bélyeggel ellátva Polgári iskolai kir. főigazgatósághoz címezve július hó 15-ig, okt. hó 1-ig, illetve április 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőnél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyújtani; az ilyen kérvényeket az iskola igazgatósága nem fogadja el.

Vizsgálat iránti kérelmet a lakóhelyhez legközelebb eső polgári iskolához kell benyújtani.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvényeket el nem fogadhatunk.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akarónak: 1. Születési bizonyítványát. 2. Az iskolai bizonyítványát. 3. Az illető község előljárósága által kiállított erkölcsi és foglalkozási bizonyítványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakították meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakítása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért mellékleudők a szolgálati bizonyítványok is. A mellékletre, ha azokon bélyeg nincs, 10 fill. bélyeg ragasztandó. Vizsgálat 2 részből áll: írásbeli és szóbeli vizsgálatból. Az írásbeli vizsgálatra minden magántanulónak jegyzéket kell összeállítani a magyar és német kötelező olvasmányokról.

Tanév bezárása. V. K. Miniszter úr 28.580/1933. sz. rendeletével a tanévzáró munkálatokat újból szabályozta. Ennek megfelelően a tanévvégi nyilvános összefoglalásokat június 13.-a után tartottuk meg. Ezeken ismételten alapos vizsgálat alá vettük nemcsak a bukott és kétes, hanem a jó tanulókat is, hogy megismerjük tanulóink általános tudását és lássuk, hogy az egész tanítási anyag felett milyen áttekintésre tettek szert. Vizsgálataink sorrendje a következő volt:

Június 11-én ág. h. ev. tanulók hittan vizsgálata. 12-én előzetes osztályozó értekezlet. 13-án róm. kath. és ref. hittani vizsgálat. 14-én d. u. izr. hittan vizsgálat. 14, 16, 17, 19, 20 és 21-én áll. nyilv. összefoglalás. 17-én d. u. és 21-én d. u. végleges osztályozó értekezlet. 22, 23 és 24-én kézimunka kiállítás rendezése, írásmunkák, rajzok kiosztása, bizonyítványok írása. 14-én írásbeli magánvizsgálat. 22-én szóbeli magánvizsgálat. 25-én Te Deum, évzáró ünnepély, jutalmak kiosztása, bizonyítványosztás. 26 és 27-én beírás az 1933—1934. tanévre.

Képessy Béla igazgató.

II. Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve, szolgálati minősége és képesítése	Milyen tárgyakat és melyik osztályban tanított?	Heti óráinak száma	Működési évek száma: itt	Működési évek száma: össz-sen	Egyéb elfoglaltság
1	**Képessy Béla** igazgató nyelv- és történettud.	Történelem IV. f. o.	3	10	24	Iskolai felszerelések stb. őre, az Ifj. Vöröskereszt Egyes. vezetője
2	**Benczik Geyza** rendes tanár nyelv- és történettud.	Német III., IV. f. o., földrajz II., III., IV. f. o., közgazd. IV f. o. ének I—IV. és karének I—IV. f o.	22	8	35	III. f. o. főnöke, földrajzi szertár őre, fiúiskolai énekkar vezetője
3	**Forstner Gizella** rendes tanár mennyiségtan, természettud.	Mennyiségtan I. II. III I. o., fizika III., IV. I. o. torna I. III. I. o., kézimunka I. I. o., oszt. főnöki óra.	22	10	11	I. I. oszt. f nöke leánysportkör és ifj. könyvtár vezetője.
4	**Gáspár Jenőné Okolicsányi Lujza** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar I. és IV. I. o, tört. III. IV. I. o., háztartástan IV. és ének I—IV. I. o. karének I—IV. I. o.	22	10	11	Leányönképzőkör tanáreinöke, mezőg. gyak. és leányénekkar vezet.
5	**Glässer György** rendes tanár mennyiségt., term., vegytan	Mennyiségtan I—IV. f. o., fizika III f. o., vegytan IV. f. o., német I. és II. f. o., kézimunka III. és IV. f. o. mezőg. kézim III. IV. f. o.	22	9	10	I. f. o. főnöke, vegytani-, fizikai- és kézim. szertár őre. A mezőg. kézim. vezetője a III. IV. f. o-ban
6	**Imrich Magdolna** óradíjas h. tanár termr., földrajz, vegytan	Természetrajz I. II. I. o., földrajz I, II., III. I o., német III., IV. I. o., egészségtan IV. I. o., és kézimunka II. I. o., oszt. f. ó.	22	2	3	IV. I. o. főnöke.
7	**Káplány Dóra** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar II., III. I. o., német II I. o., kézimunka II I. o, szépírás I, II. I. o. és torna II., IV. I. o., oszt. főnöki óra.	22	4	24	II. I. o főnöke.
8	**Képessy Béláné Wälder Angela** rendes tanár rajz és kézimunka.	Rajz I.-IV f. o. és I.-IV. I. o. Német I. I. o, osztály főnöki óra.	22	10	16	III. I. o. főnöke, tanártestületi jegyző, Ifj. Vöröskereszt elnöke, rajzszertár őre.
9	**Lettner János** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar II., III. f o., mezőgazd. I—IV. f. o., egészségt. IV. f. o. torna II., III. f. o. mezőg. gyak	22	7	10	II. f. o. főnöke, mezőg. gyak. vezetője. mezőg. szertár őre, cserkész csapat parancsnoka.
10	**Suloky Ibolya** rendes tanár mennyiségtan, természettud.	Mennyiségtan II., III. f. o és IV. I. o., termr. I II. f. o., kézimunka I. f. o. és IV. I. o.	21	8	11	Természetrajzi szertár őre.
11	**Szeifer M. József** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar I. IV. f. o., történelem III. f. o., földrajz I. f. o., kézimunka II. f. o. és torna I., IV f. o. mezőg kézim. I., II. f. o.	22	9	9	IV f. o. főnöke, tanári és ifj. könyvt. őre, fiú isk önképzők. és sportk. vezet., tört. és torna szrt. ő. a mezőg. k. m. v. I., II. f. o.
1	**Kern József** áll r. k. hitoktató	R. kath. hittan I IV. f. és I. o.	16	6	10	
2	**Molnár Pál** áll. ref. hitoktató	Ref. hittan I—IV. f. és I. o.	8	1	3	
3	**Sipos András** ág. h. ev. lelkész	Ág. h. ev. hittan I—IV. f. és I. o	1	2	2	
4	**Markovits József** izr. hitoktató	Izr. hittan I—IV. f. és I. o.	1	1	1	

Altiszt: Kemény Lajos.

III. Könyvtárak és szertárak gyarapodása.

I. Tanári könyvtár:		
a.) könyvek gyarapodása:	21 kötet	183 P értékben
b.) folyóiratok	9 „	80 „ „
II. Ifjusági könyvtár	71 „	322 „ „
III. Természettani szertár	11 drb.	162 „ „
IV. Történelmi „	50 „	60 „ „
V. Földrajzi „	12 „	119 „ „
VI. Nyilvántartási és szám. krek	14 „	56 „ „
VII. Mértani szertár	2 „	19 „ „
VIII. Mezőgazdasági szertár	2 „	8 „ „
IX. Ifjs. sportkör: könyv és felszerelés	22 „	263 „ „
X. Házi és irodai szerek szertárak	4 „	214 „ „
1932 — 1933. tanév beszerzéseinek összege	218 „	1486 P.

Az iskola összes felszereléseinek értéke: 38.376 P.

A mai súlyos gazdasági viszonyok dacára is jelentős értékben tudtuk felszereléseinket gyarapítani. Ezt tanulóink számának állandó növekedésének, ünnepélyeink sikerének és végül iskolánk barátjainak köszönhetjük, akik az idén sem hagytak cserben minket. Ajándékozók: László Klári 11 drb. ifjúsági könyv és 5 évf. Leányok Lapja, Tombor László 3 értékes tanítási eszköz, Képessy Béla 2 drb könyvtári könyv. Hálás köszönet érte.

IV. A tanulók névsora.*)

a) rendes tanulók.

I. fiúosztály: Osztályfőnök: Glässer György.

1. Arany Dezső István (jó), 2. Baranyai György (elégséges), 3. Csiki György József (elégséges), 4. Debreczeni Gábor Gyula (jó), 5. Dolinay Lajos (elégséges), 6. **Fehér Károly (jeles),** 7. Fischer György (elégséges), 8. Fülöp József (jó), 9. Gál László Tivadar (elégséges), 10. Garai István Gyula (elégséges), 11. Gere Pál Imre (jó), 12. Gerstenbrein István (elégséges), 13. **Hajnal Miklós (jeles),** 14. Horváth László (elégséges), 15. Illovits Szilárd (elégséges), 16. Kántor Pál (elégtelen), 17. **Keller Tamás (jeles),** 18. Krausz Antal (jó), 19. Lugosi Gyula (jó), 20. Luttenberger Mátyás (elégtelen), 21. Micsik János (elégséges), 22. Nagy Ferenc (elégséges), 23. Oberfrank Mihály (elégséges), 24. Rózsa Pál (elégséges), 25. Sumakker Lajos (jó), 26. Schuszter Mihály (elégtelen), 27. Schváb János (elégséges), 28. Szabados Gábor (elégtelen), 29. Takács László (elégséges), 30. Tóth Péter (jó), 31. Uzsak Alfréd (elégséges), 32. Vákár Ádám Vilmos (jó), 33. Molnár Lajos (elégséges), 34. Abránovics Gyula (elégséges), 35. Szabó Gy. János (elégtelen)

Kimaradt: 1. Haraszti József, 2. Marcsa József, 3. Mészáros Zoltán, 4. Sadofszky Ferenc.

*A tanulók neve után feltüntetett érdemjegy az általános osztályzat. A jeles előmenetelű tanuló nevét vastag betűvel szedtük.

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Lettner János.

1. Babarczi István (elégtelen), 2. Balogh Károly (jó), 3. Bandzsál László (elégséges), 4. Bálint Sándor (elégséges), 5. Benkő György (elégtelen), 6. Bernát Ferenc (elégséges), 7. Bezúr Béla (jó), 8. Bobán Ferenc (elégséges), 9. Borbás Lajos (elégséges), 10. Brezniczky Lénárd (elégséges), 11. Dónay Jenő (elégtelen), 12. Duttyán Antal (elégséges), 13. Gere József (jó), 14. Glazer Ferenc (elégséges), 15. Hackspacher György (jó), 16. Hegedűs László (elégséges), 17. Jónás András (jó), 18. Kaltenecker Sándor (elégtelen), 19. Kocsis Gábor (elégséges), 20. Kocsis László (elégséges), 21. Kontra András (jó), 22. Kovács Lajos (elégséges), 23. Kovács Pál (elégséges), 24. Krigsman György (elégséges), 25. Lakatos József (elégtelen), 26. Luttenberger József (elégséges), 27. Nagy Gyula (elégséges), 28. Pájerli László (elégtelen), 29. Pálfi László (elégséges), 30. Pálinkás Gyula (elégséges), 31. Pleszkó János (elégséges), 32. Sárközi László (elégséges), 33. Somogyi István (elégtelen), 34. Speck György (elégtelen), 35. Stöckl Ferenc (jó), 36. Sütő István (jó), 37. Szommer János (elégséges), 38. Tischler Károly (elégséges), 39. Tornyos György (jó), 40. Tóth István (jó), 41. **Tóth Márton (jeles).** 42. Tóth Sándor (elégséges), 43. Trapp József (elégtelen), 44. Triff Andor (jó), 45. Tuksa Gyula (jó), 46. Varga István (jó), 47. Varga József (jó), 48. Váradi László (jó), 49. Viczián István (jó). 50. Weisz Ferenc (elégséges), 51. Zádori László (elégséges), 52. Zimber András (elégtelen), 53. Zwick György (elégséges), 54. Verbai Gyula (elégséges).

Kimaradt: 1. Kanyik Mihály, 2. Lotaller István.

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Benczik Geyza.

1. Bak Károly (elégséges), 2. Balázs István (elégséges), 3. Bucsi Sándor (elégséges), 4. Czudor Rezső (elégséges), 5. Csap János (elégtelen), 6. Császár Ernő (elégséges) 7. Csunderlik István (elégséges), 8. Fehér Istán (elégséges), 9. Gábler Pál (jó), 10. Gemza János (elégséges), 11. Gratzer Károly (elégséges), 12. Gráf Márton (elégtelen), 13. Gubányi István (jó), 14. Gyurnik János (elégséges), 15. Havasi József (jó), 16. Heusenberger Ferenc (elégtelen), 17. Jászai Béla (elégséges), 18 Juhász Károly (elégséges), 19. Kemecsi Lajos (elégtelen), 20. Kereszturi Károly (elégtelen), 21. Kovács László (elégséges), 22. Kovács Sándor (elégséges), 23. Kőrösi Árpád (jó), 24. Kőrösi József (elégséges), 25. Kun Ernő (elégséges), 26. Kungl Antal (elégtelen), 27. Ladányi Mátyás (elégséges), 28. Lendvay István (elégséges), 29. Lorbach Antal (elégséges), 30. Magyar Gábor (jó), 31. Metka Ferenc (elégséges), 32. ifj. Nagy Miklós (elégséges), 33. ids. Nagy Miklós (elégtelen), 34. Oberfrank Antal (elégséges), 35. Pálinkás Ferenc (elégséges), 36. Pfandler Péter (elégséges), 37. Rácz István (elégtelen), 38. Sterczel Mihály (elégséges), 39. Schuszter Mátyás (elégtelen), 40. Schlick Nándor (elégséges), 41. Schwarzl István (jó), 42. Szabó Ferenc (elégséges), 43. Szing Lénárd (elégtelen), 44. Tóth Gyula (elégtelen), 45. Tungl Géza (elégséges) 46. Varga Gábor (elégséges), 47. Varga László (elégséges), 48. Viczián Pál (jó), 49. Visnyovszky Nándor (elégséges), 50. Zemann András (elégséges), 51. Zombori Zoltán (elégséges).

Kimaradt: Szabó Zoltán.

IV. fiúosztály: Osztályfőnök: Szeifer M. József.

1. Eisenhoffer János (elégtelen), 2. Fábián Ferenc (elégtelen), 3. Gaál Rezső (elégséges), 4. Hajas Gyula (elégséges), 5. Havasi Antal (elégséges), 6. Kecskeméti János (elégséges), 7. Kontár János (jó), 8. Koos József (elégséges), 9. Kormos György (elégséges), 10. Krajcsovits Imre (elégséges), 11. Lovastyik János (elégséges), 12. Maasz István (elégséges), 13. Méh Lajos (elégtelen), 14. Pálfy Imre (elégséges), 15. Püschl István (elégséges), 16. Sárdy József (elégtelen), 17. **Schuszter Ferenc (jeles),** 18. Sganyár Lajos (elégséges), 19. Simon Lajos (elégséges), 20. Szegvári Péter (elégséges), 21. Uza Károly (elégtelen), 22. Vadkerti János (jó), 23. Wellvard Henrik (jó), 24. Zakócs János (jó), 25. Abránovits Lajos (elégtelen).

I. leányosztály. Osztályfőnök: Forstner Gizella.

1. Babura Mária Irén (jó), 2. **Borbély Margit (jeles),** 3. Erdei Irén Mária (jó), 4. Fazekas Mária Jolán (elégséges), 5. Fliszár Erzsébet (elégséges), 6. Fülöp Magdolna Ilona (elégtelen), 7. Gere Ilona (elégtelen), 8. Gráf Johanna Stefánia (elégséges), 9. Gregus Eszter (elégséges), 10. Horváth Dániel Erzsébet (jó), 11. Horváth Irén (jó), 12. Huzella Salome (elégtelen), 13. **Jászai Mária (jeles),** 14. Juhász Erzsébet (jó), 15. Kecskeméti Aliczia Erzsébet (elégséges), 16. Kovács Ilona Magda (jó), 17. Kurtán Ilona (jó), 18. **Kvassay Anna (jeles),** 19 Lukácsi Erzsébet Mária (elégséges), 20. Maász Cecilia (jó), 21. Micsik Piroska (jó), 22. Németh Klára (elégtelen), 23. Novák Ilona (jó), 24. Oberfrank Borbála (jó), 25. **Rasovszki Márta (jeles),** 26. Reiter Lujza (jó), 27. Ruprecht Izabella (elégséges), 28. **Schubert Borbála Stefánia (jeles),** 29. Schuszter Borbála (jó), 30. Simon Zsófia (elégséges), 31. belényesi Szabó Mária Rozália (jó), 32. Szalay Magdolna (elégséges), 33. Szakál Erzsébet (elégséges), 34. Szűcs-Szabó Erzsébet (elégséges), 35. Tamássy Johanna (jó), 36. Teleki Ilona Mária (jó), 37. Tóth Mária Zsófia (elégséges), 38. Triff Ilona Éva (elégtelen), 39. **Valentini Eleonóra (jeles),** 40. Vákár Éva Mária (jó), 41. Vohlschlägel Kornélia Janka (jó), 42. Weinber Julianna (elégséges).

Kimaradt: 1. Szász Éva Thea, 2. Tóth Rózsa.

II. leányosztály. Osztályfőnök: Káplány Dóra.

1. Babura Vilma (jó), 2 Belák Mária (jó), 3. Berzenkovics Mária (jó), 4. **Boltos Ilona (jeles),** 5. Császka Márta (jó), 6. Dolák Anna (elégtelen), 7. Dolák Mária (elégtelen), 8. Ernszt Mária (jó), 9 .**Fechtl Borbála (jeles),** 10. Fekete Margit (elégséges), 11. Feránc Róza (elégséges), 12. Ferenc Anna (jó), 13. Floszmann Magda (jó), 14. Gere Mária (elégtelen), 15. Gubányi Klára (jó), 16 Hackspacher Erzsébet (jó), 17. Horváth Ilona (jó), 18. Horváth Irén (jó), 19. Horváth Júlia (jó), 20. Horváth Rózsa (elégséges), 21. **Kádár Irén (jeles),** 22. **Kiss Janka (jeles),** 23. Kulás Anna (elégtelen), 24. Lakatos Mária (elég-

séges), 25. Lovastyik Ilona (jó), 26. Magyar Gizella (jó), 27. Magyar Ilona (jó), 28. Nuczás Margit (elégséges), 29. **Rákoczi Izabella (jeles),** 30. Rausch Ibolya (jó). 31. Rottberger Éva (jó), 32. Ruff Mária (elégséges), 33. Sanocki Gizella (jó). 34. Schuszter Mária (elégséges), 35. **Selley Erzsébet (jeles),** 36. Stefanek Irma (jó), 37. Somogyi Margit (jó), 38. **Tóth Mária (jeles),** 39. Tóth Margit (elégtelen), 40. **Túri Erzsébet (jeles),** 41. Vágola Ilona (jó), 42. Váradi Margit (jó), 43. Weinber Mária (jó), 44. **Wolf Anna (jeles).**

Kimaradtak: 1. Felföldi Éva, 2. Hellebranth Matild, 3. Kovács Irén, 4. Szász Mária, 5. Vértes Magda.

III. leányosztály. Osztályfőnök: Képessy Béláné Wälder Angela.

1. Ábrahám Matild (jó), 2. Bálint Etelka (jó), 3. Bányai Júlia (jó), 4. **Berzenkovits Klára (jeles).** 5. Borsos Margit (jó). 6. Cseh Gabriella (jó), 7. Csiszér Piroska (elégséges), 8. Garavári Katalin (elégtelen), 9. Glázer Anna (elégtelen), 10. Gyomlin Teréz (jó), 11. Halász Emilia (elégséges), 12. Havasi Júlia (elégtelen), 13. Horváth Anna (jó), 14. Kakuk Erzsébet (jó), 15. Katona Mária (jó), 16. Kepics Ilona (jó), 17. Kiss Erzsébet (jó), 18. Kriegsmann Mária (jó), 19. Kukel Aranka (jó), 20. Lunzer Ilona (elégtelen), 21. Nagyiván Margit (elégséges), 22. **Palló Júlianna (jeles),** 23. Pataki Ilona (jó), 24. Schwarzenberger Anna (jó), 25. Szabó Magdolna (jó), 26. Vadkerti Izabella (elégséges), 27. Vadkerti Júlianna (elégséges), 28. **Zaruba Erzsébet (jeles).**

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Imrich Magdolna.

1. Balogh Terézia (elégséges), 2. Baranyai Anna (jó), 3. Faragó Erzsébet (elégséges), 4. Frank Margit (jó), 5. Gabler Edith (jó), 6. Glazer Irma (elégséges), 7. **Horváth Mária (jeles),** 8. Keresztesi Júlia (elégséges), 9. **Kirchner Magdolna (jeles)** 10. Kocsis Ilona (elégséges), 11. **Kovács Stefánia (jeles),** 12. **Sellyei Mária (jeles),** 13. **Spitzer Erzsébet (jeles),** 14. Szabó Margit (jó), 15. Szolga Mária (jó), 16. Tamássy Anna (elégtelen), 17. Vásárhelyi Lenke (jó), 18. **Zémann Ilona (jeles).**

Kimaradt: Hőgye Margit.

b) magántanulók.

1. Felföldy Éva I. oszt. (ellégséges), 2. Szvetkó László I. oszt. (elégséges), 3. Tóth Rózsa I. oszt. (elégséges), 4. Uri Antal IV. oszt. (elégtelen).

V. A tanulók statisztikája.

Cím	I.	II.	III.	IV.	Összesen	I.	II.	III.	IV.	Összesen
	fiúosztály					leányosztály				
I. A tanulók száma:										
Beíratkozott jelen tanévb.	39	56	52	25	172	44	49	28	19	140
Beíratk. a múlt tanévben	62	61	27	19	169	55	36	25	11	127
Kimaradt	4	2	1	—	7	2	5	—	1	8
Bizonyítványt nyert most	35	54	51	25	165	42	44	28	18	132
Bizonyítványt nyert tavaly	55	61	26	19	161	50	35	21	11	117
II. Anyanyelv szerint:										
Magyar anyanyelvű	31	51	45	20	147	38	38	26	18	120
Idegen anyanyelvű	4	3	6	5	18	4	6	2	—	12
III. Vallás szerint:										
Róm. kath.	19	36	34	20	109	29	35	22	14	100
Ref.	13	15	9	3	40	10	6	6	3	25
Ág. h. ev.	—	3	5	1	9	3	2	—	—	5
Izr.	2	—	—	1	3	—	1	—	1	2
Gör. kath.	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—
Gör. keleti	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
IV. Szülők lakóhelye szerint:										
Helybeli	18	37	34	16	105	26	25	22	11	84
Vidéki	17	17	17	9	60	16	19	6	7	48
V. Szülők foglalkozása szerint:										
Földműves	4	6	4	3	17	2	3	—	—	5
Iparos	13	20	21	7	61	11	21	10	4	46
Kereskedő	2	3	4	1	10	2	4	—	3	9
Munkás	3	15	4	—	22	8	10	—	1	19
Tisztviselő	8	2	11	9	30	11	3	12	4	30
Nyugdíjas	3	7	3	3	16	8	3	2	6	19
Egyéb	2	1	4	2	9	—	—	4	—	4
VI. Életkor szerint:										
1922-ben született	17	—	—	—	17	23	1	1	—	25
1921-ben „	11	31	22	—	64	14	30	16	1	61
1920-ban „	5	14	22	11	52	4	11	10	10	35
1919-ben „	2	6	3	8	19	1	2	1	6	10
1918-ban „	—	3	4	5	12	—	—	—	1	1
1917-ben „	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
1916-ban „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII. Óra mulasztás:										
Igazolt	977	1915	1587	959	5438	1977	1535	942	1339	5793
Nem igazolt	97	278	100	17	492	4	9	9	—	22
VIII.										
Javító vizsgálatot tehet	1	9	5	6	21	3	5	2	1	11
Az osztályt ismételheti	4	1	6	—	11	2	—	2	—	4

A nyilvános tanulók osztályzatának statisztikája.

Osztály	Osztályzat	Előmenetel																							
		Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Számtan-mértan	Növény- és állattan	Ásvány- és vegyt.	Természettan	Egészségtan	Közgazdaságt.	Mezőgazd. tan.	Háztartástan	Szépírás	Ének	Rajz	Testgyakorlás	Kézimunka	Német társ. gyak	Írásb. dolg külal.	Ált. osztályzat
I. fiú	Jeles	25	4	13	3	4	—	5	5	6	—	—	—	—	7	—	—	17	3	5	6	—	4	3
	Jó	10	9	12	7	9	—	12	6	10	—	—	—	—	12	—	—	11	12	16	8	2	10	9
	Elégséges	—	17	10	20	19	—	16	21	17	—	—	—	—	16	—	—	7	19	13	20	—	17	18
	Elégtelen	—	5	—	5	3	—	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	4	5
II. fiú	Jeles	31	1	13	1	6	1	2	3	1	—	—	—	—	7	—	—	14	4	7	4	1	—	1
	Jó	23	16	20	14	20	17	15	13	20	—	—	—	—	17	—	—	18	14	19	19	2	24	16
	Elégséges	—	27	21	35	23	32	34	34	33	—	—	—	—	30	—	—	22	36	26	30	1	30	27
	Elégtelen	—	10	—	4	5	4	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	10
III. fiú	Jeles	30	—	12	1	1	8	4	2	—	—	3	—	—	5	—	—	6	1	7	5	—	4	—
	Jó	21	8	9	10	10	16	11	10	—	—	11	—	—	21	—	—	17	10	19	12	—	18	9
	Elégséges	—	32	30	34	34	24	34	32	—	—	33	—	—	24	—	—	28	40	24	34	3	25	31
	Elégtelen	—	11	—	6	6	3	2	7	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	11
IV. fiú	Jeles	23	1	8	1	1	1	1	3	—	3	—	3	1	4	—	—	5	2	8	9	—	4	1
	Jó	2	4	9	9	1	12	7	2	—	15	—	7	4	7	—	—	17	6	14	12	—	7	4
	Elégséges	—	14	8	15	19	12	16	18	—	7	—	15	19	14	—	—	3	17	3	2	—	14	14
	Elégtelen	—	6	—	—	4	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	6
I. leány	Jeles	40	8	20	6	11	—	9	4	21	—	—	—	—	—	—	7	23	6	18	15	3	10	6
	Jó	2	16	13	16	11	—	13	12	12	—	—	—	—	—	—	26	19	20	16	12	4	16	18
	Elégséges	—	13	9	18	19	—	17	22	9	—	—	—	—	—	—	5	—	15	5	11	3	14	13
	Elégtelen	—	5	—	2	1	—	3	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	3	—	2	5
II. leány	Jeles	43	13	22	13	22	—	16	4	23	—	—	—	—	—	—	21	22	20	24	22	2	10	9
	Jó	1	23	17	22	15	—	14	17	13	—	—	—	—	—	—	20	22	21	15	15	—	25	22
	Elégséges	—	3	4	9	7	—	10	19	8	—	—	—	—	—	—	3	—	3	3	5	—	9	8
	Elégtelen	—	5	1	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
III. leány	Jeles	27	3	14	5	8	6	8	2	—	—	2	—	—	—	—	—	17	4	16	18	2	10	3
	Jó	1	16	9	16	11	12	15	11	—	—	10	—	—	—	—	—	11	17	9	8	2	10	16
	Elégséges	—	5	5	5	9	8	4	12	—	—	12	—	—	—	—	—	—	7	3	2	—	8	5
	Elégtelen	—	4	—	2	—	2	1	3	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
IV. leány	Jeles	18	5	15	2	6	8	—	6	—	—	5	14	—	—	14	—	14	8	12	13	1	15	6
	Jó	—	8	2	8	8	6	—	7	—	—	7	4	—	—	4	—	4	5	4	2	—	3	7
	Elégséges	—	4	1	8	4	4	—	4	—	—	6	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	4
	Elégtelen	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Felmentve: I. f. o. testgyakorlás 1, kézimunka —, rajz —
II. „ „ „ 2, „ —, „ —
III. „ „ „ 1, „ —, „ —
IV. „ „ „ —, „ —, „ —
I. l. „ „ 3, „ 1, „ 1
II. „ „ „ 2, „ 2, „ —
III. „ „ „ —, „ —, „ —
IV. „ „ „ 2, „ 2, „ 1

A tanévben egy órát sem mulasztottak: I. f. o.: Baranyai György, Nagy Ferenc, Sumakker Lajos. II. f. o.: Bálint Sándor. III. f. o.: Gratzer Károly, Körösi Árpád, Ladányi Mátyás, id. Nagy Miklós. IV. f. o.: Koós József, Wellvard Henrik. I. l. o.: Fazekas Mária, Horváth-Dániel Erzsébet, Kecskeméti Aliz, Micsik Piroska, Szücs-Szabó Erzsébet, Tamássy Johanna. II. l. o.: Horváth Ilona. III. l. o.: Bálint Etelka, Borsos Margit, Gyomlin Teréz, Havasi Júlia, Zaruba Erzsébet, Bányai Júlia. IV. l. o.: Sellyei Anna.

VI. Az 1933-34. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beiratások. A dunaharaszti m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1933—34. tanévre szóló felvételeket és beírásokat június 26-án és 27-én délelőtt 8—12-ig tartjuk meg az iskola Fő-utcai hivatalos helyiségében. Szeptember 7-én és 9-én pótbeírások lesznek. A tanitási év ünnepélyes megnyitását, Veni Sanctét szeptember 10-én reggel 8 órakor tartjuk. A rendes tanítás szeptember 11-én kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja kiséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beiratásnál minden tanuló köteles bemutatni 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát; 2. iskolai bizonyítványát; 3. ujraoltási bizonyitványát.

Kérem a szülőket, hogy a júniusi beiratásokat el ne mulasszák, mert szeptemberben esetleg az iskola már nem vehet fel több tanulót.

Vallás- és Közoktatásügyi minisztérium 1761/1933. eln. számú rendeletével a fizetendő díjakat újra szabályozta. A rendelet értelmében a tandíjat és fenntartási díjat 6 féle fokozat szerint a tanév folyamán 8 egyenlő részletben lehet fizetni. A szegény, jó magaviseletű és jeles, jó előmenetelű tanulók kedvezményben részesíthetők. Ezt minden tanulónak e célra készült nyomtatványon kell kérelmezni minden év szeptember 15-ig, illetve február 10-ig. A kérvényeket az osztályfőnököknek kell átnyújtani. A folyamodvány-ürlapok is ugyanott szerezhetők be. Figyelmeztetem a t. szülőket, hogy a folyamodványokat a kereset-, fizetés-, jövedelembevallást a valóságnak megfelelően tegyék meg, mert hivatalos, hatósági bizonyítvánnyal is igazolható a vagyoni állapot s ha itt eltérések állapíttatnak meg, akkor a tanuló semmiféle kedvezményben többé nem részesíthető.

Beiratkozáskor felvételi díj és járulékok címén 4 P. 20 fillér fizetendő. Ez mindenkire nézve kötelező s alóla csakis a hadiárvák és hadigyámoltak menthetők fel. Erre vonatkozó igényjogosultságot az 1933. évi VII. t. c. értelmében felvételkor igazolni tartoznak.

A teljesen vagyontalan és példás viseletű, jeles előmenetelű tanulók 12% erejéig teljes díjmentességet is kaphatnak. Ezek csupán a beiratkozáskor esedékes 4 P. 20 f. fizetik.

Ha a mentességet, illetőleg díjkedvezményt élvező tanuló az első félév végén tanulmányi előmenetelében visszaesik s az élvezett kedvezmény feltételeinek már meg nem felel, akkor érdemjegyeinek megfelelő magasabb díjtételű helyre sorozzuk be.

Díjkedvezményben nem részesíthető az olyan tanuló, akinek atyja vagy gyámja olyan kedvező anyagi helyzetben van, hogy a 48 P. teljes díjösszeget nyilvánvalóan minden nehézség nélkül megfizetheti.

A következő tanévtől kezdve a beiratáskor fizetendő felvételi díj és járulékok kivételével az összes díjak póstatakarékpénztári csekklapon fizetendők be. A csekklapokat a díjkezelő tanár esedékesség napján kiosztja a tanulóknak. A csekk Értesítő lapján pontosan feltüntetjük a tanuló nevét, osztályát, a díjfiztés részletének számát és a fizetendő összeget. A befizetőlap többi rovatát

a tanuló vagy a szülő tölti ki s a díjat a postán befizeti. A postahivataltól visszakapott elismervényt — saját érdekében — mindenki őrizze meg.

Az esedékes díjakat minden tanuló köteles a tárgyhónap 5-ig a postatakarékpénztárnál befizetni. Aki a díjat a határidőig be nem fizeti, azt kötelesek leszünk a tanulók sorából törölni. Erről a szülőket írásban értesíteni fogjuk.

Magántanulók díjkedvezményben nem részesülhetnek.

A fizetendő dijakról, fizetési határidőkről és az egyes dijfokozatok elnyerésének feltételeiről alábbi táblázat pontos felvilágositást nyújt.

A tanári testület nevelési és tanulmányi okokból ajánlja a szülőknek, hogy a polgári iskolai tanulók és iskoláztató szülők részére irt 2 ifjúsági lapot, az Ifjú Polgárokat és Szülők Lapját mindjárt a beiratkozás alkalmával rendeljék meg. (2·50, 1·25 P.)

A polgári fiú- és leányiskola I-ső osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték és 10-ik életévüket betöltötték. A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári vagy középiskolának megfelelő alsóbb osztályát elvégezték. A középiskolából átlépő tanulók azonban tantervkülömbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. A vizsgálat anyagára vonatkozólag az igazgató ad felvilágosítást. Az elemi iskola V. és VI. osztályát sikerrel végzett tanulók a polgári iskola I. és II. osztályából felvételi vizsgát tehetnek a magyar-, németnyelvből és számtanból. Sikeres vizsga esetén felvehetők a II., esetleg III. osztályba. Felvételi- és tanterv külömbözeti vizsga díja osztályonként 20 P.

Felmentések. Olyan tanulókra, kikre nézve a rajzolás, éneklés, vagy tornászás szervi hibáiknál vagy gyenge testalkatuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár, vagy pedig az említett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek haladni, tisztiorvosi bizonyítvány alapján a rajzolás, éneklés, vagy testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők. Kérvényeiket szept. 10-ig be kell adni.

Ha valamely tanuló egy vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javitóvizsgálatot tehet. A javitóvizsgálatokat szeptember 5-én délelőtt 8 órakor kezdjük meg. A javitóvizsgára utasitott tanulók augusztus 15-ig tartoznak a bizonyitványaikkal az igazgatónál jelentkezni. Azok a javitóvizsgálatra utasított tanulók, akik rossz magaviseletűek, tartoznak a vizsgaengedélyt kir. főigazgatótól kérelmezni. Ezeket a kérvényeket az iskola igazgatóságánál kell benyujtani augusztus 1-ig. A felvételi- és tantervkülömbözeti vizsgálatok szept. 6-án d. e. 10 órakor kezdődnek.

A tanári testület alakuló ülését szept. 4-én 10 órakor tartja.

Az 1933—34. tanévben fizetendő díjak.

(A V. K. M. 1933. évi 1761. eln. sz. rendelet értelmében.)

I.	II.	III.	IV.		V.	VI.				VII.		VIII.							
Sorszám	Fokozat	A kedvezmény elnyerésének feltétele	Engedélyezhető %		Összes díj	Beíratáskor				Évközben fizetendő		Részletfizetési kedvezmény							
			fiú- iskolában	leány- iskolában	P.	Felvételi díj	Isk. szanatorium	Vörös-kereszt	Polg. isk. intern.	Tan- és fentartási díj	Vizsgadíj	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.
1	Teljes díj	—	10%	12%	52·20	2·50	1·—	0·20	0·50	48·—	—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—
2	I. fokú díjkedvezmény	Szegénység és a II., III., IV. o. t.-nál jó magaviselet és ált. elégs., I. o. t.-nál ált. jó előmenetel.	8%	24%	44·20	2·50	1·—	0·20	0·50	40·—	—	5·—	5·—	5·—	5·—	5·—	5·—	5·—	5·—
3	II. fokú díjkedvezmény		34%	27%	36·20	2·50	1·—	0·20	0·50	32·—	—	4·—	4·—	4·—	4·—	4·—	4·—	4·—	4·—
4	III. fokú díjkedvezmény	Szegénység és a II., III., IV. o. t.-nál jó magavis. és ált jó előmen. I. o.-nál ált. jeles.	18%	10%	28·20	2·50	1·—	0·20	0·50	24·—	—	3·—	3·—	3·—	3·—	3·—	3·—	3·—	3·—
5	IV. fokú díjkedvezmény		8%	5%	20·20	2·50	1·—	0·20	0·50	16·—	—	2·—	2·—	2·—	2·—	2·—	2·—	2·—	2·—
6	V. fokú díjkedvezmény	Nagy szegénység és a II., III., IV. o. t.-nál példás magavis., ált. jeles előm.; I. o. t.-nál ált. kitűnő.	10%	10%	12·20	2·50	1·—	0·20	0·50	8·—	—	1·—	1·—	1·—	1·—	1·—	1·—	1·—	1·—
7	Díjmentesség		12%	12%	4·20	2·50	1·—	0·20	0·50	—·—	—	--	—	—	—	—	—	—	—
8	Magántanulók	Kedvezmény nincs	—	—	100·20	2·50	1·—	0·20	0·50	56·—	40·—	Fizetendő a vizsgálat megkezdése előtt egy összegben.							

Megjegyzés: Hadiárvák és hadigyámoltak, ha előmenetelük jeles vagy jó és magaviseletük jó és szegények, semmiféle dijat sem fizetnek, tehát az V. és VI. rovat dijait sem.

Az 1933-34. tanévben használt tankönyvek jegyzéke:

I. fiúosztály.

R. k. hittan: Nagyobb katekizmus
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Farkas: Ó szövets. tört.
Ág. ev. „ Bereczki: Jézus élete és tanitása
Izr. „ Zsengeri Samu: A hit hármas könyve
Magy. nyelvt.: Gyulai—Gyurjács
„ olvasók.: „ „
Német „ Lux — Altai I. r.
Földrajz: Marjalaki — Kiss
Mennyiségtan: Szenes stb.
Természetrajz: Greguss
Mezőgazdaságtan I. r.: Móczár
Ének I. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutowicz

II. fiúosztály.

R. k. hittan: Pokorni: Biblia tört.
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hitt.: Farkas: Új szövetség története
Ág. ev. „ Bereczki: Jézus élete és tanitása
Izr. „ Zsengeri Samu: A hit hármas könyve
Magy. nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ olvasók.: „ „
Német „ Lux—Altai II.
Történeti „ Gombos
Földrajz: Marjalaki — Kiss
Természetrajz: Greguss
Mennyiségtan II. r.: Szenes stb.
Mezőgazdaságtan II. r.: Móczár
Ének II. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

III. fiúosztály.

R. k. hittan: Denkovics Szertartástan.
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Révész J.: Keresztyénség története
Ág. ev. „ Blatniczky P.: A ker. egyház rövid története
Izr. „ Munkácsi B.: A szent írás története
Stilisztika: Gyulai—Gyurjács
Német olvasókönyv: Lux III. r.
Történet: I. r.: Rákossy
Földrajz: Marjalaki—Kiss
Fizika: Kedves-Magyar-Képessy
Mennyisségtan III. r.: Szenes
Mezőgazdaságtan: Móczár
Ének III. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz
Arany János: Toldi

IV. fiúosztály.

R. k. hittan: Pongrácz: Egyháztörténelem
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Rác K.: Keresztyén hit- és erkölcstan
Ág. ev. „ Batniczky P.: A ker. egyház rövid története
Izr. „ Munkácsi Bernát: A szentírás története
Költészettan: Gyulai—Gyurjács
Német olvasók.: Lux-Altai IV. r.
Történet II. r.: Rákossy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Mennyiségtan: IV. r.: Szenes
Egészségtan: Földi—Luca
Közgazd.: Balassa-Rácz-Kovács
Mezőgadaságtan: Móczár
Ének IV. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

I. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint I-ső fiúoszt.-ban
Magy. nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ olvasók.: Gyulai—Balassa
Német „ Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Temészetrajz: Greguss
Számtan-mértan: Szenes stb.
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

II. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint II. fiúoszt.-ban
Magy. nyelvt.: Gyulai-Gyurjács
„ olvasók.: „ „
Német „ Lux—Lux
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan-mértan: Szenes stb.
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

III. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint a III. fiúoszt.-ban
Stilisztika: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó
Ném. olv.: Lux—Lux
Tört. I. r.: Domanovszky-Rákossy
Földrajz: Marjalaky—Kiss
Fizika: Kedves-Magyar-Képessy
Számtan: Szenes
Ének: Tidoldi
Atlasz: Kogutovicz
Arany János: Toldi

IV. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint a IV. fiúoszt.-ban
Költészettan: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó
Német olv.: Lux—Lux
Tört. II. r.: Domanovszky-Rákossy
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Számtan: Szenes
Egészségtan: Csapodi
Háztartástan: Angyalné—Horváth
Ének: Tiboldi

Sajtóhibák.

5. oldal igazolóorvosi helyett igazoló orvosi.
8. „ különbözőbb helyett különböző.
8. „ utólsó bekezdés: mintaiskola helyett munkaiskola.
9. „ vagy helyett vágy.
9. „ fontosságú helyett fontosságúak.
10. „ arcal helyett arccal.
13. „ osztályfőnökéve helyett osztályfőnökével.
19. „ Dunaharaszti helyett dunaharasztí.
19. „ benünket helyett bennünket.
23. „ énnekara helyett énekkara.
24. „ Gödölön helyett Gödöllőn.

Tartalomjegyzék.

	Oldal
Alakuló értekezlet	3
Javító- felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatok	3
Beiratások	3
A tanév megnyitása	4
Tandíjmentesség	4
Felmentések egyes tárgyak alól	5
Személyi változások a tanári karban	5
Tanulóink valláserkölcsi nevelése	5
Tanulmányi ügyek, módszeres és szülői értekezletek	6—13
Tanárok fogadó órái	13
Felügyelet	13
Rendkivüli tárgyak	13
Tanári testület társadalmi működése	13
Tanulmányi kirándulások	14
Petőfi Sándor Önképzőkör	16
Zrínyi Ilona Önképzőkör	17
Ifjúsági Vöröskereszt Egylet	17
Segélyezés. Ifjúsági segélyegylet	17
Ifjúsági könyvtárak	18
Tanári könyvtár	19
Cserkészcsapat	19
Ifjúsági sportkörök	20
Iskolai ünnepélyek	21
Tanulóink egészségi állapota	24
Halálozás	25
Jutalmak	26
Magánvizsgálatok	27
Tanév bezárása	27
Tanári testület	28
Szertárak gyarapodása	29
Tanulók névsora	29
A rendes tanulók statisztikája	33
1933—34. tanévre vonatkozó értesítés	35
Díjtáblázat	37
1933—34. tanévben használt tankönyvek jegyzéke	38
Sajtóhibák	39

Csonka Magyarország — nem ország;
Egész Magyarország — mennyország.

A DUNAHARASZTI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

XIV. ÉVI

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1933—34. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:
KÉPESSY BÉLA
IGAZGATÓ.

NYOMATOTT MÜNICH JENŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN, RÁCKEVÉN.
1 9 3 4.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

Kőrösi Csoma Sándor útján.

Csoma születésének százötvenedik évfordulójára.

Irta **Baktay Ervin dr.***

Ebben az esztendőben — április 4-én — mult százötven éve, hogy Kőrösi Csoma Sándor, a tudomány világszerte ismert és becsült hőse megszületett. 1784-et irtak, amidőn a kis háromszéki Kőrös községben napvilágot látott. Egyszerű határőrvidéki székely katonacsalád sarja volt a kis Sándor. A nyiltészű, tanulni vágyó székely fiúcska, miután elvégezte az elemiiskolát, a nagyenyedi ősi kollégiumba került. Ingyen tanitották itt a szegénysorsú, de tehetségesebb fiúkat. Hanem az ingyenes oktatásért és ellátásért munkával kellett fizetni. Csoma Sándor is ilyen szolgadiák volt, söprögetett, tisztogatott a kollégiumban és az idősebb, főiskolás diákokat szolgálta ki. Kitünő előmenetelt tanusitott és elvégezte nemcsak a középiskolát, hanem a tanárképzőt is. 1815-ben angol ösztöndijjal Németországba, a göttingeni egyetemre ment. Már kisdiák korában felébredt benne a vágy, hogy majd elmegy a messze, ismeretlen Ázsiába és felkutatja a magyaroknak ott élő rokonait, a közös ősök ismeretlen leszármazottjait. Az egyetemen főleg keleti nyelvtanulmányokkal foglalkozott, mert régi vágya ekkor már elhatározássá erősödött. 1818-ban hazatért, de nemsokára, 1819 tavaszán végleg búcsút mondott Nagyenyednek és nekivágott a világnak. Gyalogszerrel, kevés pénzzel a zsebében indult el. Több mint kétesztendei viszontagságos vándorlással elérte Indiát. Középázsiába akart jutni, de Perzsia északkeleti határán leküzdhetetlen akadályok állták útját; ezért változtatta meg útirányát és ment Indiába. Innen Kasmíron és Nyugattibeten át próbált megint Középázsiába behatolni, de Leh-ben, Nyugattibet fővárosában megint kénytelen volt visszafordulni.

India felé igyekezett ismét, amikor egy angol utazóval találkozott. Moorcroft (ejtsd Murkraft) volt a neve ennek az utazónak. Bámulva ismerte fel az ázsiai gunyában magányosan járó magyar vándorban a nagykészültségű

*) Országszerte ismert kiváló iró és hires Ázsia-kutató Dunaharaszti község szülötte. Itt élte le gyermek- és ifjúkorát. Magasabb iskoláit Budapesten végezte, községünktől azonban csak akkor szakadt el, amikor a háború előtt az egyik hatalmas indiai maharadzsával rokonságba került. Ez a változás tette lehetővé, hogy a háború után kiutazhatott Ázsiába, végigjárhatta az utat, amit előtte több mint 100 évvel Kőrösi Csoma megtett és hirt hozhatott onnan arról a tiszteletről és csodálatról, amivel a tibeti nép és lámák még ma is visszaemlékeznek erre a rendkivüli férfiúra.

tudóst és törhetetlen akaraterejű férfit. Rávette, hogy még határozatlan célja helyett inkább a tibeti nyelvvel foglalkozzék. A tibeti nyelv és irodalom akkoriban még szinte teljesen ismeretlen volt a tudomány számára. Ez a feladat úttörőt kívánt, mégpedig olyan embert, aki nem riad vissza a nélkülözésektől és veszedelmektől. Csoma elvállalta a feladatot és csekély angol pénzsegítséggel elment Nyugattibet legmagasabban fekvő, legvadabb vidékére, Zanszkárba és ott megtelepedett a zanglai lámakolostorban. Lámának hívják Tibetben a buddhista vallás szerzetes papjait. Ezek magas hegyeken épült ősrégi kolostorokban élnek. Nyugattibet a világ egyik legelhagyatottabb, legkietlenebb tája. Csupa kő, szikla, hegy és gleccser az egész ország; csupán kezdetleges gyalogösvények vannak, amelyeken legföljebb lóháton lehet járni, de a kerekes jármű ismeretlen fogalom azon a tájon. A tél irtózatosan hideg és közel nyolc hónapig tart. Itt, ebben a rideg világban élt Csoma három évig, előbb a zanglai, majd a phuktali lámakolostorban és kimondhatatlan nélkülözések, szenvedések árán megtanulta a tibeti nyelvet, megismerkedett a régi tibeti irodalommal s ezzel az úttörő munkával nemcsak a tibeti nyelvet, hanem a buddhista vallás északi ágának szentírásait is feltárta a tudomány számára. Ez nagyon fontos eredmény volt, különösen abban az időben. Az angolok méltányolták is Csoma munkásságát, bár amidőn zangalai tartózkodása után először jelent meg a brit-indiai hódítás akkori határállomásán, kémnek tartották és letartóztatták. Nyugattibeti tanulmányait aztán a brit határhoz közelfekvő, Himalája-hegységbeli faluban, Kanamban fejezte be és 1831-ben hatalmas tudományos anyagával elment Kalkuttába, Brit-India akkori fővárosába, ahová a Bengáli Ázsiai Társaság tudósai hívták meg. Itt dolgozta fel anyagát és 1834-ben megjelent világraszóló jelentőségű nagy műve, az első tibeti-angol szótár és nyelvtan. A kalkuttai tudóstársaság aztán még hosszú évekig igénybevette Csoma rendkívüli tudását. Ő rendezte a Társaság könyvtárát is, de közben egy évig utazgatott északkeleti Indiában, hogy az ottani nyelvjárásokat tanulmányozza. Mert még mindig élt benne a vágy, hogy eredeti célját kövesse, s elmenjen Középázsiába az ősmagyarok nyomait kutatni. 1842-ben végre minden elvállalt kötelezettségét teljesítette és ismét szabad volt. Újra vándorbotot fogott és elindult északnak, hogy ezuttal kelet felől hatoljon be Tibetbe. A tibeti buddhisták fővárosában, a titokzatos Lhászában adatokat remélt találni a régi magyarokra, vagy a velük rokon ujgor népre vonatkozóan. De az immár 58 éves öreg magyar már nem bírt úgy megküzdeni a veszedelmekkel, mint amikor 20 évvel előbb India határához érkezett. Útközben a Himalája magasságai felé maláriát — ázsiai mocsárlázat — kapott és betegen érte el Brit-India határállomását Nagytibet határán, Dardzsilinget. Itt halt meg néhány nap mulva, 1842 április 11-én és ott nyugszik a régi angol temetőben.

Magyar célját nem érte el, de ma már tudjuk, hogy nem is érhette volna el, mert ha éltek is az ősmagyarok leszármazottjai valahol Ázsia szívében, az elmult ezer év alatt eltüntek, elnyelte őket a népek sok vihara, a mongol hódítók áradata. Csoma azonban így úttörőjévé vált egy rendkívüli

fontos és jelentékeny tudományos területnek, valóságos vértanuja lett a tudománynak, hiszen egész életét feladatának áldozta. Ezzel beírta nevét mindörökre a világ tudományának aranykönyvébe és hervadhatatlan becsületet szerzett nemcsak a maga nevének, hanem nemzetének, a székelységnek és a magyarságnak is.

Néhány évvel ezelőtt — 1928-ban — Indiából elindultam, hogy végigjárjam Csoma egykori útját Nyugattibetig és felkeressem azokat a helyeket, amelyeket ő ottartózkodásával megszentelt. Több mint száz év mult el azóta, hogy a nagy székely tudós ott élt, de Nyugattibet távoli, vad világában jóformán misem változott meg az elmult évszázad alatt, ugyhogy mindent úgy találtam, mint ahogy Csoma szeme láthatta. Ott értettem meg igazán, milyen hőslelkű ember volt Kőrösi Csoma Sándor. Láttam egykori rideg celláját a zangali lámakolostorban, ahol a szörnyű tibeti telet fűtés, tűz nélkül huzta ki; láttam a kietlen phuktali kolostort, ahol újabb másfél évig élt szerzetesi önmegtagadásban. Leírtam Csoma egész útvonalát, egykori tartózkodási helyeit Indiában és Nyugattibetben s leírtam a magam utazásának tapasztalatait is. Fiatal barátaim, ha részletesen meg akarják ismerni a nagy magyar tudós hősi életét és kalandos viszontagságait, elolvashatják kis könyvemet, amelyet egyenesen a tanuló ifjuság számára irtam. Címe „A Messzeségek vándora" Abból megismerhetnek, megtudhatnak mindent. Ebben a rövid irásban itt éppen csak meg akartam emlékezni Kőrösi Csoma Sándorról, aki szegény kis szolgadiákból az emberi tudomány egyik legnagyobb hősévé lett!

I.

Az 1933—34. iskolai év története.

Kultuszminiszter Úr 30.660/1934. V. a. 1. sz. rendelete alapján a tanévvégi összefoglalásokat június 13-án kezdtük el. A bizonyítványokat június 24-én osztottuk ki, ugyanakkor volt az iskolai év ünnepélyes bezárása is.

A tanári testület alakuló értekezletét szeptember 11-én tartotta meg. Ezen állapitottuk meg az egész tanév nevelési és tanitási programmját. Felosztottuk a mellékteendők ellátását, meghatároztuk a rendes havi, módszeres, ellenőrző, osztályozó és szülői értekezletek dátumát. A személyi változásoknak megfelelően módositottuk a tantárgyfelosztást, előkészitettük a magán-, felvételi- és javitóvizsgálatok rendjét. Eszerint a

javitóvizsgálatot szept 12-én tartottuk meg. Sikerrel vizsgáztak: Fülöp Magda I. o., Gere Ilona I. o., Triff Ilona I. o., Dolák Anna és Mária II. o., Lunzer Ilona III. o., Tamássy Anna IV. o., Schuszter Mihály I. o., Benkő György II. o., Zimber András II. o., Nagy Miklós III. o., Speck György II. o., Rác István III. o., Tóth Gyula III. o., Sárdi József IV. o., Méh Lajos IV. o., Eisenhoffer János IV. o., Uza Károly IV. o. tanulók.

Felvételi vizsgára jelentkezett Bada Margit, aki 6 elemit végzett és vizsgázott az I—II. osztály anyagából.

Tantervkülömbözeti vizsgálatot tett sikerrel Magyar Tibor III. gimnáziumból, Kuti Gabriella bécsi gimnázium IV. osztályából, Kubik János reálgimnázium II. osztályából, Kovacsik Lajos II. oszt.-ból és Varga József gimnázium III. osztályából a polgári iskola megfelelő osztályába.

A pótbeiratásokat szeptember 13 án és 14-én tartottuk meg. Ekkor azokat a tanulókat vettük fel, akik a rendes beiratásokat, június 26. és 27-t elmulasztották. A beiratások eredménye: I. fiúosztályba: 52, II. fiúosztályba: 35, III. fiúosztályba: 52, IV. fiúosztályba: 41 tanuló. Összesen 180 tanuló. Az I. leányosztályba: 41, a II. leányosztályba: 44, a III. leányosztályba: 45, a IV. leányosztályba: 26 tanuló iratkozott be. Összesen 156 tanuló. A két iskolában együtt 336 tanuló. Huszonkilenc tanulóval több mint az előző tanévben. Tanév folyamán kimaradt összesen 14 tanuló.

Sajnálatos körülmény, hogy a szülők nagyrésze még mindig elmulasztja gyermekét a júniusi beiratások alkalmával beiratni. Ezzel lehetetlenné teszi, hogy az iskola már a nyári szünidő alatt a tanulók létszámának megfelelő intézkedéseket megtehesse és kiteszi magát annak, hogy amennyiben az egyes osztályok már az első beiratásoknál megtelnek, amint azt a fenti adatok mutatják, szeptemberben gyermeke felvehető nem lesz. Ezért ez úton is felkérem a közönséget — amint azt legutóbbi szülői értekezletünkön is megtettem — hogy már júniusban írassa be gyermekeit az iskolába.

A tanév megnyitása. A tanévet szeptember 15-én nyitottuk meg. Ekkor tartottuk a „Veni Sancte"-t és az évnyitó ünnepséget is. Tanulóink vallásfelekezetük szerint istentiszteleten vettek részt, mely után az intézet udvarán gyüjtöttük össze tanulóinkat. Igazgató ismertette az iskola, a tanulás célját, az osztályfőnökök pedig utasítást adtak a szükséges füzetek, rajzlapok, író- és rajzszerek beszerzésére. A tanulóifjúság ünnepélyes tisztelgéssel elvonult a nemzeti zászló előtt, hogy a magyar színek iránti tiszteletet ébren tartsuk bennük s a hazafias érzést ápoljuk. A rendes tanítások szeptember 16-án kezdődtek.

Díjkedvezmények. Vallás- és Közoktatásügyi miniszterium 1761/1933. eln. szám alatt kiadott rendeletével az arra érdemes és szegény sorsú tanulóknak adható kedvezményeket ujólag rendezte. A különféle díjakat már nem az iskolában fizetik be, hanem a postán az iskola 62.627. számú csekkszámlájára. A fizetés teljesítésére a rendelet lényeges kedvezményeket biztosit, amennyiben a kirótt díjakat 9 részletben lehet befizetni. Az új díjrendszernek előnye a benne megnyilvánuló szociális igazság: a kedvezményeket csakis az arra rászoruló, jó magaviseletü és szorgalmas tanuló nyerheti el. Értesitőnk más részén található kimutatás igazolja, hogy most növendékeink tanulmányi előmenetele szabja meg, hogy a 6-féle díjfokozat közül melyikben foglalhat helyet. A nagyobb tanulmányi siker nagyobb díjkedvezményt is biztosit.

A II. félévben a követelményeknek meg nem felelő előmenetel miatt 21 fiú és 13 leánytanuló kedvezményét elvesztette, viszont jobb előmenetelük miatt 18 fiú és 8 leány nagyobb kedvezményben részesült.

Felmentések egyes tantárgyak alól. Az idén is különösen tornázás alól kértek sokan felmentést és sajnos többen minden komolyabb ok nélkül. Ezt pedig éppen gyermekeik érdekében nagyon helytelenül teszik a szülők, mert a tornázás a fejlődő szervezetre igen jótékony hatással van és főleg ez biztositja legjobban ifjúságunk egészségét és testi fejlődését. A tanév folyamán felmentést kaptak: Burián Mária I. i. o., fagyott láb, torna alól (15/1934), Kopár Mária III. i. o., szembaj, rajz és kézimunka alól (16/1935), Pálinkás Gyula III. f. o., torna alól, vakbél operáció (17/1934), P. Szabó József I. f., torna alól, vakbél operáció (62), Bogdány Irén I. i. o., torna alól (67/1924), Rasovszki Márta II. o. t., rajz és kézimunka, gerincelferdülés, (100/1934), Kuti Gabriella IV. i. o., torna alól (109/1934), Schlick Roland I. f. o., torna alól, ált. gyengeség (116/2934). Értesitem a szülőket, hogy a jövőben a rendes tárgyak tanulása alól felmentést szeptember 25-ig kérhetnek. Az iskola

igazgatóságához címzett kérvényhez mellékelni kell a betegséget igazoló orvosi bizonyítványt. A kérvényre 2 P-s bélyeget kell ragasztani. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén bélyegmentes. Ilyen tárgyú kérelmeket a kitett határidőn túl csakis méltánylást érdemlő (baleset, hirtelen megbetegedés) rendkívüli esetekben fogadhat el az igazgatóság.

Személyi változások a tanári karban. Nevelési és tanulmányi munkánkat nagyban elősegíti az iskola állandó tanári testülete. Már évek óta nincsen jelentősebb változás testületünkben. A tanév elején a miniszterium 40.461/1933. V. a. 2. ü. o. s z.rendelettel Imrich Magda óradíjas h. tanárt a pestszenterzsébeti áll. polgári leányiskolához helyezte át. Pótlására Langer Ilona r. tanárt helyezte Sopronból iskolánkhoz. Később miniszterium 44.562/1933. V. a. 2. sz. rendelettel Langer Ilona helyett Lántzky Olga óraad. h. tanárt helyezte iskolánkhoz. Benne kiváló, ügybuzgó tanárt nyert az iskola. Már rövid idő alatt megszerezte maga számára munkatársai és az ifjúság szeretetét, feletteseinek elismerését. 1934. január 20-án kelt 38.238/1934. V. a. 2. számú miniszteri rendelet testületünk régi érdemes tagját szakította el tőlünk, Káplány Dórát áthelyezte a Kispest-munkástelepi áll. polgári fiúiskolához. Pótlására miniszterium ugyanazon szám alatt Bányay Kornélia tanárt helyezte át Monorról. Amennyire fájlaljuk Káplány Dóra elvesztését, kivel egy hivatása magaslatán álló tanárral lett szegényebb iskolánk, éppen annyira örülünk, hogy a miniszterium választása Bányay Kornéliára esett, aki vonzó egyéniségével e rövid idő alatt is csak jóbarátokat szerzett magának Dunaharasztin.

Tanulóink vallás-erkölcsi nevelése, tanítása és magaviselete természetesen ebben az évben is legfőbb gondoskodásunkat képezte. Minden alkalmat megragadtunk arra, hogy a reánk bízott ifjúság lelkében a hit és hazaszeretet érzését erősítsük. Szigorúan megköveteltük, hogy tanulóink felekezeteik szerint az istentiszteleteken résztvegyenek. A kath. tanulók a tanév folyamán kétszer gyóntak és áldoztak, húsvét előtt pedig 1 és fél napig tartó lelkigyakorlatokat végeztek, ref. és ev. növendékeink pedig konfirmáltak és lelkigyakorlatot tartottak.

A magyar nyelv teljes elsajátítása szóban és írásban, oktatásunk gerince volt. E téren hihetetlen nehézséggel kellett megbirkóznunk. A tanulási kedv még mindig nem üti meg a kívánt mértéket. Ennek nagyrészben a szülők az okai, akik az ellenőrzést nem veszik kellő szigorral. Alaposabb ok nélkül eltűrik gyermekeik mulasztását, sőt sok esetben tedezik igazolatlan mulasztásait. Nem gondolják meg, hogy ezzel gyermekeiknek ártanak a legtöbbet. A bizalom az iskola és a szülői ház között az a legértékesebb tényező, melyet senki sem nélkülözhet, aki neveléssel foglalkozik. Figyelemmel kell kísérni az iskola munkáját. Többször fel kell keresni az igazgatót és szaktanárokat. Csak íly módon szerezhetnek tiszta képet a szülők gyermekeik előmenetele felől.

Az ismereti anyag átnyújtása csak egyik része nevelői munkánknak. A rendre, pontosságra, tisztaságra és illedelmes modorra is nagy gondot fordítottunk. Nem tűrjük, hogy egymással gorombáskodjanak s megkívánjuk,

hogy felnőttekkel szemben tiszteletteljesek legyenek. Utcán, közhelyeken csendesen, illedelmesen kell viselkedniök. Gondoskodásunk elhat egészen otthonukig, ahol többször kerestük fel őket azzal a céllal, hogyha valami olyan dolgot találnánk, ami munkájukban akadályozza őket, annak elhárításában segítségükre legyünk. Ily módon reméljük elérni nevelői munkánk célját: tudásban, érzésben biztos és nemes férfi és nő típusát.

Nagy gondot fordítottunk utazó tanulóink felügyeletére. Úgy a Máv., mint a Hév. állomásokra nemcsak jómagaviseletű, komoly tanulókat biztunk meg ellenőrzéssel, hanem a tanári testület is előre elkészített terv szerint végezte felügyelői tisztét. Tapasztalataikról a havi gyűléseken beszámoltak s ahol szükségesnek látszott, intézkedéseinket azonnal megtettük. Ezúton is figyelmeztetem az utazó tanulókat és szülőket, hogy növendékeink csakis a diákszakaszokban utazhatnak. Ezt különben felettes tanügyi hatóságaink rendeletei is előírják.

Az iskola tanulmányi ügyei. Az elmult iskolai évben 1 alakuló, 7 rendes havi, 2 módszeres, 2 ellenőrző, 3 osztályozó, 3 szülői, 1 tanulmányi felügyelői és 2 díjmegállapító értekezletet tartottunk. Ezeken az üléseken az osztályfőnökök beszámoltak az osztályaikban történt fontosabb eseményekről, a szaktanárok a tanulók szorgalmáról, magaviseletéről, az elvégzett tananyagról, írásbeli dolgozatokról s az igazgató a tanítási órákon tett tapasztalatairól. Ezeken az értekezleteken megállapítottuk a hiányokat és kerestük a módokat, az eszközöket, melyekkel ezeken segíteni lehet. Ezeken a megbeszéléseken az egész iskolai életet felöleltük s azokból érdekes didaktikai és pedagógiai megállapodások szürődtek le.

Szeptember 3-án tartott alakuló értekezleten elkészítettük a tantárgyfelosztást, beosztottuk az óraközi és templomi felügyeletet és megállapítottuk egész tanévre vonatkozóan a mellékteendők ellátását. Ünnepélyt rendez és beszédet tart: 1. Évmegnyitó ünnepélyen Képessy Béla. 2. Október 6-án Suloky Ibolya. 3. Október végén a takarékosság jelentőségét ismerteti Gáspár Jenőné Okolicsányi Lujza. Magyar és történelemszakos tanárok óráik keretében megemlékeznek a következő történelmi eseményekről és kimagasló személyiségekről: a) finn-ugor rokonság, b) Báthory István tört. jelentősége, c) Bécs felmentése, d) Herczeg Ferenc írói érdemei, e) limanovai csata évfordulója (dec. 10). 4. Kormányzó úr névnapján beszél Képessy Béla. 5. Március 15-én beszél Szentirmai M. József, hazafias darabot betanít Képessy Béláné és Lettner János. 6. Május közepén madarak és fák napja, rendezi Suloky Ibolya. 7. Trianoni gyászünnep, Bányay Kornélia. 8. Hősök ünnepe, az énekkart betanítja Benczik Geyza és Lántzky Olga. 9. Évzáró ünnepély és anyák napja, beszél Képessy Béla, az ünnepélyt rendezi Képessy Béláné.

Tanári mellékteendőket a következőképen osztottuk fel: 1. Ifjs. Sportkör vezetője fiúknál Lettner János, leányoknál Forstner Gizella. 2. Önképzőkör fiúknál Lettner János, leányoknál Bányay Kornélia. 3. Ifjúsági könyvtár fiúknál Szentirmai M. József, leányoknál Forstner Gizella. 4. Mezőgadasági gyakorlatok vezetője Lettner János, téli mezőg. kézimunka vezetője Glässer

György és Szentirmai M. József. 5. Énekkarok vezetője Benczik Gevza és Lántzky Olga. 6. Német társalgási tanf. vezetője Lántzky Olga. 7. Tanártestületi jegyző Forstner Gizella. 8. Tanári könyvtár őre Szentirmai M. József. 9. Kézimunkaszertár őre Glässer György és Suloky Ibolya. 10. Földrajzi szertár őre Benczik Geyza, 11. Történelmi szertár őre Szentirmai M. József. 12. Fizikai és vegytani szertár őre Glässer György. 13. Természetrajzi szertár őre Suloky Ibolya. 14. Mezőgazdasági szertár őre Lettner János. 15. Tornaszertár őre Lettner János és Bányay Kornélia 16. Rajzszertár őre Képessy Béláné Wälder Angela. 17. Kir. főigazgatóság 6—324/1933. aug. 28. sz. rendeletével Glässer György r. tanárt az iskolai díjak kezelésével megbízta.

Módszeres üléseinken a tanulás és gyermeknevelés legaktuálisabb kérdéseit beszéltük meg. Ismertettük az újabban megjelent nevezetesebb pedagógiai munkákat és törekvéseket, behatóan foglalkoztunk az iskola belső életével és kerestük a módokat, melyek segítségével nevelői és tanítási munkánkat minél eredményesebbé tehetjük. Október 24-én és február 27-én tartott módszeres értekezleteinken a következő nevelési kérdésekkel foglalkoztunk:

Írásbeli dolgozatok külső alakjáról komoly megfigyeléseken alapuló észrevételeit adta elő Forstner Gizella. Iskolánk a gyakorlati életre készít elő, ezért az írásbeli dolgozatok külső alakját ép olyan fontosnak kell tekinteni, mint azok belső tartalmát. Minden írásbeli munkánál, legyen az levél, folyamodvány vagy szerződés, arra kell törekedni, hogy nemcsak nyelvtanilag legyen helyes, hanem csinos, rendes és áttekinthető formájú is legyen. A betűalakok helyessége, a főbb gondolatoknak elválasztása új bekezdésekkel írásmunkánkat széppé és tetszetőssé teszi. Mindig arra törekszünk, hogy ezeket a szempontokat érvényesítsük is az iskolában. A tanulók munkáját, akár iskolai, akár házi, állandóan ellenőrizzük, nem tűrjük a rendetlen, elhanyagolt írást, a piszkos, gyűrött füzetet. Aki nem tanulja meg a rendet és tisztaságot már itt az iskolában, az később az életben sok akadállyal lesz kénytelen megküzdeni. A leánytanulók munkája általában rendesebb, mint a fiúké. Reméljük, hogy állandó és következetes szigorral ezen a téren is sikerülni fog a még mutatkozó hibákat kiküszöbölni.

Suloky Ibolya a természetrajz tanításának elveit ismertette. A munkaiskola módszerei merőben különböznek a régi tanítási módszerektől. A természetrajzi ismeretek is csak akkor lesznek élők és maradandók, ha azokat az életből szerzi a tanuló, ha a különféle életjelenségeket a maguk természetes adottságukban figyeli meg. A természetrajzi ismeretszerzés legértékesebb eszközei: 1. megfigyelés, 2. kísérletezés, 3. rajzolás, 4. kézimunka (mintázás), 5. gyüjtemények készítése, 6. kirándulás. Ezek mindenikénél szükség van a gyermek öntevékenységére, a tanuló dolgozik, sajátmaga készíti el a tanulás eszközeit, tehát hasznosítjuk, igénybevesszük természetes munkaösztönét. Ilyen módon nemcsak az előírt tárgyi ismeretet szerzi meg a gyermek, hanem sikerül vele a tárgyat, sőt ami a végső cél, a természetet is megkedveltetni.

Február 27-én tartott módszeres ülésünkön Lántzky Olga a történelem

tanítását ismertette a munkaiskolában. A modern történelemtanítás nem elégszik meg egy csomó esemény, évszám és adat megtanításával, hanem arra törekszik, hogy kapcsolatot teremtsen a jelen és a mult eseményei között. Oktatásunk hármas pilléren nyugszik: 1. élmény, 2. munkáltatás, 3. eredmény. Az anyag megválasztása is nagyon fontos, a távolabbi történelem anyaga lehet szűkebb, a közelebbi bővebb. Ez nemcsak azért van igy, mert jobban érdekli a tanulókat, hanem azért is, mert a jelen eseményeinek, törekvéseinek megértéséhez sokkal inkább szükséges. A nemzeti történelemnek és világhistóriának kapcsolatait ki kell kutatni és meg kell értetni. Végső cél pedig a nemzeti öntudat felébresztése és az ideális honpolgár típusának kialakítása.

Glässer György „A fizika tanítása a munkaiskolában" címen tartott igen értékes és mélyen szántó előadást. A természettudományi tárgyak a mai fiatalság előtt sokkal kedvesebbek, mint régebben voltak. Ma már a serdülő korban is inkább ezek felé fordul a tanulók figyelme. Ezt a tömeghangulatot igen eredményesen használhatja fel a munkaiskola. A fizika tanításának három módja lehetséges: 1.) oktatás, 2.) demonstrálás és 3.) a tanuló kísérletein nyugvó tanítás. Legértékesebb természetesen az utóbbi. Vannak kísérleti szerek, amelyeket maga a tanuló is elkészíthet, ha ezeken tanulja meg a fizika törvényeit, akkor ez az ismeret örökös marad. A kísérletezéseknél azonban nagyon ügyelni kell, hogy a tanuló kárt ne tegyen magában. Leghelyesebb ha a nyújtandó ismereteket abban a sorrendben válogatjuk ki, amint azok a tanulók érdeklődésében felbukkannak. Hogy ennek dacára is bizonyos rendszer legyen az oktatásban, az a tanár irányító erejének feladata. Ez új rendszerű oktatás feltételei: Kis létszámú osztályok, tágas helyiségek, fizikai eszközök beszerzése több példányban és a tanítási idő és anyag olyan megválasztása, hogy a több időt igénylő kísérletező módszerrel is a megkívánt tanítási anyag elvégezhető legyen.

Szülői értekezletet az elmult tanévben hármat tartottunk. Okt. 22-én, január 14-én és április 15-én. Örömmel állapítom meg, hogy ezeknek az összejöveteleknek az értékét a szülők felismerték és állandóan nagyszámban jelentek meg azokon. A gyűléseken igyekeztünk olyan kérdéseket felvetni, melyek a gyermek nevelése szempontjából úgy az iskolára mint a szülőkre nézve döntő fontosságuak. A megjelent szülők átlagos száma 150 — 160 volt. Az értekezletek népszerüsége azt bizonyítja, hogy sikerült a szülőkkel az iskola munkája iránt az érdeklődést felkelteni és megteremteni azt a kölcsönös megértést, mely leginkább biztosíthatja a kívánt eredmény elérését. Az értekezleteken a következő előadásokat tartottuk:

Káplány Dóra „A mai gyermek" címmel tartott előadást. A középkorban az apa csaknem korlátlan ura volt a családnak. Akarata törvény volt, melynek a család minden tagja tartozott engedelmeskedni. Később ez a zsarnokság enyhült, helyét felváltotta a megértés, de azért még mindig uralkodott a feltétlen engedelmesség és fegyelem. A mi gyermekkorunkban már sokkal több volt a szeretet és a gyengédség. Gyermekkorunk már szebb volt, mint

őseinké. A szülő és gyermek között nagyobb lett a lelki megértés, enyhült a szigor, de azért megmaradt a feltétlen tisztelet a szülők iránt. Ma azonban teljesen megváltozott a család belső élete, általános lett a gyermekimádás. Sok helyen a gyermek lett az úr s a szülők engedelmeskednek. A szülők elragadtatással dicsérik gyermekeik tehetségét, elnézik hibáit, sok esetben hibáit is erénynek tekintik. Ő lesz a család központja, kinek akarata irányítja a szülő életét. Ép olyan végzetes tévedés, mint a középkori család élete. Az így nevelt gyermek beképzelt, akaratos lesz, aki rendesen elbukik, ha kikerül az élet viharába. Fejlesszük ki a gyermek egyéniségét, erősítsük jellemét, akaraterejét, de viszont nyesegessük hibáit. Tanuljon meg lemondani, önmagán uralkodni, engedelmeskedni. Tisztelje a tekintélyeket és legyen képes egyéni vágyait összhangba hozni a köz érdekeivel. Ilyen szempontok mellett tudjuk csak kitermelni azt az erős ifjú nemzedéket, mely képes lesz biztosítani a maga és hazája szebb, boldogabb jövőjét.

Szentirmai M. József január 14-i szülői értekezleten a névmagyarosításról tartott előadást. Megrázó színekkel ecsetelte a megszállott terület magyarjainak példátlan szenvedéseit. A névelemzés barbár módszerével minden magyar gyermeket szerb, oláh és cseh iskolába kényszerítenek, ha a neve nem magyar hangzású. A nemzeti érzés az egész világon új erőre kapott. Bebizonyosodott, hogy csakis azok a nemzetek képesek nagy tettekre, ahol él a honszeretet mindent átütő ereje. Mi is csak akkor tudunk felemelkedni mai nyomorúságos helyzetünkből, ha erősebben, áldozatosabban tudjuk majd szeretni fajunkat és hazánkat. Ennek láthatólag úgy adjuk jelét, ha idegen hangzású nevünket megváltoztatjuk és magyar hangzásúra cseréljük fel.

Képessy Béláné Wälder Angela a gyakorlati tárgyak tanításának értékeit ismertette. A mi iskolánk főleg és elsősorban a gyakorlati életre óhajt előkészíteni. Ezért hívták életre és a magyar iskolarendszerben ezt a hivatást tölti be. Nem az elméleti oktatást szolgáló középiskola pótszere, hanem öncélú, a sajátszerű magyar élet iskolája. Nem mehet minden gyermek és ifjú a gimnáziumba, majd az egyetemre és főiskolára. Gazdának, iparosnak és kereskedőnek is kell lennie. Ezek a társadalmi osztályok a nemzet fundamentumát képezik s ez az alap annál erősebb, minél több gyakorlati tudás és nemzeti érzés köti őket össze. Ezt az erőt adja a polgári iskola. Hivatását azonban csak akkor töltheti be, ha szülők és tanulók egyaránt átérzik oktatásunk gerincét képező gyakorlati tárgyak fontosságát. Ezek közé tartozik: a rajz, kézimunka, mezőgazdaságtan, torna és ének. E tárgyak keretében szerzett ismeretek nemcsak lelkileg üdítik fel a tanulót, hanem az életben is hűséges támogatói lesznek. Hány esetben az iskolában tanult kézimunka menti meg a családot az anyagi pusztulástól? Hazánk lakóinak 65%-a földműveléssel foglalkozik. Nem országos érdek, hogy ez a 65% birtokában legyen a nemzeti kultura elemeinek? Mégis azt látjuk, hogy sok esetben éppen ezen tárgyak tanítását tekintik tehernek a szülők és tanulók. Gyakran, minden komolyabb ok nélkül, gyermekeik részére felmentést kérnek e tárgyak tanulása alól. Rosszul teszik, ami később igen megbosszúlhatja magát. A magyar em-

bernek amúgy is legnagyobb fogyatkozása, hogy kevés érzéke van a gyakorlati kérdések iránt. Ezen pedig csak úgy tudunk segíteni, ha szülők és iskola mindent elkövet a gyakorlati tudás növelésére és megkedvelésére.

A tanítás úgy az elméleti, mint a gyakorlati tárgyaknál, főigazgatóságunk által jóváhagyott tanmenetek alapján történik. A tanulmányi eredmény fokozása céljából elrendelte az iskola, hogy d. u. 2—5 óráig minden tanuló köteles otthon tanulmányaival foglalkozni. Amennyiben később menne haza, pl. sportdélután, ez az idő kitolódik 3—6-ig, esetleg 4-től 7-ig. Fontos, hogy naponta legalább 3 órát minden gyermek komoly munkában töltsön el. Kérem a szülőket, hogy ezen idő alatt gyermekeiknek házimunkát ne adjanak, játszani ne engedjék és ne küldjék el hazulról. Amennyiben a tanuló életkörülményeiben olyan változás történnék, mely őt tanulmányaiban károsan befolyásolja, azt jelentse be a szülő bizalommal az igazgatónak vagy osztályfőnöknek.

Mezőgazdaságtani ismeretek elmélyítésére bevezetett gyakorlati oktatásunk szép sikereket mutatott fel. Az iskola udvarán lévő kertgazdaság és a külső szántó úgy szakszerűség, mint oktatási szempontból kifogástalan. Ez Lettner János vezetőtanár és Glässer György, Szentirmai M. József tanár szaktudásának és ügyszeretetének köszönhető.

A tanárok fogadó órái. Hogy a szülők gyermekeik osztályfőnökével könnyebben beszélhessenek, minden esztendőben megállapítjuk az időt, amikor a tanár úrnők és urak az érdeklődőknek rendelkezésére állanak. Ezeket az órákat mi a tanulókkal leiratjuk s kérem szíveskedjenek látogatásaikat esetenként ez órákban megtenni. Más időben ugyanis könnyen megtörténhetik, hogy az illető tanár órán van vagy másképen van elfoglalva s a szülő hiába jött be az iskolába. Ez felesleges és bosszantó időpocsékolást okoz.

Felügyelet. Völgyi László tanulmányi felügyelő március 13, 14, 16 és 17-én meglátogatta iskolánkat. Négy napot töltött körünkben s ezalatt iskolánk tanulmányi és nevelési rendjét tüzetesen megvizsgálta. A látottakról március 19-én tartott ülésen számolt be. Fokozza munkakedvünket felügyelőnk elismerő megállapítása s az elismerés, melyet munkánkhoz fűzött. Az iskola berendezése, felszerelése, tanulóink viselkedése teljes mértékben megnyerte tetszését. Látogatása utolsó tanítási óráján összegyüjtötte a 2 negyedik osztály tanulóit, hogy lássa, milyen általános tájékozódást szereztek az itt töltött 4 év alatt. Tanulóinkat főleg a nemzeti vonatkozású és külföld előtt is elismert tudományos és művészi értékek és alkotások felől kérdezte ki. A kapott feleletekkel felügyelőnk meg volt elégedve. Tanulóink, elsősorban leányaink, ezekben az ismeretekben kellő jártasságot mutattak.

Rendkivüli tárgyak. A német társalgási tanfolyamot az idén is fenntartottuk. E tanfolyam célja az, hogy korlátolt szám mellett a tanulók a német nyelvet szóban és írásban jobban elsajátítsák, a rendes tanítási órák alatt szerzett szókincsüket bővítsék. A tanítás a tantervben megállapított koncentrikus körök szerint történt. A beszédgyakorlatok megválasztásánál különös tekintettel voltunk a gyakorlati életre, a ruházkodás, az ipar, keres-

kedelem, mezőgazdaság köréből vettük beszélgetéseink tárgyát. A tanítási órákat elevenné tették a német szövegű dalok, a tréfás szólások, talányok, közmondások. A tanfolyamon húsz tanuló vett részt, ezek közül kettő tandíjmentes; a tandíj 3·30 P. A tanulók az órákat szorgalmasan látogatták és a német nyelv elsajátításában dicséretreméltó eredményt értek el. A tanfolyam vezetője Lántzky Olga tanár volt.

A tanári testület a helyi társadalom kulturális és szociális mozgalmaiban tevékenyen részt vett. Igazgató gondnoka az Iskolánkivüli Népművelési Bizottságnak, vezetője a községi tanonciskolának. A nemzeti munkavédelmi szervezet parancsnoka, alelnöke a gázvédelmi ligának, elnöke a Keresztény Polgári Körnek, a Dunaharaszti Atlétikai Klubnak, alelnöke a Levente Egyesületnek és Nemzeti Kaszinónak, a Haraszti Úszó Egyesület törzstagja és tagja több társadalmi és tudományos egyesületnek. Glässer György, Lettner János és Szentirmai M. József tanárok leventeoktatók és előadók a tanonciskolában. Benczik Geyza tanár számos helyi társadalmi egyesület tagja s mint ilyen, tevékenyen résztvesz működésükben. Az iskolával kapcsolatosan több népművelési tanfolyamot tartottunk. Ezeknek előadói voltak: Képessyné Wälder Angela, Lántzky Olga és Szentirmai M. József. Képessyné W. A. tanár a női tanfolyam vezetője, műsoros előadással kapcsolatos ünnepséget rendezett, melynek fényes erkölcsi és anyagi sikere volt. A műsor kiemelkedő része volt: 1. egy 3 felvonásos színmű előadása. 2. Képessy Baba tánca és 3. matyótáncjelenet. A közönség soraiban ott voltak: Dr. Padányi Andor kir. tanfelügyelő, Dr. Bocsánczy Lukács vm. népm. titkár, Földváry Aurél fjző elnök, Dr. Babura József fjző, Havasi András bíró és még igen sokan a helyi társadalmi élet vezetői közül.

Tanulmányi kirándulások. Az elméleti oktatás csak úgy lehet eredményes, ha megfelelő szemlélet erősíti. Az olyan ismeret sokkal maradandóbb, amelyet gyakorlati tapasztalat támogat. Ezeket az igazságokat a tanári testület mindig szem előtt tartotta. A tanítási év folyamán rendezett és szakszerűen előkészített tanulmányi kirándulások igazolják ezt. Ezeknél a kirándulásoknál mindig arra törekedtünk, hogy egyrészt a tanult anyaggal összefüggésben legyenek, másrészt, hogy megfelelő előadásokkal a látható dolgokra felhivjuk tanitványaink figyelmét. Az ismeretterjesztésen túl azonban gondunk volt arra is, hogy ezek a kirándulások növendékeink lelkét is nemesitsék, kedélyét felfrissitsék.

Az iskola által rendezett kirándulások szervesen hozzátartoznak tanulmányi rendünkhöz. Ezek közül a helyi és környéki kirándulások minden tanulóra kötelezőek. És mivel ezek a kirándulások nemcsak a tanulók ismereteit bővitik, hanem lelkét is felüdítik, közös érdekünk, hogy azon minél több tanuló vegyen részt.

Szeptember 30-án az iskola 322 tanulója és 10 tanára kirándult a taksonyi szigeterdőbe. Ez a hely úgy tájképi, mint tanulmányi szempontból vidékünk egyik legérdekesebb pontja. Taksony főjegyzője és intelligenciája nagy szeretettel fogadott minket, ezért ezen a helyen is hálás köszönetet mondok.

Október 5-én a szigetszentmiklósi fenyveserdőben voltunk. A falu határáig villamoson mentünk, onnan 35 percnyi gyalogolás után értük el ezt a valóban pompás és szép vidéket. Jellemző az emberekre, hogy e kopár vidéken, ahol lassan még a meglévő erdőcskéket is kiirtják úgy szólván senki sem ismeri ezt a dombos, lankás, pormentes helyet. Tanulóink, akik ennek a vidéknek neveltjei, is most voltak itt először. Résztvevők száma: 10 tanár és 320 tanuló.

Október 16-án a IV. leányosztály 24 tanulója egész napos tanulmányi kiránduláson volt Budapesten. Megtekintették a Szt. István tápszergyárat, a Fővárosi Sörfőző R. T.-t, a Dréher-féle textilgyárat. A Szt. István tápszergyár teljesen lekötötte a tanulóink figyelmét s a gyártáshoz fűzött magyarázatot mindvégig érdeklődéssel hallgatták. Búcsúzáskor egy-egy csomaggal keveskedett a gyár vezetősége a tanulóknak és vezetőknek A Fővárosi Sörfőző ugyan nem volt üzemben, ennek dacára is bemutatták a legtanulságosabb dolgokat s a látogatás végén 1—1 üveg alkoholmentes Nektár tápsörrel megvendégelték a kirándulókat. Délután az állatkertet, a pálmaházat és aquáriumot tekintették meg a leányok s miután a „Debreceni"-féle étteremben megvacsoráztak, fáradtan, de vígan és élményekben gazdagon érkeztek vissza Dunaharasztira este 10 órakor. Kirándulás szervezője és vezetője Képessy Béláné osztályfőnök volt.

Május 8-án az egész iskola Lakihegyre ment, hogy a 120 kilóvattos 314 m. magas óriásadót megtekintse. Szigetszentmiklóson a Hév állomásnál 4 kocsi és 1 teherautó várt minket. Feltettük a tanulók csomagjait s felültettük azokat, akik valamely ok miatt nem bírják a gyalogolást. Hálásan emlékszem meg Tóth László kir. uradalmi tisztről és Szabó János gazdáról, akik díjtalanul bocsájtottak az iskola rendelkezésére 1—1 kocsit. Útközben megtekintettük a koronauradalmat, melynek főleg hatalmas tehenészete mintaszerű. A postaigazgatóság engedélye alapján a magasabb osztályok a leadó műszaki berendezését is megtekintették. A leadó vezetői szakszerű magyarázatot is adtak s így lehetővé tették, hogy tanulóink némi áttekintést nyertek. A délutánt a Dunaparton töltöttük. Tanulóink közül többen a Nagydunát még nem is látták. Ezeket módfelett meglepte a kép nagyszerűsége.

Május 17-én 260 tanuló 9 tanár vezetése alatt Tököl határában elhúzódó erdős vidéket látogatta meg. Ezt a kirándulást főleg kedélyképzés céljából rendeztük. A tűző és perzselő napsütésben áldásként hatott a hűs erdő. Bizonyos szabadságot adtunk tanulóinknak s ők vidáman futkároztak, játszadoztak a vonat indulásáig. Tanulóink vallomása szerint ebben az évben ez volt a legsikerültebb kirándulásunk.

Május 26-án madarak és fák napján ünnepélyt rendeztünk kirándulással kapcsolatban. Ezen a vidéken különös fontossága van ennek. A talaj homokos, poros, az időjárás szeles. Itt sok erdőnek kellene lenni s ezzel szemben évről-évre csökken az erdők száma. Dunaharaszti és vidéke kiválóan alkalmas a gyümölcstermesztésre, ezzel szemben népünk alig foglalkozik vele. Ha benézünk a gazdaudvarokra és kertekbe, alig látunk ott egy-két elha-

nyagolt, küzködő fát, azt is az értéktelenebb fajtából. Belső kertjében azt termel, ami úgyszolván semmit sem hoz, mert a környékben letelepedett bolgárok öntöző rendszereikkel sokkal jobban tudják csinálni. Valamiképen meg kellene itt kedveltetni a fát, főleg a gyümölcsfát. Hiszen jó fajta, gondozott gyümölcsfa egy évi haszna felér 1 hold termésével. Nem hiszik el. Az iskola mindent elkövet, hogy ezeket a gondolatokat növendékei révén kivigye a nép közé. Nehezen megy, mert a fa hasznát ki kell várni és addig is áldozni kell rá, amig nem terem. Meg aztán nem is nagyon szeretik. Hányszor látni itt az utcákon derékban kettétört fácskákat. Duhaj legények, vásott sihederek a fák pusztításában lelik kedvöket. Leverik a fecskefészkeket, felmásznak a fákra és kiszedik a fészekből a csupasz madárfiókákat. Arra egyik sem gondol, hogy ezek szegények mind elpusztulnak. A madarak és fák napjának tehát itt tényleg nevelő feladata van, éppen ezért mi ünnepélyesebben szoktuk megtartani, mint máshol és nem benn a tornacsarnokban, hanem künn a szabadban, az erdőben.

A fa- és madárvédelem fontosságát Suloky Ibolya ismertette, buzdította tanulóinkat a fa és madár szeretetére és kérte őket, hogy a mai nap emlékére arra alkalmas időben és helyen mindenik ültessen el egy-egy fát. Néhány szavalat és énekszám egészitette ki a kedves ünnepélyt.

Június 16-án szépen sikerült hajókirándulást rendeztünk Ráckevére, Dömsödre és Tassra. A résztvevő 200 tanuló és 10 tanár értékes impressiókkal gazdagodva tért vissza a valóban kedves útról.

A két végzett negyedik osztály június 23-án búcsúkirándulást rendezett Ráckeve melletti Angyalszigetre. A hangulat kitűnő volt, sikerült műsor, játék és dal tette feledhetetlenné tanulóink részére ezt az utolsó kirándulást.

Ifjúsági egyesületek.

Petőfi Sándor önképzőkör. Vezetőtanára Lettner János. Az önképzőkör alakulógyülése 1933. október hó 5-én volt. Ekkor választották meg a tisztikart. Ekkor ismertette tanár-elnök az önképzőkör feladatát, célját s szabta meg az önképzőkör munkakörét. Ifjúsági tisztviselők lettek: Kőrösi Árpád IV. o. t. ifjúsági elnök; Magyar Gábor IV. o. t. és Tóth Márton III. o. t. jegyzők; Gábler Pál IV. o. t. titkár; Havasi József IV. o. t. könyvtáros.

Gyüléseinket 2 hetenként tartottuk. Célunk az volt, hogy a tagok öntevékenysége alapján gyakorolják magukat a nyilvános szereplésben. Ezért szavaltak hazafias költeményeket, olvastak fel saját szerkesztésű elbeszéléseket, novellákat. Színdarabokat játszottak, zeneszámokat adtak elő. Az iskolai házi és nyilvános ünnepélyek szereplőit az önképzőkör készitette elő.

Herczeg Ferenc születésének 70 éves évfordulója alkalmából díszgyülést tartottunk a következő főbb műsorszámmal: 1. Hiszekegy. 2. Tanár-elnöki megemlékezés. 3. Emlékbeszéd. Tartja: Magyar Gábor IV. o. t. 4. Petőfi S. Élet vagy halál. Szavalja: Zemann András IV. o. t. 5. Herczeg Az én kutyám és a Feri c. novelláit felolvasták Gyurnik János és Balázs István IV. o. tanulók. — Az önképzőkörí munkásságukért dicséretet érdemelnek: Magyar Gábor, Kőrösi József, Kovács Sándor, Pálinkás Ferenc IV. o. tanulók és Tóth Márton III. o. tanuló.

Zrinyi Ilona önképzőkör. Vezetője Bányai Kornélia. Szeptember 30-án alakult meg. A tisztségekre a következő tanulókat választották meg: Elnök: Bácsujlaky Klára IV. o., titkár Palló Júlia IV. o., I. jegyző Borsos Margit IV. o., ellenőr Kiss Erzsébet IV. o., alelnök: Rausch Ibolya III. o., II. jegyző Tóth Mária III. o., II. titkár Wolf Anna III. o. Az önképzőkör 2 hetenként tartotta üléseit.

A növendékek nagy buzgalommal és szeretettel készültek a gyűlésekre. Szavalatokkal, rajzok, kézimunkák bemutatásával, táncmutatványokkal, felolvasásokkal tevékenykedtek. Az önképzés célját iparkodtunk a legnagyobb kitartással elérni. Tágult a növendékek ismeretköre, látóköre. Az előadási készségük csiszolódott, gyakorolták a bátor, öntudatos fellépést. Különösen az irredenta költészet remekeit karolták fel nagy szeretettel, bizonyítékát adva annak, hogy mélyen a szívükbe van vésődve a Nagy-Magyarország visszaszerzésének a vágya.

Ifjúsági Vöröskereszt Egylet ebben a tanévben sem működhetett oly intenziven, mint az előzőkben. Ennek oka tanulóink nagy arányú lekötöttsége, a még mindig elég nagy számú vidéki tanuló és tanáraink magas óraszáma. Mindamellett igyekeztünk a tanulmányi rend által megszabott keretek között a Vöröskereszt értékes gondolatait nevelési munkánkban felhasználni. Vezetője Képessyné Wälder Angela tanár volt.

Ifjúsági Segélyegylet. Vezetője Glässer György. Az elmult esztendő súlyos gazdasági válsága nehéz feladatok elé állította iskolánkat. Igen sok szülő nemcsak, hogy gyermeke tanításával járó anyagi természetű kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni, hanem gyermeke kellő táplálásáról sem tudott gondoskodni. Voltak tanulóink, akik a hiányos táplálkozás miatt tanulmányaikban is láthatólag visszamaradtak. Az iskola a nyomor enyhítése terén is teljesítette kötelességét. Tanárai az iskola falain belül példaadásukkal buzdították a tehetősebbeket, hogy erejükhöz mérten áldozzanak nélkülöző társaik megsegítésére. Igyekeztünk felkelteni azt a nemesebb emberi érzést, mely arra ösztönzi a megértő embert, hogy ossza meg feleslegét azzal, aki a sors súlyos keze alatt nélkülözni kénytelen. Úgy éreztük, hogy nincs szentebb feladat, mint átmenteni a vergődő lelkeket egy szebb magyar jövendőbe.

Segélyegyletünk tankönyvállománya e tanévben ismét örvendetesen szaporodott (507 drb) s így már 436 tankönyvet oszthattunk szét több szegénysorsú tanuló között. Igyekeztünk azonban tanulóinkat a mai nehéz helyzetben más segélyben is részesíteni, amit alább részletezünk. A segélyegylet rendes bevételei a következők voltak: áthozat a mult tanévről 12·17 P., kamatjövedelem 63·91 P, továbbá a Vkm kiutalása a segélyalapra 90·60 P, Összesen: 166·68 P. Kiadás: használt tankönyvek bekötésére 78·86 P, könyvvásárlásra 9·51 P. Összesen: 87·86 P. Maradvány: 79·31 P.

Itt említjük meg, hogy november hóban tartott mozielőadás bevételeiből az iskola 222·88 P-ben részesedett. Itt is hálás köszönetet mondunk t. közönségünk lelkes támogatásáért, mert ezzel is lehetővé tették sok szegény tanulónk segélyezését. Kilenc tanulónak tandíjrészletét fizettük ki 27 P értékben es

32 tanuló között 195·88 P értékben karácsonykor a következő ruházati cikkeket osztottuk szét: 10 pár cipő, 14 szvetter, 7 nadrág, 3 öltöny és 1 tankönyvsorozat. Az ünnepélyek bevételeiből kiosztott segélyek összege tehát 222·88 P. Tehát az egész tanévben nyújtott segélyezések végösszege 310·25 P.

Szegény tanulóinknak adakoztak: Lévai Ernőné 3 leánykának ruhaanyag, 3 pár kesztyű és harisnya, Buzási Ferenc 5 P. Adományaikért hálás köszönetet mondunk.

Fiúiskola ifjúsági könyvtára. Vezető: Szentirmai M. József. Könyvtárórákat hetenként hétfőn tartottunk. A könyvtár forgalma 3211 kötet volt. Az I. és II. osztály tanulói legszivesebben Sebők Zs. Mackó úr utazásait, Molnár F. Pál-utcai fiúk, Defoe Robinson c. munkákat, a III. és IV. osztály tanulói inkább May, Verne, Gárdonyi és Jókai műveit olvasták. Beszereztünk 28 művet 110·10 P értékben. Jelentősebb beszerzéseink: Benedek E. A Szent Anna tavától a Cenk-tetőig, A tatárjárás mondái, Farkas Emőd: A szabadságharc anekdota kincse, Gárdonyi Géza: Nagyapó 100 tréfája, Mindentudó Gergely bácsi könyve, Haugh Béla: Háry János, Apor-Nagy: Híres feltalálók, Hogyan készül? Barna-Ujhelyi: Játékkönyv, May: A Csendes-Óceánon, A Kordillerákban, Az Ezüsttó kincse, Verne Gyula: A francia zászló, Robinzonok iskolája, 3 orosz, 3 angol stb.

Leányiskola ifjúsági könyvtára. Vezetője Forstner Gizella. Könyvtárunk ez évben 30 kötettel gyarapodott 110 P értékben. Ezzel könyvállományunk 439-re növekedett. Erősen megrongált könyveinkből 30 darabot újraköttettünk. Könyvtáróra hetenkint volt. A tanulók olvasási kedve, szorgalma nagyon változó. Van, aki egész évben 2 könyvet olvasott, sok meg 23-mat is. Helyenkint családi olvasmány a gyermek könyvtári könyve. A könyvtár forgalma októbertől május végéig 1900 mű, amihez hozzájárulnak még a IV. osztály kötelező olvasmányai, melyek több példányban egész éven át használatban voltak. Legkevesebbet olvasott az idén is az I. osztály, legtöbbet a II. osztály. Az I. osztályban tanulónként átlag 9, a II-ban 16, a III-ban és IV-ben 12—13 az olvasott könyvek száma. Az I. osztályosok főleg meséket, színdarabokat és Verne könyveket kerestek, a II. osztályosak elbeszéléseket, a III-IV. osztályosak ifjúsági regényeket, de talán leginkább a Magyar Lányok és Ifjúsági Vöröskereszt bekötött évfolyamait keresték. A legkedveltebb, legtöbbet forgatott könyveken bizony észrevehetők a használat nyomai. Sajnos, tanulóink egy részében nincs is kellő kímélet és szeretet a könyvek iránt. Nem egy befirkálva, megrongálva adja vissza. Hisszük, hogy tanulóink nemcsak tudásban, hanem igazi műveltségben is mindinkább gyarapodnak és ezt azzal fogják bebizonyítani, hogy a könyvtári könyveket nagyobb kímélettel, gondos szeretettel használják.

Cserkészcsapat. Parancsnok: Lettner János. Az iskola cserkészcsapata most már 131. sz. Tomori Pál cserkészcsapat néven teljesen önálló. A csapatnak — rövid működése alatt — legnagyobb élménye a jamboree volt. Csapatunk 16 tagja végezte dicsérendő kitartással a reábízott feladatot névtelenül a szállítás-vezetőség kötelékében.

A csapat belső élete a következő: Minden hétfőn az esti órákban voltak a vezetőségi gyűlések, minden szombaton 5—7-ig az őrsi gyűlések, minden szerdán az esti órákban a könyvtáróra.

Társadalmi ünnepélyeken vettünk részt. Igy márc. 15-én, a hősök napján. Ugyancsak résztvettünk nagyhéten a szent sír őrzésében.

Még nagyon a kezdet kezdetén állunk. Jövedelmünket felemészti a csapat- és rajtagdíj. Néhány könyvön, folyóiraton kívül más felszerelésünk nincs. Legnagyobb baj azonban az otthon hiánya, helyesebben nem megfelelő volta. — Mindez azonban nem aggaszt bennünket s nem is akadályoz a legalaposabb belső munkálkodás kifejtésében. Jó munkát!

Beszámoló az ifjúsági sportkörök 1933—34. évi működéséről.

Sportkörök vezetője: Lettner János és Forstner Gizella.

A fiúiskolai sportkör neve: „Széchenyi István Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma: 282, a megalakulás ideje: 1925. október hava.

A leányiskolai sportkör neve: „Dobó Katalin Ifjúsági Sportkör". Igazolási száma: 347, a megalakulás ideje: 1926. október hava.

Mindkét sportkör tiszteletbeli elnöke: Képessy Béla igazgató.

A fiúiskolai sportkör vezető tanára: Lettner János, lakik: Dunaharasztin, Kossuth Lajos-u. 25. Nem testnevelési tanár.

A leányiskolai sportkör vezető tanára: Forstner Gizella, lakik: Dunaharasztin, Fő-út 65. Testnevelési tanár.

Az intézet tanulóinak száma 175 fiú, 147 leány. A testnevelési alapra fizető tanulók száma: 175 fiú, 141 leány.

A sportkörökben működő tagok korosztályonkint: fiúiskola I. k. o. 49, II. k. o. 35. III. k. o. 91, összesen 175. Leányiskola: I. k. o. 77, II. k. o. 64, III. k. o. —, összesen: 141.

A korosztályok sportköri foglalkozásának heti óraszáma: összesen négy óra a fiúiskolában, a leányiskolában heti 2—2 óra.

A fiúiskolában a következő szakosztályok működtek: Atletika. Hó- és és jégsport. Játék. Torna. A leányiskolában: Hó- és jégsport. Játék. Torna.

Az iskolának van 192 m^2 nagyságú beeresztett deszkapadozatú tornaterme. Játszási célra alkalmas udvar nagysága kb. 500 m^2. A gyakorlás helye a tornaterem, az iskola udvara, a sportpálya, továbbá a Dunaág vize vagy jege.

A gyakorlás ideje a fiúknál: heti 1 délután, a leányoknál heti 1 délután.

Úszoda nincs. Hó- és jégsportot mindkét nembeli ifjúság űzött.

A közösen megtartott tornaünnepély 1934. június hó 10-én zajlott le a következő műsorral és eredménnyel: 1. Hiszekegy. 2. Kombinált csapatok füleslabda mérkőzése. 3. Futball-mérkőzés. 4. Leányok 60 m-es síkfutása. 5. Fiúiskola atletikai számai. 6. I. leányosztály énekes játéka. 7. A fiúiskola szabadgyakorlata. 8. A leányiskola szabadgyakorlata. 9. A fiúk 60 m-es síkfutása. 10. A leányok padgyakorlata. 11. A fiúk társas gyakorlatai. 12. A III. és IV. leányoszt. zsinórlabda-játéka. 13. A fiúk plintgyakorlata. 14. A leányiskola tréfás stafétája. 15. A fiúk 4x60 m-es stafétája. 16. Cserkész-mutatványok. Himnusz. Elvonulás.

Az atletikai számokban az I. helyezést elértek aranyozott, a II. helyezettek bronzérmet kaptak. A fiúiskolában: Magasugrás. Első lett Kőrösi Árpád IV. o. tanuló (135 cm); második: Kontra András IV. o. t. (130 cm). Síkfutásban első lett: Kőrösi Árpád IV. o. t., második Garai István II. o. t. A győztes 4x60 m-es staféta tagjai: Rózsa Pál, Molnár Lajos, Debreceni Gábor és Garai István II. o. tanulók. A leányiskolában: A 60 m-es síkfutásban elsők lettek Kiss Erzsébet IV. o. t., Tóth Mária III. o. t. és Kovács Irén II. o. t. Tornában és játékban elért dicséretes eredményekért érmet kapott: Kiss Erzsébet, Pataky Ilona IV. o. t., Tóth Mária és Sanoczky Gizella III. o. t., Kovács Ilona és Lévai Mária II. o. tanuló.

Mindkét sportkör mult évi vagyonából maradvány: 8 P 67 f. A jelen tanévben testnevelési járulékokból befolyt 40 % részesedés 202 P 92 f. A sportkörök jelen tanévi összes kiadásai: 149 P 20 f. Maradvány: 62 P 39 f.

Iskolai ünnepélyek.

Az elmult iskolai évben is több ünnepséget rendeztünk, ezek közül kettőt a nagyközönség bevonásával. Ezekkel főcélunk volt a nemzeti érzés ápolása és annak a hazafias gondolatnak erősítése, hogy mindannyiunk becsületes, komoly összefogása előbb-utóbb ki fogja vívni a szebb és boldogabb magyar jövendőt. Műsoros ünnepélyeinkkel nagy mértékben emeltük tanulóink önbizalmát, fellépésük biztonságát és neveltük bennük a társadalmi érintkezés finomabb formáit. Nagy gondot fordítottunk azonban arra, hogy az ünnepélyek rendezésében tanulóinkat meg ne terheljük, ne vonjuk el őket iskolai tanulmányaiktól s hogy szerepeik betanulása túlterhelést ne okozzon. Ünnepélyt csak olyant rendeztünk, amit felsőbb hatóságaink elrendeltek, ezek közül kettő volt nagyobbszabású: március 15.-e és az évzáró ünnepély, amely egyszersmind anyák napja is volt. Évnyitó ünnepélyünket istentisztelettel kezdtük, később összegyüjtöttük tanulóinkat az iskola udvarán, ahol igazgató buzdító szavai után elvonultak a magyar lobogó előtt. Október 6-án dicső vértanuink emlékére gyászünnepséget tartottunk. December 6-án kormányzó úr névnapját ünnepeltük. Bensőséges és lelkes ünnepséget rendeztünk március 15-én, melyen a község közönsége is megjelent. Hatalmas tornatermünk alig birta befogadni az érdeklődő közönséget. Tanulóink nagy sikert értek el 2 egyfelvonásos hazafias és irredenta színdarab eljátszásával. Betanította: Képessy Béláné és Lettner János. A szemekben csillogó könnycseppek bizonyították, hogy derék munkát végeztünk s hogy célunkat teljes mértékben elértük. Április 4-én Kőrösi Csoma Sándor, a világhirű tudós születésének évfordulóján rövid házi ünnepélyt tartottunk. Végül évzáró ünnepélyünkön tanulóink előadták Radványi Kálmán Apátlan székelyek című, hazafias érzésektől izzó darabját. Igazgató búcsúszavai s a két távozó IV. osztály búcsúzása könnyekig meghatotta a tanulóinkat. Nagyon tetszett Képessy Béláné: „Anyai szív" című mesejátéka, mely az anyaszeretet fenséges dicsőítése volt. Mindkét darab betanításának nehéz munkáját Képessyné Wälder Angela végezte. Tanítási órák keretében főleg a magyar és történelemszakos tanárok a következő kimagasló történelmi személyekről és eseményekről em-

lékeztek meg: 1. Finn-ugor rokonság 2. Bécs felmentésének évfordulója. 3. Magyar ipar pártolása. 4. Báthory István tört. jelentősége. 5. Limanovai csata évfordulója. Végül október végén takarékossági napot tartottunk és ismertettük a rádiókiállítással kapcsolatban a rádió kulturális jelentőségét.

Egészségi állapotok. Tanulóink egészségére nagy gondot fordítottunk. Igyekeztünk a fejlődésükre káros hatásokat megszüntetni. Vigyáztunk arra, hogy a tantermek tiszták, szellőzöttek, az udvar és játéktér pormentes legyen. Sajnos, a közismert gazdasági bajok, hiányos táplálkozás, zsúfolt lakás sok esetben lerontotta tanulóink szervezetének ellenálló képességét és hajlamossá tette őket a sokféle betegségekre. Az egészségi viszonyok mindamellett kielégítők voltak. Dr. Molnár Sándor községi orvos iskolánkat több ízben meglátogatta, a tanulókat egyenkint megvizsgálta s az egészségügyi viszonyokat teljesen kielégítőnek találta. Megállapította azonban, hogy a leányiskola a tanulók létszámához viszonyítva kicsiny. A tanulólétszám további emelkedése esetén gondoskodni kell majd az iskola kibővítéséről.

Schmauder György I. o. vörheny, 8 hét, P. Szabó József I. o. vakbélgyulladás 4 hét, Prevácz ki József I. o. bőrbaj 6 hét, Uzsák Alfréd II. o. 1 hónap hörghurut, Fülöp József II. o. tüdőcsúcshurut 1 hónap, Gferer Miklós III. o. idegesség 8 hét, Ladányi Mátyás IV. o. difteria 5 hét, ifj. Nagy Miklós tüszős mandulagyulladás 6 hét, Kovács Júlia I. o. vörheny 6 hét, Képessy Angela I. o. vérszegénység 3 hét, Hallgató Szalóme I. o. influenza 4 hét, Szabó Mária II. o. tüdőgyulladás 4 hét, Graf Johanna II. o. rag. betegség 6 hét, Gubányi Klára III. o. vörheny 7 hét.

Tanári testületben influenzás megbetegedés miatt hosszabb ideig mulasztott Gáspárné Okolicsányi Lujza (57 óra), Káplány Dóra zúzódás következtében 29 órát és Bányai Kornélia garathurut miatt 31 órát. Betegség miatt hosszabb-rövidebb ideig távol volt Suloky Ibolya (20 óra), Lettner János (10 óra), Forstner Gizella (családban előforduló rag. betegség miatt 7 óra), Képessyné Wälder Angéla (11 óra). Óráikat minden esetben a tanári testület látta el előzetes tervszerű beosztás szerint.

A halál az idén is fájdalmas veszteségeket okozott. Meghalt 1933. okt. 16-án Feltóthy László volt felügyelőnk. Benne a polgári iskola egyik legértékesebb, legszimpatikusabb vezető egyéniségét vesztette el. Mi különösen éreztük a csapást, hiszen éveken át felügyelőnk volt. Kedvességével, megértő és vonzó egyéniségével csak jóbarátokat szerzett itt magának. Áldás emlékére.

Iskolafajunk 1934. január 7-én ismét szegényebb lett egy fáradhatatlan harcossal és széles látókörű pedagógussal, ekkor halt meg Reőthy Vladimir igazgató, éveken át az Orsz. Polg. iskolai Tanáregyesület elnöke. Távozását őszintén gyászoljuk. — Mélységes gyásszal fordultunk Glässer György tanár felé, aki 1933. karácsonyán édesanyját vesztette el.

Kegyetlen csapás érte iskolánk tanárát, Suloky Ibolyát, aki május 3-án bátyját vesztette el. Az alig 49 éves kuriai bírót férfikora delelőjén ragadta el a halál, őszinte részvéttel osztozunk gyászában.

Schwarzenberger Anna IV. osztályos tanuló 1933. december 23-án elvesztette édes apját, a leányka így teljes árvaságra jutott, mert édes anyja

még 1924-ben meghalt. Tanulótársai és tanárai őszinte fájdalommal és részvéttel osztoztak vele a megpróbáltatások idején.

Jutalmak. Szorgalmuk és jó magaviseletükért az évzáró ünnepélyen jutalomban részesültek a következő tanulók:

I. fiúoszt.: Becz J. Sándor, Csajka József, Kádár János, Steyer Ferenc.
II. fiúoszt.: Fehér Károly, Keller Tamás.
III. fiúoszt.: Gere József, Hackspacher György, Tóth Márton.
IV. fiúoszt.: Magyar Gábor.
I. leányoszt.: Bajer Margit, Képessy Angella, Selley Margit, Szendy Erzsébet, Tóth Erzsébet, Zaruba Katalin.
II. leányoszt.: Horváth Magda, Kvassay Anna, Schubert Stefánia, Teleki Ilona, Valentini Eleonóra, Vákár Éva.
III. leányoszt.: Babura Vilma, Bada Margit, Bácsujlaky Mária, Boltos Ilona, Fechtl Borbála, Kiss Janka, Selley Erzsébet, Wolf Anna.
IV. leányoszt.: Bácsujlaky Klára, Borsos Margit, Cseh Gabriella, Katona Mária, Kepics Ilona, Palló Juliska, Zaruba Erzsébet.

A jutalmat nyert tanulókat buzdítsa az elismerés további komoly munkára, a többi tanulót pedig ösztönözze nagyobb szorgalomra, hogy ők is kiérdemeljék az iskola elismerését.

Névmagyarosítás. Az iskola tanárai és tanulói megértették az igazságot, hogy a hazafias érzés és a nemzeti hagyományokhoz való törhetetlen ragaszkodás a boldogabb magyar jövendő legbiztosabb záloga. Nyelvünk, sajátos faji értékeink biztosíthatják legjobban fennmaradásunkat az ellenséges érzelmű népek tengerében. És aki így érez, annak nevében is magyarnak kell lennie. A tanév folyamán számosan kérvényezték idegen hangzású nevüknek magyarosítását. Ezek közül eddig a következők vettek fel szép magyaros hangzású nevet: Szeifer M. József tanár Szentirmai, Ender János I. o. Hegyi, Hermann József Havasi, Micsik János II. o. Bai, Pajerli László Bodrogi, Czudor Rezső IV. o. Aradi., Huzella Szalome I. o. Hallgató, Micsik Piroska II. o. Bai, Berzenkovics Mária III. o. Bácsujlaky, Berzenkovics Klára IV. o. Bácsujlaky.

Tanév bezárása. V. K. Miniszter úr 30.660/1934. sz. rendeletével a tanévbezáró munkálatokat újból szabályozta. Ennek megfelelően a tanévvégi nyilvános összefoglalásokat június 13.-a után tartottuk meg. Ezeken ismételten alapos vizsgálat alá vettük nemcsak a bukott és kétes, hanem a jó tanulókat is, hogy megismerjük tanulóink általános tudását és lássuk, hogy az egész tanítási anyag felett milyen áttekintésre tettek szert. Vizsgálataink sorrendje a következő volt:

12-én előzetes osztályozó értekezlet. 13-án róm. kath., ref., ág. h. ev. és izr. hittani vizsgálat. 14, 15, 18, 19 és 20 án ált. nyilv. összefoglalás. 15-én d. u. és 20-án d. u. végleges osztályozó értekezlet. 21, 22 és 23-án kézimunka kiállítás rendezése, írásmunkák, rajzok kiosztása, bizonyítványok írása. 24-én Te Deum, évzáró ünnepély, jutalmak kiosztása, bizonyítványosztás. 25 és 26-án beírás az 1934—1935. tanévre.

Képessy Béla igazgató.

II. Tanári testület.

Sorszám	A tanár neve szolgálati minősége és képesítése	Milyen tárgyakat és melyik osztályban tanított?	Heti órái-nak száma	Működési évek száma: itt	Működési évek száma: össze-sen	Egyéb elfoglaltság
1	**Képessy Béla** igazgató nyelv- és történettud.	Történelem IV. f. o.	3	11	25	Iskolai felszerelések stb. őre, az Ifj. Vöröskereszt Egyesület vezetője.
2	**Bányai Kornélia** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar III., IV. l. o., földr. II. l. o., torna I., III. l. o., szépírás II. l. o., term.rajz I., II. f. o., oszt. főnöki óra III. l o.-ban	22	1	21	III. l. o. főnöke. Leányiskolai önképzőkör tanárelnöke.
3	**Benczik Geyza** rendes tanár nyelv- és történettud	Német III., IV. f. o., földr II., III., IV. f. o., közgazd. IV. f. o., tört. II. f o., ének I—IV. f. o., karének I—IV. f. o.	22	9	36	IV. f. o. főnöke. Földrajzi szertár őre, fiúiskolai énekkar vezetője.
4	**Forstner Gizella** rendes tanár mennyiségtan, természettud.	Mennyiségtan I., II, IV. l. o., kézim. II., III. l. o., torna II., IV. l. o, oszt, fön. óra II. l. o.-ban	20	11	12	II. l. o, főnöke. Tanártestületi jegyző, leánysportkör vezetője, ifj. könyvtár őre.
5	**Gáspár Jenőné Okolicsányi Lujza** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar I., II. l. o, történelem IV. l. o, földr. I, II. l. o., házt. IV. l. o., szépírás I. l. o., oszt. főnöki óra I. l. oszt.-ban	22	11	22	I. leányosztály főnöke.
6	**Glässer György** rendes tanár mennyiségt., természett., vegyt	Mennyiségtan II., III., IV. f. o., fizika III. f. o, vegytan IV. f. o, német II. f. o., kézimunka III., IV. f o, mezőg. kézim. III., IV. f o.	23	10	11	II. fiúo. főnöke, vegytani, fizikai és kézimunkaszertár őre, a mezőg. kézim. vezetője a III., IV. f. o.-ban. Tandíjkezelő.
7	**Képessy Béláné Wälder Angela** rendes tanár rajz és kézimunka	Rajz I—IV. f. o. és I—IV l. o., kézimunka I. l. o, oszt. főnöki óra IV. I. osztályban	22	11	17	IV. leányosztály főnöke, a rajzszertár őre, Ifjúsági Vöröskereszt vezetője.
8	**Lántzky Olga** ó. h. tanár nyelv- és történettud.	Német I—IV. l. o. és I. f. o., történelem III. l. o., ének I—IV. l. o., karének I—IV. l. o., egészségtan IV. l. o.	22	1	2	Leányénekkar vezetője, német társ. tanfolyam vezetője.
9	**Lettner János** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar III. IV. f o., mezőg. I—IV. f. o., kézim. II. f. o., torna III., IV. f. o., mezőgazd. gyak. I-IV. f. o.	22	8	11	III. f. o. főnöke, Sportkör, ifj. önképzőkör, mezőg. gyak. vezetője, torna és mezőg. szertár őre. Cserkészcsap. vez.
10	**Suloky Ibolya** rendes tanár mennyiségtan, természettud.	Mennyiségtan I. f. o. és III. l. o., kézim. I. f. o. és IV. l. o., vegytan IV. l. o., fizika III. l. o., természetrajz I, II. l. o.	22	9	12	Természetrajz szertár őre.
11	**Szentirmai M. József** rendes tanár nyelv- és történettud.	Magyar I., II. f o., földr. I. f. o., történelem III. f. o., torna I., II. f. o., mezőg. kézimunka I—II f. o.	22	10	10	I. f. o. főnöke, Tanári és ifj. könyvtár őre, történelmi szertár őre, mezőgazd. gyak. vezetője I., II. f. o.-ban.
1	**Kern József** áll. r. k. hitoktató	R. kath. hittan I—IV. f. és l. o.	16	7	11	
2	**Molnár Pál** áll. ref. hitoktató	Ref. hittan I—IV. f. és l. o.	8	2	4	
3	**Sípos András** ág. h. ev. lelkész	Ág. h. ev. hittan I—IV. f. és l. o.	1	3	3	
4	**Markovits József** izr. hitoktató	Izr hittan I—IV. f. és l. o.	1	2	2	

Altiszt: Kemény Lajos.

III. Könyvtárak és szertárak gyarapodása.

A tanári könyvtár a folyó iskolai évben 36 kötettel gyarapodott 240·83 P. értékben. Az idei jelentősebb beszerzéseink: Pesti Hirlap: Száz szál fáklya, Matzkó Gyula: Kisérleteztető fizikaoktatás, dr. Csada Imre: Útmutatás fizikai eszközök készítésére, dr. Greguss Pál: A növények csodálatos élete, Mitrovics Gy: Neveléstudomány alapvonalai, Fogassy Lajos: Szlöjd mintalapok, Kendoff Károly: Vázlatok a földrajztanításhoz, Muth János: A magyar nyelvtan rendszeres megvilágításban, Jeges Sándor: A biologia tanításának vezérkönyve, Győri Vilmos: A polgári iskola gondolatának kialakulása, Undi Mária: Magyar kincsesláda stb. Összesen 240 83 P. értékben.

Az iskola részére a következő folyóiratok és szaklapok jártak: Pestvármegyei Népmüvelés, A Földgömb, Magyar Gazdák Szemléje, Testnevelés, Századok, Népünk és Nyelvünk, Természettudományi Közlemények, Földrajzi Közlemények, Magyar Nyelv, Magyarosan, Cselekvés Iskolája, Munkavédelem, Ifjusági Vöröskereszt. 110 P. értékben. A könyvtár forgalma: 502 kötet volt.

A mai súlyos gazdasági helyzetben is jelentékenyebb beszerzéseket tudtunk eszközölni. A tornaterem számára vásárolt az iskola 3 drb. Marabu kályhát 560 P értékben, a leányiskolának 4 drb. faliszekrényt 74 P. értékben. Kályhaellenzőket, székeket az osztályokba és tanári szobába. A leányiskola kapott egy új harmoniumot 250 P. értékben, vettünk egy ugrószekrényt, a fizikai szertárnak egy áramátalakító és transzformáló készüléket. (154 P.). A történelmi szertár 50 drb. kisebb magyar történelmi szemléltető képpel és 11 drb. nagyobb 108x64 cm. méretü történelmi képpel gazdagodott. Ezek kerettel és üveggel 161 P. leltári értéket képviselnek. Az iskola leltári gyarapodását és azoknak szakok szerinti elosztását a következő kimutatás pontosan feltünteti.

Az iskola felszerelése.

Leltári sorszám	A vagyontárgyak csoport szerinti megnevezése	Gyarapodás e tanévben				Tanévvégi állomány		
		vétel	ajándék	érték		drb.	érték	
		drb.		P	f		P	f
I.	Bútorok szakleltára	11	—	662	—	396	10818	51
II.	Házi és irodai felsz. leltára ...	5	—	73	27	293	3136	—
III.	Nyilvántartási és szám. könyvek	9	—	55	—	104	554	18
IV.	Tanári könyvtár	26	10	240	83	1111	6604	40
V.	Történelmi szakleltár	21	1	161	—	120	447	79
VI.	Földrajzi „	1	—	20	—	228	955	95
VII.	Természetrajzi „	2	—	8	—	145	414	75
VIII.	Természettani „	1	—	58	—	308	2037	50
IX.	Számtan-mértan „	—	—	—	—	32	133	33
X.	Tornaszerek „	1	—	96	—	476	8411	24
XI.	Rajzszerek „	2	—	17	17	70	230	57
XII.	Hangszerek „	1	—	250	—	16	973	88
	Összesen	80	11	1641	27	3299	34.718	10
Alapok:	I. Ifjúsági könyvtár	29	42	157	70	847	2402	55
	II. Kézimunkaszertár	—	—	—	—	311	1326	36
	III. Mezőgazdasági szertár. ...	—	—	—	—	2	24	—
	Összesen					1160	3752	91

IV. A tanulók névsora.

I. fiúosztály. Osztályfőnök: Szentirmai M. József.

Sorszám	Név	Vallás	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számt. és mért.	Növ. és állattan	Mezőg. tan	Ének	Rajz	Testgyakorlás	Kézimunka	Ném. társ. tanf.	Írásb. dolg. k. a.	Általános osztályzat	Díjkedvezmény
	Ágoston Gabor	ref.	1	3	2	3	3	3	3	2	3	2	1	2	3	3	2	3	3 f.
	Baranyai Béla	r. k.	1	2	1	2	2	2	3	2	3	2	1	2	1		2	2	4 f.
	Baranyai Ferenc	r. k.	1	2	1	2	2	2	2	2	3	2	1	2	1		2	2	4 f.
	Becz I. Sándor	ref.	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**1**	**1**		**1**	**1**	3 f.
5	Bonhardt István	r. k.	1	2	2	2	3	1	2	2	1	2	2	2	2		2	2	t.
	Csajági László	ref.	2	3	2	3	3	2	3	2	3	2	2	2	3		3	3	2 f.
	Csajka József	r. k.	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**	**2**	**2**		**2**	**1**	2 f.
	Csehi József	r. k.	1	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3		3	3	2 f.
	Dörflinger István	r. k.	1	2	1	3	2	2	2	2	3	3	2	2	2		2	2	4 f.
10	Eisenhoffer László	r. k.	1	3	2	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3		3	3	t.
	Fodor Mihály	r. k.	1	2	2	3	1	2	3	2	2	2	1	2	2		3	2	3 f.
	Gál Sándor	ref.	1	3	2	3	3	2	3	2	2	2	3	2	3	3	3	3	t.
	Gergics Péter	r. k.	1	2	2	3	2	2	3	2	2	3	1	2	2	2	3	2	2 f.
	Gerstenbrein János	r. k.	1	3	2	3	1	3	3	3	2	3	2	2	3		3	3	2 f.
15	Glász Jakab	r. k.	1	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2		3	3	2 f.
	Glázer Ferenc	r. k.	1	4	3	3	2	2	4	2	3	2	2	2	3		2	4	t.
	Gráf József	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3		3	3	2 f.
	Halász István	r. k.	1	3	2	3	3	2	3	2	3	3	2	2	3		3	3	2 f.
	Havasi József	r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2		2	2	3 f.
20	Hegyi János	ref.	1	3	2	3	3	2	3	2	2	3	3	2	3		3	3	1 f.
	Juhász Lajos	r. k.	1	3	1	2	3	1	3	3	3	3	3	2	3		3	3	2 f.
	Kakuk András	ref.	2	4	3	3	4	3	4	3	3	2	3	2	3		3	4	2 f.
	Kádár János	ref.	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**2**		**2**	**1**	m.
	Kántor Pál ismétlő	ref.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		3	3	t.
25	Kecskés István	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	1	3	3	2	3		3	3	2 f.
	Kecskés József	r. k.	1	2	1	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2		3	2	2 f.
	Klement Ferenc	r. k.	2	4	3	3	4	3	3	3	4	3	2	2	3		2	4	t.
	Kormos Béla	r. k.	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	3		3	3	4 f.
	Kronomé Ferenc	r. k.	1	2	2	3	1	2	3	2	2	2	2	2	2		3	2	1 f.
30	Kulcsár Tivadar	r. k.	1	2	1	2	2	1	2	1	3	1	2	2	3		3	2	3 f.
	Luttenberger Mátyás ismétlő	r. k.	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	2	3		3	3	t.
	Papp Rezső	r. k.	1	2	1	1	1	2	1	1	3	1	1	2	3		2	2	m.
	Posztobányi Andor	r. k.	2	4	3	4	3	3	4	2	3	3	3	3	3	2	3	4	t.
	Preváczki József	ref.	2	3	2	2	3	2	3	1	3	3	2	2	3		3	3	4 f.
35	Rötzer Mihály	r. k.	1	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3		3	3	t.
	Sárdy Tibor	r. k.	1	2	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2		3	2	3 f.
	Schlick Ronald	r. k.	1	3	2	3	2	2	3	2	3	3	3	3	3		2	3	2 f.
	Schmauder György	r. k.	1	3	2	3	2	3	3	3	3	2	3	2	3		3	3	2 f.
	Schuszter János	r. k.	1	2	1	2	1	1	3	2	2	2	3	2	2		2	2	3 f.
40	Schwarzenberger József	r. k.	1	3	2	3	1	3	2	3	3	3	2	2	2		3	3	t.
	Stégner Sándor	r. k.	1	2	1	2	1	2	3	2	3	1	1	2	2		2	2	t
	Steyer Ferenc	ev.	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**		**1**	**1**	m.
	Sütő János	r. k.	1	3	1	3	3	2	3	1	1	2	3	2	3		2	3	3 f.
	Szabados Gábor ismétlő	ref.	1	3	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3		2	3	t.
45	Gy. Szabó János ismétlő	ref.	1	3	2	2	3	2	3	3	3	3	2	2	3		2	3	t.
	P. Szabó József	ref.	1	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	2	2		2	2	4 f.
	Tischler Józef	r. k.	1	3	2	2	3	2	3	3	3	2	2	2	3		2	3	2 f.
	Torma Miklós	ref.	1	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3		3	3	3 f.
49	Varga László	r. k.	1	3	3	2	3	2	3	3	3	2	1	2	3		1	3	t.

Nem mulasztott: Schwarzenberger József.

Kimaradtak: Barkóczi Andor, Koos Béla, Schuszter Lőrinc.

II. fiúosztály. Osztályfőnök: Glässer György.

Sorszám	Név	Vallás	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Számt. és mért.	Növ. és állattan	Mezőg.-tan	Ének	Rajz	Testgyakorlás	Kézimunka	Ném. társ. tanf.	Írásb. dolg. k. a.	Ált. osztályzat	Dijkedvezmény
	Abránovics Gyula	r. k.	3	4	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	2	3		2	4	t.
	Almási Imre	r. k	1	3	2	3	2	3	3	3	2	2	3	1	2	2		3	3	2 f.
	Arany Dezső	ref.	1	2	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1	2		1	2	4 f.
	Babarczi István ism.	ref.	2	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	2	2	3	3	t.
5	Bai János	ref.	1	4	3	4	3	4	3	3	3	1	3	3	3	2		3	4	t.
	Baranyai György	r. k	1	3	1	3	3	3	3	3	1	3	1	3	1	3		3	3	1 f.
	Bodrogi László ism.	r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3		3	3	t.
	Csiki György	r. k	2	3	1	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	1	2	3	1 f.
	Debreczeni Gábor	ref,	1	3	2	3	2	3	3	3	2	3	3	1	1	2		2	3	3 f.
10	Dolinai Lajos	ref.	1	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	1	2	3		2	3	t.
	Fehér Károly	r. k.	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**		**1**	**1**	m.
	Fischer György	izr.	2	4	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3		3	4	1 f.
	Fülöp József	r. k	1	3	1	2	3	3	3	3	2	2	2	3	2	3		2	3	2 f.
	Garai István	r. k.	1	4	2	3	4	4	3	3	2	3	3	3	1	3		3	4	2 f.
15	Gál László	ref.	1	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2	3	1	3		3	3	1 f.
	Gere Pál	ref.	1	2	1	2	2	3	2	3	2	2	2	2	2	2		1	2	3 f.
	Hajnal Miklós	ref.	2	2	1	2	2	2	2	2	1	3	1	1	2	2		1	2	3 f.
	Horváth László	r. k.	2	4	2	3	3	4	4	3	3	3	3	3	1	3		3	4	2 f.
	Illovits Szilárd	g. kel.	1	3	2	2	2	3	3	2	1	3	2	3	2	3		3	3	1 f.
20	Kanyik Mihály	r. k	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	fm	3		3	3	t.
	Keller Tamás	r. k.	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**	**1**	**2**		**3**	**1**	m.
	Krausz Antal	r. k.	1	**2**	1	2	1	2	3	2	2	1	1	2	3	2		2	2	t.
	Lugosi Gyula	r. k.	1	2	1	2	1	3	3	2	2	2	1	2	2	2		2	2	3 f.
	Mihalszky János	r. k.	1	2	1	2	2	3	2	2	1	2	2	1	2	1		2	2	4 f.
25	Molnár Lajos	ref.	1	3	3	**2**	2	**3**	3	3	2	3	3	2	2	3		3	3	**2** f.
	Nagy Ferenc	r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	t.
	Oberfrank Mihály	r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3		3	3	t.
	Rózsa Pál	izr.	1	3	2	2	3	2	3	3	2	3	3	3	2	3		3	3	1 f.
	Schuszter Mihály	r. k	1	3	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3		3	3	t.
30	Somogyi István ism.	ref	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3		3	3	t.
	Sumakker Lajos	r. k.	1	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2		3	2	**4** f.
	Schvab János	r. k	1	4	3	4	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3		3	4	t.
	Takáts László	r. k.	1	3	2	3	2	2	3	3	2	3	1	2	3	3		3	3	t.
	Uzsák Alfréd	r. k	1	3	2	3	2	3	3	3	2	3	2	2	1	2		3	3	2 f.
35	Vákár Ádám	r. k.	1	2	2	1	1	3	2	3	1	2	1	2	2	2		1	2	4 f.
	Magántanuló:																			
	Szvetkó László	r. k.			2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		2	3	t.

Nem mulasztottak: Hajnal Miklós, Mihalszky János.

III. fiúosztály. Osztályfőnök: Lettner János.

Sorszám	Név	Vallás	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történet	Földrajz	Számt.-ügyt.an	Természettan	Mezőg.-tan	Ének	Rajz	Testgyakorlat	Kézimunka	Ném. társ. tanf.	Írásb. dolg. k. a.	Alt. osztályzat	Dijkedvezmény
	Bandzsál László	r. k.	1	2	2	2	2	1	3	2	1	2	3	3	3	1		2	2	2 f.
	Bálint Sándor	ref.	1	3	3	3	3	2	2	2	1	2	3	1	2	1		3	3	t.
	Benkő György	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	2	1	2		3	3	t.
	Bezur Béla	r. k,	1	2	2	2	2	1	2	3	3	2	2	2	2	2		2	2	4 f.
5	Bobán Ferenc	r. k.	1	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2		3	3	t.
	Borbás Lajos	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2		2	3	2 f.
	Brezniczky Lénárd	r. k.	1	3	2	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	2		3	3	t.
	Csap János ismétlő	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2		2	3	t.
	Duttyán Antal	ref	1	4	2	3	4	2	3	4	3	2	3	3	fm	2	3	2	4	t.
10	**Gere József**	ref.	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**2**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**		**1**	**1**	4 f.
	Glazer Ferenc	r. k.	1	4	3	4	2	3	3	4	2	3	3	3	2	2		2	4	t.
	Hackspacher György	r. k.	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**1**	**2**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**		**1**	**1**	m.
	Hegedűs László	ref.	1	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2	3	2	2		2	3	t.
	Jónás András	r. k.	1	2	2	2	2	2	2	3	3	1	2	1	2	1		2	2	4 f,
15	Kocsis Gábor	r. k,	1	3	3	3	3	1	3	3	3	2	3	3	2	2		3	3	2 f.
	Kocsis László	r. k.	1	4	3	3	4	3	4	4	3	3	3	3	3	3		3	4	t.
	Kontra András	ref.	1	2	1	2	2	2	3	2	3	1	2	2	1	1		2	2	t.
	Kovacsik Lajos ismétlő	r. k.	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	2	3	2		3	3	t.
	Kovács Lajos	ref.	1	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2		2	3	t.
20	Krigsman György	r. k.	1	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2		2	3	t.
	Kubik János	ref.	1	3	3	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3	3		3	3	t.
	Kungl Antal ismétlő	r. k.	2	3	3	3	3	2	3	3	2	2	3	3	2	3		2	3	t.
	Luttenberger József	r. k.	1	4	3	4	2	3	3	4	3	3	3	3	1	3		3	4	t.
	Medgyesi József	ref.	1	3	1	3	3	1	2	3	2	1	3	2	3	1		2	3	4 f.
25	Montay Ferenc	ref.	1	4	3	4	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3		2	4	t.
	Nagy Gyula	ref.	1	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3		2	3	t.
	Pálfi László	r. k.	3	4	3	4	4	3	4	4	4	2	1	3	2	3		3	4	t.
	Pálinkás Gyula	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2		3	3	2 f.
	Sárközi László	ref.	1	3	1	3	3	1	3	3	2	2	2	3	2	3		3	3	2 f.
30	Schuszter Mátyás ismétlő	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	1	3		3	3	t.
	Speck György	r. k.	1	3	3	3	2	1	2	3	3	3	3	3	3	3		2	3	t.
	Stöckl Ferenc	r. k.	1	3	3	3	2	1	2	3	3	2	2	3	3	3		3	3	t.
	Sütő István	unit.	1	3	2	3	3	2	3	3	3	2	1	3	2	2		2	3	4 f.
	Szvetkó László	r. k.	2	4	2	3	3	2	3	4	3	3	3	3	3	3		2	4	2 f.
35	Tischler Károly	r. k.	1	4	3	4	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3		3	4	2 f.
	Tornyos György	r. k.	1	3	2	2	3	1	3	2	3	2	3	2	2	3		2	3	4 f.
	Tóth István	r. k.	1	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	1	3	2		3	3	2 f.
	Tóth Márton	r. k.	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**		**1**	**1**	m.
	Tóth Sándor	ref.	1	4	2	3	4	3	4	3	3	3	2	2	3	3		3	4	2 f.
40	Triff Andor	r. k.	1	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1	3	2	3		2	3	2 f.
	Tuksa Gyula	r. k.	1	2	1	1	2	2	3	1	2	1	2	2	2	2		1	2	1 f.
	Varga István	r. k.	1	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2		2	2	t.
	ifj. Varga József	r. k.	1	2	1	2	3	1	1	3	2	2	2	2	2	3		2	2	4 f.
	id. Varga József	r. k.	1	4	3	3	4	2	3	4	3	2	3	2	2	4		3	4	t.
45	Verbai Gyula	ev.	2	4	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	4		3	4	t.
	Viczián István	ev.	1	3	1	2	2	3	2	3	3	2	1	2	2	1		2	3	4 f.
	Weisz Ferenc	r. k.	1	3	2	3	3	2	3	3	3	2	2	2	3	2		2	3	t.
	Zádori László	ref.	1	2	1	2	3	2	2	2	2	2	2	3	2	2		2	2	2 f.
	Zimber András	r. k.	2	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4		3	4	t.
50	Zwick György	r. k.	1	4	3	4	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3		3	4	t.

Nem mulasztottak: Borbás Lajos, Duttyán Antal, Tischler Károly, Viczián István.

Kimaradt: Erős József.

Pótlóvizsgálatot tehet: Gferer Miklós.

IV. fiúosztály. Osztályfőnök: Benczik Geyza.

Sorszám	Név	Vallás	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Számt. és mért.	Ásv. és vegytan	Egészségtan	Közg. tan	Mezőg.-tan	Ének	Rajz	Testgyakorlás	Kézimunka	Írásb. dolg. k. a.	Ált. osztályzat	Díjkedvezmény
	Aradi Rezső	r. k.	1	3	2	3	3	2	3	2	1	3	3	2	3	3	2	1	3	3	2 f.
	Bak Károly	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	t.
	Balázs István	r. k.	1	2	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2 f.
	Bucsi Sándor	ref.	1	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3	2 f.
5	Császár Ernő	r. k.	2	2	1	3	2	1	2	3	1	2	2	2	3	2	1	2	3	2	2 f.
	Csunderlik István	r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	t.
	Fehér István	r. k.	1	3	2	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2 f.
	Gábler Pál	r. k.	1	2	1	1	2	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	4 f.
	Gemza János	r. k.	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	1	2	2	2	3	3	2 f.
10	Gyurnik János	r. k.	1	2	1	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	t.
	Havasi József	ref.	1	2	1	2	3	2	3	2	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	4 f.
	Jászai Béla	ev.	2	4	1	3	3	2	4	3	3	3	3	3	1	3	1	4	2	4	t.
	Juhász Károly	ref.	1	3	1	2	3	2	3	3	2	1	3	2	2	2	1	2	1	3	2 f.
	Kovács László	r. k.	1	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2	3	3	3	2 f.
15	Kovács Sándor	r. k.	2	3	2	2	3	2	2	3	2	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2 f.
	Körösi Árpád	ref.	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1	2	1	2	1	1	1	2	2	4 f.
	Körösi József	ref.	1	3	1	3	3	2	2	2	1	2	3	2	3	2	2	1	3	3	2 f.
	Kulicskó Lajos	r. k.	2	4	3	4	4	3	4	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	4	t.
	Ladányi Mátyás	r. k.	1	4	2	3	2	2	3	4	3	3	3	3	3	3	2	3	3	4	2 f.
20	Lendvay István	r. k.	1	3	1	2	3	2	3	2	2	3	3	2	2	3	1	3	2	3	2 f.
	Lorbach Antal	r. k.	1	3	1	3	3	2	2	3	2	2	2	3	3	2	2	3	3	3	2 f.
	Magyar Gábor	ev.	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	4 f.
	Magyar Tibor	r. k.	1	3	1	3	3	2	2	3	2	2	3	3	2	1	3	3	2	3	t.
	Metka Ferenc	r. k.	1	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	3	2	2 f.
25	ifj. Nagy Miklós	g. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2 f.
	id. Nagy Miklós	r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	t.
	Oberfrank Antal	r. k.	2	4	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3	2	2	1	2	2	4	t.
	Pálinkás Ferenc	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	2	1	3	3	3	2 f.
	Pfandler Péter	ev.	1	3	1	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	2	2	2	2	3	2 f.
30	Rácz István	ref.	1	4	2	3	3	2	3	4	3	3	3	3	1	3	1	4	2	4	t.
	Sterczer Mihály	ev.	1	3	1	3	3	2	3	3	2	2	2	2	3	2	2	1	3	3	2 f.
	Schlick Nándor	r. k.	1	4	2	4	4	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	4	2 f.
	Schwarczl István	r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	3	2	1	1	2	1	2	2	t.
	Szabó Ferenc	r. k.	1	3	2	3	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2	2	3	t.
35	Tungl Géza	r. k.	2	4	3	4	3	3	4	3	3	4	4	3	3	2	2	2	3	4	t.
	Varga Gábor	ref.	2	3	1	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2	1	2	3	2	3	2 f.
	Varga László	ref.	2	4	3	4	4	3	4	4	3	4	4	3	3	3	3	4	3	4	2 f.
	Viczián Pál	ev.	1	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2	4 f.
	Visnyovszky Nándor	r. k.	2	4	3	3	3	3	3	4	3	3	3	2	3	2	2	4	3	4	t.
40	Zemann András	r. k.	1	2	1	3	2	1	1	2	1	1	2	2	2	2	3	3	3	2	2 f.
	Magántanuló:																				
	Uri Antal ism.	ref.			*1*	*3*	*2*	*2*	*2*	*1*	*2*	*3*	*3*	*3*		*1*			*2*	*3*	t.

Nem mulasztottak: Gábler Pál, Havasi József, Körösi Árpád, Lorbach Antal, Viczián Pál.

Kimaradt: Fábián Ferenc.

I. leányosztály. Osztályfőnök: Gáspárné Okolicsányi Lujza.

Sorszám	Név	Vallás	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Állat- és növ.-t.	Számtan	Rajz	Szépírás	Kézimunka	Ének	Tetszgyakorlás	Ném. társ. tanf.	Írásb. dolg. k. a.	Ált. osztályzat	Díjkedvezmény
	Bányai Katalin	r. k.	1	2	1	2	1	1	2	2	2	2	1	1	1		2	2	2 f.
	Bódizs Erzsébet	ref.	1	3	2	3	2	3	3	3	3	2	2	1	1		2	3	2 f.
	Bogdány Irén	r. k.	1	3	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2	fm		3	3	2 f
	Bóth Ilona	r. k.	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1		1	2	5 f
5	**Brajer Margit**	ev.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1		2	1	m.
	Burián Mária	r. k.	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2		2	2	4 f.
	Fábián Zsuzsanna	ref.	1	2	1	2	1	1	3	3	2	2	1	2	2		2	2	4 f.
	Fillencz Ibolya	izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1		2	1	t.
	Finta Ilona	r. k.	1	2	2	2	2	2	3	2	2	2	1	1	1		2	2	1 f.
10	Gere Erzsébet	r. k.	1	3	2	3	1	3	2	3	2	1	2	1	2		1	3	2 f.
	Hallgató Salome	r. k.	1	4	3	3	3	3	3	4	2	3	2	2	fm		3	4	t.
	Horváth Júlia	ref.	1	3	1	3	3	2	2	3	2	2	1	2	2		2	3	3 f.
	Imre Etel	ref.	1	3	2	3	3	3	2	3	3	2	1	2	1	2	2	3	t.
	Juhász Amália	ref.	1	2	1	2	1	2	1	3	2	1	2	1	1		1	2	1 f
15	Juhász Mária	r. k.	1	2	2	3	3	1	2	2	1	1	1	2	1	2	1	2	4 f.
	Kanyik Júlia	ref.	2	3	2	2	2	3	1	3	3	2	3	1	2		2	3	t.
	Képessy Angyalka	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2 f.
	Klingenberg Magda	izr.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1		2	1	3 f.
	Kovács Júlia	ref.	1	2	1	2	2	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	4 f.
20	Kuzmann Györgyi	r. k.	1	2	1	2	1	2	1	2	1	1	1	2	1		1	2	3 f.
	Leéb Anna	r. k.	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1		2	2	5 f.
	Németh Klára	r. k.	2	3	1	3	2	3	2	3	2	2	1	1	3		2	3	t.
	Patocska Anna	r. k.	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	2		2	2	t.
	Pápai Angyalka	r. k.	1	2	2	3	2	2	2	3	fm	2	fm	2	3		2	2	t
25	Pillmayer Mária	r. k.	1	2	1	2	2	2	1	2	2	1	1	1	2		2	2	t.
	Sellyei Margit	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	t.
	Szendy Erzsébet	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1 f.
	Szűcs Margit	r. k.	1	2	1	2	1	1	2	2	1	1	1	2	2	1	1	2	2 f.
	Tálas Ilona	r. k.	1	2	1	2	3	3	2	2	2	1	1	2	2		1	2	4 f.
30	Tóth Anna	r. k.	2	2	2	2	3	2	1	3	2	2	1	2	2		2	2	2 f.
	Tóth Erzsébet	ref.	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1		1	1	5 f.
	Tóth Piroska	r. k.	1	2	1	3	2	1	1	3	2	2	2	2	1		3	2	1 f.
	Túri Jolán	r. k.	1	2	1	2	2	2	3	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2 f.
	Velinszky Henrietta	r. k.	1	2	1	2	1	2	2	3	1	1	1	2	2		1	2	2 f.
35	Vig-Milkovics Anna	r. k.	1	2	2	2	2	2	3	2	1	1	1	1	2	1	1	2	t.
	Wágner Júlia	r. k.	1	2	1	3	2	1	1	2	2	1	1	2	2		1	2	2 f.
	Wegner Teréz	r. k.	1	3	2	3	2	3	3	3	2	3	2	2	2		3	3	t.
38	**Zaruba Katalin**	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	3 f.

Nem mulasztottak: Finta Ilona, Kanyik Julianna, Pillmayer Mária, Sellyei Margit, Zaruba Katalin,

Kimaradtak: Cserna Mária, Horváth Ilona, Sárácz Ilona.

II. leányosztály. Osztályfőnök: Forstner Gizella.

Sorszám	Név	Vallás	Magaviselet	Szorgalom	Híttan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Állat- és növ.-t.	Számt.-mértan	Rajz	Szépírás	Női kézimunka	Ének	Testgyakorlás	Német társalgás	Írásb. dolg. k. a.	Ált. osztályzat	Díjkedvezmény
	Babura Mária ...	r. k	1	2	1	3	1	1	2	3	1	1	2	1	1		2	2	t
	Bai Piroska	ref.	1	3	2	3	3	3	3	3	2	2	1	1	1		2	3	2 f.
	Borbély Margit ...	r. k.	1	2	1	2	2	1	2	2	1	–	2	1	1		1	2	4 f.
	Erdei Irén Mária ...	ev.	1	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1		1	2	4 f.
5	Fazekas Mária Jolán	ref.	2	3	1	3	3	3	2	3	1	2	3	2	2		3	3	t.
	Fliszár Erzsébet ...	ev.	1	3	1	3	3	3	3	3	1	2	fm	1	3		1	3	t.
	Fülöp Magdolna Ilona	ref	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3		3	3	t.
	Gere Ilona	ref	1	4	3	3	2	3	3	3	2	2	4	2	3		3	4	t.
	Gráf Johanna Stefánia	r. k.	1	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2		2	3	t.
10	Gregus Eszter ...	ev.	1	3	2	3	2	3	3	3	2	2	3	2	3	2	2	3	t.
	Horváth Irén	r. k.	1	3	2	3	2	3	3	2	2	2	3	1	2		2	3	4 f.
	Horváth Magda ...	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1		1	1	2 f.
	Jászay Mária ...	ref.	1	2	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1	1		1	2	m.
	Juhász Erzsébet ...	r. k	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1		1	2	3 f.
15	Kecskeméti Aliczia E.	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	2	2		3	3	2 f.
	Keresztesi Erzsébet	r. k.	1	4	2	3	3	3	3	4	2	2	2	2	2		3	4	t.
	Klingenberg Veronka	izr.	1	2	1	3	2	2	2	3	2	2	2	2	2		2	2	4 f.
	Kovács Ilona Magda	r. k	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	2	1	1		1	2	m.
	Kovács Irén	r. k.	1	3	1	3	3	2	3	3	3	2	3	2	1		2	3	2 f.
20	Kulás Anna	r. k.	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3		3	3	2 f.
	Kurtán Ilona	r. k.	1	2	2	2	1	3	2	2	2	2	2	2	1		1	2	2 f.
	Kvassay Anna ...	ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	5 f.
	Lévai Mária	r. k.	1	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	1		2	2	m.
	Lukácsy Erzsébet ...	r. k.	1	3	3	3	2	3	3	3	2	3	1	2	1		2	3	t.
25	Maász Cecília ...	r. k.	1	3	2	3	2	3	3	3	2	2	2	2	1		2	3	2 f.
	Novák Ilona ...	r. k.	1	3	2	3	3	3	3	3	1	1	2	2	1		1	3	2 f.
	Oberfrank Borbála	r. k.	1	2	2	2	1	3	1	3	1	2	2	1	1		2	2	2 f.
	Rasovszki Márta ...	r. k.	1	2	1	2	2	3	2	2	fm	1	fm	1	fm		1	2	4 f.
	Reiter Lujza	r. k.	1	3	1	3	3	3	2	3	1	2	2	2	1		2	3	3 f.
30	Ruprecht Izabella ...	r. k.	1	4	2	3	3	3	3	4	2	2	3	2	2		2	4	2 f.
	Schubert Borbála	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	t.
	Schuszter Borbála	r. k.	1	3	2	3	1	2	3	3	2	2	2	1	1		1	3	2 f.
	Simon Zsófia ...	ref.	1	3	2	3	3	3	3	3	2	2	1	1	1		2	3	2 f.
	belényesi Szabó Mária Rozália	r. k.	1	2	1	2	1	3	1	2	2	2	2	2	2		1	2	1 f.
35	Szakál Erzsébet	ref.	1	3	2	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2		2	3	t.
	Szücs-Szabó Erzsébet	r. k	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1	2	3	3	3	t
	Tamássy Johanna ...	r. k.	2	3	3	3	2	2	2	3	2	2	3	1	2		2	3	2 f.
	Teleki Ilona Mária	ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2		1	1	2 f.
	Valentini Eleonóra	r. k	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	4 f
40	**Vákár Éva Mária**	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	fm	1	fm	1	fm		1	1	4 f.
	Vohlschlägel Kornélia	r. k.	1	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2		1	2	3 f.
42	Weinber Julianna	r. k.	1	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	3	t.
	Magántanuló:																		
	Hellebranth Tilda ...	r. k.			1	3	3	3	2	2	2	1	2	3	2		1	3	t.

Nem mulasztottak: Borbély Margit, Fazekas Mária, Fülöp Magdolna, Novák Ilona, Oberfrank Borbála, Schubert Stefánia, Tamássy Johanna.

Kimaradt: Szalay Magnolna, Triff Ilona Éva.

III. leányosztály. Osztályfőnök: Bányay Kornélia.

Sorszám	Név	Vallás	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Számt.-mértan	Rajz	Női kézimunka	Ének	Testgyakorlás	Írásb. dolg. k. a.	Ált. osztályzat	Díjkedvezmény
	Babura Vilma	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	t.
	Bada Margit	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	5 f.
	Bácsujlaki Mária	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	t.
	Belák Mária	r. k.	1	3	2	2	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2	3	3 f.
5	Biró Éva	izr.	1	4	2	2	3	2	3	3	3	3	4	2	3	3	4	2 f.
	Boltos Ilona	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	m.
	Császka Márta	r. k.	1	4	1	2	3	3	2	3	4	2	3	1	1	2	4	2 f.
	Ernszt Mária	r. k.	1	3	1	2	1	1	2	3	3	3	2	1	1	2	3	t.
	Fechtl Borbála	r. k	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	m.
10	Fekete Margit	r. k.	1	3	3	2	3	3	3	3	3	3	1	2	2	2	3	t.
	Feráncz Rozália	r. k.	1	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	1	2	3	1 f.
	Ferencz Anna	ref.	1	3	2	2	3	2	2	3	3	2	2	1	1	2	3	2 f.
	Floszmann Magda	r. k.	1	2	2	2	1	3	2	3	3	2	1	2	1	2	2	3 f.
	Gubányi Klára	r. k.	1	2	1	2	2	2	1	3	3	1	1	1	1	1	2	t.
15	Hackspacher Erzsébet	r. k.	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2	t.
	Hellebrant Tilda	r. k.	1	2	1	1	2	1	2	3	3	1	2	1	2	1	2	1 f.
	Horváth Ilona	r. k.	1	2	1	2	3	3	2	2	2	2	fm	1	fm	2	2	2 f.
	Horváth Irén	r. k.	1	3	1	2	3	3	2	3	3	2	1	1	1	2	3	2 f.
	Horváth Róza	r. k.	1	3	2	2	3	3	3	3	3	2	fm	1	2	1	3	1 f.
20	Kádár Irén	ref.	1	2	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	4 f.
	Kiss Irén	ev.	1	2	1	1	2	1	1	3	3	1	1	1	1	2	2	4 f.
	Kiss Janka	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	t.
	Kopár Mária	r. k	1	3	2	2	3	2	2	3	3	fm	fm	2	2	2	3	t.
	Lovastyik Ilona	r. k.	1	2	1	1	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	4 f.
25	Magyar Gizella	ev.	1	2	1	2	2	1	2	3	3	1	1	1	1	1	2	3 f.
	Magyar Ilona	r. k.	1	2	1	1	2	1	2	3	3	1	1	1	1	1	2	2 f.
	Nuczás Margit	r. k.	1	3	2	2	2	1	2	3	3	3	3	2	2	2	3	2 f.
	Rákóczi Izabella	r. k.	1	2	1	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	4 f.
	Rausch Ibolya	r. k.	1	2	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	2	2 f.
30	Rottberger Éva	izr.	1	2	2	2	2	2	3	2	2	fm	fm	2	2	3	2	t.
	Ruff Mária	r. k.	1	3	2	3	1	2	3	3	3	3	2	1	2	2	3	t.
	Sanocki Gizella	r. k.	1	3	2	3	3	3	2	3	1	1	1	1	1	2	3	3 f.
	Schuszter Mária	r. k.	1	3	2	2	2	2	2	3	3	2	3	2	1	3	3	2 f.
	Sellyei Erzsébet	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	t.
40	Stefanek Irma	r. k.	1	2	1	1	1	1	2	2	3	2	1	2	1	2	2	4 f.
	Tóth Mária	ref.	1	2	1	1	2	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2 f.
	Turi Erzsébet	r. k.	1	2	1	1	1	1	2	3	2	1	1	1	1	1	2	4 f.
	Varga Erzsébet	r. k.	1	2	1	2	2	1	1	3	2	2	2	2	1	1	2	t.
	Vágola Ilona	ev.	1	2	1	2	3	2	3	3	2	2	2	2	1	2	3	4 f.
35	Váradi Margit	r. k.	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	t.
	Vértes Magda	r. k.	1	3	1	2	2	2	3	3	3	2	2	1	1	1	3	t.
	Winter Ella	r. k.	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	2	2	3	2	1 f.
43	**Wolf Anna**	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	m.

Kimaradt: Dolák Anna, Dolák Mária.

IV. leányosztály. Osztályfőnök: Képessy Béláné Wälder Angela.

Sorszám	Név	Vallás	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Vegytan	Egészségtan	Háztartástan	Számt.-mértan	Rajz	Kézimunka	Ének	Testgyakorlás	Írásb. dolg. k. a.	Ált. osztályzat	Díjkedvezmény
	Ábraham Matild	r. k.	1	2	2	2	3	1	2	1	2	3	2	1	1	1	1	2	4 f.
	Bálint Etelka	ref.	1	2	1	2	2	2	2	1	2	3	2	1	2	1	2	2	3 f.
	Bácsujlaky Klára	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	t.
	Bieber Livia	r. k.	1	4	3	3	3	3	4	3	3	3	2	1	2	fm	2	4	t.
5	**Borsos Margit**	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	m.
	Cseh Gabriella	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2 f.
	Csiszér Piroska	r. k.	1	2	1	2	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	2	t.
	Gyomlin Teréz	ref.	1	2	1	2	2	1	2	1	1	2	2	1	2	1	2	2	4 f.
	Halász Emilia	ref.	1	3	1	3	3	3	3	2	2	3	2	1	2	2	2	3	t.
10	Horváth Anna	r. k.	1	2	1	1	3	1	3	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2 f
	Kakuk Erzsébet	ref.	1	2	1	2	2	1	2	1	1	2	2	1	1	1	2	2	4 f.
	Katona Mária	r. k	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2 f.
	Kepics Ilona	ref.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	4 f.
	Kiss Erzsébet	r. k.	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2 f.
15	Kriegsmann Mária	r. k.	1	2	2	2	1	2	3	1	1	2	2	2	1	2	1	2	t.
	Kukel Aranka	r. k.	1	2	1	2	1	2	2	1	1	3	1	1	1	2	1	2	2 f.
	Kuti Gabriella	r. k.	1	2	1	2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2	2	3 f.
	Lunzer Ilona	r. k.	1	3	3	3	2	3	3	2	2	3	2	1	1	1	2	3	t.
	Nagyiván Margit	r. k.	1	3	2	3	3	3	3	1	2	2	2	1	1	1	2	3	t.
20	**Palló Juliska**	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	5 f.
	Pataki Ilona	ref.	1	2	1	2	3	2	2	1	1	2	2	1	2	1	2	2	2 f.
	Schwarzenberger Anna	r. k.	1	2	2	2	1	3	2	2	2	3	2	1	1	2	2	2	t.
	Szitó Teréz	r. k.	1	2	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	3 f.
24	**Zaruba Erzsébet**	r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	m.

Nem mulasztottak: Ábrahám Matild, Bálint Etelka, Borsos Margit, Zaruba Erzsébet.

Kimaradt: Bányai Júlia, Vadkerti Izabella.

V. A tanulók statisztikája.

1) A tanulókra vonatkozó adatok.

Adat csoport	Részletadat	I.	II.	III.	IV.	Összesen	I.	II.	III.	IV.	Összesen
		fiúosztály					leánzosztály				
A tanulók száma	Beirt nyilvános tanulók	52	35	50	41	180	41	44	45	26	156
	Beirt magán tanulók	—	1	—	1	2	—	1	—	—	1
	Osztályoztatott összesen	49	36	50	41	176	38	43	43	24	148
A tanulók kormegoszlása	1923-ban született	15	—	—	—	15	19	—	—	—	19
	1922-ben „	21	14	—	—	35	15	25	1	—	41
	1921-ben „	11	12	24	—	47	4	10	29	1	44
	1920-ban „	1	5	19	17	42	—	7	11	15	33
	1919-ben „	1	5	5	18	29	—	1	2	6	9
	1918-ban „	—	—	2	6	8	—	—	—	2	2
A tanulók vallási megoszlása	Róm. kath.	35	23	34	26	118	27	30	35	18	110
	Gör. kath.	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
	Ref.	13	10	13	9	45	8	9	3	6	26
	Ág. h. ev.	1	—	2	5	8	1	3	3	—	7
	Gör. kel	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
	Unit.	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
	Izr.	—	2	—	—	2	2	1	2	—	5
A tanulók anyanyelve és nyelvismerete	Magyar anyanyelvű	34	33	41	37	145	38	43	38	24	143
	Német „	12	3	9	4	28	—	—	5	—	5
	Szerb „	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—
	Magyarul tud	49	36	50	41	176	38	43	43	24	148
	Németül „	12	4	9	4	29	7	9	6	—	22
	Szerbül „	3	—	1	—	4	1	1	1	—	3
	Olaszul „	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—
A szülők foglalkozása	Középbirtokos	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
	Kisbirtokos	6	3	3	1	13	—	1	—	—	1
	Kisbirtokos-napszámos	1	1	1	1	4	—	—	3	—	3
	Egyéb önálló őstermelő	3	—	—	1	4	—	1	1	1	3
	Gazdasági cseléd	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
	Földmívelési napszámos	1	—	2	2	5	—	1	—	—	1
	Kisiparos	10	9	12	11	42	9	5	10	5	29
	Iparos segédszemély	7	3	5	3	18	9	7	3	2	21
	Ipari napszámos	2	—	1	—	3	—	1	—	—	1
	Kiskereskedő	3	3	6	2	14	2	2	3	1	8
	Keresk. tisztv.	—	1	1	—	2	—	3	—	—	3
	Közl. kisvállalkozó	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—
	Egyéb közl. segédszemély	5	5	15	12	37	10	6	6	6	28
	Közl. napszámos	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
	Köztisztviselő	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—
	Pap, tanár, tanító	—	1	—	—	1	2	2	3	1	8
	Másféle értelmiségi	—	1	—	—	1	1	3	3	2	9
	Közhiv-ban alk. altiszt és szolga	1	1	—	1	3	1	2	1	1	5
	Csendőraltiszt	—	2	1	2	5	—	1	2	2	5
	Nyugdijas köztisztv.	—	—	—	—	—	—	4	3	—	7
	Nyugdijas altiszt és szolga	5	6	1	—	12	3	2	5	2	12
	Házi cseléd	—	—	1	2	3	1	2	—	1	4
A szülők lakhelye	Az iskola székhelyén	28	21	33	24	106	28	28	26	16	98
	A várm. egyéb községeiben 1.)	19	15	17	17	68	10	14	17	8	49
	Más vármegyében 1.)	2	—	—	—	2	—	1	—	—	1
Óramulasztások	Igazolt	2439	1367	579	1366	6746	1349	1945	1775	587	5856
	Igazolatlan	72	111	202	9	476	—	16	6	—	22
Rendk. tárgyak	Német társ. tanf.	4	3	1	—	8	5	3	1	—	9

1.) *Jegyzet:* Mint bejáró tanuló látogatja az iskolát: Szigetszentmiklósról 44., Horthyligetről 14, Tökölről 20, Alsónémediről 2, Csepelről 1, Taksonyról 20, Dunakisvarsányról 9, Lacházáról 2, Áporkáról 1, Dömsödről 2, Délegyházáról 2.

2) A tanulók érdemjegyeinek táblázata.

	Fiúiskola																Leányiskola															
	I. osztály				II. osztály				III. osztály				IV. osztály				I. osztály				II. osztály				III. osztály				IV. osztály			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Magaviselet	43	6	—	—	24	10	1	—	44	5	1	—	28	12	—	—	35	3	—	—	40	2	—	—	43	—	—	—	24	—	—	—
Szorgalom	4	15	26	4	2	8	19	6	3	8	26	13	1	10	20	9	9	8	20	1	7	12	20	3	8	19	14	2	7	13	3	1
Hittan	14	22	13	—	11	13	11	—	10	13	27	—	22	10	8	—	25	11	2	—	20	14	8	—	29	13	1	—	18	4	2	—
Magyar nyelv	5	15	28	1	4	11	17	3	3	10	29	8	1	11	23	5	8	18	12	—	7	10	25	—	18	23	2	—	8	12	4	—
Német nyelv	11	15	21	2	6	12	16	1	1	13	28	8	—	10	27	3	15	16	7	—	14	13	15	—	17	15	11	—	10	8	6	—
Történelem	—	—	—	—	2	7	23	3	13	17	18	2	5	21	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	11	9	—	11	8	5	—
Földrajz	8	24	17	—	1	6	26	2	2	10	32	6	4	8	24	4	16	14	8	—	10	8	24	—	14	21	8	—	—	—	—	—
Számtan-mértan	5	8	33	3	3	7	23	2	4	7	30	9	1	12	21	6	6	18	13	1	4	13	23	2	4	19	19	1	6	11	7	—
Növény- és állatt.	8	24	17	—	8	17	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	13	8	—	11	11	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ásvány- és vegyt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	16	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	12	24	—	7	11	5	1
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	5	11	31	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	17	14	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	3	1	—
Közgazdaságtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	11	25	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mezőgazdaságtan	7	10	31	1	4	8	23	—	8	24	18	—	3	19	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Háztartástan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	6	1	—
Szépírás	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	18	17	3	—	13	27	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ének	5	24	20	—	7	9	19	—	8	15	27	—	8	10	22	—	19	19	—	—	21	21	—	—	28	15	—	—	18	6	—	—
Rajz	10	24	15	—	6	11	18	—	7	17	26	—	7	17	16	—	17	16	4	—	15	20	5	—	16	19	6	—	11	13	—	—
Testgyakorlás	3	42	4	—	9	15	10	—	7	19	23	—	11	22	7	—	20	14	2	—	22	12	6	—	32	9	1	—	16	7	—	—
Kézimunka	3	16	30	—	2	13	20	—	8	21	18	3	8	14	14	4	26	10	1	—	8	19	11	1	22	13	3	1	23	1	—	—
Német társ. tanf.	—	2	2	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Írásb. dolg. küla	3	19	27	—	5	8	22	—	3	26	21	—	3	15	22	—	17	17	4	—	18	16	8		15	24	4	—	9	15	—	—
Ált. osztályzat	4	15	26	4	2	8	19	6	3	8	23	13	1	10	20	9	8	21	8	1	6	13	20	3	8	18	15	2	7	13	3	1

Az egész intézetben: ált. jeles **10**, ált. jó **41**, ált. elégséges **91**, ált. elégtelen **32**.
Bukott: 1 tárgyból **4**, 2 tárgyból **17**, több tárgyból **11**.

ált. jeles **29**, ált. jó **64**, ált. elégséges **47**, ált. elégtelen **7**.
1 tárgyból **7**, 2 tárgyból —, több tárgyból —.

Felmentve: Rajzból I. f. o. —, II. f. o. —, III. f. o. —, IV. f. o. —. I. l. o. 1, II. l. o. 2, III. l. o. 2, IV. l. o. —.
Tornából: „ —, „ 1, „ 1, „ —, „ 2, „ 2, „ 1, „ 1.
Kézimunkából „ —, „ —, „ —, „ —, „ 1, „ 3, „ 4, „ —.

3). A tandíjkedvezmények táblázata.

Osztály	Teljes díjfizető	1. fokú kedv.	2. fokú kedv.	3. fokú kedv.	4. fokú kedv.	5. fokú kedv.	Díjment.
I. fiú	14	2	15	10	5	—	3
II. „	13	6	6	4	4	—	2
III. „	29	1	11	—	8	—	2
IV. „	13	—	22	—	5	—	—
I. leány	11	4	10	4	5	3	1
II. „	13	1	14	3	7	1	3
III. „	14	4	10	4	7	1	3
IV. „	8	—	6	3	4	1	2

4). Az iskola benépesülésének visszatekintő kimutatása.

Tanév	Fiúiskola								Leányiskola							
	I. oszt.		II oszt.		III. oszt.		IV. oszt.		I. oszt.		II. oszt.		III. oszt.		IV. oszt.	
	nyilv.	magán	nyilv.	magán	nyilv.	magán	nyilv.	magán*	nyilv.	magán	nyilv.	magán	nyilv.	magán	nyilv.	magán
	tanulók száma								tanulók száma							
1920—1921	43	4	—	3	—	6	—	3	24	1	—	8	—	5	—	2
1921—1922	60	11	34	6	15	1	8	—	39	8	28	6	9	4	8	3
1922—1923	65	10	50	5	31	3	11	—	37	9	34	5	19	11	6	5
1923—1924	75	5	48	5	38	2	29	5	41	2	24	3	25	1	17	5
1924—1925	77	7	60	2	33	1	35	2	39	1	27	2	25	2	23	2
1925—1926*	34	2	46	2	49	—	25	—	24	—	24	1	25	—	21	1
1926—1927	42	1	39	1	31	2	40	1	22	—	19	—	15	—	21	2
1927—1928	37	2	41	2	34	2	27	3	26	1	22	1	17	—	16	—
1928—1929	35	3	40	4	30	2	39	2	23	2	26	1	18	1	15	—
1929—1930	38	3	29	9	30	4	27	3	33	2	24	1	26	2	14	2
1930—1931	62	1	33	1	24	5	26	3	42	—	39	—	18	1	24	1
1931—1932	55	2	61	—	26	2	19	1	50	—	35	—	21	—	11	1
1932—1933	35	1	54	—	51	—	25	1	42	2	44	—	28	—	18	—
1933—1934	52	—	35	1	52	—	41	1	41	—	44	1	45	—	26	—

* 1 magántanuló vizsgázott az V. VI. osztályból.

VI. Az 1934-35. tanév megkezdésére vonatkozó értesítés.

Beíratások. A dunaharaszti m. kir. áll. polgári fiú- és leányiskolában az 1934—35. tanévre szóló felvételeket és beírásokat június 25-én és 26-án délelőtt 8—12-ig tartjuk meg az iskola Fő-utcai hivatalos helyiségében. Szeptember 6-án és 7-én pótbeíratások lesznek. A tanítási év ünnepélyes megnyítását, Veni Sanctét szeptember 9-én reggel 8 órakor tartjuk. A rendes tanítás szeptember 10-én kezdődik. Minden tanuló a felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni. A beíratásnál minden tanuló köteles bemutatni 1. keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát; 2. iskolai bizonyítványát; 3. újraoltási bizonyítványát.

Kérem a szülőket, hogy a júniusi beíratásokat el ne mulasszák, mert szeptemberben esetleg az iskola már nem vehet fel több tanulót.

A tandíjat és fenntartási díjat 6 féle fokozat szerint a tanév folyamán 8 egyenlő részletben lehet fizetni. A szegény, jó magaviseletű és jeles előmenetelű tanulók kedvezményben részesíthetők. Ezt minden tanulónak e célra készült nyomtatványon kell kérelmezni minden év szeptember 15-ig, illetve február 10-ig. A kérvényeket az osztályfőnököknek kell átnyújtani. A folyamodványürlapok is ugyanott szerezhetők be. Figyelmeztetem a t. szülőket, hogy a nyomtatványokon a kereset-, fizetés-, jövedelembevallást a valóságnak megfelelően tegyék meg, mert hivatalos, hatósági bizonyítvánnyal is igazoltatható a vagyoni állapot s ha itt eltérések állapíttatnak meg, akkor tanuló semmiféle kedvezményben többé nem részesíthető.

Beíratkozáskor felvételi díj és járulékok címén 4 P. 20 fillér fizetendő. Ez mindenkire nézve kötelező s alóla csakis a hadiárvák és hadigyámoltak menthetők fel. Erre vonatkozó igényjogosultságot az 1933. évi VII. t. c. értelmében felvételkor igazolni tartoznak.

A teljesen vagyontalan és példás viseletű, jeles előmenetelű tanulók 12% erejéig teljes díjmentességet is kaphatnak. Ezek csupán a beíratkozáskor esedékes 4 P. 20 fillért fizetik.

Ha a mentességet, illetőleg díjkedvezményt élvező tanuló az első félév végén tanulmányi előmenetelében visszaesik s az élvezett kedvezmény feltételeinek már meg nem felel, akkor érdemjegyeinek megfelelő magasabb díjtételű helyre sorozzuk be.

Díjkedvezményben nem részesíthető az olyan tanuló, akinek atyja vagy gyámja olyan kedvező anyagi helyzetben van, hogy a 48 P. teljes díjösszeget nyilvánvalóan minden nehézség nélkül megfizetheti.

A beíratáskor fizetendő felvételi díj és járulékok kivételével az összes díjak póstatakarékpénztári csekklapon fizetendők be. Száma: 62.627. A csekklapokat a díjkezelő tanár esedékesség napján kiosztja a tanulóknak. A csekk Értesítő lapján pontosan feltüntetjük a tanuló nevét, osztályát, a díjfizetés részletének számát és a fizetendő összeget. A befizetőlap többi rovatát a tanuló tölti ki s a díjat a postán befizeti. A postahivataltól visszakapott elismervényt — saját érdekében — mindenki őrizze meg.

Az esedékes díjakat minden tanuló köteles a tárgyhónap 5-ig a postatakarékpénztárnál befizetni. Aki a díjat a határidőig be nem fizeti, azt kötelesek leszünk a tanulók sorából törölni. Erről a szülőket írásban értesíteni fogjuk.

Magántanulók díjkedvezményben nem részesülhetnek.

A fizetendő díjakról, fizetési határidőkről és az egyes díjfokozatok elnyerésének feltételeiről alábbi táblázat pontos felvilágosítást nyújt.

A tanári testület nevelési és tanulmányi okokból ajánlja a szülőknek, hogy a polgári iskolai tanulók és iskoláztató szülők részére írt két ifjúsági lapot, az Ifjú Polgárokat és Szülők Lapját mindjárt a beíratkozás alkalmával rendeljék meg. (2·50, 1·25 P.)

A polgári fiú- és leányiskola I-ső osztályába csak olyan tanulók vehetők fel, akik az elemi iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték és 10-ik életévüket betöltötték. A II., III., IV. osztályokba csak olyan növendékek vehetők fel, akik a polgári vagy középiskolának megfelelő alsóbb osztályát elvégezték.

Felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatok. A középiskolából átlépő tanulók tantervkülönbözeti vizsgálatot tartoznak tenni. A vizsgálat anyagára vonatkozólag az igazgató ad felvilágosítást. Az elemi iskola V. és VI. osztályát sikerrel végzett tanulók a polgári iskola I. és II. osztályából felvételi vizsgát tehetnek: a magyar és német nyelvből, számtanból és történelemből. Sikeres vizsga esetén felvehetők a II., esetleg a III. osztályba. Felvételi- és tantervkülönbözeti vizsga díja osztályonként 20 P.

Felmentések. Olyan tanulók, kikre nézve a rajzolás, éneklés vagy tornázás szervi hibáiknál vagy gyenge testalkatuknál fogva megerőltetéssel, sőt veszéllyel jár vagy pedig az említett tantárgyakban testi hibáiknál fogva képtelenek halladni, tisztiorvosi bizonyítvány alapján a rajzolás, éneklés vagy testgyakorlás gyakorlati része alól felmenthetők. Kérvényeiket szept. 20-ig be kell adniok.

Javítóvizsgálatok. Ha valamely tanuló egy vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen jegyet kapott, javítóvizsgálatot tehet. A javítóvizsgálatokat szept. 5-én délelőtt 8 órakor kezdjük meg. A javítóvizsgára utasított tanulók aug. 15-ig tartoznak a bizonyítványaikkal az igazgatónál jelentkezni. Azok a javítóvizsgálatra utasított tanulók, akik rossz magaviseletűek, tartoznak a vizsgaengedélyt kir. főigazgatótól kérelmezni. Ezeket a kérvényeket az iskola igazgatóságánál augusztus 1-ig be kell nyújtani. A felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatok szept. 4-én d. e. 8 órakor kezdődnek.

Magánvizsgálatokat évente háromszor: ugymint szeptember elején, karácsony körül és a tanév végén tartunk. Szeptember elején csak olyanok tehetnek magánvizsgálatot, akik mint rendes tanulók óhajtják folytatni tanulmányaikat ebben az intézetben.

A magánvizsgálatok iránti kérvényeket 2 P. bélyeggel ellátva Polgári iskolai kir. főigazgatósághoz címezve július 15-ig, október hó 1-ig, illetve április 1-ig az intézet igazgatóságánál kell benyújtani. Közhivatalokban alkalmazásban levő folyamodók tartoznak kérvényeiket a kitett határidőnél jóval előbb fölöttes hatóságuknak benyújtani; az ilyen kérvényeket az iskola igazgatósága nem fogadja el.

Vizsgálat iránti kérelmet a lakóhelyhez legközelebb eső polgári iskolához kell benyújtani.

Elkésve érkezett és hiányosan felszerelt kérvényeket el nem fogadhatunk.

A folyamodványhoz mellékelni kell a magánvizsgálatot tenni akarónak: 1. Születési bizonyítványát. 2. Az iskolai bizonyítványát. 3. Az illető község elöljárósága által kiállított erkölcsi és foglalkozási bizonyítványát, melyben határozottan kiteendő az is, hogy a folyamodó állandóan ott tartózkodik vagy legalább 6 hónap óta az illető község állandó lakója és a szülők foglalkozása. Olyan egyének, akik tanulmányaikat már régebben szakították meg, kötelesek azt is kimutatni, hogy tanulmányaik megszakítása óta mivel foglalkoztak, éppen ezért melléklendők a szolgálati bizonyítványok is. A mellékletre, ha azokon bélyeg nincs, 10 fill. bélyeg ragasztandó. Vizsgálat két részből áll: írásbeli és szóbeli vizsgálatból. Az írásbeli vizsgálatra minden magántanulónak jegyzéket kell összeállítani a megtanult magyar és német kötelező olvasmányokról.

Tanfolyamok. A német társalgási tanfolyamot a következő 1934—35. tanévben is meg fogjuk szervezni. Havi tandíj 3·30 P.

Vidékről bejáró tanulók az előírt igazolások alapján úgy a Máv, mint a Hév vonatokon kedvezményes bérletjegyeket kaphatnak. Figyelmeztetjük azonban tanulóinkat, hogy rossz viselkedésük esetén ezt a kedvezményt a a tanügyi hatóságok tőlük megvonhatják. A vonatok indulásáig az iskolában kell tartózkodniok s innen párba állva kell az állomásra menniök. A Máv vonattal érkező tanulókat reggel $^3/_4$ 7-kor már beengedjük az iskolába. Célunk, hogy az állomásépületben felügyelet nélkül minél rövidebb ideig tartózkodjanak.

Segélykönyvtár. Azok a szegénysorsú tanulók, akik a tankönyveket megvenni nem képesek, az iskola Segélyegyletéből tankönyveket kaphatnak kölcsön. Ezeket azonban el nem tulajdoníthatják, el nem adhatják. Segélyegyleti könyveket tanév elején szeptemberben kell igényelni.

A tanári testület alakuló ülését szept. 3-án 10 órakor tartja.

Az 1934—35. tanévben fizetendő díjak.

(A V. K. M. 1933. évi 1761. eln. sz. rendelet értelmében.)

I.	II.	III.	IV.		V.	VI.				VII.	VIII.							
Sorszám	Fokozat	A kedvezmény elnyerésének föltétele	Engedélyezhető %		Összes díj	Beíratáskor fizetendő jár.				Évközben is fizethető tan- és fenntartási díj	A jelzett hó 5-ig fizetendő összeg							
			fiú	leány		Felvételi díj++	Isk. szan. díj+	Vöröskeszt díj+	Polg. ish. intern. díj+		okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.
			iskolában		P	P				P	P							
1	Teljes díj	—	10	12	52·20	2·50	1·—	0·20	0·50	48·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—	6·—
2	I. fokú díjkedvezmény	Igazolt szegénység és ált. elégs., az elemi iskolából átlépőknél legalább jó előmenetel	8	24	44·20	2·50	1·—	0·20	0·50	40·—	5·—	5·—	5·—	5·—	5·—	5·—	5·—	5·—
3	II. fokú díjkedvezmény		34	27	36·20	2·50	1·—	0·20	0·50	32·—	4·—	4·—	4·—	4·—	4·—	4·—	4·—	4·—
4	III. fokú díjkedvezmény	Igazolt szegénység és ált. jó, az elemi iskolából átlépőknél jeles előmenetel	18	10	28·20	2·50	1·—	0·20	0·50	24·—	3·—	3·—	3·—	3·—	3·—	3·—	3·—	3·—
5	IV. fokú díjkedvezmény		8	5	20.20	2·50	1·—	0·20	0·50	16·—	2·—	2·—	2·—	2·—	2·—	2·—	2·—	2·—
6	V. fokú díjkedvezmény	Igazolt teljes szegénység és ált. jeles, az elemi iskolából átlépőknél ált. kitűnő előm.	10	10	12·20	2·50	1·—	0·20	0·50	8·—	1·—	1·—	1·—	1·—	1·—	1·—	1·—	1·—
7	Díjmentesség		12	12	4·20	2·50	1·—	0·20	0·50	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Magántanulók	Kedvezmény nincs	—	—	108·20[1]	2·50	1·—	0·20	0·50	56·—	[1] Ebben az összegben a 40 P. vizsgadíj, 6.50 P. elnöki díj és 1·50 kezelési díj már benne van.							

A +-al jelzett járulékokat a hadiárvák és hadigyámoltak nem fizetik.
A ++-gal jelzett járulékot sem fizetik a jeles és jó előmenetelű hadiárvák és hadigyámoltak.

Az 1934-35. tanévben használt tankönyvek jegyzéke:

I. fiúosztály.

R. k. hittan: Nagyobb katekizmus
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Farkas: Ó szövetség története
Ág. ev. „ Bereczki: Jézus élete és tanítása
Izr. „ Zsengeri Samu: A hit hármaskönyve
Magy. nyelvt.: Gyulai—Gyurjács
„ olvasók.: „ „
Német „ Lux—Altai I. r.
Földrajz: Marjalakí — Kiss
Mennyiségtan: Szenes stb.
Természetrajz: Greguss
Mezőgazdaságtan I. r.: Móczár
Ének I. r.: Tiboldi
Atlasz: Kugotowicz

II. fiúosztály.

R. k. hittan: Pokorni: Biblia tört.
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Farkas: Új szövetség története
Ág. ev. „ Bereczki: Jézus élete és tanítása
Izr. „ Zsengeri Samu: A hit hármas könyve
Magy. nyelvt.: Gyulai—Gyurjács
„ olvasók.: „ „
Német „ Lux—Altai II. r.
Történeti „ Gombos
Földrajz: Marjalaki—Kiss
Természetrajz: Greguss
Mennyiségtan II. r.: Szenes stb.
Mezőgazdaságtan II. r.: Móczár
Ének II. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutovicz

III. fiúosztály.

R. k. hittan: Denkovics: Szertartástan
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Révész J.: Keresztyénség története
Ág. ev. „ Blatniczky P.: A ker. egyház rövid története
Izr. „ Munkácsi Bernát: A szentírás története
Stilisztika: Gyulai—Gyurjács
Német olvasók. Lux—Altai III. r.
Történet: Rákossy I. r.
Földrajz: Marjalaki—Kiss
Fizika: Kedves-Magyar-Képessy
Mennyiségtan III. r. Szenes
Mezőgazdaságtan: Móczár
Ének III. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutowicz
Arany János: Toldi

IV. fiúosztály.

R. k. hittan: Pongrácz: Egyháztörténelem
Berauer: Énekeskönyv
Ref. hittan: Rác K.: Keresztyén hit- és erkölcstan
Ág. ev. „ Blatniczky P.: A ker egyház rövid története
Izr. „ Munkácsi Bernát: A szentírás története
Költészettan: Gyulai—Gyurjács
Német olvasók.: Lux—Altai IV. r.
Történet: II. r.: Rákossy
Földrajz: Marjalaki—Kiss
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Mennyiségtan IV. r.: Szenes
Egészségtan: Földi—Luca
Közgazd.: Balassa-Rácz-Kovács
Mezőgazdaságtan: Móczár
Ének IV. r.: Tiboldi
Atlasz: Kogutowicz

I. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint I. fiúoszt.-ban
Magy. nyelvt.: Gyulai—Gyurjács
„ olvasók.: Gyulai—Balassa
Német „ Lux—Lux
Földrajz: Marjalaki—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan mértan: Szenes stb.
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutowicz

II. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint II. fiúoszt.-ban
Magy. nyelvt.: Gyulai—Gyurjács
„ olvasók.: „ „
Német „ Lux—Lux
Földrajz: Marjalaki—Kiss
Természetrajz: Greguss
Számtan-mértan: Szenes stb.
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutowicz

III. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint III. fiúoszt.-ban
Stilisztika: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó
Német olv.: Lux—Lux
Tört. I. r.: Domanovszky-Rákossy
Földrajz: Marjalaki—Kiss
Fizika: Kedves-Magyar-Képessy
Számtan: Szenes
Ének: Tiboldi
Atlasz: Kogutowicz
Arany János: Toldi

IV. leányosztály.

Hittan könyv ugyanaz mint IV. fiúoszt.-ban
Költészettan: Gyulai—Gyurjács—Kerékgyártó
Német olv.: Lux—Lux
Tört. II. r.: Domanovszky-Rákossy
Vegytan: Dr. Jaszovszky
Számtan: Szenes
Egészségtan: Csapodi
Háztartástan: Angyalné—Horváth
Ének: Tiboldi

Tartalomjegyzék.

	Oldal
Dr. Baktay Ervin: Kőrösi Csoma Sándor	3—5
Alakuló értekezlet	6
Javító- felvételi és tantevkülönbözeti vizsgálatok	6
Beiratások	6—7
A tanév megnyitása	7
Díjkedvezmények	7
Felmentések egyes tárgyak alól	7
Személyi változások a tanári karban	8
Tanulóink valláserkölcsi nevelése	8
Tanulmányi ügyek, módszeres és szülői értekezletek	9—13
Tanárok fogadó órái	13
Felügyelet	13
Rendkivüli tárgyak	13
Tanári testület társadalmi működése	14
Tanulmányi kirándulások	14—16
Petőfi Sándor Önképzőkör	16
Zrínyi Ilona Önképzőkör	17
Ifjúsági Vöröskereszt Egylet	17
Segélyezés. Ifjúsági segélyegylet	17
Ifjúsági könyvtárak	18
Cserkészcsapat	18
Ifjúsági sportkörök	19
Iskolai ünnepélyek	20
Tanulóink egészségi állapota, halálozás	21
Jutalmak, névmagyarosítás	22
Tanév bezárása	22
Tanári testület	23
Könyvtárak és szertárak gyarapodása	24
Tanulók névsora	25—32
A tanulók statisztikája	33—35
1934—35. tanévre vonatkozó értesítés	36
Díjtáblázat	39
1934—35. tanévben használt tankönyvek jegyzéke	40—42